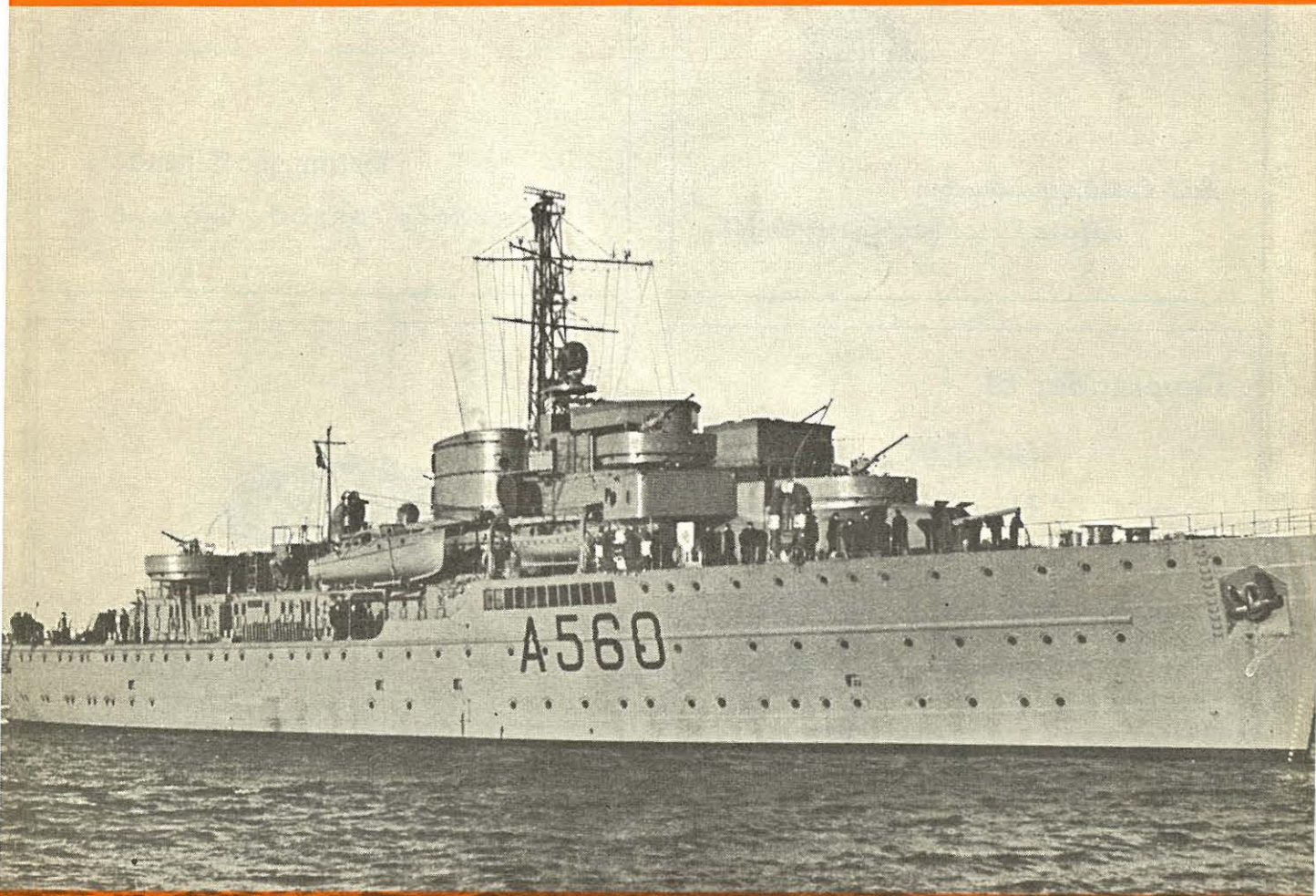

Folk ^{OG} Værn

NR. 1

JAN.-FEBR. 1952

11. ÅRGANG

U-bådsmoderskibet »Aegir«.

INDHOLD:

	Side		Side
Den forlængede tjenestetids udnyttelse, af forsvarets velfærdstjenestes forretningsfører, folketingsmand Victor Gram	3	Ubåden af idag, af søløjtnant K. Rodholm	10
De 18 måneder og højskolen, af højskoleforstander, cand. theol. E. Dahlerup-Petersen, Stevns højskole ..	4	Kina i dag, af oberstløjtnant E. J. Wibolt	13
Også militærfolk havde helst villet undvære A-pagt og oprustning. — Interview med oberst E. Kragh	5	Faneoverdragelse i Haderslev	16
Den tyrkiske hær, af redaktør Alfred Joachim Fischer ..	6	Skam få den der tænker ilde derved, af kaptajn løjtnant J. C. Berg	18
Siden sidst. Billedreportage	9	Mellemøstens olierigdomme, af redaktør E. Langlet	20
		5 år i den franske fremmedlegion, III, af ex-legionær Harris Olsen	23
		Fra skib og kaserne	25-32

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hovedsæde: Holmens Kanal 12
København K

45 filialer i København og Omegn
58 filialer i provinsen

Alle forespørgsler besvares omgå-
ende af vore filialer og gennem vort
hovedkontor: Central 6500 lokal 65

Lad Landmandsbanken
udføre Deres bankforretninger

Leverandør til

samtlig

Hærens Afdelinger

N. OLAF MØLLER
Papirhandel en gros . Bogtrykkeri
Frederiksborggade 26
København K . Tlf. C. 456

Indreg. Varemærke

Fører alt i

**SPORTSBEKLÆDNING
OG SPORTSREKVISITTER**

POUL HOLM SPORTSMAGASIN

Silkegade 11 - Telf. C. 3082 - 13382

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

PALMEHAVEN

— Charlottenlund —

Stor teatersal

Velegnede lokaler

til soldaterfester

Fredensgade 2, Charlottenlund - Tlf. Ordrup 303
5 minutters gang fra Charlottenlund station

Den forlængede tjenestetids udnyttelse

Af forsvarrets velfærdstjenestes forretningsfører,
folketingsmand Victor Gram

DER har i den sidste tid i indlæg, kronikker og artikler i dagspressen været ført diskussioner om de menneskelige og samfundsmæssige konsekvenser af den forlængelse af tjenestetiden, som forholdene har nødvendiggjort. Det har været et karakteristisk træk i disse drøftelser, at der fortrinsvis har været tale om positive forslag til nyttiggørelse af den forøgede tjenstgöringsperiode, mens man kun i ringe udstrækning har diskuteret beredskabets nødvendighed.

Der er især fremkommet en række forslag til samfundsmæssig og alment kulturel udnyttelse af 18-måneders tjenestetiden. Man har fra flere sider påpeget, at indkaldelsesperioden er samfundets sidste lejlighed til at få den mandlige ungdom i tale, og har på denne baggrund fremsat forslag, der tog sigte på indførelse af medborgerundervisning enten som led i mandskabets egentlige tjeneste eller i dets fritid.

Nogle af de fremkomne forslag har bygget på mangelfulde forudsætninger eller svigtende orientering med hensyn til de faktiske forhold; dette er vel forklarligt, idet man næppe kan vente, at detaljerne i den nye forsvarsordning af juni 1951 på nuværende tidspunkt kan være kommet til almindeligt kendskab, ligesom den militære uddannelses form under beredskabet næppe på nuværende tidspunkt er afklaret. De nævnte mangler med hensyn til forudstæninger forårsager imidlertid, at nogle af de fremkomne forslag næppe er gennemførlige — dette gælder sandsynligvis forslagene om frivillige højskoleophold for soldater inden for de sidste 6 måneders tjenestetid.

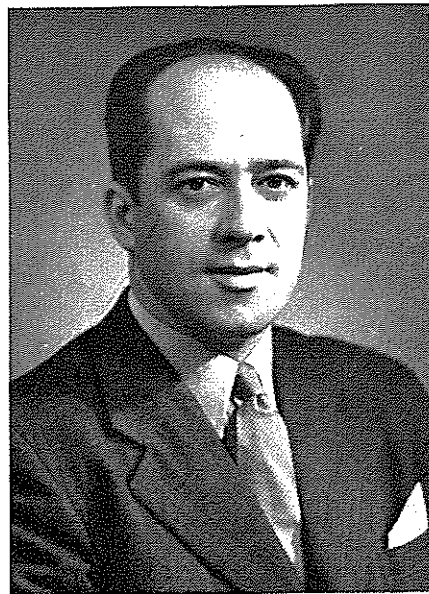
Andre af de fremkomne forslag har indeholdt en direkte formuleret eller indirekte kritik af den virksomhed, som nu udføres med henblik på at give det indkaldte mandskab rimelige og gode vilkår for udnyttelse af fritiden. Med hensyn til de ikke ubetydelige muligheder inden for det nuværende velfærdsarbejdes rammer henvises der til den ledende artikel i dette blads sidste nummer.

Som det fremgik af denne artikel, er man i velfærdstjenesten klar over, at den nuværende ordning med hensyn til underholdningsfilm ikke er tilfredsstillende, og man har da også gennem længere tid arbejdet med

dette spørgsmaal. Der er flere steder fremkommet et forslag om, at velfærdstjenesten på dette område søger samarbejde med filmklubber og statens film-organer med henblik på at etablere en fast, film-opdragende linie i denne gren af underholdningsvirksomheden. Selv om velfærdstjenestens erfaringer ikke bekræfter den til grund for forslaget liggende opfattelse, at der blandt den værnepligtige ungdom er nogen udpræget interesse for dokumentarfilm, er man klar over, at der er og må være en i bredeste forstand opdragende mission i forbindelse med valget af film, hvilket synspunkt også hidtil er lagt til grund for Folk og værns filmvirksomhed. (Denne opfattelse går da også naturligt ind i den nedenfor omtalte revision af de forskellige arbejdsområder.)

Både før og efter lovfæstelsen af Folk og værn arbejdet i juni og forsvarsministeriets kundgørelse af 31. oktober sidste år har man arbejdet på at finde veje til at effektivisere udnyttelsen af de muligheder for lokalt velfærdsarbejde, som kan passes ind i rammerne for den militære uddannelse. I samarbejde med sagkyndige inden for de forskellige fagområder og under hensyn til de oplysninger, der er fremkommet gennem især ungdomskommissionens, kommissionen til uddannelsesetidens rationelle udnyttelse og forsvarskommissionens arbejde, har man således været igennem tankegange af lignende art som denne, der ligger til grund for de i dagspressen eller direkte over for velfærdstjenesten fremførte forslag.

Det er blevet påpeget, at de foranstaltninger, som den forlængede tjenestetid nødvendiggør, ikke kan »læsses over på« den nuværende velfærdstjeneste. Dette er kun rigtigt for så vidt, som det nuværende personale, der er beskæftiget med velfærdsarbejdet (befalingsmænd, lokalt og centralt, og civile medarbejdere) ikke vil kunne klare de forøgede opgaver. Man må heroverfor pege på, at der i samarbejde med civile sagkyndige er udført ikke uvæsentlige forarbejder, og at man på forskellige områder er i færd med at udarbejde forslag, der sigter på direkte anvendelse af civile fagfolk i det lokale arbejde og et øget centralt samarbejde med de civile faglige myndigheder og andre sagkyndige.

Folketingsmand Victor Gram.

En sådan reviderende gennemgang af de forskellige arbejdsområder var en naturlig fortsættelse af velfærdsarbejdets lovfæstelse, men det er klart, at den forlængede tjenestetid medfører, at det forberedende arbejde nu ses under dette ændrede perspektiv.

Velfærdstjenesten ser det som sin opgave at klare det øgede arbejde, der foreligger, inden for de rammer, lov og kundgørelse har lagt, men man ønsker stærkt at fremhæve, at man intet øjeblik har forestillet sig at forsøge at løse disse opgaver uden den civile sagkyndige assistance, som er nødvendig. Løsningen af de øgede arbejdsopgaver forudsætter naturligt en udvidelse af velfærdstjenestens organisation og personel.

Man anser diskussionen om, hvordan vores samfund menneskeligt og samfundsmæssigt skal håndteres følgerne af den forlængede tjenestetid, for en gavnlig diskussion, som er i alle parter velforståede interesse, og man ser den gerne fortsat, også her i bladet, således at så mange positive forslag som muligt kan fremkomme. Man overvejer således mulighederne for at samle bidragydere til denne diskussion om den forlængede tjenestetid til en fælles drøftelse af disse problemer, som udviklingen siden verdenskrig II i stigende grad har gjort til offentlige anliggender.

»De atten måneder og højskolen«

Af højskoleforstander,
cand. theol. E. Dahlerup-Petersen,
Stevns højskole

DER er opstået en ny situation med vedtagelsen af de 18 måneders tjenestetid. Denne nye situation må selvsagt berøre de to institutioner, der hidtil har beskæftiget sig med den voksne ungdoms ikke-erhvervs-mæssige uddannelse og opdragelse: Militæret og højskolen. Kort kan det vel udtrykkes sådan: Militæret kommer til at stå overfor et beskæftigelses-spørgsmål af de unge, da de 18 måneder næppe kan udfyldes med nødvendig militær uddannelse. Højskolerne vil komme til at stå med delvis tomme skoler, da de unge hverken har tid, lyst eller råd til at ofre mere på deres ikke-erhvervs-mæssige uddannelse end de 18 måneder.

Hvad ville da være mere nærliggende, end at militæret og højskolen fandt hinanden i et supplerende samarbejde. Denne løsning ligger så snub-lende nær og har da også allerede været udtrykt fra mange sider.

Fordele synes da også indlysende for alle tre parter i sagen.

Militæret ville få en vel endog nødvendig aflastning i denne pludselige og betydelige forøgelse af tilgangen, som de 18 måneder vil afstedkomme. Endvidere vil en forbindelse med højskolen, hvis denne altså magter opgaven, kunne give danske soldater den åndelige indstilling, som vi ønsker frie mænd i et demokratisk land skal have, også når det gælder forsvaret af deres land. En indstilling, hvis styrke vi tror på i modsætning til diktaturlandenes ensidige tale om »menneskemateriale«.

Højskolen ville få den for så mange længe savnede tilstrækkelige tilslutning. (Her vil nogen sige: »Ja, her øjner I altså en profit«, dertil vil jeg svare: »Vi er ikke mere »åndelige« end at vi selvsagt også vil ha' »forretningen« til at gå rundt, når vi skal betale vore regninger, så lader vore kreditorer sig ikke spise af med åndelig snak. Hvorfor skal det så være ufint, når vi prøver at få forretningen til at gå, når det vel og mærke kan forenes med det, der er højskolens mål — en fædrelandsforsvarer under sig dog heller ikke for at tage betaling for sit arbejde«).

Og dette samarbejde ville i høj grad ligge på linie med højskolens idé, selv om formerne nok måtte forandres

en del, hvad de visselig heller ikke tog skade af. Alle højskolers hovedpine i de senere år: at komme i kontakt med alle samfundslag, ville hermed være løst. At højskolens folk også havde meget at lære af militæret (og omvendt), derom er jeg ikke i tvivl. Når dansk ungdom ikke er blevet helt slap og jokket, skyldes det såvist ikke de moderne psykologiske opdragelsesmetoder, men soldatertidens og arbejdets strenge krav.

Endelig ungdommen selv som den tredje part i sagen. Hvis de kunne komme til at opfatte de 18 måneder som et fornuftigt og nødvendigt led i hele deres uddannelse, så ville alt gå lettere for alle parter. Vi kan alle finde os i meget, når blot vi kan indse meningen med det, men ingen, og vel allermindst unge mennesker, kan finde sig i at spille tiden. Men alle, der er noget ved, vil kunne forstå, at i den nuværende situation må vi være beredte, og at vi både må uddannes til at kunne imødegå en katastrofesituation, som vi må være beredte til, og uddannes til at kunne klare hverdagssituationen.

Hvis ovenstående holder stik, skulle der tilbage kun være at finde de former, under hvilke et sådant samarbejde skulle praktiseres.

Der vil ikke være større praktiske vanskeligheder, end de ved velvilje fra begge sider vil kunne overvindes. Der burde derfor snarest bringes en forhandling i gang mellem de folk indenfor værnene, under hvem denne sag måtte sortere, og de folk indenfor højskolen, som er interesseret i at praktisere det omtalte samarbejde på deres skole. Jeg skal derfor her kun fremkomme med nogle antydninger, som kunne bruges som udgangspunkt ved sådanne forhandlinger.

Når man var blevet enige om et sådant højskoleopholds varighed, kunne man forespørge samtlige højskoler, landbrugsskoler, håndværkerskoler, gymnastikhøjskoler, og hvem der ellers burde tages i betragtning, om, hvor mange måneder de kunne stille skole og personale til rådighed, eller om de eventuelt ønskede at optage et bestemt antal værnepligtige mellem de »almindelige« elever. (Jeg går ud fra som noget givet, at der under de forandrede forhold intet tilfredsstillende vil kunne opnås ved løsrevne foredrag af højskolefolk på kaserne-

ne. De værnepligtige vil føle sådanne foredrag som noget sekundært, og vi højskolefolk med vore lidet militære knæ i bukserne vil være behæftet med alt for store mindreværds-komplekser på en kaserne, vi skal nu helst virke på vore skoler).

Fordelingen på skolerne skulle vel helst ske ved de værnepligtiges eget valg, og skulle de slet ikke ønske skoleopholdet, skulle de selvsagt beskæftiges ved andet (ikke alt for tillokkende arbejde).

Da det vel er en nødvendighed, at de værnepligtige stadig holdes i legemlig træning også under et eventuelt skoleophold, måtte der selvsagt afsættes ikke så få timer til gymnastik og idræt m.m., og det er et spørgsmål, om det ikke ville være heldigt, at disse timer varetoges af militærets befalingsmænd, som kunne have lyst til samtidig at stifte bekendtskab med højskolen i det daglige samvær.

Hvad den øvrige timeplan angår, måtte den frit tilrettelægges af den enkelte skole, som det hidtil har været skik på vore højskoler, med fastholdelse af det centrale: den almenmenneskelige uddannelse i nøje kontakt med tidens og de unges behov.

Det økonomiske vil næppe heller kunne volde nogen vanskelighed. Staten ville spare store summer til kasernebyggeri ved at kunne benytte de for hånden værende højskolebygninger, samtidig med at de i forvejen statsunderstøttede højskolelærerkrafter ville blive ganske anderledes effektivt udnyttet end nu, hvor ofte højt kvalificerede lærere sidder med en ganske lille elevflokk. Først og fremmest ville et samarbejde, som det antydede, være en betryggelse for de unges forældre, idet det sikrede, at deres sønner ikke sendes ind til enten en ren militær uddannelse eller til en rent åndelig, men til en alsidig uddannelse, der tog sigte på både legeme og sjæl. Højskolen ville igen blive knyttet til en livsnær folkelig opgave, som i de første gymnastik- og skytteforeningers dage, og militæret vil få den kontakt med den folkelige kultur, som, så vidt jeg har forstået det, er nerven i »Folk og Værn«.

FOTO

Vi er Specialister i Fotoarbejde til Soldater og kan tilbyde moderate Priser.
Prima fagmæssig Kvalitetsarbejde.
Forlang Prisliste.

LEXA, Box 28, Silkeborg.

Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse

Bryggeriet STJERNEN

Øl og Mineralvande

Også militærfolk havde helst villet undvære A-pagt og oprustning

Af journalist Jørgen Felbo, Kristeligt Dagblad

En oplysning om A-pagten, der intet forenkler eller fortier, kan ikke komme for snart i gang, siger chefen for hærstaben, oberst Erik Kragh

På atlantpagtmødet i Rom har man gjort status over de nåede resultater, og man har afstukket fortsættelseslinjerne for den store forsvarsopbygning, som Vesteuropas fortsatte eksistens synes afhængig af. Avisernes forsider fortæller om en række af beslutningerne fra mødet, og Vestens ledende mænd appellerer til deres nationer om fortsat at stå sammen om løsningen af forsvarsopbygningens store opgave.

I hvor høj grad forstås denne appel herhjemme? I hvilket omfang er det danske folk med i den udvikling, som tilslutningen til den store alliance satte i gang? Er det rigtigt, når det ofte fremhæves, at alle kræfter herhjemme sættes ind på opgavens løsning? Eller står man endnu på det standpunkt, at en række store, økonomiske, politiske og tekniske reserver kastes ind i opbygningen, men at befolkningens medleven og forståelse og dermed positive deltagelse halter et stykke bagefter den tekniske udvikling? Er man igen ved at nå dertil — sådan som adskillige militærfolk i dag føler det — at de samme mennesker, der som vælgere er med til at skabe baggrunden for hele forsvarsopbygningen, mere og mere betragter militæret som en lille enklave i folkelivet, der ikke iagttages med netop sympatiske øjne?

Også en status på dette område er af betydning i dag, så sandt som et forsvar uden befolkningens medleven må betragtes som en skal uden kerne, en skal, der ikke vil have stor modstandskraft den dag, den udsættes for et pres ...

Isoleret dansk forsvar uden muligheder.

— Hvor langt er vi da nået herhjemme i dag, mens Romforhandlingerne har truffet deres beslutninger?

— På det militære område, siger chefen for hærstaben, oberst Erik Kragh, er der sket fremskridt gennem modtagelsen af betydelige mængder amerikanske våben og materiel, og omskolingen i sommer har fortroliggjort et stort antal soldater med den nye udrustning. Opbygningen af forsvar til den nye lovs mål er derudover afhængigt af en rimelig tilgang af kvalificeret personel på officers- og fenriksskolerne. Personelspørgsmålet er stadig een af hærens svage sider.

— Der er folk, som mener, at man

Chefen for hærstaben, oberst E. Kragh.

på nuværende stadium af genopbygningen med nogen sindsro kan se fremtiden i møde?

— Man må her pege på, at det samlede A-forsvar er inde i en meget kritisk periode, indtil et rimeligt trin af opbygningen er opnået. Situationen kendetegnes da også af, at general Eisenhower stadig presser på, for at denne kritiske periode kan forkortes mest muligt.

— Forsvarets kritikere herhjemme peger stadig på dansk militærs minimale reelle betydning og taler om forsvarret uden muligheder?

— I den forbindelse kan der kun svares, at dansk forsvar isoleret selvfølgelig ikke overfor en stormagt vil kunne spille en blot nævneværdig rolle. Det er der ingen grund til at diskutere. Men den ændrede situation herhjemme på dette område skyldes jo netop, at dansk forsvar i dag gennem samarbejdet med forsvarret i Vestens andre frie lande har fået en mening og en mulighed. Dansk forsvar skal i dag ses og bedømmes i sammenhæng med de andre A-landes ...

En sådan synsmåde giver mening i tingene, men understreger *kravene*. Der er således næppe tvivl om, at det af hensyn til beredskabet bliver nødvendigt at tage en yderligere udbygning op. Her kommer spørgsmålet om

hærens »hårde kerne« ind, og hæren har næppe noget større ønske end en hurtig og tilstrækkelig tilgang her ...

Forenkling af problemerne imod demokratiets ånd.

— Venter De, at der i befolkningen er tilstrækkelig forståelse for hele situationen til, at en sådan tilgang vil finde sted?

— Det er hævet over al tvivl, at vi med hensyn til oplysning om A-pagten og den nye situation i høj grad savner *virkelig* oplysning, — en oplysning, der også siger folk de ubehagelige ting. Fortegning og forenkling af problemerne vil aldrig gøre gavn her og vil iøvrigt ikke være i det demokratiske ånd, som forsvarret skal tjene.

Hvad nytter det f. eks. at give befolkningen indtryk af, at alting er såre godt i dag, i stedet for at gentage, at der er lang vej igen og store opgaver forude, før virkelig betryggelse er for hånden! Og hvorfor må det ikke blive godtaget, at Danmark i dag med hensyn til økonomiske og personlige ofre yder mindre end de fleste andre A-lande. Levefødens højde fortæller noget herom ...

— De værnepligtiges indstilling?

— Efter som de værnepligtige må tages som et almindeligt udsnit af befolkningen, er der ganske rigtig grund til at lægge vægt på deres indstilling.

Og overfor dem og overfor hele befolkningen kan det ikke siges for ofte, at kanoner og kampvogne og geværer ikke kan forsvare landet, men at det er menneskene bag våbnene og i hjemmene, der gør udslaget. Derfor er indstillingen hos de værnepligtige af afgørende betydning.

Hellere penge til noget bedre end våben!

— Og her er det sådan, fortsætter oberst Kragh, at ikke alle værnepligtige i dag møder med positiv indstilling til forsvarret, og endnu færre med egentlig forståelse. Og det kan ikke skjules, at vi her adskiller os fra f. eks. nordmænd og englændere, — for dem er deres landes forsvar en selvfølge, som de ikke spekulerer over.

— Hvordan kan der sættes ind her?

— Som jeg sagde, gennem en omfattende, redelig og saglig oplysning,

Fortsettes side 8

Moderne tanks fra Amerika.

Gennem generationer levede det tyrkiske folksval i »gold isolation«. Der blev ikke offentliggjort advancementslister, man indskrænkede omgangen med udenlandske officerer til det strengt nødvendige, kølige minimum og undgik helst offentlig omtale.

Denne indstilling har imidlertid ændret sig totalt under amerikansk indflydelse. Når man som jeg kender Tyrkiet fra før krigen, måtte man finde det revolutionerende blot at blive modtaget af chefen for generalstaben til et specialinterview.

Generalstaben har til huse i regeringsbygningerne i Ankara, lige ved siden af krigsministeriet. Den 61-årige general Nuri Yamut byder på kaffe og cigaretter, før vores meget uformelle samtale begynder.

Nuri Yamut afgik fra officersskolen i 1908, og sin egentlige løbebane begyndte han i den første verdenskrig som kompagnichef. 1915 blev han kaptajn. Den senere stabschef deltog i kampene ved Dardanellerne, i Kaukasus samt i Iran og Syrien. Under frihedskrigen i Lilleasien forfremmedes han til major, blev oberstløjtnant i 1923, oberst i 1928 og allerede i 1935 fik Yamut generalsrang. Så fulgte det ene avancement efter det andet. I juni 1950 — netop under de store militære reformer — blev han chef for generalstaben.

Tyrkiets militære stilling er efter dets optagelse i Atlantpagten blevet diskuteret ivrigt. Ingen europæisk hær når talmæssigt den tyrkiske, og meget kan fortælles om nationens nedarvede soldaterånd. For en ung tyrk — og jeg har talt med utallige — betyder døden intet, hjemstavns forsvaret alt.

Men hvad er det for traditioner, der bestemmer denne grundindstilling? Ikke uden stolthed giver general Yamut mig et rids af den tyrkiske hærs historie: Enhver militær sagskyndig ved, at den tyrkiske hær er den ældste i verden og længe tillige var den stærkeste. Fra Centralasien marcherede tyrkerne til Kina, Mongoliet, Indien og Rusland — ja, de nåede så langt som til de britiske øer. Fra historien er de kendt som et sol-

Den tyrkiske hær og dens problemer

Specialinterview fra Ankara med general Nuri Yamut,
chef for den tyrkiske generalstab.

Af Alfred Joachim Fischer.

daterfolk. Efter at det osmanniske herredømme på lilleasiatisk område var blevet grundlagt, styrkedes nationens militære slagkraft mere og mere. Ja, den tyrkiske hær udviklede sig i det 15. århundrede til den bedste overhovedet. Med erobringen af Konstantinopel vandt den sin største sejr og indledte en ny tidsalder.

Under den første verdenskrig kæmpede tyrkerne som centralmagternes allierede på alle fronter fra Kaukasus til Dardanellerne. Slaget ved Gallipoli var den betydeligste sejr. Da så de øvrige hære kunde nedlægge våbenene, begyndte for Tyrkiet den lilleasiatiske befrielseskrig mod en knusende, fjendtlig overmagt. Den vigtigste opgave var: at grunde og befæste republikken. Først herefter kunne vi gå i gang med en fuldkommen modernisering af hæren, der også først nu var blevet endeligt befriet for »reaktionært, kirkeligt formynderskab.«

Atatyrk, sejrherren fra det afgørende slag ved Afyon, havde efter nederlaget i første verdenskrig bragt sin hær på fode igen. Det ville dog være forkert at betragte den som noget nyskabt. Dens officerskorps var det samme som den osmanniske hærs.

Atatyrk selv og andre havde skabt sig et navn som ledere ved Dardanellerne. Skønt Mustafa Kemal foretrak den civile jakke for generalsuniformen, forstod han dog at værdsætte stærke stridskræfter. Også hans ministerpræsident, Ismet İnönü (senere præsident) og formanden for parlamentet, Karabekir, var generaler og nærrede en interesse for militære spørgsmål, der ligefrem var betinget af traditioner. Derfor fandt marskal Fewzi Cakmak, det tyrkiske forsvars egentlige reformator, lydørhed på alle ansvarlige steder.

— Det interesserer mig, hvilken udenlandsk indflydelse, der har været med til at forme den tyrkiske hær?

— I det 18. århundrede var det franskmændene, før og efter den første verdenskrig var det tyskerne. 1942 forlod tyskerne os. Så fulgte en engelsk militærmission, og nu er amerikanerne de vigtigste udenlandske instruktører og rådgivere. Nogle englændere og franskmænd er der dog tilbage. Tyrkerne er gode krigere, men til de praktiske — d. v. s. de tekniske ting — behøver de eksperter fra industrielt højt udviklede stater. Indtil nu har alle disse eksperter kun

Parade på hippodromen i Ankara.

været rådgivere uden nogen befalingsmyndighed.

Smilende tilføjer den tyrkiske generalstabschef: — Gennem medlemskabet i NATO kan dette naturligvis ændre sig. Thi alle medlemmer må jo give afkald på traditionelle suverænitetsrettigheder til fordel for den kollektive sikkerhed. I fremtiden kan det endog ske, at chefen for en tyrkisk våbenart er en englænder, amerikaner eller tysker, mens chefen for en amerikansk, engelsk eller tysk våbenart kan være tyrker!

Under en omtale af atlantpagtspørgsmålet spørger jeg generalen, om han anser Jugoslaviens deltagelse for ønskelig. Uden tøven siger han ja til dette spørgsmål:

— Jugoslaviens medlemsskab ville i høj grad styrke atlantpagt-staternes fællesskab.

Nuri Yamut betoner også, at fælles medlemsskab af Atlantpagten vil udbygge det militære samarbejde mellem tyrkerne og grækerne. Disse to nationer udgør geografisk en region, og deres indbyrdes forhold er uheldigt af historiske fordomme.

Så kommer vi igen ind på den tyrkiske hær. Dens stabschef finder det meget fordelagtigt, at man har taget det amerikanske system i brug:

— Vi har fulgt det amerikanske eksempel siden 1948. Krigsministerium og generalstab blev knyttet nærmere sammen, således at den sidste nu står under ministeriet. Hærens, flådens og flyvevåbnets chefer er knyttet til generalstaben og underordnet dennes chef. Også militst og toldvagt udgør militære formationer.

I det tyrkiske forsvars bevæbning er det amerikanske system ligeledes blevet indført: — Naturligvis lettes hele arbejdet gennem denne standardisering. Såsnart vi kæmper indenfor rammerne af en FN-hær, er der på forhånd sørget for ensartethed.

Tyrkerne, hvis styrker umiddelbart efter krigen var meget lidt bevægede, bestræber sig nu på den største mulige motorisering. Alle manøvrer viser, at man kommer dette mål stadig nærmere:

— Allerede nu er mange divisioner og hele artilleriet fuldstændigt motoriseret. Men vi vil dog ikke give afkald på kavalleriet med dets store traditioner. Som De sikkert ved, er vort terræn desuden bjergrigt og egner sig kun til en vis grad for motoriserede styrker, mens heste kan klare sig allevegne.

Korea er ikke nogen stor krigsskueplads, men rent militært kan man dog drage nyttig lære af den. Således bemærkede vore tropper, hvilke besværligheder, amerikanerne dér havde med deres lastvogne. Mange gange kunne tunge våben simpelthen ikke flyttes.

Generalstabschefen er med rette stolt af det tyrkiske militærs resultater i Korea. Når alt kommer til alt står Tyrkiet jo i første række efter Amerika og det britiske statsamfund. Ved enhver aktion, godkendt af FN eller besluttet af Atlantpagten, vil vi naturligvis på lignende måde stå

Troppeøvelse på den anatoliske steppe.

parat til en indsats — således som de internationale og moralske forpligtelser kræver det.

Generalen fremhæver, at U.S.A. leverede nye skibe og mange flyvemaskiner og derigennem bidrog til en betydelig styrkelse og højere effektivitet af begge disse forsvarsgrene.

— Betyder det, at den amerikanske militærhjælp slår til?

Et øjeblik tænker generalstabschefen sig om: — Jeg er overbevist om, at det bedst mulige bliver gjort og håber på lignende leverancer i fremtiden. Men vis mig den chef, der er helt tilfreds med den hjælp, der ydes ham!

Der bliver gjort meget for uddannelsen af den kommende officersgeneration: — I Tyrkiet andrager den skolepligtige alder fem år. Før at gennemgå mellemskolen kræves yderligere tre år. I almindelighed gennemgår også vordende officerer den normale mellemskole, men der findes dog også en speciel militær. Det treårige gymnasium — som skal laves om til fire års — afrunder den højere skoleuddannelse. Der findes tre specielle militære gymnasier. Det egentlige militærakademi tager studenter fra såvel de almindelige som de militære gymnasier, men de sidste har naturligvis et uddannelsesmæssigt fortrin. Efter to års forløb bliver kadetten officer, men må dog studere intensivt endnu tolv måneder. Desuden har man særlige skoler for de forskellige våbenarter, — gymnasium for marinen, flyvevåbnet o.s.v. En grundig specialuddannelse, der som oftest lægger beslag på yderligere 12 måneder, er i dag nødvendig, så meget mere som det tyrkiske forsvar stadig udvider antallet af panservogne, flyvemaskiner, krigsskibe, radarinstrumenter etc.

Mange piloter sendes også til Amerika og England og vender så tilbage til deres afdelinger som instruktører. Selvfølgelig omfatter undervisningen også moderne partisankrig.

Også generalstabskolens opbygning er blevet tilpasset den amerikanske. Tidligere varede uddannelsen her tre år i træk — nu varer den ligeledes tre år, men altid med et års aktiv tjeneste ind imellem. Aspiranterne — fra kaptajn til oberst — må underkaste sig en optagelsesprøve.

Men også den almindelige soldat skal, som general Yamut fremhæver, drage fordel af militærtjenesten med henblik på det civile liv.

— Vore soldater er for størsteparten bønder, hvorfor hæren også er et hygiejnisk og åndeligt uddannelsessted. Vi vil ikke blot opnå en høj militær ydeevne — vore officerer er i lige så høj grad lærere, der giver de rekrutter, som stammer fra fjerntliggende egne, hvor der endnu ikke findes skoler og lærere, undervisning i skrivning, læsning og regning. Man opnår herved et højere gennemsnitligt niveau end før. Desuden findes der kurser for videreuddannelse i tekniske og håndværksmæssige fag — kurser, som rekruttern kan drage nytte af senere hen i erhvervslivet.

I øjeblikket andrager tjenestetiden to år. Den tyrkiske generalstabschef anser det imidlertid ikke for umuligt, at den vil blive nedsat, såsnart de mærkbare huller er blevet udfyldt.

— Man må jo tage i betragtning, at tyrkeren er velegnet til militærtjeneste. Når han kommer ind i hæren, er han allerede halvvejs soldat, idet han forstår at omgås heste og skydevåben, og sidst men ikke mindst bringer han soldater-instinktet med sig.

Tyrkerne lægger stor vægt på deres hjemmeværn, der er sammensat af ganske unge mennesker (14—16 årige), af ældre mænd indtil 60-års alderen og af kvinder. Tjenestetiden andrager 45 timer om året. Aktiv militærtjeneste skal kvinder dog ikke være med til.

Generalstabschefen anser en femte-kolonne i sit land for ganske utænkelig:

— Kærligheden til friheden og til hjemmet og hele den historiske til-

knytning til jorden lader ganske simpelt en sådan fare helt ude af betragtning. Det er interessant at se, at Tyrkiet betragter illegale kommunistiske bevægelser som et militært anliggende. Således var det generalaudition, der rejste anklagen mod organisatorerne af et sådant net, der for kort tid siden blev afsløret.

Af indvandringen af tyrkiske flygtninge fra Bulgarien frygter generalen ingen ubehagelige politiske bivirkninger. — Sikkerhedstjenesten

prøver jo hver enkelt, og folkene der har naturligvis det bedste lokalkendskab.

Som general Yamut indrømmer, eksisterer der ingen stor tyrkisk krigsindustri: — Eftersom den er meget kostbar og alle de nyeste resultater nødvendigvis må tages med i betragtning, har kun et rigt land mulighed for at opbygge en virkelig effektiv flyvemaskineindustri. Vore behov er andre: Det tyrkiske forsvar trænger i første række til en ubetinget pålidelig reparationsindustri, og den er blevet skabt.

To Kendsgerninger betragter general Yamut som betydningsfulde: — Det tyrkiske folk er meget nøjsomt og fordringsløst. Vore soldater holder ud — selvom man ikke kan byde dem gode strømper og felteater. Med et stykke brød og et glas mælk er de tilfreds under langvarige kampe. På samme måde reagerer også civilbefolkningen, som intet øjeblik sætter sig imod, at 50 pct. af statsindtægten bliver givet ud i forsvarsøjemed.

Ethvert forsvar må forberedes og begynde ved grænserne, mener generalen. »Mobiliseringsplaner er naturligvis parat. Et land, der vil have lov til at leve i fred og som ligger i farezonen, må altid være forberedt på alle eventualiteter. Men i dag har vi dog den fordel, at vi ved, hvor den virkelige fjende befinder sig.«

Psykologisk er det tyrkiske folk forberedt på et nyt opgør med Rusland og dets vasaller.

»Vi har ført mange krige mod Rusland og Bulgarien, som vore forældre og bedsteforældre beretter om. Tyrkiet måtte til stadighed lide under russiske angreb, men vi har forstæet at afværge dem.«

Copyright by A. J. Fischer.

Troppetransportmaskine.

Også militærfolk havde helst villet undvære...

Fortsat fra side 5.

der både tager de tekniske og de menneskelige argumenter med.

— Hvilke argumenter?

— Det bør siges, så det ikke kan misforstås, at alle i dette land — og det gælder ikke mindst de ivrige militære — helst af alt ønskede, at man aldrig havde behøvet en Atlantpagt eller et øget forsvar. Jeg ved godt, at det ikke netop er sådanne anskuelser, man venter at finde hos militærets folk, men De kan da sige Dem selv, at vi deler denne almindelige danske og vist almindelige menneskelige indstilling, at man hellere end alliancer og flere våben så et reduceret forsvar og til gengæld fred i verden og velstand i landet. Har man kone og børn eller forældre — mennesker, man holder af — er en sådan indstilling da givet! Selvfølgelig så vi da hellere de mange penge brugt til noget bedre end våben. Joh, officerer er almindelige mennesker, og almindelige mennesker er nu engang pacifister!

En opgave, hvis løsning ikke bør udskydes.

— Det skal siges altsammen, og det kan ikke siges for tit, men samtidig må der gives en redelig oplysning om den situation, demokratierne i dag står i, og som gør alle disse ting nødvendige — trods vore ønsker om det modsatte. Forholdene i verden er desværre sådan, at Vesten ikke kan vente at have sin frihed og sit demokrati ukrænket, undtagen netop gennem den store samling af forsvarskræfterne, der er i gang.

Men herhjemme såvel som i de enkelte andre lande er dette demokratiets forsvar både afhængigt af den militære opbygning og af den åndelige eller menneskelige, hvad De nu vil kalde det. Den ene side er ikke vigtigere end den anden.

Den militære opbygning er vi nu igang med, men den åndelige opbygning er endnu tilbage. For at sætte den igang, må man tale rent ud, intet må forneges og intet forties af de problemer, der melder sig. For man vil altid tjene et demokratisk bedst ved at give fuld og rigtig besked. Enhver

kan forstå, hvad det vil betyde, hvis det med rette kan siges, at demokratiet i sit forsvar svigter selve demokratiets grundprincipper.

Den redelige og saglige oplysning er i demokratiets ånd og kan ikke undværes. Der ligger en stor og afgørende nødvendig opgave her, og man bør ikke vente længere med at løse den ... Fel.

Avertér

i

FOLK

OG

VÆRN

SIDEN SIDST

FOTO: RUBÆK, FLEMMING JENSEN
OG S. DANIELSEN —

U-bådsmoderskibet »Ægir« blev præsenteret ved en prøve-tur den 18. december. Fra venstre: kontreadmiral Nyholm, viceadmiral Vedel, forsvarschefen, admiral Qvistgaard, direktør Nielsen, orlogsværftet, og departementschef E. Lindgren, forsvarsministeriet. Med ryggen til: kontreadmiral Lundsteen.

Ved en parade på kasernepladsen i Roskilde er 5. bataillons fane blevet overdraget til 4. regiment.

Med en chartret SAS-maskine rejste 33 danske flyveelever den 7. januar til uddannelse i U. S. A.

←

Ingeniørtroppernes løjtnantsskole har sprængt den 25 meter høje skorsten på Hillerød teglværks nedlagte glaceringsværksted.

→

Kontreadmiralerne K. Lundsteen og H. A. Nyholm har ved en højtidelighed på Holmen byttet tjenestesteder. — Kontreadmiral Lundsteen, der tidligere var chef for søværnsstaben, bliver chef for kystflåden, og kontreadmiral Nyholm bliver chef for søværnsstaben.

UBÅDEN AF IDAG

Af søløjtnant K. Rodholm

Ingen krigsskibstype har i årene under og efter sidste verdenskrig pådraget sig større opmærksomhed end ubåden. Grunden hertil må søges i den kendsgerning, at Tyskland ved hjælp af dette våben flere gange var ved at tvinge de allierede i knæ; endskønt dette land begyndte krigen med kun 54 ubåde.

Hvorledes styrkeforholdet på ubåds-våbnets område stiller sig i dag mellem de forskellige nationer, kan man dårligt udtale sig om, idet de tørre tal, der er til rådighed, ikke giver noget som helst virkeligt billede af situationen, og det er imidlertid heller ikke formålet med denne artikel; den er først og fremmest tænkt som en orientering om ubåden som sådan og om de opgaver, som den i nutid og fremtid er udset til at løse. I denne forbindelse er det ikke for meget sagt, at ubåden i dag står over for en revolutionerende udvikling, som i de fleste lande endnu kun eksisterer i teorien; men som allerede er begyndt

at sætte sine spor i de større mariner og i fremtiden vil skride frem i stadig stigende tempo.

For at fremdrage det principielle ved denne interessante skibstype er der i det følgende skåret tværs igennem alle grænser og jerntæpper, hvorved det bliver muligt at få et nogenlunde overskueligt overblik over ubådens væsen og en del af det fremragende konstruktionsarbejde, der ligger til grund herfor.

Lad os derfor først betragte de faktorer, som adskiller ubåden mest fra almindelige overfladefartøjer og giver den den højst særprægede egenkab, at kunne forsvinde fra havets overflade og efter ønske dykke ud af dybet igen.

For at kunne modstå vandets tryk på større dybder, må bådens såkaldte trykskrog bygges på anden måde end et normalt skibsskrog. Skelettet består af cirkelrunde spanter, fastholdt af langsgående ribber, og hertil fastgøres klædningen, som består af ret

solide plader. Skal båden dykke og være i stand til at manøvrere under vandoverfladen, må dens vægtfylde være lig vandets, hvilket opnås ved at lede vand ind i de såkaldte dykkeskanke eller hovedtanke, som alt efter bådens konstruktion kan være anbragt foran og agter for trykskroget eller på siden af dette, og disse tanke fyldes helt med vand.

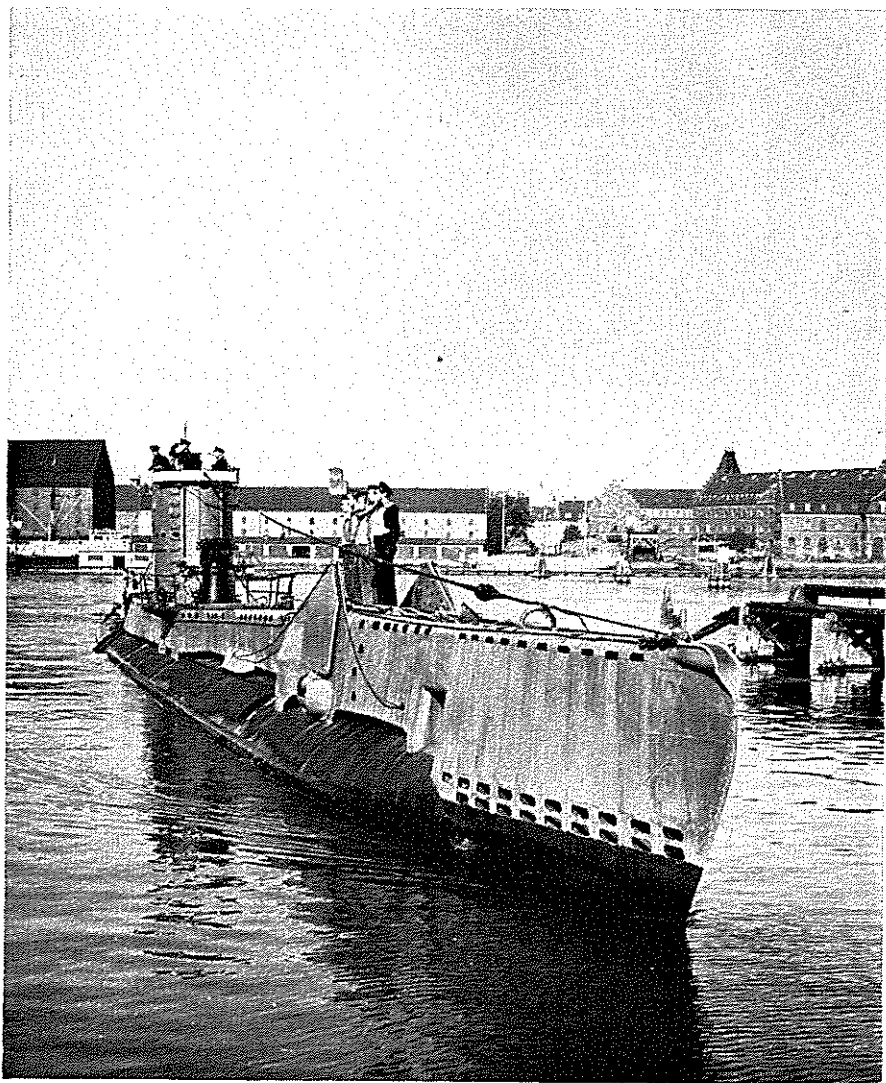
Da vandets vægtfylde ikke er ens f. eks. i Nordsøen og Østersøen, og bådens vægt, som afhænger af de forskellige beholdninger, også varierer, findes inden for trykskroget en eller flere reguleringskanke, der kun fyldes delvis med vand. Desuden findes for og agter de såkaldte trimtanke, som ved forskellig påfyldning giver båden den rigtige langskibs vægtfordeling, hvilket er en nødvendighed for at tilfredsstille kravene til dens manøvreegenskaber. En moderne ubåds dykketid fra tilstanden »awash«, d.v.s. liggende i overfladen klargjort til dykning og med tankene delvis fyldte, er fra 20—30 sekunder.

Skal båden igen op til overfladen, må vandet ud af tankene, hvilket opnås ved hjælp af trykluft, som opbevares i specielle luftflasker. Disse fyldes igen af kompressorer og kan alt efter bådens konstruktion opbevares inden- eller udenfor trykskroget.

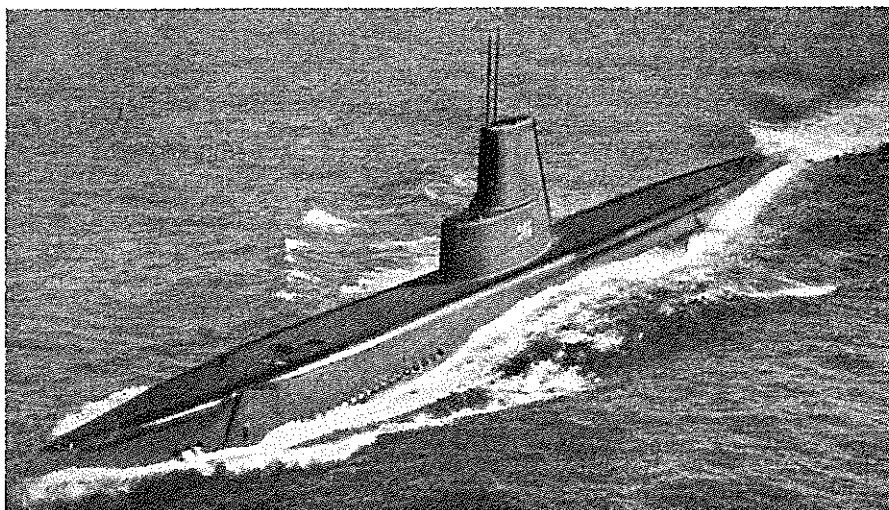
For at formindske fremdrivningsmodstanden, er der til trykskroget fastgjort en ikke trykfast for- og agterstævn, som under dykning er fyldt med vand. Af praktiske grunde er båden i hele eller det meste af længden forsynet med en ikke vandtæt overbygning, hvis øverste del danner et dæk; det forreste af denne er sammenbygget med bådens stævn. Op gennem overbygningen går fra skroget et trykfast tårn, som er omgivet af en strømlinieformet, men ikke vandtæt »kappe«, hvis øverste del er formet som en bro, der anvendes ved overfladesejls. Op gennem tårnet er ført to eller flere periskoper, der kan hæves eller sænkes ved hjælp af elektromotorer nede i båden. Gennem disse kan man fra båden overskue havoverfladen, når man befinder sig umiddelbart herunder.

Den almindelige ubåd har til fremdrift til maskinerier, et diesel- og et elektrisk, hvor normalt bestående af to motorer. Før og under en del af krigen kunne dieselmotorerne kun anvendes ved overfladesejls, hvorfor man ved neddykket sejls altid måtte anvende elektromotorerne, der fik den nødvendige strøm fra batterier. Disse blev under bådens ophold i overfladen opladet af de samme »motorer«, der nu, trukket af dieselmotorerne fungerede som dynamoer. Da batterikapaciteten imidlertid var meget lille, blev aktionsradien neddykket ligeledes beskeden og lå normalt mellem 50 og 100 sømil ved almindelig marchfart: 4—5 knob. Farten i overfladen lå og ligger stadig normalt mellem 14 og 20 knob.

Et andet princip for ubådsmaskineriet er det dielelektriske, hvor skrueakslerne altid trækkes af elektromotorer, der ved overfladesejls får strøm fra dynamoer, der trækkes af dieselmotorer, og ved undervands-

Dansk kystubåd. Ca. 600 tons.

Amerikansk strømlinieformet, oceangående ubåd. Ca. 1500 tons.

sejlads fra batterier, der skal oplades under ophold i overfladen. Dette arrangement findes blandt andet i de nuværende danske ubåde.

Disse ældre ubådes største handicap er, at de er tvunget til at gå op til overfladen for at oplade batterierne, hvilket efter radarens fremkomst er meget risikabelt, selv om natten. I denne forbindelse vil man erindre alle de tyske ubåde, der i krigens første år mødte deres skæbne herved, og at den tyske ubådskrig som følge heraf så ud til at blive en fiasko allerede på dette tidspunkt.

En hollandsk opfindelse, schnorkelen, hvilket populært sagt er et luft-rør, hvorigenem dieselmotorerne kan ånde, når båden er neddykket, redede imidlertid den tyske ubådsflåde for en rum tid og satte den i stand til på ny at rette dødbringende stød mod de allieredes konvojer. Schnorkelen, der kan hæves og sænkes ligesom periskopet (den teleskopiske schnorkel) eller lægges ned og rejses ved hjælp af et knæled (knæschnorkelen), er nu installeret i en del ældre både, hvorved disses anvendelsesmulighed er blevet forøget væsentligt.

Den almindelige ubåds våben er i første række torpedoer og i anden og tredje række miner og artilleri. Omfanget af disse våben er imidlertid meget afhængig af bådens størrelse, der igen foruden økonomien er afhængig af dens operationsområde. Det vil være praktisk at foretage en inddeling i følgende 4 hovedgrupper:

1) Den store eller oceangående ubåd, der med et deplacement*) på 800—1500 tons er beregnet til at operere på de større have langt fra egne baser. Den har som følge heraf en stor oliebeholdning og hermed en stor aktionsradius, der normalt ligger mellem 8000 og 10.000 sømil og i flere tilfælde endnu højere. Da den kun med større mellemrum kan supplere sine beholdninger, og da en ubåd, der er skudt læns for torpedoer, ingen

øjeblikkelig værdi har, må denne båd også være udrustet med en stor torpedobeholdning, normalt mellem 17 og 24 torpedoer. Disse udskydes gennem torpedorør, der er anbragt i for- og agterstævnen og indbyggede i trykskroget, således at reservetorpedoer kan indføres i rørene fra båden. Udskydningsrørene kan også være anbragt på dækket uden for trykskroget, og torpedoerne udskydes fra disse rør ved påvirkning fra bådens indre, men reservetorpedoer kan ikke indføres i rørene, så længe båden er neddykket. Sigtingen foretages gennem et specielt angrebsperiskop, hvorved det bliver muligt for båden at affyre sine torpedoer neddykket. I denne ubådstype ligger antallet af torpedorør normalt mellem 8 og 11 stk.

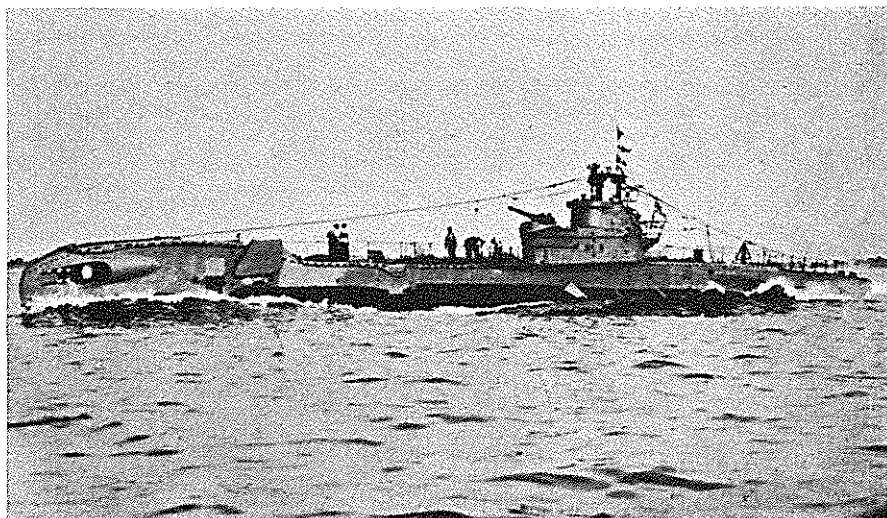
De fleste ældre ubåde er endnu udrustet med artilleri, normalt i 1 à 2 kanoner af 8,8—12,7 cm kaliber og enkelte luftværnsmaskingeværer og -maskinkanoner af 8—40 mm kaliber. De store kanoner blev tidligere først og fremmest anvendt til handelskrig, idet ubåden ved møde med handelskibe uden konvojdækning tit dykkede ud og nedkæmpede disse med artilleriild, hvorved den sparede sine torpedoer.

Efter at de fleste handelsskibe begyndte at sejle i konvoj, eskorteret af krigsskibe, og tilmed blev udrustet med kanoner, som kunne være yderst farlige for den sårbare ubåd, er denne form for ubådskrigsførelse faldet bort. Hermed er ubådens større kanoner stort set blevet overflødige og er i flere tilfælde fjernet for at formindske vandmodstanden ved neddykket sejlads.

Dette er i særlig grad blevet aktuelt, efter at schnorkelen har holdt sit indtog, idet denne tillader at sejle på dieselmotorkraft i periskopdybde, hvorved farten neddykket kun behøver at blive reduceret med et par knob i forhold til overfladefarten. Da schnorkelen ved høj fart forårsager en betydelig skumstribe i vandet, kan den imidlertid sjældent anvendes i nærheden af overfladefartøjer, hvorfor båden her må overgå til batteridrift. Schnorkelens største fordel består derfor i, at ubådens batterier ved dens hjælp kan oplades i neddykket tilstand, og at den giver båden større chancer for at nå ind i en taktisk fordelagtig position.

De fleste oceangående ubåde er nu blevet udrustet med schnorkel, men ikke nok med det; med forbillige i tyske ubåde er mange af disse store enheder forsynet med en ny strømlinieformet overbygning, kraftigere elektromotorer og forøget batterikapacitet. Herved er farten ved elektrisk drift i nogle tilfælde steget til 15 knob (mod før 8—10 knob), og aktionsradien er forøget til ca. det dobbelte. Dette var allerede en realitet i de tyske ubåde af type 21, som blev sat i serieproduktion i 1943, men som på grund af forskellige »børnesygdomme« og til alt held for de allierede ikke nåede at yde nogen aktiv indsats for det tredje rige.

Overgangen til den udprægede strømlinieform ved de moderne og moderniserede ubåde har medført, at al artilleriarmering er faldet bort, hvilket er forsvarligt ud fra den betragtning, at ubåden, der nu er i stand til at forblive neddykket i ugevis, ikke har noget at gøre i overfladen, hvis den her er udsat for at

Engelsk oceangående ubåd. Ca. 1100 tons.

*) Ved et skibs deplacement forstås skibets vægt. Man opgiver her gerne standarddeplacementet, hvilket er skibets vægt fuldt udrustet, men uden brændstof og spædevand til kedlerne.

blive observeret. Det bør dog i denne forbindelse bemærkes, at selv det relative lille schnorkelhoved kan registreres på moderne luftfartøjsradars på kortere afstand, hvilket allerede under krigen betød død og undergang for mange tyske ubåde.

De små nationer, der er beliggende ved de mere indelukkede farvande, råder ikke over oceangående ubåde, men derimod over enheder, som kan henføres til følgende type:

2) *Den mellemstore ubåd* eller kystubåden, der i deplacement måler mellem 500 og 800 tons. Den anvendes i mere læge og indelukkede farvande som Nordsøen og Østersøen, hvor den store båd i mange tilfælde vil være uanvendelig, samt på de større have i mindre afstand fra egne baser. Den kan som følge af den mindre størrelse ikke have så stor olie- og torpedobeholdning som den oceangående båd, hvilket heller ikke er så nødvendigt, da den hurtigere kan supplere sine forsyninger ved at gå hjem til sin base. Aktionsradien ligger her normalt mellem 3000 og 6000 sømil og torpedobeholdningen på 8—12 torpedoer. Antallet af torpedoer varierer fra 4—8 stk. Artilleriarmeringen består på de fleste enheder af en kanon på 5,7—10,5 cm kaliber og enkelte stykker luftværnsmaskinskyts på 8—20 mm kaliber.

Kun få af disse både er i dag forsynet med schnorkel, men de fleste vil antagelig blive det i den nærmeste fremtid. Undervandsarten ved batteridrift er ved denne type omtrent den samme som ved den oceangående båd, mens farten i overfladen sædvanligvis er noget mindre, 13—18 knob. Enkelte både har gennemgået en større modernisering og er forsynet med en strømlinieformet overbygning; disse enheder har ingen kanoner.

Indenfor den store og mellemstore type findes enkelte specielle mineubåde, der på bekostning af en del af torpedoarmeringen medfører et antal miner, som udlægges gennem bunden af båden. Da ubåden kan optræde i nærheden af fjendens kyster med store chancer for ikke at blive set, er den egnet til udlægning af offensive minespæringer. Der er imidlertid allerede under sidste krig konstrueret miner, som kan udskydes

gennem almindelige torpedorør, og sandsynligheden taler derfor for, at den specielle mineubåd snart vil uddø, idet den almindelige torpedoubåd under ret mange særlige arrangementer kan påtage sig de samme opgaver.

Som det vil erindres fra krigen udviklede tyskerne en speciel forsyningsubåd uden torpedorør, med med plads til en del forsyninger i form af olie, torpedoer m. m. til de operative ubåde. Ved at lade disse gå i rute-fart mellem de tyske baser og Atlanterhavet opnåede man, at de egentlige frontubåde kunne forblive på jagtmarkerne i længere tid og ikke skulle spille tid med at vende tilbage til basen. I dag findes kun et lille antal forsyningsubåde, alle af den store type.

Af andre ubåde, der er udset til specielle opgaver, kan nævnes tropetransportubåden, der kan rumme et fodfolkskompagni med våben, radarubåden, der med særligt radarudstyr er i stand til at opdage luftfartøjer på stor afstand samt antiubådsubåden, der er udstyret med særlige antiubådsvåben og beregnet til at jage fjendtlige ubåde under vandet; men denne type findes kun i et meget lille antal.

Endelig kan nævnes, at man eksperimenterer med en særlig raketubåd, som i stedet for torpedorør er udrustet med arrangementer til affyring og styring af store, fjernstyrede bomber, som skal anvendes i nærheden af fjendtlige kyster.

3) *Den lille ubåd*, der også klassificeres som kystubåd, har med enkelte undtagelser et deplacement, der ligger mellem 160 og 370 tons. Den er beregnet til udpræget kystbrug eller til brug i farvande med meget grundet vand, som f. eks. Kattegat, hvor den mellemstore ubåd ikke er egnet til at operere.

Tiden synes imidlertid, indtil nyere, lettere fremdrivningsmidler er konstrueret, at være løbet fra denne båd, der, hvis den blot skal være udrustet med nogle moderne hjælpemidler som schnorkel, radar m. m., kun kan medføre et par torpedoer, hvilket er alt for lidt.

Dertil kommer, at der i denne båd ved schnorkeldrift som følge af dens lille indre rumfang opstår meget store trykvariationer, når schnorkelens ven-

til åbner og lukker i søgand, hvilket er yderst generende om ikke farligt for besætningen.

De ældre både, som ikke er udrustet med moderne hjælpemidler, og som derfor vil være dårligt stillet i mange situationer, medfører 3-5 torpedoer.

Nyere både af denne størrelsesorden findes kun i Rusland og Sverige, og af disse er kun et fåtal udrustet med schnorkel. Typen var før og under krigen den eneste anvendte i den danske flåde, som imidlertid nu er overgået til den mellemstore type, der er velegnet til operationer i Østersøen og Skagerak, men ikke i Kattegat og de indre danske farvande.

4) *Dværgubåden* er, som navnet angiver, en meget lille ubåd på 15-30 tons, en besætning på 2-4 mand og en armering bestående af 2 torpedoer. Den har imidlertid meget begrænsede anvendelsesmuligheder og kan kun betragtes som et chancevåben. Da dens aktionsradius er meget lille, må den ved anvendelse langt fra egne baser transporteres en del af vejen af et moderskib og i passende afstand fra målet sættes i vandet fra dette. Dværgubåden findes kun i et mindre antal i England, Frankrig og Sovjetunionen og har i øjeblikket ikke stor sømilitær betydning.

Hidtil har kun i dag eksisterende ubåds-konstruktioner været behandlet, men som allerede nævnt er ubåds-våbnet inde i en rivende udvikling, hvis konsekvenser man har yderst vanskeligt ved at overskue. Lad os imidlertid nøjes med at betragte den nærmeste fremtid og de nyheder, den kan bringe.

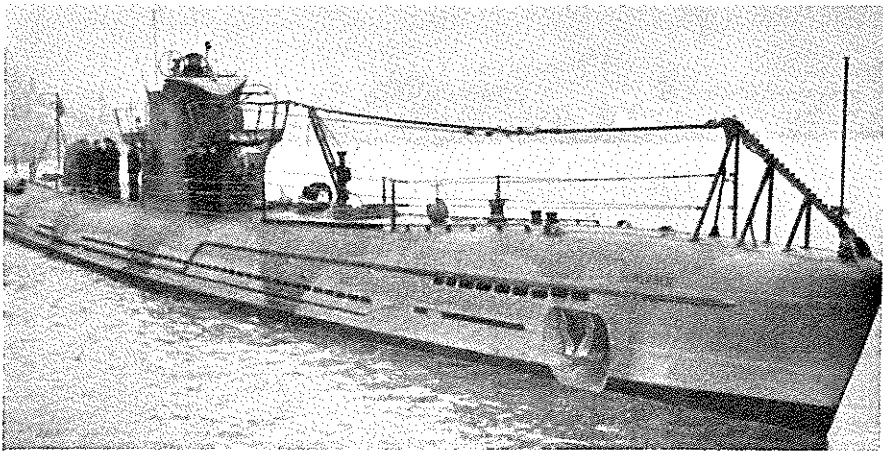
En del af de under bygning værende både, sandsynligvis de fleste, er forbedrede modeller af den før omtalte tyske type 21, altså kendetegnet ved høj undervandsart ved elektrisk drift og en tilsvarende stor aktionsradius. Bådenes hovedvåben bliver i de fleste tilfælde torpedoer, i enkelte tilfælde miner, mens kanoner helt har udslettet deres rolle i denne forbindelse. Flere af disse både af den store type er under bygning i Sovjetunionen og U.S.A., men andre af den mellemstore type er under bygning eller konstruktion i flere mindre lande.

Tyskerne stiledede imidlertid allerede under krigen mod noget endnu bedre, nemlig ubåden med det såkaldte endhedsmaskineri, hvorved forstås et maskineri, som kan anvendes både i overfladen og neddykket uden brug af schnorkelen. Det var allerede før krigen konstrueret af en tysker ved navn dr. Walter, hvorfor det meget naturligt fik navnet Waltermaskineriet, men blev ikke før slutningen af krigen så udeksperimenteret, at det kunne anvendes i praksis.

Waltermaskineriet er i princippet en slags turbine, der drives af gassen fra forbrændingen af olie og en vædske ved navn ingolin, en koncentreret brintoverilte, der selv indeholder den til forbrændingen nødvendige ilt, hvilket gør maskineriet uafhængigt af luftens ilt.

Da de hidtil med dette maskineri

Fortsettes side 31

Svensk kystubåd. Ca. 600 tons.

KINA I DAG

Af oberstløjtnant E. J. Wibolt

DEN decemberdag i 1949, da *Stalin* og *Mao* gav hinanden hånden i Moskvas Bolschoi-teater, tordnede et orkanagtigt bifald op mod dem fra den tusindtallige forsamling. Og der var i sandhed også grund hertil; thi den dag blev »aksen«: Moskva-Peking til, — den akse, der skal underkaste sig Asien og være »omvejen« til det kommunistiske verdensherredømme, hvis Vesteuropa bliver for hård en nød at knække direkte.

Den kommunistiske verdensrevolution havde med Kina fået en tilvækst på 470 millioner mennesker, der skønsvist råder over 5 milliarder tons jernmalm og 780 millioner tons olie, — selv om disse rigdomme endnu for langt størstedelen ligger uudnyttet hen, og det vil vare mange år, forinden de kan tages i brug.

Den vestlige verden havde på sin side næppe vist dette problem tilstrækkelig opmærksomhed. U.S.A. havde, trods mange advarsler fra f. eks. Marshall, eensidigt holdt på *Chiang Kai Shek*, skønt det efterhånden blev åbenbart, at den nationalistiske korrupsion selv indkasserede millioner af de dollars, der blev sendt

til hjælp for Kina, og at våbenleveringerne faldt i hænderne på Maos sejrige tropper. Desuden fulgte U.S.A. og England hver sin politik. Amerikanerne holdt på een hest, nemlig *Chiang*, som altså viste sig at være den forkerte, medens England for at redde sine vældige investeringer i Kina søgte at holde gode miner mod begge borgerkrigens parter.

Resultatet blev da også, at da Mao omsider sejrede, nægtede Washington at anerkende ham, hvorimod England gav den ny regering fuld anerkendelse og straks sendte en ambassadør til Peking.

Den grænseløse godmodigheds falske kurs«.

England opnåede ganske vist ikke noget derved. Heller ikke Londons politik hindrede en udvikling i Kina, der stort set har fulgt samme linie som i de østeuropæiske stater, — blot i en målestok, der svarer til landets umådelige størrelse og fuldbårne orientalske mentalitet.

I begyndelsen, i sommeren 1949, da *Chiangs* hære flygtede mod syd foran

Mao Tse Tung.

Maos sejrige tropper, erklærede Mao, at den kommende kommunistiske regering ikke ville tåle nogen opposition; og i sin i juli 1949 udsendte bog: »Om folkets demokratiske diktatur« skrev han blandt andet:

»I har diktatorisk magt og kun, hvad I siger, gælder. Det betyder, at de reaktionære ingen ret har til at gøre deres meninger gældende; og I skal sandelig ikke være velvillige overfor dem.«

Men alt dette blev i disse måneder — også i den vestlige verden — kun betragtet som ord. Man trøstede sig med, at de kinesiske bønder og hele det kinesiske samfund, som var baseret på »familien«, der holdt sammen som en klan, og på autoritetstroen, der gav den ældste hele magten, holdt kvinderne nede og sønnerne til ærbødig lydighed, måtte stå ganske fremmed overfor virkelig kommunisme. Både indadtil og — som imperialisme — udadtil.

Man hæftede sig derfor ved den mildhed, hvormed Mao i begyndelsen gik frem. For ganske vist slog han hårdt til på det militære område ved hensynsløst at søge de rester af nationalisthæren, der endnu førte guerillakrig i bjergene mod sydvest, syd og nordvest, likvideret. Desuden »befriede« han den vigtige ø, *Honan*, der ligger tæt ved den kinesiske kyst; og han forberedte ivrigt en aktion til søs og gennem luften mod det fjerne *Formosa*, hvor *Chiang Kai Shek* havde slået sig ned.

Men han angreb ikke den engelske koloni, *Hongkong*; og indrepolitisk gik han frem med et mådehold, som mange mente var dikteret af umuligheden af at indføre en egentlig, kinesisk kommunisme. Jordreformerne blev hensynsfuldt gennemført og de tidligere godsejere ikke forfulgt. Ja selv tidligere nationalistiske funktionærer og officerer beholdt deres stillinger

Kinesiske tropper på march mod Tibet.

efter et 3 til 6 måneders »omskolingskursus«. Meddelelserne herom bevirke- de da også, at mange nationalister, der i 1949 var flygtet til Hongkong, så sent som i juni 1950 vendte tilbage til fastlandet, i håb om ikke alene at kunne leve i fred, men også blive indsat i deres gamle stillinger.

Det får stå hen, hvorvidt denne milde politik oprindelig udsprang fra Maos håb om at blive brobygger, således at det, som mange troede (at han i virkeligheden ikke var »rigtig« kommunist), var rigtigt — eller hvorvidt mildheden kun skulle dysse omverdenen i søvn, indtil Mao følte sig sikker i saddelen.

I hvert fald skete der samtidig med Koreakrigens udbrud en kursændring, og siden da er roret lagt skarper og skarper om.

Det begyndte i december 1950, da det kommunistiske partis organ i Peking »The Peking Peoples Daily« udsendte et opråb, der energisk opfordrede befolkningen til at rette »den grænseløse godmodigheds falske kurs«. Samtidig blev den amerikanske regering i denne officieuse henvendelse for første gang anklaget for at støtte »den anti-kommunistiske bevægelse« i Kina, der betegnedes som en kinesisk 5. kolonne.

Dette opråb fulgtes hurtigt af en af Mao selv underskrevet »lov og forordning for den kinesiske folkerepublik til afstraffelse af kontrarevolutionære«. Denne lov var affattet således, at faktisk enhver, der blot blev mistænkt for spionage, kunne henrettes; og i marts udvidedes aktionsområdet, således at loven tillige gjaldt »potentielle fjender af folke- republikken«.

Dermed var den henrettelsesbølge startet, der i de følgende måneder skyllede hen over Kina. De militære retter kunne snart ikke overkomme arbejdet; og dette overlodes derfor i vid udstrækning til offentlige anklageforsamlinger med påfølgende offentlige henrettelser. I Shanghai talte,

ifølge meddelelser fra Hongkong, ved en given lejlighed, »anklageforsamlingen« 50.000 opfanatiserede mennesker, som det desuden var tilladt at mishandle de mistænkte »forbrydere«.

I Tientsin afholdtes i maj en »glædesfest« i forbindelse med henrettelserne, hvorunder dansere i farverige klæder dansede en »dance macabre« til hul trommemusik på henrettelsesstedet. I de mindre byer fik børnene fri fra skolen, for at ungdommen kunne få lejlighed til at deltage i glæden; og adskillige anklageforsamlinger blev transmitteret i radio.

Blodbadet kulminerede i maj måned, da regeringen ganske vist udstedte en erklæring om, at »mildhedens kurs« nu i det store og hele

var blevet rettet. Den hårde kurs overfor modrevolutionære havde udløst den største glæde i folket og alle talte om en ny revolution. Men nogle måneder efter udstedtes alligevel ordre til en ny kurs, der anbefalede »reformer ved hjælp af tvangsarbejde«. Som følge heraf er henrettelserne blevet færre og i stedet idømmes tvangsarbejde. Ifølge Hongkong er der nu etableret tvangsarbejdslejre over hele Kina, således at de, der egentlig skulle have været henrettet, nu kan »anvendes produktivt«.

En anden ny straf er, at den dømt skygges. Han må hver dag møde på den stedlige politistation, for at gøre rede for, hvad han har foretaget sig dagen før, herunder især hvem han har talt med. Da disse derved bliver mistænkelige, bevirker straffen, at alle trækker sig tilbage fra den strafede, der efterhånden isoleres og går til bunds.

Hvor mange ofre, den kinesiske renselsesaktion tæller, kan ikke opgøres og bliver det vel aldrig. Guvernøren i Kwantung har udsendt en meddelelse, hvorefter provinsen har haft ca. 90.000 anklagede. Heraf blev ca. 28.000 henrettet og resten formentlig »anvendt produktivt« i tvangsarbejdslejre. Herudover, meddelte guvernøren, blev 50.000 partisaner tilintetgjort. Holder man sig til de af den kinesiske regering selv opgivne tal, er ialt 1.200.000 blevet henrettet og dobbelt så mange dømt til tvangsarbejde.

Hjælpen fra Moskva.

Det er store tal, der taler om, for os umådelige, lidelser. Men et menneskeliv er ikke i høj kurs så langt mod øst og fra anden side peges desuden på, at 3-4 millioner mennesker når alt kommer til alt ikke er 1 pct. af den samlede kinesiske befolkning. Man kan derfor ikke på grundlag af disse tal i og for sig slutte, at der er en stærk modstand i det kinesiske folk mod Mao og kommunismen, således som det påstås af Chiang Kai Shek.

Foreløbig, siger man fra modsat side, tyder tværtimod en del på, at Mao i virkeligheden har godt fat og trods alle påstande stadig befinder sig helt godt ved samarbejdet med Sovjet.

Man har ganske vist påpeget den relativt ringe økonomiske hjælp — 300 mill. dollars — som Sovjet yder. Men man må samtidig huske, at der er forskel på Marshallhjælpen til Europa, der fortrinsvis består af krediter, og Sovjets hjælp til Peking.

For det første har Kina en lang række vigtige varer, som f. eks. te, soyabønner, wolfram og zink, i Sinking måske endog uran, som det udover de 300 mill. dollars kan få russiske varer for. Men for det andet er den russiske hjælp mere en teknisk end en økonomisk hjælp.

Det er umuligt at opgive konkrete tal; men det er givet, at der overalt i Kina, selv i de fjerneste egne, befinder sig russiske eksperter og teknikere, hvis hver er både at hjælpe kineserne med det øjeblikkelige arbejde og uddanne kinesiske eksperter

Chiang Kai Shek.

til det fremtidige. Blandt de første opgaver, de har sat sig for at løse, er inddæmningen af de vældige floder for at forhindre de hidtidige oversvømmelser, i hvis spor hungersnød og mange millioners død fulgte. Desuden arbejder de energisk på at udvikle forbindelsesnettet mellem Kina og Sovjet.

Den russiske hjælp ligner således ikke så meget Marshallhjælpen som Trumans hjælp til udviklede områder. Den giver derfor næppe heller foreløbig Sovjet noget umiddelbart overskud. Den er snarere en plan, der på langt sigt skal hæve Kinas potentielle. Derfor har Mao antagelig heller ikke foreløbig særlig grund til at beklage sig over selve hjælpen.

Indadtil synes han som nævnt tillige at have fået et fast greb om Kina. Som kortet viser, har han samlet de mange provinser i 6 store »kontrolområder«, og han regerer ved hjælp af et system, der har taget vor tids store meddelelsesmiddel, radioen, i brug; derfor er det ikke længere så sikkert, at Kina i dag er som en dyne af slå i og at det absorberer enhver fremmed indflydelse.

I dag udsender Mao sine ordrer pr. radio til alle provinshovedstæder, der igen transmitterer dem til provinsernes store byer. Derfra går de videre til selv den mindste landsby, der kun behøver at have en kommunist til at sætte den stedlige højttaler i gang. Hver eneste provins, by, ja selv større landsbyer er nemlig delt i »blokke«, som regeres af — få eller mange — kommunister, og deres ord er afgørende for, hvorvidt en person skal anses for reaktionær med de deraf følgende konsekvenser.

Derfor brøler højttalerne i forsamlingshusene og på hvert eneste gadehjørne, Pekings ordrer ud; de argumenterer for kommunismen blandt de uvildende masser, og de hidser dem op mod imperialisterne og de »kontra-revolutionære«; de skaber frygt, hvor de ikke kan skabe begejstring ved at skildre de rædsler Maos modstandere er udsat for, når de stilles for anklageforsamlingerne, lige indtil ofrenes dødsskrig.

Kina er ikke længere for stort og for talrigt befolket til, at man kan råbe det op. Mao gør det; og han er ved at skabe sig en menighed på 500.000.000 mennesker, der af begejstring eller frygt, men sandsynligvis mest endnu af en, lad det så være nok så *dæmagogisk* inspireret begejstring, er fuldstændig ensrettet.

De har for øje de nye veje, de nye dæmninger langs floderne, de nye jernbaner. De ser skoler dukke op; de ved, at der uddannes læger og sygeplejersker i massevis, og at der i det hele taget gøres et vældigt sanitært arbejde.

De ser togene gå i rette tid, som de pludseligt gjorde det i Mussolinis Italien; og de begejstres for den punktlighed og orden, som Mao prædiker er nødvendig for først at slå imperialisterne og så komme ind i det kommunistiske paradis.

Men måske tænker een og anden også på, at dette egentlig er ham væsentlig fremmed og ikke rigtig værd

1 års dagen for etableringen af den kinesiske folkerepublik fejres med en kæmpemæssig demonstration i Peking.

at købe på bekostning af den gamle livsform. — Og dermed kommer man ind på besværlighederne ved den *kulturelle* forbindelse mellem Sovjet og Kina.

»Det kinesiske selskab af Sovjetunionens venner« gør ganske vist et stort arbejde. Det har filialer overalt, det udsender russiske film og oversættelser af russiske skrifter, opretter biblioteker, læsestuer o.s.v. Det lader russiske kommunistagitorer rejse landet rundt og sørger for, at kinesiske studenter og arbejdere besøger Sovjetunionen.

Men disse bestræbelser kan kun føre til større resultater på langt sigt. Dels er den livsform, de går ind for, den almindelige kineser fremmed, dels er de 2 sprog så forskellige. En forordning, hvorefter russisk skulle være obligatorisk fag i de kinesiske mellemskoler kunne f. eks. ikke gennemføres på grund af mangel på lærere; og de eneste, der foreløbig lukrerer af behovet for at kunne russisk, er de hviderussiske flygtninge i Shanghai, der henter sig en hårdt tiltrængt indtægt ved at undervise russiskbevejstrede studenter og arbejdere.

Endelig har vestens kultur endnu dybe rødder i den kinesiske, intellektuelle verden, og engelsk er stadig det vigtigste, udenlandske sprog ved de højere læreanstalter. De kinesiske intellektuelle retter tillige deres medfødte ironiske sans mod den kommunistiske historieskrivnings krumsporg og de kommunistiske krav på at have gjort så at sige alle betydende opfindelser i menneskeheden historie.

Men de største vanskeligheder, der kan opstå ligger dog måske på det *militære* område.

Siden sin start i 1927 har den røde,

kinesiske hær kun fået få våbenleverancer fra Sovjet. Kreml har her fulgt samme princip som med hensyn til den økonomiske hjælp; man har hellere villet levere instruktører og teknikere end materiel. Derfor påbegyndtes der i 1949 et »skolingsprogram« under ledelse af en russisk general. Det skulle gøre kineserne fortrolige med moderne våben, og der blev tillige uddannet et mindre antal flyvere og luftlandetropper. Men af materiel blev der som sagt kun ydet lidt. I stedet fik kineserne modeller, — der dog ikke hjalp dem stort, da de gik ind i Koreakrigen.

Denne krig viste imidlertid med al tydelighed Peking, at den kinesiske massetaktik med sparsomt bevæbnede tropper kommer ganske til kort overfor moderne udrustede divisioner.

Derfor forlanger Kina nu flyvemaskiner, kampvogne, svært artilleri o.s.v. af Sovjet; og det enten ønsker eller kan Moskva muligvis ikke levere i tilstrækkelig mængde, fordi Sovjet derved kommer til at mangle materiel på andre fronter, og fordi den sibiriske banes effektivitet er for ringe.

Hvis våbenstilstandsforhandlingerne (våbenstilstanden) skulle bryde sammen, vil dette måske derfor blive den første alvorlige belastningsprøve, som Moskva-Peking-aksen er blevet udsat for.

Sprængstof langs grænserne.

Men langs Kinas grænser ligger desuden en række andre problemer, som kan forstyrre forholdet mellem Peking og Moskva.

Kortet viser den, ganske vist kamouflerede, kinesiske ekspansion ind i fransk *Indokina* sammen med de

Fortsættes side 26

FANEØVE

FOT.:

WENNEBERG og JUSTESEN

Flankeret af de gamle bataillonsfaner taler oberst Gabel-Jørgensen til regimentet.

På kasernepladsen stod 2. regiment opstillet for at overvære den højtidelige faneoverdragelse.

Oberst Gabel-Jørgensen med slesvigske fodregiments nye fane.

I november trådte de nye bestemmelser i angående regimenternes sammensætning, hvor hver af de 10 ældste fodfolksbatailloner da stammen af et regiment, idet dets fanes historiske afdelingsmærke overgår til regimentet. Overgangen af fanerne skete ved parader. For 2. regiments vedkommende fandt den historiske begivenhed sted på kasernepladsen i Haderslev den 30. november sidste år, da 13. bataillons gamle fane ophøjedes til regimentsfane og 2. regiment blev Slesvigske fodregiment. Samtidig tildeltes regimentets I, II og III bataillon henholdsvis de gamle 3., 22. og 18. bataillons faner. Overdragelsens tidlige klimaks fandt sted, da regimentschefen oberst Gabel-Jørgensen, fremsagde den skønne gamle fanebærerbefaling, der lyder:

»Jeg betror dig denne fane, fordi jeg ved, at du er en ærlig og modig mand. Du skal føre den, det sømmer sig en trofast kriger. Du skal varetage den, som en Dannemand værger sin ægtehus. Du skal svinge den over ærlige folk og ikke over den vaje over forræddere. Under march og på vandr under storm og strid skal du stå som et mønster for tapre soldater. Ingeninde må du vige, al

Med den gamle fanebærerbefalings smukke og dramatiske ord overrækker obersten fanen til regimentets fanebærer.

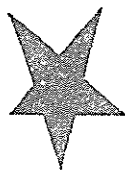

DRAGELSE

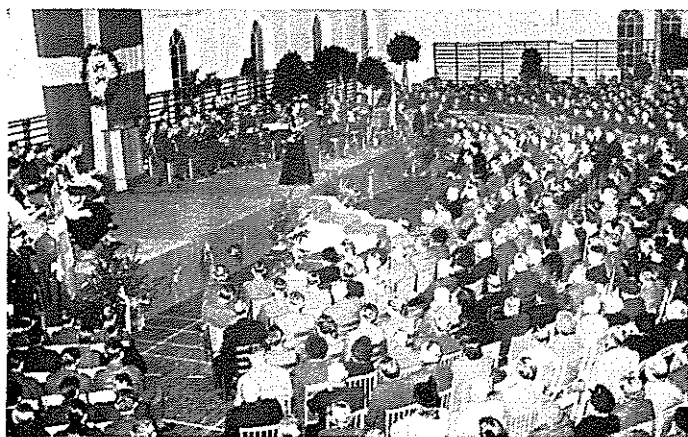
Haderslev ...

Nå du gøre anledning til, at hæren bliver modløs og flygter. Skulle det ske, at en fjende afhugger din højre hånd, skal du gribe fanen med din venstre, mister du begge hænder, skal du slå tænderne sammen og fanen. Du skal værge den, så længe du lever og lever. Må du opgive kampen, det Gud forbyde, skal du vikle dig i flagdugen og dø.»

Om eftermiddagen marcherede slesvigske fodregiment kompagnivis til Haderslev Domkirke, hvor stiftprovst Flensmark foreviste kirken og fortalte dens historie, inden han sluttede med en kort gudstjeneste. På kasernen havde sekondløjtnant J. A. Rose om aftenen arrangeret en vellykket fest i gymnastiksalen, hvor han i en feature fortalte de gamle faners omtumlede og dramatiske historie. Mange gæster fra nær og fjern var kommet til. Festen formede sig samtidig som velkomsthøjtid for byen til de nye rekrutter, som altså ved denne lejlighed »slog to fluer med eet smæk« og virkelig fik en højtidsgang ud af det. Aftenens hovedtaler var generalmajor T. K. Thygesen. Den festlige aften sluttedes med forskellig underholdning, bl. a. af fru Karen Meyer og slesvigske fodregiments musikkorps.

Fanerne føres ind.

I kasernens gymnastiksal afholdtes om aftenen en festlig sammenkomst under stor deltagelse af mange af Haderslevs borgere.

Øverst: 13. bataillons gamle fane på sin fremtidige plads som regimentsfane på slesvigske fodregiments højre fløj. Nederst: Haderslev skønne domkirke dannede rammen om en kort gudstjeneste for regimentet.

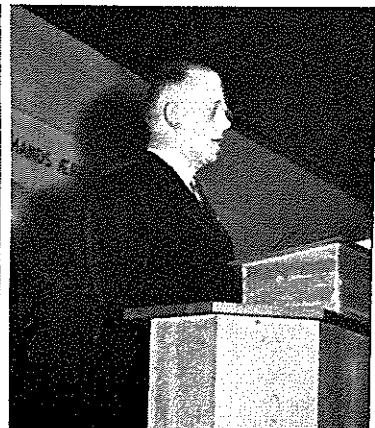
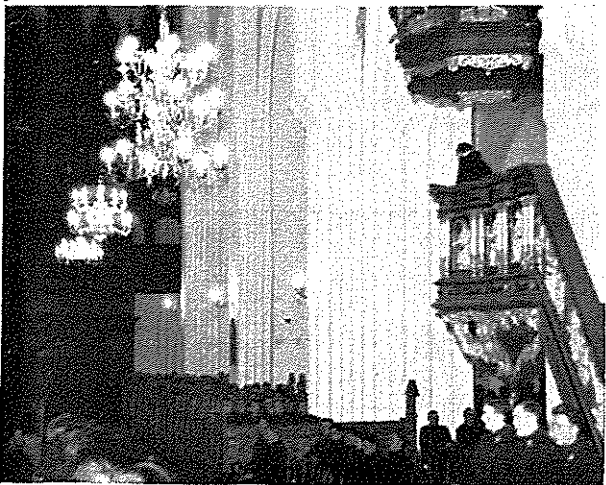

22. bataillons fane, der fra Kronborg har set Nelsons flåde stævne ned gennem Øresund i 1802.

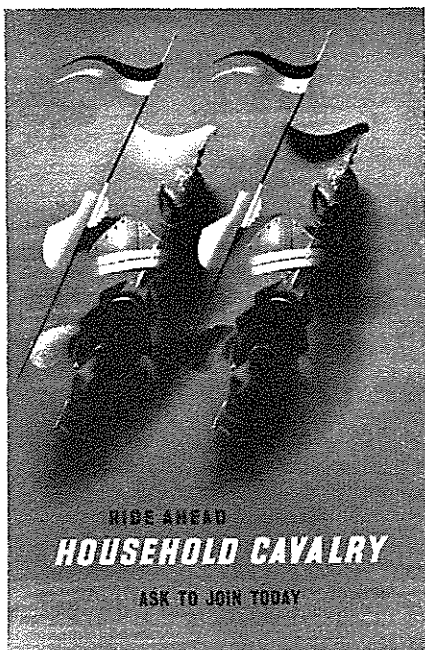
↓ Tilvenstre: Aftenens hovedtaler, chefen for vestre landsdelskommando, generalmajor Thygesen.

↘ Tilhøjre: Borgmester Orla Christensen på talerstolen.

SKAM FÅ DEN, DER TÆNKER ILDE DERVED II

Kaptajnløjtnant J. C. Bergs 2. artikel om »The Household Cavalry«.

Hverveplakat.

Rekrutering.

I adskillige hundrede år har England opbygget sin hær efter hvervningssystemet, ved hvilket den såkaldte permanente hær skabes. I denne udføres tjenesten af frivillige, der mod en vis betaling påtager sig en kortere eller længere tjenestetid.

Denne hærform kommer navnlig til anvendelse i lande, hvor traditions-mæssige grunde taler imod den almindelige værnepligt, eller hvor den hærstyrke, som er nødvendig i krig, i det store og hele også må være til stede i fred, for at opretholde orden og sikkerhed i det indre eller for at anvendes som kolonialtropper. Dette sidste har for Englands vedkommende ganske naturligt været banebrydende for oprettelsen af en permanent hær, og heri ligger da også de traditionsmæssige grunde, som helt op til det 20. århundrede har talt imod den almindelige værnepligts indførelse i England. Fordelen ved denne hærform er det store krigsberedskab, væsentlig samme styrke på freds- og krigsfod, den grundige militære uddannelse og den korpsånd, der i mangt og meget bygger på nedarvede stolte traditioner, som findes i den permanente hær, hvilket som oftest giver sig udslag i gode ydelser i krig. Ulemper er hærens forholdsvis ringe størrelse, der må ses som en følge af be-kostningshensyn.

Denne ulempe har England sidst måttet se i øjnene under den sidste verdenskrig, hvorunder det blev nødvendigt at supplere den permanente hær ved at indføre den almindelige værnepligt. Umiddelbart efter den 2. verdenskrig afskaffedes denne hærform i det forfængelige håb, at fred og fordragelighed nu efter Det tredje Riges undergang skulle præge samarbejdet mellem de sejrende stormagter i øst og vest. Dette håb er som bekendt siden gjort til skamme, og stillet overfor de krav, som Englands medlemskab af atlantpagten har af-

født med hensyn til størrelsen af Englands væbnede styrker, har det været nødvendigt igen at indføre almindelig værnepligt.

Men stadig bibeholder man i England, af de førnævnte traditionsmæssige grunde, den permanente hær, som ikke mindst grundet på de stolte traditioner, der er knyttet til den, og den strålende korpsånd, der er fremherskende indenfor dens forskellige afdelinger, står som et uvurderligt forbillede for det værnepligtige mand-skab.

De i forrige artikel nævnte rekruteringskontorer er netop oprettet for at yde den del af den engelske ungdom, som ønsker at træde ind i den permanente hær, ønsker at gøre tjenesten til deres job, hæren til deres arbejdsplads, vejledning og råd med hensyn til uddannelse, tjenestetid, lønningsforhold o. s. v.

I bestræbelserne på at få folk til at indtræde i den permanente hær, drives der en omfattende propaganda gennem rekruteringskontorerne, dels ved hjælp af de i min første artikel omtalte brochurer, dels ved hjælp af plakater, som opslået udenfor rekruteringskontorerne og på stærkt be-færdede steder i alle Englands større byer, i farvestrålende udførelser og med rammende slogans opfordrer ungdommen til at melde sig.

»The Household Cavalry« har også sine plakater og sin brochure. — Lad os kigge lidt i den og se på, hvad det er, den unge englænder går ind til, hvad det er, der bydes ham af mulighed fremover, når han har besluttet sig til at gøre militærtjenesten til sin levevej.

Enhver i alderen fra 17 til 30 år kan melde sig til tjeneste i »The Household Cavalry«, såfremt han er i besiddelse af gode karakteregenskaber (der kræves medbragt to vidnesbyrd herom), er fysisk stærk og har et på alle måder godt helbred, foruden at

han mindst skal være 177 cm (5 ft. 10 in.) høj. Han skal forpligte sig til 5 års aktiv tjeneste, som han, såfremt han ønsker det, og hans pligtige tjeneste har været tilfredsstillende, kan få forlænget til 12 og senere til 22 år. Ønsker han ikke at fortsætte efter den pligtige tjeneste, har han allerede ved mødet forpligtet sig til at stå i reserven i 7 år. Ønsker han ikke at tilbringe hele sin tid i hæren som trooper, menig kavalierist, har han, såfremt han skønnes egnet dertil, mulighed for efter 18 måneders tjeneste at blive corporal og indenfor de næste 13—15 år at avancere gennem de forskellige underofficersgrader, ligesom han, om han har højere ambitioner, kan gå ind for uddannelsen til fast officer.

Som trooper modtager han fri kost, logi og uniform samt underbeklædning, foruden at han opbærer en løn, der svarer til ca. 45 kr. om ugen, stigende i løbet af de 5 års pligtige tjeneste til ca. 80 kr. om ugen. Hertil kommer, såfremt han efter de første 5 år fortsætter som trooper, et tillæg på 3,50 kr. om ugen og yderligere 3,50 kr. om ugen efter 10 års tjeneste. Det vil altså sige, at efter 10 års tjeneste er lønnen ca. 350 kr. om måneden — godt 4000 kr. om året, — ganske pænt i betragtning af, at dette beløb udelukkende er at betragte som lønpenge; som trooper får han som nævnt alt frit.

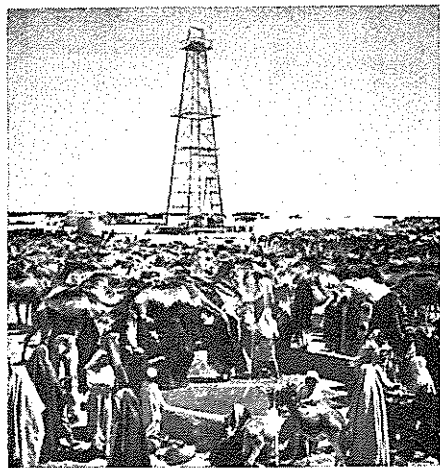
Indgår han under tjenesten ægte-skab, hvilket jo langt fra er utænkeligt, da han med fuld tjenestetid, 22 år, er tjenestgørende mindst til sit 40. år, modtager hustruen et underhold på ca. 180 kr. om måneden, det vil sige, at den samlede indkomst er godt 6000 kr. om året.

Foruden at gøre rede for disse materielle og håndgribelige goder, und-lader brochuren ikke at slå til lyd for de to faktorer, som på afgørende måde gennem 300 år har været med-virkende til, at korpsets to regimenter, »The Life Guards« og »Royal Horse Guards«, står øverst i den engelske hærs regimentsrangfølge, korpsånden og de stolte traditioner.

Brochuren opfordrer til at melde sig til tjeneste ved et af de to ældste regimenter i den engelske hær, for derigennem at gøre sit til at føre de gennem 300 år ubrudte traditioner videre. — Thi ved at gøre tjeneste i Hans Majestæt Kong Georg VI's personlige livvagt, ved at udøve en uvurderlig indsats i tjenesten for konge og land i en af verdenshistoriens mest kritiske epoker, ved at være med til at skabe et førsteklasses kammeratskab mellem repræsentanter for alle dele af det britiske imperium, skabt gennem store og forskelligartede fælles oplevelser under tjenesten ude

Rekrutten bliver taget i ed.

Beduinerne og deres kamel-hjorde samles i ørkenen.

Om hr. Mossadeq inbillat sig att förlusten av den persiska oljan skulle kunna knäcka Anglo-Iranian koncernen och innebära en katastrof för särskilt England men överhuvud för den fria västliga världen, så att perserna skulle kunna diktera den sina villkor, så har han tydligen miss-tagit sig grundligt. Oljeexperter fram-höll redan på ett tidigt stadium av konflikten dels att oljeutvinningen i Persien dock endast representerar 6 % av världproduktionen, dels att i övriga länder i Mellersta Östern finnes så stora och att lätt tillgängliga olje-resurser som vid behov skulle bringas att producera t. o. m. så snabbt och så mycket, att det kunna mot-väga fortfallandet av den persiska råoljeutvinningen. Utvecklingen har också besannat dessa spådomar. Både i det väldiga *Saudi Arabien* och det lilla sheikdomet *Kuwait*, som knappt är hälften så stort som Danmark, men som inom sina 20 000 kvkm antagligen hyser världens rikaste oljeföre-komst, Burghanfältet, har oljeutvin-ningen kunnat forceras i den grad, att *båda dessa länder nu producerar mer olje än vad Persien någonsin gjort.*

Genom den segslitna persiska olje-konflikten, som också varit rik på explosionsmättade politiska moment, har Främre Orienten eller Mellan-östern, som man nu mera ofta säger genom att tillämpa den amerikanska beteckningen, och dess oljetillgångar i kanske högre grad än någonsin förut kommit att stå i brännpunkten för världens intresse.

Redan i och för sig har oljan och många därur utvunna produkterna, främst bensin och brännolja, blivit allt viktigare för världens energiför-sörjning. Kol svarar visserligen ännu för större delen därav men oljans andel har nu nästan nått upp i jämbredd med kolets. 1938 tillgodosågs högst 30 % av världens energibehov av oljan, dess produkter jämte den därmed nära besläktade naturgasen. Men 1950 svarade dessa minst 40 % av täck-ningen av det betydligt ökade be-hovet energiförbrukningen i vär-liden anses nastegrats med 40 % sedan tiden före andra världskriget. Både

Mellemøstens olierigdomme

Den mistede persiske produktion allerede erstattet af olieudvindingen i Saudi Arabien og Kuwait!

Af redaktør E. Langlet.

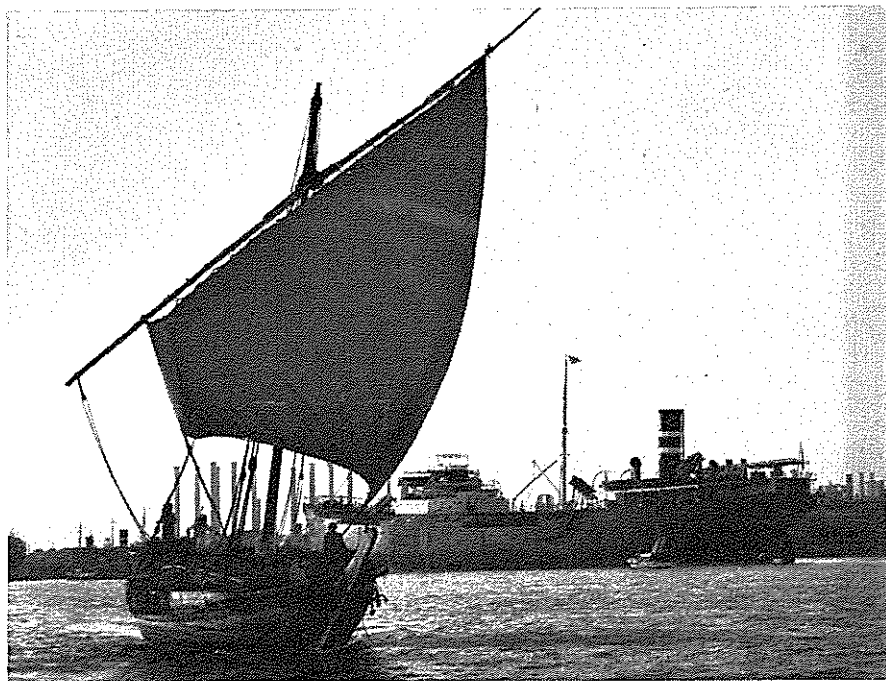
av detta och andra skäl oljan blivit den kanske allraviktigaste av de »strategiska råvarorna« och fått oehörd militär och ekonomiska betydelse för krigsföringen och för krigspotentialen hos de båda rivaliserande maktblocken i världen.

Dessa omständigheter hade för-anlett en våldsam stegring av efter-frågan på oljeprodukter under det åt-tionde som omslöt andra världskriget. Och i samband med Koreakrigets ut-brott, den forcerade upprustningen och den akuta kolbristen i Europa kunde under andra halvåret 1950 ett ytterligare skärpt oljebehov göra sig gällande.

Oljeindustrin kunde dock möta de-ta med en omedelbart ökad produktion både av råolja och förarbetade produkter, och den nådde 1950 rekordsiffran av 523 milj. ton, inkl. naturgasbensin 544 milj. ton, vilket var det dubbla av produktionen 1938 och 25 gånger så mycket den år 1900, då inalles 21 milj. ton utvanns i hela världen. Den stora ökningen av ut-vinningen under de senaste åren har i främsta rummet betingats av att Mellanösterns oljetillgångar i allt högre grad kunnat utnyttjas. Det är faktiskt den snabba och väldiga utvecklingen av Mellanösterns olje-resurser som gjort det möjligt att världens enorma oljebehov kunnat täckas. Detta har varit så mycket viktigare som USA, världens största oljekonsument som svarar för bortåt 1/3 av världens totala förbrukning, inte längre spelar samma roll för den

övriga världens föring med olja som tidigare — från hösten 1948 är detta land blivit en »nattoimportör« av olje, d. v. s. dess import av råolja har varit större än dess traditionella export av högförädlade oljeprodukter. Och även USA har i allt högre grad infört rå-olja från Mellanöstern.

Den senare tidens geologiska un-dersökningar synes också ha givit vid handen att Mellanöstern, främst trak-terna vid Persiska Viken, är det ojämförligt oljerikaste området i världen: fackmännen beräknar att nära hälften (45 %) av jordens kända och säkert fastställda oljetillgångar finnes i Mellanösterns stora oljeregion. De uppskattas nu till omkring 40 miljarder barrels (fat om 159 liter) eller nära 5 1/2 miljarder ton, som finnes relativt lätt tillgängliga i de hittills konstaterade oljefält, som man redan börjat exploatera i länderna kring Persiska Viken. Där har de olika sta-terna eller deras härskare hittills in-allra beviljat koncessioner på oljeut-vinning i områden på ca. 2.3 milj. kvkm. I en del av denna väldiga areal, motsvarande 50 gånger Dan-marks yta, är det naturligtvis helt utsiktslöst att leta efter olja, men experterna anser att det i ett område på 1,8 milj. kvkm. i varjefall har fun-nits förutsättningar för oljebildning. Och därav har endast ca. 350 000 kvkm. varit föremål för närmare un-dersökningar och provborringar. Det är därför icke uteslutet att oljetillgån-garna i Mellanöstern är av ännu väl-digare omfattning än vad man hittills

Øst og vest mødes i Abadan. BP tankdamper laster olie og Dhow henter forsyninger.

og hjemme, er enhver kavallerist, enhver trooper, medvirkende til at opretholde korpsets stolte traditioner og strålende korpsånd.

Men uanset hvor meget dette betyder for den enkelte, hvor meget den enkelte forstår af traditioners og korpsånds betydning, inden han gennem tjenesten bliver fortrolig med disse faktorer og erkender deres værdi, så er der ikke tvivl om, at den sidste trumf, som den propaganderende tekst spiller ud:

Du vil komme til at RIDE og KØRE
Du vil IKKE komme til at marchere
Du vil blive KAVALLERIST
vil virke tiltrækkende på enhver ung mand.

Uddannelse og tjeneste.

Når den unge englænder melder sig til tjeneste, hvad enten dette sker på det nærmeste rekruteringskontor eller i Hyde Park Barracks, London, de beredne liveskadroners kaserne, bliver han taget i ed af hvervningsofficeren, hvorunder han erklærer troskab mod den engelske konge. Derefter får han fri rejse til Combermere Barracks, Windsor, korpsets uddannelsescenter, for der af chefen for »The Household Cavalry« at blive endelig optaget i »The Life Guards« eller »Royal Horse Guards«.

Ved den påfølgende iklædning får han udleveret to sæt battledress, en kappe, uniformskasket (flad hue), baskerhue, støvler, sko, skjorter, undertøj og alle andre nødvendige beklædningsartikler. Alt nyt og af førsteklasses kvalitet og pasform. Om nødvendig foretager regimentsskrædderen og hans hjælpere en sidste tilpasning af uniformerne ud fra det princip, at en velsiddende og klædelig uniform, som en mand kan være stolt af at bære, er af overordentlig stor vigtighed.

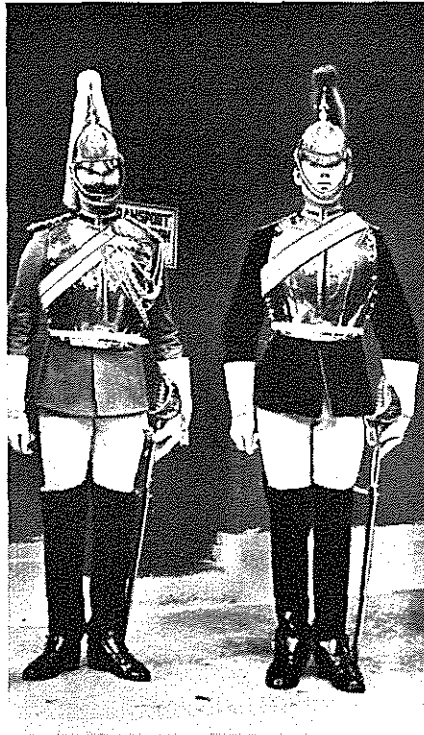
Næstefter soldatens påklædning og udrustning har man altid ved »The Household Cavalry« erkendt betydningen af en god forplejning, vel tilberedt og serveret i rene og lyse lokaler.

Stor vægt lægges ligeledes på gode belægningsforhold. Lyse og velholdte lokaler med god ventilation, gode og komfortable senge og adgang til varmt brusebad står til rådighed for rekrutter og uddannet mandskab.

Enhver uddannet kavallerist er forsynet med passerseddel, der gør det muligt for ham at forlade kasernen civilklædt, såsnart den daglige tjeneste er endt, og han behøver ikke vende tilbage før til tjenestens begyndelse næste dag. Dette er et af de forhold, som den permanente hærers lange tjenestetid naturligt afføder, et forhold som forøvrigt har været et privilegium for »The Household Cavalry« gennem mange år.

Efter at have forsikret sig om, at alle disse for menneskets eksistens nødvendige goder, klæ'r, føde, tag over hovedet og et stænk af personlig frihed, er til stede, står det her, som i alle andre hære, rekrutten klart, at der er også en alvorligere side af sagen, uddannelsen.

Programmet for de 5 års pligtige tjeneste, som rekrutten nu skal påbegynde, ser således ud:

Corporal og trooper i fuld galla.

I Windsor — grundlæggende uddannelse og fysisk træning incl. rideuddannelse 24 uger.

I London — tjeneste ved den kongelige, beredne livvagt 1 år.

I Windsor — panservognsuddannelse 6 måneder.

I udlandet — tjeneste ved et af de i dominions eller som besættelsesstyrker i Tyskland stationerede panservognsregimenter resterende tid.

Fortsætter han tjenesten udover de første 5 år, kan der intet forudsiges om hans fremtidige tjeneste, hverken

i hjemlandet eller uden for dettes grænser.

De beredne eskadroner — den kongelige livvagt.

Det er selvfølgelig kun en del af mandskabet, der bliver udtaget til uddannelse ved de to beredne eskadroner. Sideløbende med de første 24 ugers almindelige grundlæggende uddannelse og træning får dette mandskab i ca. 20 uger undervisning i ridning for herved gradvis at skabe dygtige og rutinerede ryttere af høj standard, kvalificerede til udøvelsen af de ceremonielle pligter under tjenesten ved liveskadronerne i London.

Efter afslutningen af denne uddannelse forlægges eskadronerne nu til Hyde Park Barracks i London, og det følgende år er deres tjeneste udelukkende helliget opgaver, som stilles dem i deres egenskab af Hans Majestæt Kongens personlige livvagt. Som sådan forretter de daglig vagttjeneste i Whitehall, de afgiver ridende eskorter og æresvagter ved afviklingen af det utal af traditionsrige, historiske ceremonier, som er så nært knyttet til det engelske kongehus' statslige og repræsentative pligter. Her skal blot nævnes den årlige parlamentsåbningsceremoni, fremmede regenters officielle besøg i London, kongefamiliens omfattende deltagelse i offentlige arrangementer, skelsættende begivenheder indenfor det kongelige hus, såsom kroningshøjtideligheder, bryllupper, barnedåb og dødsfald. Kort sagt ved enhver lejlighed, hvor kongehuset i forbindelse med en eller anden ceremoni viser sig for offentligheden, opvarter »The Household Cavalry« majestæten og ledsager ham overalt som hans personlige livvagt. Ikke fordi en sådan er nødvendig i dag, men fordi bibeholdelsen af 300 år gamle traditioner berettiger dens tilstedeværelse.

Synet af »The Household Cavalry«

Fortsættes side 31

Vagtafløsning i Whitehall.

vågat anta. Här har i alla händelser enastående gynnsamma betingelser varit förhånden både för oljebildning och oljeanrikning. I Mellanöstern har emellertid oljeförekomsternas svår-tillgängliga läge i jordens kanske hetaste trakter, där icke blott järnvägar utan även vägar och överhuvud moderna kommunikationsmedel, inbegripet hamner, och mestadels t. o. m. oskolad lokal arbetskraft saknades, från de brittiska och amerikanska företagens sida krävt ett aldrig svikande tålamod, insats av teknisk sakkunskap och energiskt arbete samt enorma kapitalinvesteringar i åretal, delvis i årtionden, innan råoljeutvinning i industriell skala kunde komma till stånd.

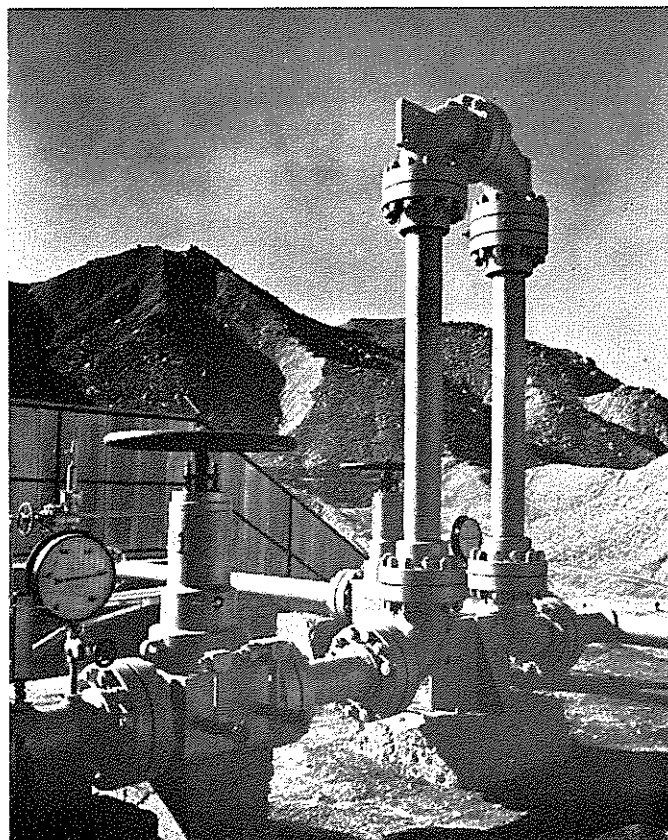
Förekomsten av olja i Främre Orienten har varit känd ända sedan den tidiga antikens dagar och är flerstädes omnämnd både i bibeln och andre klassiska urkunder. I modern tid uppmärksammades den första gången år 1855 av en brittisk geolog, verksam i Persien. Men på oljeförekomsternas praktiska utnyttjande började man icke tänka förrän i början av detta sekel, då en W. W. D'Arcy av shahen lyckades utverka en koncession på oljeutvinning i större delen av landet. 1902—05 gjordes en del provborrningar nära dåv. turkiska gränsen men utan att ge uppmuntrande resultat. Först 1908 påträffades den första verkligt givande fyndigheten, nämligen i provinsen Khuzisten vid en plats som senare kallats Masjid-i-Suleiman, 200 km. nv. om Persiska Viken innersta del. Därefter kunde Anglo-Persian (senare kallat Anglo-

Iranian) Oil Co. bildas för att utnyttja de persiska oljeförekomsterna och på detta överläts D'Arcys koncession, som också blivit ratificerad av persiska parlamentet. 1933 utbröt en tvist mellan persiska regeringen och bolaget. Den förelades Folkeförbundet för medling, och resultatet blev ett nytt avtal, begränsat till 250 000 kvkm. i sydvästra delen av landet, dock omfattande de troligen rikaste förekomsterna och gällande till 1993. Under 1930- och 1940-talen upptäckte nu det ena rikt givande oljefältet efter det andra och den persiska produktionen fick ett väldigt uppsving, så att landet kunde konkurrera med Sovjet om tredje platsen bland de oljeproducerande länderna, närmast efter USA och Venezuela. Men efter mordet på premiärministern Ali Razmara utbröt i mars 1951 en allvarigare tvist med anledning av den nya persiska regeringens olyckliga beslut att nationalisera hela oljeindustrin. En lösning i godo av meningsskiljaktigheterna har ännu sent hösten 1951 icke uppnåtts oaktatsaken förelagts FN:s säkerhetsråd. Produktionen i Persien stagnerade därför under våren, för avsevärt minskas i juli och därefter praktiskt taget inställas.

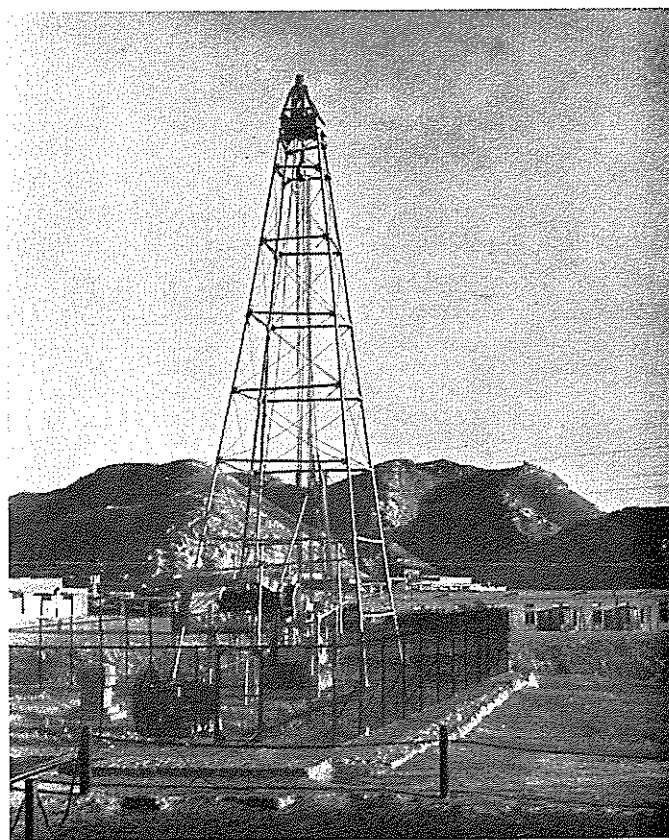
Att den bortfallit har dock motvägts av en snabbt och effektivt forcerad produktion i Mellanösterns övriga oljeländer.

I det dåvarande turkiska sultanatet beviljades den första vittomfattande oljeutvinningskoncession år 1913 åt en brittisk-tysk grupp. Efter första världskriget slut övertogs denna för

Iraks del av Iraq Petroleum Co. i vilket såväl brittiska (Anglo-Iranian) och brittisk-holländska (Royal Dutch Shell) intressen som amerikanska (bl. a. Standard Oil Co. of N. J.) och franska var representerade med var sin fjärdedel. Delar av samma koncession har för vissa förutvarande turkiska områden övertagits av dotterföretag till Iraq Petroleum Co. I mindre skala upptogs oljeutvinningen i Irak 1927 men kunde icke ges större omfattning förrän i oljefältet vid Kirkuk nära Mosul 1934 genom en 12-tums rörledning förbundits med Medelhavskusten. Kort före andra världskrigets utbrott upptäcktes inderalande förekomster i Mosulområdet, vilka dock icke kunnat utnyttjas på grund av bristande transportmöjligheter liksom ej heller de mycket rika fyndigheter som senare gjorts i Basraområdet i sydöstra Irak. När sådana skapats genom anläggandet av nya rörledningar beräknar man att mycket snabbt kunna öka råoljeutvinningen i Irak från nuvarande 6 milj. ton till ca. 30 milj. ton årligen, alltså lika mycket som i Persien 1950 eller Saudi Arabien 1951. Ett nytt avtal mellan Iraks regering och oljebolaget av sommaren 1950 ger den förra hälften av inkomsterna från råoljeproduktionen och dessa skola användas till väldiga bevattningsarbeten, som möjligen kan återge landets dess under antiken berömda fruktbarhet. För ett tiotal år sedan började även amerikanerna intressera sig för Mellanösterns olje. 1932 fick en amerikansk koncern, Standard Oil Co. of California koncession på oljeutvinningen på den lilla ön Bah

Oleströmmen fra de persiske kilder er altid blevet rationelt kontrolleret gennem det ventilsystem, som populært kaldes »juletræer«.

Den første olieboring i Persien 1908.

rein i Persiska Viken. Produktion i större skala upptogs där 1937 men har icke kunnat uppdrivas till mer än 1,5 milj. ton och torde väl icke heller kunna nå väsentligt högre.

Erfarenheterna från Bahrein gav emellertid vid handen att oljehoris-sonerna där skulle sträcka sig vidare söderut under Persiska Viken till arabiska fastlandet. »California Standard« utverkade därför också av konung Ibn Saud en stor koncession i östra delen af Saudi Arabien (ca. 1 milj. kvkm.). Senare inträdde först Texas Oil Co. och slutligen även Standard Oil Co. (N. J.) — Essokoncernen —, som delägare i det bolag som skulle utnyttja denna koncession, Arabian American Oil Co. (Aramco). Sedan deförsta provborrningarna under åren närmast före andra världskriget givit mycket lovande resultat kunde arbetet i stor skala forceras efter detta, särskilt sedan raffinaderier byggts både på ön Bahrein och vid arabiska kusten och slutligen även en stora öiledning — »Tapline« som med sina 30—32 tums rördiameter och 1100 km. längd är den största i världen — blivit anlagd från oljefälten till Medelhavskusten. Och Saudi Arabien har nu, sedan den persiska produktionen avstannat, blivit det ledande oljelandet i Mellanöstern och den fjärde i ordningen av världens oljeproducenter snart sagt obegränsade utvecklingsmöjligheter.

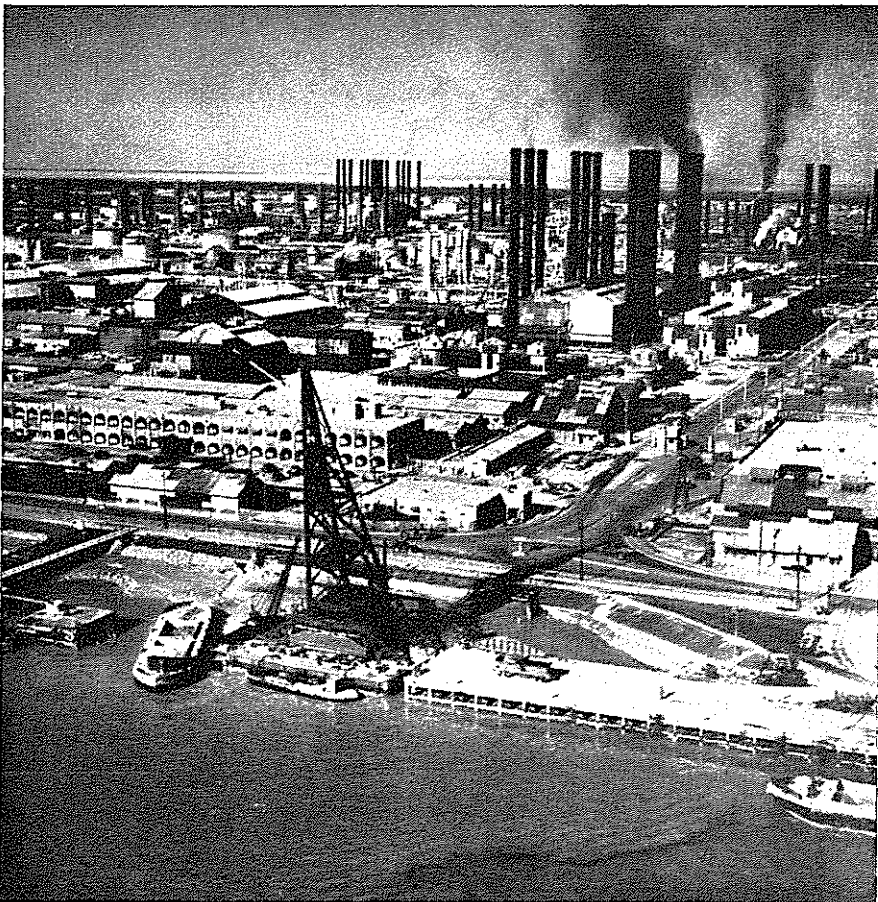
Kort före andra världskriget för-

värvade samverkande brittiske och amerikanska intressen (Anglo Iranian och Gulf Oil koncernerna) också en koncession på oljeutvinningen i det lilla sheikdomet Kuwait, ett brittiskt protektorat vid Persiska Vikens innersta bukt, endast hälften så stort (20 000 kvkm.) som Danmark. På grund av krigsutbrottet kunde arbetet först sättas i gång på allvar 1946, sedan först en modern oljehamn anlagts vid Mena al Ahmadi och förbundits med det blott 16 km. avlägsna förekomsten Burghan. Men sedan har utvecklingen tätt sig som en komet på oljehimmeln och i loppet av knappa fem år gjort Kuwait till den tredje i ordningen av Mellanösterns producenter med goda chanser att 1952 bli den främsta.

Vidare lyckades ett dotterföretag till Iraq Petroleum också kort före världskrigets utbrott fastställa rika oljefyndigheter på Qatarhalvön i Persiska Viken, öster om ön Bahrein. Också där måste arbetet till följd av världskriget en tid inställas och återupptogs först 1949 sedan en oljehamn anlagts också här. Produktion i stor skala kom dock i gång 1950 och utvecklar sig nu i snabb takt. Längre österut på Piratkusten (Trucial Coast) och i Oman synes också undersökningar företagna av dotterbolag till Iraq Petroleum Co. berättiga till viss förhoppningar, men där har man ännu icke nått försöksborrningarnas stadium. I Syrien och Libanon liksom i Transjordanien och Palestina samt i

de västliga och sydliga delarna av arabiska halvön har undersökningar och försöksborrning ar däremot hittills givit negativt resultat, medan däremot smärre oljefyndigheter upptäckts på Sinaihalvön av dotterföretag till Shell och Socony-Vacuum koncernerna; de är sannolikt fråga om en fortsättning av förekomsterna i östra Egypten, som ett par årtionden bearbetats man icke givit betydande resultat. I Turkiet har en mindre produktion erhållits nära gränsen till Irak, sannolikt från förekomster som geologiskt utgör en utlöpare från dem i Mosulområdet. Det torde dock icke heller här vara frågan om oljefynd av samma storleksklass som de i Irak och Kuwait eller Saudi Arabien och Persien.

Men i varje fall har de brittiska och amerikanska oljekoncernernas enorma investeringar och mångåriga ansträngningar redan nu givit rikare resultat än vad pionjärerna någonsin kunnat drömma om. 1938 hade länderna i Mellanöstern utvunnits 16 milj. ton råolja eller knappa 6 % av världproduktionen. 1950 gav de nära 90 milj. ton eller 17 %. Och denna väldiga produktion härrörde huvudsakligen från blott 15 större oljefält av vilka tre kunde anses som de rikaste givande i världen, nämligen Agha Jari i Persien, Abqaiq i Saudi Arabien och Burghan i Kuwait, som alla vid årsskiftet 1950/51 producerade i en takt av över 20 milj. ton per år. Av dessa har givetvis Agha Jari bortfallit, medan Burghanfältet å andra sidan nu nått en nivå motsvarande 35—40 milj. ton årligen. En nivå av 20 milj. tons årlig oljeutvinning har för övrigt endast nåtts avett oljefält i övriga delar av världen, nämligen Lagunillas i Venezuela, som 1950 gav 21 milj. ton, medan avkastningen av USA:s rikaste fält »East Texas« stannade vid 13 milj. Visserligen är i USA eet så överväldigande stort antal fyndigheter exploaterade, att det totala utbyttet av dessa — ännu — ligger avsevärt över Mellanösterns samlade produktion. Men USA:s 270 milj. ton olja leverades 1950 från 440 000 (!) borrhål, vilkas avkastning stannade vid 620 ton per styck medan i länderna kring Persiska Viken 85 milj. ton erhöles från blott ca. 300 källor, som i genomsnitt gav ett utbyte på 280 000 ton var. Avkastningen per produktiv borrhning ligger där ojämförligt mycket högre än någon annanstans i världen. Men råolja — även i fantastiska mängder — i öde, väglösa berg eller under öknens sanddyner är värdelösa om den icke kan transporteras till en oceanhamn eller till ett raffinaderi invid en sådan och i form av förädlade slutprodukter tillföras världshandeln. Och faktiskt har anläggandet av rörledningar — enbart TAPline kostade över 200 miljoner dollars — och raffinaderier i Mellanöstern varit förutsättningen för uppkomsten av en stor oljeindustri i Mellanöstern och det tempo i vilke dessa kunnat anläggas har också bestämt omfattningen av råoljeutvinningen och blir också utslagsgivande för dess fortsatta utveckling i lika hög grad som borrhandet efter olje.

Abadan-raffinaderiet, verdens største og mest moderne, står nu stille, mens man venter på at finde en løsning på oliekonflikten.

FEM ÅR I DEN FRANSKE FREMMELEGION III

Ex-legionær Harris Olsen berettede sist om sit møde med Prins Aage samt sine oplevelser i region Fez. I denne artikel fortæller han om nye spændende tildragelser.

og bajonetter la vi under hodet. Trass i alle disse foranstaltninger og trass i det sterke vaktholdet hendte det rett som det var at en legionær våknet med en lærstump rundt håndleddet, mens geværet var borte. Var en legionær så uheldig at våkne mens araberne oppholdt seg i teltet, blev han funnet med overskåret strupe, så selv om man var våken, var det best å late som om man sov.

En herlig måneskinnsnatt blev det slått alarm, og vi var ikke før kommet i klærne, før skytingen begynte. Araberne angrep fra fire kanter, og det så ut som om de hadde lagt sin forkjærlighet på å få has på mitraljøsene som var plasert i lejrens fire hjørner. En av mitraljøseskytterne falt, og en løytnant som sprang til for å overta, fikk en kule i armen og måtte gi seg. En annen løytnant, en amerikaner som het Hammilton, fikk seg et skudd tvert igjennom underkjeven. Jeg lo ikke akkurat da, men senere da jeg kom til å tenke på at han som bare åt sjokolade og tygget tyggegummi, ville ha sine van-skeligheter med det en stund frem-over.

Vi slo oss ut af leiren og drev araberne på flukt, og da vi ryddet opp, hadde vi 5 drepte og 21 sårede. Det var slett ikke så verst, når en tenker på at angrepet kom så over-raskende. Neste kveld dro vi igjen, og da vi slo leir denne gang var vi ved hovedveien til vår garnisonsby

Marrakech, som lå ca. 5 dagsmarsjer borte. Kommandanten hadde fått sin privatbil med sjafør sendende, og nå skulle en jo tenke at han ville slutte med å ri, men det ble løgn. Jeg ble budsendt, og da jeg kom inn i hans telt, holdt han en tale for meg og sa at jeg hadde ofret så mye av min søvn og fritid på musikken og ham personlig, så nå ville han gjøre litt til gjengjeld. Fra nå av og inntil Mar-rakech skal du få sitte på med bilen mot at du hjelper sjaføren litt en gang imellom, sa han. Har du forstått? Tred av!

Snakk om at jeg fikk det fint. Gut-tene dro som regel ved 11-tiden om natten, mens sjaføren og jeg kunne sove videre og først dra avsted når solen sto høyt på himmelen. Etter ca. en halv times kjøring hadde vi alle-rede nådd guttene igjen, og da vi kom til leirplassen hadde vi god tid til å vaske bilen, koke kaffe og få oss en ekstra hvil før de andre endelig kom frem. Ja, jeg må si at bedre kunne jeg ikke ha det, selv om det hadde vært i privatlivet.

Dagen før vi skulle dra inn i Mar-rakech (vi lå bare 5 kilometer fra byen), pusset vi knapper og det som var igjen av skoene. Uniformer og skjorter kunne vi ikke gjøre noe ved, for de var så å si bare filler. Neste dag var vi tidlig oppe, og det var en feberaktig stemning over hele leiren. Bilen var allerede sendt inn til byen, og med den fanen og kommandanten ridende i spissen bega vi oss på den siste korte etappen. Ca. 1 kilometer fra byen ble vi møtt av 4. regiments 70 manns orkester, og med dem spillende foran marsjerte vi inn i Mar-rakech. Det sto fullt av folk opstilt på begge sider av hovedgaten og jublet og skrek: «Vive la bataillon du fer». (Lenge leve jernbataljonen). — Det var byens klengenavn på vår bataljon.

Det ble holdt en stor fest for oss i kasernen. Vårt lille jazzorkester spilte i offisersmessen, hvor også sjefen for regimentsmusikken var til stede. Regimentets oberst Matleux, en gammel, godmodig mann med grå hengebarter, som minnet meg mye om en snill hvalross, holdt en glimrende vel-komsttale. Han påpekte at vi hadde holdt regimentets gamle ry i ære, og håpet at vi ville fortsette med det for fremtiden. Jeg ble presentert for regimentets musikk-sjef, som spurte meg om jeg hadde lyst til å komme inn i hans orkester. Det ville jeg jo svært gjerne, men jeg måtte jo spør-re min kommandant først. Han hadde ikke noe imot det, tvert om, han unte

Kort etter Frankrikes nasjonal dag brøt vi leiren og bega oss på vei til nye opplevelser. Til å begynne med marsjerte jeg bra, men etter en stund merket jeg trettheden i benene. Jeg snublet over en sten, ravet en 10—12 meter, men klarte ikke å holde balansen og falt så lang jeg var og ble liggende. En av legionærene som var sårbent og jeg ble satt opp i bærestolen på et esel. Denne gang var det langt behagelige een den første gang jeg satt i samme situasjon. På en måte var jeg ikke høy i hatten der jeg satt på eslet, og så på kameraterne som trasket og slet seg i vei. Det var skikk og bruk at når vi slo leir, bygde vi teltene i en firkant med offisersteltene i midten. Utenfor teltene laget vi en mur av sten og jord som var såpass høy at den dekket oss så noenlunde når vi skjøt i knestilling. Vi lå i et firemannstelt, og midt i teltet gravede vi en grav, lå våre geværer nedi, spente den ene delen av geværremmen fast rundt håndleddet, mens den andre delen ble gjort fast på geværet, og så la vi våre tepper over alt sammen. Patrontasker

Havnen i Casa-blanca.

meg det, sa han. Jeg fikk utlevert en trompet som skulle bli mitt fremtidige instrument.

Hvis jeg trodde jeg hadde noen idé om musikk før, så var det ingen ting mot det jeg kom til å lære nå. Vi øvde fra morgen til aften, individuelt, sammenspill, generalprøver og holdt konsert hver torsdag og søndag i byparken. Vi var med ved defileringer, begravelser og mottagelser. Jeg var dessuten med i et 5 manns jazzband som spilte til dans hver søndag i en av byens største restauranter. Det fikk vi 50 francs for, men 25 av dem gikk til musikerkassen til innkjøp av nye instrumenter.

Av og til fikk vi beskjed om å reise til Mogador eller Mazagan ved Atlanterhavskysten, for å spille til dans. Merkelig nok, så reiste vi alene. Vi hadde ingen overordnet til å passe på oss, og det var visst ingen grunn til å frykte for at vi skulle rømme. Det var et herlig og avvekslende liv, og hadde lønnen vært større, tror jeg ikke jeg hadde betenkt meg på å prolongere kontrakten på en 5—10 år til. Da vi måtte spille til konsert hver søndag, hadde vi fri hver mandag i stedet, og den benyttet vi oss til å spille illegalt.

Det var tre stykker av oss som alltid holdt sammen, en sveitser, en amerikaner og meg selv. Vi hadde gitar, banjo og amerikaneren slo takten med den tamburin. Som regel spilte vi på avsides restauranter, så vi var helt sikre på at vi ikke ble oppdaget. Det vanket alltid nok med mat og drikkevarer, og kontanter fikk vi også når vi dann og vann sendte tamburinen rundt for å oppta kollekt. Da jeg jo var première classe soldat, måtte jeg ta min tjenestetørn hver tredje uke.

En gang, omtrent 3 måneder før jeg var ferdig med mine 5 år, var jeg vakthavende, og jeg hadde nettopp levert appell-listen på vaktstuen, da jeg gjorde noe som jeg kom til å angre på en lang tid fremover. Jeg fikk plutselig lyst på en drink, og da vår kantine var lukket, bega jeg meg likeså godt avsted til byen. Allerede her begikk jeg min første tabbe, da jeg jo som vakthavende ikke hadde lov til å forlate leiren. I den første baren jeg dumpet inn i, traff jeg min gamle løytnant fra rekruttskolen, som straks inviterte meg på en drink. Under samtalen spurte han om jeg hadde permisjon, hvilket jeg svarte ja til. Han betalte regningen med en 100-franc-seddel og skjøv vekslpengene over til meg. Nom de Dieux! 96,50. Det var mange penger, og da løytnanten gikk, betenkte jeg meg ikke men tok bussen til et sted hvor jeg visste at det var åpent hele natten.

Jeg skal si det ble fest. En engelsk gjest som var litt desorientert med hensyn til språket, henvendte seg til meg. Vi ble gode venner, og enden ble at jeg gikk med ham til hans hotell for å ta en avskjedsdrink. Det ble så sent at jeg skjønnte jeg måtte komme for sen til morgenappellen. Jeg bestemte meg for å bli, for det var like straffbart å komme 5 minutter som 5 timer for sent. Vi hadde det virkelig koselig sammen, og un-

der samtalen fikk jeg frem en nødløgn om at jeg hadde perm i en måned. Nå var jeg jamen heldig, sa han. — Jeg skal nemlig i forretninger til Casa Blanca i kveld, og da trenger jeg en mann som er vant til forholdene hernede.

Jeg for min del hadde ikke noe imot å ta en liten avstikker fra fremmedlegionen, trass i straffen jeg visste jeg måtte få når jeg ble tatt. Det eneste var at jeg, i tilfelle jeg reiste, måtte ha sivile klær, for ellers risikerte jeg å bli tatt med en gang. Dette nevnte jeg selvfølgelig ikke for englanderene, men slo på at jeg ville følt meg mer utvungen hvis jeg hadde hatt en sivildress å ha på meg. — Ikke verre, sa han. Du skal få både dress, sko og skjorte. Bare velg! Jeg fant det jeg hadde bruk for i klesskapet, og noen minutter senere var legionæren borte, og i stedet så jeg en brunbarket smilende sivilist i speilet. Legionæruniformen og støvlene pakket jeg inn og leverte pakken til oppbevaring i en kolonialforretning.

På stasjonen var det alltid en vakt-havende sersjant fra fremmedlegionen, og det var ikke fritt for at jeg skalv litt i knærne da jeg passerte ham. Av forsiktighetshensyn hadde jeg tatt på meg et par mørke solbriller, og jeg tror nok at de gjorde sitt til at allting gikk så godt som det gjorde. 5 timers behagelig reise på 1. klasse, hvorav jeg sov det meste av veien, gikk som en drøm, og jeg var uthvilt og i fin form da jeg steg av toget i Casa Blanca. Vi fant oss snart et hotellværelse, og etter å ha stelt oss, dro vi en tur for å titte på byen.

Sent på kvelden havnet vi på en nattkabaré hvor det spilte et ungarsk dameorkester. En av musikerne kom bort til mitt bord og spurte om det ikke tilfeldigvis var meg som hadde opptrådt i Budapest på den og den varierte i det og det årstallet. Dette kunne jeg jo ikke benekte, da jeg før jeg gikk inn i legionen hadde reist rundt i verden som artist (steppdanser), og jeg hadde vært adskillige ganger i Budapest. Hun spurte meg

om jeg ikke ville ta et par nummer, så skulle orkestret spille det jeg ønsket. Jeg var i perlehumør, og etter at jeg hadde konferert med musikken, satte jeg i gang. Snakk om jeg gjorde lykke! Jeg slapp ikke unna før jeg hadde gitt et par ekstranummer, og da jeg gikk bort til bordet og satte meg, strømmet det med invitasjoner og drinker. Alt det vi konsumerte etter den tiden, kostet oss ikke en øre.

Til slutt kom direktøren bort og spurte om han ikke fikk sitte ned og ta en drink med oss. Det fikk han selvfølgelig lov til, og under samtalen spurte han meg hva jeg gjorde i Casa Blanca uten å ha noe engasjement. Jeg forklarte at jeg var på gjennomreise med noen dagers ferie. Han ble fyr og flamme og spurte om jeg ikke kunne ta et engasjement hos ham i ferietiden, og dertil bød han meg såpass stor gasje at jeg slo til på stående fot. Dagen etter gikk jeg med englanderene og hjalp ham med hans forretninger, samtidig som han span-derte det nødvendige av sko og kostymer. Samme kveld begynte jeg i kabareten hvor det var fullt hus og stormende jubel.

Englanderene reiste noen dager senere, og jeg var alene, men det gjorde ikke stort fra eller til, for i mellomtiden hadde jeg skaffet meg en stor bekjentskapskrets. En lørdags kveld ble jeg ikke så lite paff da jeg ved et bord i salen så flere offiserer fra mitt eget regiment. De smilte og klappet mens jeg opptrådte, og da jeg var ferdig, inviterte de meg bort til bordet. Jeg var litt nervøs til å begynne med, men tødde opp etter noen drinker. De lot meg forstå at de visste at jeg var ettersøkt som desertør, men overlot det til meg å melde meg frivillig. Jeg pratet dem rundt og sa at det ville bli vanskelig å skille meg fra det livet jeg nå førte og gå tilbake til legionen. Jeg lovet å tenke over det et par dager, og vi lot temaet falle. Vi skålte, og jeg var glad over å ha sloppet så heldig unna.

Fortsattes

Marokkanske Spahis under en imponerende rideopvisning.

FRA SKIB OG KASERNE

SÅ FORSVANDT BLANKPUDSERIET I HÆREN...

»Hvordan skal det ende? Nu har hærkommandoen brudt med en af de allerældste af de fordomme, der har redet enhver soldat som en mare, omtrent siden vi begyndte at holde soldater: Der skal ikke pudses spænder mere!«

Således bragte et dagblad fuld af overraskelse den 7. november meddelelsen om hærkommandoens nye pudscordre til hærens afdelinger, i følge hvilken der skal foretages en brunering af alle blanke spænder på den soldatermæssige oppakning for at indskrænke pudsetiden for jenserne. Og det pågældende dagblad er ikke alene om overraskelsen. Næsten alle de danske blade bragte morsomt nok mere omtale af denne meddelelse, end man ellers ofrer på den slags smånyheder.

For soldaterne kom det også som en overraskelse af rang, vist en af de mest glædelige i deres militære tilværelse. Det var således ikke forkert, når Ritzaus Bureaus medarbejder i det telegram, det ærværdige gamle nyhedsbureau udsendte til pressen, skrev således — som det da også kom til at stå i mange aviser:

»Det er ordentlig snak, sagde soldaterne i dag til en glædelig ordre fra hærkommandoen: Spænderne på oppakningen skal ikke mere pudses... Inden denne ordre blev givet, har soldaterne besværet sig lidt over, at de måtte pudse et halvt hundrede spænder skinnende blanke, når de skulle stille i feltmæssig udrustning. Det forekom urimeligt, fordi de, hvis det blev alvor, ville få ordre til at gøre spænderne matte, så de ikke kan skinnende en fjende i øjnene.

Hærkommandoen har gjort sig populær med denne fornuftige disposition. Nu bliver alle spænder bruneret, og for fremtiden skal spænder og beslag fremstilles af mat letmetal. Ordningen hører med til rationaliseringen af uddannelsen, og den tid, som nu spares i pudsestuerne, kan anvendes til øvelse.«

*

Men »Hvordan skal det ende?« — Svaret på dette spørgsmål er meget nærliggende. Der er ingen tvivl om, at kravet til soldaternes pudsnings er slækket så meget, som det kan gøres. Efter den nye bestemmelse er der ikke andet tilbage at pudse, end hvad der med ret og rimelighed kan forlanges og må gøres, for at den militære udrustning ikke skal forfalde. Selvfølgelig skal gevær, og hvad der ellers er udsat for at ruste, holdes i

**Soldatens
bedrifter ved
pudsebordet
nu og for 50
år siden**

orden. Fra det civile liv kender enhver jo også det, at de redskaber, man arbejder med, skal passes. Men al den urimelige pudsnings er forsvundet, og det skal soldaterne også nok vide at påskønne. De skal ikke mere opleve det ydmygende at blive »knaldet«, fordi en befalingsmand i dårligt lune finder, at hans spænder ikke er ordentlig pudset. Det vil jo altid være et spørgsmål, der kan diskuteres, om de er det. Og har de ikke akkurat været sådan, at man fik ondt i øjnene af at se på dem, har soldaten sikkert slækket lidt på selvkritikken, da han pudset, ved tanken om, at han i løbet af dagen skulle vade gennem en å eller kravle i en muddergrøft, hvor han nok skulle efterlade det blanke ved spænderne.

Men soldaten af 1952 har da også så meget realitetssans, at han hellere vil have så megen uddannelse som muligt i det, han kan få brug for i tilfælde af en krig, end at gå alt for megen tid og være pudsekone.

*

Med det nu tagne skridt er man så næet dertil, at soldatens feltmæssige påklædning i fredstid ikke adskiller sig synderligt fra krigstidens, hvad udseendet angår. Gradvist har man slækket kravene, hvad angår den skinnende blanke soldat.

Landsoldaten, som vi kender ham fra Fredericia, var et strålende syn. Man havde indtrykket af, at han — som en soldat (af årgang 1898) har sagt — i sin fine blå uniform med

blanke knapper og spænder, glansfulde læderremme o.s.v. skulle stråle, så fjenden kunne kyses væk ved det. Denne uniform med lyseblå benklæder og noget mørkere våbenfrakke blev, så mærkeligt det lyder i vore øren, også brugt til feltuniform.

Det var et anseligt arbejde, når dattidens soldat skulle pudse. De 12 knapper i våbenfrakken skulle pudses så godt som hver dag, og det var ikke blot på den pæne uniform, men også på hverdags- eller feltuniformen. Og det var noget af en kunst, som rekrutten ikke kunne lige med det samme, at pudse knapper. Disse var blanke som sølv og pudsedes med pudsestål, en rund, blank stålfil, med hvilken man ligesom tog et lag af knappen. Stålet måtte imidlertid helst ikke berøre knapperne mere end een gang hvert sted. Dertil kom så pudsnings af de store messingspænder og bataillonstallet i huen, og endelig skulle alle remme gejles, så de blev skinnende sorte. Men alene det, at holde uniformen i de ret sarte farver ren, må have været et arbejde, der krævede sin mand. Og var alt ikke i orden til paraderne efter den tvungne pudsnings, faldt der omstillinger, som vi kender det i dag, og de kunne godt gentages nogle gange, hvis sergenten var i dårligt humør.

*

Senere indførtes så den langt mere praktiske grå uniform fra mellemkrigsårene, men først med indførelsen af battledress'et efter engelsk møn-

Fortsættes side 31

Kina i dag.

Fortsat fra side 15.

kommunistiske oprørere. Det viser desuden, at Kina gør fordring på et stort stykke af den fri stat *Burma*. Men Koreakrigens anstrengelser og Kinas mangel på moderne våben har medført, at franskmændene er ved at få overtaget i Indokina; og dermed rykker også udsigten til en ekspansion i *Burma* ud i en fåget fremtid. Det er ikke underligt, hvis Mao bebrejder Sovjet, at han har ikke alene her måttet opgive sine planer foreløbig, men også — og især — på denne måde og i *Korea* har »tabt ansigt« i Asien.

Noget er vel vundet ved Mao's indmarch i *Tibet*, der nu langsomt bolscheviseres samtidig med, at de første kinesisk-kommunistiske tropper begynder at vise sig langs Indiens nordgrænse. Sammen med de russiske tropper langs nordvestgrænsen, er her lagt begyndelsen til en kæmpemæssig knibtang, hvis kæber måske til sin tid vil søge at lukke sig om *Delhi*. Dette turde være egnet til at gøre *Pandit Nehru* betænkelig ved den neutrale kurs mellem øst og vest — dog med en hældning til Kina i *Korea* spørgsmålet — som han hidtil har fulgt. Det nu direkte truede Indien vil snarere blive tvunget, dels til at støtte sig til den vestlige verden, dels til at søge at trække Mao bort fra alliancen med Moskva.

Endelig er der langs hele Kinas nordlige grænse rigeligt stof til en konflikt med Moskva, så snart Mao følger sig stærk nok.

Der er først det fjerne *Sinkiang* mod nordvest. Det var i sin tid *Marco Polo*s indfaldsport til Kina, da han for tusind år siden dukkede op mellem de himmelstræbende bjerge og ad »silkevejen« drog den lange vej fra *Tashkent* til *Lanschow* og *Peking*; og denne vej, der fører lige ind i hjertet af Kina, har endnu strategisk betydning.

Allerede før krigen indfiltrerede Sovjet derfor denne ældgamle kinesiske provins og sendte stikbaner fra *Turkestanbanen* ind i *Sinkiang*'s dale. Efter at der vistnok er fundet uran i bjergene, er den russiske ekspansion vokset, således at *Sinkiang*, som *Peking* har søgt at forsvare i 1000 år, i dag faktisk er erobret af Sovjet. Der søges nu stationeret 5 russiske divisioner og flere bombeenheder, hvor *silkevejen* begynder; og de vender brodden mod *Lanschow* som en, foreløbig venskabelig påmindelse om, hvad der kan ske, hvis *Peking* ikke lystrer.

Øst for *Sinkiang* ligger det ydre *Mongoli*, også en gammel kinesisk provins, hvorfra den store karavanevej fører direkte til *Peking*. Men også det ydre *Mongoli* er forlængst gået tabt og er nu en Sovjetrepublik med en stærk, russisk-uddannet hær, der er klar til — hvis den får lov — at kaste sig over sine gamle fjender i det indre *Mongoli* på Kinas nordgrænse. Foreløbig viser kortet, der fornylig er publiceret i *Peking*, imidlertid, at i hvert fald en del af det indre *Mongoli*, — nemlig det, der

strækker sig op langs østgrænsen af *Manshuriet*, er blevet et autonomt område. Dette kunne tyde på, at Moskva holder sin hånd over det på sin egen måde — der betyder, at løsrivelsen fra Kina er påbegyndt.

Og så er vi endelig kommet til *Manshuriet*, hvorfra Kina engang fik sit dynasti, og som det har kæmpet så hårdt for at beholde, først mod zaren Rusland og så mod det imperialistiske Japan. Det blev i 1932 en japansk lydstat, men blev ikke givet tilbage til Kina, da krigen sluttede. Sovjet havde benyttet de få uger, hvori det til slut deltog i krigen mod Japan, godt. Det havde afpresset vestmagterne visse løfter, og de røde hære marcherede lige fra *Mukden*. Derfor måtte *Chiang Kai Shek* slutte en traktat med Moskva, hvorved den russiske indflydelse i dette Østasiens Ruhr blev sikret: Sovjet skulle forvalte jernbaner og industrier sammen med kineserne, hvilket naturligvis kom til at betyde, at *Manshuriet* nærmest er en russisk provins, klar til eventuelt at blive slået sammen med det autonome indre *Mongoli*. Sovjet sikrede sig samtidig brugsretten til de store — berømte havnebyer *Dairen* og *Port Arthur*, hvorved det har fået isfri havne på den asiatiske østkyst, og det har i *Manshuriet* 5-6 divisioner.

Ruslands påskud til at kræve indflydelse i *Manshuriet* var oprindelig sikkerhed mod japanske indfald fra *Korea* over *Jalufoden*. Efter krigen, da *Chiang Kai Shek* havde magten i Kina, henviste Moskva derimod til faren for *Østsibirien* fra hans nationalistiske hære, — for da var Japan jo nedkæmpet og besat af U.S.A.

Da Mao tog magten i Kina, skulle man derfor tro, at Sovjet ville tilbagegive *Manchuriet*, hvis industri og agerbrug er af den største betydning for Kina. Men Moskva har selv brug for begge dele. Derfor har det beholdt *Manshuriet* som den 3. erobring og trusel mod *Peking* langs den kinesiske nordgrænse.

Hvis nogen skulle tvivle om, at Sovjet står bag *Koreakrigen*, behøver man således kun at henvise til, at det i virkeligheden kun er med Moskvas tilladelse, at de kinesiske »frivillige« hære, deres forsynings- og flyvepladser m. m. har kunnet organiseres i *Manshuriet*.

Kinesiske perspektiver.

Der er således sprængstof nok mellem Moskva og *Peking*; og hertil kan komme kamp om indflydelse i det *Korea*, som Kina har ofret så meget på, samt i *Indokina* og *Burma*, hvis den kinesiske ekspansion skulle lykkes her, — ja i *Indien*, hvis de kinesiske tropper fra *Tibet* og de russiske fra *Turkestan* en skønne dag skulle starte kapløbet mod *Delhi*.

Det vakte derfor også den største opmærksomhed, da den kinesiske regering udgav sin parole på den kinesiske folkebefrielseshærs 24. fødselsdag.

Allerede tidligere var der fremkommet artikler af kinesiske forfattere, f. eks. *Lu Ting Ji* og *Teng Hsiar Ping*, der omhyggeligt skelnede mellem den

russiske og kinesiske revolution. *Ting Ji* indrømmer ganske vist den organiske forbindelse mellem de alment gyldige sandheder i *Marx-Leninismen* og den kinesiske revolutions konkrete praksis. Men han påstår derefter, at *Maos* teorier er en videre udvikling af *Leninismen*, gældende for koloniale og halvkoloniale lande; og han skriver til slut:

»Oktober-revolutionen er typen på revolutionen i et imperialistisk land. Den kinesiske revolution er en klassisk type på revolutionen i koloniale og halvkoloniale lande, og dens erfaringer er af uskættelig betydning for sådanne lande«.

Hertil kom nu regeringsparolen, i hvis 13 punkter *Stalin* overhovedet ikke blev nævnt. Det hed kun »Leve præsident *Mao Tse Tung*«, »Leve den øverstkommanderende *Tshu Teh*«, »Leve Kinas kommunistiske parti, den kinesiske folkerepublik og den store enhed for al verdens folk«.

Når man sammenligner dette med de østeuropæiske vasalstaters evinde lige knæfald for Sovjet og *Stalin*, og når man tænker på den behandling, også det kommunistiske Kina udsættes for i *Sinkiang* og *Manshuriet*, springer forskellen i øjnene.

Maos teorier for de koloniale og halvkoloniale lande og Kinas selvbevarelse på dette punkt kan utvivlsomt opfattes som en begyndende antydning af, at i kampen om *Asien* forbeholder Kina sig førerskabet, og dette kan måske på længere sigt føre til uoverensstemmelser, der kan bringe *Mao* på talefod med andre end Moskva.

Men foreløbig behøver *Mao* Moskvas hjælp og er måske endda godt tilfreds med den måde, den gives på, d. v. s. ikke så meget i penge og varer som i skoling af hans egne folk. Foreløbig har Moskva og *Peking* desuden fælles interesser udadtil. Derfor er det nok foreløbig ønskedrømme at tro på uoverensstemmelser i deres politik mod den vestlige verden, lige så vel som at tro, at *Mao* ikke foreløbig har et solidt tag i Kina.

Noget andet er, at der for *Mao* kan dukke samarbejdsmuligheder op, når han engang er stærk nok, og at han så vil stille sine krav til Moskva. *Peking* kan nærme sig *Indien*, og det kan til sin tid nærme sig *Japan*. For *Japan* har organisation og industri, *Kina* har råvarer og arbejdskraft; dette førte tidligere til, at *Tokio* søgte at undertvinge det svage *Peking*. Men det kan — hvis Kina bliver stærkt — i fremtiden føre til et jævnyrdigt samarbejde mellem 2 nærbeslægtede nabostater i een af verdens nøglestillinger.

Til den tid gælder det om, hvorvidt dette samarbejde skal føres i forståelse med Øst eller Vest; og det er med dette måske fjerne sigte, vestmagternes store politiske politik må arbejde.

Foreløbig synes *Mao* imidlertid at have god tid — og det bliver måske det utålmodige Vestens vanskeligste job at indrette sig på, at tid ikke betyder det samme for orientaleren som for os. — Så lidt som menneskeliv gør det.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

von Hansen.

Det danske hjemmeværn har som bekendt i det forrige århundredes borgervæbning haft sin forløber. Borgervæbningen eksisterede, indtil den ved resolution blev ophævet i 1853. Væbningen havde sine egne befalingsmænd, der kunne opnå samme rang som hærens og havde lov til at bære hærens »felttegn«, skærft, portepé og fangsnor. For ikke at blive forvekslet med borgervæbningens officerer satte officererne i hæren ofte et »von« foran deres efternavn, om disse så var Hansen, Olsen eller Gyldenkrone. Til ærgrelse for borgervæbningens befalingsmænd var dette »von« alene tilladt hærens og livjægerkorpsets officerer.

Utroligt, men sandt.

Under den første verdenskrig hændte det kun to gange og under den sidste verdenskrig ikke een eneste gang, at u-både var i indbyrdes kamp.

»Natpotte«.

»Jerry« var under den sidste krig englændernes øgenavn for en tysk soldat. »Jerry« betyder »natpotte« og sigtede til de tyske stålhelmes facon.

Holmgang og sekundanter.

Da Gunløg Ormstunge og Ravn skulle afgøre et mellemværende ved en holmgang på en lille ø i Øxaraa, havde de hver en mand med sig til at »holde skjold«. Med skjoldene skulle hjælperne afbøde modpartens utilladte hug. Disse skjoldholdere dannede oprindelsen til senere tiders sekundanter ved dueller.

En dyr kanonade.

Det store slagskib »Missouri« er armeret med bl. a. ni 16 tommer kanoner. Til fremstillingen af de granater, som skibet kan affyre med disse kanoner i løbet af et minut, er medgået 3.600 arbejdstimer!

Faner.

Før fanernes tid medbragte krigerne ofte store billeder i kampen. De gamle assyrer medførte således altid et kæmpebillede af deres nationale gud, Assur, når de kæmpede. Under korstogene afløstes de uhandige billeder af faner. Disse var naturligvis et symbol på fædrelandet, men gjorde først og fremmest gavn som samlingsmærke for soldaterne under kampens tumult.

Store tal.

Ved den sidste verdenskrigs slutning rådede den amerikanske flådes luftvåben over 41.000 luftfartøjer og 61.000 piloter.

Kost, pisk og vimpel.

Den hollandske admiral von Tromp sagde i 1652, at han ville feje englænderne bort fra verdenshavene. For

at understrege denne udtalelse lod han hejse en kost i mastetoppen på sit skib. Den engelske admiral Blake lod sig imidlertid ikke sådan koste med og hævdede, at han ville piske von Tromp for hans uforskammethed. Denne udtalelse understregedes ved, at der om bord i Blakes skib hejstes en pisk i mastetoppen. Denne pisk menes at have været forløberen for kommando-vimplerne, som nu anvendes i alverdens orlogsfåder. I den engelske marine kaldes en sådan vimpel da også for en »pisk«.

Tidlige beskyttelsesrum.

Under Københavns bombardement i 1807 tjente kældrene i Charlottenborg ud mod Nyhavn som beskyttelsesrum for byens civile indbyggere.

Krigsskibe sprøjtemales.

I den engelske marine har man nu fundet på at sprøjtemale orlogsskibene for derved at spare tid, arbejdskraft og penge. Det hævdes, at et arbejde, som med pensler og malerbøtter tog 21 dage for 4 mand, nu vil kunne klares på 4 dage af det samme antal mænd forsynet med sprøjteapparater.

Det bare skæg.

Ved en kongelig resolution af 29. november 1843 bestemtes det, at alle militære skulle bære overskæg. Den mærkelige bestemmelse blev ophævet i februar 1848, men selv lang tid efter bar de fleste officerer frivilligt skæg. Iøvrigt har der lige indtil den sidste krig været tradition for at livgardens tambourmajorer bar fuldskæg.

Han skulle ikke nyde noget.

Kontre-admiral Roscoe Hillenkoetter, der har kommandoen over en amerikansk flådeafdeling i Stillehavet, gik for nylig i land i Korea for at se landkrigen på nærmere hold, fortæller bladet »Our Navy«. Han klattede op på en høj, men kom hurtigt ned igen. Bagefter sagde han: »Hvad jeg så, bestyrkede min beundring for hæren og min beslutning om at holde mig uden for den.«

Svenske faldskærmstropper.

Ved Karlsborg har svenskerne etableret deres første skole til uddannelse af faldskærmstropper. Man har bl. a. bygget nogle ti meter høje øvelsestårne, hvorfra de vordende faldskærms-soldater skal foretage deres første spring med fuld udrustning.

Britiske amazoner.

Den engelske hærs kvindelige korps, »Auxiliary Territorial Service«, talte i 1943, da det var størst, 210.000 kvinder. Størstedelen af disse, 170.000, gjorde tjeneste i luftværnet. De fleste af disse kvinder kunne, om nødvendigt, selv betjene kanonerne, men kom dog aldrig til det. I stedet gjorde

de tjeneste i ildleder-centraler, ved afstandsmålere, ved projektorer o. l. En del af luftværns-lotterne sendtes oven i købet uden for England ved krigens slutning for at bekæmpe de tyske V-bomber.

Også en grund.

Da lodseriets lokaler for nogle årtier siden var blevet for små, søgte man med lys og lygte efter nogle nye og større. Lodserne fik endelig tilbudt intendanturens tidligere lokaler på Holmen, som de også til sidst fik meget mod deres vilje. De gæve søfolk brød sig ikke om at være på Holmen og fremførte i adskillige skrivelser mange mærkelige undskyldninger. I en af skrivelserne stod bl. a.: »W. C.'et er beliggende lige op ad chefens kontor, men denne mangel kan formentlig afhjælpes ved iværksættelse af passende lydtdæmpende foranstaltninger.«

Engelsk luftskib.

I England er blevet bygget det første luftskib til Royal Air Force siden R. 101's forlis i Frankrig 1930. Det nye luftskib har en længde af ca. 36 meter og skal bruges bl. a. til kamp mod u-både.

Kvindelig spansk soldat.

Fornylig opdagedes det, at en kvinde gennem længere tid havde gjort tjeneste i den spanske hær. Hun havde ladet sin bror stille ved sessionen, men var selv mødt ved indkaldelsen. Da hendes identitet blev opdaget, havde hun fået det bedste skudsmaal som soldat.

Felt- og orlogspræster.

I U. S. A. har man haft en feltpræst-ordning, næsten lige så længe, man har haft et forsvar. Det amerikanske korps af felt- og orlogspræster er 150 år gammelt. Korpsets medlemmer gjorde under den sidste krig en heroisk indsats, og ikke mindre end 1543 blev dekoreret. 81 af præsterne døde, og 253 såredes under kamp.

Uærlige soldater.

Gjorde middelalderens soldater sig skyldige i vanærende handlinger, blev de erklæret uærlige. De kunne efter nogen tids forløb ansøge kongen om at blive »gjort« ærlige igen. Bevilgedes ansøgningen, stilledes synderens afdeling op i en kreds rundt om fanen. Når ansøgningen og kongens svar var oplæst under præsentation af gevær, knælede soldaten afklædt ned foran fanen, som svingedes tre gange over hovedet på ham. Når fanen havde berørt ham tredje gang, fik han atter udleveret uniform og våben. Han var nu ærlig påny, og man talte ikke mere om hans tidligere kærlingestreg.

En ung opfinder.

I Virginia har en ti-års dreng ved navn Tommy Pearce indsendt et forslag til marinen med detaljerede tegninger til en atom-torpedo. Om forslaget vil blive ført ud i praksis, er dog tvivlsomt.

Conseil International du Sport Militaire (C. I. S. M.) vinder stadig udbredelse

Ifølge meddelelse fra det internationale militære sportsråd (C. I. S. M.) har endnu et land, Spanien, tilsluttet sig rådet.

Fra dansk side skal atter lyde en lykønskning til C. I. S. M., hvis utrættelige forkæmpere med præsidenten, oberstløjtnant H. Debrus, og sekretæren, kaptajn E. Petit (begge Frank-

rig), i spidsen nu igen er nået et skridt fremad.

For en ordens skyld skal vi nævne de 14 lande, hvis væbnede styrker nu er medlemmer af C. I. S. M.:

Argentina, Belgien, England, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Luxembourg, Spanien, Sverige, Tyrkiet, U. S. A., Ægypten og Danmark.

Danmark deltager ikke i indeværende års internationale militære fodboldturnering

Til turneringen om det internationale militære fodboldmesterskab 1952 er anmeldt hold fra 10 nationer, der efter lodtrækning er fordelt i puljer således:

Pulje A. Ægypten
Holland
Plads åben til eventuel efteranmeldelse

Pulje B. Grækenland

Pulje C. Danmark
Luxembourg
Tyrkiet

Pulje D. Belgien
Frankrig
Italien

Hver enkelt pulje afgøres efter almindeligt pointsystem, idet landene kæmper alle mod alle og i princippet med een kamp i hvert land. Samtlige kampe skal have fundet sted inden 1. februar, hvorefter vinderne af puljerne mødes til semifinaler og finalen i Athen i tidsrummet 14.—25. marts.

Efter en del forhandlinger med Danmark på den ene side og Luxembourg og Tyrkiet på den anden, viste det

sig umuligt at nå til en for alle parter tilfredsstillende løsning, idet man fra dansk side ønskede at få et tyrkisk fodboldhold til Danmark, medens Tyrkiet insisterede på at få det danske hold til Tyrkiet for at kunne præsentere dansk fodbold for det tyrkiske fodboldpublikum. Da der ikke kunne opnås enighed, besluttedes det at trække den danske anmeldelse af hold tilbage.

Det er naturligvis kedeligt, og navnlig for de gode fodboldspillere, som er tjenstgørende i øjeblikket. Det er første gang siden 1946, at de danske værn ikke deltager i den internationale militære fodboldturnering, og enhver, der havde en chance for at komme på det militære fodboldlands- hold 1952, kan have grund til at føle sig skuffet. Det er der imidlertid ikke noget at gøre ved. Beslutningen er truffet og kan ikke ændres nu. Vi tager nu heller ikke så tungt på denne side af sagen. Med de mange rejser, nutidens fodboldspillere kommer ud på, både til nær og fjern, er der såmænd ingen grund til at beklage dem.

Ved redaktionens slutning foreligger endnu ikke resultater fra de indledende kampe, men vi håber at kunne bringe dem i næste nummer.

Dansk deltagelse i mange andre forestående idrætsbegivenheder inden for Conseil International du Sport Militaires rammer

Til trods for at vi nu er kommet ind i et olympisk år, hvor landenes kræfter først og fremmest er koncentreret om forberedelserne til Olympiaden i Helsingfors i tiden 17. juli til 3. august, har C. I. S. M. besluttet at søge sit normale program gennemført.

Enkelte af de militære mesterskabsstævner er endeligt fastlagt, medens andre kun er foreløbigt placeret. Af hensyn til de tjenstgørende idrætsmænd skal vi nævne samtlige årets mesterskaber, således at enhver i tide kan træffe sine forberedelser.

1. Internationale militære skimesterskaber.

Arrangør: Schweiz.

Tid og sted: Andermatt 2. marts.

Ingen dansk deltagelse.

2. Internationale militære Basketballmesterskaber.

Arrangør: Frankrig.

Tid og sted: Nice i dagene 5.—12. marts.

Ingen dansk deltagelse.

3. Internationalt militært fodboldmesterskab.

Arrangør af slutkampene: Grækenland.

Tid og sted: Athen i dagene 14.—25. marts.

Ingen dansk deltagelse.

4. Internationale militære boksemesterskaber.

Arrangør: England.

Tid og sted: Portsmouth i dagene 3.—10. maj.

Hver deltagende nation må stille med een mand i hver af de 10 vægtklasser (flue-, bantam-, fjeder-, let-, letwelter-, welter-, letmellem-, mellem-, letsvær- og sværvægt).

Fra dansk side er der givet foreløbigt tilsagn om at deltage.

Men med hvor mange mand? Ja, det afhænger ganske af, hvilke emner, der rådes over, og hvilken form disse viser i løbet af vinteren.

5. Internationale militære svømmesterskaber.

Arrangør: Frankrig.

Tid og sted ikke fastlagt.

Mesterskaberne omfatter normalt det olympiske program, altså:

100, 400 og 1500 m fri svømning,

100 m rygsvømning,

200 m brystsvømning,

4×200 m fri svømning,

3×100 m tvungen holdkapsvømning,

Ud-

spring (3 m og tårn),

Vandpolo.

Fra dansk side er der givet foreløbigt tilsagn om at deltage.

6. International militær aeronautisk femkamp.

Arrangør: Holland.

Nærmere enkeltheder foreligger endnu ikke.

7. Internationale militære atletikmesterskaber.

Arrangør: Danmark.

Tid og sted ikke endeligt fastlagt, men det kan forudses, at mesterskaberne vil finde sted i slutningen af august eller begyndelsen af september.

Mesterskaberne omfatter:

100, 200, 400, 800, 1500 og 5000 m løb.

3000 m forhindringsløb.

110 og 400 m hækkeløb.

4×100 og 4×400 m stafetløb.

Højde-, længde-, stang- og trespring.

Kuglestød, diskos-, spyd- og hammerkast.

8. Internationale mesterskaber i militær femkamp.

Arrangør: Belgien.

Tid og sted: Bruxelles i tidsrummet mellem 20. og 31. august.

Foreløbigt tilsagn om dansk deltagelse foreligger.

Det bliver svært at leve op til den strålende danske indsats i 1951, men det kan gøres. Meget vil afhænge af den træningsindsats, der gøres, og om de rigtige emner findes frem.

Da meget tyder på, at der i år indføres dansk militært mesterskab i militær femkamp med obligatorisk del-

tagelse fra alle regimenter med hold på 6 mand, skulle denne side af sagen være i orden.

Den fortræffelige militære konkurrence har flere gange været udførligt omtalt her i bladet, sidst i nr. 10/1951, til hvilket vi henviser interesserede læsere.

9. Internationale militære fægtemesterskaber.

Arrangør: Frankrig.

Tid og sted ikke fastlagt.

10. Internationale militære sejslsports-mesterskaber.

Arrangør: Holland.

Nærmere enkeltheder foreligger endnu ikke.

Som man ser er størsteparten af de herhjemme almindelige idrætsgrene repræsenterede på terminslisten, således at enhver — ligegyldigt hvilken idræt han dyrker — skulle have chancen for at komme til at repræsentere værnene og dansk idræt ved de store internationale idrætsbegivenheder, som de militære mesterskaber efterhånden er blevet. Det vigtigste for at blive udtaget er, at man er dygtig nok. Det er indlysende, at man ikke lader folk, der på forhånd kan siges at være uden chancer for andet end en sidsteplads, indtræde på et repræsentativt hold. Der kræves resultater og endda fine resultater.

Mange vil sikkert spørge, hvordan kommer jeg nu i betragtning?

Svaret er: For det første ved at sørge for at blive optaget på de indberetninger om kendte idrætsfolk, der netop, medens dette skrives, er ved at blive udfærdiget. Disse indberetninger samles nemlig i hærkommandoen, hvor de bliver bearbejdede, og hvor der udfærdiges samlede lister over samtlige emner i de forskellige discipliner. Herefter er det en let sag at følge emnernes resultater fra civile stævner og arrangementer og på denne måde danne sig et overblik over de foreliggende muligheder.

Ved selve holdudtagelsen er der herefter 2 veje at gå:

1) Holdet kan — efter samråd med vedkommende specialforbund (D. B.-U., D. A. B.-U. o. s. v.) — udtages udelukkende på grundlag af de resultater, der er opnået i civile konkurrencer, eller

2) Holdet kan udtages på grundlag af et for alle 3 værn fælles kvalifikationsstævne, der normalt afholdes ca. 1 måned før vedkommende mesterskab.

Hvad enten den ene eller den anden måde benyttes, kan det påregnes, at det udtagne hold samles til fællestævnning i den sidste måned før mesterskabet, idet formen da pudsas af under kyndige trænere og instruktørers vejledning.

Der er altså nok at se hen til og nok at tage fat på, og måtte disse linier virke med til, at mange af de lovende unge idrætsmænd, der i øjeblikket forretter tjeneste, får lyst og energi til både at holde træningen og kamp-rutinen vedlige i tjenestetiden, vil meget være nået.

Vi ved godt, at soldatertjeneste og

idrætstræning ikke passer sammen i ret mange tilfælde, men har du chancen, så grib den. Du vil ikke komme til at fortryde det.

De internationale militære fægtemesterskaber 1951

Som det sidste af Conseil International du Sport Militaire's (C. I. S. M.) mesterskaber for 1951 afholdtes fægtemesterskaberne i Bruxelles i dagene 12.—19. november.

Følgende 7 nationer stillede op: Belgien, England, Frankrig, Holland, Luxembourg, Sverige og Danmark.

Vinderresultaterne blev:

Fleuret.

Hold: Frankrig.

Individuel: Lefevre, Frankrig.

Kaarde.

Hold: Sverige.

Individuel: Delaunois, Belgien.

Sabel.

Hold: Belgien.

Individuel: Lefevre, Frankrig.

Den danske indsats var ikke særlig imponerende, idet det i holdmesterskaberne paa baade kaarde og sabel placerede sig som nr. 6.

I de individuelle mesterskaber gik det noget bedre. Her naaede paa kaarde premierløjtnant E. J. S. Lund til finalen, hvor han placerede sig som nr. 5. Paa sabel var det som saa ofte før oberstløjtnant J. M. J. Lyng, der klarede sig bedst, ogsaa han naaede finalen, men blev i denne kun nr. 8.

Efter den opstillede pointstabel blev placeringen mellem nationerne:

- Nr. 1. Belgien med 94 points,
- Nr. 2. Frankrig med 93 points,
- Nr. 3. Sverige med 78 points,
- Nr. 4. England med 49 points,
- Nr. 5. Holland med 29 points,
- Nr. 6. Danmark med 13 points, og
- Nr. 7. Luxembourg med 4 points.

Danmarks mesterskaberne i holdfægtning

Fin indsats af militærfægterne paa Kaarde.

Efter sidste års succes, hvor det militære hold vandt Danmarks mesterskabet i kårdeholdfægtning, var der gjort en stor indsats for at gentage sejren i år. Forarbejderne resulterede i, at man fandt det formaalstjenligt — for første gang i mesterskabernes historie — at anmelde 2 militære hold til dette års mesterskab, som afholdtes i december måned.

Det ene, der repræsenterede Officerernes Fægteklub (O. F. K.), bestod af: Oberstløjtnant J. M. J. Lyng, kaptajn A. Lohmann-Kragh, kaptajn T. K. Matzen og kaptajnløjtnant J. N. Roth, medens det andet, der repræsenterede Dansk militært Idrætsforbund (D. m. I.), var sammensat således: Orlogskaptajn Ralf Andersen, kaptajn P. B. K. Thomsen, kaptajn J. K. K. Kjærgaard (kun på sabel), kaptajnløjtnant H. P. C. Lund (kun på

kårde), premierløjtnant B. C. Thestrup og overfenrik V. Hermansen.

Bedst klarede begge hold sig på kårde. Her startede D. m. I. med en sejr over Hellerup fægteklub på 9—3, medens O. F. K. vandt over Politiets Idrætsforening med 8—3.

Herefter mødtes de 2 militære hold med det resultat, at O. F. K. vandt med 9—4.

Med disse 2 sejre var O. F. K. i finalen, hvor holdet mødte Fægteklubben Cirklen. Denne kamp blev uhyre spændende, enerverende og jævnbryddig. Slutresultatet blev 7 sejre til hver side og 2 coup-doubler (uafgjort), men ved optællingen af touchéerne viste det sig, at Cirklen havde vundet, idet holdet kun var ramt 31 gange mod O. F. K.s 37 gange.

Selv om det ikke lykkedes at gentage bedriften fra sidste år, må resultatet siges at være udmærket, og at det i år var muligt at stille med 2 hold i det fornemme mesterskab, vidner om stor bredde og vil sikkert medføre fortsat fremgang.

Mindre godt på sabel

I sabelmesterskabet, hvor der kun startede 5 hold — heraf altså 2 militære — tabte D. m. I. i sin første kamp til Københavns Fægteklub med 9—4, medens O. F. K. — takket være en heldig lodtrækning — gik direkte til finalen, hvor modstanderen atter var Fægteklubben Cirklen. Heller ikke her lykkedes det at opnå den eftertragtede Danmarksmestertitel, idet Cirklen vandt en sikker sejr på 9—4.

Det fremgik tydeligt af kampene, at militærfægterne endnu mangler en del rutine, før de kan hævde sig i kamp mod de allerbedste. Det mest glædelige ved årets mesterskaber var konstateringen af, at fægtingen nu er ved at opnå bredde, idet flere og flere befalingsmænd deltager aktivt både i træning og konkurrencer.

FOLKEUNIVERSITETETS FORÅRSSÆSON 1952

Lørdag den 9. februar slutter tilmeldingen til folkeuniversitetets forelæsningsrækker i foråret 1952. Der tilbydes som sædvanlig interesserede mulighed for at vælge mellem en lang række emner inden for så forskellige områder som religion, musik, kunst og kulturhistorie, litteratur, filosofi, historie og samfundsforhold, geografi, zoologi, kemi, lægevidenskab og psykologi. Men allerede nu er flere af forelæsningsrækkerne overtegnede, så det gælder om at blive tilmeldt i en fart, hvis man ønsker at deltage.

Forelæsninger holdes af universitetets lærere og andre videnskabsmænd, som i en populær og alment tilgængelig form fortæller om den moderne forsknings arbejde og resultater. Hver forelæsningsrække omfatter 6 dobbelttimer, som normalt gennemføres i løbet af 6 på hinanden følgende uger, og således at de enkelte forelæsninger i en række altid ligger på samme ugedag. Arrangementerne foregår i Københavns universitets auditorier og

laboratorier og på de forskellige videnskabelige institutter.

Adgangskort til en forelæsningsrække koster kr. 5.—.

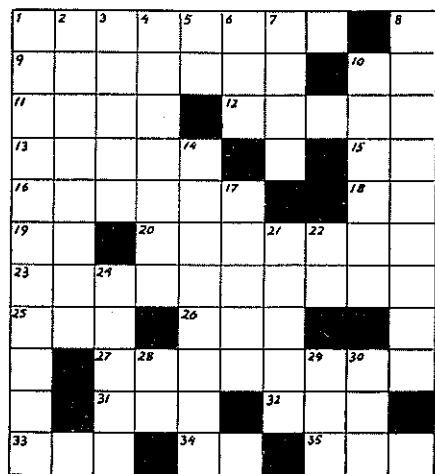
Tilmelding sker ved personlig henvendelse til folkeuniversitetets sekretariat, Universitetet, Frue plads, K., alle hverdage mellem kl. 16 og 19 til og med lørdag den 9. februar.

Den 25. januar er der sammen med plakaten I DENNE UGE blevet tilsendt kaserne og lejre m. v. i og i nærheden af København nogle eksemplarer af folkeuniversitetets program, som bringer meddelelse om de forskellige forelæsningsrækker.

Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til forsvarrets velfærdstjeneste, folk og værn (PALæ 9615, lokal 15) eller direkte til folkeuniversitetets sekretariat (PALæ 4827).

Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 38

VANDRET:	LODRET:
1. Stilling	1. Insekterne
9. By i Amerika	2. Kendsgerning
10. Dyr	3. Dragt
11. Pludre	4. Gudsforægtelse
12. Vækst	5. Forkortelse
13. Afd. skuespillerinde	6. Grundstof
15. Forholdsord	7. Stædigt
16. Vandgang	8. Udforskede
18. Kem. tegn	10. Rad
19. Kendingsbogstaver	14. Nedrige
20. Kendelig	17. Dragt
23. Altruisme	21. Beklædningsgenstanden
25. Græsk bogstav	22. Blad
26. Hvil	24. Abner sig
27. Folk	28. To ens
31. Måleenhed	29. Fisk
32. Bibelsk person	30. Bajads
33. Guddom	
34. Vand	
35. Bygning	

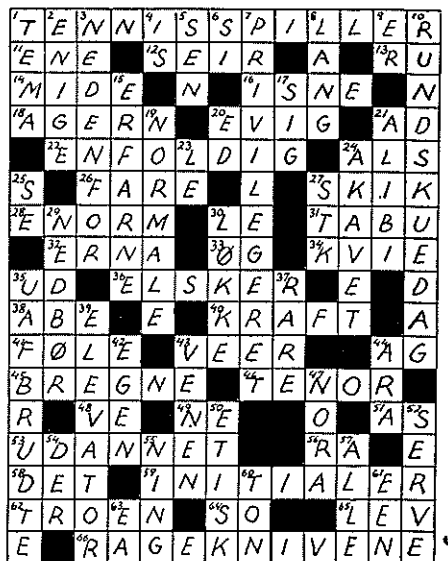
Konstruktør (15 kr.):
J. Volkmann, Vaffet 2, Haderslev.

De ved det...

- Geværgranat P gennembryder:
 - 20 cm panser.
 - 16 cm panser.
 - 28 cm panser.
- En skytte opdages vanskeligst, når han bevæger hovedet i:
 - Lodrette bevægelser.
 - Vandrette bevægelser.

- $\frac{3}{8}$ figuren kaldes:
 - Makrellen.
 - Fluen.
 - Spegesilden.
1. regiment har som regimentsmærke:
 - Grundrids af Kastellet.
 - En lindorm.
 - Et jægerhorn og to jagende løver.
- Hvad hedder den funktioneringsfejl, hvor patronen ikke kan komme ind i kammeret:
 - Forsager.
 - Stikker.
 - Klemmer.
- I mørke kan en brændende tændstik ses på en afstand af:
 - 15 km.
 - 5 km.
 - 10 km.
- Ved skydning med løse patroner må der ikke sigtes på levende mål inden for en afstand af:
 - 30 m.
 - 50 m.
 - 10 m.
- 89 mm raketten gennembryder:
 - 20 cm panser.
 - 16 cm panser.
 - 28 cm panser.

Løsning på opgave nr. 37.

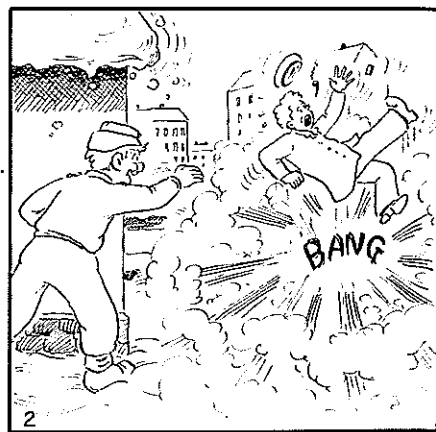
Vinder (10 kr.):

Knud Bruun, kommandantskabet, Almegaardslejren, Rønne.

Svaret på: De ved det...

1. b.	5. c.
2. a.	6. c.
3. c.	7. a.
4. a.	8. c.

KNOLD og SPRØJT

Ubåden af idag

Fortsat fra side 12.

udrustede både har opnået en under-vandsfart på 25 knob og hermed løber hurtigere end de fleste eskortefartøjer, er det klart, at blot et beskedent antal ubåde af denne type i fjendens hænder kan blive en alvorlig trusel, indtil et større antal mere effektive eskortefartøjer tilvejebringes.

Waltermaskineriet lider imidlertid af to væsentlige ulemper; det er meget dyrt i drift og yderst brandfarligt. Foruden en betydelig mængde sikkerhedsforanstaltninger må man desuden af økonomiske grunde stadig beholde både diesel- og elektromotorer, hvilket i høj grad stiller sine krav til bådens størrelse. Derfor vil Walterturbinen sandsynligvis ikke, i hvert fald ikke foreløbig, blive installeret i kystubåde.

En mere radikal udvikling kan dog allerede nu spores. Den amerikanske flåde skrev for kort tid siden kontrakt om en »atomdrevet« ubåd, hvis undervandsfart er beregnet til ikke mindre end 35 knob. Da den tilmed får en i hvert fald teoretisk ubegrænset aktionsradius, er det klart, at der ad denne vej stadig ligger store muligheder forude. Det er dog endnu kun fremtidsmusik, som først vil fremvise alvorlige resultater i en ret fjern fremtid.

Så forsvandt blankpudseriet

Fortsat fra side 25.

ster og i den praktiske khakifarve forsvandt den tidskrævende knap-pudsning. Ja, det blev strengt forbudt at pudse knapperne, noget ganske uhørt. For et par år siden gik man så også bort fra læderremtøj, der skulle gejlles, og stofremmene, der kun skal pibes, indførtes.

Og så nu... En gammel soldat vil sige, at det er en ren svir at være soldat i dag. For når en soldat af ældre årgang fortæller, er det nemlig ofte med vægten lagt på hans drabelige indsats i pudsningens kunst. No-

get, der dog vist ikke gør større indtryk på jens af 1951. Og skulle den unge jens synes, at hans soldatertid helt blegner i sammenligning med fortidens drabelige dystre ved pudsebordet, så kan vi, der er soldater i øjeblikket, da trøste os med, at vi har lært at pudse spænder, så vi har noget at »prale« med over for de fremtidige årgange.

Gunnar Rygaard.

Skam få den, der tænker

ilde derved

Fortsat fra side 19.

gallaklædte eskorte overgås i pragt og farver og soldatermæssig skoling ikke af nogen anden militær ceremoni. Hesten knaldsord, som regel af irsk afstammning, skinnende som det blanke ibenholt, med strålende blankpudset hoved- og sadeltøj, under sadlen et snevidt eller kulsort lamme-skindsdækken. Rytteren iklædt den for de to regimenter så traditionrige uniform, som med kun få ændringer er den samme, som hans forgængere gennem 300 år har båret, og som siden 1882, hvor den i Ægypten blev båret på slagmarken for sidste gang, kun har været anvendt som gallauniform i forbindelse med ceremonielle pligter overfor kongehuset. Den pikkelhuelignende hjelm, skinnende blank, prydet med regimentsmærket i gult metal og med den hvide eller røde svejf vajende for vinden, dækker fortil panden helt ned til øjenbrynene og går i en spids ned over næseryggen, vel i hine tider for at skærme mod drøje hug og sværdslag under kamp. I dag undrer man sig over, at kavalleristen overhovedet kan se frem under hjelmen og have kontrol med, hvad der sker omkring ham, men hans ophøjede stude på hans vælige ganger, højt hævet over almindeligt folk og fæ, øger vel nok hans synsfelt i tilstrækkelig grad. Den sølvskinnende brynje, i hvis blanke metal solens stråler spiller og kastes blændende tilbage, træder strålende frem på baggrund af den kardinalrøde eller marineblå våbenfrakke. Våbenfrakken og svejfen er de to

eneste ting, som i det ydre adskiller »The Household Cavalry«s to regimenter fra hinanden. »The Life Guards« bærer hvid svejf og rød våbenfrakke, »Royal Horse Guards« rød svejf og blå våbenfrakke og går derfor også under betegnelsen »The Blues«. De hvide skindbukser og de blanklakerede sorte støvler, der fortillig går op over knæene, danner sammen med de lange hvide slufhandsker en passende diskret indramning af de øvrige farvestrålende uniformseffekter.

Om vagttjenesten i Whitehall skriver en engelsk turistbrochure: Ved Horse Guards i Whitehall, midt mellem Trafalgar Square og Westminster Abbey, holder to smukke, gallaklædte livvagter til hest og bevogter i realiteten intet særligt. Og det er faktisk så rigtigt, som det er skrevet. Der er ikke i dag nogen kongelig residens i Whitehall, men for godt 300 år siden, da den kongelige, beredne livvagt i 1661 blev oprettet, var det dengang berømte Palace of Whitehall den engelske kong Charles II's residens. Og således som »The Household Cavalry« i de følgende 150 år som kongelig livvagt tjente et virkeligt formål med bevogtningen af kongens person og ejendom mod oprør og lovløshed, således har korpsset siden, tro mod nedarvede traditioner, som et af dets værdifuldeste privilegier, haft til opgave at forrette denne i dag historiske vagt, upåvirket af tidernes skift.

I dag eksisterer kun en bygning af det oprindelige Palace of Whitehall, den såkaldte Royal Banqueting Hall, som er beliggende lige overfor den ret uanselige bygning Horse Guards, der i dag, som for 300 år siden, tjener som vagtbygning for »The Household Cavalry«.

I de to små portlignende bygninger på begge sider af den store smedjergitterport, der afgrænser pladsen foran selve bygningen ud mod Whitehall, holder vagten fra »The Household Cavalry«. Hest og rytter står som hugget i sten, som om equipagen hørte med i selskabet af statuer af berømte engelske feltherrer, som på store granitsokler står højt hævet over Whitehall's trafik midt ude på kørebanen. Ubevægelig og tilsyneladende upåvirket af alt, hvad der foregår omkring ham, står han der i al sin farvestrålende pragt.

Daglig kl. 11.00 foregår vagtafløsningen i Whitehall. Den overværes af en stor skare interesserede, såvel indfødte londonere som turister fra hele verden, som ved denne ceremoni oplever en 300 år gammel tradition. Enhver englænder bivåner den i dybeste respekt og hengivenhed, fordi han ved, at Englands historiske traditioner, således som de den dag i dag er bevaret i rigeligt mål og daglig kommer til udtryk i alt, hvad der sker i nær tilknytning til deres højtelskede monark, danner ryggraden i det sammenhold og den fælles indsats, som det engelske folk altid har udvist i fædrelandets kritiske timer.

Skam få den, der tænker ilde derved!

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

Havde ingen penge. Gik over på soldaterhjemmet for at skrive et alvorligt brev til far. Sad længe og spekulerede på, hvordan jeg kunne få det til at variere fra de tidligere breve. Opdagede pludselig, at 43 var ved at tænde den cigar, jeg havde foræret ham. Det var en fyrværkericigar fra nytårsaften. Eksplosionen var vellykket, 43 blev kulsort i ansigtet, og der måtte 2 mand til at dunke ham i ryggen for at få hans gebis op af halsen.

Udsatte brevskrivningen til i morgen aften.

Grundlagt 1733

DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI

PILESTRÆDE 32 . KØBENHAVN K

CENTRAL 3371

BOGTRYK . DYBTRYK . CLICHEER

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

KØBENHAVN F.

„DIMO„

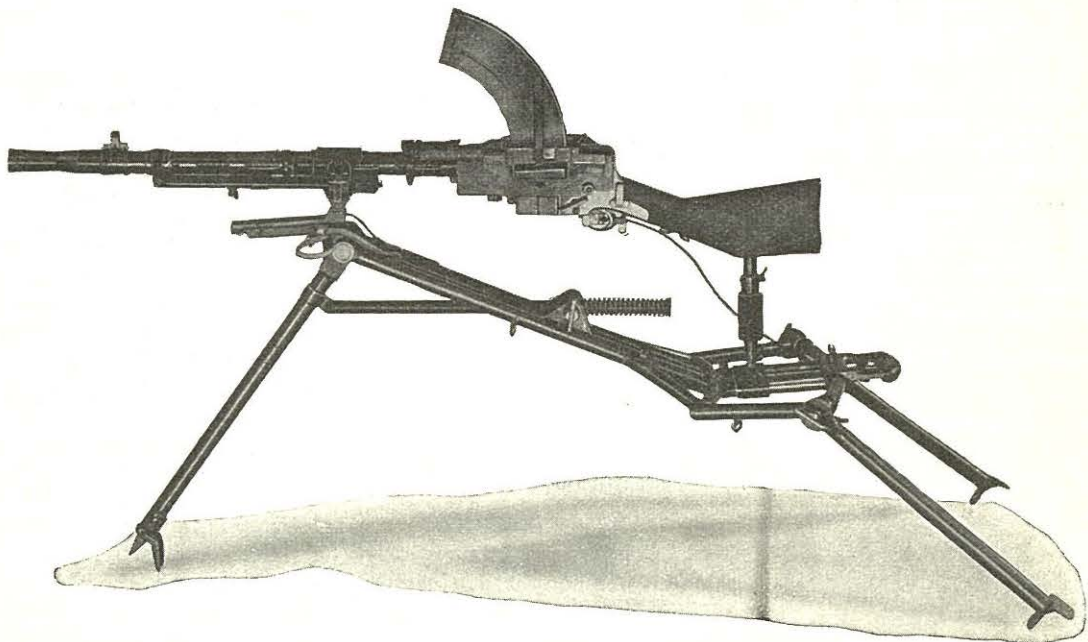
Autoriseret Forhandler

AUTOMOBILER

Salg og Service

Finsensvej 50

Central 2604

Dansk Industri Syndikat

Compagnie Madsen, A/S

Aarhusgade, Frihavnen

Telf.: C. 10045

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARETS VELFÆRDSTJENESTE, FOLK OG VÆRN

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn W. BERENDSEN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

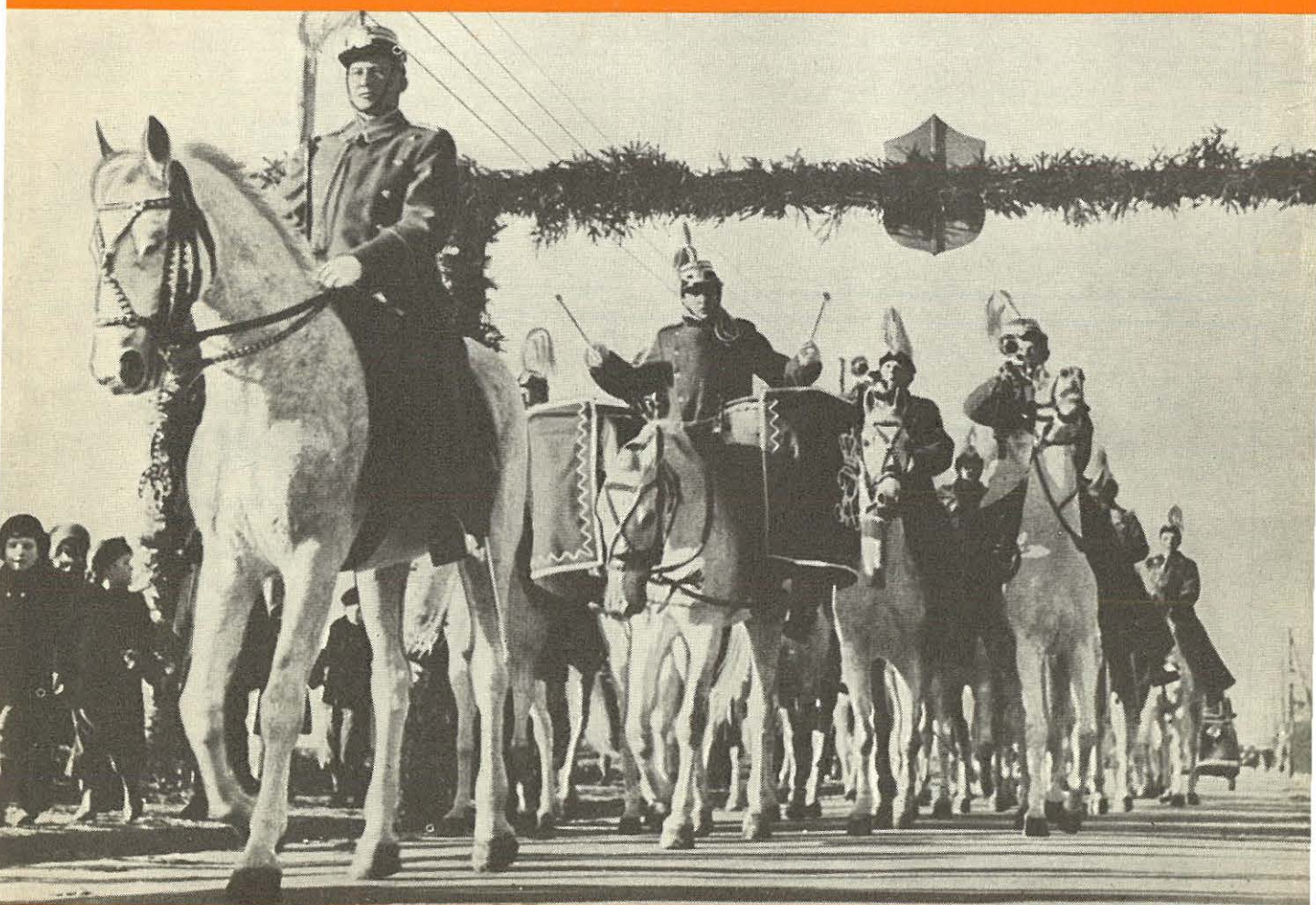
Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. 2

MARTS 1952

11. ÅRGANG

Fra gardehusarregimentets 190 års fødselsdag. (Fot. Rubæk).

INDHOLD:

Side	Side
Nogle erfaringer fra en undervisningskonsulents arbejde ved kommandoet i Tyskland, af lektor C. E. Larsen	Amerika og det tyrkiske forsvar, af redaktør Alfred Joachim Fischer
3	16
Kan man forlange, værnene skal løse de fritidsproblemer, samfundet ikke magtede?	Siden sidst. Billedreportage
Interview med Hal Koch	19
4	20
Sagt og skrevet om de 18 måneders udnyttelse ..	Den gamle fregat, af Ingvar Olsen
5	22
Langs fronten mellem øst og vest, af oberstløjtnant E. J. Wibolt	Indisk demokrati
9	22
Dragon Niels Kjeldsen, af redaktør Niels Friis ..	God kunst ind på de nye kaserner, af journalist Frits Høyrup
12	23
Det danske redningsvæsen, af fuldmægtig, søløjtnant (R) G. Honnens de Lichtenberg	Fem år i den franske fremmedlegion, af eks-legionær Harris Olsen
14	24
	Øvelse på Bornholm
	26
	Fra skib og kaserne
	27-31

Enestaaende Bog om Kongeparrets
Hjem paa Amalienborg

CHRISTIAN ELLING

FREDERIK VIII's PALÆ PAA AMALIENBORG

PROFESSOR ELLING fortæller om vort Residenspalæes Historie, fra Land- og Søkadetakademi til Kongebolig. Der er mange Illustrationer, bl. a. adskillige Tegninger, flere i Farver, og store Fotografier fra Kongeparrets Hjem. Smukt indb. 46 Kr.

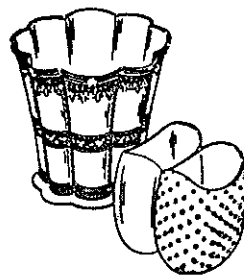
¶ »Vil interessere enhver, der har Sans for Kunst og Historie« CHR. KIRCHHOFF-LARSEN i *Borsen*

¶ »Rummer meget fine kulturhistoriske Passager og Glimt« JAN ZIBRANDTSEN i *Nationaltidende*

Faas hos alle Boghandlere

Det Berlingske Bogtrykkeri

Pilestræde 32 Central 3371

Jubilæumsgaver

og Sportspræmier køber man
hos Hofjuvelerer A. Michelsen.
Stort Udvalg til alle Priser.

A. MICHELSSEN
KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAAGT 1841

Benyt

PRIVATBANKEN

til alle Deres

BANKFORRETNINGER

FLYVEOFFICERSSTOF, BLÅ

Uniformer

Uniformer til alle befalingsmænd
udføres i skræderi og konfektion
efter mål - rimelige priser
Garanti for snit og pasform

Fladhuer og spidshuer
(model Seifert)

Alle distinktioner

Nordjyllands militærskræder

Skrædermester Hugo Larsen,

Fyensgade 6, Ålborg - Tlf. Ålborg 5551

Ring eller skriv - og jeg kommer over hele Jylland
og tager mål.

FLÅDEOFFICERSSTOF

GALLAUNIFORMSSTOF

1923 UNIFORMSTOF - KHAKIKAMGARN - RIDEELASTIK

Nogle erfaringer fra en undervisningskonsulents arbejde ved kommandoet i Tyskland

Jeg er blevet opfordret til at skrive lidt til »Folk og Værn« om mine erfaringer fra 2 års arbejde i Tyskland.

Lad mig begynde med at vende mig imod de hyppigt fremsatte påstande om, at civile ikke har mulighed for at gøre sig gældende i et arbejde inden for kasernens område. Sådanne påstande må bygge på mangelfuld forståelse. I de 2 år, jeg var ved Kommandoet, vist der fra alle sider — fra chefen til den yngste befalingsmand — mit arbejde levende interesse, og jeg mindes ikke nogensinde at være blevet mødt med kulde, endside da modvilje. Dette bevises vel og så deraf, at jeg deltog i chefsmøder og sad side om side med de militære chefer uden på nogen måde at føle mig som en civilist, der blot tåltes. Dette og meget andet har overbevist mig om, at den civile lærers frygt for »kasernen« er ubegrundet. Man møder selvfølgelig en anden arbejdsform og tone, men at gøre denne identisk med uvilje mod et menneskeligt godt arbejde er forkert. Jeg er en svoren modstander af højskoleophold uden for kasernens eller lejrens område.

Arbejdet kan og skal gøres, hvor soldaten har sit liv som soldat. Han skal forstå, at også forsvarets arbejde er en del af folkets liv og ikke noget forfærdeligt, der er uforeneligt med almindelige menneskelige begreber. Netop fordi jeg var på kasernen fra morgen til aften, lærte jeg at forstå livet der, en forståelse, der uddybedes ved utallige samtaler, hvor jeg, den civile, og officeren eller den menige soldat talte som menneske til menneske. Læg arbejdet på det civile grundlag inden for rammerne af hær, flyvevåben og søværn, og der vil komme en god vekselvirkning i stand, som alle parter kan være tjent med.

Desværre har jeg jo ikke mulighed for i en bladartikel at uddybe dette meget, men det er min overbevisning, at man skal tage mine ord under overvejelse, fordi de bygger på 2 års lykkeligt samarbejde og altså ikke er hentede fra en idealverden.

Af lektor Carl Edvard Larsen.

Den obligatoriske undervisning.

Hver afdeling havde i Tyskland 2 ugentlige timer. Holdenes størrelse var fra 50 til 150 mand. Mandskabet førtes til undervisningen under kommando og afleveredes til undervisningskonsulenten. Soldaterne følte sig ikke trykkede, hvis en interesseret befalingsmand blev for at være med. Vi benyttede grundloven som basis for foredrag og samtaler om hovedpunkterne i vort demokratiske styre. Soldaterne var kvikke med spørgsmål og svar, men et rystende stort antal var så åndeligt underernærede, at hver time stillede store krav, fordi der skulle undervises og vækkes på samme tid. Holdene var naturligvis også for store, og jeg vil stærkt anbefale, at der ved en fremtidig ordning sørges for lokaler, så de mere udviklede arbejder for sig selv under kyndig vejledning. Det er ikke det samme at undervise som at vække interesse, et forhold man bør tage i betragtning ved valg af lærere. I tilknytning til den obligatoriske undervisning fik soldaterne nogle timer i brugen af et bibliotek, en ny verden for et stort antal. To ugentlige timer var nok for lidt, men man skal på den anden side være forsigtig med at give for mange timer. Fire timers daglig undervisning, som jeg har set foreslået, er efter min mening for meget for flertallet af soldaterne, hvis de da samtidig skal være soldater. Med 18 måneders tjenestetid skulle man med et rimeligt timetal hos de flinke kunne nå at gennemgå et stof i samfundslære svarende til gymnasiets, og for de mindre flinke i hvert fald noget mere end realklassens. For de sidste ville jeg anbefale at tage noget historie med. Hos de ringeste ville jeg drage dansk med ind i undervisningen. Jeg har erfaring for, at mødet med god dansk litteratur har været værdifuldt for netop de mindst udviklede, hvorimod samfundsspørgsmål ofte vækker ringe interesse hos disse.

Fritidsundervisningen.

Inden for fritidsundervisningen var landbrugslære så ubetinget det fag, der gennemførtes med størst interesse. Mine erfaringer peger i den retning, at man bør opstille bestemte faggrupper, f. eks. dansk-skrivning-regning, landbrugslære plus et støttefag, bogholderi-handelsregning, sprog o. s. v. Jeg tror, det ville være klogt at tilbyde sådanne i sig selv hvilende kursus. At lade folk, der — og det er desværre mange — knapt kan skrive deres eget navn, begynde på fransk og tysk synes mig urimeligt. Indmeldelser bør være bindende for hele kursuset, og deltagerne skal have et bevis for, hvad de kan, idet et sådant kan spille en vis rolle ved ansøgning om stillinger.

For indkaldte, der er midt i en uddannelse, rejser sig spørgsmålet om en særlig form for fritidsundervisning, der kunne tage sigte på at gøre afbrydelsens følger mindre alvorlige for genoptagelsen af den afbrudte uddannelse. Det vil måske ikke dreje sig om noget stort antal, man kan hjælpe, men spørgsmålet er en overvejelse værd.

Den anskuelsesundervisning, der ligger i velorganiserede udflugter, behøver ikke at omtales her.

Hvad jeg i en kort artikel har kunnet sige, er meget begrænset, men man vil forstå, at løsningen af det så aktuelle problem kræver, at man fra begyndelsen gør sig klart, hvad man vil med dette arbejde. Vil man betragte de 18 måneder som en lidelse, der skal lindres, eller vil man lære soldaterne at forstå, at militærtjenesten er en del af folkets liv, hvor der stilles hårde krav, men hvor man byder mandskabet enhver mulighed for at føle sig som udøver af en grundlovsmæssig funktion? Det første standpunkt vil jeg overlade til andre, det sidste er afgørende for forsvarsviljen hos folket. Vi er et lille folk, men måske en og anden kan finde styrke i en linie fra et gammelt engelsk vers skrevet for 950 år siden:

»Thought must be the harder;
the heart, the keener.«

Kan man forlange, værnene skal løse de fritidsproblemer, samfundet ikke magtede?

Et interview med professor Hal Koch

I DEN store diskussion om den militære og menneskelige udnyttelse af den forlængede tjenestetid har der været en stemme, der efter manges mening har manglet. Man skulle tro, Hal Koch ville have blandet sig i dette kor af stemmer, der har kaldt problemet det måske vigtigste for ungdommen idag — for ikke alene er han formand for ungdomskommissionen, men han er tillige højskoleforstander (på Krogerup ved Humlebæk) og professor, og dertil en mand af altid faste meninger, levende interesseret i ungdomsspørgsmål. Det viser sig, det skyldes beskedenhed, travlhed og ærlighed, mest det sidste:

— Jeg har aldrig været soldat, så jeg forstår mig ikke rigtigt på problemet!

— Men vil De, med ungdomskommissionens undersøgelser som baggrund, tro, at man skal vælge 1) noget fagligt, 2) noget i retning af fritidsklubber eller 3) noget almenmenneskeligt, noget til at udvide horisonten, når man vil give soldaterne »noget mere end det militære«?

— Vel alle tre ting, men jeg tror mest på det faglige og fritidsklubberne. Maskinteknik, bogholderi, sprog osv., det vil være noget meget væsentligt, om man kan holde den faglige dygtighed vedlige hos de unge, måske også øge den, i soldatertiden. Men de, der *ikke vil*, skal selvfølgelig ikke; man spørger sig selv, når man ser flere indlæg i debatten, om nogen da tror, man vil være i stand til at

løse de unges fritidsproblem inden for værnene, som man vitterligt ikke har kunnet løse i det civile samfundsliv?

— Den slags lader sig virkelig ikke ordne ved tvang. Det er et spørgsmål, om man ikke skal lade dem, der er vant til det, blive ved at stå og drive på gadehjørnerne?

Agitation måske militært farligt — aldrig for en højskole.

— Er et højskoleophold i »beredskabstiden« en løsning efter Deres mening?

— Det er meget tvivlsomt, om det er den rigtige form, jeg vil ikke stille mig negativt, slet så glubsk som K. B. Andersen vil jeg ikke være! — Hvis der er brug for højskolen, må den være parat, men ikke trænge sig på. Man må imidlertid f. eks. gøre sig klart, at der for en højskole ikke kan være noget, der er *for farligt*, jeg mener med hensyn til f. eks. pacifistisk eller lad os bare sige kommunistisk agitation. Det er kun sundt. Det er muligt, det *militært* set er farligt — og alene det, at spørgsmålet har kunnet rejses om man »tør« lade soldater tage på muligvis radikale højskoler, viser, hvor svært det er at forene militær synspunkter med højskolens absolutte frihed. Der er næppe nogen højskoleforstander, som binder sine lærere eller vil tage dem i ed på, at de ikke påvirker eleverne f. eks. i pacifistisk retning.

— Hvad rolle ville De mene, krigsdommen i forbindelse med høj-

skole skulle have over for eventuelle værnepligtige elever?

— Det er et af de punkter, hvor det tydeligst viser sig, at højskolens undervisning forudsætter, at eleverne kommer frivilligt. De fleste højskoler er båret af kristelig ånd og udtryk for en kristen forkyndelse. Det vil sikkert skabe vanskeligheder over for en del elever, hvis disse bliver sendt til skolen af deres foresatte.

Forøvrigt tror jeg, snarere end på højskoleophold for soldaterne, på sommerkursus i afsides liggende lejre med de rigtige undervisningskræfter, bl. a. naturligvis fra højskoler og fagskoler.

— I Krogerups årsskrift har De netop skrevet en artikel om »voksenopdragelse« over den tanke, at det er bedre, de unge får en frivillig medborger- og familieopdragelse, kommer i en slags »skole for forståelse af menneskelivet« i 18-20-22 års alderen, når de *har* været ude i livet, end at man forlænger skoletiden med et tvungent 8.-9. skoleår. Tror De en sådan »skole for livet« kan forenes med en »tvungen ungdomsskole« i forbindelse med indkaldelsen?

— Jeg tvivler i alt fald stærkt, men man kan jo forsøge! Tanken var jo, at det er noget, de unge frivilligt skal gå til, f. eks. ved at tage på højskole, ellers bliver det lige så lidt værd som den forlængede skoletid. Det skal være af interesse, de gør det, ikke af tvang.

Niels Jørgen Tortzen.

AKTIESELSKABET
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER
KØBENHAVN F.

Avertér i

„Folk og Værn“

»Det skulle være muligt at indlægge $\frac{1}{5}$ af soldaterne på skift på højskoler«.

»Ikke længere tid til at stå på gadehjørnerne og fløjte efter pigerne!«

»Bunden slået ud af højskoleplanerne: periodiske fællesøvelser de sidste 12 mdr.«

SAGT OG SKREVET OM DE 18 MÅNEDERS UDNYTTELSE

Ved Niels Jørgen Tortzen

I de første ca. to måneder efter diskussionen om udnyttelsen af den forlængede tjenestetid begyndte midt i december har der været henved 175 originale indlæg i debatten i dagblade, tidsskrifter og på talerstole — heraf omkring 60 ledende artikler (af fem partifarver plus det tyske mindretal), ca. 30 interviews (med folk fra forsvaret, fra højskoler, lærere og andre), henved 60 indlæg (fra de samme kategorier), godt 20 (i aviser omtalte) taler, foredrag, opråb osv., og nogle direkte henvendelser til Forsvarets velfærdstjeneste. Altså en vidtspændende debat, der giver et indtryk af, hvor meget liv, der er i vort demokrati!

I forsøget her på at give et indtryk af diskussionen er der ikke lagt an på at give de enkelte indlæg som fyldestående helheder, men på at sætte diskussionen op i sin helhed, med det nye hos hver enkelt deltager. Bl. a. for at artiklen overhovedet kun være til at holde ud at læse!

Måske skal der lige gøres opmærksom på, at kun de diskussionsindlæg er omtalt, som går ud fra den 18 måneders tjenestetid som en realitet. Desværre har iøvrigt de allerfleste deltagere i drøftelserne ikke tænkt på værnene, men kun på hæren i forbindelse med forlængelsen af tjenestetid.

Redaktionen af diskussionsudrag har af praktiske grunde måttet sluttes ca. 10. febr.

Rigsdagsvedtagelsen 12. december 1951.

Da udenrigsminister Ole Bjørn Kraft den 30. november 1951 vendte hjem fra Atlantpagtmødet i Rom, havde han forslaget om en forlængelse af tjenestetid i mappen. 6. dec. vedtog regeringen tjenestetidens udvidelse og forelagde det for udenrigsnævnet den 7. december. 11. december drøftede partierne sagen, de 3 store A-pagt-partier, socialdemokrater, venstre og konservative, enedes, mens radikale, kommunister og retsforbund var imod. Efter stor udenrigsdebat 12. dec. i folketinget vedtoges forslaget.

»Personligt må de unge soldater beskæftiges på en sund måde, så de

ikke betragter indkaldelsestiden som spildt«, skriver *Frederiksborg Amts Avis* (v) allerede 9. dec. »En omfattende folkelig opgave at løse«, hedder det i *Holbæk Amtstidende* (v) dagen efter, »vi er alle forpligtet af den«. — »En katastrofe for ungdommen« mener *Land og Folk* (kom) den 12. dec., »det vil få de uhyggeligste og mest ødelæggende følger bl. a. for lærlingene, de unges kvalifikationer og de studerende.«

»Et kæmpeansvar over for landets ungdom«.

Roskilde Dagblad (v) er det første, der har en lederartikel om problemet, 13. dec.: »A-pagts formål er så vidt muligt at sikre fred og forebygge krig. Derfor er det heller ikke eksercits alene, vore unge soldater har brug for. Det er lige så vigtigt, at de får soldatertiden udnyttet til modning af deres personlighed i dansk og demokratisk ånd. — Det er et kæmpeansvar over for landets ungdom og hermed over for landets fremtid, der her er lagt i forsvarers hænder.« — Samme dag spørger *Fr. borg Amts Avis* (v), om man ikke skulle rådføre sig med ungdomsvejledere på vidt forskellige områder om dette vigtige problem?

15. dec.: Folketingsmand *Olav Øllgaard* (v) taler i Guldager forsamlingshus ved Esbjerg om soldaterne og deres beskæftigelse i fritiden, og her nævnes for første gang højskolen — de lange indkaldelser vil gå ud over tilslutningen til højskolerne. Højskolefolkene må selv melde sig til tjeneste. »Det er livsnødvendigt, at forsvarsministeriet og officererne forstår, at soldaterne må beriges åndeligt. Vi må simpelthen forlange det gjort. Det skylder vi den ungdom, hvortil vi stiller så store krav.« Oberstløjtnant *G. Frisenvang*, svarer 21. dec. i Vestkysten (v) og foreslår,

at man tager højskolefolk, skolelærere eller andre dertil egnede civile til at varetage tjenesten som velfærdsofficerer. I et gensvar siger *Øllgaard*, at »man ikke kan nøjes med en smule »fritidsbeskæftigelse«, det skal være en skole, der kræver respekt. Den halve dag af de sidste 6 måneder ville være nok til at vedligeholde træningen, den anden halve kunne bruges til undervisning — af folk, der har lysten, faglige kvalifikationer og personlig modenhed.«

»Førend man skrider til en udvidelse af tjenestetiden, kunne man måske undersøge,« siger kontorchef i arbejdsdirektoratet cand. polit. *Ove Lundbye* i et læserbrev i *Politiken* 18. dec., »om ingen af de allerede indkaldte anvendes til kontorarbejde, sygepasning eller chaufførtjeneste — officielt eller privat — hvortil man lige så godt kunne anvende ikke tjenstdygtige eller fastansatte folk.«

Oberstløjtnant *Rosted-Løvgrøn* gør i *Politiken* 26. dec. som svar herpå opmærksom på, at tjenestetid ud over det nødvendige for den militære uddannelse ville være nedbrydende for moralen. Når uddannelsen er endt, kunne man hjemsende mandskabet i uniform, men uden våben. De måtte så en gang om ugen møde til mønstring, men kan iøvrigt indtræde i det civile, vante arbejde. Det er ikke andet, end hvad vort brandværn praktiserer. Rigsdagen har ordet, slutter oberstløjtnanten.

»Naturligvis vil vi give de unge noget ud over det militære.«

Særligt dette indlæg og Fyns Tidendes (v) »Åbenhjertige samtale med statsministeren« 27. dec. sætter diskussionen igang. Her er et koncentrat af *Erik Eriksens* udtalelser:

»Jeg forstår så godt, at den 18 måneders tjenestetid vækker opsigt; bl. a. kan jeg ikke skjule, at arbejdet i ef-

terskoler, højskoler og fagskoler, hvor mange unge har samlet noget værdifuldt, kan få et alvorligt knæk, når ungdommen skal ligge inde så længe. Naturligvis vil vi give de unge noget ud over det militære, foruden foredrag kunne der måske oprettes studiekredse og måske faglig undervisning. Det er kun tanker, men de må have konkret form.»

»Man kan ikke uden videre dele døgnnet i et militært og et civilt afsnit«, indvender *Nationaltidende* (kons) den 29. dec., »vagtjenesten skal jo passes både dag og nat. Og det er ikke let at finde en fællesnævner for så forskelligartet en samling kammerater, trods deres ungdom er vores soldater af forskellig politisk indstilling og livsanskuelse. Og de har krav på, at disse meninger respekteres og ikke forsøges ensrettet.«

3 måneder på højskole?

»Fra alle sider er man enig om, at der nu må gøres noget for at modvirke den dcsillusionerende indflydelse, som militærtjenesten desværre har på mange unge — og derfor er det naturligt, at man retter blikket mod højskolen«, skriver tidligere højskolelærer, nu hjemmeværnskonsulent *Søren Vestergaard* i *Hjemmeværnets* nytårsnummer (— et hovedindlæg i debatten, der også kom som kronik i *Information* (uafh) 9. jan.). »Men hvordan og hvornår?« Tidligere forsøg har vist, at kun med rent praktiske fag som sløjd, bensikring o. l. har man haft held, mens sprog, dansk og regning mislykkedes. — »En af grundene er, at soldater er trætte, fordi de kommer tidligt op og er meget udendørs, en anden, at højskolen vil personliggøre, militæret vil gøre til et hjul i et maskineri. Højskole i tjenestetiden må derfor være frivillig, og soldaterne må tages ud af de militære rammer og opleve højskolen helt, som den er. Det skulle være muligt at indlægge $\frac{1}{5}$ af styrken på skift på højskoler inden for regionerne. Hvad om man nu tilbød alle danske soldater efter endt rekruttid et ophold på en dansk højskole, landbrugs-, handels- eller håndværkerskole på 3 måneder? — de skulle være i uniform, have udrustningen på skolen og ikke have befalingsmænd med. De, der ikke ville, skulle tage den kedelige tårn på kasernen og ikke kunne klage over spild af tid. Højskolerne skulle ændre deres undervisning fra det folkeoplysende til det mere faglige og udvide deres lærerstab efter det. Højskolerne skulle kunne nægte deltagelse og have deres fulde forkyndelsesfrihed. Skolerne ville nok kunne klare de 18.000 mand, der bliver tale om årligt. — Megen tradition både inden for hær og højskole må dog nedbrydes først.«

I en stor artikel interview'er *Fyns Venstreblad* (rad) 1. jan. fire højskoleforstandere. — »Det er så sløvende at være soldat, at man næppe vil kunne interessere de unge hverken for højskole- eller landbrugsskoleundervisning«, siger *Harald Grønberg*, *Fyns stifts husmandsskole*. — »Uden at det går ud over fasthed og orden, må tonen i hæren demokratiseres

fuldt ud, dernæst må der i en væsentlig del af uddannelsesstiden gennemføres en systematisk undervisning«, mener *Damgaard Nielsen*, *Ryslinge*, »— om vort demokratiske samfund, dets skoler, svagheder og opgaver, undervisning i dansk, norsk, svensk og engelsk, regning og måske historie, litteratur, musik og billedkunst — f. eks. med et tvungent timetal i valgfrie fag«. Lærerne kunne fremskaffes ved et samarbejde med bl. a. højskolefolk, biblioteksfolk, radiofolk, osv.

»Den »indre front« må opbygges!«

»Forholdet med, at de dygtigste unge søger at undgå at blive befalingsmænd, så det ikke bliver de bedste befalingsmænd, vi får, kunne undgås, hvis de soldater, der skal på skoler, ikke får længere tjenestetid end deres kammerater,« siger gdr. *Kr. Østergaard* ved *VU's* nytårsfest i *Holstebro*.

Forsvarsminister Harald Petersen 2. jan. i et interview til *Børsen*: »Det må naturligvis ligge os alle på sinde, at den forlængede tjenestetid i alle henseender udnyttes på den mest effektive måde, også rent menneskeligt set.« Og *ministeren* omtaler et udvalg af civile og militære, der skal ned sættes til grundigt at undersøge det komplekse af problemer, der melder sig med den forlængede tjenestetid.

Forstander Richard Gaarde, *Vesterdal Højskole* ved *Middelfart*, ønsker systematisk skoleuddannelse 2—3 måneder med et par officerer med soldaterne til at have gymnastik, marchure og terrænøvelser med dem. »Et folks styrke er ikke blot en ydre, militær, men den ånd, personlighed, begejstring og ansvarsfølelse, der findes hos den enkelte. Hele denne indre front i det danske menneske må opbygges og udbygges, ellers er alt det andet svagere, end vi tror.« (*Fyns Tidende* (v) 4. jan.).

Specialarbejder — uddannelse for ufaglærte, f. eks. inden for byggefagene, særlig teoretisk, og ligeledes videregående teoretisk uddannelse af faglærte og for landbrugsmedhjælpere, mener *Johs. Knudsen*, i et læserbrev til *Vestkysten* (v) 7. jan. vil være bedre end længere tid at stå på gadehjørnerne og fløjte efter pigerne!

Oberstløjtnant Ejby Nielsen tænker sig, at en udvidelse af undervisningen for soldaterne i højere grad skulle lægge vægt på samfundslære og lignende fag med civile lærere, (interview i *Vestjyden* (soc. dem.) 8. jan.).

For soldater, der kommer fra landbruget, ville en landbrugsfaglig undervisning, der kan ydes dem af konsulenter, landbrugslærere og kandidater, være naturlig — og kunne tilrettelægges efter mønstret for de landbrugsfaglige ungdomsskoler med kursus i 6 fag à 20 timer« — sådan skriver konsulent *Martin Nielsen* i *Fyns Venstreblad* (rad) 8. jan.

DSU-formanden i *Århus*, *Ejner Fynby*, siger (ifølge *Demokraten* (soc. dem.) 11. jan.) ved et møde: »Det er klart, at velfærdstjenestens arbejde ikke kan udføres med den nuværende organisation af officerer i

garnisonerne, der uden kvalifikationer i den retning er kommanderet til at tage denne tjeneste ofte sammen med deres almindelige tjeneste.« *Ejner Fynby* synes, at det ville være klogt at ansætte personale, der havde kendskab og tilknytning til arbejdsbevægelsen — og derfor lettere kunne komme i kontakt med soldaterne.

I anledning af forslagene om hær og højskole og med en hentydning til forslagene om en feltpræstordning bringer *Holbæk Amts Venstreblad* (rad) en leder 12. jan.: »Vi synes, det er bedst at holde kristendom og kanoner for sig. Vi tror ganske ligeud, at det ene holder op, hvor det andet begynder.«

»Skal der blive noget ud af en uddannelse, som *Erik Eriksen* taler om, må den lægges i hænderne på mænd, der er kendt med en sådan undervisning af voksne ungdom, og som har en anden opfattelse af pædagogik end den, vort officerskorps fremdeles lægger for dagen«, udtaler formanden for *Ribe amts venstre*, gdr. *Tage Rosenstand* på et husmandsmøde 12. jan.

Landssbylærer og kompagnichef J. G. Busck i et læserbrev i *Information* (uafh) 14. jan.: »Et kompromis om oplysende skoletimer inden for den almindelige tjeneste er værre end intet!«

»En særlig dansk indsats.«

»De 18 mdrs. tjenestetid er den sag, der optager ungdommen i dag mest«, mener *Fyns Tidende* (v) i sin leder 15. januar og fortsætter: »Det sker andre steder, at man efter den 6—8 mdr.s militære uddannelse beskæftiger soldaterne ved håndværksmæssigt arbejde inden for forsvaret. Hvis vi nu slår ind på en skolemæssig uddannelse af de unge, kunne vi her vise en særlig dansk indsats, som godt kan tiltrænges.«

»Jeg ville tro, det var godt, om hver enkelt soldat i tjenestetiden bevarede en vis kontakt med sit erhverv,« skriver *Sv. Hillgaard* i et læserbrev i *Vendsyssel Tidende* (v) 15. jan.« — både den teoretiske side og også helst den praktiske, med orlov i de tider, de havde mest brug for det, landbrugerne i forår og efterår, handelsfolk i julemåneden. Det menneskelige kunne varetages på aftenhøjskolelignende facon med foredrag og diskussion.«

Redaktør Børge Outze, *Information* (uafh) kommenterer i en spids 16. jan. bl. a. *Søren Vestergaards* kronik: »Som tingene har udviklet sig her i landet, vil hæren kunne betro højskolen det indkaldte mandskab uden at behøve at frygte »ideologiske gnidninger.« De par undtagelser, med *St. Restrupskolen* i spidsen, kan man lade varetage militærnægternes åndelige interesser. — Man vil, hvis man lader spørgsmålet ligge, rive tusinder af unge i den grad ud af samfundet, at der vil opstå vanskeligheder, som dem, man har stået overfor i tidligere krigsførende lande i efterkrigstider.«

I *udenrigsnævnets* møde 16. jan., hvor man godkender det nye forsvarsprogram, er der en vending om

at opfordre ungdomsledere til at medvirke ved løsningen af problemet med større udnyttelse af den længere tjenestetid.

»Kirken er stærkt interesseret i soldaterarbejdet,« skriver *Sjællands Stiftstidende* (kons) i leder 17. jan. »Der tales om en ordning med hjælpepræster hos garnisonspræsterne, der alene kan tage sig af soldaterarbejdet. Man har et levende indtryk af, at det religiøse problem er stort for de unge. — Der bør ikke laves større kasernebiblioteker, meget hellere lade soldaterne deltage i aftenskolearbejdet og gå til det stedlige bibliotek, derved beholdes også følingen med det civile liv.«

En tidligere soldat, *Regnar Bønkel*, Vrå højskole, skriver i *Vendsyssel Tidende* (v) 19. jan. om soldater på højskole, at befalingsmændene på lige fod bør have ret til at deltage i såvel timer som fritidssyssel på den pågældende skole.

Undervisning med afsluttende prøver?

I et interview med Social Demokraten 20. jan. udtaler folketingsmand *Victor Gram*, forretningsfører for forsvarets velfærdstjeneste: »Det er ikke underligt, at der også stilles forslag om at lade f. eks. de 3 mdr. af indkaldelsen henlægge til højskoler. Forudsætningerne for at bedømme en sådan mulighed foreligger imidlertid ikke endnu. For at kunne tilrettelægge en videregående medborgeruddannelse for de værnepligtige må man vide, hvorledes de rent militære forhold ordnes de sidste 6 mdr. Under alle forhold må denne undervisning foregå de første 12 måneder og i forstærket karakter de sidste 6. Men desværre kan der jo ikke gives individuel uddannelse, så f. eks. en håndværker i hvert fag kan få videregående undervisning. Imidlertid må der på adskillige felter kunne tilrettelægges undervisning med afsluttende prøver, der kan få stor værdi for de unge efter tjenestetiden. Alt i alt vil det imidlertid blot betyde en udvidelse af velfærdstjenestens arbejde — og en udvidelse, vi kan klare. Måske skal der ansættes nogle undervisningskonsulenter og civile lærerkræfter ved garnisonerne. Og sløjdundervisning, der nu hører direkte under forsvarsministeriet, skulle søges lagt ind under velfærdsudvalget og udbygget med hobbyværksteder i videste forstand. Direkte praktisk håndværkeruddannelse kan der næppe blive tale om, men den teoretiske uddannelse kan videreføres gennem brevskele, og hvor der er muligheder for det, ved deltagelse i stedlige fagskolars undervisning.«

»Er det sagligt forsvarligt at sende soldaterne på højskole?« spørger *Jyllandsposten* (kons.) i sin leder den 21. jan. »Der findes i dag højskoler, som har levet sig ud af kontakt med tiden. Der er forstandere og lærere, som i deres skole ser muligheden for at skabe et reservat for mosbegroede og forlængst forældede radikale teorier, ungdomsledere, som vil tude soldaterne ørerne fulde af forsvarsfjendtligt præk.«

Deltagelse i erhvervslivet — »en kættersk tanke«.

Fhv. finansminister *H. C. Hansen* kalder ved et møde i Svendstrup i Sønderjylland 21. jan. selv sin idé om at lade det mandskab, der danner beredskabsstyrken, få mulighed for at tage del i det private erhvervsliv i kaserernes nærhed for en »kættersk tanke«. Men erhvervene ville ikke mærke så meget til den længere tjenestetid, soldaterne kom ikke så langt væk fra deres civile arbejde — og de fik lejlighed til at tjene lidt hårdt tiltrængte ekstra penge.

Gårdejer *Jens Kirk* i et indlæg i *Information* 22. jan.: »Jeg anbefaler, at man i forhandlingerne mellem repræsentanter for højskole, forsvar og rigsdag lader højskolens folk have det afgørende ord, og jeg advarer indtrængende mod at lade højtstående omend velmenende militærpersoner ødelægge planen ved ikke at turde give soldaterne helt fri for militærdisciplin under højskoleopholdet. Lad højskolens folk få frie hænder til at holde skole hver på sin måde!«

»Man skulle tro, at Danmark har bedre muligheder end mange andre lande for at kunne udnytte en 18 måneders tjenestetid på en positiv måde for de unge,« skriver *»Der Nord-schleswiger«* (det tyske mindretals blad i Åbenrå) den 22. jan. efter at have talt om Danmark som »Folk-høj- og fagskolernes land« — og slutter: »Sikkert vil det ikke mangle på militære, der noget foragteligt vil snærre: Idiotti! Tjeneste er tjeneste, og snaps er snaps! Forstået! Men det behøver ikke altid at være rigtigt. Med lidt fantasi kan man forestille sig, at det var muligt at gøre militærtjenesten tiltrækkende for de unge mennesker, som ikke er fødte landsknægte. Det ville sikkert ikke være til skade for forsvarets styrke.«

Fællesorganisationens formand, *Martin Sørensen*, siger 24. jan. til *Fredericia Soc. Dem.* om *H. C. Hansens* plan om, at soldaterne kunne tage del i erhvervslivet, at tanken meget vanskeligt lader sig gennemføre, i hvert fald kun inden for enkelte fag. Når der f. eks. i øjeblikket i *Fredericia* ligger 38 smede- og maskinarbejdere, vil det være umuligt at få dem alle bragt på virksomheder her.

»Kun højskolerne står tilbage med mulighederne for at give ungdommen det, der er lige så vigtigt som ikke vigtigere end faglig dygtighed: opdragelse til samarbejde og solidaritet både i samfundets og familielivets fællesskab,« hedder det i *Lolland Falsters Folketidendes* (v) leder 24. jan. »Lad højskolens folk fortælle vor ungdom om de folkelige rørelser fra revolutionstiden op til efter 1864 — i det hele taget om denne store tid i Europa og Danmark, hvor der var brændende ideer og inspirerende kamp for frihed, ligeberettigelse og demokrati. Så ville de unge soldater få forbindelse med fortiden og blive klar over, at alt det, fædrene gav os, det er noget, der må kæmpes for hver dag i kirke, skole, hjem, på arbejdspladsen — og på slagmarken, om det

skulle blive nødvendigt. Det er en enestående chance, samfundet her har fået til at få det bredest tænkelige udsnit af ungdommen i tale.«

Er 12 måneder nok til den militære uddannelse?

I en kronik i *Information* (uafh) 24. jan., »Sablen og den høje hat« (det hedder iøvrigt *bløde hat*), svarer kaptajn *løjtnant N. L. Tholstrup* Søren Vestergård og siger bl. a.: »Et højskoleophold skaber ikke altid den rigtige moralske værnevilje. — Jeg gad se, hvor stor en del af Danmarks kompagnichefer, der med god samvittighed ville skrive under på, at de efter 12 måneders tjeneste hjemsendte deres mandskab som krigsudannede. — Såfremt der til hver garnison blev knyttet de samme højt kvalificerede lærerkræfter, som er tilknyttet Tysklandskommandoet, er opgavens løsning kun et spørgsmål om tid og vilje.«

»Spørgsmålet, om højskole og værn kan samarbejde, er det største problem for højskolen i mange år, måske er det højskolens skæbnetime,« siger højskoleforstander *Arnfred*, Askov, på et møde i Holbæk 24. jan. »Men det er også muligt, at vi kan udrette mere end nogensinde.«

De radikales ordfører ved folketingsdebatten den 24. jan., *Johs. Christiansen*, siger bl. a.: »Rent indkvarteringsmæssigt vil det være et meget vanskeligt spørgsmål, om 20.000 mand fra hæren alene kan indkvarteres på højskoler. — En forsvarlig løsning af problemet beror på bl. a., at vore militære skoler indblæser de værdende befalingsmænd den fornødne forståelse af, at de værnepligtige er mennesker med et menneskeligt behov, der aldeles ikke imødekommes ved militære opdragelsesmidler alene, og at der gives de fornødne bevillinger til, at arbejdet inden for soldaterhjemmene kan udvides.«

»Jeg har henstillet til foreningen at have opmærksomheden henvendt på den opgave, det er for de tekniske skoler at tage sig af soldaterne i de sidste 6 mdr. af den lange indkaldesetid og hjælpe dem i deres fritid til en bedre faglig uddannelse,« udtaler formanden for Teknisk skoles lærerforening i Odense, civilingeniør *A. H. Brun* 26. jan.

»Bydende nødvendigt, at soldaten ikke keder sig.«

I et stort fællesinterview i *Nationaltidende* (kons) 27. jan. udtaler chefen for hærstaben, oberst *Erik Kragh* bl. a.: »Det er bydende nødvendigt, at soldaten beskæftiges på hensigtsmæssig måde under tjenesteperioden, også i fritiden, at han ikke føler sin udvikling standset, keder sig og derved betragter tjenestetiden som spildt tid. For det er nemlig uhyre vigtigt, at den menige soldat har den rigtige indstilling, når han hjemsendes. — Man kunne lige så godt sende mandskabet hjem som 3—4 måneder på højskole!«

Og folketingsmand *Victor Gram*: »I de sidste 12 af de 18 mdr. må der

sikkert holdes periodiske øvelser efter en bestemt plan. Dette slår simpelthen bunden ud af den tale, der har været om højskoleophold for soldaterne i tjenestetiden. En af forudsætningerne er nemlig den enkle, at soldaterne er til stede og samlet til stede.»

De danske ungdomsforeninger, der omfatter op mod 50.000 medlemmer i over 500 foreninger, holder den 26. jan. ledermøde på Krabbesholm højskole. Mødet henstiller indtrængende til regeringen og værnene, at de unge, som skal ligge inde til beredskabs-tjeneste, efter at deres militære uddannelse er endt, får lejlighed til at bruge ca. halvdelen af tiden til almenmenneskelig, medborgerlig praktisk og faglig uddannelse, enten ved et 3 mdr.s fag- eller højskoleophold eller ved 4 timers daglig civil undervisning i garnisonen af en øvet ungdomslærer.

»Jeg synes trods alt, at forslaget om højskole er så interessant, at man burde lave et forsøg,« siger en officer i et interview med Ekstrabladet (rad) 28. jan., »man kunne f. eks. sende to kompagnier på en højskole, der lå i nærheden af deres kaserne, lade dem slå deres telte op ved højskolen og gå i skole hver dag f. eks. fra kl. 10, når de daglige våbeneftersyn m. m. var overstået. Så kunne man se, om højskolerne kunne klare opgaven og få den del af mandskabet med, som ellers ville have svært ved at slå tiden ihjel.«

29. jan. svarer højskoleforstander Dahlerup-Petersen, Stevns, på kap-tajn-løjtnant Tholstrups kronik: »Den praktiske løsning kunne findes ved, at man udsendte en indbydelse til samtlige danske højskoler lydende på, at alle, der var interesseret i et samarbejde, skulle mødes til samtale med militærets ansvarlige. De, der ikke ville være med til et løsningsforslag, kunne så bare rejse hjem og fortsætte, som de plejer. Derved ville jo også alle de »pacifistiske«, som kap-tajn-løjtnanten frygter så meget, selv si sig fra.« (Information).

»Gå i dybden med soldater-uddannelsen.«

I en leder 29. jan. i *Jydske Tidende* (kons) hedder det: »Forstander Arnfred fabler endog om højskolens skæbnetime, og hermed tænker han formentlig også på en åndelig omstilling. Man kan ikke fortsat arbejde med det 19. århundredes problemer ud fra den opfattelse, at de er evigt gyldige, selv om de måske om 100 år påny er aktuelle. På dette område trænger den nye verdenssituation og den nye europæiske situation sig på. Men det må naturligvis blive højskolens indre anliggende.«

»I beredskabstiden kunne man ofre mere tid på uddannelse i sanitetstjeneste, en slags samariteruddannelse, som man i U. S. A. lægger stærk vægt på. — Det, vi har brug for, er at gå i dybden med soldateruddannelsen, jeg tror ikke, vi behøver at lede med lygte efter beskæftigelsesmuligheder for de værnepligtige,« konkluderer ritmester, cand. psyk. B. O. Jakobsen

en udtalelse i Informations »Meninger« 31. jan.

»Der er i disse år ikke så få højskoler, hvor der er plads til langt flere elever, ja, mange skoler kunne tage det dobbelte antal, og der er også tilstrækkeligt mange uddannede højskole- og ungdomslærere, der kunne forestå undervisningen,« svarer forstander Fink, Sorø Amtstidendes (v) interview'er 1. febr.

»Vi kan ikke være bekendt at lade tvangsindlagte værnepligtige undgåede for højskolekrisen,« skriver højskoleforstander K. B. Andersen, Roskilde, i Højskolebladet 1. febr., »det er de indkaldtes »hovedpine«, ikke højskolens, der skal klares, og højskolens folk bør kun være rede i det omfang, der er brug for dem.«

Efter at have opgivet tanken om et 3 mdr.s højskoleophold for soldaterne skriver forstander Kjærgaard, Klank, i Fyns Venstreblad (rad) 2. februar: »Berøringspunkterne (mellem militær og højskole) må findes på det faglige område, så en række fag — måske efter 5 mdr. tjenestetid — indgik som et fast led i soldaternes dagsplan, så de selv kunne vælge de fag, de efter deres erhverv og interesser mener at kunne have størst udbytte af. Her kan anføres fag som: regnskabsføring, maskinlære, landbrugslære, samfundslære, sløjd, sang, fremmede sprog, dansk og regning.« Forstanderen mener, hærens folk måske kunne overtage en del af undervisningen, hvad der muligvis også kunne betyde, at »folkelige kredse« ville føle sig tilskyndet til at sende flere af deres egne officersvejen.

»Hvis hele dette problem, som har den allerstørste betydning for den ungdom, der skal i »trøjen«, viser sig at være levedygtigt, og et forhandlingsudvalg kan nå til enighed med militæret, vil landets højskoleforstandere drøfte det igennem på vort næste møde,« lover forstander Arnfred, Askov, i et interview med Vestkysten 2. febr.

»Vi tror, at der vil blive endnu mere brug for soldatermissionens hjælp, når tjenestetiden bliver forlænget til de 18 mdr., og vi glæder os til at yde den indsats, som vi med vore kræfter kan give,« siger sekretæren for KFUM's soldatermission, Riberholdt-Hansen, i Soldatervernens februarnummer.

Autostradaer eller åndelig ballast?

»Hvad om man lod beredskabsstyrken udføre produktivt arbejde, der er af betydning for hele samfundet, f. eks. ved at hjælpe med at bygge autostradaer her i landet?« foreslår chefen for vestre landsdelskommando, generalmajor T. K. Thygesen ved Mysundefesten i Sønderborg. »Hvad om man langs den strækning, der skulle gøres til en autostrada i Jylland, byggede fem flyttelige lejre, hver til 1000 mand og med indbyrdes afstand af 10—20 km, og der indkvarterede den jydske beredskabsstyrke med al dens tilbehør, så den var tilpas samlet til krigsmæssig brug. Hvad om man så overdrog fhv. minister Kjærbøl med hans trænedede stab

fra administrationen af flygtningelejrene med bistand af vore anerkendte ingeniørfirmaer at lade beredskabsstyrkens 5000 mand som arbejdsmænd bygge de autostradaer, som ellers måtte vente på en fjern fremtid for at blive til noget? — Umilitærisk, vil nogen sige, ja, men fra tidernes morgen til vore dage har vejbygning ofte været en militær opgave. De romerske legioner og U. S. A.s tropper i sidste krig byggede veje.«

»Forslaget er som skabt til at bygge propaganda over,« protesterer *Nationaltidende* (kons) 5. febr. »Propaganda mod tjenestetiden i al almindelighed og mod en fornøftig udnyttelse af den i særdeleshed. — Spørgsmålet om at beskæftige de værnepligtige er ikke et spørgsmål om at få udnyttet en periodisk ledig arbejdskraft — det er et problem om at give de unge i forsvaret en ballast med hjem ud over det militære. Og denne ballast skal og må være af åndelig art, en udvidelse af horisonten, en klarlægelse af dansk og europæisk egenart, en højnelse — om man vil.«

Chefen for forsvarets gymnastikskole, oberstløjtnant A. F. Rasmussen peger i et læserbrev til Information 4. febr. på en udvidet idrætslig anvendelse af de 18 mdr. »Der tjenes herved et militært mål — den fysiske opdragelse, idrætten, en fortsættelse af barneårenes leg, har stadig ungdommens bevågenhed og interesse, men det kræver idrætspladser, boldbaner, gymnastiksale og svømmepladser ved garnisonerne og endelig, det væsentlige, lærere. For tiden er der for få til at klare en sådan undervisning. Her må evt. civilt uddannede lærere kunne være behjælpelige.«

»Bygge på FOVA's erfaringer.«

I håbet om, at rette vedkommende vil tage lærernes organisationer med på råd, således som det også blev gjort ved det danske kommando i Tyskland fra begyndelsen, skriver *Den danske realskole* 6. febr.: bl. a.: »Af muligheder melder sig rent umiddelbart: kursus i sprog, tekniske fag, handels- og kontor-fag, visse håndværk, landbrugsfaglig undervisning, i marinen navigation og andet sømandskab; forberedelse til optagelse på seminarierne og studentereksamen-kursus eller højere læreanstalter; og foruden sådanne mere eller mindre erhvervsprægede grene selvfølgelig også en almindelig undervisning, boglig og manuel — fag som husflid, musik og tegning ikke at forglemme. Lærermanglen vil naturligvis være en slem hindring for tankens realisation. Men den måtte kunne overvindes f. eks. ved, at unge lærere aftjente en del af deres værnepligt ved undervisning i hæren.«

»Jeg er af den opfattelse, at de retningslinier, vi må følge ved arbejdet på at give de 18 mdr.s tjenestetid et værdifuldt indhold i høj grad vil bygge på de erfaringer, FOVA gennem arbejdet for danske soldater i Tyskland har gjort,« udtaler folketingsmand Victor Gram til Kommando Kurseren 9. febr. som svar på en leder i bladets forrige nummer.

Langs fronten mellem øst og vest

Den europæiske front.

Kampen om folkene — samt de strategiske positioner og det potentielle, de står for — har altid spillet den største rolle i den store politik. I dag, hvor den vældige opmarch mellem øst og vest står på, er den blot blevet både vigtigere og hårdere end nogen sinde.

Hitler.

Kampen om folkene, f. eks. i Europa, er derfor af gammel dato, — også i kampen om dem mellem det, vi i dag kalder vestmagterne og det, der den gang var zarens Rusland.

Tager man f. eks. Polen, har dette ulykkelige land altid været et stridens æble. Det blev delt tre gange i slutningen af det 18. århundrede mellem Rusland, Preussen og Østrig, oprettet delvist som hertugdømme af Napoleon, men igen delt på Wienerkongressen. Efter verdenskrig nr. 1 blev det igen samlet. Men under anden verdenskrig delte Hitler og Stalin det atter; og efter krigen beholdt Sovjet stort set sin andel og gjorde resten til vasalstat. Som erstatning for tabet mod øst fik denne vasalstat Østtyskland til Oder-Neisse-linien — og derved skabtes for Tyskland et nyt »bløddende sår«, som Hitler kaldte det.

Østeuropa.

Og som Polen blev omstridt af Preussen, Østrig og Zarusland, blev »Balkan«, d. v. s. det sydøstlige Europa plus Grækenland, tidligt omstridt af Rusland, Østrig og Tyrkiet. Efterhånden som Tyrkiet faldt sammen og Østrig svækkedes, blev Balkan zarens store marchvej mod Dardanellerne og Middelhavet; og der-

Af oberstløjtnant E. J. Wiboltt.

med kom vestmagterne, der altid havde stræbt at holde den russiske ekspansion i Østeuropa tilbage, for alvor ind i spillet. For England gjaldt det om at beskytte Imperiets kongevej gennem Middelhavet til østen mod denne trusel, for Frankrig om at bevare sin indflydelse i Østeuropa, hvortil stærke økonomiske interesser var bundet. I det hele taget betød de asiatiske rum helt ud til Sortehavshavnernes majs-eksport uhyre meget for Vesteuropas levnedsmiddelforsyning.

Op til den 1. verdenskrig meldte der sig desuden en ny konkurrent i form af kejser Wilhelms unge, ekspansionsivrige Tyskland. Det allierede sig med Tyrkiet og drømte om at skabe en vej fra Berlin over Balkan ned mod Suez, eller om fornødent uden om kanalen, ud til det fjerne Østen. Kejser Wilhelms berømte »Bagdadbane« var et led heri og i en politik, der samtidig skulle fratage England indflydelsen i de arabiske lande.

Under 1. verdenskrig havde Churchill da også øjet åbent for, at det i højeste grad gjaldt om, både at bryde Ruslands og Tysklands Balkan-politik og adskille disse to lande, der ofte havde vist tegn på at gå sammen mod Vesteuropa. Men han vandt kun ringe gehør over for den altoverskyggende værdi, der blev tillagt vestfronten i Frankrig. Derfor kunne det angreb, han trods alt fik sat igennem, med sigte op igennem Balkan, ikke føres med tilstrækkelig kraft. Dette medførte igen, at aktionen mod Dardanellerne mislykkedes, og at »Salonikhæren« kun var nået frem til Bulgarien, da krigen sluttede.

I mellemkrigsårene fulgte man imidlertid denne politik op. Tyrkiet og Grækenland blev vundet for vestmagterne og et skjold foran Middelhavet og det mellemste Østen. Nord herfor dannedes »den lille Entente« mellem Tjekoslovakiet, Rumænien og Jugoslavien, medens Bulgarien, der havde stået på centralmagternes side, foreløbig blev holdt udenfor. Dette bælte, der omringede Tyskland og var et bolværk både mod russisk aggression og forbindelserne mellem Berlin og Moskva, fortsattes mod nord helt op til Østersøen, hvor Polens integritet blev garanteret af England.

Sovjetunionen, der under alt dette måtte vie sine kræfter til den indre opbygning og en oprustning, der atter kunne give det initiativet, var for svagt til for alvor at kunne modsætte sig denne politik. Men Hitler reagerede. I ly af sin »vestvold« samt den vestlige verdens splittelse og pacifisme genoptog han kejser Wilhelms gamle østpolitik. Han skabte en bred udgangsfront for den ved erobringen af Østrig og senere af Tjekoslovakiet, og sammen med den økonomiske »mirakelmager«, dr. Schacht, erklærede han Østeuropa for tysk »Lebensraum«.

Med penge og trusler opbyggede han her et system, der skulle inkorporere de østeuropæiske lande i den tyske økonomi, på samme måde som de nu udnyttes af deres nuværende herre. Ved penge og trusler skabte han desuden »ideologiske« bevægelser, der selv ved penge, trusler og kup tiltvang sig en indflydelse, der fik disse landes modstandskraft til at smuldre, da Hitler i begyndelsen af 2. verdenskrig startede sit sejrstog mod Polen og senere mod Balkan.

Det er værd at erindre, at dette blev gjort i ly af den tysk-russiske venskabspagt, hvormed Moskva faldt vestmagterne i ryggen, en uge før krigen brød ud, og at Sovjet efter evne skar sin del af kagen ved at dele Polen med Hitler, erobre Sydfinland og tage Bessarabien og Herzegowina fra Rumænien.

Først i 1941, da Sovjet fik fælles interesse med vestmagterne i at standse Hitlers sejrsløb mod sydøst, kom dets brud med Tyskland; og det måtte derfor være ganske åbenbart, at Moskva efter et tysk nederlag ville vende tilbage til zarens gamle ekspansionspolitik, både i Østeuropa og gennem Balkan ned mod det mellemste Østen.

Det ville eller kunne Roosevelt imidlertid ikke se. Han og general Marshall argumenterede ud fra det rent militære synspunkt, at det, det gjaldt om, var at slå Tyskland; og dette skete bedst ved at føre slaget den korteste vej, nemlig fra vest. Derved opnåede man, efter Roosevelts mening, tillige at berolige Sovjetunionen med hensyn til frygt for vestlige aggressionsplaner. Som et led heri overlod man de fremstormende russere Berlin og Prag, skønt disse to

Stalin.

vigtige byer kunne være nået først af vestmagternes tropper, og gik med til, at Sovjet fik hele Østeuropa som interessesfære.

Dette var utvivlsomt mod Churchills ønsker og råd; og erfaringen viser da også, at Roosevelts tog fuldstændig fejl af Sovjets mentalitet og ambitioner. Thi straks efter krigen fulgte Stalin i Hitlers fodspor og forvandlede hans lebensraum, ved praktisk talt nøjagtigt de samme midler, til russiske vasalstater. Først ved kuppet i Prag vakte Vesteuropas — og U. S. A.s — fulde erkendelse heraf. Ganske på samme måde, som da Hitler erobrede Tjekoslovakiet, kun et halvt år efter mødet i München, da Chamberlain proklamerede »fred i vor tid«.

Tyskland.

Den påtvungne vestlige oprustning til forsvar mod den sovjetiske molo, der truede med at opluge hele Europa, har nu udkrystalliseret sig i atlantpagten. Den standsede Stalin på Grækenlands nordgrænse og gav Tyrkiet kraft til at hævde Dardanellerne. Det var tillige i ly af den, at Jugoslavien kunne befri sig fra Moskva, og at »kampen om Tyskland« efterhånden gik ind i en ny fase.

Medens Europas politiske ingenmandsland således efterhånden er gledet indenfor den store opmarch's fronter, er spørgsmålet vedrørende det mellem øst og vest delte Tyskland og Østrig endnu uløst. Men vægten i denne sag ligger på Tyskland.

Dette land var efter nederlaget komplet ødelagt, og fra dets ruiner så en sultende, frysende og desillusioneret befolkning en fremtid i møde, hvor kravene til mad og varme var de fremherskende, men hvor man tillige efterhånden opdagede, at selv om alt andet var ødelagt, så er Tyskland stadig en strategisk og potentiel nøglestilling i Europas politik. Det vil nu som før være over de tyske sletter, at hærene skal føres frem. De tyske folkemasser lægger nu som før det afgørende lod i vægtskålen, når striden står mellem øst og vest, og de er i hvert fald ganske nødvendige for Europas forsvar, hvis dette skal føres ved egen hjælp. Det tyske folks flid og dygtighed og Ruhrområdets vældige kapacitet vil endelig altid være en hjørnepille i Europas potentiel, lige vigtig for den vestlige verdens forsvar og for en angriber fra øst.

Derfor er »kampen om Tyskland« mellem øst og vest afgørende for Europas fremtid, og herunder måtte tyskerne i de første år efter krigen hjælpeløst se på, at Rusland stadig marcherede frem gennem Mitteleuropa, omklamrende dets sydgrænse og efterhånden forvandlede Østtyskland til en vasalstat. Denne vasalstat var — og er — tilmed spækket med russiske tropper og har opstillet egne formationer, der hvert øjeblik kunne overvælde Vesttyskland.

Under disse omstændigheder bestod den gamle fare for en tysk politik, som så chancen for et samlet Tyskland, der atter kunne genvinde sin plads i solen, i et forbund med Sovjet

Luftbroen til Berlin viste for første gang vestmagternes ny beslutsomhed og styrke.

eller i hvert fald en balancepolitik, hvor Tyskland kunne kaste det afgørende lod i vægtskålen. Det blev derfor også Sovjets politik at stimulere denne opfattelse og grave en kløft mellem Vesttyskland og vestmagterne, en politik, der utvivlsomt ville have haft fremgang, hvis den vestlige verden fortsat havde holdt sig passiv over for Sovjets aggression.

Men den vestlige oprustning og atlantpagten har ændret dette billede. Luftbroen til Berlin viste for første gang vestmagternes nye beslutsomhed og styrke, og langsomt begyndte Vesttyskland under dr. Adenauers ledelse at lægge en fast, vestlig kurs. Han er herunder blevet mødt med forståelse, både af fremsynede franske statsmænd som Schuman og Plevens samt af de Gasperis Italien; og der er herunder sket det bemærkelsesværdige, at begge parter ønsker garanti mod en oplussen af Tysklands gamle militarisme. Deres blik rettes nu mod et forenet Europa, der udelukker, at en enkelt stat kan tage magten, samtidig med at alle kræfter koordineres om en fælles økonomi og et fælles forsvar. Planen om Schumans stål- og kulpagt, der sikrer Ruhr for dette fællesskab, og Plevens Europa-hær, der skal hindre en ny selvstændig tysk militærmaskine, samtidig med at Tyskland for fuld kraft deltager i forsvaret, blev de første — og grundlæggende — skridt på vejen mod dette mål.

En stærk socialdemokratisk opposition, ledet af den stærkt nationalistisk betonedede dr. Schumacher, gik imidlertid hårdt imod dette. Den påstod, at en sådan tysk vestorientering ville provokere Sovjet til angreb, hvorved man altså opnåede det modsatte af, hvad der var tilsigtet, nemlig at Sovjet afskrækkedes fra angreb. Den påstod derfor, at Tyskland blot således atter ville blive valplads, og at de tyske soldater kun ville blive kanonføde for at forsvare Frankrigs

på forhånd opgivne forterrain øst for Rhinen. Den forlangte derfor i hvert fald først fuld tysk ligeberettigelse og (indtil tilstrækkelige tyske styrker kunne opstilles) tilstrækkelige vestmagtstyrker langs Elben. Den pegede endelig på, at hvis Vesttyskland gik ind i et vestligt forbund, var dermed rigets endelige deling beseglet og alt håb om at generhverve de østtyske områder, som Sovjet har givet Polen, ude.

De indrømmelser med hensyn til selvstændighed, som vestmagterne efterhånden har gjort Vesttyskland, den beslutsomme oprustning og herunder forøgelsen af vestmagtstyrkerne i Tyskland, stål- og kulpagten, der skal give arbejde til befolkningen, og hele den ånd, hvormed vestmagterne — i konsekvent erkendelse af Tysklands betydning — har mødt de tyske forhandlere, har imidlertid i nogen grad taget vinden ud af sejlene på den socialdemokratiske opposition. Fagforeningerne har hejst ny signaler, og Vesttyskland er på vej.

Samtidig har Vesteuropa dog også sine betænkeligheder. De små lande har tøvet i spørgsmålet om Europa-hæren og vil utvivlsomt også tøve over for videre skridt, fordi de frygter stormagternes overvældende indflydelse. Store kredse i Vesteuropa har — sammen med det tyske socialdemokrati — tillige sine tvivl om, hvorvidt det ny Tyskland kan hindre en oplussende militarisme. De frygter desuden, ikke mindst på grund af det tyske socialdemokratiske hidtidige nationalistiske holdning, for, at dette ny Tyskland kan fristes til at forsøge en revanchepolitik overfor Sovjet, der tilstræber ikke alene den russiske zones, men også det til Polen tabte land hinsides Oder og Neisse forenet med Vesttyskland ved magt.

På den anden side erkender man nødvendigheden af en indordning af Tyskland i den vestlige verden og må herunder også tage hensyn til U. S. A.s

Adenauer.

store krav herom, selv om det må medgives, at betydende kredse i Washington er tilbøjelige til at undervurdere vanskelighederne og mangler storpolitisk indsigt og erfaring.

Men i hvert fald er det U. S. A.s indstilling, at Vesteuropa *må* kunne samarbejde og have Tyskland med i dette samarbejde. Den risiko, dette kan medføre, må tages og er trods alt langt mindre end risikoen ved at lade Tyskland sejle sin egen sø. Den formindskes desuden ved Vesttysklands afhængighed af amerikansk hjælp langt frem i tiden. Hvis Vesteuropa ikke opfylder U. S. A.s ønske, kan det derfor blive stillet overfor en amerikansk beslutning om enten at etablere en tysk-amerikansk særordning eller om, at U. S. A. trækker sig tilbage til »brohoveder« i Europa, f. eks. Spanien og Portugal, eventuelt helt genoptager sin isolationspolitik.

Der er ikke tvivl om, at de kredse i Washington, der i øjeblikket leder amerikansk politik, vil vige tilbage for sådanne beslutninger; men i et valgår som dette *kan* stemningen i U. S. A. svinge til gunst for hel eller delvis isolation, som ville være en katastrofe for Europa — selv om den på længere sigt også ville blive det for U. S. A. selv.

Dette har utvivlsomt spillet ind i overvejelserne hos de europæiske statsmænd, der efter atlantpagtmødet i Lissabon skal føre sagen videre. Desværre har det imidlertid også vist sig, at *parlamenterne* i Bonn og Paris endnu står stejlt på de nationale krav; og dette skaber vanskeligheder, som må overvindes, førend der kan blive tale om en Europahær og et virkeligt vesteuropæisk samarbejde.

Italien, Østrig — og Norden.

Alt i alt tør det dog siges, at der i kampen om Tyskland er sket en afgjort vending til fordel for den vestlige verden, og at atlantpagten, også på dette — det vigtigste — europæiske frontafsnit giver håb om at sætte bom for Sovjets aggression. Ved

fælles anstrengelser og styrke er der nu mulighed for at vinde freden samt skabe politisk og økonomisk tryghed for det fri Europa.

Italien, på Europafrontens sydfront, fik ret hurtigt sin fredstraktat i orden. Under premierminister *de Gasperi* satte det yderligere i 1948 det tidligere så mægtige italienske kommunistiske parti ud af spillet og var dermed vundet for den vestlige verden. Det støtter i dag stærkt tanken om et forenet Europa; og det dækkes delvis mod angreb fra øst af Jugoslavien og det nylig i atlantpagten indtrådte Grækenland og Tyrkiet.

Der er hermed skabt en væsentlig hindring for russisk invasion gennem Podalen, den store hærvej syd for Alperne. Men det må ikke glemmes, at Tjekoslovakiet stadig, for at bruge Hitlers udtryk, peger som en pistol mod Tysklands hjerte, og at en anden hærvej fører langs Donau ind i Syd-tyskland. Derfor er kampen her, nemlig om Østrig og Wien, så vigtig. Og den er endnu ikke afsluttet.

Der trækkes stadig tov om den østrigske fredstraktat, skønt man i princippet forlængst er enig; og grunden kan kun være den, at Sovjet ønsker at beholde sine positioner i Østrig og Wien længst muligt. Både fordi Moskva beholder — også den formelle — ret til at have tropper i Ungarn og Rumænien, så længe det holder dele af Østrig besat, og fordi det fra det østrigske område kan omgå »Elb-linien« fra syd og rykke direkte frem mod den franske Rhingrænse.

Vestmagterne har imidlertid en stærk støtte i det østrigske folk, der, selv i den russiske zone har vist et beundringsværdigt sammenhold og immunitet over for kommunismen. En heldig udgang af udviklingen i Vest-tyskland vil utvivlsomt yderligere styrke disse vestlige positioner ved Donau.

Men foruden Podalens, Donaus og de tyske sletters hærvej findes der endnu en vej, hvorfra Sovjet direkte kan true Vesteuropa. Det er vejen gennem Norden, herunder Danmark, ud i det Atlanterhav, som skal bære de vitalt nødvendige forstærkninger og forsyninger til Vesteuropas forsvaret frem fra U. S. A.

Det var ad denne vej, Hitler ved sit overfald på Danmark og Norge kunne slippe sine undervandsbåde løs på de allierede forsyningskonvojer og en overgang næsten vendte krigslykken. Og det er ad den samme vej, — den eneste, det kan benytte i større målestok — at Sovjet må formenes at ville slippe sine ubåde løs i krigstilfælde. Dette er forøvrigt ikke blot en påstand. Det er en kendsgerning, at Sovjet har opbygget og stadig opbygger en ubådsflåde i Østersøen, der er langt større end den, Hitler startede *sin* krig med.

Det er derfor, at Danmark og Norge, som deres sikrest mulige udvej og i rent selvforsvar, måtte kræve en tilslutning til atlantpagten. Dette er hos os ikke sket efter en »kamp om folket«, for det går fuldt og helt ind for det vestlige demokrati. Men det er sket efter nøgtern afvejning af kendsgerninger, der alle viser, at med vor

beliggenhed i første linie og på ubådsvejen til Atlanterhavet havde vi kun dette at gøre — og tage konsekvensen deraf fuldt ud.

Hvis vi ikke gør det, er vore anstrengelser i givet fald spildte. Hvis vi gør det, har vi ikke alene håb om effektiv hjælp. Vor strategiske beliggenhed er en sådan, at vi i atlantforsvarets egen interesse får hjælp, hvis vi selv holder så længe, at hjælpen kan nå frem.

Europa og det mellemste Østen.

Den europæiske front går således i dag langs den linie fra Nordkap til Triest, hvori det er lykkedes atlantpagten at standse Sovjets »damp-tromle«. Den bøjer derefter fra Triest nord om Jugoslavien, der vel er kommunistisk, men vitalt interesseret i under en krig at gøre fælles sag med den vestlige verden, og derfra langs Grækenlands nordgrænse til Tyrkiet. Herfra fortsætter den over Dardanellerne og løber nord om det mellemste østen, helt over til østbredden af det sorte hav.

Dette skjold foran det mellemste østen er muliggjort ved Grækenlands og Tyrkiets optagelse i atlantpagten, og det er vitalt vigtigt, fordi et angreb på Europa også, med stærk virkning, kan føres denne vej. Det vil i så fald samtidig afskære forbindelsen til det fjerne østen ved Suez eller tvinge den ned til den lange og kostbare vej syd om Afrika, — og samtidig ville der åbnes en russisk indfaldsport til denne verdensdel, der bliver mere og mere vigtig for den vestlige verden.

Dette ville være katastrofalt for den vestlige verden, og derfor hører det europæiske og det mellemøstlige forsvar intimt sammen. Forsvaret af det mellemste østen er et vigtigt led i forsvaret af Vesteuropa og Atlanterhavet. Måske på lidt længere sigt end forsvaret af Elblinien og Podalen. Men alligevel på så kort sigt, at det angår vor nærmeste fremtid.

de Gasperi.

Itzehoes berømteste danske soldat

Af Niels Friis

Dragon Niels Kjeldsen

hvis dåd lyste op i en mørk tid

I mange, mange år har Itzehoe været dansk garnisonsby. Adskillige af den danske hærs soldater, befalingsmænd som menige, har tjent under danske faner og estandarter hernede — også mange, som havde været i kamp, eller senere kom i kamp, for Danmarks sag. Men ingen menig dansk Itzehoe-soldat har vundet større ry end dragon *Niels Kjeldsen*. Hans navn har klang, ikke blot i den anden slesvigske krigs historie, men også i Danmarkshistorien. I den er han i ganske særlig grad kommet til at stå som sindbilledet på den gode og trofaste danske soldat, der gjorde sin pligt, kæmpede mod overmagten og fandt heltedøden.

Niels Kjeldsen var født den 4. februar 1840 i Ullerup ved Give som søn af gårdejer Kjeld Thomsen. Som naturligt var, blev han også selv landmand, men netop som han for alvor havde lært håndteringen, kaldte militærtjenesten, og han indkaldtes til rytteriet, dengang hærens næststærkeste våben. Både Danmark og den danske hær var større i hin tid, og da Niels Kjeldsen i juni 1863 meldte sig til tjeneste, var det ikke i en idyllisk jydsk garnisonsby, men langt syd på i riget: i den holstenske stad Itzehoe; den var klassisk dansk garnisonsby allerede dengang, og den er det jo den dag i dag.

Den sidste omstændighed gør det mindre ejendommeligt end for blot ti år siden at tænke på, at der for to menneskealdre siden lå danske tropper i garnison overalt her mod syd. Tiden, da hertugdømmet Holsten stod under den danske krone, er jo ligesom rykket nærmere på. Den afdeling, Niels Kjeldsen mødte ved 6. Dragonregiment, garnisonerede de sidste årtier før krigen 1864 i Itzehoe og havde, som alle afdelingerne hernede, i den periode rent dansk mandskab — naturligvis for at man ikke skulle kunne risikere en gentagelse af begivenhederne omkring oprøret i 1848. Sjette havde med hæder været med i treårskrigen og flyttede efter 64, da hertugdømmet afstodes, til Århus, samtidig med, at det ved en omlægning kom til at hedde 3. Dragonregiment; det var den afdeling, der senere sammen med femte gik op i det nuværende Jydske Dragonregiment.

I Itzehoe havde 6. Dragonregiment sin øvelsesplads i »Neustadt«, nede omkring Størfloden, omtrent hvor senere byens kreatur-markedshaller byggedes, og her fandtes også regimentets depoter og stalde. Det var i stadens centrum, og ved siden af det fine lille stænderhus, hvor de holstenske stænder samledes, lå den danske garnisons hovedvagt, en beskeden lille bygning med to buede vinduer og en dør ud til torvet. Her stod en vagtpost udenfor, og sikkert har også Niels Kjeldsen nogle gange stået her i sin smukke blå uniform, med dragonhjelmene på hovedet og sablen i arm. Nogen kaserne i egentlig forstand havde dragonregimentet derimod ikke i Itzehoe. Størstedelen af

mandskabet fra de to eskadroner regimentet havde her foruden staben (de to andre lå i Altona og Wandsbeck) var utvivlsomt indkvarteret hos byens borgere.

Har dette også været tilfældet for Niels Kjeldsens vedkommende, har den sindige jydsk dragon ikke kunnet undgå at få et levende indtryk af, at han her befandt sig i et ulmende bål, thi Itzehoe var et af de steder i hertugdømmet, hvor bestræbelserne for dets løsrivelse fra Danmark udfoldedes stærkest. Nationale modsætninger i egentlig forstand eksisterede derimod ikke, da byen var rent tysk, og man ved også, at forholdet mellem byens borgere og dens danske garnison aldrig gav anledning til alvorlige gnidninger, men tværtimod for det meste var udmærket.

Niels Kjeldsen, som da han mødte til tjeneste i Itzehoe, var 23 år gammel, nåede lige gennem rekrutskolen, før uvejret brød løs. Ved regimentet stod han i nummer ved 4. eskadron, hvor han havde nummer 80 og, som vanligt var dengang, kaldtes efter sin hjemby: Ullerup. Der findes intet overleveret om, hvordan han var som soldat, men han har sikkert været en flink dragon, besjælet af den gode soldaterånd, der beherskede regimentet, som allerede før krigen var sat på krigsfod, og som i hele felttoget viste sig at være den bedste af samtlige rytterafdelinger.

Det skal ikke opregnes her, hvad Niels Kjeldsen oplevede, og hvad han deltog i under krigens første faser. Den begivenhed, hvortil hans navn er så uløseligt knyttet, rytterfægtningen ved Højen kro mellem Kolding og Vejle, indtraf på et tidspunkt, da hærens tilbagetog op gennem Jylland var i fuld gang. Den 9. februar var regimentet kommet til Koldingegnen,

men en lille halv snes dage senere måtte styrkerne, som følge af fjendens pres, rykke længere mod nord til den såkaldte Vejlestilling. Fra denne udsendtes rytterfeltvagter i en forpostkæde, således også til Højen kro ved den ret nyanlagte hovedvej fra Kolding til Vejle, 5 km syd for den sidstnævnte by. Mandskabet i Højenforposten var alle folk fra 6. Dragonregiment og kommanderedes af sekondløjtnant de Saint-Aubin.

Den 28. februar 1864 udsendtes fra feltvagten i Højen en observationspatrouille syd på for at rekognoscere. Den bestod af en korporal og 6 menige dragoner, og en af disse var nr. 80 af 4. eskadron, Niels Kjeldsen Ullerup. Patrouillen red ad landevejen til landsbyen Viuf, og ikke ret lang tid efter at den var ankommet hertil, observerede den en hurtigt fremrykkende tysk husarpatrouille på 9 heste. Korporalen sendte straks en dragon med melding hjem til feltvagten og havde herefter kun fem mand, så der kunne ikke være tale om at optage nogen egentlig kamp. Han gik derfor skyndsomst nord på, gennem Blåkær skov. Herfra sendtes påny en dragon tilbage til Højen med melding; korporalen og de fire øvrige dragoner, der mente, at fjenden ikke var fulgt efter, holdt rast for at skåne deres heste, der allerede havde løbet langt.

Korporalens beregning slog ikke til. Skønt der var en betydelig risiko for, at Blåkær skov kunne være fyldt med dansk fodfolk, fortsatte den tyske husarpatrouille, der kommanderedes af fændrik, grev Lüttichau, forfølgelsen ind gennem skoven. Den havde imidlertid fået forstærkning fra sin afdeling, hvis chef, løjtnant v. Wartensleben, også var kommet til, og nu satte man i fuld fart efter den danske dragonpatrouille. Dragonerne, der hurtigt blev klar over faren, kastede sig

Den tappe Dragon Niels Kjeldsen.

Under Preussens Fremrykning i Hertugdømmet blev, den 28de Februar, ved en Rekognoscering Dragon Niels Kjeldsen overrasket af en Østpreussiske Husar. Den drøgtige sig brødbely og fugtede 4 Husarer med, og de fjenden ikke havde læst sig med ham og han blev ikke glev sig længe, her han stod. Af Forbavelse over hans Hælle Modstand, misdelede Husarerne hans sig.

i sadlen og satte nord paa ad landevejen, alt hvad deres heste kunne bære, men overmagten var for stor. Preusserne red på lette blodsheste, der var i stand til at løbe de tungere danske dragonheste op, og de halede langsomt ind på de danske ryttere.

Under tilbagerykningen nord på var korporalen og hans dragoner blevet spredt, og en efter en blev de nu indhentet og overmandet af preusserne. De to første måtte overgive sig praktisk taget uden modstand, fordi deres heste efter det lange ridt var udmattede, og de blev straks ført til den tyske løjtnant, der gav sig til at afhøre dem.

Imidlertid satte fændrikken, grev Lüttichau, efter resten af de danske dragoner sammen med nogle af sine husarer, og inden længe var de oppe på siden af den næste, Niels Kjeldsen. Og nu udviklede sig den periode, der senere skulle blive så berømt. For-gæves, fra første færd, opfordrede preusserne den stoute danske dragon til at tage mod pardon; han red uforfærdet videre og var umulig at komme i nærheden af, da han uafbrudt huggede bagud med sin sabel. Videre et stykke nord på gik det på samme måde til Højlenunde, 3½ km nord for Blåkær skov — så standsede forfølgelsen, og der opstod på stedet en kamp mellem Niels Kjeldsen, nu helt alene, og hans angribere, der var flere mod een.

For hans vedkommende blev det en tapper kamp, en strid på liv og død. Lang blev den ikke — dertil var magtforholdet for ulige. Han måtte kæmpe mod tre preussiske husarer, hvem han ganske vist ramte med adskillige hug, men kun een af dem lykkedes det ham at gøre ukampdygtig; selv fik han et hug i højre arm, så han i den sidste del af fægtningen måtte føre sablen med venstre hånd. Det er ikke let at se, hvor længe Niels Kjeldsen endnu havde kunnet holde sine modstandere i skak, hvis kampen fremdeles var blevet ført på sabler alene.

Så vidt det kan ses, blev fægtningen hen mod slutningen svagere, og Niels Kjeldsen begyndte atter at ride nord på. Da jog fændrikken op på siden af ham og råbte påny til ham, at han skulle modtage pardon. Niels Kjeldsen forstod sikkert fuldt vel, hvad der blev råbt — han havde ikke for ingen ting tilbragt et halvt år i Itzehoe og andre holstenske garnisoner — men han var ikke til sinds at give sig; han ville kæmpe til det sidste og fortsatte sit ridt, idet han stadig værgede sig.

Da fændrikken indså, at han ikke med sit hovedvåben, sabelen, kunne overmande den danske dragon, trak han sin pistol for med den at gøre ende på kampen. Det første skud var han højst uheldig med — det traf hans egen hest i øret — men da han fyrede anden gang, ramte han sin modstander i hovedet bagfra. Uden en lyd gled Niels Kjeldsen ned af sin hest, død på stedet.

Den sidste af dragonerne indhentede fændrikken ligeledes. Heller ikke han ville overgive sig og blev derfor gjort ukampdygtig ved et skud i den ene overarm. Alene korporalen nåede

tilbage til Højen kro, og herfra udsendes kort efter en patrouille for at hente Niels Kjeldsens lig, der lå på landevejen på det sted, hvor han var faldet. Det indbragtes til lazarettet i Vejle på en bondemands simple fladvogn.

Niels Kjeldsen blev begravet en uge senere, den 6. marts, på Give kirkegård, hvor hans familie gennem slægtled havde fundet det sidste hvilested, og hvor hans grav endnu findes. Den første skriftlige beretning om hans heltemodige kamp findes i kirkebogen for Give sogn, hvor der ud for hans navn, da begravelsen indførtes, tilføjes disse jævne og ligefremme ord: »Faldt under en Forpostfægtning mellem Viuf og Højen efter en tapper Modstand mod Overmagten, skudt bagfra gennem Hovedet af en preussisk Husar.«

Erindringer om hans dåd levede videre i folkemunde, nærmest som et sagn, der fortaltes fra mand til mand på egnen og videre ud i landet, men i den nærmeste tid synes begivenheden ikke at være blevet optegnet på pålidelig vis. Hvad der virkelig var sket, var kun blevet set af meget få mennesker, men fra dem spredtes beretningen om Niels Kjeldsens uforfærdede kamp videre, rigtignok i stedse mere og mere usikker gengivelse.

På de folkelige overleveringer byggedes også den første egentlige fremstilling af kampen, der fremkom sytten år senere, men langtfra bragte klarhed om dens forløb, og først efter indgående undersøgelser, foretaget omkring århundredskiftet, bl. a. gennem samtaler med alle endnu levende vidner til kampen og de tilbageværende af de mænd, der på dansk og tysk side havde deltaget i den, lykkedes det i hovedtrækkene at rekonstruere, hvad der var sket i ryttertræningen ved Højen hede hin februar dag 1864.

En formelig strid om episoden opstod, uden at dog nogen på nogen måde havde til hensigt at reducere Niels Kjeldsens bedrift i sig selv. Det var navnlig om een enkelt fase i kampen, at fejden — der især førtes mellem historikere og officerer — kom til at stå, den vigtigste, ganske vist: det dødbringende skud, som Kjeldsens drabsmand, grev Lüttichau, affyrede mod ham. Således som kampen er skildret i folkemunde, var Lüttichau kommet til at stå som en snigmorder, i lige grad foragtet af danske og tyske, af sine landsmænd endog i så høj grad, at hans karriere skulle være ødelagt. Undersøgelserne viste imidlertid, at han næppe rent militært havde overskredet det tilladeliges grænser ved sin handling, som den danske offentlige mening havde reageret så skarpt imod af følelsesmæssige grunde. At han få år senere trådte ud af aktiv tjeneste, endnu mens han var premierløjtnant, er en kendsgerning, som dog næppe har nogen forbindelse med Niels Kjeldsens episode.

Niels Kjeldsens bedrift er i tidens løb på adskillige måder blevet mindet og hædret, og det gør i denne forbindelse mindre til gavn, at striden om, hvordan kampen i virkeligheden var

forløbet, der nedfældede sig i en hel litteratur, også satte sit præg på de forskellige synlige minder, der sattes ham. Da man først havde fået øjet op for hans smukke soldatermæssige dåd, vandt den tanke tilslutning, at der burde rejses et mindesmærke på det sted, hvor han kæmpede og faldt. Det stod færdigt i oktober 1891 og er den dag i dag godt kendt af de vejfarende på strækningen mellem Kolding og Vejle, ejendommeligt som det er med dragonhjelmen som dekorativ afslutning på bautastenen. Dens indskrift lyder: »I heltemodig Enekamp mod præjiske Husarer faldt her paa Landevejen Dragon Niels Kjeldsen den 28. Februar 1864« — og verset:

Ene imod mange
Holdt Du tapper Stand
Kæmpede med Ære
for Dit Fædreland
Fjenden gav Dig Døden
Fejgt han skød Dig ned
Men Din Daad, Dit Minde,
har vor Kærlighed

Forfatteren af disse jævne, rimede linier har ikke set med sympati på Niels Kjeldsens banemand, og det har givet sig udslag i de ord, han ristede i stenen. På samme måde afspejlede sig den ældre opfattelse af, hvad der var foregået, i den første billedlige fremstilling af kampen, Frants Henningsens maleri: »En Helt fra 1864«, der blev færdigt og udstillets i 1902, og som blev den egentlige anledning til den stærke strid, der i de følgende år kom til at stå om hele sagen. På dette billede, som iøvrigt var et kunstnerisk værdifuldt arbejde, var en række enkeltheder i uoverensstemmelse med, hvad de detaljerede undersøgelser har vist om kampens forløb, og billedet fjernedes fra det nationalhistoriske museum på Frederiksborg slot, hvortil det var udført. I stedet malede Rasmus Christiansen et billede, der bedre passede med, hvad der virkelig var sket. Nogen portrætlighed er ikke tilstræbt i noget af disse billeder, thi desværre findes intet portræt overleveret af Niels Kjeldsen; det, der ses i forskellige leksika og håndbøger, er forkert, og forestiller ikke ham.

Nu står Niels Kjeldsens heltemodige kamp helt i historiens lys. Alle, der var med i den eller overværede den som direkte vidner, er forlængst døde, og en endnu ukendt, efterladt fremstilling fra Lüttichaus side vil næppe give meget nyt, om overhovedet noget. Under alle omstændigheder vil intet kunne røkke ved den kendsgerning, at Niels Kjeldsen, som der senere blev skrevet i det tyske husarregiments historie, kæmpede som en brav soldat. Meget er uklart med hensyn til hans død, men det centrale står fast, hans pligtopfyldenhed, hans ro, hans mod, selv da han så døden i øjnene.

Niels Kjeldsen, den dydske bondenkøn, der lærte ved 6. Dragonregiment i den holstenske stad Itzehoe, er ikke en helteskikkelse i det store format, men typen på den gode danske soldat, der ikke veg for overmagten. Hans navn tilhører for stedse Danmarks-historien med ære.

DET DANSKE REDNINGSVÆSEN

1852 - 26. marts - 1952

Af fuldmægtig, søløjtnant (R)
G. Honnens de Lichtenberg

Den 26. marts i år er der gået 100 år siden den første lov om et organiseret redningsvæsen i Danmark blev vedtaget af den danske rigsdag. Institutionen *Redningsvæsenet* betragter derfor denne dato som sin fødselsdag, og det vil i anledning af det runde tal være naturligt at kaste et blik tilbage og følge udviklingen indenfor dens humanitære hjælpearbejde gennem det svundne århundrede.

Fra en enkelt fremsynet englænder, sir *William Hillarys* utrættelige kamp for oprettelsen af organiseret hjælp fra kystbeboernes side til skibbrudne søfolk, har hans uselviske tanker vundet grobund overalt i den civiliserede verden.

England har med sit *Royal National Life-Boat Institution* gennem tiderne stået som et lysende forbillede for andre nationers redningsforanstaltninger. Indsatsen udøves her — som i så mange andre lande — af et privat selskab gennem frivillige bidrag. Modsætningen hertil finder man i den form, hvorunder redningsvirksomheden er tilrettelagt i U. S. A., Portugal og Danmark — samt til dels også i Sverige. I disse lande anses det for en statsopgave at yde organiseret hjælp til nødstedte søfarende.

Op gennem danmarkshistorien ken-

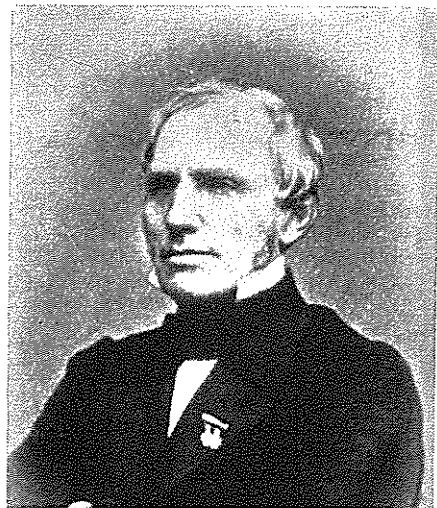
des mange eksempler på grufulde strandingsulykker, hovedsagelig langs den farlige jyske vestkyst, der især i ældre tider havde et dårligt ry blandt søens folk. Hertil er at sige, at før den ovenomtalte menneskelige forståelse af de skibbrudnes ofte lidelsesfulde kår rigtig trængte igennem, herskede der blandt mange landes kystbeboere en ikke ringe økonomisk interesse i bjergning af godset fra forliste skibe, og en indblanding i strandingsgodsets fordeling fra den skibbrudne besætning var meget uønsket.

Tidens udvikling medførte dog en mere menneskelig forståelse overfor de nødstedte medmennesker. Gang på gang stod kystbefolkningen beklageligvis magtesløse, uden velegnet båd-materiel og derigennem ude af stand til at yde en effektiv hjælp i kampen mod de tårnhøje, kraftige bølger, mod brændingens bråd.

Når stormene løjede af, fandt man de tapre og udmattede søfolks kolde lig på stranden — de lå som talende bevis for, at der her var behov for virkelig hjælp.

Dette forstod mange efterhånden, men førerskikkelsen herhjemme, som tog opgaven op og førte den ud i livet, var *C. B. Claudi*.

Gennem sin virksomhed som sand-

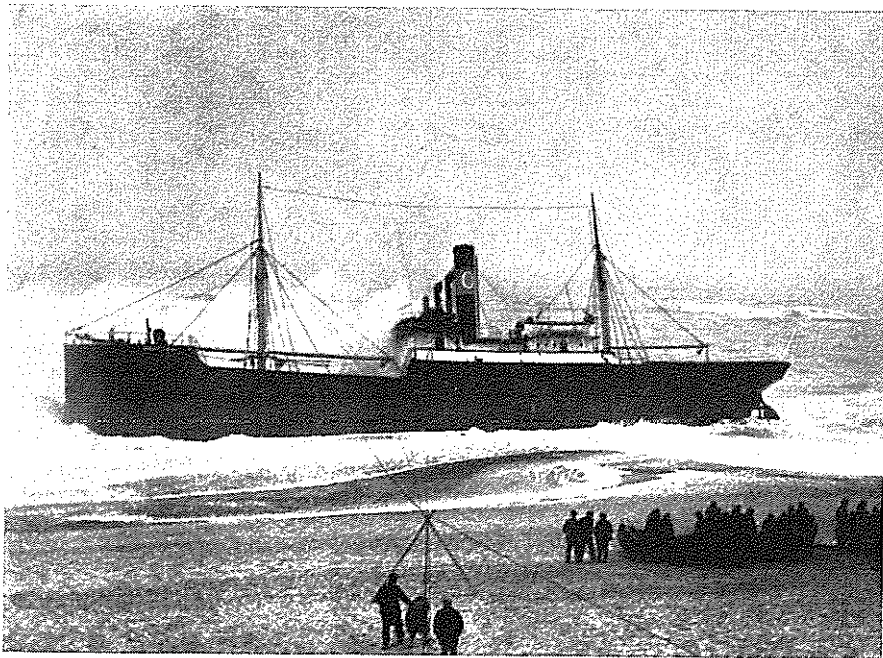
Kammerråd C. B. Claudi.

flugtskommisær havde kammerråd *Christoffer Berent Claudi*, født 1799, død 1880, haft rig lejlighed til at lære den jyske vestkyst og dens lurende farer under stormende vejrforhold indgående at kende. Særlig i årene 1838—39 var han øjenvidne ved flere ulykkelige forlis, hvor de strandede skibsbesætninger på grund af manglende redningsmidler blev bytte for de frådende bølger. Som moden mand tog Claudi aktiv del i de mange — desværre forgæves — forsøg på at bringe hjælp til mandskabet fra barkskibet *VERTUMNUS*, der var strandet på Harboøre strand natten mellem den 12. og 13. april 1847. Som så mange gange før stod kystbefolkningen også i dette tilfælde afmægtig og hjælpeløs; trods uhyre anstrengelser lykkedes det efter flere forgæves forsøg kun at redde 4 mand i land af det store skibs besætning.

Denne hændelse fik til følge, at Claudi med megen iver gik ind for anskaffelse af forskellige redningsmidler til den farlige kyststrækning. Netop *VERTUMNUS'* stranding havde givet et slående bevis for raketapparaternes betydning ved stranding tæt under land, og som et første uendelig ringe skridt på vejen fremover, lykkedes det at få udvirket, at strandfogederne blev forsynet med en smækker line til hjælp ved skibbrudnes frelse.

Allerede i 1845 var Claudi for egen regning draget til England for at se og lære om redningstjenesten der. Disse rejseerfaringer dannede grundlaget for et forslag om et organiseret redningsvæsen, som indsendtes til det daværende kgl. general-toldkammer og commerce-kollegium. I private kredse vandt sagen også interesse, ganske særlig gik *Foreningen til Søfartens Fremme* stærkt ind for den betydningsfulde opgave, og i 1846 skænkede foreningen en redningsbåd, som var tiltænkt *Harboøre*, men da den var for tung at transportere over land, blev den stationeret ved Aggerkanalen.

Harboøre fik i 1847 et lettere og mindre fartøj, hvis lufttætte kobberkassers materiale var skænket af etatsråd *T. Suhr*, medens båden iøv-

»MANFRED« af Verkeback strandet 7. marts 1930 ved Stensbjerg. Besætningen på 17 mand blev reddet ved raketapparat.

Raketlinen udskydes.

rigt bekostedes af frimurerlogen »Carl til Løven«, den sidste skænkede samtidig et raketapparat, som blev anbragt ved *Klitmøller*.

Regeringen, hvis opmærksomhed nu på forskellig vis var blevet henledt på redningssagen, stillede som et udtryk for statens interesse og forståelse for spørgsmålet 5000 rdl. til rådighed for kammerråd *Claudi* — dels til en rejse til England for at gøre sig bekendt med det derværende rednings-selskabs organisation, dels til anskaffelse af et par redningsapparater.

Endelig nedsattes i 1849 en kommission, hvoraf *Claudi* var selvskrevet medlem, til at uddybe hans påbegyndte arbejde og til på grundlag af disse undersøgelser at fremkomme med et Forslag til redningstjenestens organisation i Danmark. Kommissionens forslag om oprettelse af 20 redningsstationer bragtes til udførelse i 1851 og efter at være behandlet af rigsdagen ophøjet til lov den 26. marts 1852.

Givetvis måtte *C. B. Claud*i være den, der sattes i spidsen for det væsen, for hvilket han havde ført og vundet en årelang kamp, og som bestyrer af *det nørrejske redningsvæ-*

sen organiserede og udbyggede han og hans efterfølgere redningstjenesten langs Jyllands farlige kyststrækninger.

Dog også et andet sted i Danmark havde kommissionen påpeget det ønskelige i, at der her anlagdes nogle redningsstationer, hovedsagelig forsynet med raketmateriel, og det var på klippeøen *Bornholm*, hvorfor loven af 1852 også forudsatte oprettelsen af *Bornholms og Møns redningsvæsen* med domicil i *Neksø*.

Claudi og hans efterfølger og svigersøn, konsul *A. Andersen*, residerede i *Lemvig*, senere flyttedes kontoret til *Skagen*. Siden oprettelsen sorterede begge disse redningsvæsen under indenrigsministeriet indtil 1896, da de henlagdes under det nyoprettede landbrugsministerium. Fra 1906 har marine-, senere forsvarsmi- nisteriet haft overledelsen, og af praktiske grunde blev de to selvstændige væsener i 1928 samlet under een ledelse: *Bestyreren af Redningsvæsenet* med kontor på *Holmen* i *København*.

Nu er der så gået eet hundrede år siden redningstjenestens organisation

her i Danmark — og netop i dette sidste århundrede er den tekniske udvikling vokset med stormskridt. Maskinkraften har i dette tidsrum ganske udkonkurreret sejlene, fortidens eneste fremdrivningsmiddel for større skibe. Men ikke alene derigennem er sikkerheden til søs vokset betydeligt, nej, også vor tids moderne teknik har muliggjort en forbedret afmærkning og fyrbelysning langs kysterne. Navigationen har fået talrige nye hjælpemidler til pladsbestemmelse på havene, ligesom de mange vejrforsigelser pr. radio i god tid giver de søfarende betryggende advarsler mod anduvning af ubekendte og farlige kyststrækninger i dårligt vejr.

Også selve redningstjenestens organisation og materiel har gennemgået den nødvendige udvikling for stadig på tilfredsstillende måde at kunne opfylde den meget krævende opgave. Strandvagtjeneste er organiseret under stormende vejrforhold, hvor det med pålandsstorm kan forventes, at der er fare for søulykker. Telefonalarmeringssystem langs kysterne er anlagt, og redningsstationernes art og antal samt udrustning med forskelligt materiel skifter selvsagt efter de lokale forhold. Raketmateriellet med hvad dertil hører af pyrotekniske hjælpemidler er forbedret, og endelig har motorkraften i rigt mål vundet indpas. Således er over halvdelen af de danske bådstationer nu forsynet med kraftige motorredningsbåde til afløsning af de mere gammeldags roredningsbåde.

De største og sødygtigste af motorredningsbådene er udrustet med radiotelefonianlæg, således at bådene under eftersøgningssejladser på havet til stadighed kan holde kontakt med redningsstationens leder. Ved disse stationer er de gamle, stråtekte ro-bådshuse afløst af store, moderne bygninger — alle kendetegnes de af de på den grønne port karakteristiske, korslagte dannebrogslag. Afløbsbedinger eller lange cementbaner i forbindelse med elektriske ophivnings-spil letter her de relativt tunge motorredningsbådes transport til og fra havstokken, kun roredningsbådene transporteres til stadighed pr. vogn med flere spand heste til strandingsstederne.

(Fortsættes side 30)

Motorredningsbåden søsættes.

AMERIKA OG DET TYRKISKE FORSVAR

Ankara-special-interview med generalmajor William H. Arnold, chefen for JAMMAT (Den forenede militærmission i Tyrkiet)

Af Alfred Joachim Fischer

Der er blevet diskuteret meget om det tyrkiske forsvars modernisering, om dets nye uddannelsesmetoder og standardiserede våben som følge af en uendelig meget bedre mekanisering.

Nyhedsmæssigt er kendsgerninger imidlertid uinteressante, hvis man ikke også kender baggrunden. I Tyrkiets tilfælde er denne US-militærhjælp. Den begyndte i 1947, da De forenede stater også med hensyn til Grækenland overtog forskellige af Storbritanniens hidtidige forpligtelser.

JAMMAT (Joint Military Mission to Turkey) er blevet et populært ord i Ankara, så enhver taxa-chauffør bringer en derhen, uden at man behøver at opgive gade og husnummer.

Den amerikanske mission.

Generalmajor William H. Arnold — ansvarlig overfor chefen for den amerikanske mission for Tyrkiet-hjælpen (AMAT), gesandt George Wadsworth, — kontrollerer fire grupper: US hærgruppen under brigadegeneral Robert M. Cannon, luftvåben-gruppen under brigadegeneral Edward H. Alexander, marine-gruppen under kontreadmiral William L. Rees, og den tekniske (ingeniør-) gruppe under oberst Arthur H. Frye. (Den sidste gruppe blev først etableret i juni 1950).

General Arnold er bestemt og tillige oprigtig — to egenskaber, der gør ham populær blandt tyrkerne. Kun sjældent er det lykkedes en udenlandsk officer så hurtigt at finde sig venner og selskabelige kontakter i den traditionelt mistroiske atmosfære.

Generalen er født i Dyersburg, Tennessee, 18. januar 1901. I 1924 tog han sin eksamen fra det amerikanske militærakademi West Point og blev samtidig udnævnt til løjtnant. De første etapper på hans løbebane var Amerika, Hawaii og Kina. Under krigen kommanderede han kamptropper på Stillehavs-fronten. Før general Arnold afløste general McBride i Tyrkiet, var han chef for budgetkontrolafdelingen i hovedkontoret i Washington.

Da Amerika gik ind for Tyrkiets medlemskab i NATO, har formentlig foruden de rent strategiske (midtøstforsvaret) også rent praktiske overvejelser været udslagsgivende. Tyrkiet havde gjort en heroisk indsats i Korea-krigen og stillet flere tropper end nogen anden stat indenfor De forenede nationer, bortset fra Amerika og Det britiske rige. Og ifølge general Arnold overstiger tallet af frivillige langt muligheden for, hvad der kan

afsendes. For det andet er der allerede her en forsvarsstyrke til stede, som man i de fleste vestlige lande først er ved at opbygge, ja i mange tilfælde endnu kun forhandler om.

Da Amerika i 1947 kom til, og gennem sine langt større muligheder naturligvis også kunne yde en mere omfattende hjælp, havde Tyrkiet, oplyser general Arnold, allerede i hele otte år holdt sit militær på krigsstyrke. Omkring halvdelen af statsbudgettet måtte ofres herpå.

»I længden var denne tilstand uholdbar, hvis man ikke ville risikere en økonomisk fiasko og dermed svække modstandskraften betydeligt. Derfor måtte der en direkte økonomisk hjælp til, der efter en pause blev overtaget af ECA, samt en indirekte gennem vor mission. Dernæst måtte det forhindres, at forsvarsudgifterne svulmede yderligere op. Gennem mekaniseringen opnås også en nedbringelse af mandskabsstyrken, ligesom der frigøres heste, som man har hårdt brug for i landbruget og til transportformål.

Men naturligvis har en mission som denne i første række til formål at løse rent militære opgaver. De mest iøjnefaldende svagheder ved den tyrkiske hær var manglen på moderne våben og udrustning samt dens meget ringe bevægelighed. Noget lignende lå det med flyvevåbnet og marinen, hvis tekniske standard ingenlunde var på højde med den anden verdenskrigs. Sidst og ikke mindst savnedes tilstrækkeligt med fagfolk.«

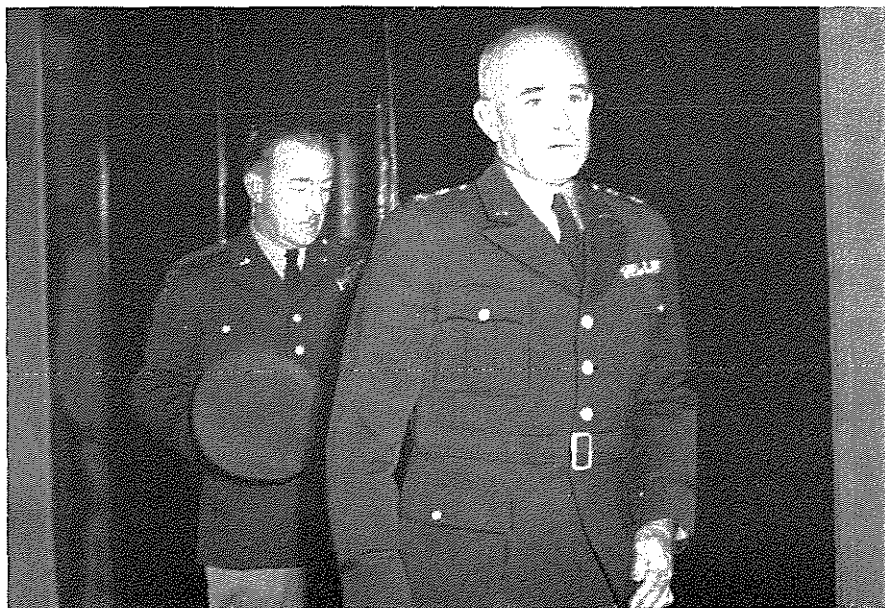
Uddannelsen af de tyrkiske tropper.

»Og hvor mange Tyrker er så siden ved amerikansk hjælp blevet uddannet i moderne krigsførelse?«

»Vi har valgt forskellige veje. På officers- og underofficersskoler er der ved amerikansk hjælp blevet uddannet 28.000 Tyrker. Mange andre har vi sendt dels til Tyskland og dels til militærskoler i Amerika. Siden vender de så tilbage til deres forskellige troppeafdelinger og kan selv gøre tjeneste som instruktører her.

Antallet af indirekte uddannede ville jeg anslå til en halv million. Hver måned begynder nye klasser og kurser, i den senere tid også udenfor Tyrkiet. Da der alligevel ikke er tilstrækkelig med tekniske skoler til at uddanne så mange instruktører, som størrelsen af den tyrkiske hær og den tyrkiske republik ville kræve, etablerer vi desuden bevægelige feltgrupper. Undervisningen her sker på direkte troppebasis. Denne metode, der også tager hensyn til den ringe uddannelsesgrad hos de herværende gennemsnitssoldater, gav antagelige resultater. Var materiel- og våbenleverancerne små ved begyndelsen af den amerikanske hjælp, så voksede de i takt med det opnåede fagkendskab og nødvendigheden for gradvist at fortsætte uddannelsen.«

General Arnold siger træffende: »Der er ingen mening med moderne våben, hvis man ikke kan behandle dem. Selv om det kun drejer sig om

General W. H. Arnold sammen med general Bradley ved dennes besøg i Ankara.

en lastbil, så må der i forvejen være en chauffør og en mekaniker til stede.

I Istanbul har vi også en stabsskole for at kunne undervise officererne i forvaltningsanliggender. Den er meget bedre end de Tyskerne i sin tid var her, men endnu ikke ganske som jeg tilstræber den.»

»Hvori ligger hovedvanskelighederne?« spørger jeg.

»Selvfølgelig gør manglen på teknisk erfaring sig tydeligt bemærket. Indtil for kort tid siden var Tyrkiet næsten udelukkende et landbrugsland uden industri eller mekanisering. En anden hindring er sprogvanskelighederne. Med tiden fandt vi dog første classes tolke, der ledsager vore folk overalt. Der findes nogle tidsskrifter og magasiner for hver våbenart, men desuden blev der fordelt i tusindvis af tyrkiske brochurer, der indeholdt vore forskellige instruktioner i alle enkeltheder. På den måde kunne eleverne bagefter på deres eget sprog læse det, de havde fået forklaret af instruktørerne.

Det er afgjort ikke legeværk at sætte sig ind i de mekaniske våben. På den anden side kan vi stadig gøre den iagttagelse, at Tyrkerne, når de får tingene forelagt på en moderne måde, opfatter hurtigt og har evnen til at bringe det videre til andre.

Vort arbejde i Tyrkiet minder om en snebold. Når man forklarer én noget, forklarer han det straks videre til en anden. Endnu mangler der dog en tradition som for eksempel i den tyske hær, og det er en langsom proces.

Hvor mange unge Tyrker, der direkte eller indirekte er blevet uddannet på vore mekaniker-, signal-, radio- og køreskoler, kan man ikke give noget tal for. Når de vender hjem til deres landsbyer, underviser den ene stadig den anden. På den måde kommer den militære lærdom senere fredelelige formål og tekniske fremskridt til gode. Den, der f. eks. har lært at bygge flyvepladser, kan senere også anvende sit kendskab på det civile område til gavn for sit land. Under amerikansk tilsyn er der skabt over 1000 km strategisk vigtige veje. Selvfølgelig har disse også en særdeles positiv betydning for det samlede transportvæsen.»

Da jeg omtaler den temmelig høje grad af analfabetisme — halvanden million børn i Anatolien har ingen lærere — siger general Arnold blot: »Den militære uddannelse i Tyrkiet er samtidig den bedste institution for folkeopdragelsen. Der er opnået store resultater i retning af at hæve det almindelige uddannelsesniveau. Enhver rekrut, der ikke har kunnet gå i nogen skole, indhenter her, hvad han tidligere har måttet forsømme.

Ofte løber tilegnelsen af abc'en parallelt med den fremskredne tekniske uddannelse. Sluttelig er det nye Tyrki jo kun 28 år gammelt, og har gjort en overordentlig indsats på det hidtil fuldstændig forsømte område vedrørende uddannelse.»

(Iøvrigt finder der også i den militære tjenestetid kurser sted for landsbyeskolelærere. Særligt begavede opfordres til at deltage i disse.)

Det interesserer mig, om der er op-

Amerikansk Bulldozer på vejarbejde.

taget mange engelske ord i den tyrkiske militære terminologi, der jo må have været fattig på tekniske udtryk.

»Straks efter afskaffelsen af den arabiske skrift kom der talløse internationale udtryk ind i sproget som låneord. På det militære område stod dengang de tyske i første række. Vi har yderligere udgivet en ordbog over de videnskabelige og tekniske udtryk, der ikke var kendte i forvejen. Det har hjulpet meget og sparer os for de tidligere brugte, omstændelige forklaringer. Ord som radio, telefon og jeep er selvfølgelig blevet adopteret, ofte med forskellig udtale, men i reglen med samme skrivemåde.»

Forskellen mellem tyskere og amerikanere.

Før krigen lagde jeg mærke til en anselig tysk indflydelse indenfor den tyrkiske forsvarsmagt. Som general Arnold erklærer, er den endnu ikke fuldstændig forsvundet.

»I første række gælder denne indstilling for de ældre officerer, men for de yngre har den ingen gyldighed.

Mellem os og tyskerne er der en afgørende forskel: de ville tidligere befale og dominere. Vi kommanderer ikke og undgår selv det mindste skin heraf. Følgelig bliver vor opgave indskrænket til råd og hjælp, hvor og nårsomhelst den er nødvendig. Derigennem står vi måske også rent menneskeligt i en gunstigere position.»

Det er ganske øjensynligt, at den stærke tilpasning til amerikanske metoder har bragt store forandringer med sig. Det begynder med tusinde tekniske detaljer, og ender med foreningen af generalstab og forsvarsministerium.

Den tyrkiske soldat får 60 krus (20 amerikanske cents) i løn om måneden. Han har en sommer- og en vinteruniform af det groveste materiale i modsætning til de meget omhyggeligt klædte officerer, bærer ingen form for mærker, og har uden højere skoleuddannelse heller ikke den ringeste chance for at avancere. På mit spørgsmål om denne sociale stilling ikke influerer på moralen og forsvarsværdien

hos soldaten, svarer general Arnold med et bestemt nej. Dertil er Tyrkernes national stolthed, der naturligvis også forudsætter militære dyder, alt for udpræget.

»Iøvrigt har de igennem århundreder været vant til disse forhold og har trivedes godt derved. Skulle forholdene være bedre, ville forsaret blive for bekosteligt. Realistisk betragtet drejer det sig her om et lille land med en meget stor forsvarsmagt og to-årig tjenestetid. Endnu i dag opsluger den 40 procent af statsbudgettet. En stat, der er udsat for fare, må i første række lægge vægten på bedre udrustning og flere våben, først derefter kan andre overvejelser tages op.»

Standardisering af våbnene.

Generalen anser det for betydningsfuldt, at Amerika-hjælpen har medført en standardisering af våbnene.

»Inden Amerika-hjælpen bestod deres udrustning af tysk, engelsk og czechoslovakisk materiel. Det er bedre at have alt af samme type. Således var det f. eks. i dag umuligt at få reservedele fra Czechoslovakiet. Vi gennemførte en fuldstændig standardisering.»

»Svarer så den tyrkiske hær nu til de moderne krav?«

»Selv om også terrænet er blevet meget bedre, lader det sig ikke sammenligne med Frankrig eller Tyskland, hvor der står et fuldstændigt vejnet til rådighed. Med de givne forbindelser kan en enhed ikke her sættes ind forskellige steder. Men hæren i sig selv tåler fuldt ud sammenligning med en europæisk. Med hensyn til forsvarsduelighed og beredskab vil den endog have et plus. For flyvevåbnet og marinen gælder det samme, idet udviklingen løber parallelt i alle tre våbenarter. Allerede i dag ville landet være i stand til længe at holde stand over for en mulig overmægtig angriber.»

På alle områder var den amerikanske hjælp storslået. Således består marinen næsten udelukkende af amerikanske skibe, deriblandt fire destroyere, seks u-både og otte små minestrygere.

Tyrkiske soldater med deres amerikanske instruktør.

Fra tyrkisk side er det ofte blevet hævdet, at landet, hvis det skulle være absolut påkrævet, kunne holde to millioner mand under fanerne.

Jeg spørger general Arnold:

»I en sådan situation, ville da ikke manglen på officerer og underofficerer, der dog højst er tilstede i tilstrækkeligt omfang for de bestående enheder, være en alvorlig hindring?«

»Der kunne ikke holdes to millioner mand under fanerne. En pludselig væsentlig forøgelse er selvfølgelig ikke mulig. Det skal have sin tid. Det faktiske er, at de uddannede tyrkiske tropper tilsammen andrager to millioner, der efter endt tjenestetid er hjemsendt. Ud fra et sagligt militært synspunkt kan jeg ikke se nogen eventuelitet, der skulle gøre det påkrævet at indkalde og opstille alle de to millioner.«

Denne gang giver jeg mig dog ikke tilfreds:

»Findes der overhovedet nogen mobiliseringsplan. Selv i langt mere fremskredne lande er det dog et kompliceret problem at mobilisere reserverne. Hvorledes er det nu her med de store vanskeligheder i forbindelse med samfærdselsmidler?«

»Disse vanskeligheder er for en stor del overvundet gennem en usvigelig kontrol med landsbyer og sogne. Tyrkerne har en mobiliseringsplan. Jeg kan ikke sige på forhånd, hvor godt den vil virke. I hvert fald har de rekutterne klassificeret med hensyn til om de kan anvendes som mekanikere, signalfolk o. s. v. Man nøjedes ikke med at udvide uddannelsen for officerer og underofficerer, ydermere blev også systemet for reserveofficererne fornyet, hvad der skulle betyde

en mere effektiv mobilisering. Det er heller ikke mere så svært at befordre folk til bestemte egne. Sammenlignet med førkrigstiden er befordringsmulighederne overordentligt forbedret, en proces, der dagligt skrider frem på bedste måde. Der er allerede nogle tusinde kilometer nye veje til rådighed. For femten år siden kørte en vogn fra Trabzon til Erzerum på to uger. Nu kan man tilbagelægge den samme strækning på syv timer, selv om man må over 3000 meter høje bjerge.

Også telefonnettet fungerer upåklageligt. Med mit apparat her kan jeg nå alle dele af landet. Radio Ankara (120.000 watt) høres over hele republikken. Enhver meddelelse trænger altså ud til de fjernest liggende landsbyer, hvor i det mindste kroen har en modtager og uafbrudt har den indstillet.«

»Hvordan ville den tyrkiske hær reagere, hvis det blev en strategisk nødvendighed, at den skulle kæmpe udenfor sine egne grænser?«

General Arnold er ikke i tvivl herom. »Det afhænger ganske af NATO. Uden tvivl vil den tyrkiske regering tage del i enhver operation, der måtte følge af medlemsskabet i Atlantpagten. Tyrkiske tropper kæmper jo allerede i Korea.«

I øjeblikket dannes der et midtøstforsvar, hvori Tyrkiet er med som den eneste stat i dette område. Anser generalen i det lange løb en sådan kombination for mulig uden de arabiske stater og uden Israel?

»I hvert tilfælde starter vi uden Araberne, selv om også den mulighed fortsat består, at de i en ikke alt for fjern fremtid tilslutter sig forsvaret af denne del af jorden.

Det er naturligvis en fordel med hver nation, der går ind i det fælles forsvar, men frem for alt skal de folk, vi vil forsvare, selv være en aktiv del i forsvarssystemet.«

Copyright A. J. Fischer.

(Eftertryk, også i uddrag, forbudt.)

PALMEHAVEN

— Charlottenlund —

Stor teatersal

Velegnede lokaler

til soldaterfester

Fredensgade 2, Charlottenlund - Tlf. Ordrup 303

5 minutters gang fra Charlottenlund station

Initiativrige værnepligtige!

Vil De tjene 100 kr.?

eller mere ved at optage bestillinger blandt Deres kammerater på vores „Souvenir-askébægre“ forsynet med afdelingsinskriftion efter aftale, samtidig med, at de vedligeholder kammeratskabet og de mange minder fra tjenestetiden. Køberne får først tilsendt askébægrene pr. efterkrav efter endt tjeneste, hvorimod vi udbetaler Deres provision med det samme. — Send os et brevkort og alle oplysninger tilsendes Dem gratis og uden forbindende.

Keramiker AAGE NIELSEN,

Paludan Müllersvej 11, København V.

Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse

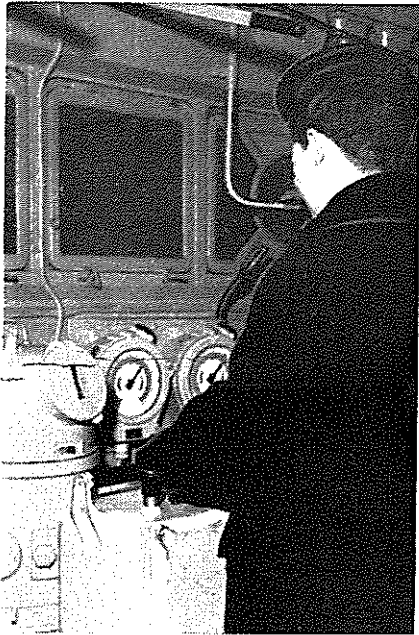
Bryggeriet **STJERNEN**

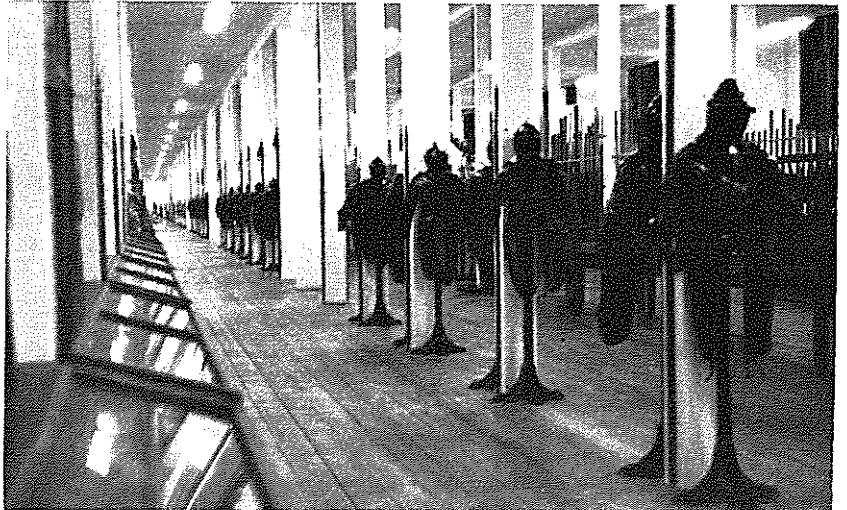
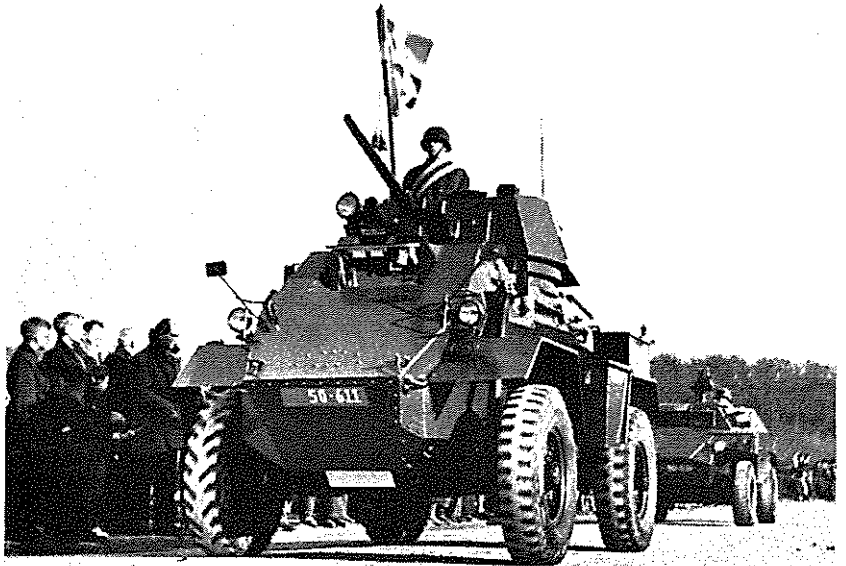
Øl og Mineralvande

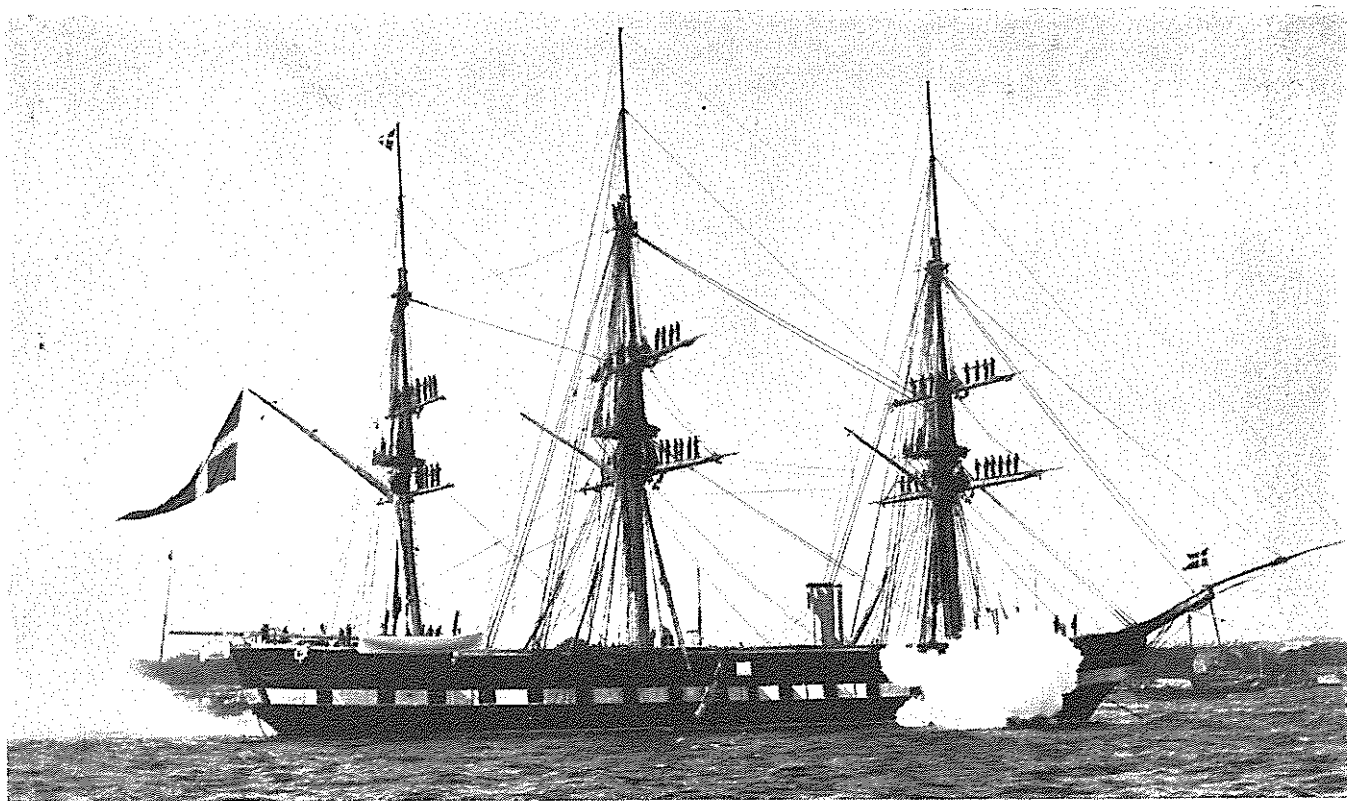
SIDEN SIDST

FOTO: RUBÆK - E. LARSEN

1) og 2) Gardehusarregimentets 190 års fødselsdag den 10. februar markeredes bl. a. ved en parade for generalinspektøren for pansertropperne, generalmajor Friis, der ses sammen med regimentschefen, oberst H. M. A. Fog (billede 1). — 3) Den 1. februar præsenteredes ubådsmoderskibet »Ægir« for pressen. Her ses rorgængerer, der i stedet forror har tre knapper at betjene. — 4) Direktør Hjalmar Ibsen fra Kgl. dansk Aeroklub overrækker generalløjtnant Førslev, der i det forløbne år har haft Aeroklubbens vandrepokal, den mindemedaille, der udleveres, når pokalen går videre. Pokalen tildeltes i år flyveingeniørerne Kramme og Zeuthen, der ses bag direktør Ibsen. — 5) Tøjhusmusæets våbensal er blevet genåbnet efter en omfattende restaurering og modernisering. Museet blev ved en lille højtidelighed åbnet af forsvarsminister Harald Petersen 8. februar. — 6) Ved åbningen af våbensalen på tøjhusmusæet studerer forsvarsminister Harald Petersen og chefen for Tøjhusmusæet, kaptajn Poulsen, et af de gamle geværer. I baggrunden ses fhv. justitsminister Steincke.

Der mannes rær og afgives salut fra »Jylland«.

DEN GAMLE FREGAT

Af Ingvard Olsen.

Billedmaterialet er venligst udlånt af kontorchef P. A. Feldthusen, foreningen til provinsbørns ferieophold i København.

Kølen til fregatten »Jylland«, hvis fremtidige skæbne nu atter er genstand for overvejelser, blev lagt på Holmen i København den 11. juni 1857.

Hurtigt rejste spanterne sig over beddingen, og det var godt tømmersmandsarbejde, der blev lagt i den nye fregat, som skulle bære hovedlandets navn. Det blev til mange hammerslag i de omtrent halvtfjerde år, der forløb, inden den kunne sættes i vandet, men omsider oprandt dagen, da søsætningen kunne finde sted.

De dage, på hvilke et skib dengang løb af stabelen på Holmen, var altid store festdage, på hvilke enhver honnet person havde adgang til det kongelige værft, og Holmens faste stok, som folkene derude dengang kaldtes, var i deres fineste puds med medailler og hæderstegn.

Den 20. november 1860, der faldt ind med et vidunderligt efterårsvejr, højstes flagene på Holmen, bolchekoner og limonadesælgere slog deres boder op, og publikum strømmede til for at overvære den store begivenhed, som en stabelafløbning altid var i de store skibes tid, og på begge sider af beddingen var rejst telte til den kongelige familie, ministrene, rigsdagens medlemmer og andre prominente personer.

Kl. 12 gav admiralen i overværelse af den vældige menneskemænde tegn til at slå støtterne fra. Det kneb noget med at få det store skibsskrog i bevægelse, men efter et kvarters ventetid satte skibet sig i bevægelse og under tordnende hurraråb gled »Jyl-

land« roligt og majestætisk ud i sit rette element, efterladende sig en røgsky over beddingerne, idet den, efter at have taget vandet, satte en sø, et par alen høj, op over benene på de tilskuere, der stod yderst.

Første gang fregatten, der var armeret med 30 stk. 30-pundige 50 centners kuglekanoner og 14 stk. 30 pundige 40 centners kanoner af samme slags, var ude at prøve kræfter med havet, efter at den var blevet afleveret fra værftet, var i 1862, da søofficersskolens chef, daværende orlogskaptajn Eduard Suenson, højste sin vimpel om bord på skibet den 15. maj for at gå ud på et tre måneders kadet-togt.

Næste gang, flag og vimpel blev højst i fregatten, der i mellemtiden var blevet omarmeret med 32 stk. 30 pundige kuglekanoner, 8 stk. 18 pundige, riflede kanoner og 4 stk. riflede, 12 pundige metalkanoner, var det ikke et fredens togt, den gik ud på.

Den 22. januar 1864 sluttede »Jylland« sig med orlogskaptajn P. C. Holm som chef til de allerede udrustede af flådens skibe, der lå rede til at lægge deres lod i vægtskålen til fordel for fædrelandets vel.

Få måneder senere, den 9. maj 1864, skulle »Jylland« med hæder indskrive sit navn i fædrelandets historie sam-

men med to andre skibe — fregatten »Niels Juel« og korvetten »Hejmdal« — i kommandør Suensons eskadre gennem sin indsats i kampen ved Helgoland mod de østrigske fregatter »Schwarzenberg« og »Radetzky« og de preussiske kanonbåde »Adler«, »Basilisk« og »Blitz«.

Der skal ikke her gives en beskrivelse af kampen, men blot nævnes, at af vore tre skibe led »Jylland« mest, bl. a. slog en granat gennem skibssiden og sprang umiddelbart ved en af kanonerne, hvis hele besætning såredes eller dræbtes, og en granat, der sprang i chefens kahyt, ødelagde ratline og grundtalje og bragte derved nogen uorden i fregattens manøvrer for en kortere tid, hvilket dog var nok til at give fjenden det forspring, der frelste ham. De danske skibe havde 14 døde, 15 hårdt og 39 let sårede, flest på »Jylland«, der også havde fået de fleste træffere, nemlig 18, deraf to nær ved vandlinien, men den materielle skade var dog uvæsentlig og fregatten stadig fuldt kampklar.

Efter sit krigstogt var »Jylland« endnu udrustet på togt 16 gange; det vil føre for vidt her at give en detaljeret omtale af disse togter, men det kan dog nævnes, at den 8 gange var ekscercerskib, 1 gang på Middelhavstogt, ikke mindre end 5 gange på togt til Dansk Vestindien og 2 gange på kongerejse, nemlig i 1874 til Island i anledning af tusindårsfesten og i 1876 til Kronstadt, inden den i 1892 overførtes til kategorien ekscercer- og karneskeibe.

I 1908 udgik den af flådens tal, og dermed begyndte anstrengelserne for dens fortsatte bevarelse.

Da man i april dette år besluttede at bygge en kaserne på Holmen for søværnets mandskab, besluttede marineministeriet for at skaffe penge hertil at sælge de to gamle fregatter »Niels Juel« og »Jylland«, men et par patriotiske mænd, daværende fiskerinspektør Chr. Løfting og overingeniør Carl Holtermann, besluttede at gøre en indsats for eventuelt at bevare den ene af fregatterne som et minde om en skibstype, der ikke mere ville komme igen.

De to mænd havde egentlig koncentreret deres anstrengelser om at bevare kommandør Suensons kommandoskib under Helgolandskampen, fregatten »Niels Juel«, men da det viste sig, at dette skib var i så dårlig forfatning, at det ville kræve en meget omfattende og kostbar reparation at bringe det i en blot nogenlunde god tilstand, samlede interessen sig omkring »Jylland«.

Imidlertid var begge fregatterne blevet udbudt til salg, og efter at have fået tilsagn om bidrag fra forskellige side, fremkom fra de to mænd et tilbud på 55.000 kr., under forudsætning af at man fik overladt korvetten »Dagmar«s rigning til indsætning i »Jylland«, og at marineministeriet ville påtage sig udgifterne ved fregattens fremtidige vedligeholdelse.

Dette tilbud var det højstliggende, men da ministeriet ikke ville gå ind på de dertil knyttede betingelser, blev resultatet, at ministeriet antog et fra tysk side fremkommet tilbud, og snart efter ankom de tyske købere til København med slæbebåden »Hohenzollern« for at slæbe fregatten til Tyskland.

Løfting og Holtermann gav dog ikke op, og efter en del besværligheder af økonomisk art lykkedes det dem at købe fregatten af tyskerne for en sum, der lå 9000 kr. over det, som disse selv havde givet.

Fregatten var nu atter på danske hænder, og der nedsattes herefter en komite med det formål at skaffe penge til fregattens istandsættelse og finde en varig og passende anvendelse for den.

Det første mål, komiteen satte sig, var at føre fregatten så vidt muligt

tilbage til dens oprindelige skikkelse, og fregatten slæbtes derfor til Frederikshavn for på det derværende skibsværft at blive sat i anvendelig stand. »Jylland«s egen rigning og master eksisterede ikke mere, og man havde ikke råd til at bekoste en ny rigning nøjagtig som den gamle, hvorfor man opsatte korvetten »Dagmar«s rigning i stedet, selv om denne rigning ikke ganske svarede til fregattens gamle rejsning.

Efter at disse arbejder var foretaget, slæbtes fregatten tilbage til København, hvor der installeredes en søfarts- og havforskningsudstilling om bord, hvorefter »Jylland« slæbtes til den da stedfindende landsudstilling i Aarhus, hvor den gjorde stor lykke og bidrog sit til at sikre landsudstillingens succes.

I juni 1910 afholdt Det danske aeronautiske Selskab en aeronautisk modeludstilling i fregatten, og i juli s. å. blev der af foreningen Dansk Arbejde installeret en udstilling af danske produkter om bord i fregatten, som derefter aflagde besøg i ikke mindre end 14 danske havnebyer og overalt vakte begejstring; udstillingen blev godt besøgt, og marineforeningen benyttede lejligheden til i de provinsbyer, der fik besøg af fregatten, at afholde fester om bord for de gamle veteraner.

I de følgende år arbejdede komiteen på at finde en mere varig opgave for fregatten, men resultatet blev negativt; de forskellige projekter strandede for det meste på, at enten havde den interesserede part, som gerne ville erhverve fregatten, ingen midler dertil, eller også var den opgave, køberen tiltænkte fregatten, mindre passende som en varig og værdig anvendelse.

Imidlertid var tiden gået og komiteens midler efterhånden udtømte, og man så derfor ingen anden udvej end at tage under overvejelse at lade fregatten ophugge ved et dansk værft, men omsider lykkedes det fiskerinspektør Løfting, der var medlem af komiteens forretningsudvalg, at få godsejer Schou på Palsgaard til at interessere sig for fregattens skæbne, og resultatet blev, at godsejeren overtog fregatten den 7. august 1912.

Betingelserne for købet af fregatten var, at godsejer Schou skulle bevare fregatten til en værdig anvendelse i

5 år, og at han, om han ikke kunne finde fortsat anvendelse for den, kunne lade den ophugge ved et dansk værft.

Fregatten var hos ejeren af Palsgaard kommet i gode hænder, og to år senere på 50 års dagen for kampen ved Helgoland afholdtes en storslået mindefest i Juelsminde om bord i fregatten, til hvilken fest først og fremmest var inviteret alle veteranerne fra kampen — og det var på den tid ikke så få.

Fregatten lå iøvrigt foreløbig opankret på Juelsmindebugten, og da det netop var på den tid, man for alvor var begyndt at eksperimentere med den trådløse telegrafi, lod godsejer Schou oprette en skole for trådløse telegrafi om bord.

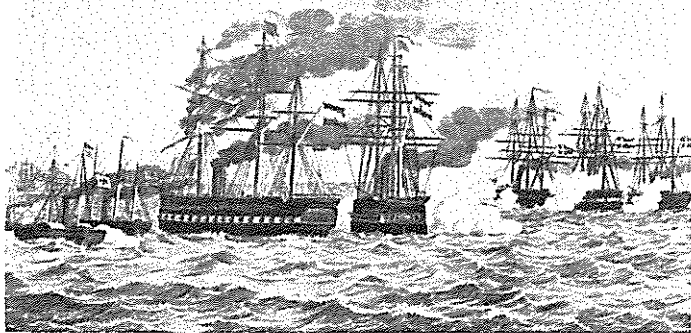
Ved den første verdenskrigs udbrud i 1914 blev der atter brug for den gamle fregat, idet militæret havde brug for en radiostation ved Aalborg, og efter at godsejer Schou havde samtykket deri, blev fregatten slæbt til Aalborg, hvor den altså atter gjorde maritim nytte og igen kom under splitflaget.

Efter krigens slutning blev fregatten slæbt tilbage til Juelsminde, og skønt de 5 år, godsejer Schou havde forpligtet sig til at bevare fregatten i, forlængst var passeret, tænkte han ikke på at lade den ophugge, men vedblev at være en pietetsfuld ejer af og værge for den gamle fregat lige til sin død i 1925.

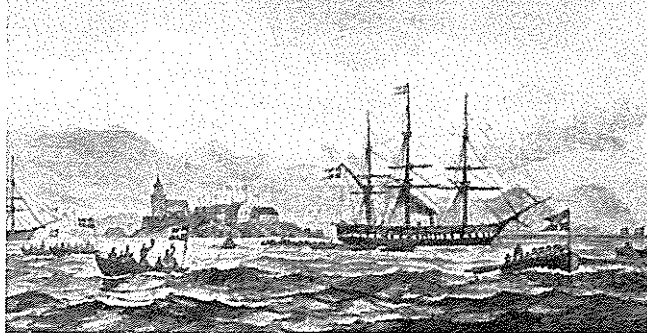
Efter godsejerens død ønskede arvingerne imidlertid at lade fregatten ophugge, men efter forskellige anstrengelser fra fiskeriinspektørens og overingeniør Holtermanns side lykkedes det til sidst at få marineministeriet til at overtage fregatten, der påny slæbtes til København.

Samtidig dannedes atter en komite — komiteen til fregatten »Jylland«s bevarelse —, der påtog sig den ikke lille opgave at indsamle henvend en halv million kroner til fregattens nu hårdt tiltrængte reparation og at gøre et forsøg på at føre den tilbage til den oprindelige skikkelse, og ved hjælp fra såvel offentlig som privat side var det i 1939 lykkedes at gennemføre forskellige reparationer og rekonstruere rejsningen.

I 1936 stiftedes yderligere selskabet
(Fortsættes side 31)

Kampen ved Helgoland 9. maj 1864.

Ved islandsfærden 1874 aflagde »Jylland« også Fæærerne et besøg.

INDISK DEMOKRATI

DEN 15. februar afsluttedes det hidtil største demokratiske eksperiment, verden endnu har set. Indien gik til valg. — Et rige eller måske rettere sagt en verdensdel, 7 gange så stor som Frankrig og med 10 gange så mange indbyggere, hvoraf kun 15% kan læse og skrive.

Dette rige havde — og har — desuden det handicap, at staten er ung og mangler den trænede administration, som mange års beståen kan give. Den britiske administration er jo nemlig borte og den var desuden ikke indrettet på valgkampagner. Derfor måtte den indiske regering så at sige stampe hele apparatet op af jorden, blandt en befolkning, der endnu er ganske ukendt med disse ting og deres betydning. Den måtte forklare de fattige bønder og kulier, hvad det hele gik ud på og få dem til at møde ved stemmeurnerne ved at give dem en følelse af, at hver eneste af de 176 mill. stemmeberettigede, som aldrig tidligere var blevet spurgt, nu var med til at forme deres egen fremtid selv om hver enkelt kun disponerede over 1/176 milliontedels indflydelse. De måtte forklare dem, hvad de forskellige partier var og hvad de ville. De måtte forklare dem, det mærkelige, at selv den usleste paria stod ganske frit, uden noget som helst tryk, fordi hans afstemning skulle være og ville blive hemmelig. Og de måtte endelig finde et tilstrækkeligt stort antal mennesker, der kunne lede valghandlingen, sørge for valglisten og for at løftet om fri og hemmelige valg også virkeligt blev holdt.

Det sidste lykkedes ikke helt, for så vidt som mangelen på sådanne mennesker gjorde, at valgene måtte foregå successivt i eet eller flere områder ad gangen, — men forøvrigt også fordi man måtte finde de rette årstider for valget i det vidtstrakte rige, der strækker sig fra de vilde og øde Himalaya-bjerge i nord til det solstegte syden, ned ved Ceylon og det indiske hav.

Men det første — gennemførelsen af fri, hemmelige valg og forståelsen af deres betydning — ser ud til at være lykkedes helt. I den retning har Indien nu taget arven op efter de vestlige demokratier og ydet en præstation, der er al mulig anerkendelse værd. Det er tilmed sket med en ro og orden, ja en værdighed, der kan tjene til eksempel for mange andre folk — også for det andet store asiatiske »kontinent« Kina, hvor ingen ville drømme om at spørge de borgere, der tvangsindlægges i Maos kommunistiske eksperiment.

Tænk Dem, at 176 mill. vælgere skulle vælge frit mellem 2000 kandidater, tilhørende alle partier fra det mest nationalistiske, religiøst fanatiske højre, over Nehrus kongres parti i midten til kommunisterne på den yderste venstre fløj. — Og tænk Dem, at 85% af disse 176 mill. vælgere hverken kunne læse eller skrive, at deres daglige horisont i århundreder

Af oberstløjtnant E. J. Wiboltt.

har været indskrænket til landsbyernes eller arbejdspladsernes grænser og at de derfor let skulle kunne hidses op ved dæmagogi og had, til vold og anden selvtugt.

Men allerede imperialisten Kipling har sagt, at selv om det indiske folk er mere klassesdelt end noget andet på den jord, så repræsenterer det dog et instinktivt demokrati og en tolerance, der lige så lidt er uden side-stykke i verden. Og sandheden i disse ord viste sig også under valgene.

Inderne tog valgdagen som en festdag, og de skaredes om de improviserede borde, som de forskellige partiers »hververe« i dagens anledning havde stillet op i de øde bjerge, i storbyernes menneske-vrimlede gader eller på landsbyernes solbagte torve. Ikke for at ophidse, men for at vejlede. De sad der alle sammen, fredeligt side om side, nationalisten, den liberale, socialisten, kommunisten og hvad de nu repræsenterede og fortalte i al fredsommelighed de tilidsfulde masser, hvor de skulle stemme, ledsaget af en sagtomtig appel om for hvem de skulle kaste deres stemmeseddel i urnen.

På valgstedet blev vælgeren så krydset af på valglisten og måtte trykke sin finger ned på en pude med slidstærk farve, således at enhver kunne se, at han havde stemt og ikke kunne gøre det een gang til. Derefter fik han sin valgseddel, ikke en »smørrebrødseddel« som hos os, for han kunne jo ikke læse, forstod knap nok at bruge sin blyant, men bare en seddel.

Og så kom han alene ind i stemmerummet. Her stod der en urne for hver af de kandidater, han kunne stemme på; og de var mærkede, ikke med navne, men med det partisymbol, som han under valgkampagnen efterhånden havde lært at kende. Det betød i forbigående sagt, at der måtte opstilles 2.800.000 sådanne urner; og i een af dem stak den ensomme Inder altså sin stemmeseddel. Han gjorde det med en andagt, som kun den, der har været undertrykt i århundreder og nu oplever et ufatteligt under, kunne gøre det. Og han bad måske også en bøn til de mægtige, nye og trods alt ukendte magter han nu gav sig und under. I virkeligheden bestrøede de indiske kvinder da også mange steder urnerne med det røde, rituelle pudder, de kalder »kumkum«, som om de var gudebilleder i et tempel.

De fleste stak deres seddel i kongrespartiets urner. For Nehru kendte de. Hans parti havde ikke blot haft den bedste organisation og de største pengemidler. Men han var jo tillige den store og hellige Gandhis discipel og arvtager. Han havde i 4 måneder rejst 350.000 km for at tale til og lade sig se af millioner landsmænd fra brahminen ned til den usleste paria, fra det kolde norden til det sol-

Pandit Nehru.

støvmættede syden; og det vidste alle, at han var fri for korruption og bestikkelser.

Det betød ikke så lidt for folk, der i århundreder havde været vant til begge dele som en fuldt ud menneskelig og hæderlig ting, de selv og alle i landsbyen efterhånden havde vænnet sig til som noget dagligdags og naturligt.

Men samtidig viste der sig alligevel andre strømninger i det indiske folk, hvis styrke man måske havde undervurderet. Nehrus navn var ikke nok for mange af vælgerne. De tænkte måske på, at trods alt var der også korruption i kongrespartiet. Dets repræsentanter var heller ikke altid enige, for nogle prækede gammeltdags nationalisme, andre ny veje, som de dog ikke ville eller kunne følge i praksis. I virkeligheden gik det jo småt med reformerne og den konstante halvsult ude i landsbyen var ikke blevet mindre.

Derfor gik der mange stemmesedler i de urner, der repræsenterede oppositionen, især den til venstre og især i den sydlige del af landet i de kommunistiske urner. Det betyder måske endnu ikke så forfærdelig meget, for i dette tolerancens land har de indiske kommunister et program, der respekterer ejendomsretten og egentlig er mindre rødt end socialisternes.

Men det betyder alligevel, at selv om Nehru stadig har et stort flertal i parlamentet, er det ikke nær så stort ude i befolkningen. Dertil kommer, at indenfor hans eget parti sluttede den antikommunistiske og nationalistiske højrefløj nok op bag ham på grund af hans stærke stilling ude i folket. Men denne partiopposition er der stadig og vil røre på sig, som den har gjort før — hvis Nehrus politik bliver for liberal.

Dette er en kendsgerning. Den anden kendsgerning er, at Nehru må

(Fortsættes side 27)

God kunst ind på de nye kaserner

KUNST skænker hygge, det er sandt. Men det er måske endnu mere sandt, at kunst giver stimulans og vækker eftertanke, ja dyb glæde hos den modtagelige. I alle livets forhold udgør de kulturelle værdier en væsentlig del af livsindholdet. Værnepligtstiden er ungdomstiden, og modtageligheden er stor i disse år. Man kan ikke overvurdere betydningen af ved siden af militæruddannelsen at få sin kulturelle viden uddybet ...

Disse ord læser man i en lille brochure, som uddeles til de soldater, der gør tjeneste ved Svea Artilleriregimentet i Risne. Dette regiment var det første i Sverige, som startede en kunstforening. Det skete i 1943, men siden er der dukket kunstforeninger op ved en række svenske regimenter.

En tigre fra soldaterne!

Paa kasernen i Örebro får soldaterne udleveret en fortegnelse over regimentets kunstsamling. Og den er ikke lille. Der gives oplysninger om de enkelte værker og om kunstnerne bag dem. I indledningen læser man:

— »Regimentet ejer en repræsentativ og værdifuld kunstsamling, som du under dit ophold her får rig lejlighed til at studere. Hensigten med samlingen er dels at sørge for hyggelige omgivelser i de lokaler, hvor du skal tilbringe din fritid, dels at søge at øge din interesse for kunst og lære dig at skelne mellem god kunst og »trommesalsmalerier«. Denne kunstsamling er blevet til gennem gaver fra kunstnere, firmaer og private. Du kan finde givernes navne i denne brochure. Det har været os en glæde, at også værnepligtige har bidraget ved hver lønningdag at undvære en tigre eller mere. Regimentet vil gerne takke alle dem, som på forskellig måde har været med til at skabe denne samling.«

Det er ganske interessant at se, hvordan svenskerne med virkelig ildhu går ind for god kunst på kaserner-

Journalist Frits Høyrup skriver om bestræbelserne for at få skabt kunstnerisk harmoniske rum på kasernerne og i lejre og foreslår, at forsvarsministerens kunstneriske udvalg bliver permanent som rådgiver for militæret.

Professor Kræsten Iversen, oberst Maare og professor Aksel Jørgensen fotograferet på den udstilling i Kunstakademiet, hvor det kunstneriske udvalg præsenterede de værker, man kunne tænke sig at anvende ved udsmykning af kasernerne.

ne. Efter den sidste verdenskrig stod vi herhjemme med ribbede kaserner som følge af tyskernes huseren. Det er klart, at vi ikke har haft de samme muligheder som svenskerne for at løse spørgsmålet om god kunst på kasernerne. Der var mange andre og vigtige opgaver at løse, da vi igen skulle have et forsvar stablet på benene.

Gør kasernelokalerne »varme«.

Det blev Rasmus Hansen, som i sin

forsvarsministerperiode fik den idé, at der burde tages fat på problemerne vedrørende udsmykning af kaserner og lejre. Han havde under sine besøg rundt omkring i landet set mange mindre gode ting. Rasmus Hansen lod derefter nedsætte et kunstnerisk udvalg med oberst Niels Maare (kendt for sit arbejde ved restaureringen af Frederiksberg slot), kommandør S. B. V. J. Greve, professorerne Aksel Jørgensen og Kræsten Iversen samt museumsinspektør J. Styhr fra den kongelige kobberstiksamlings og statens museum for kunst. Dette udvalg blev nedsat i efteråret 1948.

Udvalget besøgte en lang række kaserner og lejre i Danmark og foretog en studierejse til Sverige. Udvalget har overfor ministeren stillet forslag om forbedring af udsmykningsmaterialet, og udvalgets indsats har allerede båret frugt. Det kunstneriske udvalg må betragtes som et rådgivende organ for de anskaffende myndigheder.

Der forestår nu bygning af en række nye kaserner og lejre og tjenestetiden udvides til 18 måneder. Der vil i endnu større udstrækning end tidligere være brug for udvalgets arbejde og indsigt. Det ville derfor være naturligt, om udvalget blev permanent. Det ville også være uklogt at forspilde den chance, man nu har for at få de nye kaserner udsmykket og udstyret på en kunstnerisk forsvarlig måde. Lad fagfolkene gøre
(Fortsættes side 29)

En af samlingsstuerne for de menige på Örebro kaserner i Sverige.

FEM ÅR I DEN FRANSKE FREMMELEGION IV

Eks-legionær Harris Olsen slutter her beretningen om opplevelserne i Fremmedlegionen. I sidste nummer fortaltes om hans desertering og engagement som musiker i Casablanca, hvorfra turen nu går til Tanger.

Samme kveld ble jeg presentert for en direktør som gjerne ville engasjere meg til sitt etablissement i Tanger. Her var sjansen, og jeg slo til. Glemte jeg fremmedlegionen og de offiserene jeg nettopp hadde snakket med. To dager senere var jeg på vei til den berømte internasjonale byen.

I Souk-el-Arba, grensen mellom fransk og spansk Marokko, kom passkontrollen på toget. Dette var en strek i regningen, da jeg ingen papier hadde men pytt, jeg får bløffe meg igjennom, tenkte jeg. Jeg utga meg som amerikaner og gjorde som om jeg ikke forsto fransk, men gendarmen var utpekulert og gikk ikke på noen pinne. Han tok opp noen kort som han hadde i en liten kasse, og så sannelig — på ett av kortene sto navnet mitt, og under det at jeg var desertert fra fremmedlegionen. «Me no compris», sa jeg med bred amerikansk aksent og nektet ved å riste energisk på hodet. Jeg forsto jo alt hva han sa, og ble ikke høy i hatten da han sa at vi fikk være med toget til Tanger og derfra tilbake til grensen, hvor han ville overlevere meg til de franske militærmyndigheter. Ved ankomsten til Tanger, viste han meg sånn tilfeldig at han hadde revolver på seg, samtidig som han fjernet livremmen min. Da jeg stirret forundret på ham,

lot han meg forstå ved geberder at jeg ville ha vanskeligheter med å rømme, når jeg stadig måtte holde på buksene så de ikke skulle falle av.

Det var et sørgelig kapittel for mitt vedkommende. Her var jeg i Tanger og skimtet Gibraltar på den andre siden. Friheten lå bare noen skritt fra meg, mens jeg var fanget og måtte tilbake til livet i legionen og straffen som ventet meg. I Souk-el-Arba gikk vi av toget, og derfra ble jeg kjørt i bil til Kenitra, eller Port Lyautey, oppkalt etter den franske marsjalen. Der ble jeg fremstilt for plasskommandanten som spurte meg hvilket regiment jeg tilhørte. Jeg nektet bestemt å tilhøre noe som helst regiment, men da han med stikkbrevet i hånden ba meg om å kneppe ned buksene, skjønnte jeg at han hadde noe i bakhånden. «Voilà, sa han. Der har vi føflekken på innsiden av venstre lår». Altså en føflekk som jeg hadde hatt siden jeg var født og aldri hadde lagt merke til selv. Legionens skarpe øye hadde imidlertid sett den da jeg vervet meg og ført den inn i mine papirer som identifikasjonsmerke.

Jeg ble deretter ført over i stedets kakebu hvor det var 4 celler som alle sto åpne, men en av dem var okkupert av en spanier. Vi kom i snakk med hverandre og han fortalte meg

at han hadde vært legionær i 1926 under Riffkrigen, men var blitt lei av hele greia og hadde stukket av og gjemt seg hos sin søster som bodde i nærheten. Han hadde arbeidet i byen hele tiden, men plutselig en dag var han blitt gjenkjent og arrestert. Her hadde jeg altså enda et bevis for hvor vanskelig det er å rømme fra legionen. Min nye kamerat som var i sivil, fikk besøk av sin søster hver dag og hun hadde med seg vin, tobakk og all slags god mat som han broderlig delte med meg.

De få dagene vi fikk lov å være der, levde vi som grever, men som sagt det varte ikke lengre. Tidlig en morgen kom vakthavende sersjant og ba oss gjøre oss klar til å reise. Vi ble lenket to og to sammen med en hel del sivile forbrytere som skulle for retten i Casablanca. Jeg kom heldigvis sammen med spanieren, for vi skulle videre til Marrakech. På toget kunne jeg ikke annet enn le når jeg spurte gendarmen om han ville låse opp håndjernene for jeg skulle på WC. Dette nektet han og sa at skulle vi på WC måtte vi gå sammen. Altså, skulle han ut, måtte jeg bli med og skulle jeg ut, måtte jeg dra ham med. Jeg var gla for at jeg hadde vent meg av med å være sjenert, ellers hadde det nok gått galt.

I Casa Blanca ble vi puttet inn i «Boite a Salad» (Salatkasse) som Svartemarja ble kalt og kjørt til et militærfengsel. Neste morgen hentet de spanieren og meg og kjørte oss, lenket til hver vår gendarm, til Marrakechtoget. Denne gangen var de fem timene ikke så behagelige som da jeg kjørte den motsatte veien. Fra stasjonen i Marrakech spaserte vi til leiren og ble der overtatt av våre egne. Det gikk som en løpeild i leiren at jeg var kommet tilbake som fange, og alle kom bort for å hilse på meg. De fikk seg også en god latter når de fikk se dressen, stråhatten og solbrillene. En korporal fulgte meg bort på arsenalet, hvor jeg fikk byttet sivildressen med en leiruniform. Arsenalsjefen ba meg om å ta det med ro, for det hastet da ikke sånn med å komme i kakebu, sa han. Flere av guttene kom inn og stakk til meg både vin og sigaretter, og mente at det var best å forsyne seg, for det var jo ikke godt å vite når jeg kunne få sånne saker igjen. I kakebu fikk jeg enecelle, så jeg hadde det ikke akkurat noe hyggelig de 45 dagene jeg kom til å sitte der inne.

Endelig opprant den dagen jeg skulle sendes til Casablanca og stilles for krigsrett. Det var flere stykker av oss som skulle reise, og vi ble lenket sammen før vi marsjerte til stasjonen. På toget der imot ble lenkene tatt av oss, da vi hadde egen resevert avdeling og rømning var utelukket med så mange gendarmer rundt omkring oss. I Casablanca blev vi igjen hentet av «Salatvogna» og kjørt til krigsrettens fengsel.

Ja, der var det andre boller. Først ble alle våre eiendeler tatt fra oss, og deretter ble vi kledd naken og grundig undersøkt. En etter en måtte vi bøye oss, mens en betjent lyste oss inn i endetarmen og deretter inn i

Den første station på hjemreisen: Marseille.

munnen for å se om vi ikke hadde smuglet flintesteiner eller noe annet nyttigt som vi kunne få bruk for i fengslet. Trass i denne hårfine undersøkelser, var det flere av de gamle fengselsfuglene som hadde klart å få med seg en hel del av de forbudte sakene.

Vi ble ført inn i cellene som lå i høyde med en stor, firkantet gårdsplass, og dørene sto oppe hele dagen, så vi kunne bevege oss fritt omkring. En betjent spurte meg om jeg hadde penger, for i så fall kunne jeg få kjøpt kaffe, tobakk, fløte og vin. Jeg sa at jeg hadde penger på kontoret, og han ba meg da om å sette opp en liste, så skulle jeg få varene den neste dag. Her går det godt, tenkte jeg. Ute hele dagen, men bare låst inne om natten, og en kan få kjøpt så å si alt det en vil bare en har penger! Det var forbudt å røke i cellen, men ute kunne vi røke så mye vi ville, og en fyrstikk fikk vi av betjenten bare vi spurte om det. Om morgenen fikk vi en pøs med kokende vann, og i en tom fløteboks som vi hadde slått huller i med en spiker, traktet vi kaffe. Det var primitivt, men smakte godt.

Dagen fordrev vi med å spille damm eller sjakk, og da vi ikke var i besittelse av originalbrikker, laget og formet vi disse av tygget brød.

En ettermiddag kom en rettsbetjent inn til meg med en lang liste med navn på advokater. Han forklarte at min sak snart ville komme opp i retten og at jeg bare kunne velge et av navnene som sto på listen, så ville vedkommende advokat påta seg mitt forsvar på statens bekostning. Jeg valgte ut et navn ut i det blå og et par dager senere kom det en advokat som jeg satte inn i min sak. Aktor, en gammel oberst, fikk jeg også besøk av, men han forsøkte bare å dreie saken helt rundt og laget forskjellige feller for meg, men jeg bet heldigvis ikke på kroken.

Tiden gikk og jeg begynte så smått å bli nervøs, men endelig en morgen ble fire av guttene og jeg hentet og kjørt direkte til «Conseil de la Guerre» (Krigsretten). Forresten, når jeg tenker på det, så ble navnet allerede den gang forandret til «Tribunal Militaire» (Militærdomstol). Forandringen besto i at i stedet for bare offiserer i retten, var nå dommeren sivil, og det var for at alle saker skulle kunne sees fra to sider. Derigjennom ble dommene mer korrekte og aldri så strenge som før.

Det var et høytidelig øyeblikk da jeg ble ført inn i rettssalen. 12 legionærer presenterte gevær så snart jeg viste meg, og ple plasert vis a vis aktor, med en gendarm ved siden av meg og min advokat bak ham igjen. I enden av salen på min høyre side satt retten, med dommeren som var kledd i en elegant purpurkappe og hvit parykk, i midten flankert av 6 offiserer i gallauniform. Virkelig et imponerende syn. Aktor leste opp anklagen og sluttet med å si at anklagede i morgen hadde sittet akkurat 3 måneder i varetekt og det skulle være straffen, betinget — la han til etter en pause.

Dommeren trakk seg tilbake for å

rådslå og jeg ble ført ut. Ti minutter senere ble jeg ført inn igjen, og mens soldaterne presenterte gevær, ble dommen opplest. Aktors henstilling om betinget dom ble ikke tatt til følge, og dommen lød på 3 måneders fengsel som ble betraktet som sonet.

Dagen etter ble jeg sloppet ut, og en korporal fra legionen kom og hentet meg for å følge meg til militærleiren. Der skulle jeg bli til det kom nærmere ordre, for jeg var etter reglementet ennå ikke ferdig med tjenesten. Ergo: de 3 måneder jeg hadde sittet inne pluss de 26 dagene jeg hadde vært vekk fra tjenesten, måtte jeg gjøre om igjen. Dette var en strek i regningen, for den dagen jeg ble løslatt, var nemlig mine 5 år omme. Vel, vel, vi får ta det med ro og se fremtiden an, tenkte jeg.

Mens jeg ventet på ordre, arbeidet jeg litt i hagen hos kapteinen og fikk ellers ta meg en tur til byen og gjøre som jeg ville, men det skulle bli anderledes. Plutselig en dag på appellen ble jeg sammen med noen andre ropt opp, og ordren var at vi skulle pakke med en gang og reise til Fez. Jeg syntes det var litt rart at jeg ikke ble sendt til mitt gamle regiment, men jeg fikk høre at alle som hadde vært i krigsrett og bli dømt, vekslet regiment for å unngå en eventuel kritikk. Det var det jo ikke noe å si på og humant var det jo også, forsåvidt.

Det var ikke akkurat noen kongelig mottagelse vi fikk ved ankomsten, da de fikk vite at vi kom fra krigsrett, men vi kom da igjennom det også og ble innrullert i 11. kompani som lå i et fort som het Taguelft. Vi ble liggende i Fez noen dager, til vi hadde samlet så mange at det ble nok til en sterk konvoi. Fra Fez var vi heldige, idet vi fikk kjøre proviantbiler helt frem til Kasbah-Tadla, som er den siste store gjennomgangs-stasjon før vi begynte marsjen opp til fortene som lå høyt oppe i Atlasfjellene. Natten etter dro vi oppover med fullpakkede esler, og det ble ikke akkurat noen fornøylesturer, for det var kuldegrader, og dessuten kom vi rett ut i snøstorm. Ut på morgensiden sørget solen for å smelte snøen og der gikk vi og vasset i sørpe og slaps som gjorde oppstigningen verre og verre.

Omstider, etter 5 dagers marsj, nådde vi endelig fortet, og jeg skal si vi var glade da vi endelig kunne slenge oss ned og hvile oss riktig ut. Dagene på fortet var ellers ganske behagelige, med litt rengjøringsarbeid og et par timers vakt om natten.

En natt jeg sto i vaktårnet fikk jeg se noe hvitt som kom snikende inn i den 5 meter brede piggrådssperringen som gikk rundt hele fortet. Nå kunne jeg ikke så godt se hva det var, for det tropiske nattelyset får ens fantasi til å spille en mange puss, men jeg la da an og skjøt, og bylten ble liggende. På et par minutter var hele fortet på benene og vakthavende offiser spurte meg om det var meg som hadde skutt. Jeg svarte bekræftende, og da sa han at når portene ble åpnet i morgen og de ikke fant noe i pigtråden, skulle jeg få minst 8 dager for å ha skutt uten grunn.

De fant imidlertid kadaveret av en stor arabisk fårehund, og i stedet for 8 dager fikk jeg noen lovord for å ha passet så godt på.

I 12 dager hadde jeg vært på fortet, da jeg fikk beskjed om å gjøre meg klar til å marsjere tilbake til Fez neste dag. Det var to av oss som skulle dra, men vi hadde 40 mann ridende Spahis foran, bak og på siden av oss som proteksjon i tilfelle overfall. Jeg må si at de tok godt vare på oss så vi skulle komme helskinnet frem.

Vi kom da frem til Kasbah-Tadla et par dager før jul og ble invitert til å bli der til over nyttår, da det ikke gikk noen busser før. En stor flystyrke lå stasjonert der, og på selve juleaften, mens vi holdt på med underholdningen, ble det slått alarm. Alle flyverne styrtet på dør og lettet noen minutter etter. De var borte en halv times tid, og da de landet igjen var jeg borte og spurte en av flyverne hva de hadde vært ude etter. Han fortalte at et fort i nærheten som var bemannet med Senegal-negre, var blitt overfalt og slått på vill flukt. Nå hadde de bare vært en tur borte og sloppet noen »julepakker«, araberne var stukket av og Senegalene var rykket inn, og nå går vi inn og feirer videre, sa han. Ja, det må jeg si var fort gjort.

Jeg hadde det virkelig hyggelig den tiden jeg var i Kasbah-Tadla, og likte meg ikke noe videre da jeg et par dager etter nyttår måtte inn i en buss for å reise til Fez. Der fikk jeg byttet uniformen med en dress som var til å knappe helt opp i halsen og ble kalt »Clemenceau«, etter den franske statsmannen som alltid gikk med sånne dresser. Et par militærskjorter, underbenklær, strømper og et par nye støvler hørte med til utstyret da jeg ble dimittert. Da jeg ikke kunne bruke noe av det jeg fikk utlevert, tok jeg alle sakene og gikk ned i byen til en araber som handlet med brukte saker. Han tok imot meg med åpne armer og jeg fikk byttet til meg noenlunde bra dress, et par silkeskjorter og et par laksko. Penger hadde jeg også, da jeg samme dag hadde fått en postanvisning på 5 pund fra en venn i England.

Fra Fez reiste jeg direkte til Oran og der gikk jeg ombard i en stor Midelhavsdampner som skulle bringe meg til Marseille. En av passasjerne hadde en mandolin som jeg fikk låne, og det varte ikke lenge før de ba meg om å spille til dans. Jeg stepper litt og sang, og da de fikk rede på at jeg kom direkte fra Fremmedlegionen, var det ikke måte på alle drinkene jeg fikk og alle pengene de samlet inn til meg. Det var en tilbakereise jeg aldri hadde drømt om å få. I Marseille fikk jeg utlevert mine papirer og anvisning på en kaserne hvor jeg kunne bo og spise mens jeg oppholdt meg i byen. Jeg fikk nemlig beskjed om at hvis jeg ville ha billett helt hjem til Norge, måtte jeg minst vente et par måneder til krigsdepartementet hadde gitt sitt pro forma samtykke til å betale billetten helt hjem. Derimot kunne jeg, hvis jeg

(Fortsatt side 29)

ØVELSE på Bornholm -

Under Bornholms værns vinterøvelser indgik hjemmeværnet i week-end'en 9.—10. februar med den opgave at tage det første stød mod en landgangsstyrke, bestående af Bornholms værns rekruttskole, der gjorde »landgang« pr. jernbane ved Balka strand ved Nekso. Hjemmeværnet måtte i første omgang vige for landgangsstyrkerne, men da Bornholms værn kom frem, blev fjenden kastet tilbage. Øvelsen skete i koldt og blæsende vejr, delvis snestorm.

FOTO: FLEMMING JENSEN

1. Øvelsens ældste deltager, den 77-årige Sandemand Schou fra Rø.
2. Hærchefen, generaløjntant E. Møller, og chefen for Bornholms værn, oberst, greve Trampe, inspicerer en maskingeværpost.
3. Der varmes fingre og tørres vanter i bivak'en.
4. En maskingeværpost ved udkanten af Nekso.
5. Landgangsstyrkerne rykker frem gennem byen.
6. Generaløjntant E. Møller skridter fronten af ved hjemmeværnsparaden på torvet i Nekso.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

Masser af plastic.

Vi lever midt i en plastic-tid. I U. S. A., hvor plastic-forbruget er ca. 10 kg pr. indbygger om året, har man således til militært brug ladet opstille nogle plastic-barakker med splintfri vinduer!

Spar på krudtet!

Den 8. maj 1625 underskrev Chr. IV nogle søkrigsartikler, hvori han af sparsommelighedshensyn midlertidigt afskaffede salutskydningen. Endvidere bestemte kongen, at de skud, der blev affyret for at få et fjendtligt skib til at overgive sig, skulle betales af dem, der havde forsømt at stryge flaget.

Bly-indsamling.

Under krigen mod englænderne i 1801 måtte de sjællandske bønder aflevere deres urlodder til staten, så de kunne smeltes om til geværkugler.

Øl.

I midten af det 15. århundrede tilkom der hver mand i den danske flåde en ration af ca. 5 liter øl om dagen. Det meget øl skulle bøde på kostens dårlige sammensætning. Kosten bestod hovedsagelig af hårdt brød, ærter, gryn, nedsaltet fisk og salt kød.

Kvinder om bord.

Som bekendt var der før i tiden — og navnlig i Christian IV's regerings-tid — meget streng straf for at have kvinder om bord i orlogsskibene. Dette forhindrede dog ikke kong Christian i selv at have damer med på sine sørejser. Således lod den navnkundige søkonge om bord på orlogsskibet »Trefoldighed« indrette et kammer til Vibeke Kruse, Vibeke, der havde været Kirstine Munks kammerpige, var på det tidspunkt kongens elskerinde og fødte ham senere to børn, nemlig Ulrik Christian Gyldenløve og Elisabeth Sofie Gyldenløve.

Det helt store knald.

En brintbombe menes at indeholde 10 kg »sprængemne« og at have samme sprængvirkning som 80 atombomber af den type, som i 1945 anvendtes ved Hiroshima.

Admiraler, læger, tandlæger og præster.

I den engelske flåde tjenestegør ca. 65 admiraler, 550 læger, 200 tandlæger og 150 orlogspræster.

Desertører.

I det 18. århundrede var der — selv i fredstid — meget hårde straffe for at desertere fra den danske hær. En desertør kunne f. eks. straffes med at løbe spidsrod 24 gange mellem 200

mand. Deserterede en større gruppe, straffedes hovedmanden med at få skåret ørerne af og blive lagt i jern for livstid. Man opmuntrede de mere skikkelige soldater til at angive kammerater, som agtede at desertere. Angiverne blev lovet 30 rdl. som løn for en korrekt angivelse, og deres navne skulle holdes hemmelige. 30 rdl. var en meget stor fristelse for soldaterne. Det kan til sammenligning nævnes, at hærens bødde fik 10 rdl. for at hals-hugge en soldat, når dette skete med sværd. Stikkeriet var således meget lønnende.

Fra havvand til drikkevand.

Ferskvandet har altid spillet en stor rolle i søkrigshistorien. Af vandmængden om bord afhæng stort set varigheden af flådens ophold i søen. Det er kun lidet kendt, at der allerede i 1692 installeredes en maskine om bord i linieskibet »Dannebrog«, som kunne destillere havvandet.

Marskaller og hestestalde.

Den nu så fornemme militære titel »marskal« var oprindeligt betegnelsen for den mand, der havde opsiget med hestene og staldene.

Hæren i smuglerkrig.

Bekæmpelsen af smuglere påhvilede for en del hæren i begyndelsen af det 18. århundrede. Således sørgede soldaterne for afpatruljeringen af Øresunds-kysten, hvor de skulle forhindre smuglere i at gå i land.

Errold Flynn og Royal Navy.

Da det i sin tid meddeltes, at en amerikansk admiral skulle overtage kommandoen over atlantpagtens flådestyrker, vrimlede det med indignerende indlæg i den engelske presse. I et indsenderbrev til »London Daily Express« stod bl. a.: »Det forlyder, at Errold Flynn skal have kommandoen over den engelske flåde!«

En tidlig »pindsvinestilling«.

Kastellet i København blev oprindeligt bygget som et citadel, d. v. s. en kærnefæstning med stærke forsvarsværker. Det var meningen, at hæren efter en eventuel fjendtlig erobring af hovedstaden skulle søge ly i Kuppet og herfra tvinge fjenden til en ny belejring, så han derved mistede kostbar tid. Kuppet var med andre og moderne ord bygget som en slags »pindsvinestilling«.

Flåden og heksene.

I 1589 fik rigsadmiral Peder Munk ordre til at sejle den engelske dronning Anna, som var den danske konges søster, til Skotland. En flåde på 11 orlogsskibe gjordes klar til for-målet. Imidlertid kom skibene ud i stormvejr og trak meget vand, hvor-

for de måtte søge ind til det nuværende Oslo. Den overtroiske Peder Munk anklagede tre københavnske kvinder for at have villet »forgjøre og omkomme Kongens Skibsflåde«. Endvidere gav uheldet kombineret med overtroen anledning til, at der blev ført en proces mod præsten og de øvrige indbyggere på Fejø, idet man fandt ud af, at en Fejø-kone havde stået i ledtog med de tre københavnske »heks«!

En lønningliste.

Skibsbygmestrene i det 16. århundredes danske orlogsskibe lønnedes i forhold til det øvrige personel førsteligt. Deres gage udgjorde for et år: 300 rdl., 2 okser, 8 lam, 12 gæs, ¾ td. smør, 1 td. sil, ½ td. gryn, 1 td. torsk, 8 tdr. rug, 12 tdr. malt, 8 tdr. øl, 6 skovsvin og fri bolig.

Soldaternes bifortjeneste.

Det stod sløjt til med Danmarks finanser under Frederik VI. Så sløjt var det, at de hvervede soldater ikke kunne leve af den gage, der blev dem udbetalt. Man valgte derfor at give soldaterne fri to dage af hver fire tjenest dage, så de i den tid kunne skaffe sig en bifortjeneste.

Beslaglæggelse.

Om en egentlig dansk orlogsskibe kan der først være tale fra 1509, da de to første deciderede orlogsskibe under dansk flag, »Engelen« og »Marie«, blev bygget. Før den tid og lang tid efter skaffede man sig krigsskibe ved at armere handelsfartøjer. Endvidere anholdt man udenlandske handelskibe, som gennemsejlede Øresund, tog deres ladninger i land, armerede dem og satte dem under dansk kommando. Som regel gav man skibenes ejere en vis godtgørelse for beslaglæggelsen.

(Fortsættes side 31)

Indisk demokrati

(fortsat fra side 22)

regne med et kommunistparti, der er stærkere end han havde troet. Selv om det vil være relativt mådeholdent, udsprunget som det er af et tålmodigt folk, må han derfor tillige regne med, at Moskva nu, som alle andre steder, vil udnytte kommunismen til det yderste og så at sige påtvinge det ny, radikale voldsmetoder.

Nehru har hidtil ført en klar anti-kommunistisk politik indenfor Indiens grænser, og den bliver han nødt til at opretholde. Men han har samtidig søgt at føre en neutral udenrigspolitik mellem øst og vest, selv da det kommunistiske Kina erobrede Tibet og nærmede sig Indiens grænser, også fra nord. Denne politik vil valget måske nu få ham til at ændre. — Og for så vidt har det også gjort den nytte at placere Indien tydeligere der, hvor det hører hjemme. I det vestlige demokrati, som det under valget på så strålende måde viste sig at være en del af.

forandre sig inden og ikke mindst under Danmarks mesterskaberne, der afholdes i København i dagene 1.—3. marts for de 5 lette klassers vedkommende, medens de 5 tunge klasser afvikles i dagene 8.—9. marts.

Det ser imidlertid ud til, at der kan opstilles et forholdsvis godt hold, idet der er mange fra klubberne kendte bokkere, der aftjener deres værnepligt. Desværre ser det ikke ud til at være muligt at stille med fuldt hold, idet enkelte af klasserne enten slet ikke er besat eller ret svagt besat. Til gengæld er der andre vægtklasser, hvor der vil blive hård konkurrence mellem adskillige vel kvalificerede bokkere. Dette fremgår tydeligt, når nedenstående liste, der indeholder en del af navnene på aspiranterne til en plads på holdet, studeres igennem:

Fluevægt: ?

Bantamvægt: Bent V. Larsen (A. I. K., Roskilde)

Fjervægt: Bent Lund (Olympia, Odense), Fynsmester 1952.

Letvægt: Helmuth Larsen (Hermod, København)

Letweltervægt: Preben Manfeld Jensen (Valby I. K.)

Weltervægt: ?

Letmellemvægt: Benny Nielsen (Valby I. K.). Dansk juniormester 1949. — Jens Andersen (F. A. K., Aarhus). Nr. 2 ved europamesterskaberne i Milano 1951. — Karl Erik Thomsen (Kelly, København)

Mellemvægt: Svend Erik Nielsen (Silkeborg A. K.). Jydsk mester 1949 og 1951. — Erik Villadsen (Skive). — Svend Aage Andersen (Aarhus A. K.). Dansk juniormester 1950/51.

Letsværvægt: Karl Jørgensen (O. A. B. K., Odense). Fynsmester 1952.

Sværvægt: ?

Boksekyndige og -interesserede vil ikke genkende til mange af disse navne, der borger for, at værnene og dansk idræt vil blive fint repræsenteret i England i maj måned.

Interessant bliver det at følge emneres resultater ved Danmarks mesterskaberne, og utænkeligt er det jo ikke, at der ved disse kommer helt nye navne i forgrunden og dermed melder sig som aspiranter til en plads på holdet.

Der er noget at kæmpe for, og indsatsen vil blive fulgt med største interesse.

Dansk Terrainsport Forbunds landsstævne 1952.

Som tidligere omtalt her i bladet afholder D. T. F. sit årlige mesterskabsstævne i terrainsport den 20. april. For at ingen skal kunne drage fordel af lokalkendskab og eventuelt henlægge sin træning til det terrain, hvor mesterskaberne er tænkt afholdt, holdes startsted og øvelsesterrain naturligvis hemmeligt indtil videre. Foreløbig vides kun, at mesterskaberne af-

Atter har en nation tilsluttet sig Conseil International du Sport Militaire

Vi har den glæde at kunne meddele, at C. I. S. M. også i denne måned har kunnet fremvise en ny tilslutning. Denne gang drejer det sig om Libanon (Liban), som er blevet optaget i organisationen, der nu omfatter 15 lande.

For en fuldstændigheds skyld skal vi nævne de 15 lande, hvis væbnede styrker nu er medlemmer:

Argentina, Belgien, England, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Libanon, Luxembourg, Spanien, Sverige, Tyrkiet, U. S. A., Ægypten og Danmark.

Dansk Fægte-Forbunds senior-B-mesterskaber.

På forsvarrets gymnastikskole afholdt D. F.-F. i dagene 2. og 3. februar sine senior B-mesterskaber på sabel og kårde.

Som i de senere år var værnenes befalingsmænd kraftigt repræsenteret og klarede sig som sædvanlig fint.

I sabelmesterskabet startede kun 9 mand, hvoraf de 3 var befalingsmænd fra hæren. Resultatet blev en smuk triumf for befalingsmændene, idet disse lagde beslag på de to første pladser, således:

Nr. 1: Kaptajn J. N. Roth ved 1. regiment med 7 sejre.

Nr. 2: Kaptajn P. B. Krieger Thomsen ved III/1. regiment med 6 sejre.

Om søndagen fortsattes derefter med kårdemesterskabet, der havde samlet ikke mindre end 41 deltagere, hvoraf godt og vel 50 % var befalingsmænd — hovedparten elever på forsvarrets gymnastikskole og hærens officersskole.

Efter hårde og jævnbyrdige indledende puljer og semifinaler kvalificerede 10 mand sig til finalen, der blev om muligt endnu mere spændende og jævnbyrdig. Kun tre befalingsmænd, nemlig kaptajn J. N. Roth ved 1. regiment, premierløjtnant S. Nørskov-Lauritsen ved G. H. R. og

fenrik E. V. Jørgensen ved II/6. regiment, overlevede de indledende runders skærsild og slap med i finalen, der fik det overraskende resultat, at fenrik E. V. Jørgensen placerede sig som nr. 1 med 7 sejre, medens kaptajn Roth og premierløjtnant Nørskov-Lauritsen endte godt nede i rækken som nr. 7 og 8.

Fenrik Jørgensen har imidlertid alle betingelser for at nå vidt som kårdefægter; han forener ro, tålmodighed og sikkerhed med hurtighed både i opfattelse og bevægelser og er desuden med sin højde og store rækkevidde i besiddelse af de fysiske forudsætninger. Der kan sikkert ventes godt nyt fra den kant.

*

I den kommende tid foregår en række interne konkurrencer mellem befalingsmændene i de tre værn, ligesom der afholdes klubmesterskaber og træningskonkurrencer i Officerernes Fægteklub, alt med henblik paa at bringe befalingsmændene i finest mulig form til de individuelle Danmarks mesterskaber, der afholdes således:

Den 26. april: Danmarks mesterskab på sabel.

Den 27. april: Danmarks mesterskab på kårde.

Vi venter ikke alene at se værnene kraftigt repræsenteret på anmeldelseslisterne, men også blandt præmietagerne.

Fægtingen griber mere og mere om sig blandt befalingsmændene, og før eller senere må det vel lykkes at erobre også et individuelt mesterskab. Skal det være allerede i år? Hvem bliver det, der bryder isen?

Jævnbyrdigheden mellem de bedste militærfægtere er så stor, at det er umuligt at profetere, hvem der klarer sig bedst.

De internationale militære boksemesterskaber

I sidste nr. af »Folk og Værn« omtaltes ganske kort samtlige årets internationale militære mesterskaber, for at alle i tide kan være i stand til at træffe sine forberedelser og sørge for at være i form, når udtagelserne finder sted.

Det første af de militære mesterskaber, hvor der bliver dansk deltagelse, er boksemesterskaberne, der finder sted i England — nærmere betegnet Portsmouth — i dagene 3.—10. maj.

Deltagerne vil blive udpeget i samråd med Dansk Amatør Bokse-Union (D. A. B. U.) på grundlag af præstationer og resultater fra civile stævner, og kun i undtagelsestilfælde arrangeres kvalifikationskampe. På denne måde sikrer man sig, at kun virkelig kvalificerede bokkere kommer i betragtning, og at det samtidig er vægteklassens bedste mand, der udtages. Det er — da dette skrives — vel tidligt at udtale sig om, hvem der kommer på holdet, og meget kan da også

holdes »et sted i Jylland«, og det er jo ikke meget oplysende.

Da D. T. F. i 1950 tog initiativet til indstiftelse af dette landsstævne eller mesterskabsstævne, omfattede konkurrencen kun en klasse, idet man opsatte sådanne betingelser for deltagelse, at elitefolkene blandt terrainsportsudøverne på forhånd var udelukket. Til trods herfor blev stævnerne både i 1950 og 1951 store succeser både kvalitativt og kvantitativt, og dette har givet D. T. F. lyst til i år at udvide rammene for mesterskabet, der nu for første gang kommer til at omfatte to klasser:

A-rækken, der er åben for deltagerne, der har en videregående uddannelse og træning i terrainsport.

B-rækken, der nærmest må betragtes som en begynderrække, og således for værnernes vedkommende kun er åben for menige med en værnepligtig befalingsmand som gruppefører.

Som sædvanlig er start-enheden — både i A- og B-rækken — gruppen, bestående af 1 fører og 4 mænd (kvinder).

Et kæmpearrangement.

For overhovedet at kunne afvikle konkurrencen inden for en rimelig tid har D. T. F. fastsat ganske nøje bestemmelser for, hvor mange grupper, de enkelte organisationer og værn må stille med. Disse tal er:

Kvinder:

Danmarks Lottekorps, Kvindeligt Hjemmeværn	indtil 8
Danske Kvinders Beredskab	— 8
Kvindelige Marinere	— 8
Dansk Terrainsports Forbund	— 8

Mænd:

A-rækken:		B-rækken:	
Hæren	3	indtil 15	
Søværnet	1	— 5	
Flyvevaabnet	1	— 5	
Hjemmeværnet	4	— 8	
D. T. F.	5	— 12	

God kunst ind . . .

(fortsat fra side 23)

»kolde« kasernebygninger »varme« med god kunst og ved harmonisk indretning.

Det er for dyrt, vil mange sige. Men det er en misforståelse at tro, at man vil have luksupræget udsmykning. Man vil indenfor de normale bevillinger søge at skabe den bedst mulige kunstneriske indretning og udsmykning. Der er altså simpelthen tale om at benytte de penge, der er til rådighed, på den mest hensigtsmæssige måde.

I Sverige har man den opfattelse, at det menige mandskab samlingsstuer ikke skal overfyldes med historiske billeder. Lokalerne benyttes i fritiden, da skal soldaterne slappe af, føle sig udenfor tjenesten, ja helst føle

I betragtning af den store interesse, der er for stævnet — både inden for værnene og de organisationer, der dyrker terrainsport — må det forudses, at disse tal udnyttes fuldt ud, og det kan herefter anses for sandsynligt, at stævnet kommer til at omfatte ikke mindre end ca. 450 aktive deltagere.

At det kræver et kolossalt arbejde at ordne både indkvartering, forplejning og samtidig afvikling af konkurrencerne for så mange deltagere, siger sig selv. D. T. F. har imidlertid de tidligere år vist at være i stand til at løse store opgaver, og med de erfarne og rutinerede ledere, som forbundet råder over, føler vi os overbevist om, at opgaverne også i år skal blive løst på tilfredsstillende måde.

Vi ønsker D. T. F. held og lykke med arrangementet, som forhåbentlig igen vil forme sig som god propaganda for terrainsporten.

Søværnets konkurrence i boksning

Resultatet af søværnets konkurrencer i boksning, der afholdtes i Holmens gymnastiksal den 8. februar blev:

Letmellemvægt: Vp. 17734 K. E. Thomsen, Flakfort, vandt over Vp. 17479 Osvald Jensen, Kongelundsfort.

Mellemvægt: Vp. 12170 E. V. Madsen, Dragørfort, vandt over Vp. 12171 N. Jensen, Kongelundsfort.

Letweltevægt: MTMH Ivan Petersen, I. S. K. vandt over Vp. 6385 Aa. W. O. Andreassen, Søværnets kaserne.

Letsværvægt: Vp. 17954 Carl Jørgensen, Middelgrundsfors, vandt over Vp. 17477 V. Davidsen, Kongelundsfort.

De fire vindere blev flådemestre for 1952.

Forinden var udkæmpet 6 indledende kampe, og ialt havde 18 bokser fra 8 forskellige institutioner deltaget i konkurrencerne.

En del civile bokseklubsledere med formanden for dansk amatør bokseunion, hr. kontorchef Kurt Christensen i spidsen, overværede som tilskuere kampene, der alle fik et smukt og fair forløb.

en slags »hjemlig hygge«. De historiske billeder hører derfor, mener man, hjemme i befalingsmændenes lokaler.

For et par år siden indrettede Søværnets bygningsvæsen nye samlingslokaler på Søværnets kaserne på Holmen. Resultatet blev nydeligt, fordi der blev gjort en indsats for at skabe rum med kunstnerisk harmoni. Møblerne skreg ikke til vægudsmykningen eller gardinerne til møblerne. Man satte grønne planter ind, og et akvarium blev også passet ind i rammerne.

Hvad der kan bruges.

Det kunstneriske udvalg har peget på, at man med fordel kan anvende farvereproduktioner af malerier og akvareller af danske og udenlandske kunstnere, originallitografier, store

fotografier af f. eks. gamle, historiske bygværker, moderne monumentale bygninger, landskaber, billeder fra Grønland og Færøerne, gamle og moderne sø- og landkort, egnskort, fotostattryk, plakater, relieffer af gips og træ m. m.

Når denne artikel går ind for, at det kunstneriske udvalg bør være en permanent institution, er det også ud fra den betragtning, at der stadig sker en udvikling indenfor kunsten. Udvalget vil have den vigtige opgave at sørge for, at udsmykningen af kaserneholder trit med denne udvikling, naturligtvis i den udstrækning, økonomien tillader det.

Fem år i fremmedlegionen

(fortsat fra side 25)

ikke ville vente så længe, få billett til en hvilken som helst stasjon i Frankrike.

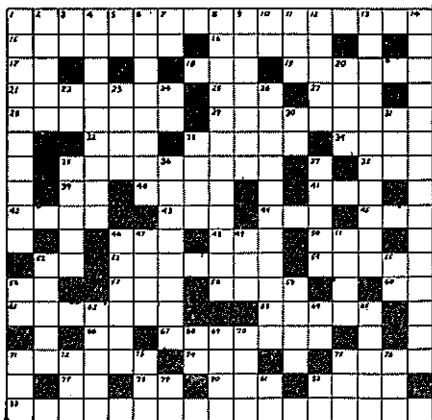
Etter en tids betenkning og en nøye utmåling av kartet, ba jeg om å få en billett til Strassbourg. Det lå nemlig lengst vekk fra Marseille, og billetten var omtrent dobbelt så dyr som til Paris. Billetten fikk jeg og med den gikk jeg til stasjonen og fikk den ombyttet til Paris. Differansen fikk jeg utbetalt og den kom med som lompenpenger på reisen.

I Paris var jeg heldig og fikk engagesjement på en kinesisk restaurant på Mont Parnasse, men det ble desverre ikke noe av. I nattens løp var nemlig hele etablissementet brent uten noen utsikt til arbeid foreløbig. Jeg gikk opp til den norske konsulen og forklarte ham saken, og han rådet meg til å reise hjem, da det ikke var noen vits i å reke rundt i Paris når man ikke hadde noe fast å holde seg til.

Jeg var fullstendig enig med ham, og samme ettermiddag var jeg installert på den »Blå fugl« (hurtigtoget mellom Paris og Antwerpen). Det var mange reisende, men jeg fikk da plass i en kupé med flere norske damer. Det inntraff forresten en episode som jeg synes jeg må ta med. Jeg satt fordyppet i en fransk avis, og de norske damene, som ante fred og ingen fare, skravlet i vei om sine mest intime og hårreisende opplevelser. Jeg lot meg ikke merke med noe, før damene skulle ha seg en røyk og ingen av dem hadde fyrstikker. »Vær så god«, sa jeg og rakte dem min fyrstikkese. Det var ikke tvil om at de ble litt lange i ansiktet da de skjønnte at jeg var nordmann, men jeg fikk da brutt isen på en måte så de ikke følte seg flau.

I Antwerpen ble vi mottatt av en representant fra Fred Olsen, som skaffet oss drosjer og kjørte oss gratis ned til »Brabant«, som skulle gå samme aften. 8 dager senere stimet vi innover Oslofjorden. Det var deilig å se gamle Norge igjen, og det følte likevel godt å ha Fremmedlegionen bak seg. Fremmedlegionen var en hard skole, en streng skole, en skole for mannfolk, men intet inferno.

Skib og kasernes
KRYDS OG TVÆRS
Opgave nr. 39

VANDRET:	LODRET:
1. Stilling	1. Ramme
15. Partilos	2. Retning
16. Sanger	3. Stedord
17. To ens	4. Videnskab
18. Fyr	5. Fork.
19. Sirlig	6. Svensk banearbejder
21. Lakonisk	7. Ekspres
25. Bomuld	8. Bacille
27. Dyreorgan	9. Fortjeneste
28. Stilling	10. Fork.
29. Vædske	11. Indskæring
32. Sediment	12. Pigenavn
33. By	13. Forfald
34. Dansk stationsby	14. Stilling
35. Hidsig person	20. Legemsdel
38. Målecnhed	22. Udråb
39. Vækst	23. Led
40. Intimt	24. To ens
41. Legemsdel	26. Land
42. Retning	30. Spil
43. Redskab	31. Snyd
44. Vækst	33. Forfatter
45. Drengenavn	35. Beholder
46. Jeg	36. Slut
48. Havneby	37. Ase
50. Lem	46. Stof
52. Forkortelse	47. Tarv
53. Stilling	49. Bogstaver
54. Drengenavn	51. Digtsamling
56. Eksisterer	52. Kryb
57. Inventar	55. Klappe
58. Sø	56. Som 39 vandr.
60. Vand	59. Pigenavn
61. Flod	62. Tilvebringe
63. By i Sverige	64. To ens
66. Græsk bogstav	65. Tørre blade
67. Omdømme	68. Kendeord
71. Fugl	69. Redskab
74. Tidsrum	70. Drengenavn
75. Skrå	71. Kræs
77. Guddom	72. Bogstaver
78. Guddom	73. Guddom
80. Gudinde	75. Driver
82. Smøg	76. Område
83. Planterne	79. Stank
	81. Som 60 vandret
	82. Fork.

Konstruktør (15 kr.):
J. Volkmann, Vaffel 2, Haderslev.

De ved det...

Hvilke regimenter har nedenstående mærker?

- Skjold med krydsende marskalstave:
a. 1.
b. 10.
c. 8.
- Springende løve:
a. 5.
b. Livgarden.
c. 8.

- Vildsvinehoved:
a. 7.
b. 3.
c. 4.
- Grundrids af Kastellet:
a. Livgarden.
b. 1.
c. 5.
- Tre leoparder omgivet af bøgeløv:
a. 6.
b. 7.
c. 4.
- Løve med sværd og oliegren:
a. 7.
b. Livgarden.
c. 3.
- Skjold med de to slesvigske løver:
a. 3.
b. 5.
c. 2.
- Sol med kongekrone:
a. Livgarden.
b. 2.
c. 1.

Løsning på opgave nr. 38.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
O	R	G	A	N	I	S	T		S
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
S	E	A	T	T	L	E		K	O
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
T	A	L	E		T	J	Ø	R	N
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
E	L	L	I	S		T		A	D
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
F	I	A	S	K	O			B	E
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
L	T		M	Æ	R	K	B	A	R
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
U	E	G	E	N	N	Y	T	T	E
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
E	T	A		D	A	S			D
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
R		B	R	I	T	E	R	N	E
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
N		E	R	G		N	O	A	
101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
E	I	R		E	M		K	R	O

Vinder (10 kr.):
Ruth Larsen, Havnegade 23, Al-linge.

Det danske Redningsvæsen

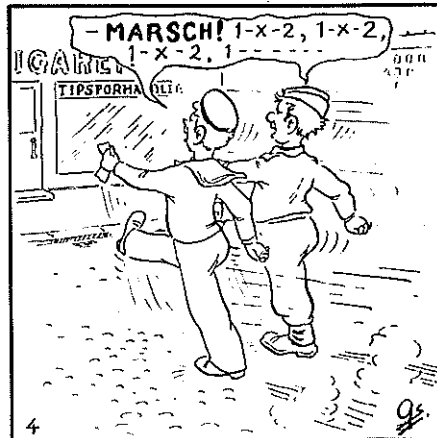
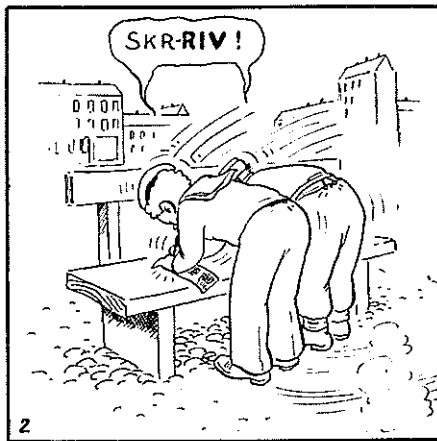
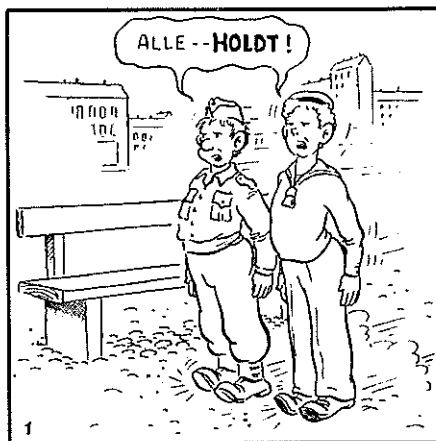
(fortsat fra side 15)

Vor tids motoriserede fiskeri har skabt en ny og vigtig opgave for det danske redningsvæsen. De mere sødygtige motorfiskefartøjer søger nu landing på åben kyst under urolige vejrforhold langt senere end fortidens åbne robåde. Det sker i bevidstheden

om, at redningsbådene — i samarbejde med fiskernes egne faresignationstationer — holdes i beredskab, klar til at yde øjeblikkelig hjælp, dersom sådan landing skulde mislykkes ved kæntring o. l. Denne form for sikkerhedstjeneste er til stor betryggelse for det slidssomme fiskerierhvervs flittige udøvere.

Her i Danmark har tjeneste ved

KNOLD og SPRØJT

redningsvæsenet altid været frivillig, og den økonomiske fordel ved denne bibeskæftigelse er kun ringe. Men for kystbeboernes vedkommende betragtes det som en ære at indtræde i redningsmændenes rækker, og generation efter generation blandt gamle fiskerslægter har hver ydet sin indsats i dette store, humanitære arbejde.

Fra mange sider høstes dog anerkendelse, og der gives på forskellig måde udtryk for samfundets naturlige tak for redningsfolkene modige indsats. Staten giver understøttelser til afgæede redningsmænd og disses enker, ligesom talrige legatarer på forskellig måde har betænkt de stoute helteskikkelser, der gang på gang har tjent som model for skrivende og billedende kunstnere med *Drachmanns* skildring af skagboen *Lars Kruse* i spidsen og *Krøyers* fiskertyper ikke at forglemme.

Ca. 550 mænd står i dag ved de 58 danske redningsstationer — spredt over Danmarks lange kyststrækningers farligste steder — klare til at bemane redningsbådene og til at betjene raketapparaterne. Statistikens tørre tal taler her sit tavse sprog og vidner om den tapre indsats, hvormed dette resultat er opnået gennem årene. Godt og vel 12.400 menneskelig reddet i 100 år, det er et stort tal, ikke mindst i betragtning af den forholdsvis ringe bekostning, hvormed staten opretholder dette beredskab.

Uanset ven eller fjende, landsmand eller fremmed står den stoute danske redningsmand på vagt langs de farlige kyster, beredt til med fare for sit liv at tage en tårn mod de gigantiske naturkræfter.

Ikke mindst den tragiske katastrofe ved redningsstationen *Hvide Sande* 14 dage før jul, hvor 5 uforfærdede redningsmænd satte livet til, maner til respekt og beundring for de danske kystbeboeres 100-årige indsats i menneskehedens tjeneste.

Den gamle fregat

(fortsat fra side 21)

Fregatten »Jylland«s Venner, som det efter få års virke lykkedes at indsamle så mange penge, at man kunne opsætte kommandobroen i fregatten.

Fregatten kom dog til at føre en ret omtumlet tilværelse, og mest glæde og gavn havde man måske af at benytte den som logisskib for skolebørn fra provinsen under disses ferieophold i København, men så kom tyskerne og tog skibet i besiddelse under besættelsen. De var langt fra nænsomme mod den gamle fregat — alt forfaldt, det meste af indboet blev stjålet, og det fornemste opholdsrum, der kaldtes kongekahytten, fordi Christian den Niende havde benyttet det under sine rejser, havde man simpelt hen brugt som køkken, og til sidst kom de tyske flygtninge, det flød med halm og det vrirlede med utøj, i sandhed en sørgelig skæbne for den gamle Helgolandsveteran.

Meget arbejde er ofret på den gamle fregat, og mange penge er i tidens løb indsamlet til dens reparation og bevarelse, men den er nu, navnlig efter at den for 4 år siden sank i flådens

leje, hvorved den, selv om den hurtigt blev hævet, led yderligere overlast, sikkert så forfalden, at der ikke er mere at stille op med den — så kan man diskutere, om den bør sænkes i en våd grav ude i dens rette element eller sættes i cement på landjorden.

Vidste De det?

(fortsat fra side 27)

Krigsskibenes »stand ins«.

Under den sidste verdenskrig havde englænderne ladet ombygge flere gamle handelsskibe, så de ved hjælp af finér og pap kom til at ligne bestemte engelske krigsskibe. Disse kopi-skibe skulle vildlede fjenden med hensyn til egne flåde-bevægelser og evt. virke som lokkemad for fjendens u-både og fly. Bl. a. havde man en kopi af slagskibet »Anson«, nemlig et 33 år gammelt handelsskib. På vej til Malta kom kopi-skibet ud for en storm, mens det sejlede i konvoj. Pludselig oplevede søfolkene på konvojens andre skibe at se et stort kanontårn flyde på vandet. Det var en af »slag-skibets« pap- og finér-kanoner, der var skyllet i havet af en sø!

Opstoppernæser.

Den russiske zar Paul I, som myrdedes af anarkister, havde opstoppernæse. Til minde om zaren oprettedes Pavlovtsi-regimentet inden for den kejserlige russiske garde. Som den myrdede zar skulle alle regimentets soldater have opstopper-næser!

Forvisning til Christiansø.

Fra 1684 begyndte Christian V at befæste Christiansø, der skulle virke som et »Østersøens Malta«. I 1855 nedlagdes fæstningen på øen, men en tid forinden havde det blandt marinens officerer været betragtet som en slags forvisning at blive udnævnt til kommandant på øen.

En garanti.

I kanonernes barndom var det koutume, at støbemesteren, når en ny kanon skulle prøveskydes, blev sat op på kanonløbet under det første skud. Denne skik skulle have til følge, at der blev udvist særlig akkuratesse

under støbningen. Var en kanon dårlig støbt og derfor brød sammen under prøveskydningen, ville støbemesterens dage være talte!

Fenrik.

I den nye danske forsvarsordning er begrebet »Fenrik« blevet indført som betegnelse for en vis befalingsmands-gruppe. En fenrik var i gamle dage den befalingsmand, der bar og forsvarede fanen i kamp. Ordets første led er da også afledt af ordet »fane«, medens det andet led »rik« har en vis forbindelse med det fornemme latinske »rex«, der betyder »konge«.

Bombeskader.

Vidste De, at Hamborg under den sidste krig var den europæiske by, der led de største skader under luftangreb?

SKÆMT

»Er De venlig at tage Deres hat af!«

Svaret på: De ved det...

1. b.	5. c.
2. a.	6. a.
3. b.	7. c.
4. b.	8. a.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

Var ude på en lang marchtur i dag. Da vi var kommet hjem, satte jeg mig med mit fodbad ved radioen. Drejede op for den, men lukkede straks igen. Hørte nemlig, at speakeren meddelte, at nu kom der en udsendelse med militærmarcher. Var lidt sur i masken.

71 kom og betalte den krone, han havde skyldt mig siden indkaldelsen. Det hjalp på humøret.

Klæder direkte fra Fabrik til Kunderne!

Kamgarnshabit Fiocco Kr. **98.-**

Kamgarnshabit, heluld., prima, Kr. 188.-, 1.68.- .. Kr. **138.-**

Kamgarnshabit, syet til Dem e. Maal, alt incl. fra Kr. **178.-**
(Det er ikke Udsalgsvarer)

Det er en stor
Besparelse at
købe paa Frem-
stillingsstedet!

Maalhabitter er vort Speciale

Fineste Forarbejdning, bedste Indlæg og Garanti for Pasform

Fabrik og Klædeimport

Star

SCT. PEDERSTRÆDE 38 - 1. SAL
ved Jarmers Plads - 2 Minutter fra Raadhuspladsen

Lageret er aabent fra Kl. 9 og til de sædvanlige Butikslukketider. — Benyt Formiddagstimerne.

Klip Annoncen ud!

De får mere for pengene
i en
General Motors
vogn

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARETS VELFÆRDSTJENESTE, FOLK OG VÆRN

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn W. BERENDSEN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. 3

APRIL 1952

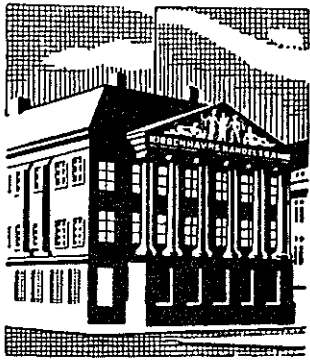
11. ÅRGANG

H. M. Kongen til hærens forårsovelse i Himmerland. (Fot. Rubæk).

INDHOLD:

	Side		Side
Problemer omkring 18 måneders tjenestetid, af chefen for hæren, generalløjtnant E. Møller	3	Kongen på manøvre. — Billedreportage	13
Det amerikanske marinekorps, af kaptajn V. K. Sørensen	6	Hærens forårsovelse i Himmerland	14
Danmark indenfor A-pagten, af chefen for hærstaben, oberst E. Kragh	8	Røret og dets historie, af orlogskaptajn W. Berendsen ..	16
Langs fronten mellem øst og vest, af oberstløjtnant E. J. Wiboltt	10	Persien fuldstændig uforberedt, af red. A. J. Fischer ..	18
		Siden sidst. Billedreportage	21
		N.A.T.O.	22
		Bornholms Tordenskjold, af Otto Ludwig	23
		Fra skib og kaserne	25

*En god
bankforbindelse*

Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i et-
hvert bankanliggende.

HANDELSBANKE N

Afdelinger og kontorer over
hele Danmark

*- køb det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

BIKUBEN

Silkegade 8, K

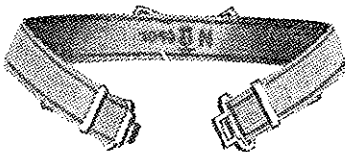
Sparekasse
Alderdomsforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

KØBENHAVN F.

REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, bestag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulder-
remspar med forlænger-
stykker, korttasker, ga-
macher og paksække.

Kongens Nytorv København K.

Guldtrækkeri, stuen

AVERTÉR i

FOLK OG VÆRN!

FOTO

Vi er Specialister i Fotoarbejde til Sol-
dater og kan tilbyde moderate Priser.
Prima fagmæssig Kvalitetsarbejde.

Forlang Prislister.

LEXA, Box 28, Silkeborg.

Problemer omkring 18 mdr.s tjenestetid

Studentereforeningen i København havde lørdag d. 15. marts indbudt chefen for hæren, generalløjtnant E. Møller, til at indlede en diskussion om 18 måneders tjenestetid. Vi bringer her generalens indledning efter generalens manuskript.

I et samfund af vor demokratiske struktur må den enkelte borger til gengæld for de rettigheder og fordele, som samfundet yder ham, bære visse byrder og leve op til de forpligtelser, som dette samfund pålægger ham. Blandt disse pligter er der næppe noget borgerligt ombud, der griber mere direkte ind i den personlige tilværelse end den almindelige værnepligt.

Derfor vil alle værnepligtige have den allerstørste personlige interesse i den militære tjenestetids længde. Det gælder måske i særlig grad den akademiske ungdom, for hvem det er et problem at blive revet ud af studierne for en periode eller måske netop, når studierne er overstået og etablering af en livsstilling skal påbegyndes.

Det kan være i såvel den akademiske ungdoms som i forsvarrets interesse at få belyst problemerne, der opstår i forbindelse med tjenestetidens forlængelse, fordi mangel på forståelse af problemerne i almindelighed og måske navnlig af den anden parts problemer ofte skaber ikke alene misstemning, men måske også vanskeligheder, som ved en fuld gensidig forståelse kunne være undgået.

Efter at den 18 mdr.s tjenestetid er godkendt af rigsdagen er der — som venteligt var — offentligt fremsat en lang række udtalelser om spørgsmålet.

I hovedsagen har disse spørgsmål beskæftiget sig med udnyttelsen af den forlængede tjenestetid; men også en række andre emner er berørt, spændende fra problemer i forbindelse med indkvartering — over uddannelse — til beredskab.

Der har naturligvis i mange af disse indlæg været fremsat vægtige og gode tanker og forslag, men meget har også vidnet om manglende kendskab til en række elementære forudsætninger for såvel indførelse som udnyttelse af 18 mdr.s tjenestetid.

Inden jeg derfor går over til at

fremsætte konkrete oplysninger om begrundelsen for tjenestetidens forlængelse og om planerne for dens gennemførelse, finder jeg det nødvendigt at søge at klarlægge begrebet: Den militære uddannelse, samt redegøre for den uddannelsesetid, der minimalt må anses for nødvendig til dens forsvarlige gennemførelse.

Hvad er formålet med den militære uddannelse?

Svaret herpå kan formentlig kun gives gennem en længere redegørelse, af hvilken jeg dog kun skal fremhæve hovedpunkterne:

- At forberede soldaten psykologisk ved at udvikle en offensiv ånd i ham, samtidig med, at man udvikler hans vilje til at kæmpe og sejre over fjenden på slagmarken trods alle vanskeligheder.
- At uddanne enhver våbenfør mand til at fylde sin plads i kampen, til at kæmpe som et medlem af en gruppe af mænd og til under fuld udnyttelse af sine personlige hjælpemidler i form af våben, initiativ og mod at overleve det frygtelige pres, som fjendens våbenvirkning, infiltrationer, guerillaoperationer, grusomheder, sabotage og en række andre midler vil udsætte ham for.
- At udvikle førerens egenskaber og disciplin som en forudsætning for al uddannelse og alt samarbejde.
- At opbygge og vedligeholde militære enheder, der er i stand til at manøvrere og kæmpe effektivt i marken, hvad enten de har den størrelse, de ifølge organisationskemaerne skal have, eller er blevet reducerede som følge af kamp.
- At skabe grundlag for en hurtig udvidelse af de væbnede styrker i tilfælde af mobilisering.

General løjtnant E. Møller.

- At indpode enhver soldat og enhed forståelsen af samarbejdet mellem våbenarterne og værnene.

Krigens erfaringer

viser, hvor vigtigt det er, at man i uddannelsen til stadighed stræber efter at nå den højeste standard med hensyn til udvikling af førerens egenskaber, disciplin, fysisk træning, uddannelsesstandpunkt og materiel vedligeholdelse. Udviklingen viser tillige, at ikke blot skal man tilstræbe at nå den højeste standard; men denne skal også vedligeholdes. Denne vedligeholdelse er en særdeles vigtig faktor i den militære uddannelse, specielt i hæren, der, som vor, regner med at skulle opbygge feltstyrkerne ved mobilisering ved en sammenlægning af et antal årgange.

Hvorledes tilrettelægges den militære uddannelse for at nå de netop opregnede mål?

Uddannelsen opdeles i faser eller klasser. Først uddannes rekrutterne i de individuelle færdigheder, såsom våbenbrug og bevægelse i terrænet, dernæst formeres og uddannes militære enheder indenfor samme våbenart, og endelig i sidste fase sammen-

arbejdes enheder af de forskellige våbenarter til større taktiske styrker.

Denne sidste fase, hvor samarbejdet mellem våbenarterne læres, er måske den vigtigste af alle faser, i alt fald den mest krævende, fordi alle klatvatures strenge tages i brug — og helst således, at den ønskelige harmoni opnås.

Normalt kaldes disse faser her i landet 1.—3. klasse og omfatter mere detaljeret følgende:

1. klasse.

Rekrutten lærer, hvorledes han skal finde sig tilrette i sin militære tilværelse, han lærer grundstoffet i de elementære militære discipliner og forberedes til den videregående uddannelse. Den mentale, moralske og fysiske uddannelse påbegyndes og videreføres under hele resten af uddannelsen.

Allerede i denne klasse må som oftest specialisterne udvælges, hvis man skal gøre sig håb om at opnå en fyldestgørende uddannelse af dem, således at de kommer til at gøre gavn, inden de hjemsendes.

2. klasse.

Her lærer soldaten værdien af at arbejde i en enhed og at optræde som et led i helheden under anvendelse og videre udvikling af de færdigheder, han erhvervede i 1. klasse. Hans personlige uddannelse fortsætter, især gælder dette de talrige specialister, som nutidens tekniske udvikling kræver.

Uddannelsen kan videreføres så vidt, at de virkelige taktiske enheder af kompagnistørrelse til slut opnår evnen til at kunne optræde som enhed på slagmarken indenfor deres egen våbenarts virkefelt.

3. klasse.

I denne sidste klasse sammenarbejdes de større enheder og deres stabe gradvist til batailloner, regimenter og divisioner. Her kommer altså samarbejdet mellem de forskellige våbenarter: fodfolk, panser, artilleri o. s. v. ind.

I løbet af denne klasse deltager soldaterne bl. a. i store forårs-(vinter-) og efterårs-øvelser og internationale øvelser, hvori også flåde- og flyverstyrker kan indgå.

Under denne uddannelse finder den vigtige tilvænnning til feltlivet sted under bivouakeringsøvelser, flerdagsøvelser, hvor soldaten vænnes til at klare sig og bevare sin kampkraft under alle vejrlig og natøvelser.

Denne fase er bl. a. vigtig, fordi den giver lejlighed til at indøve de store stabe, som der normalt ikke er lejlighed til at give praktisk øvelse; men disse stables effektivitet er i virkeligheden ganske afhængig af, at de så ofte som muligt får lejlighed til øvelse med de styrker, de i givet fald skal lede. En del kan opnås ved kortøvelser, instruktionsøvelser og krigsspil, men gennemførelsen i praksis — de uundgåelige forsinkelser, menneskelige fejlpositioner, radioens eller motorens svigten i det afgørende moment kommer først ind i billedet un-

der den praktiske gennemførelse af øvelser.

Indøves stabene ikke, magter de ikke føringsopgaverne, og uden dygtige stabe har selv de bedste enheder ikke håb om at kunne udrette noget.

Der er ikke i praksis nogen bestemt grænse mellem disse uddannelsesklasser, der som oftest griber over i hinanden. Således kan f. eks. uddannelsen af de mindste taktiske enheder finde sted samtidig med at soldatens individuelle uddannelse fuldendes, og fodfolksbataillonerne kan i mange tilfælde udnæns sammen med panser- og artillerienheder, før uddannelsen af fodfolksregimentet begynder.

Den personlige uddannelse vil under alle forhold skulle vedligeholdes under hele tjenestetiden. Med hensyn til håndtering af personlige våben er soldaten aldrig færdiguddannet, og derfor vil hyppig repetition på dette felt ikke kunne undgås.

Hvor lang tid skal der til at uddanne en soldat?

Da de fleste vesteuropæiske stater efter krigen stod over for at skulle reformere deres hære — bringe disse fra krigsforhold tilbage til fredsforhold under udnyttelse af krigens dyrekøbte erfaringer — blev bl. a. spørgsmålet om uddannelsesetidens længde underkastet en række undersøgelser, der næsten alle gav til resultat, at et antageligt kompromis mellem det, der var det ønskelige, og det, der var forsvarligt, ville kræve 12 måneders uddannelsesetid i gennemsnit.

Det må her tages i betragtning, at ikke alle uddannelsesgrene kræver lige lang tids indsats. Det tager således længere tid at uddanne radar-specialisterne ved et luftværnsbatteri end det tager at uddanne det almindelige kanonbetjeningsmandskab, det tager længere tid at uddanne en radiotelegrafist, end det tager at uddanne en infanterist, og en af de ting, det varer længst at uddanne, er befalingsmænd, værnepligtige befalingsmænd, som hæren i høj grad bygger på.

Yderligere må man huske på, at de fleste vesteuropæiske hære bygger på ved mobilisering at skulle indkalde et stort antal soldater, der har været hjemsendt i nogen tid, og ønsket om gennem genindkaldelser (omskoling) at holde disse mænd i nogenlunde træning gør det nødvendigt at øge den samlede tjenestetid med et antal uger, oftest indtil 12.

Hvis det kun var kravet om uddannelse, der havde indflydelse på længden af den tid, hvori man ønskede, at soldaten var inde, så kunne uddannelsesetid og tjenestetid som oftest sættes lige.

Når man teoretisk fastsætter, at det på 12 måneder er muligt at nå til et uddannelsesstandpunkt, der er antageligt, så forudsætter dette, at en række ydre betingelser er til stede. Hvor de ikke er det, vil en uddannelsesetid på 12 måneder ikke være tilstrækkelig, især vil det være vanskeligt at få tiden i 3. klasse til at slå til.

Det er netop vor situation i dag. Vi kæmper stadig med en række vanskeligheder, der hæmmer og sinker uddannelsen. Lad mig nævne, at vore

øvelsespladser er for små, at vi først nu begynder at få tilstrækkelige våben og udrustning, at vort personel stadig er alt for fåtalligt til at løfte opgaverne, at det militært ønskelige undervisningsmateriel og undervisningslokaler tidligere ikke kunne tilvejebringes, fordi de økonomiske midler kun slog til til at tilvejebringe våben, ammunition og nødvendig personlig udrustning, og først nu begynder undervisningsmateriel m. m. at vise sig, men stadigt i alt for ringe mængder og alt for langsomt, og endelig sidst, men ikke mindst, at vore kaserner normalt er alt for små til at huse mere end ½ bataillon, hvorfor den vigtige samøvning af batailloner og endnu større enheder, der bl. a. skulle finde sted i 3. klasse, kun vanskeligt og med et ikke ringe tidstab kan bringes til udførelse.

Endelig kan man ikke lade ude af betragtning, at der i den daglige tjeneste er et ikke ringe krav om afgivelse af mandskab til bestridelse af en række arbejder, der er nødvendige af hensyn til bevogtning og vedligeholdelse af kaserner og depoter, materiel m. m.

12 måneders tjenestetid er derfor for vort vedkommende absolut i underkanten af det forsvarlige, set fra et uddannelsesstandpunkt.

Kaster man blikket på den omgivende verden, vil man da også finde, at de fleste lande har en væsentlig længere uddannelsesetid end Danmark.

Eksempelvis skal nævnes:

Lande i Atlantpagten:

Storbritannien: 24 mdr., Frankrig: 24 mdr., Holland: 18 mdr., Belgien: 24 mdr., Tyrkiet: 24—36 mdr., U.S.A.: 24 mdr., Portugal: 12 mdr. + militær uddannelse fra 7.—18. leveår, Grækenland: 24 mdr.

Lande udenfor Atlantpagten:

Czekoslovakiet: 24 mdr., Israel: 24 mdr. + 43 dage hvert år til 45. år, Jugoslavien: 24 mdr. for mænd, 6 mdr. for kvinder, Polen: 24 mdr. i hæren, 36 mdr. i flåden, 30 mdr. i flyvevåbnet, 6 mdr. for kvinder, Spanien: 24 mdr., Sverige: 9 mdr. + 3×30 dage genindkaldelse, Sovjet: 24 mdr. i hæren (måske 36), 36 mdr. i flåden, Irak: 24 mdr., Ægypten: 24 mdr.

Hvorfor må tjenestetiden øges?

I vor nuværende usikre udenrigs-politiske situation spiller imidlertid ved fastlæggelse af den militære tjenestetid andre hensyn end udelukkende hensynet til uddannelsen ind, nemlig først og fremmest ønsket om at øge vort beredskab.

Jeg går ud fra som givet, at der i de kredse i vort land, der erkender truslen mod vor eksistens, er fuld forståelse af, at vort beredskab må øges, jeg skal derfor ikke beskæftige mig med den side af problemet, men i stedet søge at besvare spørgsmålet: »Hvorfor kan dette beredskab ikke øges på anden måde? Hvorfor må netop tjenestetiden øges?»

Det erkendes, at 18 måneders militær tjeneste er et alvorligt indgreb i en ung mands liv, men dog altså

alligevel ligger på samme niveau eller lavere end alle andre alantpagtlandes. I erkendelse af en forøgelses hårde virkninger har det også været indgående overvejet, hvorvidt en udvikelse af beredskabet kunne tilvejebringes ved en yderligere udbygning af den hurtige mobilisering, som er et vigtigt led i den nye forsvarsordning.

Det er herunder undersøgt, om spørgsmålet kunne løses ved indkaldelse af de nødvendige styrker til en kort uddannelse med påfølgende hjemsendelse med udrustning og våben og indkaldelser til kortvarige mønstringer.

Et forhold, som i denne forbindelse ikke kan underkendes er, at medens man tidligere kunne regne med, at man modtog et vist varsel gennem en fjendtlig magts mobilisering, så er den militære situation i dag sådan, at man ikke kan regne med et forudgående varsel, da der i dag står store mobiliserede styrker kampklare.

En hurtig mobilisering er derfor ikke i sig selv et beredskab. Det er nødvendigt at have kampklare styrker, der med øjeblikks varsel kan tage kampen op mod en angriber og derigennem muliggøre de øvrige enheders mobilisering.

Spørgsmålet om, hvorvidt det ville være muligt under nogen form at bibeholde 12 måneders tjenestetid, men alligevel opnå tilstrækkelige beredskabsstyrker: styrker, der er således uddannet og organiseret, at de til enhver tid er kampklare, har ligeledes været indgående undersøgt, men en ordning under en eller anden form på denne basis og en sådan ordning ville på mange områder have været at foretrække, støder på den i øjeblikket uoverstigelige hindring, at værnepligtsmassen allerede er fuldt udnyttet, vi udskriver i øjeblikket alle tjenestdygtige. Årgangene er på grund af depressionerne i 30'erne de mindste i en årrække.

Resultatet er imidlertid blevet, at der fra alle ansvarlige sider er enighed om, at den eneste måde, hvorpå en fuldt forsvarlig løsning af beredskabsproblemet kan findes, er at indføre 18 måneders tjenestetid, således at det bliver muligt at have de fornødne styrker til rådighed, formerede i taktiske enheder og med tilhørende stabe opstillet, samt med de fornødne forsynings- og transportenheder formerede med tilhørende udstyr af våben, materiel og transportmidler.

Gennemførelsen af 18 måneders tjenestetid vil være en opgave, der vil anstrenge hærens personel til det yderste; og det er en absolut forudsætning for, at opgaven kan løses, at de hjælpemidler, som skal til i form af udvidede øvelsespladser, kaserner, undervisningsmateriel, økonomiske midler til afholdelse af større øvelser, skydninger o. l. og — ikke mindst — øget befalingsmandspersonel, tilvejebringes snarest. Ellers kan opgaven ikke løses.

Dersom en sammensætning af beredskabsstyrkerne, som netop fremstillet, ikke havde været nødvendig, og hvis en løsning kunne have været fundet af de foran antydede veje, ved hjemsendelse med våben eller lign.,

så var man naturligvis ikke gået til de 18 måneders tjenestetid, hvoraf følger, at de fra visse sider fremsatte tanker om at lade de i beredskabsstyrkerne indgående soldater forlade deres afdelinger for at indtræde i højskoler eller på anden måde deltage i folkelig civil uddannelse, er uigennemførlig, en sådan foranstaltning vil simpelthen gøre indførelse af 18 måneders tjenestetid meningsløs, idet man derigennem netop ikke vil opnå det beredskab, hvis gennemførelse er erkendt som nødvendig, og hvis logiske konsekvens er, at stabe, afdelinger og forsyningsenheder m. v. til stadighed holdes samlede og kampklare.

Det erkendes fuldt ud fra hærens side, at der foreligger et alvorligt problem i at få truffet en sådan ordning for de borgere, der pålægges 18 måneders tjeneste, at disse personligt har mulighed for at få et udbytte af de 18 måneders tjeneste, der ligger udover det rent militære formål.

Når det imidlertid holdes for øje, at det er det uomgængelige behov for militært beredskab, der har ført til 18 måneders tjenestetid, så må det stå klart, at den indsats, der skal gøres for de værnepligtiges civile og kulturelle uddannelse i tjenestetiden, må indpasses under de krav, som det militære beredskab stiller.

Hvorledes tænkes de 18 måneders tjenestetid udnyttet?

Af de mange indlæg fra civil side i den diskussion, som opstod, da tanken om øgelse af den militære tjenestetid først kom frem, får man det indtryk, at det er en udbredt opfattelse, at de 6 måneder, man nu vil lægge på tjenestetiden, repræsenterer en overflødig tid, altså et halvt år, som det først og fremmest drejer sig om at få slået ihjel; men det er en helt fejlagtig opfattelse. Jeg har allerede fremhævet, at 12 måneders tjenestetid må betegnes som et absolut minimum med hensyn til opnåelse af en forsvarlig uddannelse af mandskabet, og jeg skal i det følgende gøre rede for, hvorledes 18 måneders tjenestetid tænkes anvendt.

Efter 6 måneders rekruttid og uddannelse efter de retningslinier, der tidligere er skitseret, er det nødvendigt, at soldaten indgår i beredskabsstyrkerne, hvor hans tjeneste vil vare 12 måneder. Hvis man nemlig kun sammensatte beredskabsstyrkerne af mandskab fra de sidste 6 måneder, ville styrken ikke blive stor nok. (Der vil således i beredskabsstyrkerne blive tale om en udskiftning af 50 % af styrkerne hvert halve år.)

Herigennem opnås der ikke ganske den akademiske, rolige 12 måneders uddannelse, som tidligere er skitseret, og faktisk er ordningen ikke helt tilfredsstillende, hverken uddannelses- eller beredskabsmæssigt; men repræsenterer dog et forsvarligt og antagelige kompromis.

Uddannelsen kan videreføres under beredskabstiden, og beredskabet holdes oppe derigennem, at mandskabet i enhederne efter forud lagte planer skiftes ud med 50 % ad gangen.

Denne udskiftning har imidlertid

en anden indflydelse på tjenestetiden set med »uddannelsesøjne«:

Beredskabsstyrker vil efter ovennævnte plan på et vist tidspunkt hver 6. måned komme til at indeholde to kategorier af mandskab, mandskab med 6 måneders uddannelse og mandskab med 12 måneders uddannelse.

Disse kategorier af mandskab må i løbet af beredskabstiden i enhederne sammenarbejdes til en homogen styrke, hvilket ikke kan gøres uden en vis — isøvrigt ikke uønsket — repetition for det ældste hold; men selv om det som altid, hvor der er tale om folk med forskellige uddannelsesstandpunkter, vil gå således, at de mere erfarne vil rive de mindre erfarne med i et hurtigere tempo, så vil dog de 12 måneder ikke kunne betragtes som 12 uddannelsesmåneder.

Allerede her støder vi således på kendsgerninger, der væsentlig reducerer det overskud af tid, man måtte mene eksisterer.

Jeg skal herefter fremdrage et andet forhold, som hidtil har været ret ukendt og upåagtet af offentligheden.

Under vore nuværende indkaldelser er det nødvendigt at indkvartere mandskabet på alle eksisterende kaserner for at få plads til dem. Da de fleste kaserner kun rummer 5—700 mand, er det således ikke muligt — og har i mange år ikke været muligt — at indkalde en hel bataillon til en garnisonsby.

For at gennemføre den uddannelse og samøving, som er nødvendig for de større enheder, vil det således være nødvendigt at bringe mandskab fra to garnisoner sammen under daglig øvelse. Med de afstande, der normalt er mellem danske garnisonsbyer, kan dette imidlertid hverken tidsmæssigt eller økonomisk lade sig gøre i dag.

Med indførelsen af 18 måneders tjenestetid og forøgelse af kasernerne indkvarteringskapacitet skabes der mulighed for at optage denne vigtige del af uddannelsen fuldt ud, og dermed opnå en meget betydelige øgelse af styrkernes samlede kampværdi.

Resultatet af de to sidste fremførte forhold er for hærens vedkommende rent tidsmæssigt, at der absolut slet ikke er nogen frygt for ikke at kunne udnytte de 18 måneders tjenestetid — for slet ikke at tale om, at »beskæftige mandskabet«, som man fra visse sider ønsker at udtrykke det.

For at sikre, at disse beredskabsstyrker bliver effektive og opretholder deres effektivitet, vil det være nødvendigt at anlægge et detaljeret og konsekvent uddannelsesprogram for dem. I dette uddannelsesprogram vil bl. a. indgå en lang række øvelser i kompagni, i bataillon, i regiment og i division. Disse øvelser vil udfylde en meget væsentlig del af tiden. Jeg skal nævne, at en bataillon alene, for at kunne betegnes som krigsduelig, skal kunne løse ca. 30 standardopgaver i kamp. Forberedelse til og gennemførelse af disse opgaver som øvelse vil tage gennemsnitlig 1½—2 dage pr. øvelse. Regnes lørdag-søndage fra, vil der alene hertil medgå to måneder.

Fortsættes side 12

Indskibning.

Til at kontrollere og sikre farvandet rundt om Korea har Amerikanerne siden marts 1951 haft en flåde- og marinestyrke på mere end 90.000 mand stationeret i Det fjerne Østen. Groft taget har styrkerne til søs bestået af den syvende flåde, kommanderet af vice-admiral Struble og tre såkaldte task forces — Task Force 77, Task Force 90 og Task Force 95. Task Force 77 er slagstyrken, Task Force 90 er amfibiestyrkerne, og Task Force 95 er blokade- og eskortestyrken. Den sidstnævnte omfatter tillige minestrygerflåden og skibe fra 8—10 nationer. Stillehavsflåden er i stand til at være til søs både dag og nat uden at vende tilbage til havn ved hjælp af The Service Force, et gigantisk flydende supermarked med ammunitiondepoter, klædeafdelinger o. s. v.

Den amerikanske flådes betydning for krigen i Korea er mere eller mindre kendt, alene på grund af dens betydning for overførelsen og landsætningen af de tropper, der har kæmpet i Korea. Mindre kendt uden for U. S. A. er derimod marineinfanteriets indsats i disse kampe.

I Amerika regnes marineregimenterne for U. S. A.s stødtropper, de hårdeste og bedst trænede af samtlige forsvarsstyrker. Da derfor disse styrker, som hovedsagelig bestod af reserveformationer, blev indkaldt i begyndelsen af juli sidste år, var dette et udbredt samtaleemne, der i høj grad bidrog til at åbne den amerikanske befolknings øjne for den fare, Korea betød.

Disse tropper er vældig populære i Amerika. De stormede frem gennem Stillehavsområdet under den anden verdenskrig, da krigslykken begyndte at vende sig. En division af marineinfanteriet har en krigsstyrke på 23.000 mand, men den første division, der blev sendt til Korea, var kun på 7000 mand, kun et forstærket regiment, en brigade, nærmest et symbol.

To fulde divisioner på 40.000 mand var det mindste, der efter en rimelig beregning skulle til for en landsætning bag de nordkoreanske linier. Men i august 1950 var de amerikanske styrker hårdt trængte, så hårdt, at den ottende armé var rede til at ind-

DET AMERIKANSKE MARINE CORPS

har også i Korea hævdet sine 175-årige stolte traditioner

Af kaptajn V. K. Sørensen

sætte disse hårdt trænede soldater på et af de farligste afsnit af den vigende amerikanske front.

De amerikanske marinekorps har en lang historie bag sig. Deres officielle historie skriver sig fra 1775, men allerede i 1740 tjente amerikanske marinesoldater i den kongelige britiske flåde. Senere i koloniperioden kæmpede marinesoldater på amerikanske skibe mod Franskmandene, og da frihedskrigen begyndte, organiserede de fleste af kolonierne deres egne flådestyrker med afdelinger af marinesoldater.

Men den 10. november 1775 blev der officielt oprettet et United States Marine Corps på to batailloner for den nylig oprettede amerikanske flåde. Disse marinere foretog deres første langgang på Bahama-øerne i Vestindien. De deltog i flere træninger til søs, og nogle af dem tjente som artillerister i Washington's hær.

Efter frihedskrigen blev alle flådens skibe solgte og marinekorpsset opløst. I 1798 blev imidlertid en ny amerikansk flåde opstillet, og påny blev der oprettet et marinekorps. De deltog i den uerklærede søkrig mod Frankrig (1799—1801). Da pirater fra nordkysten af Afrika truede amerikanske handelsskibe i Middelhavet, og en arrogant pasha skar flaget ned fra det amerikanske konsulat og i 1801 erklærede krig mod U. S. A., blev flåden og marinekorpsset sendt til Tripolis' kyster. I en overraskende bevægelse marcherede marinere fra Alexandria tværs gennem den lybiske ørken, langs Middelhavets kyster for at angribe og tage den befæstede by Derna i Tripolis. Her, for første gang i denne del af verden, rejste de i 1805 Stars and Stripes.

Grunden var lagt til den popularitet, der har gjort marinere lige så populære i U. S. A., som fremmedlegionen er det i Frankrig og The Grenadier Guards og The Gordon Highlanders i Storbritannien.

Marinekorpsset deltog i krigen 1812, og i 1840 kæmpede de sammen med hæren i krigen mod Mexico. Et marinedetachment var en del af kommandør Perry's »Åbne dør«-ekspedition til Japan i 1850'erne. Ind imellem bekæmpede marinere indianere i Florida og sørøvere i Vestindien og sejlede med flåden til de fjerneste afkroge af verden.

Flådens overgang fra sejl til kul og olie som fremdriftsmidler gjorde fremskudte baser for brændstoffer og

forsyninger nødvendige, og marinegrupper, Advance Base Forces, blev trænede som artillerister, signalfolk, forsyningstropper og andre særlige tjenester.

Under borgerkrigen kæmpede marinetropper på begge sider, i hovedsagen sammen med landtropperne.

I hele denne periode var den samlede styrke af korpset mindre end 3000 mand.

Den spansk-amerikanske krig i 1898 markerede udviklingen af De forenede Stater som en sømagt af betydning. Marinetropper var de første, der landede på Cuba, hvor en bataillon af marineinfanteriet sikrede flåden en base ved Guantanamo Bay. Marinetropper deltog også i kampen om Manila under kommandør Dewey og i søtræfningerne ved Santiago.

Efter den spansk-amerikanske krig var marinekorpssets styrke vokset til 10.000 mand. Landingstropper tjente nu sammen med flåden ombord, og efterhånden som amerikansk udenrigspolitik tog form, blev marinetropper sendt til Syd- og Mellemamerika. I 1903 gjorde de tjeneste på Panama-halvøen, da republikken blev dannet. Og indtil den »Gode nabos politik« blev etableret i 1933 deltog de ofte i kampene mod banditter og revolutionære styrker i Nicaragua, Haiti og andre mellemamerikanske lande. Marinetropper hjalp til at reorganisere og støtte regeringerne i disse lande og trænede deres politistyrker og hære.

Da Boxer-opstanden brød ud i Kina i 1900, deltog de der stationerede marinetropper sammen med adskillige andre nationers styrker i forsvaret af de fremmede legationers kvarter.

Da U. S. A. gik ind i den første verdenskrig, var marinekorpssets styrke på henved 13.000 mand. I begyndelsen af 1917 blev styrker sendt til den mexicanske grænse, Cuba og Virgin Islands (de vestindiske øer) for at sikre disse områder. Imidlertid havde man brug for landtropper i Frankrig, og i maj 1917 beordrede præsident Wilson et regiment marinetropper til at følge første armé til Europa. 4. marinebrigade deltog i denne armés 2. division i kampene om Belleau Wood, Aisne-Marne, St. Mihiel, Blanc Mont og Meuse-Argonne og senere som okkupationstropper. Marineflyvere deltog i Frankrig sidst i 1918, nogle stationeret på Azorerne for at angribe de tyske undervandsbåde.

Marinekorpssets største styrke under den første verdenskrig var 75.000

mand. I begyndelsen af 1930 blev dette reduceret til henved 13.500.

På det tidspunkt, Pearl Harbor blev angrebet, var marinekorpsets reservestyrker dog blevet mobiliseret, og korpsets styrke var oppe på 70.000 mand. Marinetropper blev som de første sendt ud for at sikre Island.

I krigens første dage blev en forsvarsstyrke af marinetropper på Wake Island taget til fange efter en heftig kamp mod en overlegen fjende. Men en bataillon på Midway og marineflyvere der afslog det japanske angreb på denne base. 4. Marine Regiment, der var sendt fra Kina for at forstærke styrkerne på Corregidor, gik tabt der. Men overalt i disse områder kæmpede marinetropperne tapert og hævede deres smukke traditioner.

Marinetroppernes senere rolle i hele Stillehavsområdet er kendt af enhver amerikaner. På Guadalcanal startede 1. Marine Division det første amerikanske angreb i krigen den 7. august 1942. På Mindanao i Philippinerne gav flyverstyrker fra marinetropperne nærstøtte til krigens sidste landoperation mod fjenden i den anden verdenskrig.

Bougainville, Cape Gloucester, Tarawa, Marshall-øerne, Saipan, Guam, Tinian i Marianerne, Iwo Jima, Paulaoerne, Okinawa er blot nogle få af de navne, der er knyttede til marinekorpsets strålende historie i den anden verdenskrig. Styrkerne var vokset til henved 485.000 mand, og marinekorpset alene havde 85.000 sårede i den anden verdenskrig. Siden 1775 havde marinekorpset tilkæmpet sig brohoveder i 250 steder. Alene kampene i den anden verdenskrig kostede marinestyrkerne 19.500 døde. Seks vigtige amfibieoperationer fra Guadalcanal til Okinawa havde »Shoktropper« fra marinekorpset.

The Fleet Marine Force er et nyt udtryk, som længe har været brugt i flåden, men som først blev autoriseret gennem den nationale sikkerhedsakt af 1947. En sådan styrke består af land- og luftmarinetropper med forsyningslementer, alt som en integrerende del af flåderne i Atlanterhavet eller Stillehavet. Denne styrke er trænet og udstyret til at sætte sig i besiddelse af og forsvare frem-skudte flådebasen og kæmpe så langt inde i landet, som flåden måtte ønske det.

The Fleet Marine Force, Pacific består af 1. Marine Division, 1. Marine luftstyrke og flådemarinestyrken. — 1. Marinedivision har sammen med de dertil hørende luftstyrker deltaget i kampene i Korea, hvor marinetropperne har vist sig som dygtige og slagkraftige tropper. Landgangen ved Inchon og generobringen af Seoul er de to mest strålende eksempler på værdien af den hårde og krævede uddannelse, marinetropperne får.

Hvor populær disse tropper er i Amerika illustreres måske bedst derigennem, at drenge mellem 9 og 14 år har startet deres egne »marinetropper«, FMA — Future Marines of America! Columbus, Georgia, var den første by til at starte denne bevægelse. Drengene får til en vis grad en mili-

tær uddannelse, ligger i lejr og bærer emblemer, der tilkendegiver, at de har tilknytning til marinekorpset. Og naturligvis tænker de alle på at slutte sig marinekorpset, når de er fyldte 17 år, der er minimumsalderen for adgang.

Naturligvis deltager de amerikanske kvinder også i marinekorpsets styrke. Mere end 22.000 kvinder deltog aktivt under den anden verdenskrig, hovedsagelig som kontorister. Mange arbejdede som vejrobservatører, ledere af kontrollårne, tilrigger af faldskærme og signal- og radiofolk. Nogle tjente som kokke og mekanikere, men ingen deltog i kampene, fordi det ikke er tilladt kvinder at gøre tjeneste på skibe bestemt for kamp. Men utrættelige, dygtige og effektive på de pladser, de blev sat, frigjorde Women Reserves nok mænd til at danne en helt ny division af kæmpende marinere. Under mottoet: »Free a man to fight«, gjorde de deres tjeneste som hvervede menige, underofficerer eller officerer. Kvinderne i disse styrker har lov til at gifte sig. Deres mænd kan endog blive betragtet som »påvørende«, hvis de ikke kan underholde sig selv; men ingen af dem må føde børn, mens de er i aktiv tjeneste. De må kun have børn over 18 år. Af praktiske grunde en klog bestemmelse. Men som een af dem bemærkede engang, det kan skabe visse vanskeligheder for en kvindelig mariner, fordi »du kan ikke få en atten år gammel baby!«

Det vil ikke være fair at undlade at omtale også de mandlige reservestyrker. Marinekorpsets reserve star-

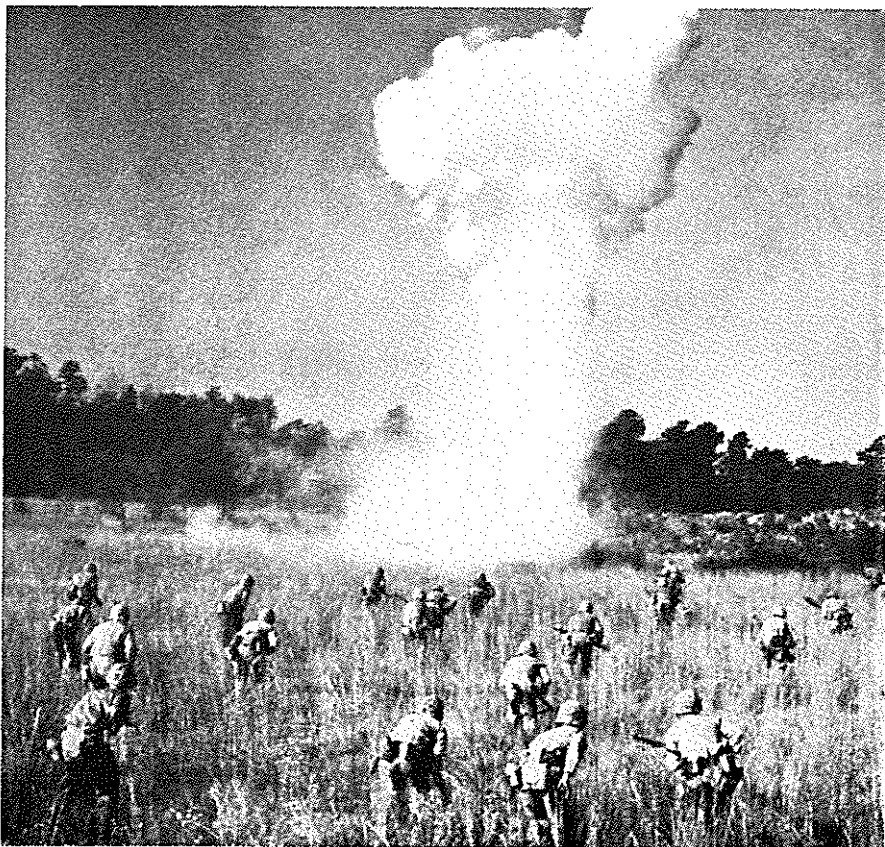
tede i 1950 det største træningsprogram efter krigen. Transport-eskadre driller fra marinekorpsets luftstyrker befordrede over 8000 reservister til og fra deres lokale træningsområder uden eet eneste uheld. Ved udbruddet af krigen i Korea blev denne operation udvidet til at omfatte henved 12.000 mand transporteret ad luftvejen.

Da den anden verdenskrig brød ud, ophørte der at være nogen reel forskel mellem reservister og regulære marinere. Begge kæmpede side om side, og på V-J-dag var mere end 70 % af de samlede marinestyrker reservister.

Marinekorpset er berømt for sin hårde træning. Landingsøvelser er naturligvis en overordentlig væsentlig del af deres daglige træning. Hver mand skal kende sin plads i det skib, han skal sejle med, men han skal også kunne laste det nøjagtigt med det materiel, der hører til en moderne kæmpende enhed. Derfor er der det nøjeste samarbejde mellem flåden og marinekorpset. Marinekorpset skal kende flådens skibe lige så godt som flådens egne folk. Selv mindre ændringer ved skibe får korpset derfor omgående meddelelse om, således at deres planer til enhver tid kan være rede til anvendelse.

Marinekorpsets folk, der efter traditionen altid er frivillige, får fra den første dag en skrap træning. Der er eksercits efter prøjsermetoder, skuren og skrubben af tøj, barakker, sengeredning, våbenpudsning og »al gang sker i løb!« Om aftenen har de

Fortsettes side 9

Fremrykning.

Danmark inden for Atlantunionen

Af chefen for hærstaben, oberst E. Kragh.

Danmarks rolle inden for Atlantunionen er bestemt af landets geografiske beliggenhed og hermed dets betydning for det samlede vesteuropæiske forsvar. Det vil derfor være nødvendigt først at klargøre de rent strategiske forhold.

Som bekendt omfatter den europæiske del af Atlantunionen 3 hovedområder: Nordeuropa (Danmark og Norge), Centraleuropa og Sydeuropa eller sagt på en anden måde: et centralområde, der hovedsagelig er et land- og luftterritorium og to flankerområder i nord og syd, hvor søen spiller en stor rolle (Atlantehavet, Nordsøen og Østersøen i nord og Middelhavet i syd).

Som det vil ses af kortet, er den direkte landmilitære sammenhæng mellem det centrale område og de to flankerområder lidet fremtrædende: i syd er Norditalien adskilt fra centralområdet ved Alperne, i nord hænger Danmark sammen med centralområdet ved det snævre Holsten-Hamborg område.

Selv med de moderne store aktionsradier for bombemaskiner vil det være en fordel at kunne skyde sine flyvepladser så langt frem som muligt, idet man herved sparer tid og brændstof, slider mindre på materiel og personel og kan føre sine angreb længere ud. Tilsvarende gælder baser for guidede missiler. For Sovjet ville besiddelse af flyvepladser i Danmark betyde forbedrede vilkår i en luftkrig med Storbritannien og ikke mindst mod skibsfarten i Nordsøen og Atlantehavet. Af endnu større betydning ville det for begge parter være at kunne skyde radarvarslingstjenesten og jagerforsvaret frem til dansk territorium.

Dansk territoriums betydning ligger dog i endnu højere grad på det søstrategiske område.

Sovjet bygger som bekendt en moderne krigsflåde, hvori allerede indgår et meget betydeligt antal moderne undervandsbåde. Der må regnes med muligheden af, at Sovjet med denne flåde vil søge at overskære eller i hvert fald mest muligt genere forbindelseslinierne fra U. S. A. til Europa og i særlig grad søge at hindre de for Storbritannien livsvigtige tilførsler. En af forudsætningerne for, at de russiske flådestyrker skal kunne gennemføre sådanne operationer, er, at de kan komme ud på de store have, hvilket for den russiske Østersøflådes vedkommende forudsætter passage af de danske stræder (Store Bælt og Sundet). Her er det altså, at besiddelsen af dansk territorium vil have sin største betydning for russerne, idet maritime operationer fra dansk-norsk territorium vil være væsentlig fordelagtigere end fra Murmanskområdet, alene på grund af afstandsforholdet.

Ved at have dansk og norsk territorium sikret inde ville russerne være i stand til at operere med deres undervandsbåde fra danske og norske havne samtidig med, at deres flyvere fra danske og norske flyvepladser vil kunne samarbejde med u-bådene. Under den sidste krig organiserede tyskerne dette samarbejde ved, at flyverne rekonoscerede langt ud over Atlantehavet og pr. radio tilkaldte et kobbel af u-både, når de havde fået øje på en allieret konvoj.

Som det fremgår af ovenstående, er det således luftmilitært og sømilitært, at Danmarks territorium har den største interesse. Men i første omgang giver denne interesse sig udtryk rent landmilitært, idet betingelsen for at kunne benytte flyvepladser, havne og farvande er at have besat territoriet med tropper. Som general Eisenhower har sagt: Kun infanteristen kan erobre landområder ... og have komplet direkte kontrol over den fjendtlige befolkning. Sagt på en anden måde: Danmark kan ikke erobres af flyvere eller krigsskibe — der må sættes et angreb med landtropper ind for at sikre sig territoriet.

Det er umiddelbart indlysende, at Atlantunionen må være vitalt interesseret i at hindre Sovjet i at erobre Danmarks territorium for herefter at udnytte det til flyvebaser og til udgangsrum for maritime operationer. En russisk erobring af Danmark ville tillige betyde, at den vesteuropæiske front ville blive gennembrudt, og forsvaret i Mellemeuropa ville blive vanskeligere at gennemføre som følge af, at den nordlige flanke ville være blevet forvandlet til en flanketrusel fra nord.

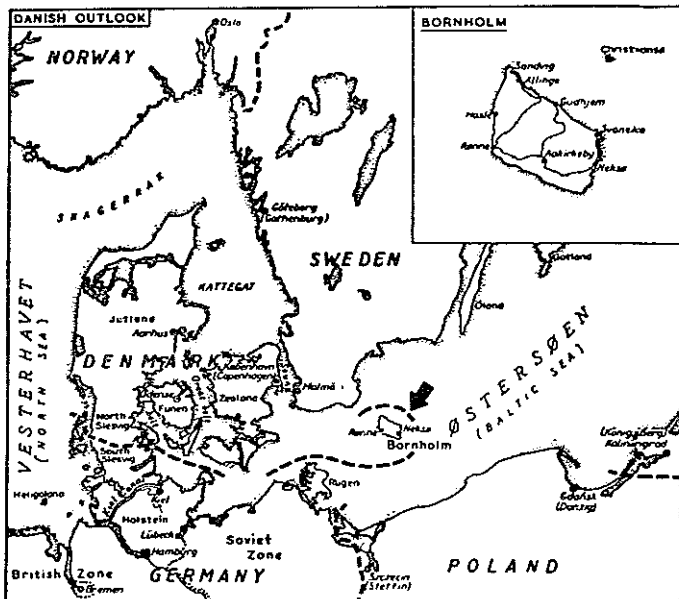
Vi kommer herved til den rolle, Vesttyskland spiller, dels for Atlantunionen som helhed, dels for Danmarks forsvar i særdeleshed. For Vesteuropas forsvar som helhed vil tabet af Tyskland og eventuelt af tilstødende områder af Belgien-Holland og Frankrig betyde en for vest nærmest katastrofal tilvækst for russerne med hensyn til »manpower« og industriel kapacitet (bl. a. Ruhrdistriktet), og krigen ville kunne blive forlænget i det visse (i bedste fald). Der er således ingen tvivl om, at bestræbelserne bør gå i retning af at holde så store dele af Vesttyskland som muligt.

For Danmarks forsvar er Vesttyskland af ganske særlig betydning, hvil-

ket let vil kunne ses af kortet. Ved forsvar af den nuværende demarkationslinie i Tyskland vil dansk deltagelse i Atlantforsvaret være væsentlig lettere, idet direkte angreb op gennem den jydsk halvø vil være udelukket, og et eventuelt russisk amfibieangreb på Sjælland vil blive betydelig mere risikabelt at gennemføre. Derimod vil en eventuel russisk fremtrængning over Elben med erobring af Hamborg området betyde, at Danmark afskæres fra den direkte forbindelse med centralområdets hærstyrker, og at et angreb på Jylland bliver muligt. Faren for et amfibieangreb mod Sjælland øges samtidig. I denne situation, hvor russerne forudsættes at trænge ind i Vesttyskland, øges det danske territoriums betydning, idet et resultatrigt gennemført forsvar af Danmark, således at adgang til dansk territorium nægtes russerne, vil betyde, at det samlede europæiske forsvars nordlige flanke kan holdes. Dette vil begrænse den russiske fremrykning i Tyskland derved, at den er truet fra nord, hvilket vil få russerne til at optræde med større forsigtighed og vil kunne binde betydelige russiske styrker som sikring mod denne flanketrusel fra nord. Herved opnås tillige, at modangreb vestfra i det centrale område vil få bedre vilkår.

Danmarks tilslutning til Atlantpagten har to sider, nemlig på den ene side de fordele og ulemper, den har medført for Danmark, og på den anden side de fordele og ulemper, det har medført for Atlantunionen som helhed.

Danmark har lige siden Napoleontiden holdt sig til neutralitetspolitikken; danskerne har ingen ønsker om erobringer og har ingen interesse i at blive blandet ind i de stores opgør. Denne politik lykkedes under krigen 1914—18, men lykkedes ikke under den anden verdenskrig, hvor landet var besat af tyskerne i 5 år. Efterhånden som den nye imperialistiske trusel efter sidste krig blev mere og mere fremtrædende, stod de ansvarlige politiske kredse over for problemet hvilken politik, man skulle vælge.

Da den strategiske betydning af Danmarks territorium — som udviklet ovenfor — er så stor, at ethvert håb om at kunne holde sig uden for en eventuel krig mellem øst og vest måtte betragtes som udelukket, var man klar over, at isoleret neutralitet ikke kunne gennemføres — opbygningen af et dertil svarende forsvar ville være umuligt, dels af økonomiske grunde, dels på grund af landets lidenhed. Der var et stærkt ønske om et skandinavisk forsvarsforbund mellem Danmark, Norge og Sverige; men også dette måtte opgives, da fremskaffelsen af den fornødne militære udrustning og forsyninger af forskellig art næppe ville være mulig. Derfor var der for Danmark ingen anden vej

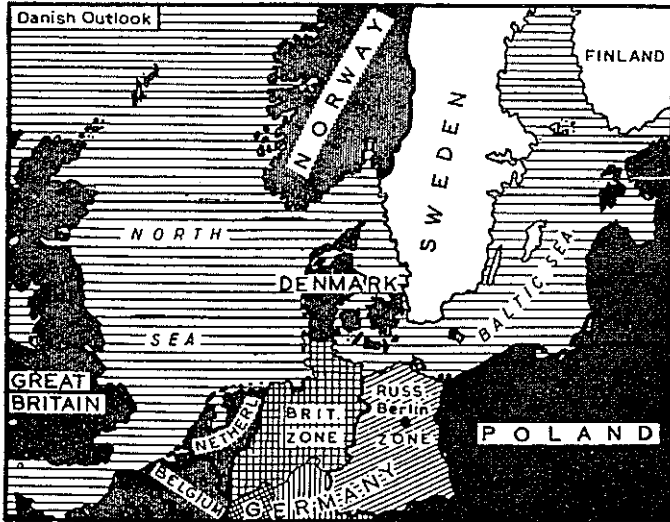
end at tilslutte sig Atlantunionen, hvis vi vil gøre os håb om at overleve som selvstændig stat og bevare de demokratiske friheder og rettigheder, der har betydning så meget for det danske folk i mange generationer. Gennem alliancen med de andre frie stater i Vesteuropa og med U. S. A. og Canada har Danmark opnået at få mægtige venner i ryggen og hermed muligheden for at opbygge et virkeligt forsvar — uden den amerikanske våbenhjælp ville det have været umuligt. Gennem tilslutning til Atlantpagten har Danmark opnået en vis præventiv sikkerhed, idet et angreb på Danmark er et angreb på Atlantunionen.

Atlantpagten giver rettigheder og forpligtelser. Disse sidste har Danmark erkendt ved at planlægge og påbegynde gennemførelsen af et forsvar inden for landets økonomiske og personelle ressourcer og af en i landets nyere historie ukendt størrelsesorden. Vi er ganske klar over, at vi selv må gøre den første anstrengelse for at forsvare landet — kun herved kan vi vente hjælp udefra. På den anden side venter vi denne hjælp fra vore

allierede, efterhånden som Atlantunionens forsvarsstyrker bliver udbygget. For een ting må klart siges: En politik, der går ud på først at rømme visse dele af Vesteuropa for engang senere at befri dem, kan ikke accepteres af de vesteuropæere, der bor i disse områder — en fremmed besættelse med tvangsstyre, deportationer, hemmeligt politi o. s. v. ville intet levne, som det ville have nogen interesse at befri. Ideen må være at holde angriberen ude — kun herved kan man give Vesteuropas folk tro på Atlantpagtens berettigelse. Det må huskes, at Vesteuropas folk efter to krige og flere økonomiske kriser er trætte, og tanken om en fremmed besættelse vil gøre dem modløse. General Bradley har i øvrigt i en tale i New York den 5. april 1949 klart givet udtryk for de her fremførte tanker.

For Atlantunionen som helhed betyder Danmarks tilslutning til Atlantpagten en byrde derved, at et militært set vanskeligt territorium skal holdes, men tillige en stor fordel derved, at Vesteuropas nordlige flanke på forhånd er med i det vesteuropæiske forsvar eller med henblik på at hindre angriberens flådestyrker i ad denne vej at nå ud i Nordsøen og Atlanterhavet.

Langt den overvejende del af Danmarks befolkning står bag tilslutningen til Atlantpagten, og forståelsen heraf bliver stadig mere udbredt. Taknemmelighed over for U. S. A.s indsats, både for så vidt angår Marshallhjælpen og våbenhjælpen, næres af det store flertal, som er sig truslen fra øst bevidst.

Det amerikanske marine corps

Fortsat fra side 7

kun tanke for at sove. Forøvrigt kan de højst een gang om ugen se en film i lejren, og selv da bliver de ført i marchkolonne til og fra biografen. Dans og kvinder er de endog for trætte til at drømme om. Derimod må de flittigt deltage i sport, svømning især for at træne dem som fremtidige »frømand«. De bokser, lærer at bruge en kniv og en bajonet og at slå en fjendes pandeskal ind med geværkolben. Jiu-itsu er selvfølgelig en del af deres træning, der sigter på at gøre enhver mariner til den skrappeste, mest frygtløse og ubesejrlige soldat på denne jord.

I forbindelse med marinekorpsset bør man vel heller ikke undlade at omtale the »Seabees«, eller, som de også kaldes, flådens »bulldozer cavalry«, der altid er klar med karabinen i den ene hånd og et stykke værktøj i den anden. Er det en bro, havn eller jernbane eller en biograf i kampområdet, man ønsker sig, så er »søbierne« der på pletten.

Da den Første Amfibie Konstruktions Bataillon, som denne enhed officielt hedder, men såre sjældent er kaldt, landede midt i kampene om Seoul, måtte de skaffe midler til at landsætte al den tunge udrustning og føre den frem til frontlinien. De fik bragt den ødelagte jernbanelinie i or-

den, men manglede et lokomotiv. På en eller anden måde fik de nys om, at bag de røde linier var der et. Altså tog en gruppe af sted efter det — og kom på en eller anden måde dampende tilbage med det samt en hel del flasker af godt øl fra et bryggeri, hvor de fandt lokomotivet. Inchon var aldrig blevet taget uden »søbierne«s hjælp med improviserede havneinstallationer og kajer.

Det er folk, der forstår at få noget ud af ingen ting, og som sætter pris på at gøre sig livet behageligt selv under de vanskeligste omstændigheder.

Folkene i disse enheder er derfor heller ikke uprøvede rekrutter, men specialister i over 60 forskellige konstruktionsfag. De kender deres arbejde ud og ind, og skal kunne tilpasse deres faglige viden og dygtighed til det specielle militære behov og de særlige arbejdsvilkår. De er med i enhver amfibieoperation, går i land lige efter angrebsbølgen for at gøre det muligt for de efterfølgende tropper at komme hurtigere og bekvemmere i land og for at gøre det muligt at sætte alt det svære udstyr i land omgående. Gennemsnitsalderen i dette korps er derfor også højere end i andre kæmpende enheder. Marinerne siger også: »Slå aldrig en søbi. Det kan være, det er din bedstefar!«

Hovedparten af disse styrker er i sagens natur reservestyrker. I fredstid

er de »regulære« styrker mellem 3.000 og 3.500 mand, der hovedsagelig er beskæftiget med at udvikle ny udrustning og teknik og gøre forsøg under manøvrer. F. eks. var der en væsentlig del af disse folk med Byrd's antarktiske ekspeditioner for at gøre forsøg under særlig kolde omstændigheder.

Under den sidste krig voksede disse styrker frem fra ingen ting til 54 regimenter med 10.200 officerer og 249.803 mænd.

»Hvorfor pokker opgiver man et godt job til fire dollars i timen for et sæt matrostøj og en rimelig chance for at havne i den anden verden?« siger disse folk, der aldrig nogen sinde selv ville give svaret. Men disse og mange andre amerikanere, modne mænd, kæmper for en sag, de tror på. Fredens og frihedens sag. Der er en god portion idealisme i mange amerikanere. Meget mere end mange ofte forestiller sig det i Europa.

Navnet »Seabees« kommer egentlig fra de første Construction Battalions (C. B.s), der i dag består af flere enheder med forskellige opgaver.

De har et uofficielt motto: »Hvad pokker venter vi på!« Og det passer godt nok til disse folk der aldrig spørger efter en ordre, men selv finder ud af, hvad der er brug for og derefter går i gang med at lave det.

Kong Faruk ved tronbestigelsen.

Langs fronten mellem øst og vest

Af oberstløjtnant E. J. Wiboltz

De mellemøstlige fronter.

Ser man rent geografisk på muligheden for et forsvar af det mellemste østen mod et angreb fra Sovjet, er disse muligheder relativt gode.

Det grænser mod nord op til Sovjetunionen langs den tyrkiske og persiske grænse, der går i en stor bue fra Dardanellerne, langs sydbredten af det sorte hav, syd om Kaukasus til det kaspiske hav og herfra mod øst langs russisk Turkestan for her at bøje mod syd langs Afghanistan og Balutschistan ned til indløbet til den persiske havbugt og det indiske hav.

De 2 lande i »første linie« Tyrkiet og Persien, spærrer således, foruden Dardanellerne, den relativt smalle kaukasiske halvø mellem det sorte og det kaspiske hav og den ligeledes ret korte og bjergrige front mellem det kaspiske hav og den indre del af den persiske havbugt, hvor de nu så berømte olieraffinaderier ved Abadan ligger.

I »anden linie« kommer derefter Irak omkring de brede floder, Eufkrat og Tigris, der fra den tyrkiske grænse løber helt ned til den persiske havbugt, samt Syrien og Libanon ude ved Middelhavet omkring den eneste jernbane, der fører ned gennem Israel til Suez og Ægypten. Så vider fronten sig ud i den arabiske halvø, hvis nordre del beherskes af kong Saud. Det drejer sig her om en ørken med få og dårlige veje, der ikke er egnet til fremførsel af store styrker; og vest derfor ligger kongeriget Jordan, der er nogenlunde af samme beskaffenhed, samt Israel, omkring den omtalte jernbane helt ude ved Middelhavet. Rundt regnet kan man derfor sige, at en fremrykning fra nord ud over »2. linie« kun kan ske med store styrker langs Middelhavet og jernbanen til Ægypten. Forsvareren har dog her gode forsyningshavne og et godt, delvis bjergrigt terræn.

»3. linie« markeres endelig af den af Suezkanalen gennemskårne smalle landtange mellem Middelhavet og det røde hav, hvis bredde og omgivende ørkenområder i sig selv er vanskelig at passere.

Selve Suezkanalen er forlængst indrettet til et moderne forsvar og relativt let at forsvare, hvis forsyningerne fra baglandet, d. v. s. i første række gennem Ægypten, ikke svigter.

Men ser man på anden måde end rent geografisk på forsvaret af det mellemste østen, bliver billedet straks et andet.

I »første linie« er Tyrkiet en pålidelig forbundsfælle med stolte, krigeri-

ske traditioner, som det sikkert vil hævde. Selv om det skulle komme ud for et knibtangangreb over Dardanellerne og fra Kaukasus, vil det i det mindste kunne holde en vis tid, og en fjendtlig fremrykning gennem det bjergrige Lilleasien vil være vanskelig overfor en tilbageværende, men dygtigt ledet tyrkisk hær. Denne vil derfor formentlig falde intakt tilbage på »2. linie« fra Middelhavskysten over til Mosul, hvis det skulle blive nødvendigt. Derimod vil, i hvert fald det nuværende Persien, sikkert ikke yde nævneværdig modstand, og dets hær vil næppe kunne falde tilbage på »2. linie« fortsættelse fra Mosul langs floderne ned til den persiske havbugt. Det ses deraf hvor vigtigt det er for vestmagterne at sikre sig et effektivt persisk forsvar, selv om der muligvis kunne afgives tropper fra Tyrkiet og de øvrige lande i det mellemste østen til at dække Eufkrat og Tigris linien.

Men såfremt Sovjet således når frem til 2. linie, vil Moskva, selv om det på grund af det øde terræn og de lange samt dårlige forsyningslinier kun bliver med små styrker, allerede indirekte have opnået betydelige resultater, fordi oliefeltene i Persien da vil være tabt for vestmagterne og oliefeltene i Mosul, der ligger i selve 2. linie i hvert fald vil være stærkt truet. — Set fra et »olie«-synspunkt ligger den 2. linie som geografien anviser, derfor uheldigt.

Hertil kommer, at de stater, der ligger i og bag 2. linie, og som altså dels skal medvirke til forsvaret, dels forsyne det, med undtagelse af Israel er militært svage og løse i strukturen. Hos masserne hersker desuden en stærk antibritisk indstilling, der er omhyggeligt plejet af en kommunistisk 5. kolonne, som nationalisterne — her, som overalt i Asien — er kortsynede nok til at alliere sig med. De tror, at de kan bruge den som middel uden selv i sidste omgang at blive dens redskab.

Endelig hersker der et bittert had mellem Israel, der formentlig ikke vil sende tropper ud af landet, og de øvrige arabiske stater. Herfra er dog måske undtaget det lille kongerige Jordan, der under kong Abdullah var engelskorienteret og som disponerer over den eneste arabiske hærstyrke af virkelig værdi, nemlig den berømte, af englænderne uddannede arabiske legion. Efter mordet på kong Abdullah er Jordans indstilling dog mere tvivlsom.

Skønt Irak har en overenskomst med England, hvorefter der er sta-

Det mellemste østen.

Et blik på kortet viser, at det mellemste østen eller nær-orienten, der består af landet mellem Middelhavet, det sorte og kaspiske hav, den persiske havbugt og det røde hav, ligger som en smal landbro mellem de tre gamle verdensdele: Europa, Asien og Afrika. Fra ældgammel tid er erobrerens hære da også marcheret mod øst og vest, mod nord og syd over denne bro, og det samme vil blive tilfældet i dag, hvis en storkrig bryder ud.

I vor tid har Suezkanalen desuden gjort det mellemste østen til den vigtigste skibspassage til Indien og det fjerne østen, ligesom de store luft-ruter går samme vej.

Men det er ikke alene denne strategiske beliggenhed, der gør det mellemste østen så vigtig i den store politik. De vældige olieletter, der strækker sig fra Mosulområdet, hvorfra rørledningerne går ud til Middelhavsløbet, til omegnen af den persiske havbugt og ind i den arabiske ørken, er desuden en faktor af den største betydning. Den sikrer olieforsyningerne til flåder og hære i hele området samt Middelhavet og desuden til sejladsen og flyvningen på Indien og det fjerne øst, foruden at dække en betydelig del af forbruget i den vestlige verden i det hele taget. Hvis al denne olie var på russisk hånd, ville dette omvendt være et frygteligt slag mod den vestlige verden og fordoble Sovjets industrielle og militære potentiel.

Det mellemste østen er derfor vitalt vigtigt for den vestlige verden, både af disse grunde og fordi en angriber over denne bro dels kan gå i ryggen på Tyrkiet og Dardanellerne, dels kan skaffe sig adgang til Afrika, der bliver jo vigtigere for Europa, i jo højere grad forbindelsen til og forsyningerne fra Asien måtte svigte.

Herfra kan endvidere Europa trues fra syd, og Atlanterhavet nås »udenom« Middelhavet og Dardanellerne.

Forsikring skal man ha'.

i **BALTICA**

tioneret britiske tropper og flyvere i landet, er det dog — ligesom i de øvrige lande — medlem af den arabiske liga, der, i hvert fald officielt, er stærkt nationalistisk. Dette er dog måske især af hensyn til de opfanterede masser; thi i virkeligheden har fyrstehusene og den regerende overklasse mere interesse i at støtte sig til vestmagterne end til de revolutionære nationalister, der antagelig omgående vil berøve dem deres privilegier, når de kommer til magten, og som antagelig hurtigt vil blive likvideret af kommunisterne. Skriften på væggen har da også allerede vist sig både for shahen af Persien og kong Faruk af Ægypten. Det er måske også derfor, der i den øvrige arabiske verden, trods alt, kan spores en vis afstandtagen fra disse 2 landes politik og begyndende overvejelser om positiv indstilling til det af vestmagterne foreslåede mellemstlige forsvarsforbund, selv om ligaen officielt har sagt nej.

Libanon og Syrien tog ret hurtigt reservationer overfor dette nej, og i Ægypten satte kong Faruk pludselig nationalistpartiet »Wafd« fører, Nahas Pascha ud af spillet. Han gjorde det delvis af indrepolitiske grunde, fordi Wafd og kongemagten altid har bekæmpet hinanden; og da Nahas Pascha nok kunne rive traktaten med England i stykker, men derefter stod ganske hjælpeløs med hensyn til at sætte sine krav på Suez og Sudan igennem, gik de af ham selv opfanterede masser i Cairo og Alexandria amok. Under disse demonstrationer, hvor mange mennesker blev dræbt og mange bygninger afbrændt, hørtes endogså trusler mod kongen; og dette blev selv godsejerne i Wafdpartiet for meget. Thi de ville nok opbidse mængden mod englænderne for at lede opmærksomheden bort fra deres brudte valgløfter om sociale reformer, men de ønskede ikke at save den gren over, de sad på, ved at støtte en veritabel revolution, bag hvilken Moskvas spøgelse truede. Derfor faldt Nahas Pascha uden sværdslag, da kong Faruk i det rette psykologiske øjeblik afskedigede ham og tog en premierminister fra sine egne omgivelser. »Paladset« havde endnu engang sejret.

Men kongen havde også en anden bevæggrund. Fra sin tidligste ungdom — og han var kun 16 år, da han kom på tronen — har han drømt om et mellemstligt forbund med sig selv som leder, ikke alene i militær henseende. Han drømte samtidig om at genoprette kalifatet og således tillige blive arabernes gejstlige overhoved. Når dette mål var nået, skulle endelig, også Tyrkiet og Grækenland, indlemmes i forbundet; og kong Faruk ville som en ny Faraos udstrække sin magt fra Nildalen til fjerne egne.

Indbyrdes strid mellem arabere og den storpolitiske udvikling har forlængst efterhånden aflivet denne drøm. Men da vestmagterne foreslog et lignende forbund under deres ægide, vejrede kongen på ny morgenluft. For et sådant forbund må have Ægypten med. Nildalen må være det sam-

lingssted for forsyninger af alle slags, for forstærkninger af tropper o. s. v., hvor opmarchen kan ske i relativ sikkerhed og hvorfra de kan skydes frem over Suezkanalen mod nord. Som hersker over denne nøglestilling vil kongen af Ægypten derfor have en god chance for at tilkæmpe sig en position, der vel ikke gør ungdommens drømme til virkelighed, men nok vil kunne tilfredsstille den voksnes ambitioner.

Denne drejning i den arabiske politik mod en mere pro-britisk orientering er også i gang i olielandet par excellence, Irak. Den uro, som premierminister Mossadegh havde startet ved sin nationalisering af de persiske olieletter, nåede naturligvis også Irak. Men The Iraq Petroleum Company i Mosul og Basra viste større smidighed end der var vist i Persien, og Iraks regering tog reb i sejlene, således at man efter lange forhandlinger nåede frem til forståelse.

Resultatet heraf blev, at Irak, som de øvrige arabiske lande, undtagen Persien, nøjedes med en 50 pct. afgift af olien — et fifty-fifty-agreement; og i begyndelsen af februar vedtog deputeretkammeret med 89 stemmer mod 7 den overenskomst, der straks efter blev underskrevet af begge parter.

Denne store parlamentsmajoritet modsvarer ganske vist ikke stillingen i befolkningen. For flertallet af mandaterne er i realiteten næsten arvelige for valgdistrikternes overklasse, og derfor er det før sket, at oppositionen ved massernes hjælp har sat parlamentet stolen for døren; det skete sidst i 1948 i anledning af traktaten med England.

Når det ikke er sket denne gang, er dette derfor formentlig et vidnesbyrd om, at befolkningen, når alt kommer til alt, er tilfreds med, hvad Irak får ud af olien. Den er sikkert også Mossadegh taknemmelig for det skub opad, han indirekte har givet olieafgifterne, men den agter ikke at følge i hans fodspor og risikere, at denne vældige indtægtskilde udtørres.

Det irakske folk er nemlig stærkt realitetsbetonet, og f. eks. det berømte tidsskrift »The Economist« har skrevet, at forskellen mellem en perser og en iraker er nogenlunde den samme som mellem en franskmænd og en englænder. Derfor ved irakeren — hvad perseren endnu ikke ved — at

Nahas Pascha.

Mossadeghs politik var forkert. I øjeblikket er Irak, så lidt som Persien, i stand til selv at drive sine olieletter, og derfor er det foreløbig bedre, at de fremmede gør det efter den store skala. Derimod har Irak, foruden sine 50 pct. af indtægterne, efter overenskomst med olielselskabet og med dets støtte, overtaget raffineringen af salget af olien i hjemlandet. Lige uden for Bagdad samt ved Basra skal der i den anledning nu bygges store raffinaderier til 9 millioner pund stykket.

Medens Iraks olieindtægt i 1951 var 15 millioner pund, menes denne ordning i tiden til 1955 at ville pumpe 200 mill. pund ind i statskassen; senere vil man nå op til ca. 300 mill.

Hvis vestmagterne på denne måde — og den følges op hos kong Saud ude i ørkenen — kan skabe et interessefællesskab med de arabiske oliestater, vil meget af den politiske usikkerhed omkring Eufrat, Tigris og landet syd derfor forsvinde, således at man med større sikkerhed kan planlægge og gennemføre militære operationer til forsvaret af disse egne.

Samtidig synes, som nævnt, både Jordan, Libanon og Syrien længere vest på at være tilbøjelige til at orientere sig mod det af vestmagterne foreslåede forsvarsforbund; og den vanskeligste hindring, der skal overvindes på dette ovenud vigtige strøg omkring hærvejen fra Tyrkiet — eller for forstærkningens vedkomme til Tyrkiet, bliver derfor måske fjendskabet mellem det ny Israel og de gamle arabiske stater.

Mod syd holder således Ægypterne stadig Gaza besat som den sydligste del af det jødiske område, nilhæren igvrigt blev fordrevet fra under den jødisk-arabiske krig. Denne besiddelse betyder imidlertid store udgifter for Ægypten, der utvivlsomt vil kunne formå til at fortrække, hvis det kunne ske uden at »tabe ansigt«. Det har derfor været forslået, at englænderne skulle besætte området til gengæld for indrømmelser ved Suez; og der er mulighed for, at Israel vil acceptere en sådan ordning, fordi der derved kunne etableres en »stødpude« mellem det og Ægypten.

Også langs Israels østgrænse skulle der være muligheder for en forståelse. Thi her ligger Jordan, og den myrdede konge, Abdullah, tilkendegav adskillige gange beredvillighed til et godt forhold til Israel. Jordan ville nemlig da kunne nyde godt af den unge stats opblomstring og få adgang til dens Middelhavshavne, — et fremtidsperspektiv, der ikke er blevet mindre tillokkende efter Abdullahs død. Dette er muligvis een af grundene til, at den ny konge ikke, som ventet, afbrød faderens pro-britiske kurs, selv om han går forsigtigt frem på grund af det gamle had mellem jøder og arabere.

Derimod vil der blive store vanskeligheder at overvinde for at tilvejebringe forståelse mellem Israel og Libanon samt Syrien oppe på den altid urolige nordgrænse, hvod had og interessemodsatninger stadigt flammer op og giver sig udslag i blodige kampe.

Men alt i alt skulle der i det vigtige

område mellem Tyrkiet og Suezkanalen således være muligheder for at nå frem til ro og mere stabile forhold end tidligere; og hvis dette kan nås, vil det i høj grad forøge chancerne for forsvaret af det mellemste østen.

Kærnen heri kunne i så fald blive Tyrkiet som en nordlig bastion, hvorfra en russisk fremrykning gennem det vanskeligt passable land længere mod øst kunne trues virksomt i flanken.

Fra den tilbagetrukne base i Ægypten og omkring Suez, hvortil forsyninger kan bringes fra vest, syd og nord, kunne den bastion da forsynes ad hærvejen langs Middelhavet; og der kunne herfra stødes offensivt frem mod nordøst for at møde en angriber, der søger at nå frem over den persiske grænse. I stedet for at måtte falde tilbage på et passivt forsvar langs en linie, der i realiteten ville prisgive Iraks olie, kunne man altså sætte et offensivt forsvar foran denne linie.

Det vil antagelig tage lang tid før de arabiske hære kan danne kærnen i dette forsvar og førende arabiske stater vil kunne tænke sig at lade Israels styrker passere deres territorium.

Derfor må stødtropperne foreløbig komme fra samt samles i Ægypten og omkring Suez. Det bliver antagelig her — som hidtil — tropper fra Commonwealth, der må bære hovedbyrden. Og det er et glædeligt tegn på nyt sammenhold, men også et vidnesbyrd om, at det er deroppe i det mellemste østen, at Afrikas forsvar begynder, at man her igen kan regne med store styrker fra den sydafrikanske republik.

Denne har i den sidste tid gået sine egne veje, og man frygtede en overgang en løsrivelse fra Commonwealth. Men også her nødvendigheden af vestligt sammenhold virket; og alt tyder på, at når det gælder Afrika, kan man regne lige så sikkert med dr. Malans som med general Smuts tapre drenge, som da fjendens sidste gang bankede på Afrikas dør.

Problemer omkring 18 mdr.

Fortsat fra side 5

Disse øvelser vil finde sted som enkelt-dagsøvelser, som natøvelser og som øvelser, der strækker sig over flere sammenhængende døgn. De må desuden fordeles jævnt over hele beredskabsperioden, idet den — også ud fra et psykologisk synspunkt — ønskelige stigning i uddannelsens intensivering må opnås derved, at øvelserne i stigende grad foregår i højere led.

Mandskabet vil gennem bivakringsøvelser over flere døgn ved alle årstider blive uddannet til at udholde feltlivets skiftende vejrlig og herunder først og fremmest bevare kampkraften.

På adskillige felter, hvor tiden hidtil ikke har tilladt en grundig tilrettelæggelse af uddannelsen, vil vi nu kunne tage denne op i fuldt omfang.

Det gælder f. eks. den hærledning

gennem gymnastik og idræt, som soldaten gerne skulle gennemgå. Hidtil har denne ikke kunnet drives så intenst som ønskeligt. Nu vil fodbold, håndbold og svømning kunne indgå med flere timer.

Ligeledes kan der nu anvendes flere timer til udvikling af soldatens militære moral og til fremme af hans psykologiske modstandsevne over for det voldsomme pres, som kampen vil bringe ham under. Sidste krig har vist, hvor vigtigt det er, at soldaten er ordentlig forberedt på dette område.

Det afgørende for den indsats af civil og kulturel art, der kan gøres for den enkelte mand under hans 18 måneders tjenestetid — og hæren anerkender fuldt ud, at der bør gøres en alvorlig indsats på dette felt — og de tilbud om en god og værdifuld udnyttelse af tiden, der kan gives af samfundet, er derfor afhængig af, på hvilken måde dette arbejde kan indpasses i den nævnte militære træning. Det er herefter klart, at der bør gås to veje, dels bør der indføres passende civil undervisning i tjenestetiden, dels bør det allerede eksisterende fritidsarbejde udvides i et omfang, der gør det muligt at beskæftige mandskabet i fritiden.

Det første halve års tid eller mere byder ikke på større fritidsproblemer. Enhver, der har været soldat, ved, at det nye milieu, den uvante levevis og de legemlige anstrengelser tager sin mand fuldt og helt. Der er ikke noget stærkere behov hos en større del af de værnepligtige for at kaste sig ud i noget seriøst efter tjenestetidens ophør. Det drejer sig jo om unge mennesker, der har et ganske naturligt stort behov for søvn og hvile. Men det er klart, at jo mere soldaten »får magt over tingene«, altså jo længere han ligger inde, des større bliver behovet for at fylde fritiden med noget, som ligger uden for det militære.

Diskussionen om det nu så aktuelle fritidsproblem i forbindelse med 18 måneders tjenestetid føres vistnok ud fra den antagelse, at der findes et stort umættet — ja, næsten umætteligt — behov hos de værnepligtige for fortsat faglig uddannelse og for kulturel og politisk oplysning. Denne antagelse er ikke rigtig, og det tjener intet formuelt formål at foregøgle sig, at situationen i så henseende er lys og lykkelig — at marken skulle være beredt til udsæd. Soldaterne er jo ikke anderledes end de var, da de var civile, og de store vanskeligheder, som et alvorligt ungdomsarbejde har at kæmpe med — altså trægheden, jfr. tvungen ungdomsundervisning, hvilket de politiske partier ikke formåede at gennemføre før krigen — findes selvfølgelig også i værnene, endda i forstærket form, på grund af de legemlige og psykiske anstrengelser folk her kommer ud for.

Hæren har erfaring for, at trangen til undervisning af civil art især koncentrerer sig om de manuelle fag, såsom sløjd, boksning, bogbinderi, bensikring, motorlære samt hovedsprogene og landsbrugsundervisning.

Hvad angår undervisningen i tjenestetiden, er der nok grund til at se

mere optimistisk på mulighederne og resultatet; men hæren magter ikke selv at løse denne opgave. Den må tages op på eller i nær tilknytning til de steder, hvor regimenterne er garnisonerede under beredskabstjenesten.

Det er til løsningen af disse opgaver under de nævnte forudsætninger, at det fra alle sider erkendes, at der vil blive brug for en betydelig hjælp fra de dele af det civile samfund, hvis gerning det er at beskæftige sig med ungdommens uddannelse og udvikling, og det må håbes, at de mænd, som forsvarsministeriet vil anmode om at hjælpe med til at finde en løsning på problemerne, må have held til at finde frem til effektive og tilfredsstillende udveje.

Hæren har altid hentet en meget stor del af sine værnepligtige befalingsmænd fra akademikernes rækker. For disse akademikere er forlængelse af tjenestetiden ikke noget nyt fænomen. De har allerede siden 1945 haft 18—24 måneders tjenestetid. Denne bliver ikke forlænget ved den kommende ordning, hvilket vil sige, at en korporal ikke får længere tjenestetid end mandskabet, og at sergentens mer-tjeneste reduceres til 6 måneder. Det er hærens håb, at dette vil stimulere tilgangen af frivillige af god kvalitet til hærens befalingsmandsskoler.

Der vil med den øgede mandskabsstyrke blive tale om et betydeligt større antal mand pr. befalingsmand end tidligere; men dette håber hæren at kunne imødegå ved i den lange tjenestetid at uddanne et antal menige gruppeførere, og det påregnes ikke, at befalingsmandseleverne skal have længere tjenestetid end i dag.

Konklusion.

Som konklusion af min fremstilling ønsker jeg at fremhæve følgende:

1. De 18 måneder, der gives hæren rådighed over, vil fuldt ud kunne nyttiggøres til militære formål.

2. Hæren erkender dog, at der må tilvejebringes en undervisning i civile fag i tjenestetiden.

Denne undervisning bør omfatte:

- faglig undervisning,
- elementær undervisning og
- almendannende undervisning.

3. Problemerne om denne undervisnings tilrettelæggelse, emner og omfang er ikke afklaret; men jeg vil mene, at undervisningen bør lægge vægt på faglige emner.

4. En løsning på disse problemer må nu tilvejebringes ved fælles indsats af civile og militære kræfter i det udvalg, som forsvarsministeriet agter at nedsætte, og hvor de militære medlemmer må give de rammer, hvori undervisningen skal indpasses, mens de civile medlemmer derefter må give det faglige bidrag.

KONGEN PÅ MANØVRE

FOTO:
RUBÆK

Hans Majestæt Kongen overværede i to dage hærens forårsøvelser i Himmerland.

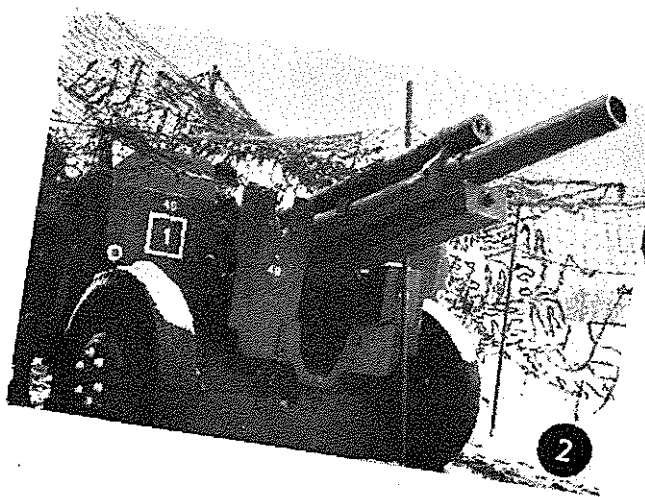
1. Kongen i samtale med hærchefen, generaløjtnant E. Møller og øvelseslederen, generalmajor T. K. Thygesen — 2. Kongen, ledsaget af hærchefen, generaløjtnant E. Møller, hilser på de udenlandske og danske forsvarsattachéer ved Løgstør kirke. Som nr. 3 fra højre blandt attachéerne ses Prins Georg — 3. Skolebørnene havde fri og råbte hurra for Kongen, der smilende tog mod hyldesten — 4. Føreren af blåt parti, generalmajor R. Allerup, orienterer ved et kort i sit hovedkvarter Kongen om den øjeblikkelige situation — 5. Under øvelserne deltog Kongen i en feltmæssig frokost hos gårdejer Valdemar Petersen, Korgården ved Farsø. Her ses Kongen mellem hærchefen, generaløjtnant E. Møller og gårdejer Petersen.

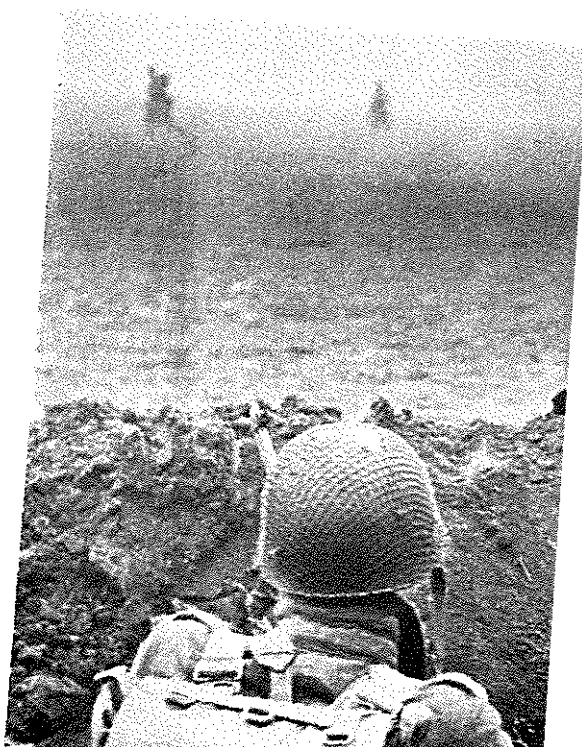
ØVELSEN I JYLLAND

FOTO:
RUBÆK OG

1. Syd-partiets tropper under spredt fremrykning af de forårsvåde marker til det afsluttende angreb.
2. En haubitzer under camouflage-net forsvaret Sk stillingen.
3. Alle de nye våben var med. Her er en Dyse-ka i nedgravet stilling.
4. Ingeniørsoldaterne havde et klamt job med at by broer over de mange åer.
5. Der rekognosceres, inden stag-hound'en vover ud af skovens skjul.
6. Parat til at give fjenden en varm modtagelse. Gruppen er bevæbnet med nye våben som Energa Super-Bazooka.

Hærens forårsøvelser har været afholdt i Himmerland i dagene 1.—5. marts med deltagelse af omtrent 8000 mand og 1500 køretøjer og i et vejr, der skiftede fra højt, solbeskinnet forår til forrygende snestorm, hvad der gjorde øvelserne ekstra anstrengende, men også ekstra effektive.

Formålet med øvelserne var denne gang specielt at øve den i moderne krig ofte forekommende kampform: forsvar over

brede fronter og udvigende kamp. Her- til afgav det å-rige Vesthimmerland vel- egnede muligheder.

Cheferne for de to partier var general- major R. Allerup og oberst C. P. Thom- sen (angriber) med generalmajor T. K. Thygesen som øvelsesleder og oberst O. Holbek som overkampdommer.

Kongen overværede i to dage øvelserne, der ligeledes blev fulgt af hærchefen,

generaløjntant E. Møller, ligesom der også var besøg i øvelsesområdet af for- svarsminister Harald Petersen, forsvars- chefen, admiral E. J. C. Qvistgaard, en række udenlandske og danske forsvars- attachéer m. fl.

Trods det hårde vejr var sundhedstil- standen blandt soldaterne god, og de blev overalt hos beboerne modtaget med ægte jysk gæstfrihed, der bl. a. må være gået hårdt ud over kaffemærkerne.

JENSEN

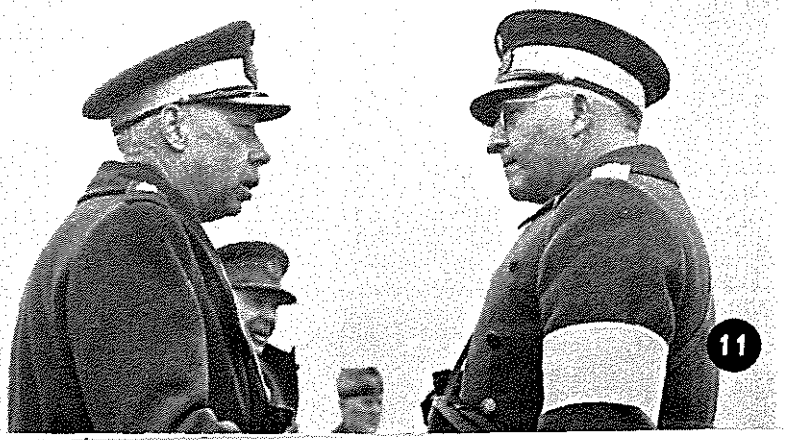

Den officielle betegnelse var »forårsøvelser«. Godt nedgravet beskynder Nordpartiet fjenden, der dukker frem gennem tågen.

Der føres vinterkrig ved Skals å.

I forrygende snestorm besøger forsvarsminister Harald Petersen hjemmeværnsposterne ved Aggersund- broen.

Hærchefen, generaløjntant E. Møller, sammen med øvelseslederen, generalmajor T. K. Thygesen. Bag hærchefen skimtes generaløjntant, Sir Robert Mansergh, stedfortræderen for chefen for A-pagtens nord- region, admiral, Sir Patrick Brind.

Lidt om roret og dets historie

Af orlogskaptajn W. Berendsen

En morgenstund for årtusinder siden klatrede en stenaldersmand op på en træstamme, som strømmen i floden havde ført ind på flodbredde ved hans boplads. Det voldte lidt besvær at finde balancen, men da det var overstået, skubbete han stammen ud i floden og satte fra land. Strømmen førte ham af sted til den næste boplads nede ad floden, og han opdagede herved den nye befordringsmåde. Der var dog een ting, der ikke var helt i orden, hans træstamme lod sig ikke styre, men gled med strømmen. Næste gang, han gik i sit »fartøj«, tog han en kraftig gren med sig, og med den stagede og styrede han sig ned ad floden, og hans »fartøj« fulgte tildels nu hans ønsker om kurs og retning på floden. Han padlede med grenen på den ene side af stammen og så da, at den villig drejede til den anden side, og drejede den for meget, skiftede han grenen til den anden side og rettede sin kurs op på denne måde. Senere fandt han på at gøre »fartøjet« mere komfortabelt. Han udhulede stammen ved hjælp af ilden, og han udspændte et skind som sejl, som han satte op når vinden var med, men stadig måtte han padle med grenen for at holde sin kurs. En dag, da han sejlede over floden, eller søen, blev han træt af at sidde og padle for at holde retningen, han satte sig da hen i fartøjets agterende for at hvile lidt. Grenen holdt han i hånden og lod den slæbe bag efter fartøjet, og nu opdagede han ved at lade grenen slæbe i vandet og ved at presse den grenende, der lå i vandet, ud til den ene side, så drejede fartøjet til samme side. Han prøvede igen, og fartøjet fulgte villigt hans bevægelser med grenen.

Han havde opfundet roret. Sine iagttagelser meddelte han til hele bopladsen, og længe varede det ikke før hans bofæller styrede med grene, når deres fartøjer for vinden gled af sted over søen. Men det var trættende at sidde og holde fast i grenen, og inden længe var den fastgjort til fartøjets agterende ved hjælp af hudstrimler.

Som tiden gik fik man også øjnene op for at til danne styregrenen på en mere hensigtsmæssig måde, og man udformede den del af grenen, der flød i vandet, så den fik en mere skeagtig form.

I begyndelsen af det nittende århundrede fandt man i Tunis ved nogle udgravninger gengivelser af skibe hugget i sten. Folk, der fortår sig på den slags ting, mente at kunne fastslå, at tegningerne stammede fra tiden

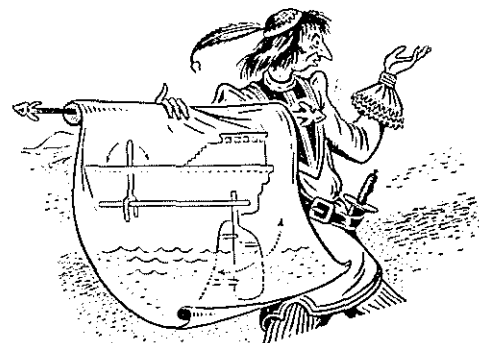
omkring Jesu fødsel. Tegningerne viste, at fartøjernes form var udviklet meget, deres størrelse var en anden, end det »fartøj« vor stenaldersmand benyttede, og roret på fartøjerne havde udviklet sig til to, et på hver side af skibet. Rorene var mere pagajformede eller åreformede, men var dog meget i familie med den gren, som stenaldersmanden benyttede på sin første tur på floden. Disse dobbelte sider syntes at have vundet fast form et stykke tid, det er nogenlunde sikkert, at de blev benyttet i landene omkring Middelhavet til helt hen omkring et hundrede år før Columbus med sine skibe drog over Atlanten. Stenaldersmandens opfindelse kom jo også til Norden, og de danske vikinger var med til at bringe den rundt på deres togter. Da Leif Ericson med sine modige mænd krydsede Nordatlanten, var det styreåren, der bragte skibene frem over havet på den ønskede kurs, og da vore danske vikinger omkring året 876 mødte kong Alfrød af England i et stort slag ud for kysten ved Dorset, så de en modstander, der havde taget vikingeskibene mod styreåren til model for sin egen flåde. Der

siges, at udtrykket »Styrbord« (den høje side af skibet, når man står agterude og ser forefter) kommer fra England fra den tid.

Styreåren var da anbragt agterude på siden af skibet, og da det altid var højre side af skibet, åren var fastgjort på, kaldte englænderne denne side for »Steerboard« eller »Star-board«, og herfra er den så gået over i vort sprog som styrbord. Den venstre side af skibet, når man står agterude og ser forefter, hedder »Bagbord«, og oprindelsen af dette udtryk fortøner sig noget i det uvisse. Datidens styreåre er stadig i brug endnu, man kan møde den hos forskellige folkeslag på snart hele jorden, og den er for så vidt også fortrinlig i lukkede farvande, såsom floder og indsøer.

Op til årene omkring 1000—1200 mødte man styreåren overalt. Man var sikkert klar over, at det havde været bedre at anbringe åren på selve skibets agterstavn, men har antagelig ikke rigtig fundet måden og midlerne dertil, men på Columbus' tid var man nået så langt. Roret havde da nærlig den form, det har i dag, og var fast anbragt på skibet, og styringen foregik så ved at bevæge rofladen fra side til side. Måden, man bevægede rofladen på, var forskellig. På rorets øverste ende anbragte man en vandretliggende pind, »rorpinden«. Dette var en svær planke, og ved at bevæge den i det vandrette plan fra side til side ville rorets flade også blive bevæget, og hermed ville man kunne få

skibet drejet fra side til side. På datidens ægyptiske fartøjer, med de høje agterskibe, var rorpinden ført ind i skibet på et lavtliggende dæk. I dækket oven over var der anbragt en lodretstående vippestang, der med en gaffelformet ende greb om rorpinden, og her oppe, på den næste »etage«, stod så rorsmanden. Når han pressede vippestanden ud mod skibssiden i tværskibs retning, f. eks. til styrbord, så ville stangens anden ende, den gaffelformede, blive bevæget ud til bagbord og ville så medtage selve rorpinden ud til bagbord. Herved ville rorfladen blive ført ud til styrbord og skibet dreje til styrbord, den samme side som rorsmanden havde ført sin ende af vippestanden ud til. Rorsmanden stod, som anført, på det høje agterdæk og havde her et godt udsyn over skibet og havet, en glimrende stilling for udførelsen af sit arbejde. Dette arrangement havde dog en dårlig side, det tog alt for meget plads op i skibet. Rorpinden skulle frit kunne svinge til siderne nede på dens dæk, og rorsmanden skulle have plads til at føre vippestanden fra side til side oppe fra sin plads. Nu, som dengang, skulle man udnytte pladsen i skibene til det yderste, og i egnene omkring Rødehavet har man fundet overleveringer af en anden styremåde. På selve roret anbragte man en stærk planke eller bjælke, der fra roret ragede bagud. På enden af denne plan-

ke anbragte man to jernkæder, der blev ført op til skibets sider, een på hver side. På skibets ræling i begge sider anbragte man nu en vandret liggende vippestang, der ragede halvt ud over skibssiden og var fastgjort her til kæden, der kom fra roret. Den anden ende af den vandretliggende vippepestand, der ragede ind over skibet, fastgjorde man til en ny kæde, der blev ført bag om skibets mast og videre til vippestanden, der var på skibets anden side. Disse kæder blev halet stramme, således at kæderne ikke lå og slaskede eller slæbte efter skibet. Hele systemet stod »tot«, som sømænd kalder det. Til at styre skibet krævedes der nu to eller flere rorsmænd. Hvis rorsmanden om styrbord nu pressede sin vippepestand agterefters, så hjalp hans kollega ham ved at presse sin stang forefter, og hvis de to mænd ikke havde kræfter nok, kunne deres hjælpere tage fat i kæden, der gik fra vippepestand til vippepestand, og herved hjælpe med til at dreje rorfladen til styrbord. Skibet ville da også dreje til styrbord.

Også dette arrangement krævede nogen plads i skibet, og gennemgik

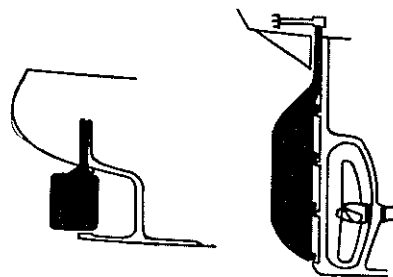
forskellige ændringer. I 1795 sejlede der et skib i Rødehavet, som havde det ovenfor skitserede rorarrangement, blot med den forskel, at de to vandretliggende vippepestænger var fastgjort uden på skibssiderne og stod nu i det lodrette plan. Vippepestængerne var gjort meget lange, så de ragede helt op på skibets meget høje agterdæk. De to rorsmænd var meget »fine« mænd, som her, højt til vejrs, styrede skibet på dets vej over Rødehavet med muhammedanske pilgrimme, der var på vej til Mekka. Det høje agterdæk på skibet var forbeholdt rorsmændene og overklassen af pilgrimmene. Herfra kunne man se (og blive set), og her sad passagererne uden at være i vejen for rorsmændene, idet disse gik helt ude ved skibssiden med deres vippepestænger.

Hvem der fandt på at overføre bevægelsen af roret gennem rorpinden til rattet, er ikke helt klarlagt. Venetianerne kan vel få æren herfor, idet man omkring året 1719 mødte dette fremskridt om bord i de venetianske skibe, men det står fast, at et engelsk skib ved navn »Victory« på samme tid, eller måske før, havde et slags gangspil til at dreje sit ror med, og muligvis har de gode venetianere set dette, stjålet ideen og forbedret den. Skibene var jo blevet så store, rorene var vokset i tilsvarende grad, så man måtte finde på en måde at få roret drejet på. Rattet gjorde det ved en forholdsvis lille kraft, overført gennem taljer, muligt at dreje de svære ror.

På gamle sejskibe ser man disse velkendte rat, og på større skibe kan man se både to og tre (fire) rat, der sidder på samme aksel. Det er jo ikke for skønhedens skyld man har flere rat på. Det var fordi de store kraftpåvirkninger, der kom fra søen, når den, med buldren og bragen tørnede mod rorfladen og trykket så forplantede sig gennem rorpinden og taljerne til rattet, ikke kunne magtes af een mand eller to. Ved at sætte flere rat på samme aksel, kunne der komme flere rorsmænd til rors og holde rattet fast.

Under dårligt vejr er det uhyre kraftpåvirkninger, der er på ror og rat, og mangen en rorgænger er blevet slynget rundt med rattet, når det løb »løbsk«. Derfor var det almindelig brugt at give rorgængerne sele på under dårlige vejrforhold. Selen var

så fastgjort i ringe på dækket, og her stod man så fastsurret og undgik at blive slynget rundt. Jo større rattet var, des lettere var det at holde, og amerikanerne, der jo ofte holder af at overdrive lidt, kan da også fremvise de største rat, der er set. De gamle færger på Mississippifloden havde så store rat, at knagerne på rattet var på størrelsen med en 10 års dreng. Efterhånden som dampen trængte frem, gik man over til at styre ved hjælp af dampmaskiner. Rorgængerens størrelse var et ganske lille rat, og med dette åbner han en hane for dampen, der strømmer ind i styremaskinen og sætter denne i gang. Drejer han den ene vej, vil maskinen gå i gang og dreje roret til den ene side, og drejer han modsat, vil maskinen gå den modsatte vej og dreje roret til den anden side. Det første skib med en dampstyremaskine siges at være en amerikansk kystdamper »Augusta«, der i årene 1858—1860 sejlede vandet tyndt mellem Savanna og Fernandine i Florida.

I 1866 fik det engelske skib »Great Eastern« dampstyremaskine, og nogle år senere tog den engelske marine maskinen i brug i krigsskibet »Northumberland«, og noget senere fulgte vi med herhjemme.

Indtil da havde selve rorfladen i vandet beholdt sin form, det var ligesom man ikke havde ofret denne side af roret sin opmærksomhed, men omkring 1870 kom det første balanceror. Det gamle ror har hele sin rorflade agten for sin omdrejningsakse, men nu fandt man på at lade rorfladen gå frem foran omdrejningsaksen, og herved fik man større styreevne. Udviklingen på dette punkt er langt fra afsluttet, der forsøges og prøves nye rorfladetyper hvert år, men endnu sejler den overvejende del af skibene med »det gamle ror«.

Dampstyremaskinen er ved at blive passeret af nyere former for maskineri, der er styremaskiner med olietryk og hydrauliske maskiner. Nutidens kæmpedampere krydser nu Atlanten med automatiske maskiner, der med usvigelig sikkerhed nagler skibet til den på maskinen indstillede kurs.

Vore dages rorgænger står på en god og lukket bro i sit styrehus med elektrisk varme, og med en finger påvirker han en styremaskine; ved hjælp af denne drejer han skibets ror, et ror, der på de største skibe har en vægt af henvend 20 tons. Han tænker næppe på, at han står ved en af skibets mest historiske dele, en del, der genspejler teknikens udvikling gennem årtusinder, et resultat af menneskets hittepåsømsomhed.

Avertér

i

FOLK OG VÆRN

Persien fuldstændig uforberedt

XERXES og perser-krigene er to begreber fra vor skolelærdom. De leder tanken hen på et erobryngslystent, militant folk med en høj kultur.

I Iran, som perserne nu selv benævner deres land, er der i dag ikke meget tilbage af disse egenskaber. Analfabetismen står i fuldt flor. Vurderingen af, hvor mange, der kan læse og skrive, svinger mellem 5 og 20 procent. I dette helt igennem feudale land forsøgte Reza Shah Pahlewi, en tidligere oberst af Kosak-brigaden, at indføre moderne reformer. Hans forbillede var i denne forbindelse Mustafa Kemal Atatyrk. Mens dennes reformer, om end i delvis modificeret form, dog var af nogen varighed, svigtede de fuldstændigt i det persiske naboland. Dette faktum gælder såvel på det kulturelle og det økonomiske område som på det civile (afskaffelse af flerkoneri m. v.) og det militære.

Trods sin militære fortid lykkedes det ikke den persiske Shah at opbygge en respektabel, tidssvarende forsvarsmagt, således som Atatyrk havde skabt det ved marskal Fewzi Cakmaks hjælp. Under krigen var Persien et uforsvaret land. De allierede tvang i 1941 Reza Shah til at gå af, og hans rige blev besat militært. Den transiranske jernbane spillede herunder en betydelig rolle. Den befordrede 5,5 mill. tons eller næsten halvdelen af den amerikanske og canadiske våbenhjælp til Sovjetunionen fra den Persiske bugt til det Kaspiske hav.

Skønt Persien havde store vanskeligheder med igen at komme fri fra den sovjetrussiske besættelse i nord og trods de advarende begivenheder i Aserbeidjan, fandt der ingen alvorlig oprustning sted. Gennem århundreder havde perserne tabt hver eneste krig. Dette faktum havde medført en umili-

Af Alfred Joachim Fischer

tant, ja fuldstændig defaitistisk stemning.

Mange folkeslag — intet folk.

Også landets nationale uensartethed er til skade for forsvarstanken. Persere, arabere, turkmener og kurder danner en blanding, der aldrig er smeltet sammen til et bevidst folk. Perserne behersker regeringen og forvaltningen. Ved en ærlig folketælling ville de imidlertid være i mindretal og sandsynligvis ikke engang udgøre den største nationale gruppe. Symptomatiske assimiliseringsforekomster viser heller ikke nogen sund karakter. Således ved hele Teheran om bestemte indflydelsesrige personligheder, at de er af rent tyrkisk, arabisk eller jødisk blod, mens de førstnævnte familier, alt efter konjunkturerne, svinger mellem stolthed over deres afstamning og fornægtelse af den.

Den ca. halve mill. kurder, der i sig selv er en militært indstillet befolkning, har aldrig glemt, at Reza Shah underkastede sig landet, og da Kurdistan blev forfordelt ved den i sig selv minimale social- og sundhedsindsats, er stemningen her antipersisk, og hvis den er forsvarsberedt, er det overfor perserne.

En tilforladelig folketælling mangler stadig, men af de ca. 17 mill. iranske statsborgere er endvidere 2 mill. nomader, der også er meget svære at disciplinere. Disse halvautonome stammer er for største delen ikke loyale, og kun Sihasavanerne, der er fremragende krigere og ryttere, støtter hæren.

Man må heller ikke lade den almindelige folkestemning, der senere vil

blive analyseret, ude af betragtning. Den er langt snarere anti-vestlig end anti-østlig. Der er derfor meget delte meninger om, hvorvidt en effektiv persisk forsvarsmagt ville være til nogen fordel for Atlantpagt-fællesskabet.

Hæren i den politiske magtkamp.

Det taler heller ikke til hærens fordel, at den stadig står midt i den politiske magtkamp. Der foregår også handeler bag kulisserne mellem hoffet, militæret og en gruppe feudale storgodsejere. Desuden forekommer der tilfælde af terrorhandling, der er reaktionære i deres hensigt, men i deres virkning ofte pro-kommunistiske.

Da general Ali Razmarra i 1950, vel ikke mindst som følge af den dengang endnu stærke vestlige indflydelse, blev persisk ministerpræsident, berøvede man hæren dens bedste generalstabschef i lang tid. Razmarra havde gjort en blodig og brutal men i alle tilfælde definitivt ende på det kommunistiske spøgelse i Aserbeidjan.

Trods sådanne, måske også taktisk betingede, »afsporinger« havde man i Vesten stadig tiltro til ham. Til den amerikanske hurtighjælp, der kontraktligt var lovet ham, hørte en skibsladning på 15 Sherman-tanke og 18 105 mm haubitser.

Endnu før disse hjælpeplaner blev realiseret blev Razmarra imidlertid myrdet under en begravelseshøjtidelighed i en moske i Teheran. Det var ikke en naturlig fjende som en Aserbeidjan-kommunist, der forøvede attentatet. Tværtimod faldt generalen som offer for en højre-radikal sammensværgelse. Hvad havde da bragt ham i så skarp modsætning til disse kredse?

For at kunne besvare dette spørgsmål, må man først se lidt på det sociologiske billede af Persien.

Godsejere og tiggere.

I Teheran, der iøvrigt er den eneste blot nogenlunde moderne by, er der 23.000 biler i en befolkning på 1 mill. mennesker. 23.000 biler betyder imidlertid ikke et tilsvarende antal ejere. Kun meget færre familier kan tillade sig en sådan luksus, og disse er næsten allesammen så rige, at de ejer flere biler i de nyeste modeller. Cadillac'er og Buick'er baner sig vej gennem masserne af omkringdrivende, betlende arbejdsløse. Man finder huse, der kunne få enhver indisk nabotil at blegne af misundelse ved synet af dem. På den anden side finder en hær af helligløse asyl i et endnu ikke færdigbygget fængsel.

Arbejdssky søger de øverste titusind muligheder for uden initiativ eller risiko at skaffe sig yderligere formue og ejendom. Følgelig er der kun få arbejdsskabende industriherre blandt dem; der er derimod utallige tæppe- og sølveksportører. Støtgodsejere danner en financeligt vigtig klike. Persiens bønder, hvilket vil sige omkring 85 procent af befolkning-

Modsetningernes by: Teheran.

Anglo-Iranian bragte for store fremskridt.

I forgrunden i spillet om den økonomiske overmagt stod Anglo-Iranian Oil Co. Det er sikkert rigtigt, at det persiske initiativ, kapitalmulighederne og sidst og ikke mindst de tekniske forhold overhovedet aldrig ville have drevet det til nogen petroleumsudvinding, endside til en årsproduktion på henvend 30 mill. tons.

Alligevel havde dette britiske foretagende, hvis aktier for de 53 procents vedkommende ligger i hænderne på den engelske regering, ikke behøvet at udnytte den teheranske regerings nødstilstand og udbetale tantiemer, der ligger milevidt bagefter hvad Amerika betaler Saudi-Arabien. Lige så forkert var det, at Englænderne lavede Abadan til et næsten exterritorialt område, et forhold, der vel ville have krænkert næsten ethvert folks nationalfølelse. Selskabeligt forblev de i »golden isolation«. Abadan sikrede Englænderne en stor indenrigspolitisk indflydelse, som de imidlertid desværre udnyttede til gunst for reaktionære grupper. Endnu indtil for kort tid siden skal det have været umuligt at udnævne en persisk guvernør til sydprovinserne, uden at Englænderne havde givet deres tilslutning hertil. Endelig var det en taktisk fejl at besætte næsten alle ledende stillinger i Abadan med Englændere, Indere, Pakistanere og Australiere og indskrænke uddannelsesmulighederne for Perserne til det yderste.

Gadebetjent i Teheran.

gen, er deres slaver. Dette er ikke demagogisk overdivelse, men bogstavelig sandhed. Mellem to og fire femtedele af deres karrige udbytte går til jordens ejere. Dette system udelukker automatisk moderne metoder. Således ser man ikke en traktor i Aserbeidjan, der er den mest frugtbare provins. Fattigdommen gør den ikke-persiske befolkning i disse egne dobbelt bitter. Ustandselig hører man klagen: »Her bliver vi foragtet som Tyrkere, og i Tyrkiet betragtet som Persere og ikke anerkendte.«

Persiens bønder bor for en meget betydelig dels vedkommende i hulelignende boliger, og selv forstæderne til den hvide by Teheran består af lerhytter. Derimod er de besiddende parasitter fuldstændig europæiserede. I månedsvis bor de i Paris eller Nizza, studerer ved Europas bedste universiteter, tillader deres kvinder enhver frihed, mens gennemskivinden i Persien er bundet af rigoristiske moralskrifter o. s. v. Forlængst har de taget Vesten til sig. Men i samme øjeblik det persiske folk ville følge deres eksempel, ville det være sket med deres magtstilling. Dette er årsagen til kampen mod, at masserne europæiseres.

Korrupte embedsmænd.

Følgeligninger som korrupsion i embedsstanden fra toppen og helt ned til den laveste portier i et ministerium eller færdselsbetjenten er uundgåelige. Som følge af de høje leveomkostninger er den såkaldte intelligens' indkomster latterlig ringe. Dette skaber udmærket grobund for den kommunistiske propaganda. (Tudeh, det fra Moskva dirigerede radikale venstreparti, blev officielt forbudt, men afholder offentlige møder lige for næsen af det bestukne politi.) I et land med så himmelråbende sociale forhold kan kommunismen, økonomisk set, ikke afskrække nogen. For de europæiske bønder er Kolchosa et mareridt. For de persiske kan det ikke komme til at gå værre under nogen driftsform.

Mossadek i sygesengen.

lukkende kom Perserne tilgode, havde Anglo-Iranian i de sidste fem år af deres virksomhed brugt ikke mindre end 11 mill. pund sterling.

Mens de lovmæssigt garanterede, faste tariffer ellers i Persien kun eksisterer på papiret — også fagforeningsbevægelsen er noget rent teoretisk — blev de persiske funktionærer og arbejdere i Abadan lønnet efter europæisk målestok. Men mærkværdigvis herskede der her, således som en kommission fra den internationale arbejdsorganisation ILO udtrykkelig har fastslået, større utilfredshed end i det øvrige Persien. Den uendelig højere levestandard havde bragt en ny og revolutionær ånd med sig. Ingen kiggede nedad, men alle opad, og var opfyldt af misundelse over for de normalt ikke særligt overbetalte Englændere.

Selv om også denne tendens i øjeblikket kun var rettet mod Anglo-Iranian, de persiske Bourboner — før udsugede Shahan landet, nu var den eneste afgørende forskel herfra, at flere hundrede familier gjorde det — så frygtede de, at den »sociale bacille« skulle brede sig. Hvor let kunne man f. eks. ikke risikere, at tekstilarbejderne i fabrikkerne i Isfahan en dag rejste sig og forlangte menneskeværdige boliger og en rimelig betaling, mens deres levestandard hidtil kun i ringe grad havde adskilt sig fra bøndernes? Og bag det hele stod angsten for en bonde-revoltes spøgelse.

Almindelige demokratiske rettigheder kunne ikke afskrække den besiddende klasse, og derfor var der kun få, der støttede forslaget om at indskrænke valgetilretten til mænd, der kunne læse og skrive, og derved i virkeligheden give intelligensen større indflydelse. Efter det engelske forbillede fra det 18. århundrede lod der sig opnå meget bedre resultater. De afhængige bønder blev simpelthen indladet i store flokke og slæbt til stemmeurnerne. Man var endogså tjenstvilligt parat til at føre hånden rigtigt for analfabeterne. Nej, fjendehed ikke det parlamentariske — så

godt som intet steds forståede — demokrati, men i langt højere grad det sociale.

Under Qavam-es-Sultan havde Mejliss (parlamentet) nægtet at ratificere en russisk-iransk olie-overenskomst. Mærkværdig nok var den sovjetussiske reaktion uventet mild. Moskva havde vel allerede dengang til formål at opfange nationalistiske strømninger for kommunismen. Efter dette fortilfælde afviste man også udvidelser af koncessionerne til Vesten trods finansielt fristende tilbud.

Godsejerne kontra massernes europæisering.

Forud for nationaliseringen af Anglo-Iranian er der gået begivenheder, der danner en af den internationale offentlighed i alt for ringe grad iagttaget baggrund. General Razmarra havde givet et amerikansk eksportfirma »Overseas Consultants Inc.« til opgave at udarbejde en omfattende reformplan efter vestligt forbillede, indeholdende en investeringsplan for industriel og landbrugsteknisk udvikling, offentlige arbejder (bl. a. vandkraftanlæg), modernisering af transportvæsenet, anlæggelse af sundhedscentre, foranstaltninger mod malariaen, oprettelse af tekniske skoler m. v. Ligeledes forudså man en almindelig budgetreform, der skulle hæmme korrupsionen. Amerika ville bidrage til dette stor-slåede projekt bl. a. med et lån på 25 mill. dollars fra eksport- og importbanken, Anglo-Iranian med dels en forhøjelse af de årlige afgifter fra 17 til 27 mill. pund sterling og dels ved et eengangs-tilskud på 26 mill. pund sterling.

Var de finansielle magthavere i forvejen i almindelighed ugunstigt stemt over for reformer, så var de det i særdeleshed over for denne nye plan. Realiseringen af denne plan ville nemlig have ramt dem selv føleligt, idet de besiddende klasser for første gang ville være kommet til at betale direkte skat, hvilket de hidtil havde undgået.

I modsætning til sin far har den unge Shah Mohammed alt andet end diktatoriske tilbøjeligheder. Han begunstigede ofte reform-ideer, selv om hans autoritet var indskrænket som følge af det kun et kvart århundrede gamle dynastis endnu kun svage traditioner, men for at gå i spidsen med et godt eksempel skænkede han sine kæmpemæssige private skovarealer i den kaspiske provins til staten. Samtidig blev en betydelig del af hans godser overgivet til bønderne på gunstige vilkår. Denne frivillige begyndelse til en landsreform var imidlertid storgodsejerne en torn i øjet.

For at forhindre reformerne var derefter en åben kamp mod Anglo-Iranian nødvendig, og som forbunds-fælle benyttede man gaden. Over for denne blev begrebet nationalisering gjort tillokkende, som om det drejede sig om større rigdom til alle. Man vendte sig ikke direkte til de kommunistiske elementer, men til de højre-radikale, der her er identiske med de religiøst fanatiske. Under de givne sociale forhold er det dog ind-

lysende, at den ulmende utilfredshed og den provokerede uro giver kommunisterne gode kort på hænderne.

Allerede tidligere havde man afvist en fornuftig decentraliseringsplan, der ikke havde andre fejl, end at den stammede fra vestlige rådgivere. Hvor meget lettere kunne man så ikke bringe det store Razmarra-projekt til fald som en djævelsk, udenlandsk opfindelse!

Dækket af Shahan ville generalen imidlertid holde fast ved sin plan. Som realist kæmpede han mod ideen om en nationalisering af Anglo-Iranian såvel som mod udskiftning af det engelske personale. Razmarra gjorde sig ingen illusioner med hensyn til sit folks ringe initiativ. Selv om vinteren lukkede kontorerne i Teheran klokken 13, og de højere embedsmænd og funktionærer indskrænkede sig til en arbejdsdag på 1—2 timer. Fra de persiske Abadan-ingeniører vidste han, at man måtte råde over en stab på 500 udlærte teknikere for at kunne videreføre tingene, og Persien havde kun en forsvindende brøkdel af dette tal.

Gadens herredømme.

Ministerpræsidenten blev myrdet, før han kunne forelægge parlamentet disse kendsgerninger. Attentatmanden var en religiøs fanatiker. Derpå fulgte terrorens herredømme. Alle reformer faldt. For nationaliseringen stemte også de rigsdagsmænd, der under private samtaler betegnede den som en katastrofe. Ingen vovede at påtage sig rollen som martyr. Den berygtede Fedei-Islam, hvis fører, Kaschani, intet hadede mere end kompromiser, holdt alle i skak med truslebrevne.

Dette forhold gjaldt helt op til ministerpræsidenten. Den bedagede og højtdannede Mohammed Mossadek, hvis eneste fortjeneste det var at have været i opposition til Reza Shah, avancerede fra at være leder af en gruppe på syv mand i parlamentet, direkte til ministerpræsident. Han er en svoren fjende af alt fremmed. Antagelig ville dog selv Mossadek have modtaget det britiske fifty-fifty-tilbud for ikke at tilstoppe den kilde, der hidtil havde betydet halvdelen af statsindtægterne. Men af angst for gaden, der en gang havde afvist ham, men nu igen bar ham på skuldrene, måtte han holde fast ved sit konsekvente nej. Det er hans skæbne den ene dag at måtte flygte ind i parlamentet for at være sikker for attentatmændene, og den næste ikke turde betræde det, atter for at være sikker for attentatmænd. Denne regeringschef for et ludfattigt folk vægrer sig derfor stadig af al kraft mod amerikansk hjælp. I 1951 modtog han fra den tekniske hjælp kun 1.460.000 dollars, for denne gang efter en månedlang venlig henvendelse nådigst at acceptere 23.450.000 dollars. Man behøver ikke at være nogen profet for at kunne forudsige, at de næppe vil komme til at tjene de ønskede formål.

I mellemtiden kaster man yderligere købden til gaden, der også hilste lukningen af de britiske konsulater samt den formelle afslutning på ven-

skabet med England med en begejstring som en sejrsmest. Under den glemmer de, at oliestikkerne, der ikke har flydt siden englændernes udvinding, stadig ligger stille, ligesom alle de andre rigdomme i det fra naturens side rigt udstyrede land forbliver uudnyttede.

Når en af sådanne stemninger opstået og af uansvarlige elementer provokeret terror og ingen autoritet vender sig herimod, hævner stormagternes generationsgamle interventionspolitik sig. Persiens suverænitets eksisterer kun på papiret, og regeringen mangler erfaring i ikke mindst at bekæmpe en eksplosiv udvikling.

Voksende kommunisme og manglende realisme.

Kommunismen vokser uimodståeligt i Persien. Det, at den foreløbig, som følge af den typiske persiske slaphed, optræder mere dogmatisk end virkeligt kæmpende, vil ikke gøre den ufarligere i en alvorlig situation, hvis Sovjetunionen sætter en femte-kolonne ind.

Største delen af perserne er politisk latterligt naive. Ofte beskylder de endda tyrkerne for »uforstandig oprustning og for at påtage sig militære opgaver, der er meningsløse, når man har en så stor og mægtig nabo som Rusland, der er villig til at beskytte en, i ryggen«. Andre igen repræsenterer den opfattelse, at Persien er sikker, fordi en angriber ville risikere en tredje verdenskrig, hvilket ingen — trods raslen med sablen — ønsker.

17 mill. mennesker — højst 135.000 under fanerne.

Amerika har siden 1942 haft en militær- og gendarmerikommission i Persien. Tidligere har de også fremskaffet nogle enkelte tanks og haubitsere, der lige akkurat var tilstrækkelige til undervisningsbrug.

Hvorvidt der er noget om meddelelserne vedrørende underminerede grænseovergange og maskingeværspækkede befæstningsanlæg i bjergene, er det svært at konstatere, da perserne så at sige driver hele rygtefabriker. Rejsende, der kender landet godt, har kun een gang i Teheran set panservogne i jeep-format, og det viste sig senere hen, at de hørte til i paladset. Om tanks er der ikke tale. Persiens flyvevåben består af små Junckers-maskiner, der allerede for flere år siden er udrangeret i andre lande. Søværnet er slet ikke til at op-dage. Ifølge en optimistisk persisk bedømmelse skulle hæren, inklusive de værnepligtige, være på 135.000 mand. Det såkaldte rytteri er ofte udrustet med oldnordiske geværer.

Det ville derfor være vanskeligt for den fransk-uddannede stabschef, general Abbas Garzan, der efter forlydende, ligesom de fleste andre officerer, er persisk statsborger af tyrkisk nationalitet, at forsvare sig mod en blot nogenlunde moderne udrustet modstander. Overfor den røde hær kunne han, som følge af sit lands militære, økonomiske og moralske svagheit, i intet tilfælde udrette noget uden fremmed hjælp.

Copyright by A. J. Fischer.

Siden sidst...

FOTO: RUBÆK OG ERIK LARSEN....

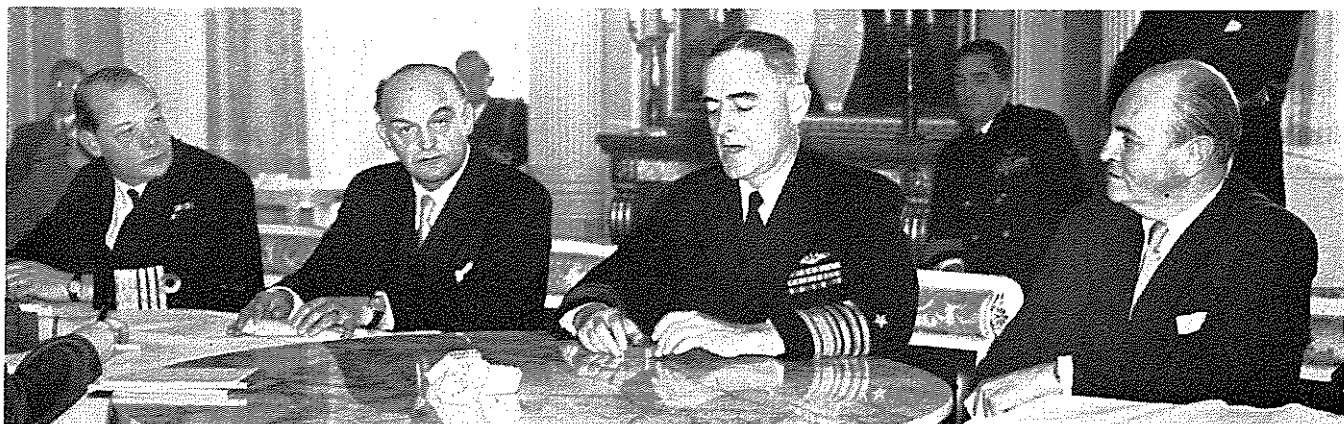
2

3

6

5

4

1. Størstedelen af de danske forsvarsattachéer har været hjemme til et rutinemæssigt møde i forsvarsministeriet. På billedet ses fra venstre til højre: Oberst H. H. Jørgensen, Paris, kommandør Jægstrup, London, kommandør Schou, Stockholm, forsvarsminister Harald Petersen, oberst Ørum, London, oberstløjtnant Ziegler, Washington, og kaptajn, Prins Georg. — 2. Jet-helten fra Korea, den amerikanske instruktør, major Jabara, har besøgt de danske flyvestationer. — 3. Under øvelserne i Himmerland udsendte Forsvarets pressetjeneste en særlig avis til soldaterne. Her studeres *Feltposten*. — 4. En radiomath afsender meldinger under øvelserne i Himmerland. — 5. Den øverbefalende for det vestlige Atlant-forsvar, admiral Lynde D. McCormick, har været i Danmark til forhandlinger. På billedet ses fra venstre: Forsvarschefen, admiral E. J. C. Qvistgaard, forsvarsminister Harald Petersen, admiral McCormick og udenrigsminister Ole Bjørn Kraft. — 6. Chefen for flyvevåbnets flyveskole, oberstløjtnant T. A. Poulsen, modtager flyvekadetter, der vender hjem fra kursus i U. S. A.

3

NATO - 3 år d. 4.-4. 1952

1. Flagene fra de oprindelige 12 NATO-lande vajer ved en højtidelighed ved SHAPE, det europæiske hovedkvarter ved Marly i Frankrig.

Den 4. april 1949 forpligtede 12 lande i den frie verden — Belgien, Canada, Danmark, De forenede Stater, Frankrig, Island, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Norge, Portugal og Storbritannien — sig til at føre den nordatlantiske traktats bestemmelser ud i livet. De bekræftede »deres tro på formålet og principperne i De forenede Nationers charter og deres ønske om at leve i fred med alle folk og alle regeringer«. De enedes om »at sikre friheden, deres folks fælles arv og civilisation, grundet på demokratiets principper, individuel frihed og lovlighed«, at »fremme stabiliteten og de sociale forhold i det nordatlantiske område«, og at »forene deres anstrengelser for fælles forsvar og bevarelsen af fred og sikkerhed«.

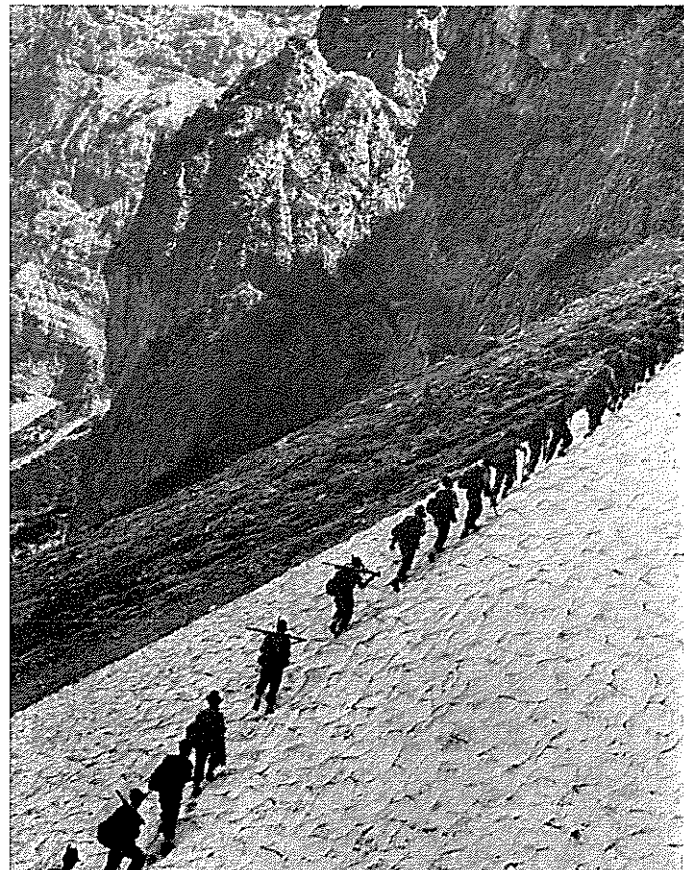
2. Danmark er i fuld gang med genopbygningen af forsvaret for at kunne udfylde sin plads i det fælles forsvarssamarbejde under NATO. Billedet viser en bemanded kanonstilling ved Københavns havn.

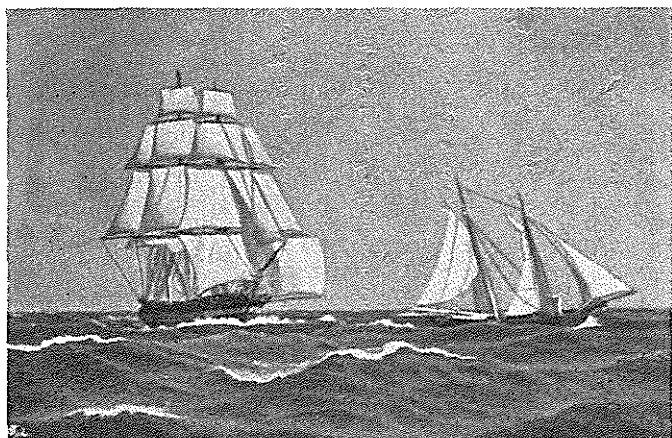

I februar i år tilsluttede Grækenland og Tyrkiet sig unionen, hvorved man kom op på 14 signatar-magter. NATO-nationerne er enedes om at opstille ialt omkring 50 kampklare divisioner, 4000 flyvemaskiner såvel som stærke søstridskræfter ved udgangen af indeværende år. Lufthavne, samfærdselsmidler, havne, hovedkvarterer og andre etableringer udføres i forbindelse hermed. I samtlige NATO-lande arbejder man med udvidelse af den militære tjenestetid og selve forsvaret.

Også økonomisk planlægning spiller en rolle i NATO-operationerne. Samtlige NATO-landes produktionskapacitet har været taget op til undersøgelse og man har overvejet og sluttet overenskomster om de skridt, de enkelte lande må tage for at nå deres særlige mål. At nå disse mål vil kræve en viljekraftig indsats fra landene i retning af den mest økonomiske og konstruktive udnyttelse af hjælpemidler og arbejdskraft. Stærk økonomi og stærkt forsvar er to uadskillelige ting.

3. Soldater fra det sjette Alpe-regiment, et special-regiment, trænet i skiløb og vant til at færdes i bjergene, baner sig vej op gennem en af slugterne i de italienske alper.

En kaperskonnert, som undløber en forfølgende fregat.

Hver generation har sine helteskikkelser. For ca. 140 år siden var navnet Caspar Henrik Wolffsen på alle danskes læber og sås ofte på tryk. Nu er det glemt af de fleste, og man kan blade endeløse rækker af historiebøger igennem uden at støde på det eneste gang. Popularitet er et højst flygtigt begreb.

Faktisk havde Wolffsen fortjent at blive nævnt med samme ærefrygt som Peder Wessel. Han havde endda ikke så få træk til fælles med den gæve, dumdristige og livsglade Tordenskjold, men kom ikke til at øve sine bedrifter under de samme officielle former som den højt besungne søhelt. Caspar Wolffsen var nemlig kaperkaptajn, altså en slags kongelig sørøver.

Kaperi har aldrig været betragtet som nogen helt fair måde at bekriige fjenden på, men ikke desto mindre har næsten alle sømagter gennem tiden benyttet sig af kaperere.

Det så sort ud for Danmark i 1807. Flåden, der havde været nationens stolthed og et uudværligt led i dens forsvar, var brutalt ranet af englænderne. Uden orlogsflåde var landets søfart dårligt stillet. I en hast fik man bygget en mængde små kanonbåde, som krigen igennem kom til at tilføje den britiske sømagt betydelige tab. Men samtidig med kanonbådene byggede man kaperskibe eller armerede handelsskibe, som var »frosset inde« i danske havne. Kaperskibene tilhørte private redere, men sejlede under orlogsflag. Det var kapernes opgave på enhver måde at genere fjenden på søen, og opgaven blev udført punktligt. De engelske orlogs- og handelsskibe kunne, trods vor flådes ran, ikke føle sig sikre i danske farvande, ja, nu og da kunne de ikke engang være sikre på at slippe for kaperskibene i deres egne farvande.

De danske kaperere gjorde det til en vis grad muligt at opretholde den søværts forbindelse med Norge. De overfaldt enlige engelske krigsskibe, brød ind i konvojer og bemægtigede sig rigt lastede handelsfartøjer. Det var nemlig sådan, at hvis et skib var engelsk, havde engelske papirer eller sejlede i engelsk konvoj, havde kapererne med statens velsignelse lov at tage det som prise. Både de erobrede skibe og deres ladninger blev efter

BORNHOLMS „TORDENSKJOLD“

Af **Kaptajnen, som gjorde englænderne livet surt**
Otto Ludvig

dom ved en dansk priseret solgt ved auktion. En lille del af det indkomne beløb gik til Søkvæsthuset, halvdelen af summen til rederiet og resten til deling mellem skipper og besætning. Skipperne sikrede sig gerne 8 parter, styrmændene 2—4, matroserne 1 og drengene en halv. Det var ret høje summer, der kunne tjenes på kaperi, og mange eventyrere følte sig derfor fristede til at tage del i den farlige jagt på englændere. Kaperredere, kaperskipper og kapergaster blev ligefrem den tids »gullasch-baroner«.

Selv skibsdrengene, der var med i kaperiet, strøede om sig med penge efter nogle få heldige togter. For det meste var det »indefrosne« søfolk, der gik ind i kaperiet, men også mange andre erhverv søgte ny lykke på havet. Det var ikke få skibe, der gjorde tjeneste som kaperere under den syv år lange krig. Enkelte redere rådede over så mange skibe, at de i folkemunde blev kaldt »admiraler«.

Mange af skibene var udhalet helt som orlogsskibe og blev ført som sådanne. Dette gjaldt bl. a. de skibe, hvorpå Caspar Wolffsen havde kommandoen.

Caspar Wolffsen var født 1781 i Rønne. Der var helteblod i hans årer. Han var nemlig i slægt med den fra 1645 kendte Albrecht Wolffsen. Hans farfar havde efterhånden tjent sig op til kommandørkaptajn, og faderen helligede sig også livet på søen. Det var derfor ganske naturligt, at Caspar Wolffsen og alle hans fire brødre kom til søs. Caspar blev sømand allerede som ti-årig. Han kom langt omkring på sine rejser og var bl. a. i Ost- og Vestindien. Allerede som 21-årig blev han skibsfører.

Den unge skibsfører var så heldig at være hjemme, da krigen mod englænderne brød ud i 1807. Han indså straks, at kaperfarten var noget for ham. Den 16. november startede han ud på kaperi med skonnerten »Mandal« af København. Dette skib, der havde en besætning på 66 mand, var armeret med 8 store 4-pundige kanoner og ejedes af et interessentskab. Caspar, der havde sin broder Christian Leegaard Wolffsen med som næstkommanderende, satte kursen mod Østersøen. Der var nok at gøre hernede, og »Mandal« tog grådigt for sig. I løbet af ni dage erobrede Wolffsen hele fem fjendtlige skibe. Mens han kom sejlede med disse mod København for at få dem prise-dømt, mødte han en engelsk konvoj. Et af konvojens handelsskibe, der var

lastet med sejldug til en værdi af mere end 100.000 rdl., var kommet lidt på vildspor, og som en høg kastede »Mandal« sig over sit bytte, energisk jaget af de engelske orlogsmænd. Desværre for Wolffsen gik det lige erobrede skib på grund i nærheden af det sted, hvor nu Middgrundsfortet ligger. Englænderne benyttede sig af danskernes uheld og satte seks barkasser med bevæbnede soldater i vandet. Wolffsen var imidlertid ikke bange af sig. Hellere end at opgive sin prise ville han vove livet i kamp. Han gav ordre til at fyre med kardæsker mod barkasserne, som derpå hurtigt vendte om igen.

Det rigt lastede skib blev imidlertid ikke danskernes bytte alligevel. Wolffsen havde naturligvis sat en prise-mester om bord i fartøjet. Da denne så barkasserne nærme sig »Mandal«, tænkte han, at Wolffsens skæbnetime snart var inde. Det erobrede skib skulle imidlertid ikke med hans gode vilje falde i englændernes hænder igen, hvorfor han satte ild i prisen. Da englænderne var drevet på flugt, havde ilden desværre allerede godt fat og var ikke til at slukke. Caspar Wolffsen, hans rederi og hans folk mistede således en betydelig sum penge, men han trøstede sig med dem, de øvrige skibe indbragte.

»Mandal« var ude hele resten af vinteren, men var ikke mere så heldig, fordi den engelske trafik var ret indskrænket i de kolde måneder. Men i løbet af sommeren gik det atter på livet løs. Wolffsen og hans dumdristige folk var ude for mange farer. Takket være deres dristighed fik de ofte engelske, kraftigt armerede krigsskibe på halsen. I maj 1808 blev de således forfulgt i Kattegat af en engelsk fregat. Wolffsen satte kursen ind mod land, men var så uheldig at gå på grund. Inden englænderne nåede på skudhold, var »Mandal« dog flot igen. Wolffsen havde i farens stund givet ordre til at kaste hele ballasten af jern i søen, hvorved skibet kom til at flyde på vandet igen. Først da man nåede i læ under fæstningskanonerne i Aarhus, åndede danskerne lettet op.

I den følgende tid tog den bornholmske »Tordenskjold« mange fine priser, men i slutningen af juni måned samme år var han atter i fare. Sammen med en anden kaper havde han erobret et rigt lastet skib nord for Kronborg. Wolffsen påtog sig at føre prisen til København, men blev snart efter overfaldet af hele ni engelske rofartøjer, hvoraf en kanonbåd og tre barkasser stammede fra en engelsk orlogsmænd, som på den tid lå for anker ved Helsingborg. Det kneb gevaldigt for den gæve Wolffsen, der derfor søgte ind under Nivaa, hvor en dansk hærafdeling lå på vagt. Da det

trak op til en ulige kamp, spurgte Wolffsen sine mænd, om nogle af dem ville i land, inden bataillen begyndte, men kapergasterne var gjort af det rette stof og foretrak at slås. Den danske kommandant ved Nivaa så, hvilken fare »Mandal« var i, og sendte hurtigt nogle af sine skytter til Sletten, hvor de begyndte at fyre mod englænderne, der straks gav svar på tiltale. Wolffsen og hans folk skød også af hjertens lyst, og efter en langvarig kamp, hvorunder »Mandal« led betydelig skade, blev englænderne drevet på flugt. Derefter kunne Wolffsen i ro og mag bringe det erobrede skib til København og hæve sine prisepenge. Kommandanten fra Nivaa omtalte siden Wolffsen og hans gaster meget rosende i sin indberetning til hærledelsen.

Ca. en måned senere var »Mandal« sammen med nogle danske kanonbåde fra Helsingborg i kamp med en frygtet svensk orlogsgalaj, som af danskerne var givet »kælenavnet« »Gedebukken«. Også fra denne kamp, hvor det gjaldt om at sikre nogle danske krigsfangers flugt fra Sverige, slap »Mandal«s dristige besætning helskindet.

Wolffsen og hans mænd oplevede mange andre spændende ting i Øresund, inden de i løbet af eftersommeren satte kursen mod nye »græsgange« i Østersøen. I nærheden af Bornholm og Christiansø spredte »Mandal« rædsel blandt Danmarks fjender og erobrede endnu flere værdifulde priser. En af priserne, »Die Treue«, indbragte alene for selve skibets vedkommende 20.300 rdl. En anden prise, der var lastet med 1000 tønnder tjære, vakte jubel på Holmen. Marineministeriet erhvervede nemlig den eftertragtede og uundværlige vare ved auktion.

Caspar Wolffsen ville imidlertid gerne have et nyt skib, og da hans rederi solgte »Mandal« i København, gik han om bord i et noget større skib, skonnerten »Grev Danneskjold«, som ejedes af et interessentselskab i hovedstaden. »Mandal« havde i den følgende tid flere nye førere, men det så ud til, at Wolffsen havde taget lykken med over i sit nye skib, for »Mandal« gjorde sig ikke bemærket mere.

»Grev Danneskjold«, der havde en besætning på 72 mand, var ligesom »Mandal« helt igennem orlogsmæssigt udhalet. Armeringen var ret kraftig og kom til at tjene Wolffsen i mange hårde dystre. Wolffsen søgte denne gang mod nord og opererede med stor dristighed og kløgt i Kattegat og Skagerak. Han nåede endog Skotland.

Den 17. maj 1809 forvildede skibet sig i taget vejr ind mellem en flok engelske orlogsmænd i nærheden af Randers fjord. En hurtig fregat forsøgte at forhindre Wolffsen i at flygte, og desværre løjede vinden af, hvorpå englænderen lod otte rofartøjer bemandede og sende ud mod den frygtede dansker, da det var umuligt at række med fregattens egne kanoner. Med deres relativt store kanoner begyndte de engelske rofartøjer at beskyde kaperen. Wolffsen manglede dog ikke svar på tiltale og fyrede rask mod bådenes ca. 500 mand, der faldt som

fluer. Da man fra de andre engelske skibe så, at det kneb for rofartøjerne, sendte man flere barkasser ind i kampen. Hvis vinden ikke på dette tidspunkt havde frisket op påny, er det ikke sikkert, at Wolffsen var sluppet levende fra denne kamp. Men der kom som sagt vind, og »Grev Danneskjold« skød fint over stævn, men blev stadig forfulgt af englænderne.

Imidlertid sænkede mørkt sig over farvandet, og Wolffsen kunne let have undsluppet fjenden uden yderligere tiltale. Men nu gjorde han noget, der havde noget ligefrem »torden-skjoldsk« over sig. Han vendte skuden og styrede lige ind mellem alle de fjendtlige krigsskibe, hvor han åbnede ild. Kanonaden, som lidt efter blev besvaret, fik meget blod til at flyde. Lige til omkring midnat kæmpede man. Wolffsen legede kispus med briterne, og selv om skibet led nogen skade, var alle mand om bord i danskeren stadig i live, da kampen var slut. Blandt englænderne var tabene imidlertid ret alvorlige.

»Grev Danneskjold« holdt nu en lille hvilepause i Limfjorden, men den 7. juni var skibet atter i kamp. Under den svenske kyst fik Wolffsen øje på to danske kapere, som var ved at blive erobret af en engelsk kanonbåd. Den danske vovehals blandede sig i kampen, reddede de to kapere og fik englænderne til at stryge. Den engelske løjtnant, som havde ført kanonbåden, blev næsten ude af sig selv af raseri, da han efter tilfangetagelsen fik at vide, at »Grev Danneskjold« ikke var en orlogsmænd, men en kaper. Den engelske kanonbåd blev iøvrigt indført på den danske flådeliste.

Nogen tid senere jog Wolffsen en engelsk orlogskutter på flugt i Skagerak: Han omdannede »Grev Danneskjold« til en fredeligt udseende handels-galease for derved at lokke englænderen til sig. Den engelske fører bed på kroen, og da hans skib var kommet på nært hold, afslørede Wolffsen sig som kaper ved at åbne kanonportene og skydningen. Efter et kvarters forløb måtte orlogskutteren »halte« væk fra kampladsen kastende kanonerne fra sig. Det ærgrede sikkert Wolffsen, hvis skib også var blevet en del beskudt, at han i naturens løb måtte lade englænderen undslippe. Men kampen forårsagede, at englænderen, som havde spredt uro mellem danske søfarende, aldrig mere lod sig se i farvandet.

Endnu i nogen tid gjorde Wolffsen englænderne livet surt i danske farvande. Han tog mange priser både i Kattegat og i Østersøen og blev mere og mere dristig. Den 28. juni 1809 blev den modige kaperkaptajn iøvrigt belønnet af kongen med ridderkorset.

Til sidst indhentede skæbnen dog det hidtil så heldige »Grev Danneskjold«. Wolffsen lå natten til den 20. december 1810 opankret ud for Rønne med to priser. Det blæste pludselig op til en storm af nordvest, hvilket resulterede i, at alle tre skibes fortøjninger brast, så fartøjerne blev sat på grund. Caspar Wolffsen var selv i land den nat, men søgte straks ned til stranden, da han erfarede om ulykken. Han overtog med det samme ledelsen af

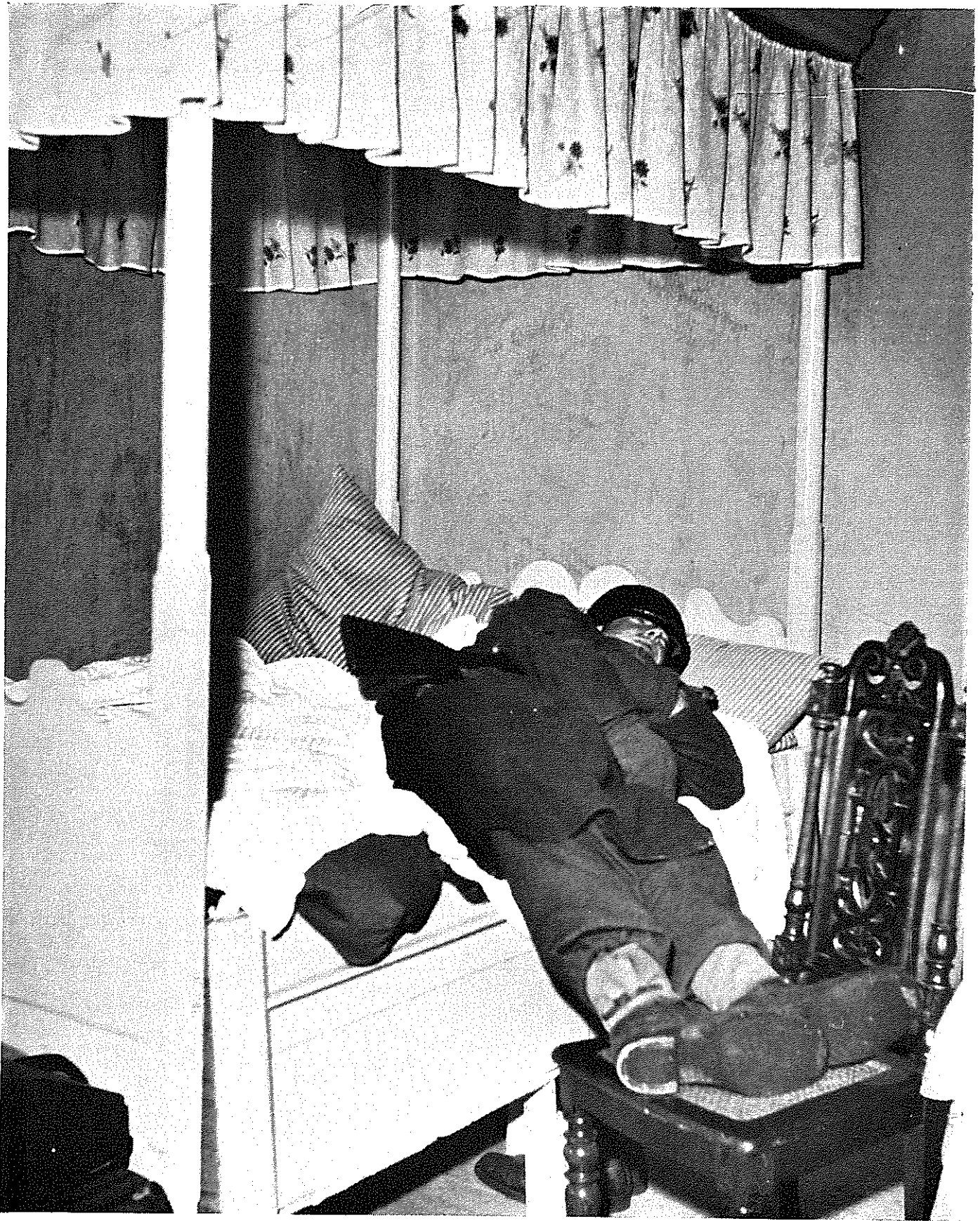
redningsarbejdet, og sammen med andre bornholmske søfolk bar han en lille jolle ud i vandet. Med en dødsforagt, der var karakteristisk for denne vovehals, arbejdede Wolffsen sig ud mod sine nødstedte kammerater, hvem man allerede havde spået døden. Han nåede heldigt frem, men på grund af jollens størrelse var det ikke muligt at tage mere end tre mand ad gangen om bord. Trods dette lykkedes det efter vældige anstrengelser at redde alle de nødstedte 58 mand ved at gøre en snes farlige ture frem og tilbage. Kaperskibet var toltalt vrang, men det lykkedes i de følgende dage at få reddet en del gods fra havaristen i land. Bl. a. bjærgede man fem kanoner.

Sammen med en P. Saabye blev Wolffsen nu reder for en lille kaperkutter, »Danneskjold«, der havde 24 mands besætning. Wolffsen overtog selv føringen af skibet og gik på togt i Østersøen. Det var i november 1813. I de mellemliggende år havde det været skralt med kaperfarten, og man véd ikke rigtigt, hvad Wolffsen i den tid har bedrevet. Men i alle tilfælde tog han med frisk mod fat om bord i »Danneskjold«, som også snart blev frygtet af englænderne. Sin sidste prise tog den bornholmske »Torden-skjold« den 28. december 1813.

Den 14. januar 1814 blev freden sluttet i Kiel, men dette fik man først langt senere at vide på Bornholm, som en hel vinter havde været afspærret på grund af is. Wolffsen var tidligt på færde i foråret 1814, og mærkeligt nok blev det ham, der i en lille båd bragte fredsbudskabet til den danske klippeø.

For mange kaperkaptajner, -redere og -gaster betød freden en økonomisk katastrofe. De store fortjenesters tid var forbi og dermed det overdådige liv. Ikke ret mange kaperfolk havde lagt penge op i de »gode« tider. En anden ting var, at det for mange af disse dristige og eventyrlyste folk var svært at slå sig til ro efter krigen. De ville stadig føle spændingen ved livet, og flere kaperskipper — deriblandt Caspar Wolffsen — gik over til at drive smugleri. Sammen med sin broder Christian smuglede Wolffsen brandevin til Sveriges kyst. Christian var dog nok den flittigste på dette felt, mens Caspar for en del indskrænkede sig til at holde kontakten vedlige under Bornholm. Christian Wolffsen blev da også i 1836 taget til fange af svenskerne og ført til toldfængslet i Stockholm, hvor han døde i 1836. Caspar gik det ikke så lidt bedre. Allerede i 1821 indså man, at der kunne blive en glimrende tolder ud af den forhenværende kaperskipper og habile smugler, og Caspar Wolffsen udnævntes derfor til toldbetjent i Rønne. I 1829 blev han toldinspektør for Bornholm og levede siden et agtværdigt liv. Han var således i 1833 i spidsen for de bornholmske søfolk, som hylkede den danske prins Frederik, da denne kom til øen. I 1823 havde han været med til at oprette Rønne Teater, hvor han selv optrådte ikke så få gange. Caspar Wolffsen døde den 29. november 1836, og hans grav kan stadig ses på Rønne søndre kirkegård.

FRA SKIB OG KASERNE

Træt kriger slapper af i himmelseng på den gamle herregård »Lerkenfelt« under herens forårsøvelse. (Fot. Rubæk).

Søværnets håndboldmesterskaber

I ugen 25.—29. februar afvikledes mesterskaberne i håndbold for søværnet.

Ialt 12 hold fra søværnets forskellige afdelinger mødtes i en række spændende og for største partens vedkommende yderst velspillede kampe. Vinterens sensationshold fra Kongelundsfortet, med Arne Sørensen fra Helsingør i spidsen, var anmeldt. Det var almindelig ventet, at dette hold skulle spadsere direkte til mesterskabet uden synderlige besværligheder, men sådan gik det nu alligevel ikke. Turneringen gennemførtes på den måde, at de 12 hold deltes i to puljer på 6 hold, og fra hver pulje gik så to hold videre til en slutpulje, der spilles fredag den 29. februar, samme dag som adskillige spillere fra Kongelundsfort og Middelgrundsfort blev hjemsendt. Bl. a. blev Arne Sørensen hjemsendt denne dag, og han havde jo håbet at kunne trække sig tilbage fra tjenesten med en sidste sejr. Men vi skal lige ha' lidt om turneringen.

I pulje I spillede mandag den 25. februar forskolen Huitfeldt-Willemoes, Lynetten, Kongelundsfort, Søværnets kaserne I, Motortorpedobådene, Idrf. f. søv. kvtm. m. fl., og i pulje II spillede tirsdag den 26. februar Flakfort, Idrf. f. søv. kvtm. m. fl., Kystflåden »Hekla«, Søværnets kaserne II, Søværnets officersskole og Middelgrundsfort.

Der spilles indenfor hver pulje alle mod alle, således at holdene i puljerne fik hver 5 kampe på een dag. Det var måske nok lidt rigeligt, men tilsyneladende havde alle holdene konditionen i orden. Alle kampe blev afgjort med meget små målchifre og meget lille forskel i måltallet, og ingen af holdene gik helt ubesjret igennem puljerne, så der var spænding lige til de sidste kampe, om hvem der skulle videre til finalekampene. De endelige puljevindere fra pulje I blev Kongelundsfort og idrf. f. søv. kvtm. m. fl., og fra pulje II Middelgrundsfort og Søværnets officersskole.

De fire hold mødtes så fredag den 29. februar, allesammen lige opsat på at ta' mesterskabet og vandrepræmien med hjem.

Kampene blev spillet efter nedenstående skema, idet man ud fra kendskabet til holdene fra de indledende puljer mente, at den afgørende kamp ville komme til at stå mellem de to sidstnævnte hold, hvilket også kom til at passe, således at spændingen om udfaldet var uvis lige til det sidste.

1. kamp: Søv.-off.-skole — Idrf. f. søv. kvtm. m. fl. 8—9.
2. kamp: Kongelundsfort — Middelgrundsfort 8—6.
3. kamp: Søv.-off.-skole — Kongelundsfort 13—5.
4. kamp: Middelgrundsfort — Idrf. f. søv. kvtm. m. fl. 6—13.
5. kamp: Søv.-off.-skole — Middelgrundsfort 9—4.
6. kamp: Kongelundsfort — Idrf. f. søv. kvtm. m. fl. 7—12.

Som det fremgår af de vedføjede resultater havde Kongelundsfort 2 points og I. S. K. 4 points inden den sidste kamp begyndte, således at Kongelundsfort ved at vinde kampen (den indbyrdes kamp var afgørende) kunne have opnået 4 points, det samme som I. S. K. og S. O. S. havde, og dermed henvist I. S. K. til 2. pladsen med S. O. S. som nr. 1, da målaveragen var til fordel for S. O. S. Da Kongelundsfort i den indledende pulje havde slået I. S. K., var spændingen, som før sagt, på kogepunktet, da kampen begyndte. Men ret hurtigt viste det sig, at der var gået kludder i Kongelundsfortets ellers så sikre hold, og da man ved pausen så, at I. S. K. førte med 7—2, var der faktisk ikke tvivl om resultatet. I anden halvleg gik det noget bedre, idet den endte 5—5, således at Idrf. f. søv. kvtm. m. fl. vandt flådemesterskabet 1952 og vandrepræmien med en sikker sejr på 12—7.

der ikke anmeldes flere deltagere, kan dette nok ikke lade sig gøre.

Resultatet blev den ud for hver enkelt vedføjede, og særlig bemærkelsesværdigt er det vel nok, at B. E. Jacobsen var i stand til at slå begge d'herrer fra forsvarets gymnastikskole.

Konkurrencen i sabel- og kårdefægtning afholdes den 7. og 8. april.

Mer håndbold

Med kystbefæstningen som indbyder og gymnastikinspektion og idrætskontor som arrangør afholdtes torsdag den 13. marts fra kl. 19,00—22,30 et håndboldstævne i Holmens gymnastiksal mellem Kystbefæstningen, Fodfolkets sergentskole, Helsingør, Artilleriets befalingsmandsskole, Holbæk, 4. Regiment, Roskilde, 1. Regiment, Høvelte og 1. feltartilleriregiment, Bådsmandsstræde (Avedøre).

Alle kampe spillede som cupkampe, og var meget sændende. En tabt kamp betød, at man ikke kunne fortsætte, så alle sejl blev sat til i hver kamp lige fra starten.

De fleste havde vel tippet kystbefæstningen som den endelige vinder, men kamplysten gik noget af holdet i halvleg, da resultatet viste sig at være 5—5 i stedet for 6—5. Det var lidt svagt af holdet at lade sig slå ud af en sådan bagatel, men nerver er noget pudsigt noget, og det er ikke altid let at have det fulde herredømme over dem.

Efter fire spændende kampe nåede man frem til finalen mellem Artilleriets befalingsmandsskole og 1. feltartilleriregiment, og det kan nok være, at der blev spænding: 1—0, 1—1, 2—1, 2—2, 3—2, 3—3, 3—4, 4—4, således gik det indtil der manglede 2 minutter af kampen, så blev det 5—4 til A. B. S. og vi var spændt på, om det skulle lykkes for 1. felt at få udlignet, men 30 sekunder før kom det sidste mål, og det blev A. B. S., der fik det, og dermed den endelige sejr.

Kystbefæstningens chef, kommandørkaptajn Topsøe-Jensen, modtog melding fra holdene ved stævnets begyndelse, og uddelte ved en samlet mønstring ved stævnets afslutning en mindemedaille til hver enkelt mand på det vindende hold, og udtalte en tak til alle officials og deltagere.

Søljtnant B. C. Larsen, idrætskontoret, var kampenes myndige og retfærdige dommer.

Ny nation til Conseil International du Sport Militaire

Også i denne måned har C. I. S. M. fået ny tilslutning. Denne gang drejer det sig om Pakistan, således at organisationen nu omfatter 16 lande, nemlig Argentina, Belgien, England, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Libanon, Luxembourg, Pakistan, Sverige, Tyrkiet, U. S. A., Ægypten og Danmark.

Generalforsamling i C. I. S. M.

C. I. S. M.s 6. generalforsamling afholdtes fra 16.—26. marts i Athen.

BajonETFægtning

Søværnets konkurrence i bajonETFægtning afholdtes torsdag den 13. marts med ialt 12 deltagere. I 1951 havde man måttet aflyse på grund af svigtende anmeldelse, så det var jo glædeligt, at institutionerne i år havde gjort lidt mere ved det. Der blev kæmpet i 2 puljer à 6 mand, hvorfra de bedste 3 i hver pulje gik videre til en slutpulje, der kom til at bestå af: VP 17666 P. Andersen, Kongelundsfort 6.

VP 17645 E. Dreyer, Kongelundsfort 4.

FR B. E. Jacobsen, Flakfort 1.
VP 17821 I. Nielsen, Flakfort 5.

FR Vessel-Tolvig, p. t. forsv.-gymn.-skole 2.

OVFR K. G. Petersen, p. t. forsv.-gymn.-skole 3.

At de VP. havde besvær med at klare sig i dette selskab, var der ikke noget at sige til, men det skal siges til deres ros, at de gjorde en absolut fin figur. Det blev iøvrigt foreslået komiteen, at man til næste år delte konkurrencen i en afdeling for VP. og en for befalingsmænd. Men så længe

Fra dansk side deltog oberstløjtnant G. Bøving og kommandørkaptajn Palsgaard. Vi håber i næste nummer at kunne bringe et fyldigt referat fra Athen. Samtidig med generalforsamlingen afvikledes slutkampene om det internationale militære fodboldmesterskab.

Bokseholdet til England

I samråd med D. A. B. U. er følgende udtaget til at repræsentere Dan-

mark ved de internationale militære boksemesterskaber i Portsmouth i dagene 3.—10. maj:

Bent Lund (Olympia, Odense)
Helmuth Larsen (Hermod)
Jens Andersen (F. A. K., Aarhus)
Svend Erik Nielsen (Silkeborg A. K.)
Karl Erik Thomsen (Kelly).

Det er således et meget fint mand-skab, der denne gang repræsenterer de danske farver.

men er tiden krævende, så vil den allernærmeste fremtid blive det endnu mere. Den nye forsvarsordning vil kræve 6—7 nye soldaterhjem på helt nye steder i Danmark. Omskolingen, der i disse somre genindkalder tusinder af gamle soldater, lægger store byrder på soldatarbejdet, og med den forlængede tjenestetid vil kravene vokse yderligere.

Der er ingen tvivl om, at 18 måneders tjenestetid vil blive et stort problem for vore værn. Hvordan skal tjenestetiden udnyttes, og hvordan med fritiden? Her vil soldatarbejdet uomtvisteligt få meget at tage sig af. Der vil blive et behov for det frivillige soldatarbejde so maldrig før. Vi håber derfor på hele folkets hjælp på »Soldaterhjemmenes Dag«.

»SOLDATERHJEMMENES DAG« 16. maj

»Samrådet for de frivillige soldatarbejder i Danmark«, der omfatter »Det grundtvigske soldatarbejde«, foreningen »Dannevirke« og KFUM's soldatermission, har atter i år opnået justitsministeriets tilladelse til at sælge et 25-øres mærke til fremme af virksomheden, dog således at dagen i år er flyttet til fredag den 16. Maj. H. M. Kongen er indsamlingens protektor.

I hele folkets interesse.

Hele Danmarks befolkning må nødvendigvis være interesseret i vore soldaters tilværelse — det er praktisk talt alle landets unge mænd, det drejer sig om. Der er vel ikke et hjem i Danmark, uden det på en eller anden måde berøres af at vore unge mænd skal aftjene deres værnepligt. Derfor må det være i hele folkets interesse, at soldatertiden udnyttes på den bedste måde til gavn for vor mandlige ungdom. Selve arbejdstiden tager værnene sig af, men en stor del af tjenestetiden er som bekendt fritid, og det er af afgørende betydning for vore unge, at fritiden bruges rigtigt. Men skal dette ske, så må der være nogen, der interesserer sig for soldatens fritid og som forsøger at give soldaten noget at bruge denne fritid til — og noget at tilbringe fritiden i.

Langt de fleste soldater er garnisoneret i en for dem fremmed by eller egn, — de er langt borte fra deres hjem og deres sædvanlige omgivelser. Dette betyder, at soldaten er henvist til gaden og til restaurationer, hvis ikke der var noget, der hed soldaterhjem.

Det frivillige soldatarbejde i Danmark — Det grundtvigske soldatarbejde, foreningen »Dannevirke« og KFUM's soldatermission har deres opmærksomhed henvendt på soldatens fritid og forsøger ud fra omtrent 70 soldaterhjem at give vore værnepligtige et tilholdssted, når fritiden er inde.

Soldaterhjemmenes indsats.

Soldaterhjemmene (herunder medregnet orlogshjem og C. F.-hjem) er ganske upolitiske og hviler på frivillig basis. Soldaterhjemmenes ledere ser det som deres hovedopgave at gøre hjemmene til en så god erstatning for de indkaldtes egne hjem som muligt. Man opbevarer soldatens civile tøj og hans penge, sender hans vasketøj hjem for ham, sælger ham en billig kop kaffe med brød til, og er praktisk

til nytte for ham på mange måder. Som en tilskyndelse til soldaten til at holde forbindelsen med sit hjem vedlige, får han udleveret gratis brevpapir, og han får ljetilighed til at læse sin hjemegns aviser. Men desuden sørges der for underholdning, foredrag og diskussioner om tidens aktuelle spørgsmål. Der holdes andagter, studiekredse og arrangeres udflugter.

I København er der i de senere år opstået et særligt problem, som Det grundtvigske soldaterhjem i »Vartov« og KFUM's soldaterhjem i Gothersgade 115 i nogen måde forsøger at løse. — Der ligger flere hundrede soldater i Nordsjælland. Disse tager i overvejende grad til København i deres lørdags-søndagsorlov, men da mange ikke har noget sted at tilbringe natten mellem lørdag og søndag, har de to nævnte soldaterhjem indrettet hver sit herberge, der tilsammen kan rumme 250 mand. Det betyder så meget for soldaten, at han ikke er henvist til københavnske gader ved nat-tetid.

Soldaterne sætter pris på soldaterhjemmene.

Det er en kendt sag, at soldaterne sætter pris på soldaterhjemmene. Her finder soldaten civile ledere, og her er noget af den hjemlige ånd, som den unge mand savner på en kaserne eller et fort. I soldaterhjemmet kommer alle soldater — fiskeren og håndværkeren, manden fra landet og manden fra byen, den unge mand uden penge og den mere velbeslåede, den intelligente og den enfoldige, den gudfrygtige og hans skarpeste modsætning. — og de er alle lige velkomne.

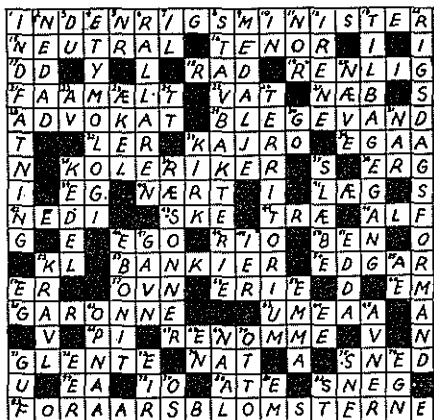
Det er på mange måder en helt ny tilværelse de unge indkaldte går ind til. De må sige farvel til deres hjem, deres studier eller deres arbejde. De daglige vaner sættes til side. Det er derfor ikke underligt, at nervøsiteten ofte er stor i soldatertidens første dage. Men så er det soldaterhjemmet træder til og spørger, om der er noget, de kan være behjælpelige med, og dermed har soldaten allerede fået foden indenfor soldaterhjemmets dør, og de fleste får deres daglige gang i soldaterhjemmet.

Fremtidens krav.

Enhver vil kunne forstå, at tiden kræver umådelig meget af det frivillige soldatarbejde. Mange af vore soldaterhjem er allerede for små og trænger i høj grad til udvidelse, —

De ved det...

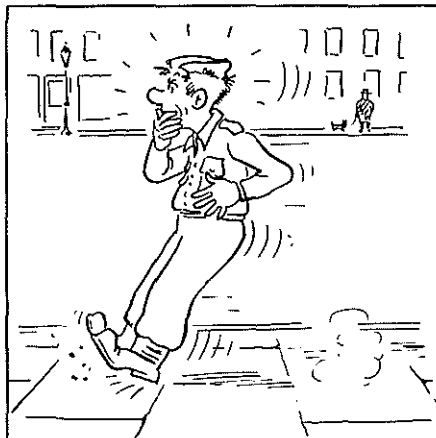
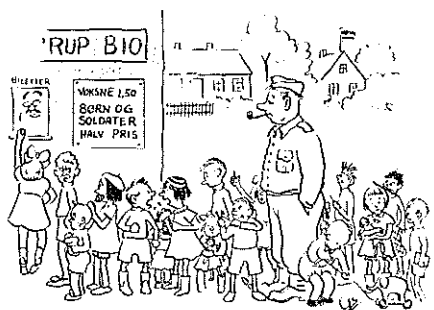
- Ved kæntring af geværet til højre falder træfningen:
 - Til venstre.
 - Til højre.
 - Normalt.
- Gevær M/50 skyder på 200 m 25 cm for lavt. Hvor mange klik skal vise-ret drejes op:
 - 8.
 - 10.
 - 4.
- Når let maskingevær M/48 er ladt, er frembringerarmen i:
 - Forreste stilling.
 - Bageste stilling.
 - Midterstilling.
- Ved markering vises først:
 - Pointsværdien.
 - Skuddets plads.
- Til rengøring af piben til let maskingevær M/48 anvendes:
 - Viskesnor.
 - Viskestok.
- Håndgranat M/36 E vejer:
 - 500 g.
 - 600 g.
 - 700 g.
- For at bestemme, fra hvilken retning man blive beskudt, skal man lytte efter:
 - Smeldet.
 - Knaldet.
 - Fløjtet.
- Hvilken engelsk kampvogn ligner en blæksuger:
 - Comet.
 - Churchill.
 - Centurion.

Vinder (10 kr.): 128358/John Petersen, 8. ingeniørkompagni, Langelandsgades kaserne, Aarhus.

Svaret på: De ved det...

- 1. b. 2. c. 3. b. 4. a. 5. b. 6. c.
- 7. b. 8. b.

Af en rekruts dagbog ved Gunnar Sørensen

Var om aftenen nede på hotellet sammen med 47. Ved et bord lige ved vores sad et par herrer, og det var tydeligt, at de ikke kunne fordrage soldater. En af dem henvendte sig til os og spurgte, om »sådan et par tudsetrædere« kunne fortælle, hvor toiletet var. »Ja, gerne,« svarede 47 elskværdigt, »De går ind i korridoren derovre og lige frem til dør nr. 3 på venstre hånd; der står »For gentlemen« udenpå, — men det skal De ikke bryde Dem om, gå bare lige ind...« Vi så ikke mere til dem. Gav 47 en af de cigarer, Far sendte i går.

FLYVEOFFICERSSTOF, BLÅ

Uniformer

Uniformer til alle befalingsmænd udføres i skræderi og konfektion efter mål - rimelige priser
Garanti for snit og pasform

★

Fladhuer og spidshuer (model Seifert)
Alle distinktioner

Nordjyllands militærskræder
Skrædermester Hugo Larsen,
Fyensgade 6, Ålborg - Tlf. Ålborg 5551

Ring eller skriv - og jeg kommer over hele Jylland og tager mål.

1923 UNIFORMSTOF - KHAKIKAMGARN - RIDEELASTIK

FLÅDEOFFICERSSTOF

GALLAUNIFORMSTOF

Folk ^{OG} Værn

NR. 4

MAJ 1952

11. ÅRGANG

3. regiments musikkorps i Holstebro. (Fot. Rubæk).

INDHOLD:

	Side		Side
Foran den længere indkaldelsestid, af formanden for Folk og Værn-udvalget, førstelærer Th. Hauberg	3	Danske flyverkadetter på biltur gennem Texas, af flyverkadet Poul E. Ancker	10
Danske officerer i Centralasien, af forfatteren, kaptajn Jørgen Halck	4	Cypern — den militære omstigningsstation til Ægypten, af redaktør Alfred Joachim Fischer	12
Langs den kolde krigs front, af oberstløjtnant E. J. Wibolt	6	Holstebro forbereder sig — (billedreportage)	14
Søværnet vil bygge en havariskole, af journalist Frits Hoyrup	9	Vinterøvelse i Norge, af redaktør Tor Skjervagen	16
		Kongen i Jægerspris (billedreportage)	17
		Vulkanudbruddet på Martinique, af Ingvard Olsen	18
		Fra skib og kaserne	21

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

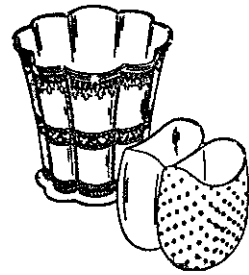
Hovedsæde: Holmens Kanal 12
København K

45 filialer i København og Omegn
58 filialer i provinsen

Alle forespørgsler besvares omgående af vore filialer og gennem vort hovedkontor: Central 6500 lokal 65

*Lad Landmandsbanken
udføre Deres bankforretninger*

Jubilæumsgaver

og Sportspræmier køber man
hos Hofjuvelerer A. Michelsen.
Stort Udvalg til alle Priser.

A. MICHELSEN
KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAAGT 1841

*- Læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende
DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

HØR EFTER -

et godt råd med henblik på fritiden.

En billet til D. S. B. Kino på Københavns Hovedbanegård koster kun 1 kr. incl. skat.

Ens pris over hele salen.

Programmet består af 5-6 kortfilm. Der skiftes program hver mandag, og her er både underholdning og belæring.

Gode turist-, musik- og sportsfilm, ja, kort sagt film fra alle lande og om alle emner.

Et besøg i D. S. B. Kino lønner sig på mere end een måde.

STATSBANERNES KINO
KØBENHAVNS HOVEDBANEGÅRD

FOLK OG VÆRN

NUMMER 4 - MAJ 1952 - 11. ÅRGANG

FORAN DEN LÆNGERE INDKALDELSESTID

Af formanden for Folk og Værn-udvalget, førstelærer *Th. Hauberg*

I anledning af gennemførelsen af 18 måneders tjenestetid er der fra mange sider vist særlig interesse for spørgsmålet om de indkaldtes muligheder for anvendelse af fritiden. Interessen for dette spørgsmål er ingenlunde ny, men spørgsmålet bliver både større og alvorligere, når tjenestetiden udvides og indkaldelserne forøges. Den indkaldte vil sikkert føle stærkere trang til hensigtsmæssig fritidsbeskæftigelse, hvilket vel vil sige beskæftigelse, der kan komme ham til gode senere i det civile liv.

Hvad gør nu den unge i det civile liv for at kunne hævde sig, være med og følge med i livet, som det former og udvikler sig, og har eller kan man give den indkaldte adgang til den samme udvikling og medleven i tjenestetiden? — Både som civil og indkaldt må den unge først og fremmest passe sin uddannelse, sit arbejde, sit job, og fritidsbeskæftigelsen vil for alle unge altid stå i forhold til den unges interesse og energi. Det er udmærket, at der såvel fra offentlig som privat side skabes adgang til belæring og underholdning, men har de unge selv ikke interesse og energi til at benytte de forskellige muligheder, så falder det hele til jorden. — Skal de unge få noget ud af deres fritid, beror det først og fremmest på dem selv, enten de så er civile eller indkaldte. — Den civile unge har mange muligheder for fritidsbeskæftigelse. Han kan søge aftenskoler, studiekredse, skoleophold, kursus, biblioteker, sport o. m. a., og det er ikke få unge, der på disse forskellige måder får rigt udbytte, der i meget høj grad kommer dem til gode senere i deres liv og arbejde. — Står nu denne adgang for udvikling også åben for den indkaldte? Ja, det gør den, selv om det måske er på en lidt anden måde.

Den indkaldte må selvfølgelig gennemgå sin militære uddannelse, men også han har fritid som andre unge, der i det civile liv også må passe deres uddannelse. — De indkaldte kan, hvis de ønsker det, få undervisning i fritiden i almindelige skolefag og tekniske fag. De har, som de civile unge, adgang til biblioteker, læsestuer og radio. Den indkaldte, der ikke får noget ud af sin fritid, har sig selv at

takke for det. Havde han haft interesse og energi, kunne han udmærket have fået noget ud af sin fritid. —

Mangelen på egnede lokaler til undervisning, film, studiekredsarbejde, sport, læse- og samlingsstuer er dog iøjnefaldende, men der er i de seneste år arbejdet og arbejdes stadig på at få disse mangler afhjulpet. —

Ud over det ganske land arrangeres der en mængde fritidsbeskæftigelse i form af undervisning, studiekredsarbejde, sport o. m. a. Meget ville være vundet, hvis lederne af disse arrangementer for den civile ungdom overalt satte sig i forbindelse med regimentschefer, garnisonskommandanter, velfærdsbefalingsmændene og de indkaldtes fritidsudvalg for at få undersøgt mulighederne for at få de indkaldte med i de forskellige arrangementer. Det kan lade sig gøre. Det er allerede sket mange steder, men det bør gennemføres overalt, hvor der er betingelser for det. Her må civile og militære gå i samarbejde; men det er egentlig ligegyldigt, hvem der tager initiativet, blot det bliver taget. De civile får gennem et sådant samarbejde langt bedre kendskab til og indføling med det militære, ligesom de militære får langt bedre kontakt med det, der foregår i det civile liv. Grebet rigtigt an kan det kun føre til gensidig forståelse, som nok skal vise sig at være ønskelig fra begge sider. Det er simpelt hen spild af penge og kræfter, hvis ikke alle muligheder prøves og kombineres for at få den bedst mulige udnyttelse af ethvert arrangement. Så godt det er muligt, må vi benytte det apparat, vi har, slår det så ikke til, så må der gøres mere, ingen indkaldt, heller ikke af dem, der nu skal ligge inde i 18 måneder, skal kunne sige, at de ikke kunne få noget ud af deres fritid i tjenestetiden. — Der er mange problemer, der må drøftes. Er der høj- og fagskoler i nærheden af belægningsstederne og kan en benyttelse af disse etableres? Skal undervisningen være frivillig eller obligatorisk eller begge dele o. s. v., o. s. v. Indtil disse spørgsmål bliver klarlagt, må der selvfølgelig fortsættes som hidtil, men når der bliver flere indkaldte, bliver både lokalemangler og spørgsmålet

Udkommer

med 10 numre pr. år

Abonnement 8 kr. pr. år

Løssalg 1 kr.

Abonnement kan

tegnes hos postvæsenet

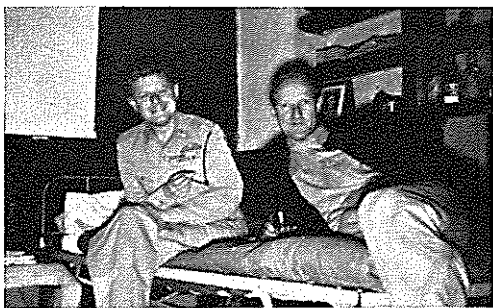

om tilstrækkeligt antal lærerkræfter sikkert meget vanskelige problemer. Fra alle sider synes man enige om, at et fag som samfundskundskab må være af interesse for de unge, og man har både for de indkaldte og de civile unge forsøgt at anskueliggøre denne undervisning, idet man bl. a. har søgt at dramatisere den; måske er dette for uoverkommeligt og bekosteligt; en mellemvej var det måske, om man lod borgmesteren, sognerådsformanden, formændene for husmands- og landboforeninger, for sygekasse og fagforening og en lang række andre formænd fortælle om deres virksomhed og derefter lade de unge stille spørgsmål. På denne måde kunne man ligesom føre selve samfundets maskineri ind i undervisningen og gennem elevernes spørgsmål i højeste grad placere undervisningen netop, hvor den ønskedes. — Der er et utal af spørgsmål og problemer i forbindelse med den 18 måneders tjenestetid, og det er klart, at det hele må gennemdrøftes og klarlægges, og det vil nu ske i det udvalg, forsvarsministeren har nedsat. — Skal adgangen som hidtil ikke blot stå åben for de indkaldtes fritidsbeskæftigelse, men udvides, så er det klart, det vil koste penge, men det erkendes fra alle sider, at den fysiske uddannelse af soldaten er ikke nok. En soldat skal ikke blot kunne slås, han skal også vide, hvorfor og hvad han slås for. Det er simpelt hen uforvarsomt ikke at ofre det nødvendige på soldatens åndelige uddannelse.

Th. Hauberg.

DANSKE OFFICERER I CENTRALASIEN

Af forfatteren, kaptajn Jørgen Halck.

Kaptajn Jørgen Halck (tv.) og Frederik Castenskiold-Benzon i den beskedne hytte, hvor de boede sammen et par uger. Militær-observatorerne fører som regel en yderst primitiv og ensom tilværelse på de afsides stationer — hundreder af kilometer fra civilisationen. Saavidt muligt gives der officererne lejlighed til at forrette tjeneste både på den pakistanske og den indiske side af våbenstilstandslinien.

Der rapporteres en alvorlig krænkelse af våbenstilstands-overenskomsten. Der finder omgående en konferencen sted i det indiske divisionshovedkvarter. — Deltagerne fra venstre: FN militær-observatør, major Claude D. Ives (Kanada), brigadegeneral Ishtar Azad Singh (Sikh divisionen) og obersterne Ishmail, Mahoud og Pratab-Jagdish (Dogra divisionen). Man enes om at udsende en ekspedition til gerningsstedet 5 dagmarcher borte. (Foto J. Halck).

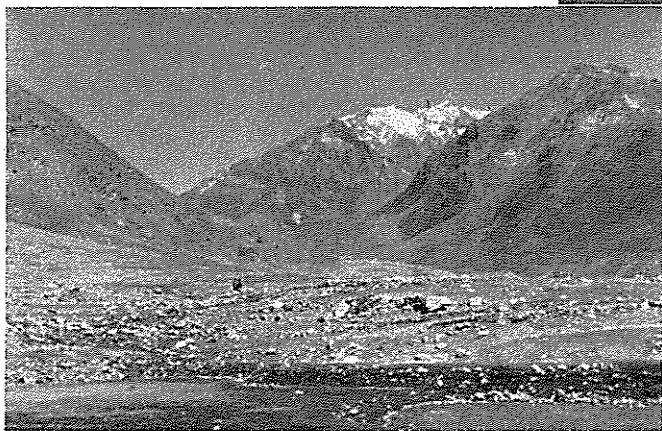
PAA nordgrænsen af Indien og Pakistan og grænsende til Tibet, Kina og Pakistan ligger Jammu- og Kashmir-Staten, der med ca. 4 Mill. Indbyggere dækker et område på 134.000 kvadratkilometer. Staten gennemskæres af verdens højeste bjergkæder, Himalaya og Korakorum, og den er ikke alene et af Klodens mest utilgængelige højlande, men også et af de farligste. Her — på grænsen til det kommunistisk besatte Tibet — findes nemlig indfaldsruten til Indien. Da briterne i 1947 trak sig tilbage, blev den indiske halvø delt i Indien og Pakistan. Begge lande gjorde krav på Jammu- og Kashmir staten, hvis hersker, en hindu-maharajah, indlemmede sin stat i Indien, skønt ca. 85 pct. af hans undersåtter var muhammedanere og derfor måtte formodes at sympatisere med Pakistan. Et blodigt opgør mellem indere og muhammedanere blev resultatet, og først ved den såkaldte Kuracchi-overenskomst af 27. juli 1949 hørte det frygtelige blodbad op. Pakistan og Indien enedes om at oprette en våbenstilstandslinie tværs gennem Jammu- og Kashmir-staten, og Forenede Nationer blev anmodet om at mægle. FN sendte militære observatorer fra mange lande til Kashmir for at overvåge,

at våbenstilstandens bestemmelser blev overholdt. Blandt de nationer, der har stillet officerer til rådighed for FN's militærmission, er Danmark. I januar 1951 fløj kaptajn Jørgen Halck fra 1. regiment og kaptajn Frederik Castenskiold-Benzon fra den kgl. livgarde til urocentret. Disse to danske officerer har indtil for nogle måneder siden — med rang som majorer — forrettet tjeneste i et klima, der veksler fra tropisk hede til arktisk kulde, og for nylig er deres pladser blevet overtaget af kaptajnerne Harald Sølvkjær og Carl Engholm. — Vi viser her nogle billeder fra de danske officerers arbejde i en af verdens mest ugæstmilde egne.

Vanskelige bjergveje snor sig langs Himalayas bjergskråninger fra 2—10.000 fod. Over denne højde har selv en Jeep vanskeligt ved at fortsætte.

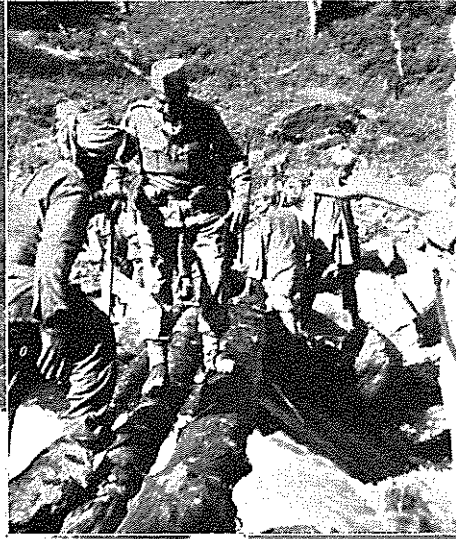
← Et sted bag disse bjerge ligger våbenstilstandslinien.

Når det bjergrige terræn gør det umuligt for Jeep'erne at nå længere frem, benytter de danske officerer ponyer, og når klippekred eller vejrlig standser de små energiske heste, må observatorerne bevæge sig til fods. Billedet viser kaptajn Halck i ca. 10.000 fods højde.

Kaptajn Halck leder en ekspedition op i bjergene. Her er den danske officer omgivet af indisk Sikh soldater på en lejrplads 5000 fod over havet. Alle forsyninger og proviant må medbringes, da denne del af landet er uhyre tyndt befolket.

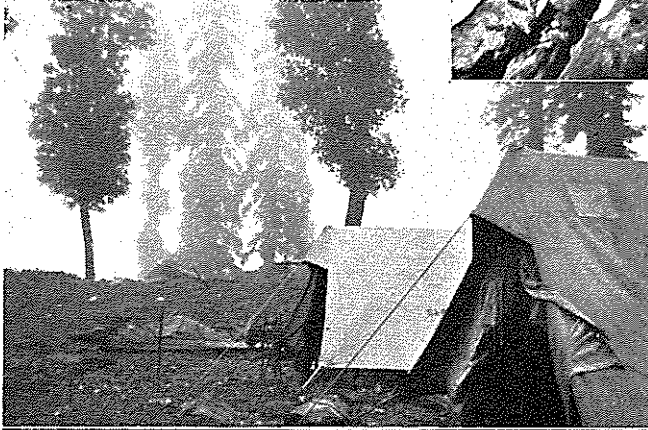

Tv.: Næste dag går det videre. Ekspeditionen er ved at nå op i 8000 fods højde. Her går man frem efter kompas og mangelfulde kort. Kaptajn Halck og hans mænd gør et kort holdt i den voldsomme hede.

Th.: Turen fortsætter. Flere steder må man passere brusende floder, hvor et par hastigt fældede træstammer gør det ud for bro. Taber man balancen på vej over »broen«, er man redningsløst fortabt.

Nederst tv.: I tågerens land. I 11.000 fods højde slås lejr. Her er vi oppe i skyerne.

Nederst th.: Vi er nu nået op i snebæltet, og nu begynder det at gå nedad igen. Kaptajn Halck regner med, at hans ekspedition vil nå våbenstilstandslinien den følgende dags eftermiddag.

Mødet ved våbenstilstandslinien. — Officeren yderst til højre i billedet er kanadisk major, der forretter tjeneste som militær-observatør på den anden side af våbenstilstandslinien — i området overfor kaptajn Halck. Den kanadiske major har rejst fire dages rejser for at give møde på nøjagtigt dette koordinat af det enorme område.

Den lille landsby har været udsat for røverisk overfald, og kaptajn Halck forhører de overlevende. Landsbyens mullah (muslimsk præst) påstår, at røverne bortførte kvinder og kvæg og myrdede flere af indbyggerne. Kaptajn Halck inspicerer gerningsstedet og begiver sig på den trælse tilbagevej gennem øde, bjergrige egne for at aflægge rapport.

En typisk Kashmiri.

Hovedstaden i den omstridte Kashmir stat — Srinagar. I baggrunden Himalaya Bjergkæden.

Langs den kolde krigs front

Af oberstløjtnant E. J. Wibolt.

I. Afrika.

UNDER kampen om Middelhavet har Afrikas nordkyst altid spillet den største rolle. I historiens gry satte fønikerne sig fast mangfoldige steder for at etablere støttepunkter for deres handel. Senere kæmpede Rom og Karthago på liv og død om herredømmet. Derefter skyllede den arabiske flodbølge efter Mohammeds død frem gennem de nordafrikanske lande og fortsatte herfra op i Spanien. Da maurerne omsider måtte rømme dette land, satte de sig yderligere fast i Nordafrika; og de drev herfra et størstslået sørøveri, som de europæiske stater, deriblandt Danmark, længe forgæves søgte at standse ved at bombardere sørøverrederne.

Først da Frankrig tog sagen i hånd, måtte araberne vige. Men de var da således blandet op eller havde gjort fælles sag med de indfødte berbere, kabyler o. s. v.; de havde med ild og sværd mohammedaniseret landene, således at befolkningen her er mere ortodokse og mere fanatiske end de

øvrigte mohammedanske folkeslag; og alt det gjorde, at den arabisk-mohammedanske front, der dannedes mod den britiske imperialisme i det mellemste østen, efterhånden også blev etableret mod italienerne i Tripolis, mod spanierne i Nordvestmarokko og mod franskmændene i resten af Marokko, Alger og Tunis.

Samtidig kæmpede de europæiske stater indbyrdes om magt og indflydelse. Frankrig og England kæmpedes om magten i Ægypten og Sudan, Italien og Frankrig om Tripolis og Tunis, Frankrig og Spanien om Marokko, ja selv kejsertidens Tyskland, der tragede efter en »plads i solen«, søgte også her at gøre sig gældende. Kejser Vilhelm proklamerede bl. a. sig selv som mohammedanernes beskytter og sendte i 1911 sin berømte kanonbåd til Agadir.

Afrika var i det hele taget ved at komme i søgelyset. Opdagelsesrejserne og den kolonipolitik, der fulgte i deres fodspor, gik ikke alene mod vest og øst. De gik også mod syd til »det

sorte kontinent«; og efterhånden satte England, Belgien, Frankrig, Portugal, Spanien, ja selv Danmark sig fast, således at Afrika blev — og den dag i dag er — en broget mosaik af den hvide mands besiddelser. Der er i virkeligheden kun 3 stater tilbage, hvor den indfødte befolkning har bevaret deres land for sig selv. Langt mod vest ligger den mærkelige negerrepublik Liberia med ca. 2 mill. sorte indbyggere. Den blev oprindeligt oprettet i 1848 af de europæiske magter for frigivne slaver og anerkendtes af U. S. A. i 1862.

Helt mod øst ligger desuden kejser Haile Selassie's Abessinien med 5½ mill. indbyggere. Det har været et kristent rige siden det 4. århundrede, men blev omstridt af England, hvis invasionshær det slog ved Magdala i 1868, og af Italien, der under mellemkrigstidens almindelige forvirring besatte det i 1936. Derefter blev det under verdenskrigen erobret af englænderne og fik efter freden sin selvstændighed tilbage.

Den 3. stat, hvor de indfødte selv regerer, er Ægypten, der dog ligger i en så vigtig strategisk nøglestilling, at der endnu strides om de garantier, som vestmagterne af hensyn til det mellemste østens forsvar og fordi Nildalen er den vigtigste port ind til det indre af Afrika, må forlange.

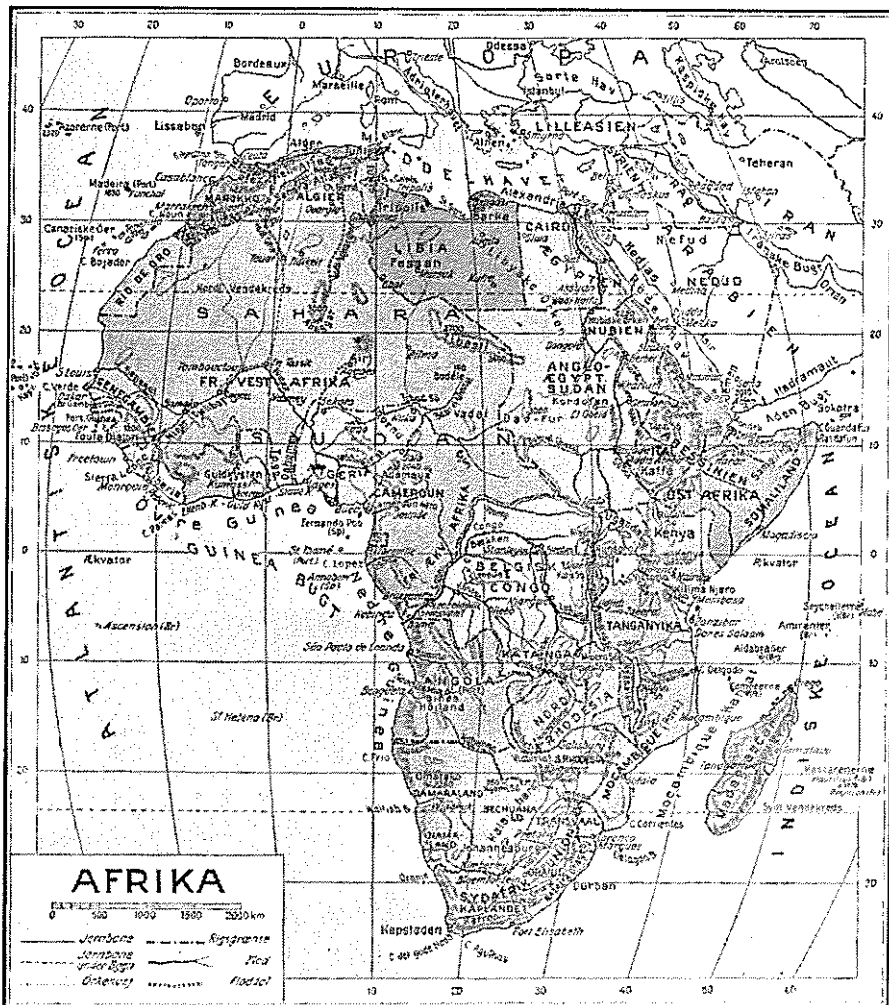
Opdagelsesrejserne.

Afrika, denne vældige og sidst udforskede landkolos, lige syd for Europa, der dækker omtrent 30 mill. kvadratkilometer med ca. 150 mill. indbyggere, har således fra den tidligste tid virket dragende på Europa.

Fønikernes indsats er nævnt. De satte sig forøvrigt ikke alene fast på nordkysten, men sejlede også gennem strædet ved Gibraltar, hvor Atlas efter de gamle græske sagn bar himmelhvælvingen på sine skuldre, og anlagde allerede i det 10. århundrede f. Kr. kolonier på strækningen fra det nuværende Tanger helt ned til Wadi Draa, lige overfor de kanariske øer.

600 år før trængte ægypterne ned i Sudan og nåede ad søvejen Somaliskysten. Den ægyptiske konge Necho befalede endda i året 601 f. Kr. fønikiske sømænd at omsejle hele Afrika med start fra det røde hav og hjemkomst gennem Gibraltar-strædet; og selv om historien ikke nævner den kække kaptajns navn, fortæller den dog, at han vendte hjem »på rejsens tredje år«.

Det er selve »historiens fader« Herodot, der beretter om denne Afrika-omsejling, og den store geograf Claudius Ptolemæus, der levede i det 2. århundrede efter Kristus, giver på sit berømte kort det bedste samlede billede af oldtidens viden om Afrika. Hans mystiske »månebjerg« i det indre har ganske vist ingen siden kun-

net finde, men kortet viser alligevel, at oldtiden i virkeligheden vidste bedre besked om f. eks. Nilens kilder, end man har gjort i middelalderen og helt op i den nyere tid.

Romere og arabere trængte imidlertid stadig mod syd. Araberne nåede f. eks. Mosambik; og den største arabiske rejsende, *Ibn Batuta*, som på en 24 år lang rejse iøvrigt også nåede Peking, trængte frem til det sagnomspundne Timbuktu i 1352.

Samtidig kom europæerne til. De fulgte søvejen og viste, at Afrika ikke, som Ptolemæus havde ment, blev bredere syd på. Den portugisiske prins *Hervik Navigator* startede desuden en række ekspeditioner i årene efter 1415, der viste, at den kvælende hede syd for Kap Bojador ikke, som sømændene frygtede, ville udslette alt liv. Derefter omsejlede *Bartolomeu Diaz* i 1486 Afrikas sydspids med modsat kurs af den, de gamle fønikere havde fulgt 2100 år tidligere; og i 1497 fandt *Vasco di Gama* af samme vej søvejen til Indien.

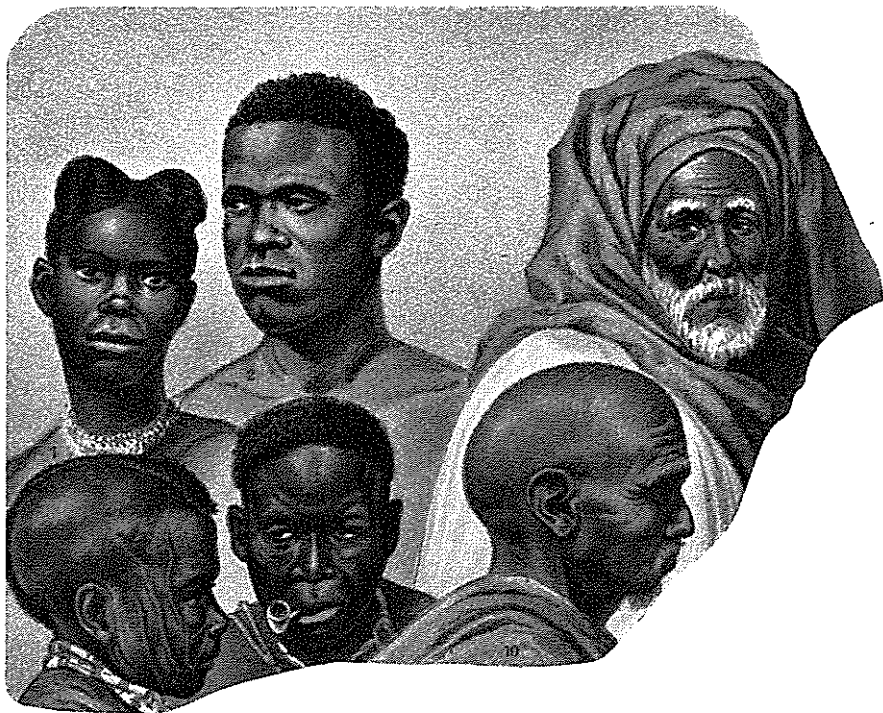
Dermed var Afrikas kyster i det hele og store klarlagt allerede i 1500. Men udforskningen af det indre skulle endnu koste 400 års anstrengelser af en lang række kække opdagelsesrejsende, hvoriblandt de mest kendte er *Stanley* og *Livingstone*.

De fandt ikke østens rigdomme og gamle, fuldt udviklede kulturer. I kvælende hede, gennem feberfyldte urskove, over øde savanner og en jord, der i hvert fald først måtte fravristes afgrøde og de skatte, den eventuelt skjulte, ved hårdt arbejde, kæmpede de sig møjsommeligt frem, ensomme og ved primitive midler.

Derfor gik der ikke den strøm af råvarer fra Afrika, som kolonierne i Asien kunne præstere til Europa. Derfor lokkede østens store farverige eventyr ikke til Afrika. Her var kun hårdt og tålmodigt arbejde, der skulle bygge alt op fra grunden. — Og derfor vandt Afrika kun rigtigt Europas opmærksomhed efterhånden som dets spil i Asien helt eller delvist blev slået over ende.

Øst og vest.

Thi i dag er det anderledes. Nordafrika, oppe ved Middelhavet, har en betydning som aldrig før, økonomisk som militært. Det er ryggraden i forsvaret af Middelhavet og det mel-

Afrikanske typer.

lemste østen; og det er bommen foran det reservoir af arbejdskraft og råvarer, som vestmagterne nu må skabe i Afrika som en uundværlig del af sit forsvar og som erstatning for de tab, der er lidt, og de tab, der endnu truer i Asien.

Det er ganske vist således, at meget arbejde allerede er gjort i *fransk Nordafrika* og i den *sydafrikanske union*, der er en del af *Commonwealth*. En del er også gjort i *Mellemafrika*, f. eks. i *belgisk Kongo* og de *britiske besiddelser*. Men meget står tilbage, mange forsøg — som f. eks. det britiske *jordnøddolie-eksperiment* — skal gøres og i første omgang slå fejl, før de vældige resourcer, Afrika gemmer, kan komme til fuld udfoldelse. — Og før det kan gøres i enigt samarbejde mellem de hvide og de indfødte.

For det er et arbejde, der nødvendigvis skal gøres i en ny tids ånd. Imperialisme og kolonipolitik er ikke længere mulig, dels fordi det strider mod det moderne, vestlige demokratis indstilling, dels fordi de farvede folks

opvågnen til national bevidsthed, der begyndte i Asien, også har bredt sig til Afrika. Det er måske endda således, at hadet mod de hvide altid har været stærkere i Afrika end i Asien, og at dette had i øjeblikket går som en steppebrand sydpå ned til de vældige negermasser.

Det er rigtigt, at Europa har bragt Afrika mange goder og vil kunne bringe det endnu flere. Men den indfødte elite er ikke blind for, at Europa selv har tjent på disse goder, og de forlanger nu samarbejde i stedet for ledelse. Ganske som i det mellemste østen gør den det uden at gøre sig klart, at folkene endnu ikke er modne til fuldt selvstyre, og at det hele derfor ville brase sammen, hvis de fik det. For eliten er selv endnu ikke dygtig og vel især endnu ikke talrig nok til at overtage administrationen og optræde som fører for masserne.

Det er i virkeligheden her, det store problem ligger. For vestmagterne kan i virkeligheden ikke slippe Afrika, fordi et afrikansk kaos, der uvæger-

Leverandør til

samtlige

Hærens Afdelinger

N. OLAF MØLLER

Papirhandel en gros . Bogtrykkeri

Frederiksborggade 26

København K . Tlf. C. 456

Indreg. Varemærke

Fører alt i

**SPORTSBEKLÆDNING
OG SPORTSREKVISITTER**

POUL HOLM SPORTSMAGASIN

Silkegade 11 - Telf. C. 3082 - 13382

ligt vil blive udnyttet af kommunismen og udtørre alle resourcer, ville være katastrofal for den vestlige verden, både nu og i fremtiden.

Hertil kommer desuden de afrikanske massers uvilje mod, hvad vi kalder moderne fremskridt. Mohammedaner i Nordafrika foretrækker utvivlsomt deres religion, hvis bestemmelser ofte er en hindring for fremskridtet, for en højere levestandard, ja i det hele taget for en anden leveform end den tilvante. For negrene gælder det samme; og for dem alle gælder, at deres begreber om retfærdighed og uret, om kvinde og mand, arbejdets velsignelse fremfor den tilvante dolce faniente og deres danse og drømme er ganske forskellige fra vore. Afrika har — som Asien — god tid. Dens verden er fyldt med for os ukendte religiøse og mystiske værdier; og den kender — i hvert fald endnu — ikke vort jag efter penge og luksus, men er godt tilfreds med at leve livet, som fædrene levede det.

Derfor er det måske alligevel tvivlsomt, hvem der har ret, — Kipling med sit postulat om, at øst og vest ikke kan mødes, og det moderne slagord om, at blot man hæver den farvede mands levestandard, vil alt være godt. Så vil han villigt samarbejde med den ædle giver — på giveres manér — og vende kommunismen ryggen.

Sandheden ligger måske midt imellem og er måske ikke — hverken i Asien eller i Afrika — så ligetil, at den kan udtrykkes ved et slagord.

En formel søges.

Men i hvert fald. Hvis Afrika skal inkorporeres i den vestlige verden, må der findes en formel, en fremgangsmåde, der kan tilfredsstille de indfødte og skabe et samarbejde, som begge parter har — og forstår, at de har — fordel af.

Der gøres et ærligt forsøg derpå af englænderne i *Sudan*, og der er ingen tvivl om, at det tillidsforhold, der her hersker mellem den britiske administration og den overvejende del af befolkningen, skaber good will også andre steder i Afrika. Men selv her, hvor selvstyret er i sigte, er der vanskeligheder. Der er et, vistnok ret lille parti, der for ægyptisk guld er villig til at udlevere landet til Kairo under feltråbet om Nildalens udelelighed; og der er et modsætningsforhold mellem den mere oplyste, mohammedanske befolkning i nord og de primitive negre mod syd. I deres kråler kender man praktisk talt intet til den øvrige verden; men een ting er man bange for. Man frygter, at hvis englændernes hånd tages bort, vil folkene fra nord tage styret og undertrykke Syden.

Derfor sigter England også på en sudansk stat, der gradvis bliver fuldt selvstændig og herunder finder frem til en form for fortsat samarbejde. Det var dette, der kun delvis lykkedes i Indien og mislykkedes totalt i Burma, men skal lykkes i Afrika, både i Sudan — i *Kenya*, hvor der nu planlægges en vældig base for at give forsvaret af det mellemste østen, Ægypten og dermed Østafrika, størst

mulig dybde; — i *Tanganyika*, i *Nord- og Sydrhodesia*, hvor der forhandles om ny samfundsformer, men hvor de hvides frygt for, at deres arbejde skal blive ødelagt, og de sortes medbestemmelseskrav tørner sammen; — i *Nigeria* og på *guldkysten*, hvor negrenes selvstændighedskrav næres fra Liberia og har givet sig udtryk i åbne revolter; og endelig i *Betschuana-land*, hvor uroen om Seretse's giftermål stadig vedvarer.

Een af grundene — og måske den væsentligste — til de vanskeligheder, som negrene frygt for at blive overset, giver, er imidlertid ikke englændernes, men den *sydafrikanske unions* holdning og urolighederne i de *franske* besiddelser. Derimod er der mærkeligt roligt i de portugisiske kolonier, *Mosambik* på østkysten, lige over for Madagaskar og *Angola* på den modsatte kyst. Det samme gælder *spansk Marokko*; — men det er en historie for sig, der skal ses i forbindelse med hele det store spil i Nordafrika og det mellemste østen.

Den sydafrikanske union.

Efterkommere af hollandske kolonister — boerne — grundede i slutningen af sidste århundrede *Oranjerivstaten* og *Transvaal*, der dog efter boerkrigen i 1902 blev indlemmet i den nuværende sydafrikanske union. Denne består nu tillige af *Natal* og *Kaplandet*. Regeringssædet er Pretoria oppe i Transvaal, medens parlamentet arbejder i Kapstaden.

Det lykkedes meget hurtigt englænderne at vinde boerne for et samarbejde; men efterhånden dannede der sig, foruden det engelskvenlige parti, et nationalistparti, der nu ledes af *dr. Malan*.

Det engelskvenlige parti, der dog stærkt hævder den sydafrikanske unions selvstændige stilling som dominion, blev umiddelbart før og under sidste verdenskrig ledet af den berømte general *Smuts*, og det var ikke mindst hans fortræffelige tropper, der skaffede englænderne sejren over general *Rommel* under forsvaret af Ægypten.

Men general *Smuts* døde kort efter verdenskrigen, og samtidig fik nationalisterne et, omend lille, flertal i parlamentet. Det bragte *dr. Malan* i spidsen for regeringen, og man ventede en ret skarp kurs overfor England. Dette blev imidlertid ikke tilfældet. Unionen forblev loyal, antagelig ikke mindst under indtrykket af den spændte verdenssituation og nødvendigheden for Commonwealth af at holde sammen. For *dr. Malan* ved ganske nøje, at Afrikas forsvar begynder ved Suez.

Men *dr. Malan* har alligevel, indrepolitisk, fulgt en linie, der har skadet ikke alene England og den vestlige verden i almindelighed, men i særdeleshed bestræbelserne for at inkorporere Afrika i den vestlige verdens økonomi og forsvar på den eneste måde, hvorpå dette kan gøres i vor tid, nemlig i samarbejde med den indfødte befolkning.

Den sydafrikanske union har en befolkning på lidt over 2 millioner hvide, ca. 1 million »farvede« (d. v. s.

mulatter) og indere samt 8 millioner negre. Denne overvældende sorte majoritet er naturligvis en fare for de hvide, der har arbejdet hårdt for at gøre landet til, hvad det er i dag, både i kraft af negrenes antal og ved den konkurrence, de blandt andet i form af billig arbejdskraft repræsenterer. Men medens general *Smuts* prøvede at afværge denne fare ved at hæve negrenes levestandard og opdrage dem til at deltage i samfundslivet, er *dr. Malan* gået den modsatte vej. Det samme er tilfældet med hensyn til de farvede og de indvandrede indere, som, foruden at have kontrol med en stor del af handelen, har vedligeholdt forbindelsen med deres moderland. Dette følger da også vagtsomt deres kår og den behandling, der bliver dem til del, indvirker i høj grad på vurderingen af den hvide mands good will over for andre folk, både i Indien og hele Asien.

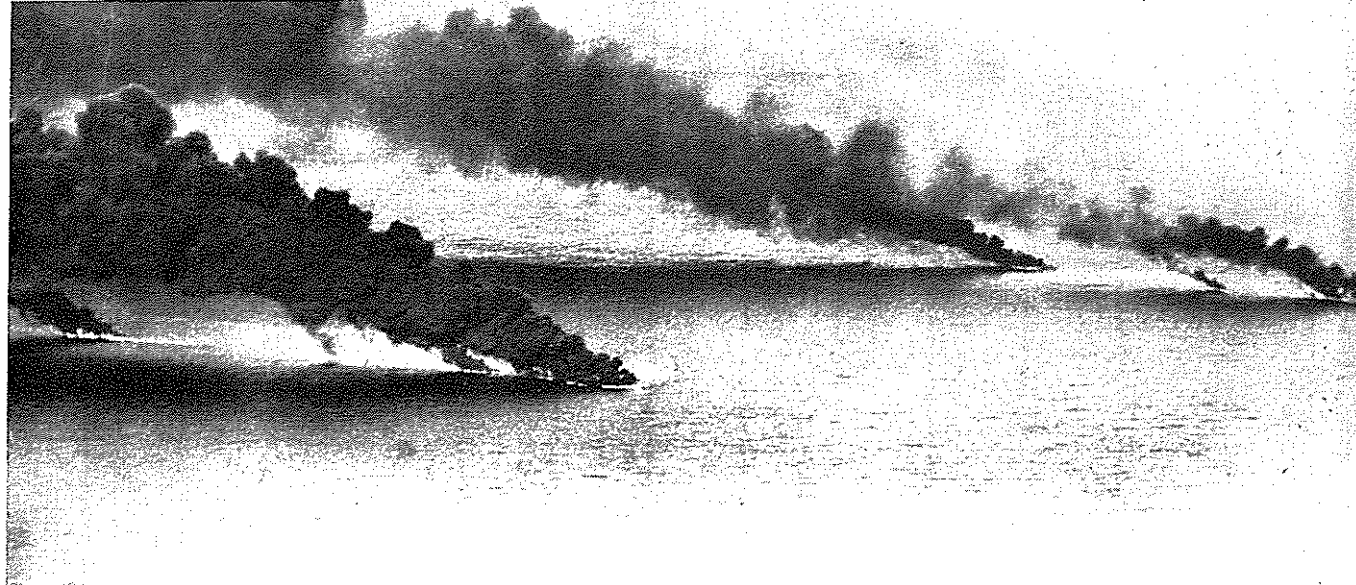
Dr. Malan gennemførte imidlertid en racelov, der praktisk talt henviste negrene til reservater samt berøvede de farvede og inderne enhver reel indflydelse i parlamentet.

Da den hvide opposition indankede loven for den sydafrikanske højesteret, erklærede denne, at loven var i strid med den grundlov af 1881, hvorved de 4 oprindelige kolonier i sin tid startede den sydafrikanske stat med Englands godkendelse. Thi grundloven siger udtrykkelig, at ændringer, der vedrører den indfødte befolknings rettighed kun kan vedtages med $\frac{2}{3}$ majoritet.

Dr. Malan, der ikke kan skaffe denne majoritet, har heroverfor høvudet, at grundloven i realiteten er ophævet af Westminster-statuten af 1912, der gav unionen fuld selvstændighed; og han beskylder oppositionen for — ved at holde sig til den gamle grundlov — atter at ville gøre Sydafrika afhængigt af England.

Bortset fra at dette er helt hen i vejret, er sydafrikanerne så selvbevidste, at beskyldningen for at sabotere unionens selvstændighed er en fornærmelse. Derfor kom den hvide opposition til at stå skarpere end nogen sinde overfor *dr. Malan*, som den beskyldte for diktatur. Samtidig kaldte alt dette de indfødtes nationalisme frem. Der blev opfordret til »passiv modstand« efter Gandhis metoder; og *dr. Malan* politik har i det hele taget bragt faren for, at den sorte stormflod skal vælte frem over Sydafrika nærmere end nogen sinde.

Samtidig har den som nævnt, i en grad, som endnu ikke kan måles, skadet de bestræbelser i Indien og Asien, der gøres for at skabe et frugtbart samarbejde på det vestlige demokratisk grundlag mellem hvide og andre folkeslag. Men først og fremmest har *dr. Malan* politik givet bagslag i hele Afrika. Den er ikke alene en belastning for det arbejde, der gøres i de belgiske, portugisiske og britiske kolonier for et samarbejde med negrene. Dens dønninger når op til Ægypten og det mellemste østens smalle landbro fra Sovjets områder til Nildalen, — og ikke mindst til det franske Nordafrika, hvor den længe ulmende uro igen er slået ud i lys lue.

Det ligner en fredelig røg — men er brændende skibe i en japansk konvoj, der er bombet og sat i brand af amerikanske hangar skibsfly.

Søværnet vil bygge en havariskole

SØVÆRNET har planer om opførelse af en havariskole. Tro nu ikke, det er en skole, hvor flådens folk lærer at gøre et skib til en havarist.... Tværtimod er det en skole, hvor de skal lære at sætte ind mod brande ombord og undervises i at udbedre skader hurtigt og effektivt. En sådan skole vil ikke blot få betydning for søværnet, men også for handelsflåden. Det er da også meningen, at folk herfra skal kunne uddannes på havariskolen, som det er tanken at opføre på arealet ved flyvestation København, der efter forsvarsministeriets bestemmelse skal overgå til søværnet.

Verdenskrigens bitre erfaringer.

De store nationer gjorde under den anden verdenskrig mange og bitre erfaringer vedrørende brand og skader på skibe, både krigsfartøjer og civile fartøjer. Og ud af disse mange

Journalist Frits Høyrup skriver om, hvad en havariskole er. Søværnet skal have en sådan skole, hvor folkene skal lære at sætte ind mod skibsbrande og skader på fartøjerne i rum sø og under kamp. Der er ikke råd til at miste tonnage, og skibet skal helst i havn, selvom det skal komme ind med »hovedet under armen«.

erfaringer har der udviklet sig en videnskab. I en krigssituation er det af vældig betydning at kunne indskrænke tabet af tonnage. Og skulle krigen komme, må man regne med, at alle skibe på Nordsøen og Atlanten og andre større have skal sejle i konvoj. Derfor gælder den videnskab, der er opstået på grundlag af sidste verdenskrigs erfaringer, i lige så høj

grad den civile som den militære søfart. Fra den danske handelsflådes side er der da også vist stor interesse for planerne om en havariskole.

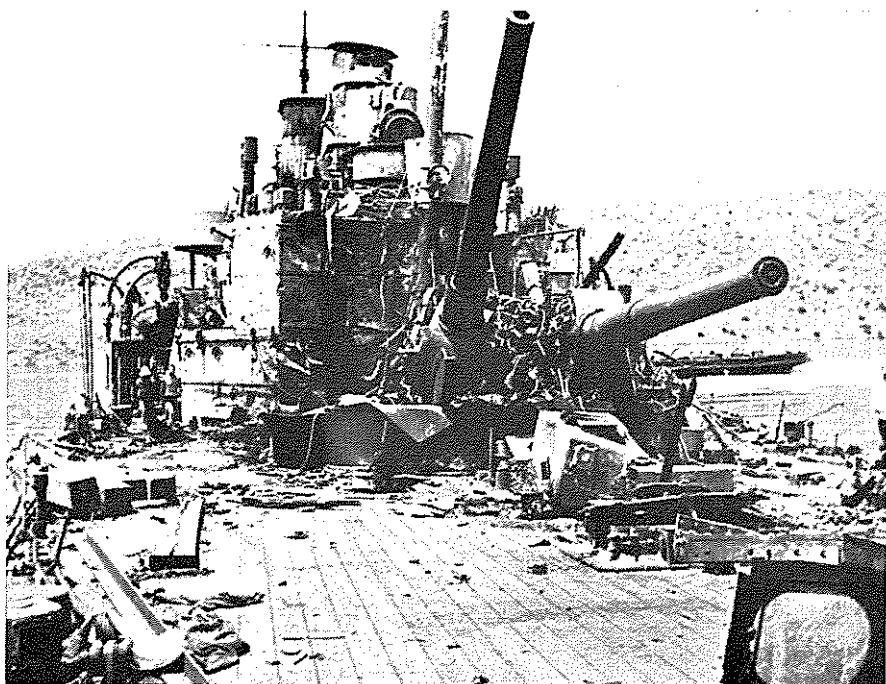
I USA og England har man forlængst havariskoler. Der undervises i fire fighting and damage control, altså ildbekæmpelse og kontrol med skader. Det er godt nok, at man ombord på skibene har de mest moderne brandslukningsforanstaltninger og værktøj til udbedring af skader, men de folk, som skal betjene dette materiel, skal kunne gøre det både hurtigt og sikkert.

Skibene er mere og mere gået over til oliefyring og brandfaren ombord er yderligere vokset ved de mange og sindrige elektriske installationer og apparater. Der kan let opstå læk på en olieledning og olie »løber« hurtigt. Det er ikke nogen let sag at bekæmpe en oliebrand i et fartøj.

De moderne skibe er bygget med det, man kalder vandtæt inddeling. Skibet kan få en lækage, men behøver ikke at gå til bunds af den grund. En del af skibet fyldes med vand og det gælder så om at søge skaden udbedret, og, hvis der er kommet så meget vand ind, at der er fare for kæntring, da at få skibet rettet op ved at fylde vand i et andet af de vandtætte rum. Men til at klare en sådan opgave kræves ikke blot gode redskaber, men også kendskab til stabilitetsforhold. Der skal regnes med metacenterhøjde, opdriftscenter, vægtfordeling og andre begreber, som det vil føre for vidt at komme ind på her.

Særlige patruljer på fartøjerne.

I nutidens krigsskibe er kanonerne motordrevne og under kamp kan det ske, at et eller flere fødekabler bliver ødelagt. Det gælder da om, så hurtigt det er muligt, at få nødkabler sat til, så batteriet ikke lammes. Når et krigsskib har slagside, vil det påvirke skytset. Man må derfor have folk ombord, som er specialister i at få fartøjet på ret køl. Man har derfor på krigsfartøjerne patruljer, som består af folk med særlig uddannelse på disse felter

Agterdækket af den svære engelske krydser »Exeter« efter tysk stukasangreb ved Creta 1941.

Danske flyverkadetter på biltur gennem Texas

Af flyverkadet Poul E. Ancker.

Nå, du er blevet færdig med din artikel. Til lykke med det!
Hans Jørgen A. Frandsen og Poul E. Ancker.

»JA — men et helt år af uddannelsen foregår i Amerika, oven i købet i Texas, den mest øde og forladte del af Amerika, og jeg har jo pigen herhjemme at tænke på, og mine forældre, hvordan skulle det dog kunne gå, jeg har så godt som aldrig været ude blandt fremmede før«. Jeg kan se alle disse problemer, der, hver gang flyveåbnet søger elever, rejser sig for de unge læsere landet over, og resultatet af deres overvejelser er som oftest, at de opgiver i starten og beslutter sig til hellere at blive ved jorden, ikke tage nogen chancer. Det er jo også farligt at flyve, »især med disse her jetter«.

Nej, prøv ikke på at undskylde; lad være at få ondt af jer selv. Jeg ved fra mit eget hold, 1950—52, der var ingen, eller i hvert fald få, der var besat af den hellige ild, da de skrev deres ansøgning, men i dag, hvor vi står overfor Jetten, ved jeg, at alle er klar over, det var det bedste, de nogen sinde gjorde. Vi opfattede det alle som en chance, der blev givet os. Og selv om en del faldt fra på vejen

og blev skuffede, så ved jeg, at heller ikke de nogen sinde fortrød, at de havde søgt flyveåbnet. For det første har alle i starten de samme chancer for at gennemføre karrieren uden hensyntagen til eksaminer. For det andet aftjenes værnepligten på en interessant og belærende måde, der ikke findes magen til i de andre værn. For det tredje bør dette at blive uddannet i U. S. A., i verdens største airforce, betragtes som en endnu større chance, så stor, at alene tanken herom burde få enhver til at kaste tvivlen overbord og prøve. Måske kan de, måske ikke, nobody knows, men chancen har de, og tiden er ikke spildt.

Nå, men det var egentlig ikke min opgave at indlede en diskussion om chancer, men derimod at fortælle lidt om, hvad man foretager sig i sin fritid i dette skrækkelige og øde land, der lader til at være så frygtet hjemme.

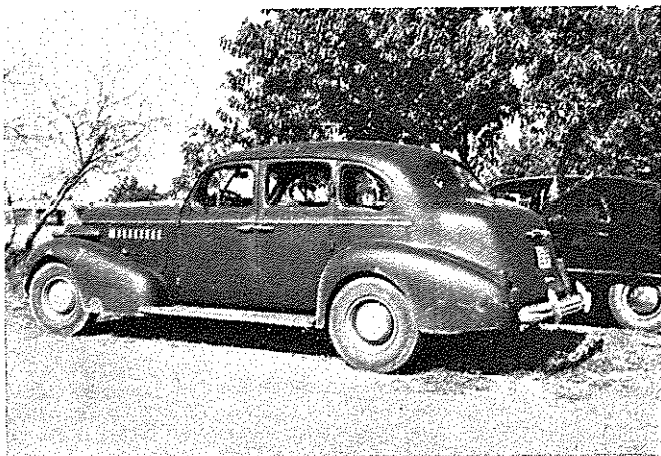
Efter at vi lykkeligt var kommet gennem Preflight og så småt var begyndt at snuse rundt i byen, der ligger i den fabelagtige afstand af 4 km fra lejren, fandt vi hurtigt ud af, at en bil skulle der til, og da vi var fem kammerater, for hvem megen snakken om lidet aldrig har ligget, gik vi straks hen og købte en.

Claus hed vidunderet, og den kostede 240 dollars, som vi ved hjælp af et lille lån betalte kontant. Det var en udmærket vogn; en stor firedørs Buick, model 38, med 150 HK motor, der, da vi fik den, gik upåklageligt.

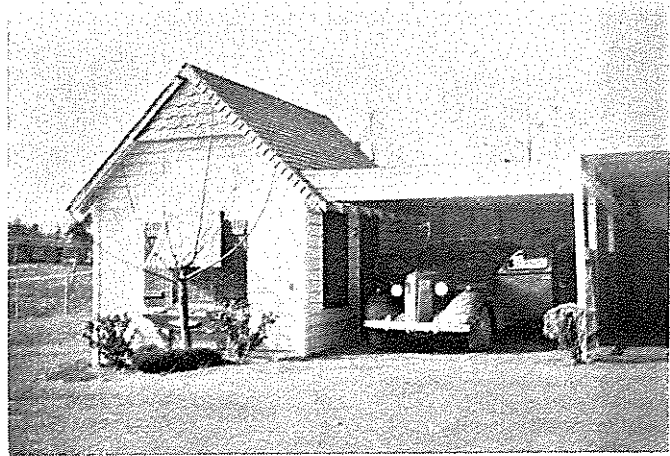
Jeg vil ikke forfra fortælle om, hvad vi i de seks måneder, vi var bil ejere, oplevede, af den simple grund, at det ville være umuligt i en artikel af blot nogenlunde korthed; nej, lad mig bringe Dem på en Juleferie til det sydlige Texas, ned langs Rio Grande del Norte, for på et passende sted at krydse denne og bringe Dem ind i Mexicos forunderlige land. Lade

Dem overvære en tyrefægtning i Villa Accuna, for derfra at føre Dem til Houston og den Mexicanske Golf, lad mig berette om alle tiders julebage over Bryan her til Good fellow, hvor gamle Claus for første (og også for sidste) gang gjorde vrøvl af en sådan art, at vi så os nødsaget til at sælge den til en autoophugger efter at have været bilejere i nøjagtigt et halvt år.

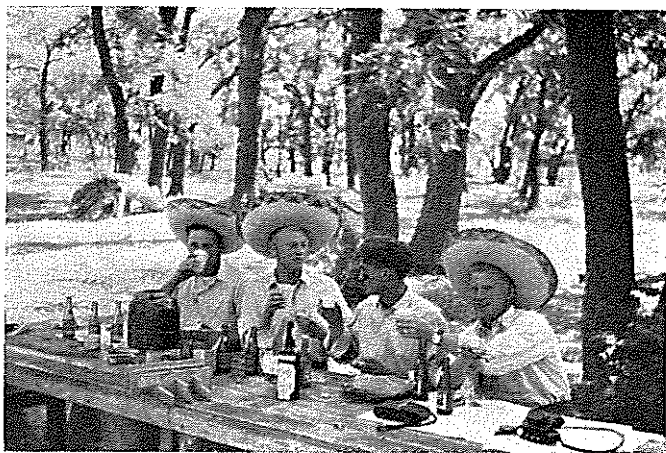
Den 20. december startede vi fra Goodfellow efter at have fået gamle Claus checket på alle leder og kanter, og vort første mål er Brady, hvor der efter sigende skulle bo en dansk farmer. Ud ad de lige, brode landeveje gik det med en fart af 65—70 miles i timen, så længe varede det ikke, før Brady dukkede op; men allerede her skulle vi stifte bekendtskab med Texas strenge politi, idet nemlig jeg ved indkørselen til byen ganske overså et skilt bærende indskriften »Stop«. Det varede da heller ikke længe, før det kendte politiskilt blev os stukket i næsen fra en ved siden af kørende vogn. Dog, at få hold på Claus viste sig at være noget af et kunststykke, idet nemlig bremsevædsken nok så nydeligt susede ud ved det ene hjul, da jeg trådte på bremsen, og Claus fortsatte. Ved hjælp af håndbremsen samt andre underlige metoder lykkedes det mig dog til sidst at få stoppet, og en panserbasse stak straks hovedet ind ad vindvet og forlangte med barsk mine at se mit kørekort. Da jeg aldrig har haft noget sådant, var situationen ærlig talt lidt pinlig, indtil jeg pludselig fik den idé at vise ham mit gode danske jagttegn; da han så det, og da han ved nærmere eftersyn opdagede et ikke godt, men særdeles vellignende billede, kunne denne svært bevæbnede panser ikke tro andet, end at alt var all right, ja, han gik så langt, at han bad mig

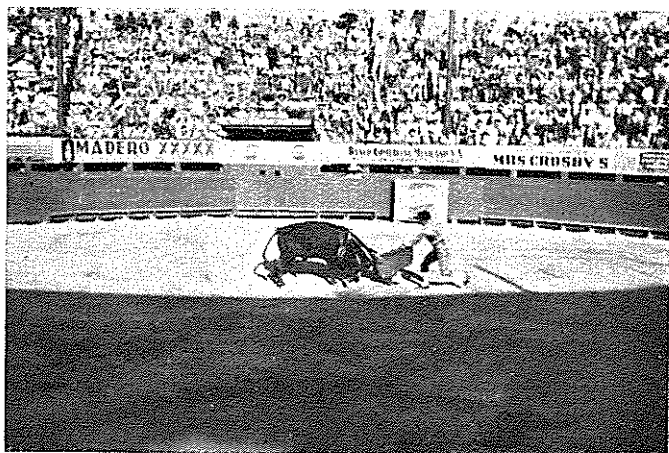
Claus i sine velmagtsdage.

Motellet i Houston, hvor julen tilbragtes.

Julefrokosten indtages. Fra venstre: Torben Juncker, Preben D. Jørgensen, Per Tinus Sørensen og Bent J. Knudsen.

Dødsstødet gives af Toreadoren i Villa Accuna.

komme tilbage til byen en anden gang.

Nå, videre gik det ad støvede markveje, til vi endelig fandt Mr. Lunds farm. Vi blev straks inviteret ind, og da vi efter en rigtig dansk middag samt en god cigar havde drøftet, hvad der var af stort og småt nyt, blev vi enige om, at en jagttur på farmens jorder ville være en passende eftermiddags beskæftigelse, så vi greb straks hver et gevær og styrtede afsted. Nu var det jo ikke den slags haglspredere, jeg plejer at bruge derhjemme, men derimod en god gammel 6 mm salonriffel, vi skulle nedlægge vildtet med, og jeg var da heller ikke spor forbausset, da det lykkedes mig at skyde mindst en meter ved siden af den første kanin, der rejste. At jeg så senere kun skød ca. en halv meter ved siden af en anden en, gjorde jo ikke udbyttet meget større, men en trøst var det da, at heller ikke de andre havde nået mere end at skræmme de stakkels kaniner.

Vi blev på farmen om natten og susede så næste morgen, efter at have lovet at komme igen, videre mod San Antonio. Det var en tur på 200 miles, og det var »Dur«, der kørte, så Claus fik lov at løbe det, den kunne. Vi andre fordrev tiden med at betragte de andre vogne, der prøvede at hamle op med Claus, for så, hvis det lykkedes, at syngte smædevers om såvel vognen som dennes intetanende ejer, der 5 minutter efter kunne være sikker på at blive offer for Claus' ikke altid lige rene udstødning, der til tider endog kan tage form som ground fog og lavt liggende stratus.

Vel ankommet til San Antonio besluttede vi os til at køre ud og se Randolph field, der er en af de største baser for tunge bombere. Og det var virkelig et imponerende syn at se landingsrunden ganske opfyldt af B-29 og B-36.

Efter at have set denne base kørte vi tilbage til byen og tilbragte en glimrende aften på vort hotel, der i anledning af det fine julevejr holdt bal i taghaven det meste af natten.

Næste dag gik turen ned langs Rio Grandes nordlige bred, og her var det igen mig, der kørte. Intet unormalt indtraf før hen mod aften, da det var begyndt at mørkne; da, o ve, mens vi

fredeligt kommer agende, ser jeg pludselig et dyr springe ud foran vognen, og et dumpt brag fortalte, at vi havde ramt det. Ud for vi alle for at se, hvad det kunne være, og stor var selvfølgelig vor forbauselse, da vi så, det var en bjørn. Nu burde jeg jo egentlig, ligesom i mit brev til mine forældre, have afbrudt her og ladet læserne forestille sig en kæmpebjørn af format som dem, Zoologisk Have nyligt købte; dog skabe rædsel vil jeg nødtigt, så lad mig tilføje, at det var en vaskebjørn.

Videre går det, og inden længe øjnes lysene i Del Rio i det fjerne, og vi beslutter os til straks at fortsætte til Mexico, da det for os gælder om i tide at sikre billetterne til tyrefægtningen næste dag. Vi susede gennem byen og kørte derefter et øjeblik i tæt skov for så pludselig, som ved et lynnedslag, at bryde ud i det strålende måneskin ganske tæt ved floden. Vi kørte nu over broen, og jeg tør sige, at dette var noget af det skønneste, jeg nogen sinde har set og oplevet. Den mexicanske måne stående i syd; under os floden, der med sine klukkende, metalblå vande syntes at sende månens stråler tilbage i skælmske blink.

Svært var det at løsrive sig, men videre måtte vi, og få øjeblikke efter rullede vi ind i Mexicos forunderlige land.

Vi fik hurtigt et chok, ikke eet menneske forstod os. 300 meter flod, og så forstod folk pludselig ikke et ord amerikansk mere. Det lykkedes dog til sidst ved udfoldelsen af megen snilde at få fundet et sted, hvor vi kunne få billetter til tyrefægtningen, og trætte af den lange tur kørte vi Claus ned på en sidegade, der burde takke mig meget for at bruge dette fine ord om den, thi det danske ord markvej ville dække langt bedre.

Her satte vi os til at slumre i Claus, og det lykkedes os virkelig alle at falde i søvn og sove nogenlunde fast et par timer, men allerede kl. 5 om morgenen, da det så småt var begyndt at lysne i horisonten, vågnede jeg ved at høre hviskende stemmer fra vognens bagsæde. Det viste sig, at »Time« var blevet opskramt ved nogle mystiske lyde udefra, der efter alt at dømmes måtte tydes som listende fod-

trin fra en, der sneg sig rundt om vognen; dog intet var at se.

Forsigtigt åbnede jeg bildøren og kiggede ud; stadig intet; underligt, tænkte jeg, og listede rundt om Claus, og dér på den anden side stod 3 langbenede, magre vildgrise, der med alle tegn på det største velvære var ved at fortære gummimatten på Claus' trinbræt.

Nu har det, at nogen forøvede hærværk mod Claus altid bragt os i svar harme, og jeg kylede da også brutalt en tung støvle, jeg havde medbragt som slagvåben, i hovedet på den største af dem.

Uforberedt på et sådant angreb tog de skyndsomst flugten, men ak, vor møje var ikke endt, thi i deres fortrydelige stemning glemte de tre vildgrise ganske at se sig for og tog retning lige mod en stakkels mexicaners højst faldefærdige hønsesus, der rummede hele familiens samling af fjerkræ, lige fra kalkuner til duer.

»Der lød et skrald, der lød et brag, som før ej hørtes nogen sinde, en kat faldt ned fra husets tag, og hønsene, der sad derinde og slumred' blidt på deres pinde, fløj op på husets due-slag«. Dette har altid for mig stået som højdepunktet af panik, og kan noget dække den situation, der få øjeblikke efter rullede sig op for vore øjne, bør det blive den ovenstående. Da grisene nemlig brasede mod hønsesuset, faldt det om, dette var ikke uventet; men at husets invånere var så talrige, havde vi ikke ventet, og i få øjeblikke sås brædder, kalkuner, høns, duer og ænder samt en mængde fjer virvle rundt i luften i et stort virvar, alt imens der lød skrig, der ville have fået sivskoindianerstammerne landet over til at blegne.

Til sidst kom husets ejer farende ud vildt svingende med arme og ben samt udspyende en sand tornado af mexicanske eder og forbandelser. Men på dette tidspunkt havde jeg fået gamle Claus startet, og jeg var ikke længe om at lægge floden mellem os og den ophidsede mand.

Søvn kunne der selvfølgelig nu ikke være tale om, så vi besøgte Del Rio og hvilede os i palmers skygge, til tiden for tyrefægtningen nærmede sig, på hvilket tidspunkt vi så kørte over

Fortsettes side 20

Forsikring skal man ha'.

(i) BALTIKA

CYPERN - DEN MILITÆRE OMSTIGNINGSSTATION TIL ÆGYPTEN

Af Alfred Joachim Fischer.

GENNEM måneder har hårdnakkede rygter villet forlægge den britiske mellemøstkommando fra kanazonen til Cypern og ligeledes villet etablere NATO's mellemøstkommando på denne Middelhavets trediestørste ø. I hovedstaden Nicosia diskuteres og kommenteres man ivrigt sådanne muligheder. Allerede under krigen spillede Cypern en betydelig rolle som militært hovedstøttepunkt for både hær og luftvåben. Der var til tider her stationeret 50,000 mand, 1:9 i forhold til civilbefolkningens antal. (35,000 af øens beboere meldte sig frivilligt for de allieredes sag, da man som kronkoloni selvfølgelig ikke havde tjenesteplicht).

Hvilke muligheder og forudsætninger ville Cypern have for at blive hovedkvarter for mellemøstforsvaret? Psykologisk taler forskellige grunde imod denne løsning. Dertil kommer, at et overvældende flertal af befolkningen utvivlsomt indtager en afvisende holdning. 80 procent af beboerne er grækere. De forlanger ENOSIS (tilslutning til Grækenland) og afviser direkte eller indirekte militære forpligtelser, indtil dette krav er opfyldt. Til de indirekte hører anvendelsen af øen til forstærkede forsvarsformål, såvel britiske som interallierede. Den venstre ENOSIS-fløj — der er ingen kontakt mellem de to fløje — går endnu videre. Den er kommunistisk kontrolleret og opponerer selv i tilfælde af sammenslutning med Grækenland mod oprettelsen af nogen som helst form for vestlige krigsbaser og naturligvis specielt mod et hovedkvarter.

Da den kommunistiske indflydelse ikke er mindre og i modsætning til den højre, kirkeligt-nationale front har en fast vilje uden personlige rivaliseringer bag sig, betragter man den som en faktor, der må tages alvorligt. Mange borgmestre, heriblandt borgmestrene i de tre største byer efter Nicosia, (ude på landet er der ikke selvstyre, men kun lokalvalg) er kommunister ligesom lederne af de fleste fagforeninger. Allerede ved strategisk vigtige byggearbejder kan

der altså være fare for åben sabotage og spionage. Ikke mindst et hovedkvarter med nøglen til mellemøstforsvaret må have brug for omgivelser, man kan stole på.

Talsmænd for Cypern-projektet — og dem er der mange af — indrømmer, at der er de ovenfor nævnte negative momenter, men finder, at de i sammenligning med den ægyptiske modstand er et langt mindre onde. På trods af uafbrudt ENOSIS-agitation er det faktisk ikke siden begyndelsen af trediverne kommet til alvorlige opstande. Englændere og britiske tropper føler på en ø med århundredgamle turisttraditioner og et forbilligt gæstevenskab uden kommercielle bihensigter ikke nogen form for personlig fjendtlighed. Siden 1948 har der kun været spredte strejker uden betydning. Endelig udartede selv heftige polemiker i de lokale græske og tyrkiske blade ikke til nogen form for aggressive handlinger mellem de to nationer.

Tyrkerne, der udgør 18 procent af øens befolkning, fører foruden nationale og følelsesmæssige også militære grunde i marken, når de forbitret bekæmper tanken om ENOSIS. Efter krigen fik Grækenland lovning på den tidligere tyrkiske og senere italienske Dodekanesiske øgruppe. Derved var Sydanatolien allerede på den ene side omgivet af et ikke-tyrkisk bælte. Blev nu også Cypern græsk, 40 sømil fra Tyrkiet, men 500 sømil fra det såkaldte græske moderland, så var ikke blot Izmir, men også Mersin og det strategisk så vigtige Hatay (Iskenderun) omgivet af barrikader. (De ambitiøse Tyrker vilde ivrigt heller ikke have noget imod at se NATO mellemøsthovedkvarteret i Iskenderun.)

Selv om Ankara og Athen udveksler officielle venskabsbesøg, anser tyrkerne dog deres allierede englænderne for en mere tilforladelig støtte. De argumenterer således, at så længe Cypern er på engelske hænder, tjener den også som forsvar for vigtige dele af Sydanatolien, der fortsat kan forblive ubefæstede, således at Tyrkiet kan koncentrere sig om hovedopgaverne ved de udsatte sovjetrusiske og bulgarske grænser og Dardaneller-forsvaret.

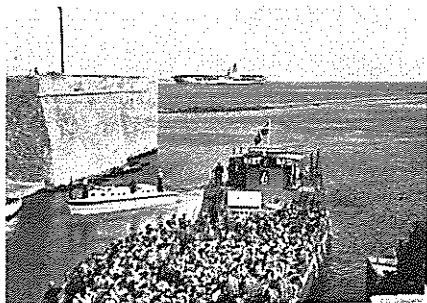
Ved en eventuel engelsk tilbagetrækning, hvad ingen dog regner med i overskuelig fremtid, ville tyrkerne i Ankara og Nicosia ikke finde sig i, at øen blev græsk, men kræve at den blev givet tilbage til Tyrkiet. Principielt ser de imidlertid helst status quo. På trods af alle forhåbninger til de kollektive NATO-opgaver er de sig bevidst og anser det vel også for ønskværdigt, at i hvert fald i krigstilfælde hovedforsvaret af et om-

råde må falde på besidderen. Den realistiske tyrkiske regering er ikke opsat på udelukkende af prestigegrunde at overtage nye millionbyrder eller unddrage arbejdslivet endnu flere mænd. Også indkorporeringen af en meget stor og modstræbende befolkningsgruppe er i modstrid med det næsten opfyldte tyrkiske homogenitetsideal. Hverken tyrkerne eller Englænderne anser i mindste måde det korrupte, økonomisk svage og uden amerikansk hjælp afmægtige Grækenland med dets ustabile politiske forhold og den kun i ringe grad overvundne kommunistiske fare, for egnet til at overtage en strategisk juvel som Cypern. Man betvivler i høj grad mulighederne for at kunne forsvare Grækenland og anser det derfor for dobbelt formålsløst at udvide dets militære forpligtelser. Navnlig i de sidste måneder har Englands sikkerhed i høj grad baseret sig på Cypern. Der er blandt militære fagfolk næsten overensstemmelse om, at det uden denne omstigningsstation næppe ville have været muligt at holde Suez-kanalen.

I løbet af fire måneder blev ikke mindre end 15,000 mand herfra — eller ad andre veje, med mellemhold på øen — ført til kanazonen. (Oktober 1951 satte rekord med 10,000 mand tropper.) Man brugte både luftvejen og søvejen. Også hele udrustningen og bevæbningen, inklusive flyvemoderskibe, luftfartøjer og svære tanks kom fra det kæmpemæssige transitlager Cypern. Her blev indkøbt proviant, friske grøntsager, frugt o. s. v., hvormed man med held satte ind overfor den ægyptiske boycot. Også Ægypternes arbejdsnedlæggelse ved Suez-kanalen blev uden virkning, da det lykkedes blandt 6250 ansøgere trods modpropaganda fra de venstreorienterede fagforeninger at rekruttere 2300 egnede mænd fra Cypern ved at give dem 20 procents løntillæg. Kun 150 utilfredse vendte tilbage. (Gennem denne uventede konjunktur satte man også ind mod den sæsonmæssige arbejdsløshed.) Suez medførte en stadig forandring af troppearterne på Cypern. Efter de rødhuede 3000 mand faldskærms tropper, kendt som de røde djævle, fulgte grønne og blå. Regimentet fra Oxford, Bucks og Cheshire lærte øens militærlejr at kende. Foreløbig er den hovedkvarter for 2. infanteribrigade, og man regner med, at den til Suez afgående 3. bataillon vender tilbage, så snart den har løst sin opgave.

Den britiske flåde har meget ofte demonstreret sin magt ved Cypern, således i august 1951, da der her samtidig lå to krydsere og femten destroyere.

Næsten alle de betydende engelske

Tropper fra 3. infanteridivision ved ankomsten til Cypern.

mellemstgeneraler har foretaget mønstringer eller overværet øvelser på Cypern, bl. a. general Sir Bryan Robertson, der er øverstkommanderende for mellemøsten, og viceluftmarskal V. E. Groom. Denne sidstes inspektion varede tre dage (august 1951). Han overværede de hidtil største øvelser på øen, hvori også mellemstflåden deltog. Til øvelsesområde havde man valgt den vestlige del af Cypern, berømt for sin skønhed og hvorom sagnet fortæller, at det var her, Afrodite steg op af havets skum. Under øvelsesperioden lykkedes det uden vanskeligheder at evakuere civilbefolkningen.

Til de betydeligste militære personligheder, der har været stationeret på øen, hører Lord Kitchener. Han foretog de første opmålinger af øen. De af ham udførte kort er i dag store sjældenheder.

Chef på øen er brigadegeneral Garret, oprindelig hærinstruktør, der fornylig er blevet forflyttet fra Malta til Cypern.

I almindelighed befinder de britiske tropper sig godt på Cypern, og de følger ofte opholdet på øen med dens mange sportsmuligheder, hav og bjerge som en slags ferie. Blot har underbringingsmulighederne hidtil været meget provisoriske og til dels primitive. Slottet Cyrenia, der tjente til kvarter allerede for den første britiske erobrere af Cypern, Richard Løvehjerte, på hans tredje korstog og aldrig senere overgav sig for de osmanniske soldater, var en særdeles original kaserne. I dets rum gav man sågar cocktailparties og galafester. Det oprindelige torturkammer blev brugt til sergentmesse. Mindre trodsige og modstandsdygtige var teltlejrene, der kun var behagelige i de varme sommerdage. Engang under den store regntid, da der i løbet af tre timer faldt 11 centimeter af det ellers ønskværdige vand fra himlen, flød i en lejr ikke mindre end 68 telte bort. Det blev nødvendigt med hele pionerarbejder, hvorefter teltpløkkerne blev drevet ned i klipperne, idet man ikke mere ville lade sig nøje med jord, der blot blev til mudder. Af og til kom der sandstorme, så man ikke kunne se fra det ene telt til det andet. Man måtte skille og rense skrivemaskinerne to gange dagligt i den tid.

Af de ovenfor skildrede erfaringer fremgår det klart, at man på kortere sigt ikke engang kunne løse boligproblemet for et hovedkvarter med mindst 10.000 personer. Ligeledes ville den fortsatte forplejning af så mange mennesker uden yderligere og under krig meget vanskelig opnåelig hjælp være umulig. Mangel på vand om foråret og om sommeren fører ofte til katastrofal misvækst.

Selvom meget således taler mod hovedkvarteret på Cypern, og man enten kan lade det forblive i kanalzonen eller man kan forlægge det til Libyen med dets vigtigste engelske og amerikanske krigsbaser — og man regner i dag i høj grad med muligheden af, at de arabiske stater kommer med i forsvaret af det mellemste

Cyperns guvernør, Sir Andrew Wright, åbner en ny vandledning.

østen — så vil øen dog stadig være en yderst vigtig base.

Det er også noget man regner med i forsvarsministeriet. I Dhekelia, otte miles fra den vigtige havneby Larnaca, er man ved at opføre en militær bebyggelse til ikke mindre end 13 millioner pund sterling, og der vil her nærmest blive tale om en hel soldaterby. De første træer er allerede udplantet, og i løbet af fem år skal hele projektet med de mest moderne kantiner, biografte o. s. v. færdiggøres. I umiddelbar nærhed heraf bygges et elektricitetsværk til fire millioner pund sterling, hvorfra hele øen skal forsynes med elektricitet. Ved havnebyen Famagusta, et af de skønneste steder på øen, bygges der familiehus for gifte soldater, der er fast stationeret på øen. Endvidere skal der opføres et yderligere antal af de udmærkede ledede NAAFI ferielejre.

Fire miles fra Famagusta ligger en teknisk fuldendt radioaflyttestation, finansieret af det britiske udenrigsministerium. Dens opgave er at registrere alle bevægelser i Sortehavet.

Amerikanernes aktivitet her indskrænker sig foreløbig til enkelte aflyttestationer, hvis personel alle behersker russisk, balkansprogene og sprogene i det mellemste østen. For ca. fire år siden fremkom amerikanerne med ønske om en flyvebase, og siden har der stadig gået rygter om, at den under krigen benyttede flyhavn Tymbou ved Larnaca eller Paphos (vestkysten) skulle stilles til rådighed for amerikanerne. Fra kommunistisk side forbinder man dette med hidtil aldrig verificerede oplysninger af langt mere sensationel karakter, uden tvivl for at skabe en nervekrise. Således fortæller kommunistiske blade, at det er amerikanernes hensigt at udstyre den ene af flyvepladserne til atomflyvebase.

Ifølge mere tilforladelige kilder er USA's interesser i Cypern ikke overvældende store. Sovjetunionens nær-

hed ville byde på naturlige angrebsfordele, men der ville også være store svagheder. Et så lille område kan naturligvis forholdsvis hurtigt ødelægges ved koncentrerede luftangreb, herunder også eventuelle baser. I krigstilfælde ville Cypern for amerikanerne snarere være en nødhjælpsend i hovedbase for på vejen fra Tripolis til Rusland at kunne tanke benzin.

For Cypern er udbyggede luftforbindelser af særlig stor militær betydning, da der foreløbig kun findes åbne og ingen lukkede havne. Flyvevåbnet skal forstærkes med yderligere to eskadriller, og i så tilfælde er flyvepladsen ved Nicosia ikke tilstrækkelig stor. Hertil kommer, at det allerede nu står temmelig fast, at Timboun skal genåbnes og udvides af hensyn til RAF. Der har ikke været nogen vanskeligheder. Regeringen har aldrig opsagt forpagtningsoverenskomsten, der koster den 400 pund sterling om året. Tilmed har man hidtil tilladt grundejerne at dyrke arealet bortset fra startbanerne, men man har udtrykkelig forbeholdt sig i en nødsituation uden forudgående varsel at kunne ødelægge afgrøden.

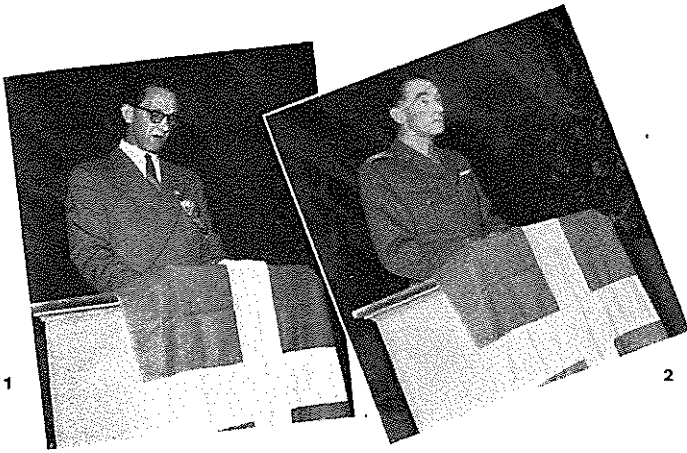
Australien har erklæret sig villig til aktivt at hjælpe England i forsvaret af det mellemste østen. Efter alle solemærker at dømmes skal en af de to eskadriller være australsk. Australiens positive beslutning har foranlediget det indflydelsesrige amerikanske »Washington Post« til at formane alle landene ved det Indiske ocean til at følge Australiens eksempel. Bladet betoner udtrykkeligt, at appellen ikke blot er rettet til New Zealand men navnlig til Indien og Pakistan.

Vor analyse viser, at Cypern trods mange vægtige modanskuelser ikke vil være det ideelle hovedkvarter for det mellemste østen, men at det for Storbritannien fortsat vil være en militær base af første rang.

Copyright by A. J. Fischer.

HOLSTEBRO

forbereder sig

SOM bekendt skal Jydske Dragon Regiment om et årstid have garnison i Holstebro efter i 179 år at have haft hjemsted i Randers. I den anledning havde Holstebro marineforening og den stedlige afdeling af 2. regiments soldaterforening taget initiativet til en storstilet militærudstilling i dagene 4. til 6. april i byens badmintonhal under mottoet: »Når

Holstebro bliver garnisonsby regiment, oberst C. Gundelac Gabel-Jørgensen, borgmester 2. reg. soldaterforening Aage maskinmester O. Mathiesen. af byens borgere, omfattede

og 2. Maskinmester Mathiesen og oberst Gundelach taler ved udstillingens åbning.

3. Jydske dragonregiments stand.

4. 2. regiments stand.

5. Flyvevåbnets stand.

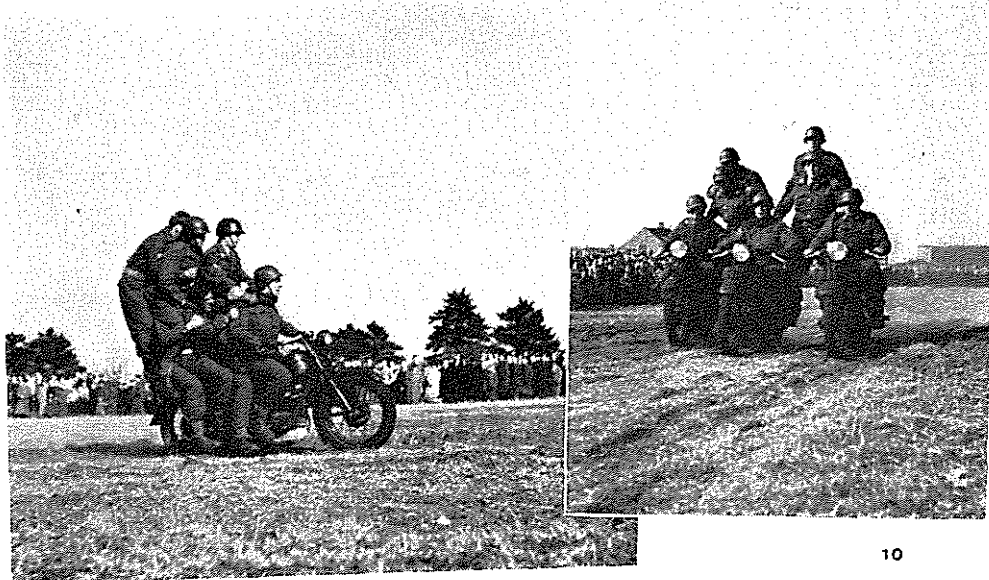
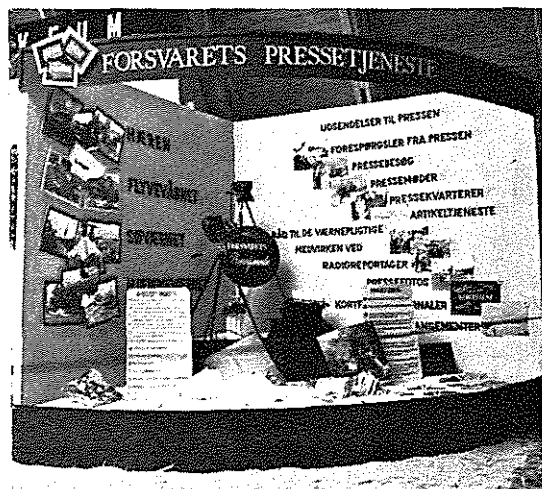
Dragonregimentets økonoma, fru sen, demonstrerer soldatens daglige kost.

7. Forsvarets pressetjenestes stand.

8. En panservognsdeling på vej gennem Holstebros gader.

9 og 10. Jydske dragonregiments ordonnanskorps viser akrobatikkørsel ved militæropvisningen søndag eftermiddag.

FOT.: RUBÆK

st sad chefen for jydsk dragon- 2. regiment i Haderslev, oberst sen, Holstebro, formanden for manden for marineforeningen, , der blev set af ialt ca. 4000 bl. a. Jydske dragonregiment

2 regiment, marinekommandoen, flyvestation Karup, luftmeldetjenesten, KFUM's soldaterhjem, 2. regiments soldaterforening, marineforeningen, de danske forsvarsbrødre, hjemmeværnet, lotterne og forsvarets pressetjeneste. I forbindelse med udstillingen var der søndag eftermiddag opvisning af motorordonnanskorpsset og en panservognsdeling fra dragonregimentet.

Vinterøvelse i Norge

Tekst og fotos: Tor Skjervagen, »Folk og værn«s norske medarbeider

I slutningen af marts holdtes en omfattende militær øvelse i Norge. Ca. 8000 mand fordelt på BLÅ og RØD fik i løbet af 10 dage lejlighed til at prøve deres færdighed i feltmessig optræden og praktisk krigsførelse. Øvelsen var meget realistisk, og højtstående officerer fra A-pagtlændene, deriblandt Danmark, fulgte udviklingen fra dag til dag. Admiral Brinds stedfortræder, generalløjtnant Mansergh, var også tilstede og udtrykte sin tilfredshed med øvelsen.

VI husker fra den gangen vi lekte indianer og hvidt at det alltid var non som protesterte og løp sin vei når de rettelig skulle være »døde«. Det hjalp ikke hvor mange ganger vi sa dundun eller stakk dem i baken med hjemmelaget spyd.

Stort annerledes er det heller ikke under militærøvinger der en part skal »krige« mot en annen. Riktignok har en stridsdommere som skal være tilstede der noe skjer, for å kunne dømmen den ene eller annen part ut av leken. Men til tross for dette er det alltdi noen som løper sin vei. Og rent øvelsesmessig er vel dette et noe tvilsomt prinsipp.

Nåvel, øvelse »Vinter« er ferdig, og de fleste har forhåpentligvis sett og lært en del de kan ha utbytte av. Etter et par kortere besøk under øvelsen har jeg merket meg enkelte positive og negative ting — uten at jeg pretenderer å kunne gi noen full vurdering av øvelsen.

Som så ofte ellers har orienteringen for avdelingene vært mangelfull, noe stridsdommerne pekte på allerede etter første fase. Og hva angår feltavisa var det flere av mannskapene som ikke hadde set mer enn ett nummer eller to. Sambandet ble tildels brukt med stor uforsiktighet slik at fienden fikk gratis opplysninger, og rekognoseringen som er så viktig, ble mange ganger forsømt. Det er i det hele tatt ingen vanskelighet å ramse opp en rekke minussider ved øvelse »Vinter«. Men en skal nå heller ikke glemme det positive øvelsen har gitt.

Rent propagandamessig har den f. eks. vært meget verdifull, og folk i distriktet har fått et godt inntrykk av hva forsvarsmillionene går til. Utenlandske militære autoriteter har fulgt

utviklingen fra dag til dag, amerikanerne har f. eks. vært spesielt interessert i å se hvordan MDAP-materiellet blir behandlet. Jeg tror våre allierte stort sett har vært tilfreds med hva de har sett under øvelse »Vinter«. Det betyr ikke så rent lite for et tillitsfullt samarbeid.

Av positive detaljer som jeg merket meg, var god kamuflasjeteknikk. En måtte følge nøye med og ha gode øyne om en skulle oppdage de forskjellige stillinger. Ja, til og med det tunge artilleriet hadde gjemt seg så godt at det var umulig å se før en kom like innpå.

På plussiden kommer også mannskapenes måte å ta strabasene på. Jeg kunne ihvertfall ikke merke mye klynking over kulde og slit og nattevåking. Nå har vi jo forresten flere ganger fra utenlandsk hold fått høre at det norske soldatmateriellet er meget godt. Den utmerkede helsetilstanden under øvelsene kan kanskje tas som en bekreftelse på dette.

Øvelsens mål var rundt sagt å samle erfaringer, og en er vel ikke langt unna sannheten om en sier at øvelse »Vinter« i så måte er den mest verdifulle etter krigen. Ikke bare fordi den omfattet ca. 8000 mann og de forskjellige våpen og avdelinger — men kanskje først og fremst fordi en fikk høve til å prøve en mengde helt nytt materiell. Nye våpentyper og nytt materiell har jo resultert i ganske annerledes oppsetninger enn vi tidligere har vært vant til, og ennå er vi her inne i en nærmest eksperimentell periode. For den saks skyld

vet vi jo heller ikke om alt det nye passer så godt her hjemme.

En ting har voldt spesielle vansker er fremføringen av de omfattende motoriserte avdelinger på vårt sparsomme veinett. Under øvelsen hadde en spesielt lag an på å få erfaringer på dette område — og en kan vel trygt si at de till å begynne med var ganske smertelige. General Helset som var øverste leder, pekte allerede meget tidlig under øvelsen på stygge feil som var gjort under framføringen av rullende materiell — og det førte da ihvertfall til noen bedring etterhvert. Det er imidlertid tydelig at dette er et problem som vil bli viet den største oppmerksomhet.

Det var ikke bare nytt amerikansk materiell som ble brukt under øvelsen — men også en del spesielt norsk vinterutstyr, i første rekke ski og staver og den nye enhetsstøvlen. Uttalelsene fra mannskapene var ikke bare positive for støvelens vedkommende. Noen hevdet at de trakk vann like ille som de engelske marsjstøvlene, mens andre var meget tilfreds. Det kan naturligvis bero på forskjellig kvalitet i læret men jeg er tilbøyelig til å tro at de misfornøyede behandlet støvlene galt. Ingen støvler holder vannet ute hvis de blir tørket ved for brå varme!

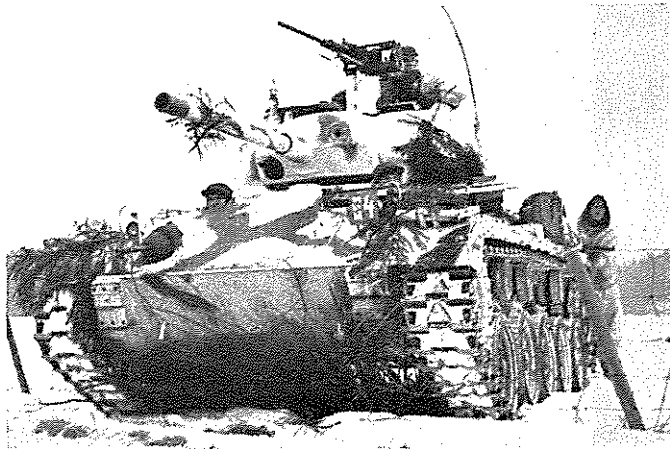
En ny utgave av den norske stridsforsjonpakningen ble også prøvd og stort sett lod det til at en fant den hensiktsmessig. Sjokoladen var jo dessuten populær, da!

Det var ikke alltid så lett å få rede

Fortsattes side 27

Dysekanon i stilling.

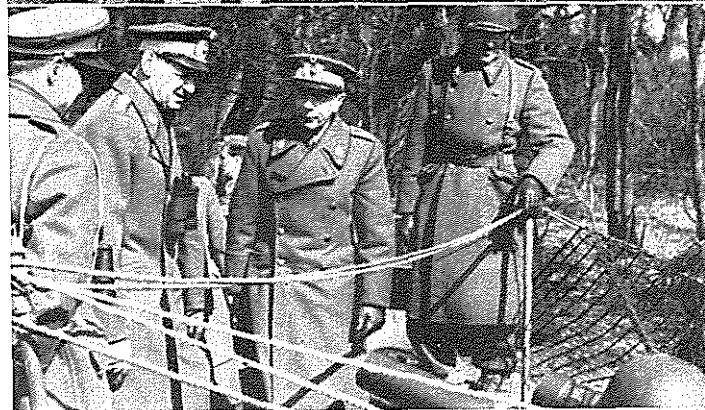
Amerikansk kampvogn i terrainet.

FOTO:
FLEMMING
JEN

KONGEN I JÆGERSPRIS...

Hans Majestæt Kongen aflagde den 3. marts besøg ved artilleriskydeskolens skydekursus ved Jægerspris. Kursus blev ledet af skolechefen, oberstløjtn. Schjødt-Eriksen. Øverst ses Kongen i fer-rængående vogn på vej ud for at observere nedslagene. På billedet til højre iagttager Kongen gennem en kikskert skydningen, og til venstre ses oberst Kongen med følge på Krøblinge-bakken, derefter på inspektion ved et af batterierne og nederst ved den afsluttende frokost i Jægersprislejren mellem hærchefen, general-løjtnant E. Møller, og chefen for adjutantstaben, oberst E. Freiesleben.

VULKANUDBRUDDET PÅ MARTINIQUE FOR 50 ÅR SIDEN

Af Ingvard Olsen.

DET er i år 50 år siden, at det voldsomme vulkanske udbrud på den fransk-vestindiske ø Martinique fandt sted, ved hvilken lejlighed den danske krydser Valkyrien viste det danske orlogsflag med ære i bestræbelserne for sammen med franske skibe at komme den hårdt ramte befolkning til hjælp i størst mulig udstrækning.

Krydseren havde forladt København i oktober 1901 med kommandør H. P. Holm som chef og tog station ved de dansk-vestindiske øer, hvor der bl. a. skulle foretages forskellige opmålingsarbejder.

Allerede forud for det voldsomme udbrud fra vulkanen Mont Pelee på Martinique havde der været nogle mindre udbrud, fra hvilket jordrystelserne havde forplantet sig til øerne såvel syd- som nordefter og medført vulkanske udbrud på St. Vincent.

Da indløbne telegrammer til St. Thomas den 7. maj 1902 bragte meddelelse om, at jordrystelserne skred rask nordefter, idet der helt op til St. Kitts var hørt underjordiske drøn, og da der samme dags eftermiddag endogså forventes at være hørt sådanne drøn fra St. Thomas, i hvis havn Valkyrien lå, anså krydserens chef det for rigtigst at hensyn til en mulig jordskælvbølge at forlade St. Thomas havn for natten og ride et eventuelt uvejr af ude i åben sø, og krydseren stod derfor ud af havnen henad kl. 11 om aftenen og holdt gående ude til søs til den næste dags eftermiddag.

Samme aften indløb der over St. Lucia fra en damper, der var blevet meget alvorligt ramponeret og havde fået 17 mand dræbt, et telegram med efterretning om, at St. Pierre på Martinique og skibene i byens havn var blevet totalt ødelagte.

Som følge af disse alarmerende efterretninger, der senere suppleredes med oplysninger om, at askeregnen var så tæt at man ikke kunne komme St. Pierre nærmere end 5 sømil, at denne by var blevet fuldstændig udsløjet kl. 8 om morgenen, at også de omliggende distrikter var blevet lagt fuldstændig øde, og at befolkningen var uden husly og fødemidler, besluttede kommandør Holm efter samråd med guvernøren over de dansk-vestindiske øer sig straks til at afgå til Martinique for om muligt at bringe hjælp.

Guvernementet indkøbte straks en større mængde proviant, og efter at denne var taget om bord og beholdningen af medicin og forbindssager suppleret betydeligt op og andre forberedelser truffet til ekspeditionen stod krydseren kl. 9 om eftermiddagen ud af St. Thomas havn.

På vejen til Martinique forfærdigedes et bølgeblikstak over den ene vedetbåd for at beskytte den mod lavaregn, ligesom der blev forfærdiget en del sygebærer.

Da krydseren den 10. maj om eftermiddagen nærmede sig Martinique blev alt brandfarligt godt fjernet fra dækket og forholdsregler truffet mod eventuel brand om bord, og da man kl. 6 om aftenen fik øen i sigte mærkede man allerede en fin askeregn over skibet så længe man havde vulkanen Mont Pelee i vindhjørnet; vulkanen, over hvilken der hang mægtige askeskyer, passeredes på ca. 15 sømils afstand.

Skønt det efterhånden blev mørkt, tog skibschefen dog den beslutning endnu samme aften at forsøge at komme ind til byen Fort de France, der lå noget syd for St. Pierre og var øens regeringssæde.

Da man lidt over kl. 10 så lys i land, blev stedet anset for Fort de France; der blev gjort forgæves forsøg på at tilkalde lods, og heller ikke egentlige fyr kunne man få øje på, men efterhånden som krydseren kom nærmere ind mod land, blev man klar over, at det var en brændende by, man havde for sig.

Krydseren stod derefter igen til søs for at holde gående, idet chefen ikke anså det for forsvarligt at gøre forsøg på om natten at komme ind til den brændende by.

Om morgenen ved dagens frembrud var Valkyrien noget nord for Mont Pelee, og man blev nu klar over, at den by, krydseren om natten havde været inde ved, måtte have været ikke Fort de France, men den ødelagte og brændende by, St. Pierre.

Kursen blev atter holdt syd efter, og da askkeglen på vulkanen var passeret stod Valkyrien atter ind mod St. Pierre, hvor man fik øje på den franske krydser Suchet, og hvortil noget efter ankom den franske kabeldamper Ponier Quertier. Tæt under land lå vraget af en stor damper, som var ødelagt af brand, og hvorfra store røgsøjler endnu steg op.

Hele landet var dækket af et hvidt askelag, så det nærmest mindede om et snelandskab, men det røg dog endnu fra adskillige brandtomter, og mange lig sås drivende i vandet.

Chefen for krydseren Suchet oplyste, at byen St. Pierre lå fuldstændig i ruiner og at der ikke fandtes et levende menneske, samt at alt var blevet totalt ødelagt ved byens brand. Efter at Valkyriens chef havde tilbudt sin hjælp henstillede den franske skibschef, om den danske krydser ville være ham behjælpelig med at gøre et forsøg på at redde ca. 3000

mennesker, som man vidste befandt sig i landsbyen le Precheur, der lå noget nord for St. Pierre.

Valkyrien stod derefter sammen med Suchet og den franske kabeldamper igennem askeregnen og tæt under kysten op til landsbyen, idet man på vejen traf de sidste forberedelser til at deltage i redningsarbejdet; på banjerne blev der således indrettet et midlertidigt lazaret, sygebærene bragtes op på dækket og mandskabet fordeltes til fartøjerne.

Også ved le Precheur frembød landskabet det samme asketildækkede og ødelagte udseende som ved St. Pierre. Vulkanen, der lå inde i landet umiddelbart bag landsbyen, udsendte vedblivende mægtige askeskyer, som mere eller mindre helt tilhylede landet og faldt som en mild regn over skibene, dog uden at udrette nogen skade, da asken var kold.

De 3 skibe ankom udfor landsbyen, hvis huse ikke var nedbrændte, kl. 11 om formiddagen, satte deres fartøjer ud og påbegyndte bjergningen af landsbyens beboere, som i deres egne små både roede ud til skibenes fartøjer, der gik så klods ind til landet som muligt og efter ombordtagningen færgede beboerne ud til skibene, der lå omkring 800 alen fra land.

Henimod slutningen af bjergningsforetagendet drønedes det et par gange i vulkanen og mægtige askeskyer slyngedes op i luften. Asken faldt til tider meget tæt over fartøjerne; den gjorde dog ingen skade, men var meget generende for øjnene. Til alt held var der en mindre lysning i den sorte og ganske uigennemtrængelige askesky, og denne lysning holdt sig under hele redningsarbejdet ret konstant ind over landsbyen. Henad kl. 3 blev landsbyens maire og præst i et af Valkyriens fartøjer bragt ud til krydseren Suchet, hvor maireren meddelte, at alle, der overhovedet ville bjergeres, var reddede, hvorefter den franske krydser højeste signalet »Operationen afsluttet, takker Dem«.

Efter at fartøjerne var indsatte gik alle 3 skibe syd på til Fort de France, hvor flygtningene i løbet af eftermiddagen og aftenen blev udskibede i store pramme tilhørende øens marinekommando; i Valkyrien fandtes 567 flygtninge.

På Fort de Frances red lå ingen fremmede orlogsmænd, således at Valkyrien var det første orlogsskib af fremmed nationalitet, der ankom til ulykkesstedet for at yde assistance.

Det formentes, at der ialt i St. Pierre var omkommet ca. 25.000 mennesker. Vulkanens ødelæggende udbrud var skot ganske momentant den 8. maj kl. 8 om morgenen, og det skildres som nærmest at have lignet

en eksplosion, der i løbet af nogle få minutter slyngede en regn af gløden- de aske og lavastykker ud over St. Pierre og dens nærmeste omegn samt over en halv snes skibe, der lå til ankers ud for byen. Alt var på et øjeblik forvandlet til et flammehav, og næsten intet levende væsen blev tilbage. Af skibene undslap kun et enkelt med svære havarier.

St. Pierre havde man anset for fuldstændig sikker imod vulkanens udbrud, idet man gik ud fra, at ødelæggelse kun kunne opstå gennem en strøm af glødende lava, og imod en sådan mente man sig garanteret ved de dybe dale, der lå mellem vulkanen og byen. Ja, så stor var tilliden hertil, at flere mennesker, deriblandt øens guvernør med familie, tog fra Fort de France til St. Pierre for at betragte vulkanens virksomhed, der allerede var begyndt nogle dage forinden. De omkom alle.

Krydseren Suchet skulle om morgenen tidlig på ulykkesdagen være gået fra Fort de France til St. Pierre for at stille sig til guvernørens rådighed; den kom imidlertid noget senere afsted end påtænkt og undgik derved katastrofen. Fra den franske krydser skildredes udbruddet som en pludse-

lig vældig glødende hvirvelstorm, der for hen over St. Pierre og skibene på rheden. Suchet bjergede endnu samme eftermiddag, hvad der fandtes af levende mennesker på vandet og i byen og dens forstæder, ialt ca. 40 mennesker, af hvilke dog adskillige døde under sejladsen til Fort de France; således var der ved ankomsten hertil kun 28 levende tilbage, af hvilke nogle senere endda døde på hospitalet.

Den 12. maj om morgenen udskibede Valkyrien al den proviant, som guvernementet på St. Thomas havde medgivet til de nødlidende, og desuden afleveredes til guvernementet på Martinique de artikler til sygepleje og forbindelse, der ikke var blevet brug for under redningsarbejdet. Der var stor mangel på fødevarer i Fort de France, som husede omkring 5000 flygtninge, og der herskede på øen selvfølgelig stor frygt for, at vulkanen atter skulle fremkomme med et ødelæggende udbrud og for jordskælv, men man nærede dog en endnu større frygt for udbredelse af pest som følge af de tusinder af ubegravede lig i forbindelse med mangel på rigeligt og godt vand, idet askeregnen mere eller mindre havde tilstoppet flodernes kilder og forurenede vandet.

Den 13. maj om morgenen overværede Valkyriens chef en sørgemesse i byens domkirke, og efter at den fungerende guvernør på ny havde takket kommandør Holm for den af den danske krydser ydede hjælp og meddelte, at krydserens nærværelse ikke længer var nødvendig, sattes kursen atter på St. Thomas.

Under sejladsen forbi St. Pierre så man, at askeregnen havde fjernet sig fra byen og dens omegn, men hvilede endnu over vulkanens top og ned langs dens sider. Den del af landet, der lå under skyen, frembød et sørgeligt skue, og man fik et indtryk af den forfærdelige ødelæggelse, vulkanen havde anrettet, idet den havde forvandlet det tidligere så frugtbare landskab til en fuldstændig ødemark, der lignede en forrevet snedækt bjergegn. Også landsbyen le Precheur trådte klart frem for øjet, men de levninger af vegetation, der fandtes omkring den, viste, at ødelæggelsen her dog havde været noget mindre fuldkommen.

Den 14. maj kl. 6 om eftermiddagen ankom krydseren til St. Thomas, hvor den opholdt sig endnu en månedstid, hvorefter den vendte hjem til Danmark.

Amerikanske bestræbelser for at skabe stolte fodfolkssoldater

GENNEM de sidste måneder har der i den amerikanske presse været en betydelig interesse at spore for at understrege værdien af fodfolkssoldaten. Både aviser, ugeblade og tidskrifter har bragt ledere og serier, der berømmer den amerikanske infanterist.

Denne interesse for fodfolket, »kampens dronning«, som det hedder i mange artikler, er tydeligvis inspireret fra hærens side. Inden for den amerikanske hær er der stadige bestræbelser igang for at få infanteristen til at føle stolthed og glæde over at tilhøre dette våben, hærens ryggrad. Det blomstrende sprog, der anvendes er helt ukendt for danske forhold, men vækker rent umiddelbart interesse for denne grå soldat, der bærer kampens hovedbyrde.

Et lille hold af danske fodfolksofficerer deltog for nogen tid siden i et

længere kursus på Fort Benning, Georgia, Amerikas og — som de selv siger — verdens største infanteriskole. General Mark Clark deltog i afslutningshøjtideligheden efter endt eksamen og holdt en fremragende tale, hvori han bl. a. understregede betydningen af, at man også i det rent ydre uniformsmæssige søgte at hæve fodfolkssoldatens moral og gav ham særlige kendetegn, så folk ville sige: »Dér går en af vore drenge!« Han fremviste et forslag til en ny uniformshue og særlige kendetegn til uniformen og skitserede en række forslag, der skulle slå fodfolkssoldatens indsats og betydning fast også i den offentlige bevidsthed.

For et land, der i øjeblikket kæmper, som Amerika gør det i Korea, er dette ganske naturligt, og bør måske dog trods alt også give anledning til visse tanker herhjemme.

Amerikanerne siger, at infanteristen har bevist sin værdi i hver eneste krig, men aldrig mere end i Korea. Fodfolkssoldaten er på ingen måde »på retur«. Den koreanske krig har næsten lige fra begyndelsen været en fodfolkskrig. Det betyder ikke, at der ikke har været ydet overordentlig værdifuld hjælp fra både luftstyrkerne og flådens side. Også de andre af hærens våben har kraftigt bidraget til de resultater, der er nåede. Men det var fodfolket, der måtte udholde kampens første chok. Det var fodfolket, der kæmpede så hårdt om en stadig mindre perimenter omkring Fusan. Det var fodfolket, der stødte frem over den berømte 38. parallel, og det var fodfolket, der måtte bære næsten hvert eneste slag fra de kommunistiske angreb, og det var fodfolket, der har lidt næsten 90 pct. af tabene.

Derfor, siger amerikanerne, skal infanteristen være stolt af, at høre til verdens største kæmpende styrke,

Fortættes side 22

„SIMO„

Autoriseret Forhandler

AUTOMOBILER

Salg og Service

Finsensvej 50

Central 2604

LANDSHOLDSPILLERE BRUGER DEN

KR. 63.50

HATTRICK
FODBOLDSTØVLE
I ITALIENSK MODEL

Sportsmagasinet
FIB

AMAGERTORV 11
K

C. 689
C. 14758

Danske flyverkadetter på biltur .

Fortsat fra side 11

grænsen igen. Og da det var reserverede pladser på skyggesiden, vi havde fået, gik vi straks ind og satte os ventende tilrette med blikket spændt rettet på arenaen.

Præcis på slaget trådte de lokale honoratiores ind i deres loger, og en gjaldende trompetfanfare lød. Fra den anden side kom nu alle de i tyrefægtningen deltagende marcherende ind, mens et lokalt hornorkester spillede Mexicos national hymne. Det var et imponerende syn at se denne procession værdigt skride gennem arenaens hvide sand, en farvesymfoni uden lige. Forrest kom toreadoren i sin pragtfulde, stramtsiddende dragt, der overalt bar guldindvirkede symboler. Efter ham fulgte de to piccadorer på deres radmagre heste, der på højre side bar en jerntrådsindvævet madras til beskyttelse mod tyrens horn, efter disse to kom så de otte matadorer, hvis egentlige opgave består i at tirre tyren det mest mulige og samtidig aflede dens opmærksomhed, hvis toreadoren skulle komme i vanskeligheder. Processionen sluttedes med en lille tyrk mexicaner med et spand heste beregnet til at slæbe tyren ud af arenaen, når den har modtaget dødsstødet.

Efter at en strengt udseende militærperson havde pålagt alle at gøre deres bedste til at få en god tyrefægtning ud af det, og en ypperstepræst havde velsignet de deltagende, trak disse sig tilbage, og den første tyr kom susende ind.

En vild og farlig krabat var det at se på, og for at tirre den yderligere, blev der, idet den for gennem åbningen ud til arenaen, plantet en kort daggert i ryggen på den.

Og nu begyndte matadorernes arbejde; en for en for de løs på tyren og anbragte med en lynsnar bevægelse to korte spyd i dens sider og ryg, og hvor de ellers kunne se deres snit til at ramme den. Alt dette bidrog naturligvis kun til at forøge tyrens raseri, og da matadorerne efter ca. 10 minutters forløb trak sig tilbage, og piccadorerne, bevæbnet med en lang lanse, red ind på deres magre ralliker, for tyren løs på de arme bæster, der havde fået en stor sæk bundet for øjnene og følgelig ikke kunne forberede sig på tyrens angreb. Når begge piccadorer havde fået held til at ramme tyren i en af de store blodårer, og folks jubel var på sit højeste, trak disse sig tilbage, og den afsluttende fase begyndte, toreadorens leg med døden.

Hvad en toreador efterhånden har fået opøvet sig i er rent ud sagt fantastisk, og gang på gang gik der et sus gennem tilskuerne, når tyrens horn susede forbi ham i kun ganske få millimeters afstand. Denne leg fortsatte et stykke tid, indtil tyren pludselig fik gjort et uberegnet kast med hovedet og rev en stor trekant ud af toreadorens bukschag. Dette kunne nu have været, hvad det var, hvis han havde haft noget på inden under. Men det havde han ikke, og han besluttede derfor klogeligt at gøre en ende på legen og give tyren dødsstødet.

Kold og rolig stod han, sin bukschag foruden, med den tynde, smidige kårde rettet mod tyren, der langsomt nærmede sig. Pludselig satte begge i løb mod hinanden, og hvad der nu skete, skete så hurtigt, at ingen af os rigtigt så, hvorledes det gik til, men den omtrent meterlange klinge for i hvert fald ned i tyrens hals lige til fæstet, mens toreadoren elegant gled til side.

Dette var nådestødet, og øjeblikkelig kom den før omtalte mexicaner med sit hesteforspand og slæbte af med tyren, mens toreadoren gik sin sejrstrunde på arenaen og tilsidst overrakte tyrens afskårne ører og hale til den skønneste senorita.

I alt dræbtes der 4 tyre, og jeg tør sige, at det var 5 rystede flyverkadetter, der den aften satte sig ind i Claus for at køre videre mod næste mål, Houston.

Dog køre hele natten ville vi ikke, så da vi kom til en lille, fredelig udseende by, parkerede vi Claus langs et fortov og gik ind på et hotel, hvis udvendige døre og vinduer 5 minutter efter med højlydt klapren forkyndte, at nu var alle, selv »Inc« faldet i søvn.

Endnu lidt søvnige stod vi op den næste morgen og belavede os så småt på at tage af sted, da »Busser« pludselig udstøder et vildt skrig; årsagen, ja, vi så det alle gennem det åbne vindue; en stor, rød kranvogn var i færd med at slæbe af med Claus, mens den lokale sheriff forgæves prøvede at sprede det opløb, der i denne morgentime havde samlet sig for at se vidunderet.

Men hvad var der da i vejen? Sæmænd ikke andet, end at vi havde parkeret Claus nøjagtig modsat af alle de andre vogne, hvilket af de lokale myndigheder åbenbart betragtedes som en svar brøde. Det lykkes os dog, ved megen talekløgt at formå den strenge lovens håndhæver til at lade sagen fare, og atter kunne vi at begynde vor afbrudte færd.

Vi kørte nu det meste af dagen, og intet mærkeligt hændte med undtagelse af, at Claus' ventilklapren, der i de sidste par dage havde taget form af en liflig kvidren som fra en kanarieflugt, mod aften syntes at blive en kende dybere og kraftigere i tonen, ligesom den også til tider viste svar uvilje mod at starte, når vi havde holdt stille i længere tid.

Hen mod aften nåede vi Houston og fik straks plads på et hotel i udkanten af byen. Det bød, foruden en glimrende stald til Claus, også på fortrinlige værelser til os, og da vi ved udfoldelsen af megen snilde havde fået opsnuset, at herbergsfatter havde 2 skønne døre, der gik på universitetet i Houston, besluttede vi at slå vore teltpæle godt fast og blive her julen over.

Den 24. om formiddagen beså vi i store træk byen og kørte så efter et pragtfuldt middagsmåltid de 50 miles ned til den mexikanske golf, hvor vi tilbragte eftermiddagen magerligt hen-slængt i palmers skygge, kun afbrudt af en svømmetur i golfens blågrønne vande, der med sine skumhvide bølgetoppe så mere indbydende ud end

nogen lagune i Stillehavet antagelig ser ud.

Hen mod aften skubbede vi Claus i gang (det var på dette tidspunkt, vi begyndte kun at parkere på de højeste punkter) og kørte tilbage til Houston, hvor vi åbnede »Dur«s julepakke, og vor glæde kendte naturligvis ingen grænser, da vi i den fandt ingredienserne til et virkeligt godt, dansk julemåltid.

Efter at have fået fortæret dette, efterkom vi gerne værtens venlige tilbud om at komme over i hans lejlighed og holde døtrene med selskab, mens han selv og fru tog i byen. Dette at tage i byen juleaften lyder måske mærkeligt i danske ører. Men herovre er det ikke juleaften, man fejrer, derimod juledag, der også er tidspunktet for gaveuddelingen. Dog dette fik vi ændret, og vi udnævnte enstemmigt »Dur« til julemand, han havde fra naturens hånd alle de egenskaber, der kræves af en sådan, så maskering var overflødig.

Vi tilbragte nu aftenen i hygsom sludder, og stor var naturligvis vor forbavselse, da pigerne, da vi syntes, det var på tide at bryde op, spurgte om vi da ikke ville med i kirke. Jo, det ville vi da gerne, og sådan gik det til, at vi fem danske flyverkadetter klokken tolv juleaften befandt os til højmesse i en katolsk kirke i Houston, der var fyldt til sidste plads.

Da vi befandt os aldeles glimrende på dette »pensionat«, blev vi der endnu nogle dage og tog hver dag småture ud i omegnen efter hver morgen at have bidraget til den almindelige underholdning ved at skubbe Claus 3 gange rundt i gården for at få den startet.

Endelig måtte vi afsted, selv om det var med tungt hjerte vi gjorde det; vi havde næsten slået rod.

Vi havde en lang tur på 300 miles for os, så Claus fik lov at løbe det, den kunne, og den gjorde det gerne, indtil pludselig en mærkelig lyd som af stempelstænger, der går gennem en cylindervæg, ganske øredøvede den ellers så fornøjelige kvidren forude.

Med bange anelser holdt vi og løftede motorhjelmene op og begyndte at tage blokken i øjesyn. Alt syntes all right. Underligt, tænkte vi og startede igen, men kun for at observere et vandsprøjt som fra en geyser samt en mængde forvredne metalstykker fare ud forfra.

Vandpumpen var røget.

Nå, vi kunne jo ikke holde her, så vi fjernede alle resterende dele af pumpen og startede igen; vi kunne jo selvfølgelig nu ikke køre i sædvanlig fart, men med 30 til 40 miles i timen var der fra vognens indre egentlig ikke noget at bemærke, når man undtager vandtemperaturen, der stod og svingede omkring de 210.

For den tilfældige forbipasserende derimod må det have været noget af en prøvelse, idet nemlig den forøgede (vand)temperatur forårsagede uregelmæssig tænding, der igen gav sig udslag i kolossale knald fra udstødnings samt i en røgsky og os, der skjulte os fuldkommen for en bagfra betragtede.

Fortsættes side 25

FRA SKIB OG KASERNE

VINTERKRIG PÅ DJURSLAND

Øvelseslederen, oberst Gundelach (til venstre), inspicerer et hjemmeværnskompagni under øvelsen.

Chefen for de angribende pansertropper, ritmester K. A. Krarup (til venstre), i samtale med to af øvelsens kampdommere.

I week-end'en den 23. og 24. marts afholdtes på Djursland en øvelse mellem 2 eskadroner fra jydsk dragonregiment i Randers og hjemmeværnet på Djursland. For hjemmeværnets vedkommende var det den områdemæssigt hidtil største øvelse. Som de fleste af årets større militærøvelser hjemstøttes den af en voldsom snestorm.

Lederen af forsvarsstyrkerne, distriktsleder Amdisen, tager afsked med stationsforstanderen på Ryomgaard station, hvor han først havde hovedkvarter.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

Melodien, der blev fundet.

Honnørmarchen, der er kendt af alle danske under navnet »Her kommer Jens med fanen«, er af skotsk oprindelse. En piberdreng fra et skotsk regiment glemte noderne til den kvikke melodi på Frederiksberg slot. Her blev de fundet af danskerne efter englændernes belejring af København i København, hvorefter melodien blev dansk honnørmarch.

Firkantede skorstene.

Det svenske panserskib »Svea« havde to firkantede skorstene.

Malaria og soldater.

Da japanerne under den anden verdenskrig erobrede Hollandsk Ostindien, afskar de samtidig de allierede fra 95 procent af alverdens kinin, som hidtil havde været det vigtigste våben i kampen mod malaria. Amerikanske pharmaceuter fandt derfor frem til et middel, som i U. S. A. går under navnet Atabrine. Dette skof skulle de allierede soldater indtage i form af en pille hver dag. Atabrine har visse bivirkninger, som soldaterne ikke var glade for. Men nu har de amerikanske videnskabsmænd fundet et nyt våben mod den frygtede tropsygdom. Det nye middel hedder »Chloroquine« eller »Aralen«. Soldaterne skal af dette middel kun have en pille om ugen. Disse piller, der er uden bivirkninger, vejer kun 0,5 g hver og har med gode resultater været prøvet både af civile og af allierede soldater i Korea.

Vide benklæder.

Der gives mange forklaringer på de engelske og amerikanske marine-res store benklædevidde forneden. Her er en af dem: Den store vidde forneden skal gøre det lettere for orlogsgasterne at smøge bukserne af under en ufrivillig vandgang efter forlis o. l.

Øl og indkvartering.

Christian V mente, at Rønne kunne blive et vigtigt led i Danmarks forsvar, og i maj 1688 lod han påbegynde bygningen af Rønne fæstning. Der landsattes derfor 600 orlogsgaster, som sammen med Bornholms 150 mands militis og et halvt hundrede håndværkere skulle udføre arbejdet. Rønneborgerne klagede over, at de ufrivilligt skulle bage og brygge for de ca. 800 ubudne gæster. Fra højeste sted fik de imidlertid den besked, at ved forskellige private fester var de ikke bange for at give utallige gæster brød og øl i mange dage, og når de nu klagede, skyldtes det kun manglende god vilje.

Brændevin.

Før i tiden vankede der hver dag — og senere kun hver uge — en portion brændevin til hver enkelt om bord i danske orlogsskibe. Hele besætningen drak af samme krus. Denne frem-

gangsmåde var ikke så uhygiejnisk, som man skulle tro, idet kruset jo ligefrem blev desinficeret i brændevin, hver gang man dypede det.

Danske skibe med russisk gøs.

Gøsen er det lille flag, som orlogsskibe — nu kun til ankers eller ved kaj — fører på et lille flagspil helt forude. I 1788 etableredes en dansk-russisk eskadre med operationsområde i Nordsøen. Flere af de danske skibe i denne eskadre førte russisk gøs.

Frit skydefelt.

I første halvdel af det nittende århundrede var det uden for Københavns volde kun tilladt at bygge små huse, da der skulle være fri udsigt så langt, kanonerne kunne række. I undtagelsestilfælde kunne man få lov at bygge større huse, når man gik ind på at lade dem nedrive i tilfælde af krig.

Absalons borg.

Absalon lod som kristen biskop sin borg ved Havn (København) bygge i form af et kors. De tre tårne i Københavns byvåben skal iøvrigt forestille tre af tårnene fra denne borg.

1. klasses skydeskiver.

Før krigsudbrudet i 1848 afskaffedes de røde frakker i den danske hær. I stedet skulle indføres en mere feltmæssig blå uniform. Flere afdelinger måtte, da krigen kom, dog kæmpe iført de gamle frakker med de hvide bandolerer, som gjorde dem til fortræffelige skydeskiver. Livgarden

måtte oven i købet gøre hele krigen med iført de lidet feltmæssige bjørneskindshuer.

Amerikanske bestræbelser...

Fortsat fra side 19

fodfolket. Hans lod i kampen er den hårdeste, og der er ingen »glamour« i kulde og snavs.

Men amerikanerne er grundige. Har de fået en idé, skal der gøres noget ved den. Som følge deraf nedsatte man for nogen tid siden — efter at general Mark Clark havde holdt sin tale på Fort Benning — en komité, der sad i seks uger og afhørte 106 forskellige vidner taget fra alle grader i hæren.

Man undersøgte betydningen af fodfolket og den enkelte infanterist, udvælgelsen af fodfolkets personel, hvorledes man skaffer sig af med uegnet personel, disciplin og træning, den offentlige mening og opfattelsen inden for militære kredse, og endelig hvorledes man bedst kendetegnede infanteristen inden for hæren.

29 velbegrundede forslag kom der ud af dette. Alle sigtende på at befæste og øge infanteristens prestige og højne hans moral.

Selv om amerikansk og dansk psykik ikke er ens, turde idéen dog måske også have interesse for danske forhold.

Selv om betydningen af fodfolket er blevet understreget på det kraftigste i denne korte artikel, bør det samtidig erindres, at fodfolket selv så afgjort tror på og stoler på samarbejdet med de andre våben og værn. Den grå fodfolkssoldat måske mere end nogen anden véd, at det kræver samarbejde at sejre. Samarbejdet med artilleriet, pansertropperne og alle de andre.

Samarbejde først og sidst.

V. K. Sørensen.

BØR KRANSEKAGEN HAVE EN RING TIL?

I anledning af journalist Fritz Høyrups artikel: »God kunst ind på de nye kaserne«, har »Folk og Værn« fra arkitekt B. Waagepetersen, Søværnets bygningsvæsen, modtaget følgende:

Jeg er fuldkommen enig med journalisten i at god kunst er at foretrække i vore militære etableringer frem for dårlig, ligesom man bør søge at gøre rummene så hyggelige og kunstnerisk forsvarlige som muligt inden for en rimelig økonomisk ramme. Dette kan man vist roligt regne med, at de fleste er enige om, og der var vel næppe nogen grund til at skrive og meddele dette, hvis der ikke samtidig var et punkt, jeg er ganske uenig med Dem i, og det er Deres forslag om, at det af tidligere forsvarsminister Rasmus Hansen nedsatte kunstneriske udvalg burde gøres permanent, for at rettede med hensyn til kaserneudsmykning og udstyr, hvilket må være konklusionen af Deres artikel.

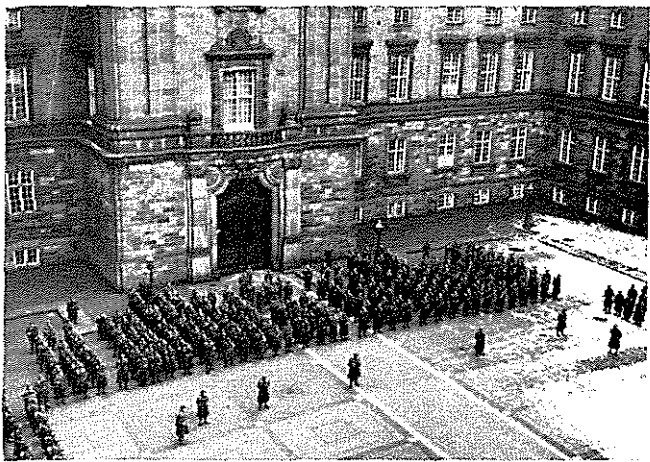
Der er nu en gang forskel på, når staten bygger og indretter en bygning, og når et ungt par indretter deres hjem i en lejet lejlighed. De siger til

hinanden: »Du, har du set der er en krog, dér kan vi anbringe en magelig stol, og dér, sikke en bar væg, dér må vi have et billede«. Når der er brug for en kaserne, eller hvad det nu kan være, så bør man drage fordel af, at man i forvejen ved, hvordan den skal bruges, og hvem der skal bo i den, således at man helt fra starten kan samarbejde bygning, inventar og udsmykning til et organisk hele, for kun da, og kun da, kan man få et tilfredsstillende resultat. En bygning er ikke et juletræ, hvor man går og hænger glaskugler og kulørte papirhjerter på tomme grene efter behag.

Jeg tænker, at De hertil vil foreslå, at udvalget jo bare kunne være med helt ved bygningens planlægning og udførelse. Da vil jeg spørge Dem, om De har tænkt over, hvor vanskeligt det er på een gang at få samlet hele dette udvalg af travlt optagne officerer og kunstnere, samt hvilke forhaling og hvirvelvinde af papir det vil medføre.

Journalisten fremhæver, at udvalget særligt vil kunne sørge for, at ka-

Fortsættes side 21

Hjemmeværnets distrikt 3 holdt natten mellem 29. og 30. marts alarmeringsøvelse, hvorefter der var parade på Christiansborg.

Under sit besøg i København nedlagde den svenske konge en krans i mindelunden.

Amerikanske jet-maskiner på vej gennem Københavns gader til klargøring på S. A. S. værkstederne.

SIDEN SIDST

FOTO: RUBÆK, FLEMMING JENSEN

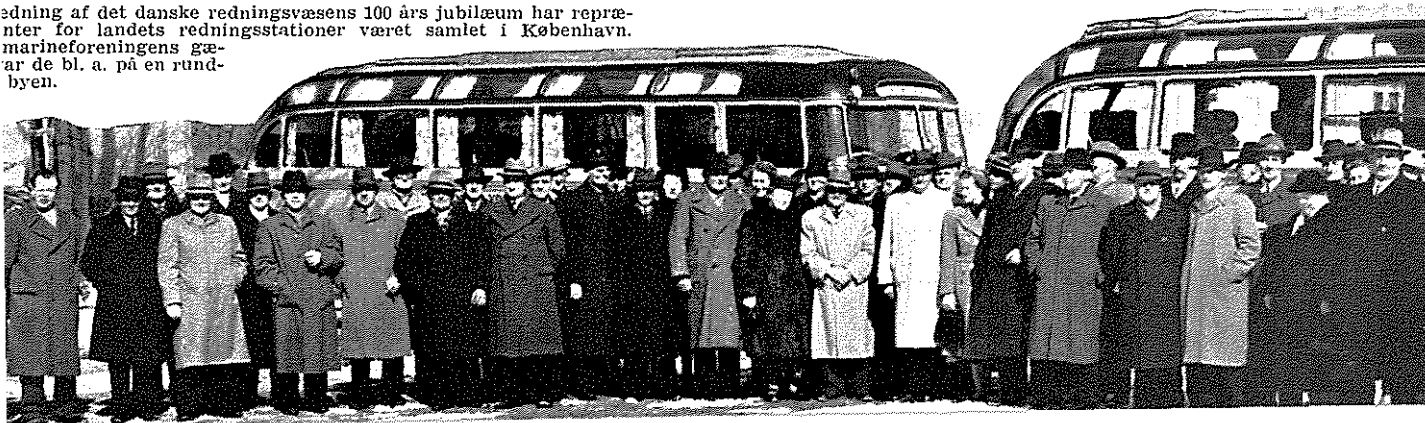

Den 9. april blev der nedlagt krans ved monumentet på Vestre kirkegård af den fungerende kommandant i København, oberst Prebensen (øverst) og af formanden for københavnske soldaterforeningers samvirke, fuldmægtig Poul Nielsen.

Gardehusarforeningen i København fejrede den 10. april sin 40 års beståen ved en storstilet fest. Fra receptionen ses her formanden, kriminaloverbetjent Karlo Jørgensen flankeret af formanden for danske soldaterforeningers landsråd, hofjægmester Jørgen Dinesen (tv.) og Gardehusarforeningens næstformand, driftsinspektør A. M. Christensen.

afslutning af det danske redningsvæsens 100 års jubilæum har reprænter for landets redningsstationer været samlet i København. marineforeningens gæster de bl. a. på en rundbyen.

Grækenland vandt turneringen om det internationale militære fodboldmesterskab 1952

MED nogen forbavelse vil man herhjemme erfare det overraskende resultat af årets internationale militære fodboldturnering. Hvem kender noget til Grækenland som fodboldnation? Sikkert kun faa, om overhovedet nogen. Men ikke desto mindre viste grækerne sig altså her i marts måned stærke nok til at hævde sig i kamp med flere af Europas stærkeste fodboldnationer.

Inden vi nærmere omtaler slutkampene — semifinaler og finalen — må det dog være rigtigst lige at nævne turneringens tilrettelæggelse og resultaterne af de indledende kampe.

Efter lodtrækning var, som tidligere omtalt, de anmeldte nationer delt i 4 puljer, der havde faaet følgende sammensætning:

PULJE A: Ægypten mod Holland.

Kampen var fatsat til at finde sted i Cairo, men dagen før det hollandske holds afrejse fra Amsterdam, modtog man telegrafisk meddelelse om, at Ægypten ikke saa sig i stand til at arrangere kampen paa grund af urolighederne. Som de fine sportmænd hollænderne er, lod de straks ægypterne vide, at de ikke ønskede at gå videre i turneringen på denne måde og tilbød i stedet for at arrangere kampen i Holland. Ægypten ønskede dog ikke at tage mod dette tilbud og afstod helt fra at deltage.

Resultat — noget utilfredsstillende for alle parter — blev således, at Holland fortsatte i turneringen uden at have spillet.

PULJE B: Grækenland var alene opstillet i denne pulje for — som arrangørnation — at være sikker på i hvert fald at komme i semifinalen.

PULJE C: Omfattede oprindeligt Danmark, Luxembourg og Tyrkiet, men som det vil erindres trak Danmark sin anmeldelse tilbage, således at kampen mellem Luxembourg og Tyrkiet alene blev afgørende for kvalifikation til de afsluttende kampe.

Denne kamp fandt sted i Luxembourg og resulterede i en sikker sejr til Tyrkiet paa 5—2.

PULJE D: Omfattede endelig Belgien, Frankrig og Italien. Kampene i denne meget stærke pulje fik følgende overraskende forløb:

Belgien—Frankrig i Liège: Vinder Belgien med 3—1.

Frankrig—Italien i Nice: Vinder Frankrig med 1—0.

Herefter var stillingen i puljen:

Nr. 1. Belgien med 3 points.

Nr. 2. Frankrig med 2 points.

Nr. 3. Italien med 1 point.

På denne måde blev det følgende 4 nationer, der stillede op til de afsluttende kampe i Athen: Belgien, Grækenland, Holland og Tyrkiet.

Den første af semifinalerne fandt sted den 16. marts og stod mellem Belgien og Tyrkiet. Kampen blev uhyre spændende, tyrkerne spillede bedst, men et sejt og heldigt kæmpende belgisk forsvar gjorde dem arbejdet uhyre besværligt. Dog anså alle slaget for afgjort, da tyrkerne efter ca. 15 minutters spil i 2. halvleg kom i spidsen med 2—0, det første mål var allerede faldet efter få minutters spil. Men belgierne gav ikke op, og da de ca. 20 minutter før fuld tid fik et heldigt mål, satte de i med en energisk offensiv, som resulterede i det udlignende mål i sidste minut.

Altså måtte der omkamp til, og i denne forlængede spilletid — 2×15 minutter — var Belgien klart stærkest og vandt med 2—0. Hermed var den første finalist, Belgien, klar.

Den 19. marts fandt så den anden semifinale, Grækenland mod Holland, sted.

Man blev her præsenteret for det reneste og smukkeste fodboldspil, som turneringen bød på. Grækerne var et interessant bekendtskab på fodboldbanen. Alt kunne de: Sparke, dribble, spille sammen og ... lave mål. Det var ren og skær opvisning i korrekt og effektivt fodboldspil. Det hollandske hold var ikke dårligt, det talte mange førsteklases fodboldspillere, men over for de imponerende græske modstandere kom det til kort.

Grækenland vandt en komfortabel sejr på 6—1, og det var ikke et eneste mål for meget, snarere tværtimod.

Hermed var naturligvis den store succes i turneringen sikret. Der var ikke mange fodboldinteresserede grækere, der ikke gerne ville ofre deres sidste penge for at overvære finalen, men det er en helt anden historie ...

Forinden vi fortæller lidt om slutkampen, må vi lige nævne, at kampen om 3. og 4. pladsen — mellem Holland og Tyrkiet — fandt sted den 23. marts.

Kampen blev spillet i et haardt tempo, var livlig og afvekslende, men bød ikke på særlig godt spil fra nogen af siderne.

Holland vandt kampen med 1—0 på et mål scoret efter ca. 20 minutters spil, og tyrkerne kunne trods jævnt pres resten af matchen ikke få bolden i det hollandske mål.

Og så til slutkampen, der fandt sted på Grækenlands store nationaldag, befrielsesdagen, den 25. marts.

Rammen om kampen var den bedst mulige. Solen skinnede varmt og behageligt fra en skyfri himmel og kun en svag vind rørte sig. Tilskuerpladserne var fyldt til bristepunktet — ca. 25.000 — af et forventningsfuldt og veloplagt publikum. Mange var gået forgæves og forsøgte nu fra de omliggende bygninger og de fjernere liggende bjerge at få et lille kik ind på banen. To store militærorkestre hjalp til med at få stemningen sat i vejret den sidste time før kampens begyndelse.

Alt var således lagt op til den store succes, da spillerne gjorde deres entré.

Hvordan gik det så?

Ja, rent fodboldmæssigt og idrætsligt blev kampen en stor skuffelse, men som show og underholdning lå den i topklassen. Det blev rent ud sagt en »fodboldgyser« af rang og bød på alle de episoder — mere eller mindre uheldige — som vi herhjemme kun sjældent oplever og heldigvis som oftest kun læser om i referaterne fra kampe i udlandet.

Kampen begyndte sensationelt. På første opløb — efter knapt et minuts spil — førte Belgien med 1—0 på et fortræffeligt lavet mål.

Resten af halvlegen var grækerne jævnt overlegne, uden dog at kunne nå op på samme standard som mod Holland, og førte det ene angreb efter det andet frem mod det belgiske mål. Alt var forgæves. Ind ville bolden ikke.

I anden halvleg fortsattes spillet i stadig voldsommere tempo, men desværre også samtidig med hårdere og hårdere spil.

Efter 20 minutters spil fik Belgien tilkendt et straffespark, idet den græske maalmænd pludselig gik amok og slog en af modstanderne i jorden med et præcist kæbestød! Også straffesparket fik et uregelmæssigt forløb, idet den belgier, som skulle eksekvere, i første omgang dårligt nok fik givet bolden så megen fart, at den kunne trille hen til målmanden. Forklaringen er den, at en eller anden kastede en sten enten mod bolden eller den sparkende lige i det øjeblik, han skulle ramme bolden!

Selvfølgelig skulle sparket tages om, og i anden omgang sad så bolden i det græske mål med et smæld.

Indtil da havde spillet nok været hårdt, men dog inden for rimelige grænser, men nu udartede det. Begge hold gik med på »Spøgen«, og i de sidste 25 minutter så man et spil, der var en opvisning i alle de beskidte tricks, der kan forekomme i fodbold.

Dommeren — en hollænder — forsøgte efter bedste evne at dæmme op for ulovlighederne ved at dømme et utal af frispark, mod hvilke der »naturligvis« protesteredes på det kraftigste. Men det var forgæves. Det sydlandske hold var kommet i kog, og der skulle mere end een koldblodig hollænder til for at bringe det i ro igen. Til sidst blev det ham et nummer for broget, han fløjtede kampen af, og var på vej ud af banen, men blev dog overtalt til at blive og lade kampen fortsætte.

Endelig da der manglede 10 minutter lykkedes det for grækerne at reducere til 2—1, og kun 3 minutter senere lå bolden atter i det belgiske mål.

Havde begejstringen været stor ved det første, var den nu ud over alle grænser ved det andet mål. I tusindvis strømmede tilskuerne ind på banen for at lykønske og omfavne den heldige målscorer, og mange minutter gik før opsynsmænd og militærpolitik atter fik banen ryddet.

I de sidste minutter af kampen havde grækerne et utal af chancer, men indvillig bolden ikke, til trods for at belgierne nu kun var 9 mand på banen, idet 2 var blevet gjort ukampdygtige ved hårde sammenstød med modstanderne og den endnu hårdere grusbane.

Med stillingen 2—2 sluttede »forestillingen«, og der måtte nu en ekstra-

akt til 2×15 minutter — for at finde vinderen.

Belgierne havde imidlertid fået nok. De ønskede ikke at fortsætte og forlod banen, og der måtte lange og indtrængende overtalelser til, før de atter lod sig lokke frem.

I omkampen klarede de resterende 8 belgiere — endnu en måtte gå ud — sig overraskende godt, men kunne dog ikke forhindre at grækerne vandt denne del af spilletiden med 1—0.

Begejstringen hos det letbevægelige publikum var naturligvis stor, og endeløs jubel hilste det græske hold, da det umiddelbart efter kampen modtog 2 store sølvpokaler for sejren. Også til de 3 andre hold var der smukke pokaler og hjerteligt bifald.

Resultatet af fodboldturneringen 1952 blev således:

Nr. 1. Grækenland, nr. 2. Belgien, nr. 3. Holland og nr. 4. Tyrkiet.

4. International militær aeronautisk femkamp.

Arrangør: Holland.

Tid og sted: Soesterberg (nær Utrecht) i dagene 10—19/8.

5. Internationale militære fægtemesterskaber.

Til trods for, at det var det mesterskab, som — efter militær femkamp — ville samle flest deltagende nationer, var det ikke muligt at få mesterskaberne fastlagt, idet ingen af medlemslandene var forhippet på at gå i gang med arrangementet.

Der er derfor kun et svagt håb om, at fægtemesterskaberne vil finde sted i indeværende år, og dette består i, at enten Frankrig eller Spanien påtager sig arrangementet. Afgørende herfor er økonomiske spørgsmål, idet ingen af de nævnte lande mente, at deres militære sportsbudgetter kunne holde. Afgørelsen kan ventes i nær fremtid.

På nuværende tidspunkt er intet fastlagt om, hvordan og hvornår udtagelsen af de hold, der skal forsvare de danske farver ved ovennævnte mesterskaber, vil finde sted.

Vi håber i næste nummer at kunne give oplysninger herom og skal iøvrigt bestræbe os på — mest muligt — at holde læserne orienteret om de forestående store begivenheder.

Danske flyverkadetter på biltur.

Fortsat fra side 20

Vi nåede imidlertid lykkeligt til Bryan, hvor det efter megen søgen lykkedes at finde en mand, der ejede en til vognen passende vandpumpe, og som oven i købet mente sig i stand til at sætte den i på et par timer.

Da vi igen fik gamle Claus startet og begyndte at køre, var det blevet mørkt, og »Tinus«, der sad ved rattet, nøjedes med at køre de tilladte 55 miles i timen. Dette viste sig senere at være meget heldigt, thi bedst som vi ager af sted, »Tinus« og »Inc« i forsædet, »Dur«, »Busser« og jeg i bagsædet, absolut ikke vågne, hører vi pludselig »Inc« gøre »Tinus« opmærksom på, at en vogn i længere tid havde fulgt os i netop den afstand, politiet normalt gør, og alle vågnede op til død.

Det var i sidste øjeblik, for kun få øjeblikke efter kom en stor, grim »panservogn« op på siden af Claus, fremvisende det efterhånden velkendte stopskilt.

Vi holdt; ja, det gjorde vi, men det var da først efter, at »Tinus« efter gentagne forsøg med fodbremsen fandt ud af, at den virkede i hvert fald ikke, og fik fat i håndbremsen, og vi iværksatte øjeblikkelig vort lille krigspuds, der plejer at virke så godt. I det øjeblik, bilen holder stille, farer alle på en gang ud af dørene mod vejkanterne og springer rundt mellem hinanden. Dette i forbindelse med den røg, der som fra en vulkan i udbrud står ud fra Claus' udstødning, når den fra stærk fart bliver sat ned i tomgang, bevinker altid, at det er umuligt at sige, hvem der egentlig kørte vognen, og vi har let ved at mage det

Danmark skal arrangere årets internationale militære atletikmesterskaber

PAA Conseil International du Sport Militaire's (C. I. S. M.) generalforsamling fornylig i Athen blev blandt meget andet også terminslisten for resten af årets internationale militære mesterskaber diskuteret og fastlagt.

Som ventet blev arrangementet af atletikmesterskaberne overdraget de danske værn, som hermed bliver arrangør af den hjemlige sæsons store begivenhed på atletikkens område.

Som dato for arrangementet er fra dansk side — efter forhandling med Dansk Atletik-Forbund (D. A.-F.) og Københavns Atletik-Forbund (K. A.-F.) foreslået 13. og 14. september, idet der ikke til disse dage er fastsat andre store atletikbegivenheder.

Interessen for atletikmesterskaberne var stor blandt medlemslandene, og følgende 10 nationer gav mere eller mindre sikkert tilsagn om at møde med hold: Belgien, Frankrig, Grækenland, Italien, Holland, Spanien, Sverige, Tyrkiet, U. S. A. og naturligvis Danmark.

Det vil sige, at der kan paaregnes et støvne med ca. 200—250 aktive deltagere. Med det kendskab, man har til resultaterne fra tidligere års mesterskaber, er det ganske sikkert, at der her vil blive vist atletik af meget høj klasse. Forhåbentlig råder værnene til den tid også over gode danske emner, som kan byde udlændingene jævnbyrdig kamp.

Det sportslige program omfatter de olympiske discipliner, det vil sige:

100, 200 400, 800, 1500 og 5000 m løb, 3000 m forhindringsløb, 110 og 400 m hækkeløb, 4 × 100 og 4 × 400 m stafetløb, højde-, længde-, stang- og trespring, kuglestød, diskos-, spyd- og hammerkast.

Om de mesterskaber, hvortil der iøvrigt er givet tilsagn om dansk deltagelse, kan følgende oplysninger gives:

1. International militær femkamp.

Arrangør: Belgien.

Tid og sted: Bruxelles i dagene 18.—22. august.

Reglementet er stort set uændret fra sidste år, således at mesterskabet omfatter såvel en individuel som en holdkonkurrence. Holdet skal bestå af 6 mand, hvoraf de 4 bedste tæller med i det egentlige mesterskab.

De 5 discipliner er:

Skydning med gevær: Afstand 200 m. Fri stilling. 10 skud mod 10-delt ringskive på eet minut. Brug af halvautomatiske våben er tilladt.

Forhindringsløb: 500 m med 18 forskellige forhindringer.

Håndgranatkast: 1 prøve i præcisionskast og 1 i længdekast.

Svømning: 50 m fri svømning med 4 forhindringer.

Terrainløb: Distance 8 km.

2. Internationale militære svømmemesterskaber.

Arrangør: Frankrig.

Tid og sted: Monaco i dagene 3.—7. august.

Mesterskaberne omfatter:

100, 400 og 1500 m fri svømning,

100 m rygsvømning,

200 m brystsvømning,

4 × 200 m fri svømning,

3 × 100 m tvungen holdkapsvømning og antagelig som ny disciplin,

25 m svømning + 25 m bjergning,

endvidere

udspring (3 m og tårn) og

vandpolo.

3. Internationale militære sejlsportsmesterskaber.

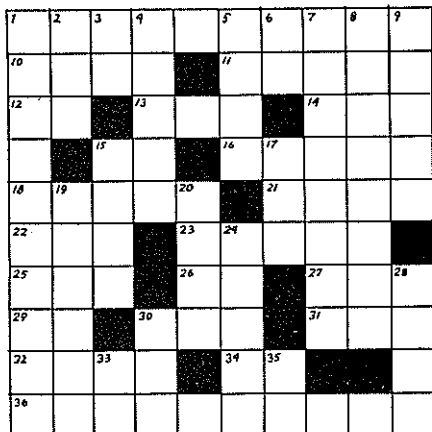
Arrangør: Italien.

Tid og sted: Venedig i tiden 26/8—2/9 (her bliver dog muligvis tale om en ændring).

Bådtype: Lighthouse.

Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 41

Vandret:	Lodret:
1. Kendt institution (3 ord)	1. De gamle geværer
10. Via	2. Drengnavn
11. Trådløs	3. Redskab
12. Tone	4. By
13. Fugl	5. Frygte
14. Kant	6. Initialer
15. Forkortelse	7. Diamant
16. Pigenavn	8. Tilstrækkelige
18. Pigenavn	9. Ordenssøster
21. Strø	15. Ubrudte
22. Sænkning	17. Skjul
23. Regninger	19. Drengnavn
25. Alene	20. Genlyd
26. Møntforkortelse	24. Miden
27. Jeg	28. Tal
29. Sy	30. Toilettegenstand
30. Arriverede	33. Ak
31. Nydelig	35. To ens
32. Flod	
34. Tal	
36. Grundlæggende	

Konstruktør (15 kr.): Liss Berendsen, Skibelundsvej 29.

så, at een, der har kørekort, får »skylden«.

Dog, skæbnen ville, at »Tinus«, da han for ud fra forsædet, tabte sin gode hue, og da endvidere samme skæbne ville, at jeg i forvirringen tog min på, og dette var det eneste sikre kendetegn, politiet havde på føreren, blev jeg her, ganske vist under højlydte protester, noteret for at have kørt bil i venstre side af vejen siddende i bagsædet.

Dette tør vel nok siges at være noget sjældent, men absolut ikke morsomt i et tilfælde, hvor f. eks. mord foreligger, tænkt, så ville jeg være blevet hængt i stedet for »Tinus«, hvilket dog ville have været stor skam for begge.

Efter denne »oplevelse« fortsatte vi igen, og da jeg altså ikke kunne undgå at blive noteret, hvor jeg så sad i vognen, kunne jeg lige så godt køre, og jeg tog atter rattet og fortsatte ad Goodfellow til.

Intet unormalt hændte på sidste del af turen, og vi var allerede kommet ind på basens grund, og var så småt begyndt at tænke på vore dejlige opredte senge, da det skrækelige skete. Der lød et skrald, et brag og derefter en mystisk skrاملen, samtidig med at røg trængte ind i cockpittet. Vi fik hold på Claus og opdagede til vor rædsel, at det denne gang var virke-

lig alvor. Det bageste stempel var røget.

Dette blev Claus' endeligt, og vi så os nødsaget til at sælge den til en autoophugger i byen. Men de oplevelser, vi havde med den det halve år, vi havde den, og ikke mindst på den sidste, lange tur, som jeg nu her har beskrevet, er så talrige og så uforglemmelige, at jeg betvivler, jeg nogen sinde mere vil få en bedre tid end de seks måneder her på Goodfellow.

Og dette er altså det sted, der hjemme frygtes mest af alt. Et kedeligt og trist sted, siges der. Ja, det er det, men ikke uden man selv vil det. Jeg kan endnu huske, hvad min gamle instruktør på Avnø sagde, før vi tog af sted: »Trøst dem, »Pol«, for det kan umuligt være værre end Karup«. Og det har slået til. De, der går og føler sig ensomme der, vil også gøre det her. Men de, der forstår at bruge deres fritid på den rigtige måde, kan få en tid herovre så herlig, at de aldrig vil glemme den.

Poul E. Ancker.
A/C lt. R.D.A.F.

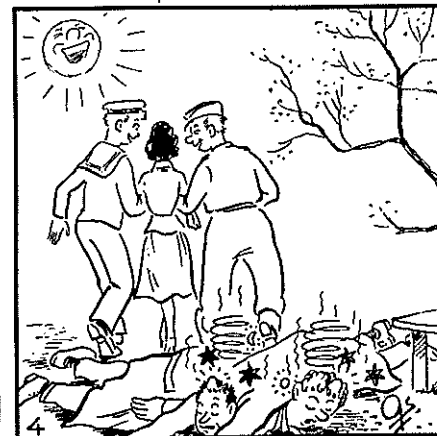
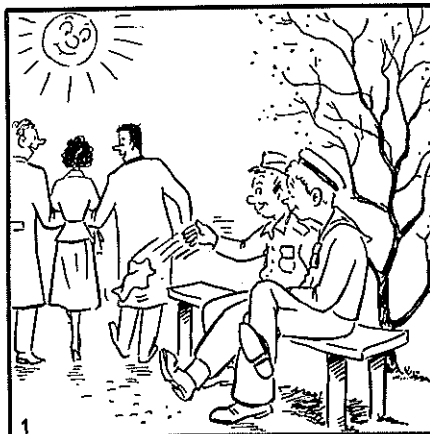
De ved det...

- Geværremmen må anvendes til støtte:
 - Ved knælende skydning.
 - Ved stående skydning.
 - Altid.

- En math har to vinkler, der vender spidserne:
 - Opad.
 - Nedad.
- På et kort i 1 : 40.000 er 4 cm:
 - 800 m.
 - 1600 m.
 - 400 m.
- 75 mm dysekanon M/50 vejer ca.
 - 1000 kg.
 - 500 kg.
 - 76 kg.
- En befalingsmand i hjemmeværnet med 1 grøn stjerne er:
 - Gruppefører.
 - Kompagnichef.
 - Delingsfører.
- Ved skydning med løse patroner må der ikke sigtes på levende mål inden for en afstand af:
 - 10 m.
 - 50 m.
 - 30 m.
- Er pibens løb indsmurt i olie, falder det første skud:
 - Lavere.
 - Højere.
- Hvilket regiment har som mærke en løve med sværd og oliegren:
 - 3.
 - 7.
 - 5.

KNOLD OG SPRØJT

SOLDATERHJEMMENES DAG

Som omtalt i sidste nummer falder »Soldaterhjemmenes dag«, hvis proktektor er H. M. Kongen, i år på fredag den 16. maj.

Enhver vil kunne forstå, at tiden kræver umådelig meget af det frivillige soldaterarbejde. Mange af vore soldaterhjem er allerede for små og trænger i høj grad til udvidelse, — men er tiden krævende, så vil den allernærmeste fremtid blive det endnu mere. Den nye forsvarsordning vil kræve 6—7 nye soldaterhjem på helt nye steder i Danmark. Omskolingen, der i disse somre genindkalder tusinder af gamle soldater, lægger store byrder på soldaterarbejdet, og med den forlængede tjenestetid vil kravene vokse yderligere.

Der er ingen tvivl om, at 18 måneders tjenestetid vil blive et stort problem for vore værn. Hvordan skal tjenestetiden udnyttes, og hvordan med fritiden? Her vil soldaterarbejdet uomtvisteligt få meget at tage sig af. Der vil blive et behov for det frivillige soldaterarbejde som aldrig før.

Der er derfor brug for hele folkets hjælp på »Soldaterhjemmenes dag« den 16. ds.

Søværnet vil bygge...

Fortsat fra side 9

Søværnets havariskole skal indrettes med branddamme, i hvilke man kan arrangere oliebrande. Man skal have en stor tank med en skibssektion til øvelse vedrørende skadebækæmpelse i skibe. Der skal endvidere være rum til røgdykkertræning.

Når man gerne vil have skolen lagt på arealet ved flyvestation København, er årsagerne, at man er nær ved Holmen, hvorfra de fleste elever og lærere nødvendigvis må komme, og man er tilstrækkelig langt væk fra tæt bebyggelse til, at røgen fra oliebrandene kan genere. Det vil ikke være muligt at have skolen indenfor selve Holmens område på grund af de mange gamle og brandfarlige bygninger og den røgplage, der ville opstå.

Med den amerikanske våbenhjælp har søværnet modtaget moderne

brandslukningsmateriel og rekningsværktøj af forskellig art til krigsfartøjerne. På den kommende skole vil man have mulighed for at give søværnets mandskab en effektiv uddannelse i brugen af dette materiel.

Danske officerer i USA og England.

Et særligt udvalg har indenfor søværnet beskæftiget sig med havari-problemer. Udvalgets formand, kommandørkaptajn C. E. Dinesen, har i U.S.A. og England studeret disse ting, og flere søofficerer har været paa kurser i Amerika og England for til sin tid at kunne virke som instruktører på skolen.

Havariskolen må naturligvis i første omgang sørge for uddannelse af søværnets egne folk. Senere håber man at kunne arrangere kurser for handelsflådens folk, ligesom der på søværnets dykkerskole — Danmarks eneste — uddannes både egne folk og civile dykkere.

Vinterøvelse i Norge

Fortsat fra side 16

på hva som foregikk hvis en ba menige eller lavere befal om oplysninger. De visste det simpelthen ikke og det skulle igjen tyde på at manskakapene fikk vite for lite om kamphandlingene og de forskjellige trekk som ble gjort. På forhånd var det bestemt at en skulle legge vekt på å holde alle informert om de forskjellige situasjoner, og det var derfor skuffende å se at dette ble forsømt flere steder.

Det er ganske interessant å studere sykkelsterner til de to stridende partier, BLÅ og RØD. Det viser seg nemlig at sykeprosenten ved feltbrigaden, Blå, var mindre enn hos skolebrigaden. Det ligger nær å anta at den gjennomsnittlig lavere alder hos skolebrigadens folk er en av grunnerne til dette, skjønt det kanskje er et vel så viktig moment at de »blå« kommer fra Hedmark, Valdres og Toten mens det er mange vest- og sørlendinger blant de »røde«. Klimaforskjellen er jo meget stor mellom disse distriktene og dette kan ha vært avgjørende. Alvorlige uhell har en ikke hatt under hele øvelsen, men sanitetsavdelingerne er jo heldigvis

ikke avhengig av det for å prøve seg. Det har forøvrigt vis seg at helikoptere i sanitetstjenesten ville være meget ønskelig. I vårt lende må en ellers gjøre nytte av så mange forskjellige transportmidler for å få transportert en og samme mann, at det vil koste meget tid.

Det er verdt å framheve den positive innstillingen som befolkningen i øvelsesdistriktet har vist overfor Forsvaret. Det er kanskje et av de mest gledelige fakta etter øvelse »Vinter«. Særlig de Linge-karene som var »søtørrer« uttalte seg med stor begeistring om dette.

Bør kransekagen have...

Fortsat fra side 22

serneudsmykningen følger med tiden, men mon det er sikkert, fordi man forsyner en maskine med flere tandhjul, at den så har større chancer for at følge med i udviklingen.

Når forsvarsministeriet har antaget arkitekter til at varetage ministeriets byggeri, ville det sikkert være bedst at stole på dem; er deres arbejde utilfredsstillende, kunne man give dem et spark og antage andre. Jeg vil også tro, at det var en fordel for de hårdt pressede skatteydere, om der kun var det højst nødvendige antal af kommissioner.

I specielle tilfælde er det rimeligt, således som tidligere praktiseret, at dem, der varetager byggeri og indretning henvender sig der, hvor den største sagskundskab på disse områder er samlet — nemlig Kunstakademiet.

Dette må ikke forstås som at jeg nærer nogen despekt for udvalget, som der har været et udmærket samarbejde med, og vi bør takke det for dets virke og dermed afslutte, og ikke »stavle« mere ovenpå den i forvejen ret høje kransekage.

Svaret på: De ved det...

1. c.	5. c.
2. b.	6. c.
3. b.	7. b.
4. c.	8. b.

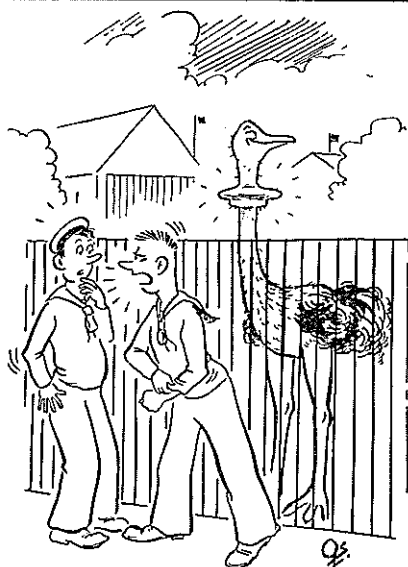

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

Var en tur gennem feltbanen om formiddagen. Faldt ned og slog hovedet. 75 så det, men han grinede bare og sagde, jeg burde være glad ved, at det ikke var gået ud over de ædlere dele. Blev noget fortrønet over den bemærkning, så nu er vi to i kompagniet med bule i hovedet.

38 vandt i sidste uge en tier i tipning. I den anledning inviterede han til gilde. Jeg og to andre lånte ham hver 10 kr., som vi skulle have tilbage, når gevinsten kom. Hørte i dag i radioen, at der kun blev 6 kr. til. Kunne ikke finde 38 nogen steder. tieren.

— Var det dig, der tog min hue?

Den amerikanske soldat er verdens bedst betalte

OGSÅ den amerikanske soldat, G. I. Joe, har som soldater verden over vanskeligheder med at få pengene til at slå til fra den ene lønningsdag til den anden. Hans beklagelser har hans foresatte imidlertid lettere ved at imødegå, end man f. eks. har det herhjemme. Den amerikanske soldats grundløn er pr. dag \$ 2.63, hans franske kammerats er i amerikanske penge nøjagtig 5 cents. Og så omfatter de mere end to dollars, den amerikanske menige får, ikke sådanne ting som hjælp for pårørende, særlige rationer, fri sygepleje og uniformer.

Den amerikanske soldat er verdens bedst lønnede soldat. Mange af den amerikanske hærs hvervede soldater får mere i løn pr. måned end adskillige højere officerer gør det i de allierede hære. F. eks. får en amerikansk oversergent henved \$ 25 mere om måneden end en fransk oberst. En amerikansk kaptajns grundløn af \$ 314 er det halve af, hvad der udbetales et helt italiensk kompagni på 200 mand, og en dansk general får kun lidt mere end en amerikansk sergent.

Den daglige lønningsskala omregnet i dollars for en menig er:

U. S. A.	2.63
Belgien98
England98
Holland76
Danmark24
Norge15
Italien08
Frankrig05

Den amerikanske soldats lønning er naturligvis baseret på det amerikanske folks levestandard, som er verdens højeste og på leveomkostningerne i U.S.A., som er forholdsvis store.

Om den amerikanske soldat så er lykkeligere end sine mindre velbeslædede kammerater er så en anden sag. At han er sparet for en mængde bekymringer er derimod givet. Og færdes man blandt amerikanske soldater, synes man også umiddelbart at få et indtryk af, at han er mere ubekymret, tager tingene lettere og i og for sig finder tilværelsen ganske behagelig.

Naturligvis kan de europæiske lande og vi herhjemme slet ikke konkurrere med den amerikanske hær på dette område. Men det er værd at lægge mærke til, at den amerikanske soldat har en lang række fordele udover sin høje løn. Han kan købe sine nødvendighedsartikler, cigaretter og tobak, gaver til kæresten eller konen langt billigere i den amerikanske hærs udsalg end de tilsvarende ting kan købes i byen. Hans kone og børn har fri sygepleje, selv fødevarer kan købes billigere gennem hærens forretninger, og hæren sørger på mange måder at lette tilværelsen for den indkaldte eller hvervede soldat mest muligt.

Og hvad der sidst, men ikke mindst bør bemærkes: Den civile befolkning i U.S.A. finder ganske naturligt, at man gør mest muligt ud af mændene i uniform.

V. K. Sørensen.

FOTO

Vi er Specialister i Fotoarbejde til Soldater og kan tilbyde moderate Priser. Prima fagmæssig Kvalitetsarbejde. Forlang Prisliste.

LEXA, Box 28, Silkeborg.

Grundlagt 1733

DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI

PILESTRÆDE 32 . KØBENHAVN K

CENTRAL 3371

BOGTRYK . DYBTRYK . CLICHEER

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/s

Fredericia

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

KØBENHAVN F.

Bryggeriet STJERNEN

Øl og Mineralvande

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARETS VELFÆRDSTJENESTE, FOLK OG VÆRN

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn W. BERENDSEN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. 5

JUNI 1952

11. ÅRGANG

Thunderjetjagere. (Fot. Rubæk).

INDHOLD:

	side		side
Bibliotekerne og forsvaret, af biblioteksdirektør Robert L. Hansen	3	På togt med danske u-både under besættelsen, af H. Bjørnholdt-Sørensen	12
Eisenhowers farvel. Billedreportage	5	Siden sidst. Billedreportage	14
Nationalgarden — Amerikas hjemmeværn, af redaktør Per Amby	6	Medborgerundervisning i Norge og Sverige, af kontorchef G. Jerichau	16
Langs den kolde krigs front, af oberstløjtnant E. J. Wiboltt	8	Hvad vil du være?	17
Atombomben, af orlogskaptajn W. Berendsen	10	Fæstningen Christiansø's historie, af sekondløjtnant H. V. Jørgensen	18
		Fra skib og kaserne	21—27

FYENS DISCONTO KASSE

ODENSE
STIFTET 1846

DANMARKS ÆLDSTE PRIVATE BANK

HØR EFTER -

et godt råd med henblik på fritiden.

En billet til D. S. B. Kino på Københavns Hovedbanegård koster kun 1 kr. incl. skat.

Ens pris over hele salen.

Programmet består af 5-6 kortfilm. Der skiftes program hver mandag, og her er både underholdning og belæring.

Gode turist-, musik- og sportsfilm, ja, kort sagt film fra alle lande og om alle emner.

Et besøg i D. S. B. Kino lønner sig på mere end een måde.

STATSBANERNES KINO
KØBENHAVNS HOVEDBANEGÅRD

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

Benyt

PRIVATBANKEN

til alle Deres

BANKFORRETNINGER

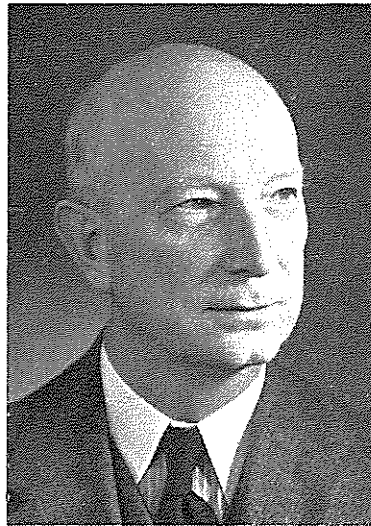
BIBLIOTEKERNE OG FORSVARET

Det var med ikke ringe undring, at man efter sidste verdenskrig erfarede, at amerikanske soldater under de grufuldt hårde kampe mod Japanerne snart opløftede et højt råb om *bøger*, *bøger* til læsning mellem kampene derude på urskovsbevoksede, sumpfyldte stillehavsoer. Så at sige ingen havde vel på forhånd tænkt sig, at der under sådanne forhold var lyst og tid til læsning og iøvrigt materiel mulighed for at få sig anbragt, så læsning lod sig udføre. Det viste sig, at der *under alle forhold skulle læsning til*, og i hast måtte de amerikanske hærbiblioteker tilfredsstillende disse soldaters hunger efter læsning, efter noget andet at beskæftige tankerne med i *fritiden*. Thi også under krigsførelse må der nødvendigvis være fritid nu og da.

Hvor meget mere selvfølgelig er det da ikke, at de unge danske, der aftjener deres værnepligt, føler trang til at beskæftige tankerne med den helt frivillige form for åndeligt arbejde i fritiden, som læsning er, og hvorved den adskiller sig fra forskelligt andet organiseret oplysningsarbejde blandt soldaterne. Blandt bøger kan man selv vælge frit, hvad man vil have, man kan standse læsningen, når man vil, man kan også fortsætte den efter de linier, man selv bestemmer. Her er ingen foredragsholder, der bestemmer, hvad man skal høre, eller at man skal holde ud til enden, ingen filmforeføring, der holder en fast i stolen, til det er forbi uanset om man lider den eller ej. Bogen er en fordringsløs ven, der lader sig stille hen, når man er træt, eller lader sig læse til ende, når man gribes af dens indhold.

Tanken om at give soldaterne adgang til læsning er jo ikke af ny dato. Under første verdenskrig etableredes der både i udlandet og herhjemme — for beredskabsstyrkerne — forskellige former for biblioteksbenyttelse, og i tiden mellem det to verdenskrige begyndte man så småt at interessere de værnepligtige for benyttelse af de folkebiblioteker, der måtte befinde sig i deres nærhed. Nævnes må jo også Foreningen »Dannevirke«s arbejde på dette område, selv om det kun fik små resultater — af mangel på midler og fagligt personale. Umiddelbart før Danmarks besættelse i 1940 blev der ved en krigsministeriel bekendtgørelse truffet foranstaltninger til, at alle værnepligtige kunne låne bøger i folkebibliotekerne mod garnisonens ga-

Biblioteksdirektør
*Robert L. Hansens foredrag på
Christiansborg, den 20. april 1952.*

ranti, og kimen til samarbejde var dermed tilvejebragt. Forholdene under krigen medførte jo snart, at dette ikke lod sig realisere. Men hurtigt efter befrielsen blev sagen taget op igen med stor styrke gennem forsvarsministeriets foredragsudvalg (folk og værn), således at man flere steder i landet etablerede et snævert samarbejde mellem folkebibliotekerne og garnisonerne. Der blev åbnet adgang for soldaterne til lån i garnisonsbyerne, og adskillige steder, hvor der var langt fra kaserne til bibliotek, blev der skabt selvstændige afdelinger af folkebibliotekerne på kaserne i form af grundstammer af bøger, indkøbt ved særlige *kommunale* bevilninger, mens Folk og Værn påtog sig at indrette læsestuer og håndbogssamlinger samt at betale en vis bibliotekarisk medhjælp ved udlånet. Udviklingen førte snart med sig, at sådanne selvstændige bogsamlinger blev oprettet også på kaserne, hvorfra der i og for sig ikke var stor afstand til folkebiblioteket, idet man hurtigt blev klar over, at når soldater skulle omklædes for at gå i byen og låne bøger, blev der enten intet deraf, eller også gik soldaterne andetsteds hen. Den værnepligtige må have biblioteket indenfor rækkevidde for at overvinde

den mennesket medfødte dovenskab — ganske som tilfældet er med den civile borger, der heller ikke går på bibliotek, hvis det ligger for langt borte.

Dette betyder ikke, at biblioteksbenyttelsen ikke kan blive overmåde intens, når først afstandsproblemet er ordnet.

Og soldaternes biblioteksbenyttelse er afgjort blevet en succes:

På et møde afholdt i fjor i Nyborg af Folk og Værn blev det oplyst, at der i maj 1951 fandtes biblioteker ved 27 kaserne og lejre. Heraf har de 24 både udlån og læsestue, mens 3 på grund af pladsmangel endnu ingen læsestue har. Kaserne- og lejr-bibliotekerne fungerer som en slags filialer af folkebibliotekerne, der leverer den væsentligste del af udlånsbøgerne. Håndbogssamlingerne stilles til rådighed af Folk og Værns hovedkontor. Man kan gennem kaserne- og lejr-bibliotekerne via centralbibliotekerne låne en hvilken som helst bog, som findes i de offentlige biblioteker.

Statistikken over biblioteksarbejdet i 1951—52 viser bl. a., at læsestuerne har haft ca. 84.000 besøg, og at der fra kaserne- og lejr-biblioteker har været udlånt ialt ca. 63.000 bind til godt og vel 7000 lånere. Den viser yderligere, at der er en direkte sammenhæng mellem gode lokaler og pladsforhold og besøget på stedet. Men ved at sammenligne de hjemlige tal med tallene på biblioteket ved Det danske kommando i Tyskland, hvor bogsamling og lokaler og bibliotekarisk vejledning er helt i orden, kan man imidlertid se, at vi i de tilsvarende kasernebiblioteker herhjemme ikke har nået, hvad der kan nås. Og hvilke midler må da bringes i anvendelse for at opnå det bedst mulige resultat?

For det første må lokalene være centralt beliggende, lyse og hyggeligt udstyrede, og de må gerne have et civilt præg. Opvarmning og belysning må være i orden. Udlånet må være åbent mindst 2 gange om ugen på tidspunkter, der er bekvemme for lånerne. Læsestuerne skal være åbne så meget som muligt, i alt fald hver aften fra kl. ca. 18—19. Et alsidigt tidsskrifthold og en fyldig håndbogssamling, især af aktuel art, må stå til rådighed. Og udlånssamlingen må spænde over hele registret, lige fra de klassiske drengebøger til den nyeste lyrik. Og så dertil *bibliotekaren*: Biblioteksarbejdet består jo ikke i at

ekspedere bøger frem og tilbage over skranken, men i at bringe mennesker i kontakt med de bøger, der passer for dem. Man kan derfor ikke sætte hvem som helst til dette arbejde, og det er derfor vigtigt, at det bliver faguddannede bibliotekarer, der, såvidt det er muligt, benyttes til kaserne- og lejrbibliotekerne. I mange tilfælde, hvor afstanden til folkebibliotekerne er for stor, nøjes man jo med at lade biblioteksarbejdet udføre af lejrenes faste folk, militære eller civile, men hvor stor interesse disse end viser arbejdet, er de jo nu een gang ikke bibliotekarer, og man må gøre sit bedste for at få et sådant faguddannet menneske knyttet til enhver kaserne eller lejr enten som heldagsbeskæftiget eller, hvor forholdene er for små dertil, muligvis som en vandre-bibliotekar, der kunne fordele sin virksomhed mellem 2—3 kaserner eller lejre, som ikke ligger langt fra hinanden.

Kan alle disse faktorer bringes tilveje, er der ingen tvivl om, at et samarbejde mellem folk og værn og folkebibliotekerne vil kunne blive af vidtrækkende betydning for begge parter, eller rettere både for de værnepligtige og for folkebibliotekerne. Thi de værnepligtige er jo et udsnit af det danske folk i den alder, hvor interesser af enhver art, åndelig eller materiel, skal og kan udvikles. Og den udvikling, der bliver tale om, bliver jo af afgørende betydning for de unges fremtid og dermed for det hele samfund. Jeg nærer for min part ikke nogen tvivl om, at biblioteksbenyttelsen er den form for selvudvikling, der har den største mulighed for at falde i den værnepligtiges smag, fordi den som omtalt er så helt og holdent frivillig og ikke tvinger nogen ind under bestemte tilegnelsesformer eller tankesæt.

For soldaterne kan altså adgangen til et godt bibliotek blive af afgørende betydning for deres fremtidige udvikling, og for folkebibliotekerne kan det gode kasernebibliotek blive af ikke mindre afgørende betydning. Når de unge mennesker efter endt militærtjeneste, hvorunder de er blevet vant til god og nyttig læsning, vender hjem, vil de naturligvis enten fortsætte deres biblioteksbenyttelse i det gode folkebibliotek, de forefinder i hjembyen, eller de vil forlange, at det dårlige folkebibliotek, de forefinder, bliver bedre, eller endelig at der bliver oprettet et nyt bibliotek, hvis der slet intet er. — Til den biblioteksvante ungdom, der vender hjem fra soldatertiden, sætter folkebibliotekerne i høj grad deres lid og håber på, at den ikke vil lade sig opluge af al den hårrejsende ugebladsliteratur, der endnu er de flestes yndlingslæsning, og ej heller fuldstændig af sport og biograf, der er godt på vej til at holde de unge borte fra den stille læsning i hjemmene eller på bibliotekernes læsesale.

At ungdommen gerne vil gøre brug af gode biblioteker, foreligger der talrige vidnesbyrd om fra de kaserner- og lejrbiblioteker, vi har. Eller hvad mener De om et uddrag af *bogbestillinger* fra et bestemt lille baraklejrs bibliotek i tiden fra september 1951 til marts 1952:

Paludan: Skribenter på yderposter.
Stefan Zweig: Verden af i år.

— — Maria Stuart.
Kr. Erslev: Dronning Margrethe.
Karen Blixen: Den afrikanske farm.
Tom Kristensen: Rejse i Italien.
Andersen, Bohr og Rich. Petersen: Lærebog i matematisk analyse.
Guldhammer: Lærebog i Navigation.
Billmann: Uorganisk kemi.
Tidsskriftsartikler om skovbrug på New Zealand.
Eller af skønlitteratur:
Karen Blixen: Syv fantastiske fortællinger.
Albert Camus: Pesten.
Dostojevski: Raskolnikov.
Martin A. Hansen: Agerhønen.
— — Nu opgiver han.
Harald Kidde: Aage og Else.
Tarjei Vesaa: Huset i Mørket og Taarnet

o.s.v., o.s.v. Det er klart, at der er store mængder rent underholdende litteratur ind imellem, men at behovet for det bedste også findes blandt disse folk, om hvem man undertiden hører, at de er for trætte til læsning, og de iøvrigt kun har interesse for piger og beværtninger og biografier, er ganske givet. Foruden eksempler som de omtalte fra en lille baraklejr har jeg for mig lister over soldaternes læsning rundt omkring, og jeg kan forsikre, at de holder mål med de bedste købstadsbibliotekers udlån, og en oprensning af bogtitler vil blot blive et udsnit af disse bibliotekers kataloger. Der er udover en god benyttelse af ældre og nyere skønlitteratur en forbavsende benyttelse f. eks. af historisk og personalhistorisk litteratur. Det skyldes øjensynligt, at der er lyst til at følge med i de verdenspolitiske begivenheder i dag. De vil læse om Sovjetunionen, Amerika og Kina, om negerproblemet, om Churchill, Stalin, Eisenhower o.s.v. samt om den anden verdenskrig og om Danmark under besættelsen. Dette sidste må man glæde sig over, thi det har ved forespørgsler vist sig, at så godt som ingen af de unge kan huske noget om Danmark under besættelsen.

Benyttelsen af kaserne- og lejr-bibliotekerne må i al almindelighed betegnes som så bemærkelsesværdig, at man bør gøre alt for at benytte denne lejlighed til at bevare disse benyttere — *af hvem mange aldrig før har sat deres ben i et bibliotek* — som gode biblioteksbenyttere også efter soldatertjenesten. Det viste sig ved Det danske Kommando i Tyskland, at $\frac{3}{4}$ af soldaterne der aldrig havde været på bibliotek før, og ikke destomindre er det lykkedes at få ca. 60 % af dem til at benytte biblioteket. Her i landet ligger forholdet vist nok således, at kun 40 % af de værnepligtige benytter kaserne- og lejr-bibliotekerne, men det er ikke mærkeligt, at procenten har været så forholdsvis lille i betragtning af de dårlige kaserneringsforhold og de idelige omflytninger. Når mandskabet nu i de kommende år får bedre og mere stabile opholdssteder, er der ingen tvivl om, at vi også her i landet vil få en lånerprocent på 60, som der har været

ved Kommandoet i Tyskland, og som den er i Sverige.

Jeg vil da gerne understrege, at såfremt folkebibliotekerne kan gøre deres indsats indenfor forsvarets velfærdstjeneste ved at give soldaterne interesser, der kan udfylde tankerne i fritiden under den lange tjenestetid, som nu forestår, kan velfærdstjenesten også yde de danske folkebiblioteker en yderst værdifuld hjælp ved at hyde biblioteksarbejdet de bedst mulige kår, så vi får soldaterne tilbage som gode biblioteksnydere. Dette gensidighedsforhold tror jeg vil være af den allerstørste betydning og kunne bidrage sit til en værd-sættelse af den militære tjenestetid.

Imidlertid må man jo gøre sig klart, at et arbejde som dette ikke lader sig udføre uden ret betydelige pengemidler. Bøger er dyre, og bibliotekarer er jo heller ikke helt gratis. Hidtil har forholdet jo som omtalt været det, at kommunerne i de større byer har afholdt ret betragtelige summer for at stille en udlånsamling til rådighed for det garnisonerede mandskab, mens folk og værn betaler håndbogssamling og bibliotekarløn. Man kan imidlertid ikke i det lange løb forvente, at kommunerne vil opretholde deres bevillinger til udlånsamlingerne, som jo slides stærkt og må fornyes. Man kan vel ikke komme uden om, at kommunerne efterhånden synes, det er en tvivlsom økonomisk fordel at være garnisonsbyer, og der er allerede byer, der principielt nægter at yde tilskud til soldaternes biblioteksbetjening. Det må nødvendigvis blive *staten*, der påtager sig også denne del af soldaternes uddannelse. Jeg må derfor understrege nødvendigheden af, at de før omtalte faktorer, gode lokaler, gode håndbogssamlinger, fyldige udlånsamlinger og faguddannede bibliotekarer tilvejebringes ved statens foranstaltning, om det hele ikke skal gå i stå. Jeg har i de forskellige beretninger om den kommende forsvarsordning forgæves spejdet efter forslag om bevillinger til dette arbejde. Det er muligvis min fejl, at jeg ikke har kunnet finde dem, men havde der været tale om bevillinger af betragtelig form, var det jo nok sivet ud. Jeg vil tro, at de mangler, og derfor vil jeg anse det for nødvendigt, at der allerede i år søges tillægsbevillinger, der kan sætte bibliotekerne i garnisonsbyerne i stand til at ofre den arbejdskraft, der skal til for at gøre et rationelt arbejde blandt de værnepligtige. Efter et foreløbigt skøn, må der i første omgang bevilges en sum, der, alt efter garnisonsbyens størrelse, svarer til en bibliotekars halve eller hele arbejdstid. Hvor der er en stor belægning, er der ingen tvivl om, at en bibliotekars hele arbejdstid vil blive taget rigeligt i anvendelse, når den 18 måneders tjenestetid efterhånden fremkalder det store behov for en fornuftig anvendelse af tjenestetiden. Og dertil må så i de kommende år komme årlige bevillinger til garnisonsbyernes biblioteker på så og så meget pr. værnepligtig for at imødegå slitage og nyanskaffelser i udlånsafdelingerne.

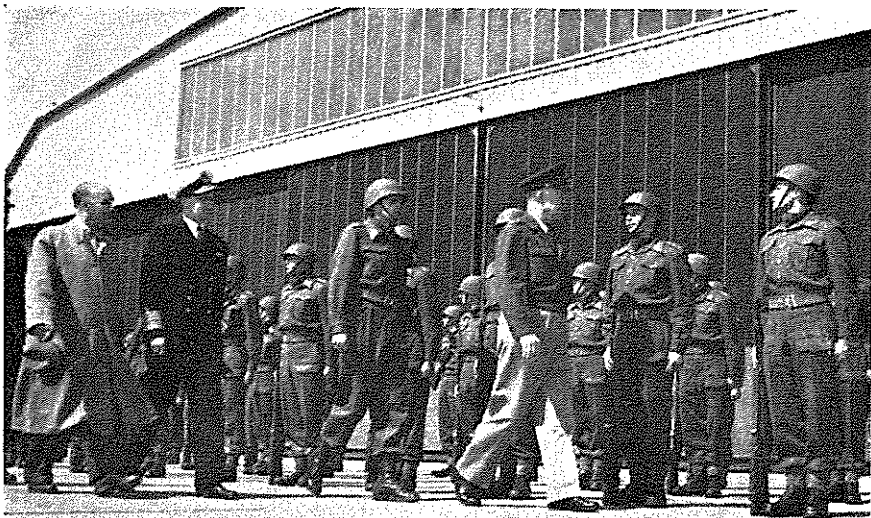
Fortræktes side 19

EISENHOWER'S farvel

General Eisenhower aflagde d. 8. og 9. afskedsbesøg i København, hvor generalen bl. a. havde konferencer med stats-, udenrigs-, forsvars- og finansministeren, admiral Brind og forsvarsstyrelsen. Om aftenen var general Eisenhower regeringens gæst ved en middag på Christiansborg.

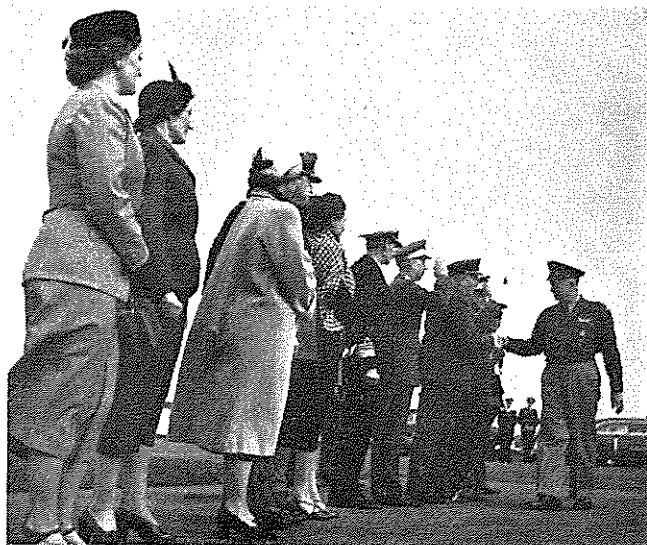
FOTO:
RUBÆK og
LARS HANSEN

2

3

4

- 1) Ved ankomsten til Kastrup inspicerede generalen et æreskompagni fra I. reg. under kommando af kaptajn K. Tretow-Loof.
- 2) Fra konferencen i udenrigsministeriet. Fra v. col. Chandler, general Eisenhower og admiral Brind.
- 3) St. Bededagsaften talte general Eisenhower til studenterne i den indre slotsgård. Billedet er taget under ledende senior, afdelingschef Rohdes velkomsttale.
- 4) General Eisenhower tager afsked i lufthavnen.

NATIONALGARDEN -

AMERIKAS HJEMMEVÆRN

Redaktør Per Amby, der nylig er vendt hjem fra en 3 måneders studierejse i U.S.A., fortæller om den amerikanske nationalgardes historie, uddannelse, sammensætning, lønning og opgaver.

DE første indvandrere, der satte foden på Amerikas jord, levede i en atmosfære af utryghed og uvished om, hvad fremtiden ville bringe. Det store nye land bød dem rige muligheder og gav dem mange privilegier som frie mænd. Pionererne var taknemmelige for disse rettigheder, men var samtidig på vagt overfor de farer, der truede deres frie eksistens. Derfor opstod allerede på et tidligt tidspunkt hos dem trangten til at ville forsvare disse privilegier mod eventuelle overgreb, og dette gav sig synligt udtryk ved oprettelsen af frivillige militsenheder, der var den første spæde spire til nationalgarden — Amerikas hjemmeværn.

I Middlesex organiserede i 1636 det første militsregiment, der i dag hedder det 182. Garderegiment fra Massachusetts. Nationalgarden er således ældre end De forenede Stater, og da U.S.A. blev en nation, ansås retten og privilegiet til at beskytte hjem og land for så vigtigt, at den blev nedfældet i forfatningen. Det hedder heri, at »Kongressen har Beføjelse til ...

Nationalgarden har sit eget flyvevåben, der omfatter mere end 500 enheder over hele U.S.A., og der propageres ivrigt for tilgang, som f. eks. her ved en rodeo i Little Rock.

at træffe Forholdsregler til Indkaldelse af Militsen til at gennemføre Unionens Lov, undertrykke Oprør og afvise Invasion ...»

Men i 1925 tog militsen navneforandring til »Nationalgarden«. Det begyndte i New York, hvor flere afdelinger besluttede at antage dette navn til ære for Lafayette, som besøgte byen. Lafayette havde, som bekendt, kommandoen over den berømte »Guardie Nationale« i Paris i 1789. Det nye navn for militsen trængte dog først rigtigt igennem i 1896, hvor det blev anvendt i alle amerikanske stater.

Samme uddannelse som hæren.

Selv om nationalgarden således fik en lovfæstet baggrund i den amerikanske forfatning, varede det imidlertid nogle år, inden kongressen tog stilling til dens aktuelle problemer. Efter den spansk-amerikanske krig vedtoges en lov — den såkaldte Dick Bill — som ud på, at såvel de enkelte stater som forbundsregeringen i Washington skulle støtte nationalgarden. Staterne fik ansvaret for hvervningen og for oprettelse af kaserner, medens forbundsregeringen bar ansvaret for uddannelse, udrustning samt aflønning.

Under første verdenskrig og i 1920 vedtog kongressen nationale forsvarslove. En af disse gik ud på, at nationalgarden skal opbygges som den regulære hær, bære samme uniform og udrustning som hæren, og have samme uddannelse.

Nationalgarden deltog i begge verdenskrige — og har også deltaget i Koreakrigen. Under første verdenskrig afsendtes ialt 11 divisioner af nationalgarden til det europæiske fastland, så at to femtedele af Amerikas oversøiske divisioner bestod af folk fra nationalgarden.

Under sidste verdenskrig stillede nationalgarden 18 infanteridivisioner, hvoraf halvdelen deltog i kampene i Europa og Afrika, resten i Stillehavet — fra Bataan til Okinava.

Nationalgardens sammensætning.

I dag omfatter nationalgarden en lille halv million mand. Den har tre hovedopgaver:

1) At forsvare udsatte områder i Amerika mod invasion til lands, til søs og fra luften,

I nationalgardens kerne indgår to panserdivisioner.

2) at medvirke til at »dække« en mobilisering samt en koncentreret af reserven, og

3) aktivt at deltage i enhver operationsform — herunder også offensiver — i Amerika eller på oversøiske krigsskuepladser.

Nationalgardens kjerne består af 25 infanteridivisioner samt 2 panserdivisioner. Dens styrke kan opregnes i følgende enheder:

25 infanteridivisioner, 2 panserdivisioner, 21 regiments-kampgrupper, 43 antiluftskytzbatterier samt feltartilleri, ingenjørtropper, signalkorps, forplejningskorps, militærpoliti, transportafdelinger m. v.

Nationalgardens luftvåben blev oprettet i 1916 i New York. I dag omfatter det mere end 500 enheder over hele Amerika, og råder over jager- og bombeeskadriller samt en række specialenheder. Styrkerne omfatter i dag 12 kampenheder, 24 kampgrupper, 3 lette bombegrupper (12 eskadriller), 24 luftkontroll- og meldegrupper m. v.

I alt omfatter nationalgarden over 5200 individuelle enheder fordelt i 2200 distrikter i alle Amerikas 48 stater.

Hver enkelt stat råder over mindst en lufteskadrille og et infanteriregiment eller en feltartilleriafdeling eller en antiluftskyttafdeling.

Ethvert større industriforetagende har, indenfor rimelig rækkevidde, mindst en antiluftskyttafdeling, en infanteribataillon, en feltartilleriafdeling og en lufteskadrille.

Ligesom i vort hjemmевærn er hver enhed lokal i sin sammensætning. Nationalgarden består af civile, som ofrer en del af deres fritid for at vedligeholde den militære træning.

Tjenestetid og løn.

Tjenestetiden i nationalgarden er normalt et par timer om ugen, samt en sommerlejr, der strækker sig over 15 dage i tiden fra juni til august måned. Dens medlemmer lønnes efter den grad de har på lige fod med hæren eller luftsvåbnet. Forudsat at en frivillig har deltaget i alle alle kursus og 15 dages sommerlejr, er den årlige løn:

Rekrut: fra 163 til 199 dollar.
Menig 2: fra 173 til 252 dollar.
Menig 1: fra 200 til 308 dollar.
Korporal: fra 246 til 401 dollar.
Sergent: fra 293 til 478 dollar.
Oversergent: fra 355 til 524 dollar.

Lønner svarer ca. til en sjettedel af hærens og luftvåbnets lønninger i de forskellige grader, men er afhængig af, hvor mange år man har tjenstgjort i nationalgarden.

Pension efter 20 års tjeneste.

Hertil kommer, at der også er indført en pensionsordning, som træder i kraft ved 60-års alderen, såfremt man inden da har forrettet mindst 20 års tjeneste enten i nationalgarden alene eller i den regulære hær og nationalgarden.

Man regner med, at en mand i nationalgarden efter 20 års tjeneste mindst har nået sergentgraden. Hans pension efter f. eks. 5 års aktiv tjeneste plus 15 års tjeneste i nationalgar-

Skydning med tungt maskingevær.

den beløber sig til 44 dollar om måneden for laveste sergentgrad. For de øvrige grader bliver pensionen efter sammenlagt 20 års tjeneste følgende:

Kaptajn: 86 dollar.
Major: 100 dollar.
Oberstløjtnant: 108 dollar.
Oberst: 125 dollar.

Adgang til det berømte West Point akademi.

I nationalgarden kan enhver, der har evner og lyst, stige til de højeste grader. Efter endt eksamen udnævnes man f. eks. til sekondløjtnant, og kan så gå videre — også indenfor den regulære hær. Hvert år udvælges de dygtigste fra nationalgarden (ca. 25 ialt) til videreuddannelse på det berømte militærakademi West Point. For at blive optaget kræves bl. a., at aspiranten har bestået en højere skoleeksamen, ikke er over 22 år, og er fysisk kvalificeret, samt har forrettet mindst et års tjeneste ved nationalgarden.

Næsten 70 procent af nationalgarden rekrutteres blandt aldersklasserne 17—21 år. Kun 5 procent er over 35 år. De fleste officerer og mindst 30 procent af mandskabet har kamp-erfaring.

I nationalgarden er der rig mulighed for teknisk og anden uddannelse, som også kan være af betydning for en ung mands civile karriere. Såle-

des er der oprettet kursus i radio, meteorologi, kommunikationstjeneste, administration, bil- og flyvemekanik m. v.

I fredstid er nationalgarden adskillige gange trådt hjælpende til under store naturkatastrofer i Amerika, f. eks. ved evakuering af flygtninge, ligesom garden har været udkommanderet til afpatruljering af områder, som har været raseret af orkaner, oversvømmelser o. l.

I fredstid bliver Nationalgarden også udkommanderet ved f. eks. større ildebrande.

Langs den kolde krigs front

Af oberstløjtnant E. J. Wiboltz

Fransk Nordafrika.

Afrikas nordkyst har altid været vigtig, både for hævdelsen af herredømmet i Middelhavet og for forbindelsen mod syd, ned til de rige lande i Centralafrika og om Guineabugten. — Men i dag er den vigtigere end nogen sinde, også som base for et luftvåben, der herfra kan støtte forsvaret af det østlige Middelhav med Grækenland, Tyrkiet og det mellemste østen.

Derfor er det måske umagen værd at kaste et blik på Nordafrikas, og især den franske del, brogede historie for på denne måde at se sammenhængen mellem fortiden og det, der nu sker i disse egne.

Algier.

Fra ældgammel tid har fœnikere, romere, vandaler og arabere skyllet hen langs Nordafrikas kyst.

Den var en af skuepladserne for kampen mellem Karthago og Rom; og vi husker fra historiebøgerne, hvorledes maurerkongen Sufax støttede Hannibal, medens den snedige og magtlystne numiderkonge Massinissa støttede Rom og også ved dets hjælp fik herredømmet over det nuværende Algier.

Senere sloges romere og vandaler om landet; og i det 17. århundrede undertvang araberne det med ild og sværd og gjorde befolkningen til muhamedanere. Da deres sejrstogt blev standset i Spanien, søgte mange af dem tilbage til de nordafrikanske havne. De organiserede her verdens største og mest effektive sørøveri, der strakte sig fra Middelhavet helt op i Kanalen. Og skønt de europæiske stater gang på gang afsendte store flådeekspeditioner, der bombarderede sørøverrederne og tilsyneladende knuste dem, blev dette uvæsen ved fra omkring år 1500 i over 3 hundrede år.

Så tog Frankrig endelig affære. Det begyndte med, at det under Napoleons togt til Ægypten i 1798 havde pådraget sig en gæld hos 2 algerske handelsmænd, og dem ville Beyen, Hussein, inddrive. Han skrev derfor et brev til den franske konge, men fik intet svar, og da han under Biramfesten i 1827 i sit slot Kasbaen beklagede sig derover til den franske konsul, svarede denne hovmodigt, at den franske konge naturligvis ikke direkte ville svare en bey af Algier. Herover blev beyen så rasende, at han slog konsulen i ansigtet med sin vifte og hånede den franske konge — en fornærmelse, der blev indledningen til det moderne kapitel af Nordafrikas historie.

Thi som svar sendte Frankrig en flåde på 75 krigsskibe og 400 transportskibe med 40.000 mand om bord

til Algier, og i maj 1830 måtte beyen afstå hele sit land til den franske krone. Men da franskmændene derpå trængte ind i landet og blandt andet afbrændte moskeerne, blev den hidtil sløve befolkning så ophidset, at den overalt rejste sig til kamp mod de vantro. Den fandt en fører i den sagnomspundne Emir af Mascara, *Abd el Kader*, der ganske vist blev slået gang på gang, men hver gang søgte beskyttelse hos sultanen af Marokko, således at han kunne vende tilbage og tilsidst erklære »hellig krig« i 1839.

Men nu tog Frankrig fat for alvor. Det erklærede 1844 sultanen af Marokko krig og tvang ham til at slutte fred. I 1847 måtte el Kader derefter overgive sig, og samtidig trængte franskmændene længere og længere mod syd, hvor de bl. a. erobrede den berømte oase Toggurt og tvang de krigeriske kabyler til underkastelse.

Dermed havde de nået Sahara; og selv om urolige elementer benyttede sig af fransk svaghed under krigen med Tyskland 1870—71 til at gøre opstand, befæstede Frankrig sit herredømme mere og mere og sikrede desuden sin erobring ved ligeledes at erobre Marokko mod vest og Tunis mod øst.

Algier blev derfor kernen i Frankrigs nordafrikanske besiddelser, og medens Marokko og Tunis kun blev protektorater, indlemmede den franske regering efter februarrevolutionen Algier i selve Frankrig, således at det, som alle franske provinser, bl. a. fik ret til at sende deputerede til nationalforsamlingen i Paris.

I Dag er Algier således en del af Frankrig. Befolkningen tæller omkring 9 millioner, hvoraf 1 million er europæere og 800.000 er franske statsborgere. Det har delvis selvstyre, idet »den algerske forsamling« har 120 medlemmer, hvoraf den ene halvdel vælges af 540.000 franske, den anden halvdel af 1.400.000 muhamedanske vælgere. Der er blandt disse medlemmer kun ganske få, der er anti-franske, men i hvor høj grad — selv forsamlingens muhamedanske — medlemmer er udtryk for masserne, er måske tvivlsomt. Befolkningen er nemlig endnu så primitiv og uvidende, at den næppe er i stand til at have nogen virkelig mening om tingene, men enten lader sig lede af den mest svulstige taler eller bliver et let bytte for reel valgsvindel. Det er det samme problem, der opstår overalt, hvor en ny stat står på tærskelen for selv-

styre, og der opstår i dets kølvand let episoder, ja en udvikling, hvor fanatikere eller dæmagoger river masserne med sig.

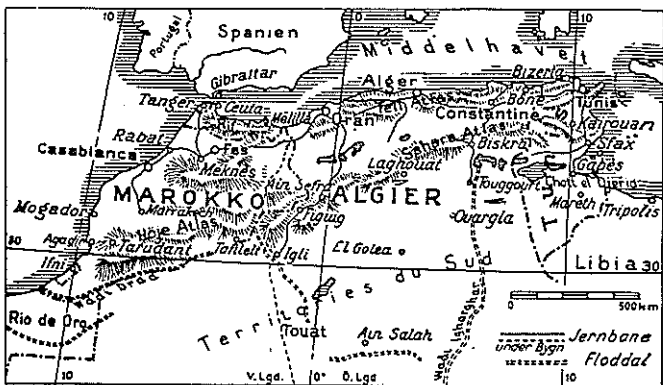
Foreløbig synes udviklingen i Algier dog at forløbe nogenlunde roligt. Kun et yderliggående nationalparti (TLO) med 9 medlemmer i den algerske forsamling og det kommunistiske parti med 1 medlem går ind for et fuldstændigt brud med Paris, hvorimod det andet nationalistparti (U. D. M. A.) nøjdes med at ville gøre Algier til en uafhængig republik i forbund med Frankrig. Det har 8 medlemmer i forsamlingen og resten af de 60, altså 42 medlemmer, synes at være for status quo. Men de er ganske vist også næsten alle foreslået af administration og har selv sørget for deres valg. De repræsenterer derfor ikke noget parti, men egentlig kun sig selv.

Alt i alt har Frankrig dog i Algier startet et interessant eksperiment for på en naturlig måde at få landet til at gå op i moderlandet og gøre befolkningen til franske statsborgere. Vanskeligheden ved at gennemføre dette ligger dog blandt andet i, at det franske befolkningselement søger at værne sine gamle privilegier og generationers flittigt arbejde. Når disse ting trues for stærkt af udviklingen, gør det modstand og fremtvinger gennem sine forbindelser i moderlandet, periodevis en »stærk« politik, der pisser racemodsetningerne op.

Men vanskelighederne ligger også i at skabe en arabisk elite, der er dygtig nok til nøgternt at vurdere, hvad der i længden tjener landet bedst og som derfor ikke af nationale eller religøse stemninger lader sig henrive til at få de uvidende og let påvirkelige masser til at gå amok. Vanskeligheden ligger endelig i, at det er vanskeligt at hæve levestandarden for den indfødte befolkning, selv om den faktisk lever på sultegrænsen, for Algers økonomi har i de senere år ikke været god, og landet kan ikke brødføde sig selv.

Alligevel er man nået et betydeligt stykke vej frem, og måske kan erfaringerne fra Algier blive en værdifuld vejleder for, hvorledes man i resten af Afrika skal kunne nå frem til politisk og økonomisk samarbejde mellem hvide og indfødte på det grundlag, at det gøres i begges interesse, og at begge parter indser, at ingen af dem kan undvære hinanden.

Den franske provins Algier består

i dag af 3 departementer: *Algier*, *Constantine* og *Oran* samt et militærområde inde i Tohara; og trods de senere års økonomiske vanskeligheder er det alligevel et område i opblomstring. -

I 1830 var der kun 600 europæere. Men de og deres efterfølgere, der nu tæller 1 mill., har med blod og sved udrettet et vældigt arbejde.

Det begyndte med havnen ved byen Algier, der blev anlagt i 1836 og senere stadig er blevet udvidet. Den skærmses bl. a. nu af 2 vældige stenmøler på henholdsvis 700 og 1235 meters længde. Men Algier blev i det hele taget ikke blot erobret. I soldaternes spor var allerede i 1886 vokset 3000 km hovedveje og 10.000 km biveje op, og 1862 åbnedes den første jernbane fra byen Algier til Blidah, og i 1890 var der lagt 3000 km skinnevej.

Det blev gjort med geværet i den ene og hakken i den anden hånd, under desperate kampe med de indfødte, der ikke ville vide af de vantro djevleskab, i kvælende hede og under tørst og sved. Og i dag løber togene og bilerne på kryds og tværs af hele det 210.000 km² store område. Selv turisterne rejser ubesværet fra sted til sted langs det blå Middelhav eller gennem det subtropiske kystland, over de skovklædte bjerge med stedsegrønne ege og ceder ned til Saharas evige sand — og de palmebrusende oaser.

Det er afslutningen på et epos, hvor hårde, nøjsomme mænd kæmpede, nogle kun for sig selv, nogle for deres land, og nogle for den vestlige civilisation. Men rundt om deres ensomme grave i de vildsomme Atlasbjerge og langs de gamle karavanespor er et nyt epos begyndt: forsøget på at skabe fællesskab mellem hvid og sort, med respekt både for det ny vestlige demokrati og for århundreders overleverede livsformer.

Frankrig har her — som på så mange andre områder — vist modig og konstruktiv fantasi, parret med dygtigt arbejde og vidtgående tolerance. — Måtte den vej, der her er betrådt, vise fremad til en ny tid, til gavn for både Europa og Afrika.

Marokko.

Fransk Marokko er et protektorat, der blev erobret for at beskytte Algier, og det franske herredømme blev anerkendt af sultanen i 1912. Det styres nu af ham og vizirernes storråd; men det er den franske generalresident, *Guillaume*, der har den egentlige magt.

Marokko hed i oldtiden *Mauretania*, der var selvstændigt, indtil det omkring 100 år før Kristus blev en romersk provins. Så kom — som i Algier — vandalerne og araberne, der også drev deres sørøveri fra marokkanske havne, og i 1844 kom sultanen som nævnt for første gang i kast med Frankrig, fordi han beskyttede Abd el Kader.

Siden har franskmændene, ikke mindst ved hjælp af den berømte fremmedlegion, langsomt og under svære kampe underlagt sig hele landet undtagen den nordvestlige del, som det lykkedes *Spanien* at erobre,

og som er på 2800 km². Heraf er *Tanger* med 273 km² blevet gjort til internationalt territorium.

Fransk Marokko dækker selv ca. 50.000 km² med en befolkning på 8,5 millioner, heraf 350.000 europæere. Dets erobring har, i endnu højere grad end Algiers, kostet sved og blod, ofte fordi modstanden blev støttet fra det altid urolige spanske Marokko. Så sent som i 1924 erobrede den legendariske *Abd el Krien* med sine rifkabylere det meste af spansk Marokko og faldt derfra ind på det franske område. Dette førte til forbitrede og blodige kampe i de vilde og øde bjerge, hvor han holdt til; og først i 1926 lykkedes det franskmændene at fange ham. Han blev forvist til Réunion; men senere nåede han til Ægypten, hvorfra den nu 70-årige Hugaf stadig spinder sine rænker og kun venter på et come back med hele den panarabiske bevægelse og et nordafrikansk oprør i ryggen.

Foreløbig har det marokkanske uafhængighedsparti *Istiqlal* dog ikke haft tilstrækkelig vind i sejlene dertil, og det er måske tvivlsomt, hvor megen sangbund det har i befolkningen. Men sultanen synes — som beyen i Tunis — dog at hælde til den anskuelse, at det for at bevare deres magt og prestige er nødvendigt til en vis grad at støtte nationalisterne. Det er kun få måneder siden, han koketterede så voldsomt med *Istiqlal*, at Frankrig måtte gribe ind. Samtidig udbrød dog uroligheder, der var rettet mod sultanen og nationalisterne i *Marrakesch*, og hvad enten det er sandt eller ej, at de blev etableret af den derværende mægtige og populære sheik i samarbejde med franskmændene, er det dog en kendsgerning, at sheiken er sultanens modstander, og at Frankrig derfor har en chance for at spille — og spiller — på dette modsætningsforhold.

Til gengæld synes ny truende skyer at trække op for spansk Marokko. Det er denne gang ikke nogen Abd el Krim, men general *Franco* selv, der rører på sig. Han har længe været utilfreds med, at Tanger (efter under krigen at have været besat af spanske tropper) påny blev gjort international, og han ønsker i det hele taget, ligesom kejser Vilhelm og senere Mussolini, åbenbart at have en finger med i spillet om Nordafrika. Derfor har han for nylig erklæret sig for tilhænger af at give spansk Marokko selvstyre; og selv om dette måske hverken sker i dag eller i morgen, er det dog nok til, at den panarabiske bevægelse kan sætte ham i relief og benytte lejligheden til et forsøg på at skabe ny uro i Nordafrika.

Marokko er utvivlsomt stadig et af de bedste emner i den retning. For sultanens — og Frankrigs — magt er endnu svag i Rifbjergene og det centrale Atlas, hvor loven kun adlydes, når skatteopkræverne kommer for med magt at inddrive sultanens tilgodehavender. Herude hersker derfor sheiken endnu næsten som de »gode«, gamle dage, især hvis han er en »hajd«, der har været som pilgrim i Mekka. — Og man må huske, at det kun er 20 år siden, at disse stamme-

høvdinge førte åben, ofte heldig krig mod franskmændene.

På dette område er Marokko 100 år bag efter Algier og har sit særlige problem.

Tunis.

I det andet franske protektorat, der blev erobret i 1881 for at beskytte Algier mod øst, eksisterer de samme problemer som i Marokko, om end på en lidt anden måde.

Af protektoratets 126.000 km² er nemlig kun ca. 50.000 opdyrkelige, 10.000 er steppe og resten er ørken eller saltsøer, de såkaldte *schotts*. Dette medfører, at den 3 millioner store befolkning fortrinsvis lever klumpet sammen i større og mindre byer med en talrig middelstand. Det er derfor den, der behersker opinionen, — også på landet, hvor der ikke som i Algier og Marokko findes stammehøvdinge og feudalisme af betydning.

I Tunis står franskmændene altså først og fremmest overfor en by-middelklasse, der er ret oplyst og netop befinder sig på det kritiske stadium, hvor den føler kræfterne svulme af lyst til at overtage landets styrelse, men dog endnu mangler, i hvert fald et tilstrækkeligt antal, mænd, der ikke alene er fagligt kvalificeret, men også vil kunne få masserne til at følge en rolig udvikling.

Dette er imidlertid kun den ene grund til, at Frankrig hidtil har holdt Tunis under endnu stærkere kontrol end Marokko. Den anden er, at *italienerne* var mellem de første indvandrere, og at det var en meget stor skuffelse for Rom, da Frankrig erobrede Tunis for næsen af det i 1881. — I virkeligheden en skuffelse af samme rang, som da det unge Italien i 1860 måtte tilkøbe sig kejser Napoleon II's hjælp ved at aflevere *Nizza* og *Savojen* til Frankrig.

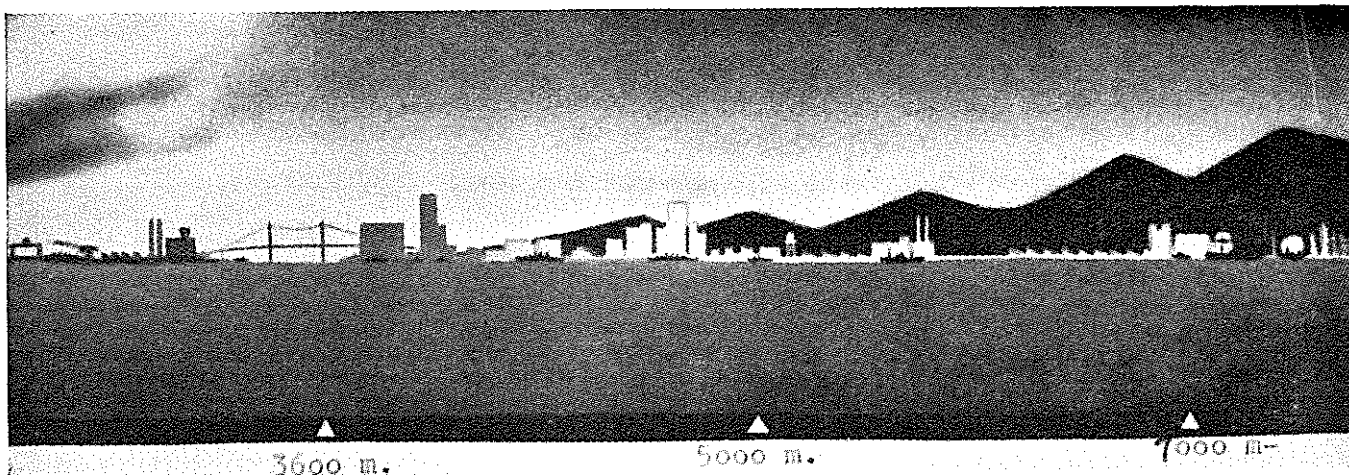
Tabet af Tunis blev da også den direkte anledning til, at Italien vendte Frankrig ryggen og søgte et forbund med Østrig og Tyskland, der under *Mussolini* blev til Berlin-Rom-aksen. Selv om Italien i stedet erobrede Tripolis og Cyrenaica i 1911, var Tunis derfor ikke glemt. Under optrækket til 2. verdenskrig genlød Roms gader af råbene på »Nizza, Savoje og Tunis!«; og i 1939 fjølte Frankrig sig i den anledning foranlediget til at sende *Daladier* til Tunis for højtideligt at erklære, at Frankrig aldrig ville give afkald på det.

Det blev derfor en skæbnens ironi, at de foran Ægyptens porte slagte tysk-italienske hære brugte Tunis som sidste bastion, indtil de efter den allierede landgang i Nordafrika blev totalt besejret.

Men endnu lever der i Tunis, foruden 150.000 franskmænd, 75.000 italienerne, som Italien i sin tid, sidst Mussolini, støttede og brugte som anledning til at blande sig i tunesiske forhold.

Selv om Italien nu, sammen med Frankrig, er medlem af atlantpagten, kan dette problem derfor dukke op igen — og det er som sagt den anden grund til, at Paris er ængstelig for en altfor separatistisk udvikling i Tunis.

Fortsettes side 19

Skematisk oversigt over atombombens virkningsradius. (Bikinibomben).

ATOMBOMBEN

I de snart 7 år der er gået, siden den første atombombe eksploderede over Hiroshima, har menigmand gået og fået det indtryk, at der ikke fandtes nogen beskyttelse eller middel mod bomben og dens virkninger. Mange følte sig dog nogenlunde trygge ved at vide, at kun den ene magtgruppe i verden var i besiddelse af bomben, men da det blev klart, at begge magtgrupper nu har våbnet, er spørgsmålet om dets farlighed atter kommet frem. Spørgsmålet har fået ny næring ved de seneste amerikanske forsøg med en superatombombe, der fandt sted i april måned i år på Yucca-platteauet i Nevadaørkenen.

Det er jo naturligt, at »manden på gaden« spørger om, hvad der kan gøres for at mindske bombens virkninger, og i en stor artikel i det amerikanske magasin for flådens personel »ALL HANDS«, gengives den berømte amerikanske journalist William L. Laurence's artikler fra »The New York Times«. Artiklernes fremkomst skyldes udgivelsen af en pjece »The effects of Atomic Weapons«, som det amerikanske government lod udkomme og som journalisten tog under behandling.

Mr. Laurence siger, at den publikation, som er udgivet her, er den betydeligste og vigtigste af årets offentligtgjorte dokumenter. Dens undertitel kunne passende hedde: »Håndbog for overlevende efter atombombeangreb« — en ret makaber men typisk amerikansk titel —. Bogen planlægger og opbygger i det væsentlige et civilforsvar mod atombombeangreb, men den er alt for videnskabeligt skrevet. I sine artikler har mr. Laurence derfor brugt et almindeligt sprog, og han siger, at der i bogens indledning intet er at hente for den menige mand om atomenergi og atomvåben, men der advares meget stærkt mod en ubegrundet angst for bomben. En sådan frygt kan lede til massehysteri og panik og forårsage mere skade end selve bomben.

Et velorganiseret civilforsvar i samarbejde med et effektivt militærforsvar er det bedst mulige værn. For

Af orlogskaptajn W. Berendsen.

at forstå lidt af bombens virkninger må man have et sammenligningsgrundlag. Man må måle dens virkninger med kendte mål, og man må tænke sig, at 1 kg uranium 235 eller plutonium, der bliver bragt til detonation, vil have den samme styrke eller energimængde som 20.000 tons af sprængstoffet trinitrotoluol (TNT). Uranium 235 er et stof, der er fundet i naturen, blandet med stoffet Uranium 238. 1000 kg af stoffet uranium består af ca. 993 kg uranium 238 og kun ca. 7 kg uranium 235. For at få det sidstnævnte stof udskilt fra uranium 238 kræves der vældige fabriksanlæg. Det største af disse er beliggende i Oak Ridge i staten Tennessee, og fabrikkens anlægssum løber op i millioner af dollars.

Plutonium er et fabriksprodukt fremstillet af Uranium på de kæmpe-mæssige atomanlæg i bl. a. Hanford i staten Washington. (Stoffet Uranium er altså nøglebestanddelen til en atombombe).

Bomberne der blev kastet over Japan, i Alamogordo og på Bikinøerne havde en styrke eller energimængde på ca. 20.000 tons TNT, hvilket altså svarer til 1 kg. Uranium 235, men det menes, at disse bomber ikke havde en »ladning« af bare 1 kg. Uranium 235, idet dette ville forudsætte en udnyttelse af stoffet på 100%. Hvor meget ladning der var, bevares som en

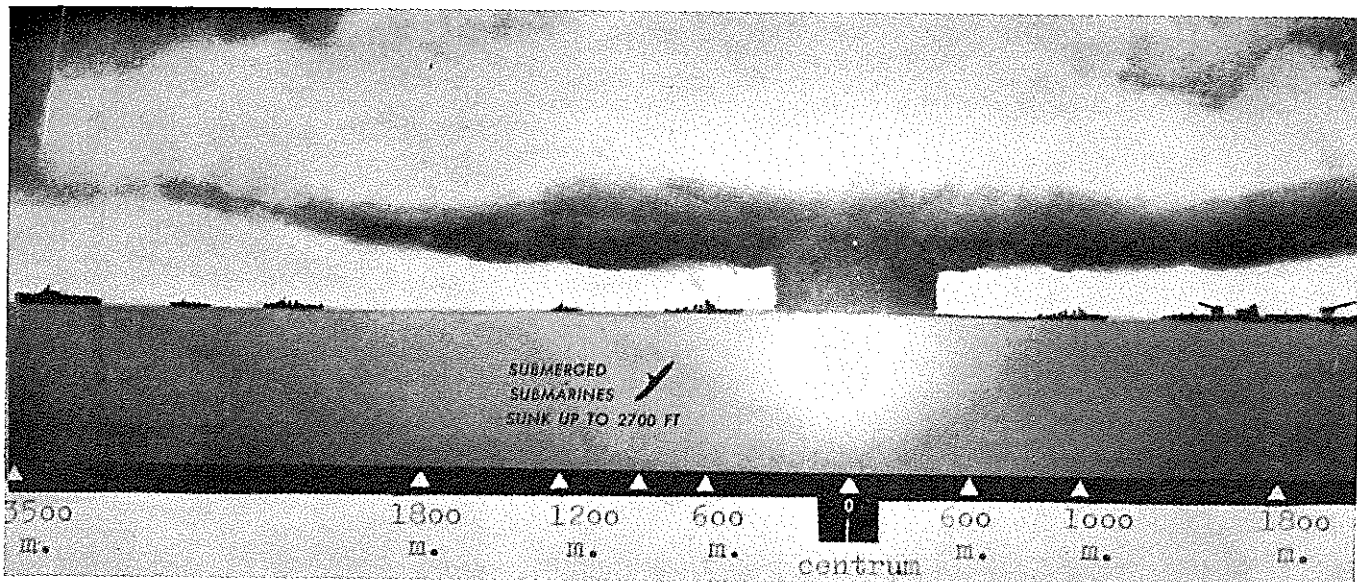
hemmelighed, men håndbogen gør det klart, at ladningen ikke blev udnyttet med 100%. Der menes også at en del af atomkraften forbliver uspaltet eller ubenyttet og at denne kraft blæser op med den for en atombombeekspllosion så karakteristisk paddehattesky. En eksplosion af en Atombombe fremkalder mange forskellige virkninger, afhængig af de forhold som bomben detonerer under (i luften, på jorden eller under vandet), men fælles for detonationerne er det uhyre voldsomme sprængningsmoment med en øjeblikkelig kolossal udstråling af Gammastråler (uhyre stærke røntgenstråler), der dræber alt hvad de rammer. Disse stråler har dog en ret begrænset virkningsradius. Dernæst har detonationerne i sprængningsøjeblikket en temperatur på omkring 1000000 graders varme, der fremkalder en voldsom brandbølge. Til sammenligning kan anføres, at en ganske almindelig højeksplosiv bombe har i detonationsøjeblikket en temperatur på »kun« 5000 grader.

Sprængningsvirkningerne med følgende jordrytelse kan bedst ses på illustrationen, mens Gammastrålerne, der er umiddelbart dræbende i nærheden af eksplosionscentret, forholdsvis hurtigt taber deres virkning, de kan således kun forbrænde ubeskyttet hud på ca. 4 km. afstand og disse forbrændinger kan ved rigtig behandling fuldstændig helbredes. Brandbølgen taber også hurtig sin kraft, idet den, i en afstand fra centret på ca. 100 meter, »kun« har en varmegrad på ca. 5000. Den bombe, der blev bragt til detonation i Alamogordo, eksploderede 150 m over jorden og kunne lige nå at tænde ild på jorden.

Der er jo kun få mennesker, der har oplevet og overlevet en atombombeekspllosion på nært hold, og fænomenet, der sker i et tidsrum, der måles i milliontedele af et sekund, lamslår individet fuldstændigt i de første sekunder, de sekunder der ellers kunne betyde redning for mange. Forkundskab er derfor en betingelse for at kunne mindske følgerne. Den almindelige borger må derfor lære at skelne mellem en atombombeekspllosion og detonationen af en almindelig bombe. Håndbogen fastslår lakonisk, at befinder man sig i eksplosionscen-

Mr. William L. Laurence. Journalist siden 1930 og to gange tilkendt The Pulitzer-Prize, den højeste amerikanske journalistpris.

I centrum og indtil 300 m fra dette: Totalødelæggelse. — Mellem 400 m og 1000 m fra centrum: Svære beskadigelser på skibe og anlæg i land. — Mellem 1000 m og 1800 m fra centrum: Partielle skader på skibe og anlæg i land. — Mellem 1800 m og 3000 m fra centrum: Lettere skader på skibe og anlæg i land. — Over 4000 m fra centrum: Ingen eller lette skader på skibe og anlæg i land.

tret er der ikke noget at gøre, men er man bare lidt borte herfra har man sin chance. Bogen beskriver i detaljer staccato-braget og dets styrke, eksplosionens lysstyrke, der kan lignedes med et lyn, der er 100 gange så kraftigt som det stærkeste sollys, udstrålingen af Gammastrålerne, brandbølgen og de uhyre kraftige vindstød i nærheden af centret og den karakteristiske paddehattesky, der rejser sig, men bogen siger tillige, at har man overlevet de første 10 sekunder efter eksplosionen, er den første øjeblikkelige fare overstået, idet udstrålingen da er forbi og brandbølgen og vindstyrken er nede på et stadie, hvor faren er ovre.

Forholdsreglerne der udgives er allerede først tænkt som en appel til civilbefolkningen for at få den til at tænke på hvad der skal gøres før man står overfor at skulle udføre det. De forudsætter også, at redningsarbejdet er et allemandsjob og at de fleste på een eller anden måde er indrulleret i et af de mange hjælpekorps. Reglerne forudsætter at redningsarbejdet er organiseret og gennemprøvet før det kommer i arbejde og at meldetjenesten er intakt. Ved en luftalarm for atombomber skal man gå i dækning så snart alarmeren lyder, og blive i dækningen til mindst 10—20 sekunder efter at bomben er faldet. (Man regner med, at der kun vil blive kastet en bombe under et angreb). Hvis man så har tjeneste, går man straks tilbage til tjenestestedet — krig er ikke forbi, fordi der er faldet en atombombe. Man må også være på tjenestestedet fordi det redningsarbejde, der straks går i gang kan kræve mere mandskab end der er til rådighed, og tjenestestederne må da afgive dette. Har man ikke tjeneste går man i gang med redningsarbejdet med det samme, idet hurtigt hjælp er yderst vigtig. Er man såret skal man selv prøve på at komme på skadestuen. Man skal bevare roen og ikke fare formålsløst omkring, da redningsarbejdet derved

sinkes. Man skal ikke befordre rygter eller fortælle, hvad man har set, men bestille noget. Er man hjemme i sin lejlighed eller hus, når alarmeren lyder, skal man omgående slukke ilden i kakkelovnen eller centralfyret, lukke for vandet, gassen, olien til centralfyret og det elektriske lys. (Alt for mange ildebrande og vandskader er opstået fordi et hus er ramt af sprængstykker, der har beskadiget elektriske ledninger, gas- og vandværk eller lufttrykket fra detonationen har væltet en kakkelovn med ild i).

Er man ude i den frie luft og ikke har hørt luftalarmeren, men overraskes af bomben, må man reagere lynhurtigt. MAN MÅ NED og hernede søge at bringe så meget materiale som muligt imellem sig selv og detonationscentret. Man må tildække sig helt, således at der ikke er nogen del af huden blottet. Man må derfor aldrig arbejde med nogen overkrop eller i badedragt selv om temperaturen er dertil. Selv en tynd skjorte eller bluse yder en delvis beskyttelse mod gammastrålerne og brandbølgen. Kan man dække sig i en sænkning i terrænet, en grøft, en lavning eller bag et træ kan dette blive redningen.

I en gade eller på en vej må man ned i rendestenen, op ad en husvæg,

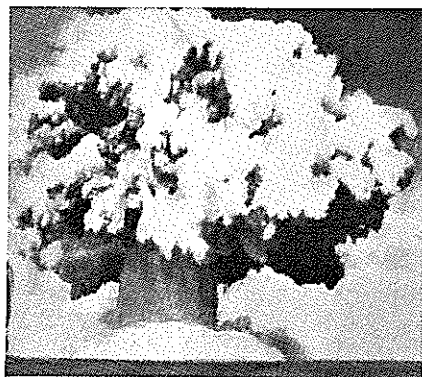
bag en mur eller plankeværk, idet man stadig husker at dække den blottede hud og prøver at beskytte hoved, ryg og underliv. Er man indendørs, må man også ned under et bord, seng eller andet og væk fra vinduer eller døre for ikke at blive ramt af glassplinter eller andre sprængstykker.

Man bliver i dækningen i 10—20 sekunder efter eksplosionen, så må man straks op og i gang med redningsarbejdet. Man undersøger om der er tilføjet huset skader eller opstået brande. Disse skader må øjeblikkelig bekæmpes. Alle sårede må væk fra skadelidte steder for ikke at sinke redningsarbejdet. Under dette arbejde må man have sin opmærksomhed henledt på drivende støvskyer fremkaldt ved eksplosionen. Hvis bomben er detoneret under vandet kan der komme dis og tågedannelser. Disse luftmasser indeholder radioaktive støvpartikler, som kan være livsfarlige at indånde eller få i berøring med huden. Derfor må man stadig holde huden tildækket og et lommetørklæde holdt op for mund og næse yder en virkelig god modstand mod partiklernes indpassage i åndedrætsorganerne. Vinduer og døre holdes lukkede, er de beskadigede eller knuste, må åbningerne tildækkes omgående for at hindre støvets indtrængen. Sårede, der er forbrændte af de radioaktive stråler, må ikke berøres på de forbrændte steder med bare hænder.

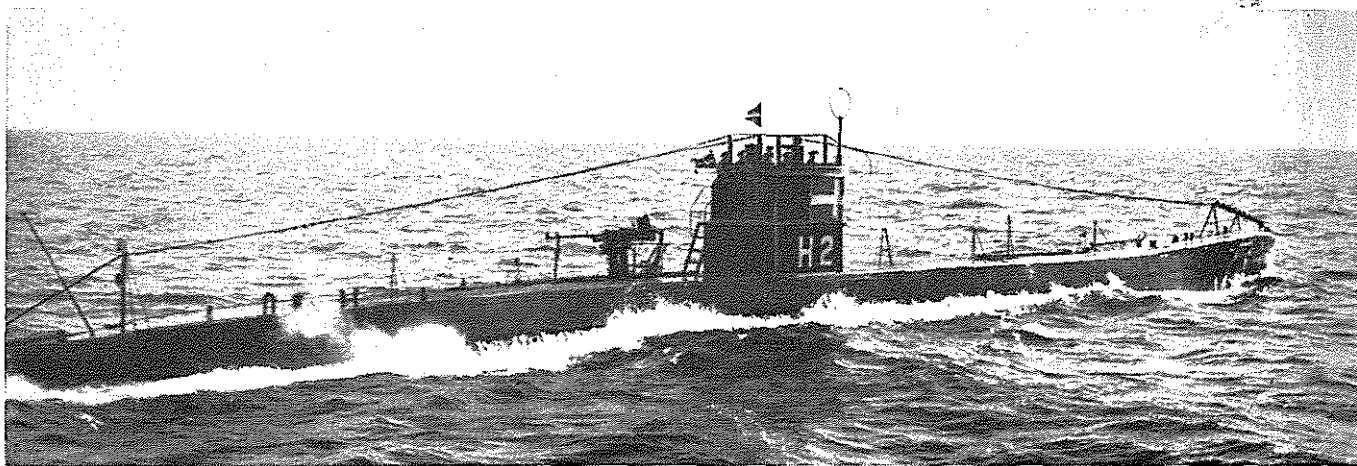
Når det første redningsarbejde er udført, må man gå til afvaskningsstationen for at blive rensset for radioaktivt støv. Har man kun været i lettere berøring med støvskyerne eller andet radioaktivt materiale kan man selv foretage en meget grundig afvaskning af kroppen med rigelig brug af sæbe og skurebørste, og med en særlig grundighed må afvaskningen foretages i og ved alle kroppens åbninger, i håret og under negle og ved hudsamlinger.

Det følgende rensningsarbejde af

Fortsættes side 27

Bikini-bomben fotograferet fra det amerikanske krigsskib »Monterey«.

Undervandsbåden »Havfruen«.

PÅ TOGT MED DANSKE U-BÅDE UNDER BESÆTTELSEN

»U-BÅDE til salg!!!

Jeg læser annoncen i et af vore store dagblade, og læner mig tilbage i stolen med lukkede øjne, og tænker mig tilbage i tiden til 1941, hvor jeg som elev tilbragte en tid, rig på oplevelser, på uddannelsesstogt netop med disse u-både.

Det startede i det begivenhedsrige år 1940, året for tyskernes besættelse af Danmark, hvor jeg efter endt eksamen søgte ind til marinen som frivillig i en alder af 17 år. Jeg betragtede det faktisk som afgjort, at jeg ikke ville blive antaget efter tyskernes overgreb, men jeg fik alligevel besked om at møde på en nærmere fastsat dato i maj måned til undersøgelse på militærhospitalet. Jeg skulle møde kl. 7 om morgenen medbringende en madpakke.

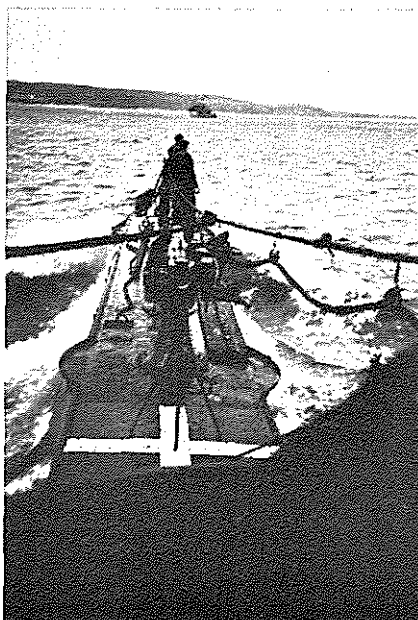
»Madpakke«, tænkte jeg, mon det betød, at undersøgelsen strakte sig over så lang tid, eller var det meningen, at jeg skulle blive inde efter denne. Jeg var spændt, den dag jeg mødte op uden for militærhospitalets port sammen med en snes andre ansøgere. Så begyndte undersøgelse, og de varede hele formiddagen der på hospitalet, alt skulle undersøges, hvorefter vi blev lodset på T-B centralstationen, hvor undersøgelse fortsattes. Derefter blev vi ført ud på Holmen, hvor vi blev underkastet en del idrætsprøver som løb, kast, vægtløftning m. m., og så var vi endda ikke færdige, vi skulle også prøves i åndelige færdigheder som diktat, genfortælling og regning; men endelig sent ud på eftermiddagen var prøverne tilendebragt, og vi var kun en lille flok tilbage, der fik udleveret en »midlertidig antagelse til mathelev« med besked om, at vi kunne påregne at blive indkaldt i juli måned, og så fremt en fornyet lægeundersøgelse ikke viste, at vi havde pådraget os sygdomme i mellemtiden, kunne vi blive fast antaget.

Mødedagen kom, vi var 130 elever valgt ud af ca. 3000 ansøgere. Efter

Af H. Bjørnholdt-Sørensen.

endtligheder blev vi sejlet ud til Middelgrundsfortet midt i Øresund, hvor vi skulle gennemgå en tre måneders eksercerskole. Den var streng, men hvor havde man godt af at lære at stå på egne ben, efter den lange skoletid. Vi blev uddannet i ekcersits, roning, sømandsskab, militæruddannelse m. m. Herfra gik turen til artilleriskibet »Niels Juel«, som lå på Holmen. Her gennemgik vi en seks måneders artilleri- og signalskole, og endelig kom det spændende øjeblik, hvor vi skulle stikkes ud til vore fremtidige tjenestesteder og skibe, hvor vi fremtidig skulle forrette tjeneste.

- M. E. 120.
- Halløj!
- U-bådsdivisionen.

»Daphne«. I baggrunden »Henrik Gerner«.

Sammen med ni af mine kammerater blev jeg stukket ud til at gøre tjeneste ved flådens mest krævende og interessante division. Jeg var glad og spændt, da vi afmarcherede til vor fremtidige station, moderskibet for u-bådsbesætninger på Holmen, den gamle krydser »Hekla« fra 1890, der nu var ombygget til dette formål. Her ombord tilbragte vi hele vinteren med at blive uddannet til u-bådsgaster, og det var strenge prøvelser man skulle gennemgå.

Den første betingelse for at få lov til at sejle med disse både er at man har gennemgået en »tårnprøve«, d.v.s. udslusning fra en sunken u-båd. Øvelsen foregik i divisionens værkstedsbygning, hvor der var indrettet et tårn, ca. 5—6 meter højt og fyldt med vand, og i bunden af dette var en tro kopi af et u-bådstårn tilbygget.

Prøven foregik i tre etaper. Først blev man gjort bekendt med redningsapparatets brug og funktioner. Apparatet var den såkaldte »Drægervest«, der bestod af en lærredssæk, man havde om halsen, i forbindelse med denne var en fastgjort iltflaske med indhold til ca. ½ times forbrug, samt en kalipatron hvor igennem den udåndede luft passerede og blev rensed før den atter, blandet med ilt, fandt vej tilbage til sækken. Andedraget fandt sted gennem en slange, som mundedes ud i en gummisut, der blev fastspændt til munden ved en bag om nakken anbragt gummirem, for næsen fik man en klemme af gummi.

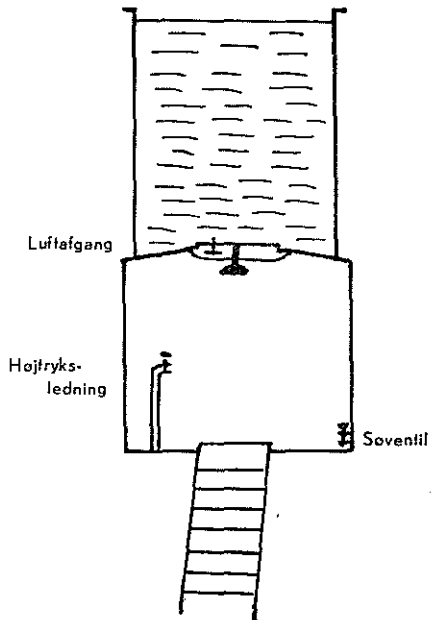
Således udrustet blev vi ved den første prøve sendt ned i tårnet fra oven, hvorefter vi af en lejder skulle gå ned i tårnets bund og finde forskellige effekter, der var kastet ned med det formål, at konstatere om vi var i stand til at bruge vesten og orientere os under vandet. For at hemme opdriften og lette ens bevægelse under vandet var et stort blylod anbragt imellem benene.

Det var en løjrlig fornemmelse at kunne trække vejret under vandet,

men behageligt var det ikke. Især efter at man forud var informeret om, at hvis man f. eks. tabte gummisutten, så var man færdig, idet hvis der trængte vand ned til kalipatronen, dannedes der syre, således at det var ensbetydende med at blive ædt op indvendig, hvis man tog sutten på igen. Ligeledes skulle man passe på at spæde ilt til hver 5. minut, da man eller ville besvime og dø af mangel på ilt, uden forudgående varsel. Således præpareret steg jeg til bunds og hentede stolt en stor skrueøgle op til overfladen. Første prøve bestået.

Et par dage senere iførte vi os atter vesten for at gå i gang med anden del af prøven. Denne gang skulle vi atter fra oven gå ned i det vandfyldte tårn, men denne gang var lugen til u-bådstårnet åbnet, og vi skulle helt ned i dette og finde en søventil, en luftafgang samt en højtryksventil. Øvelsen blev fulgt udefra gennem køjjer i tårnets vægge. Også denne prøve blev bestået, og nu var kun den sidste, men til gengæld også den værste tilbage.

Sidste prøve var en realistisk øvelse, idet vi skulle forestille os at befinde os i en sunken u-båd, hvorfor vi denne gang gik op i tårnet fra bunden. Nederste del af dette, u-bådstårnet, var tomt, og jeg begav mig op af lejdere og ind i dette, hvorefter lugen i bunden blev lukket, og jeg befandt mig nu i det lukkede tårn, der var ingen vej tilbage. Jeg åbnede for en søventil og en luftafgang, hvorefter vandet begyndte at stige i tårnet. Det steg langsomt op ad benene på mig, en uhyggelig fornemmelse, det var omtrent som når helten i en kriminalroman skulle druknes; der var kun en udvej, at tage det roligt, og gøre hvad man var blevet indprentet, men jeg skal villigt indrømme, at jeg blev lidt stakåndet da vandet krøb op ad benene, men jeg genfandt dog hurtigt mit normale åndedræt, da jeg vidste, at hvis jeg ikke trak vejret dybt, ville jeg ingen ilt få fra vesten. Da vandet nåede mig til brystet, dukkede jeg ned under vandet, for at prøve om vesten fungerede tilfredstillende. Det gjorde den, og jeg stillede mig så afventende, mens vandet efterhånden slog sammen om hovedet på mig, og jeg kunne høre luften boble ud. Da suset fra luftafgangen var ophørt, var jeg klar over at tårnet nu var fuldt af vand, og at trykket inde i tårnet var ligeså stort, som det var ude i »havet« over mig, følgelig var jeg i stand til at klatre op og åbne lugen over mig og stige til vejrs. Da jeg kom op til overfladen og glad klatrede op af tårnet, troede jeg, at jeg var færdig og havde bestået, men ak, jeg blev sendt til bunds igen, og måtte klatre ned i tårnet, videre ned i u-bådstårnet og lukke toplugen efter mig, hvorefter jeg ved hjælp af højtryksledningen skulle tømme dette for vand og gå ud af bundlugen. Jeg åbnede for højtrykket, efter at jeg havde lukket for luftafgangen, og vandet blev nu presset ud gennem søventilen og ud i »havet« igen, men ikke uden mén for mig. Jeg følte det som om hovedet skulle sprænges, da tromme-

hinderne blev presset ind i hovedet på mig, men det skulle blive værre endnu, for da tårnet var tomt, åbnede jeg lugen ned til »båden«, og det bevirkede, at trykket med eet blev udlignet, og mine trommehinder sprang på plads med et knald, som gjorde ondt i flere dage efter. Men min sidste prøve var bestået. Jeg var u-bådsgast.

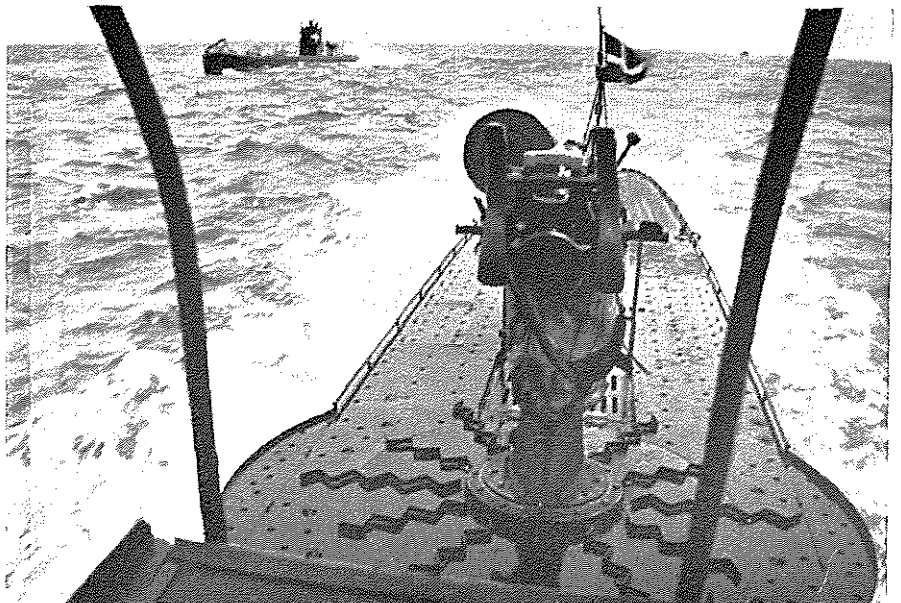
Jeg gennemgik så en tre måneders u-bådsskole, hvor jeg lærte så meget om u-både, syntes jeg selv, at jeg, hvis det ikke var for pengenes skyld, godt kunne have købt en af dem nu, og leget pirat i Sortehavet. Det var ikke småting man skulle vide om tanke, højtryksystemer, lavtryksystemer, torpedoer, periskopbetjening m. m., det svirrede rundt i hovedet på mig, så jeg drømte om u-både om natten. Men det var naturligvis nødvendigt at vide, hvad man havde med at gøre, for det kunne jo blive skæbnesvangert at dreje på en forkert ventil eller trække i et forkert håndgreb, og der var et virvar af dem.

Endelig var skolen overstået, og vi blev stukket ud til de tre u-både, der skulle rigges til til forårets øvelsetogt. Bådene var »Havfruen«, »Daphne« og »Rota«, en af hver type. Tilrigningen var en større historie, der blev malet og banket rust, der blev stuvet inventar og forbrugsgodt om bord, og der blev hentet kæder og trosser og kort og navigationgrej, og til sidst den store dag da kommandoen endelig skulle hejses, var det forbavsende at se, hvor smukke de tre både var blevet, i forhold til det udseende, de havde, da vi begyndte, da de havde ligget og var blevet rustne og snavsede af vinterens tæring. De var nymalede og skinnede om kap med solen, og når man gik ned i deres indre var de grimme ventiler og snavsede rør skjult af røde forhæng og ny maling, så de ligefrem var blevet hyggelige opholdsrum for besætningerne. Vi glædede os ligefrem til at komme af sted.

Efter endt stander- og kommandøhejsning begav vi os endelig over med vore køjesække ombord i bådene. Jeg var udstukket til yngste matros og kok ombord i u-båden »Daphne«. Den var bygget i 1925 på orlogsværftet og kunne sejle 13,5 knob over vandet og ca. 7 knob neddykket, det var jo ingen imponerende fart, sammenlignet med moderne både, men det var jo også en gammel »nymfe«. Der var som ventet ikke meget plads, et lille skab til hver mand, hvor der var plads til tandbørste og sæbe, så måtte vi ellers anbringe vort tøj under hynderne i køjen, så det så ikke alt for nypresset ud, når vi tog det på.

Jeg skulle være kok, jeg havde medlidenhed med den øvrige besætning, for det eneste kokkearbejde, jeg havde udført i min tid, var at koge vand til kaffe. Men arbejdet bestod da gudske lov kun i at hente madden i moderskibet og servere den. Jeg fik dog det hverv at koge æg om morgenen til morgenmaden, og det blev naturligvis en fiasko den første

Fortsettes side 19

På vej over Kattegat.

SIDEN SIDST

FOTO: RUBÆK - FLEMMING JENSEN - LARS HANSEN OG T. WENNEBERG

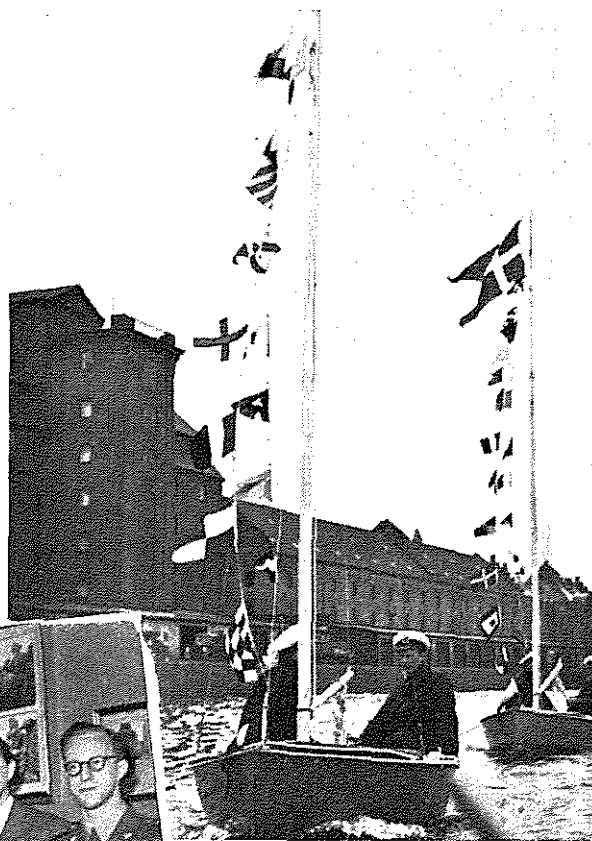
Chefen for W. A. C., colonel Hallaren, har aflagt besøg i Danmark. Obersten blev i forsvarsministeriet modtaget af departementschef E. Lindgren.

De ca. 60 deltagere i det første kursus ved Nato Defensen Lemonnier er her fotograferet sammen med den danske udenrigsminister og oberst E. T. C. von Freis (søværvevåbnet) og kommandørkaptajn E. J. Saabye (søværvevåbnet).

For de mange hundrede ansøgere til mathskolerne for de 16-17 årige har der været afholdt psykotekniske prøver i Kastellet. Her overvårer formanden for den militærpsykologiske arbejdsgruppe, oberstløjtnant Helge Klint, en af prøverne.

← Det af forsvarsministeren nedsatte udvalg skal fremkomme med forslag til hensigtsmæssig udnyttelse af den de den forlængede tjenestetid, der ikke går til egentlig militær tjeneste, holdt 15. maj sit første møde.

Paris har besøgt København. Skoleche-
re; fra v. ambassaderåd Birger Kro-
(), oberstløjtnant K. R. Ramberg (fly-

Flyvermatherne Peder Bundgaard Andersen (t. v.) og Kai Holm Andersen har under
et uddannelsesophold i U.S.A. opnået karakteren »Superior« som de to eneste europæere.

ørgfondet har skænket søofficerskolen to
joller, der blev søsat lørdag den 10. maj.

«Siger Danske» hejste den 12. maj kommando som
leskib for ca. 40 kadetter. Her taler chefen, komman-
kaptajn K. H. Seehusen til kadetterne.

Københavns Kommandant,
generalmajor F. L. Hvalkof,
nedlagde på forsvarets veg-
ne krans i mindelunden
den 5. maj. Den 6. maj ned-
lagde generalen en krans
ved mindesmærket på hjør-
net af Jagtvej og Hiort Lo-
renzensgade, hvor tre mand
fra brigaden faldt den 6.
maj.

Flyvevåbnet mindedes sine
faldne ved en parade på
»Flyvestation Værlose« den
5. maj. Her nedlægger sta-
tionschefen, oberstløjtnant
Michael Hansen, en krans
ved mindstenen (øverst tv.)

Søndag den 4. maj afsløre-
des i kolonnaden ved Ama-
lienborg mindevæg for kor-
poral Paul Møllgaard og
politibetjent Arvid Georg
Andersson. Afsløringen blev
foretaget af tronfølgeren,
prins Knud.

Medborgerundervisning i Norge og Sverige

Af kontorchef G. Jerichau.

I 1946—47 indførte man i det norske forsvar en obligatorisk undervisning i norsk og samfundslære. Ved den norske brigade i Tyskland har denne undervisning siden da været gennemført som et fast led i tjenesten (i lighed med, hvad tilfældet er ved den danske brigade, det danske kommando i Tyskland). Inden for landets egne grænser er det på grund af mangel på kvalificerede undervisere, og tildels på grund af lokalemangel, endnu ikke lykkedes at gennemføre den ved alle tjenestesteder. I planen for undervisningen regner man med, at der så vidt muligt skal gives 6 timers undervisning om ugen, og at der ialt i løbet af tjenestetiden skal undervises ca. 50 timer i norsk og ca. 70 timer i samfundslære. Der skal så vidt muligt undervises i hold på ikke over 30 mand, og undervisningen lægges i dobbelttimer à 2 gange 45 minutter med en kort pause imellem. Det er fastsat, at man i de tilfælde, hvor fuld gennemførelse på grund af manglende lærere etc. ikke er mulig, må indskrænke eller stryge undervisningen i norsk til fordel for undervisningen i samfundslære.

I Sverige indførte man allerede i 1941—42 medborgerundervisning i forsvaret. Denne undervisning er efter den nugældende undervisningsplan lagt således til rette, at den omfatter ca. 40 timer, der fordeles nogenlunde jævnt over de tre første perioder af den militære uddannelse, medens der i den sidste periode kun gives et par timer.

Undervisningen opdeles i følgende hovedgrupper:

Soldatorientering	9 timer
Samhällslära	20 -
Försvarsopplysning	11 -

»Soldatorientering«s formål er at bibringe soldaten forståelse for den militære tjeneste og dens former. Den indeholder bl. a. emnerne Det militære miljø og Demokrati og disciplin, og disse emner skal så vidt muligt behandles af kompagnichefen (eller tilsvarende) i form af »Truppsamtal«; endvidere emner som uddannelsens formål og tilrettelæggelse og garnisonen og dens hjemegn.

Undervisningen i »Samhällslära« har til formål at vække de værnepligtige til aktiv interesse og forståelse for medborgerforhold og at give dem et billede af svensk medborgerskab og samfundsliv. Denne undervisning omfatter som nævnt 20 timer, fordelt på følgende emner: Individ og samfund, Demokrati og diktatur, Hvordan styres vort land, Samfundets og den enkeltes økonomi; Statens administration, indtægter og udgifter; Individet, loven og domstolene; Kommunens opgaver, Vor sociale tryghed; De folkelige bevægelser og foreningslivet; Livsanskuelser; Skole, uddannelse og erhvervsvalg; Arbejdsmarkedsundersøgelser og erhvervsvejledning.

Foruden denne egentlige undervisning regnes der med afholdelse af supplerende (eller grundlæggende) foredrag om almene medborgerlige pligter og rettigheder, om livsanskuelsesspørgsmål og om indenrigspolitiske, udenrigspolitiske og økonomiske emner.

Den tredje hovedgruppe, »Försvarsopplysning«, har som formål at bibringe forståelse for, hvorfor landet må kunne forsvares, og hvorledes det bør forsvares. Emnerne er her bl. a.: Moderne kampmidler og deres virkninger, Den udenrigspolitiske situation, Hvorledes kan Sverige forsva-

res, Hjælp ikke sabotøren og spionen, »Vad gör Karlsson om kriget kommer?«. Derudover er det bestemt, at de værnepligtige fortløbende skal holdes orienteret om væsentlige ændringer i den udenrigs- og militærpolitiske situation. Oet fremhæves, at forsvarsoplysningen skal bygge direkte på den almindelige samfundslære, og at den skal være objektiv.

Bortset fra, at enkelte foredrag holdes af civile foredragsholdere, gives hele undervisningen af befalingsmænd, så vidt muligt tilhørende den pågældende underafdeling (afdeling) eller tilsvarende.

For at lette befalingsmændene i dette arbejde udsender man til tjenestestederne egnede bøger og andet studiemateriale, og man lader for de forskellige emner udarbejde særlige vejledninger, der indeholder en koncentreret gennemgang af emnet med oplysning om de væsentlige sagforhold, og som desuden giver litteraturhenvisninger, henvisninger til egnet hjælpemateriale (film, billedbånd, plancher o.s.v.) samt forslag til, hvordan den eller de pågældende undervisningstimer kan tilrettelægges.

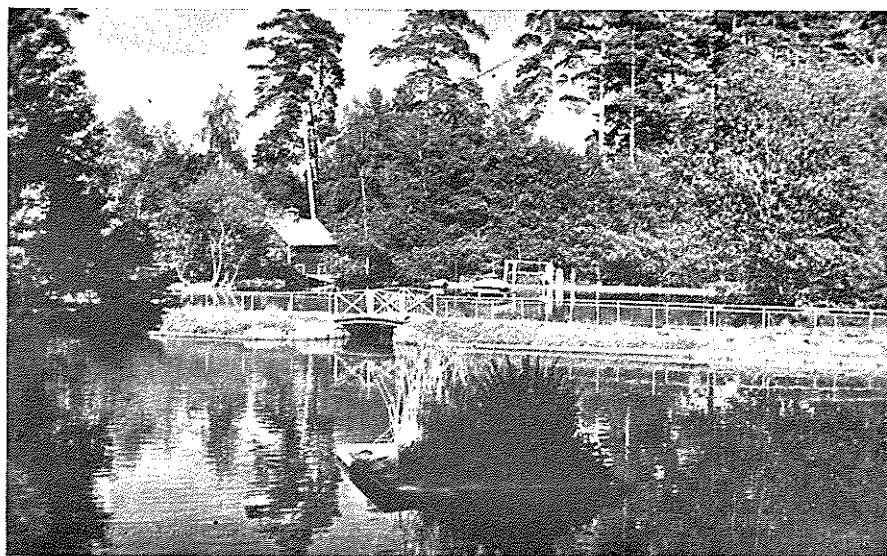
Men denne støtte ville ikke være tilstrækkelig i sig selv. På befalingsmandsskolerne tager man i betragtning, at befalingsmanden senere skal kunne undervise i disse emner. Og derudover afholder man jævnligt forskellige steder i andet »Kursus for militære lærere i medborgerkundskab«.

Et sådant kursus afholdtes i ugen 5.—10. maj 1952 ved Kungl. Livgrenadjärregementet. Blandt de ca. 25 kursusedtagere var foruden livgrenadjärregementet 6—7 andre afdelinger repræsenteret, og desuden havde den svenske forsvarsstab givet tilladelse til, at kaptajn P. Hafström og kontorchef G. Jerichau fra det danske forsvars velfærdstjeneste deltog i kurset.

Hovedvægten i dette kursus lå på det pædagogisk-metodiske. Man søgte gennem praktiske øvelser at anvise veje og midler til at få de værnepligtige aktivt med i undervisningen og til at gøre dem interesserede i de emner, der behandles.

En væsentlig del af udbyttet for de danske deltagere var det imidlertid gennem selve kurset og gennem personligt samvær i den knappe fritid at mærke de positive interesse, hvormed deltagerne arbejdede med spørgsmålene og gik ind for denne undervisning. Man fik indtryk af, at der i de første år havde været en ret stor skepsis over for medborgerundervisningen, men at nu de fleste befalingsmænd betragter den som et for såvel hele samfundet som for forsvaret værdifuldt led i uddannelsen af mandskabet, og at de værdsætter den øgede kontakt med og forståelse af både mandskabet og den civile del af samfundet, som de får gennem arbejdet med denne undervisning.

Indtrykket af, at man ved hvad det betyder, at den enkelte mand forstår hvad meningen er med forsvaret i og for det demokratiske samfund, at han kender sin plads i helheden, og at han

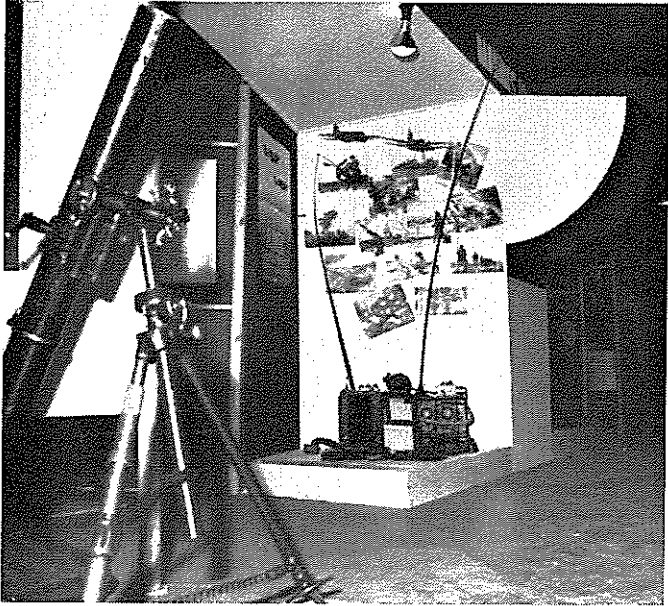
Fra Kungl. Livgrenadjärregementets kaserne.

Fortsættes side 26

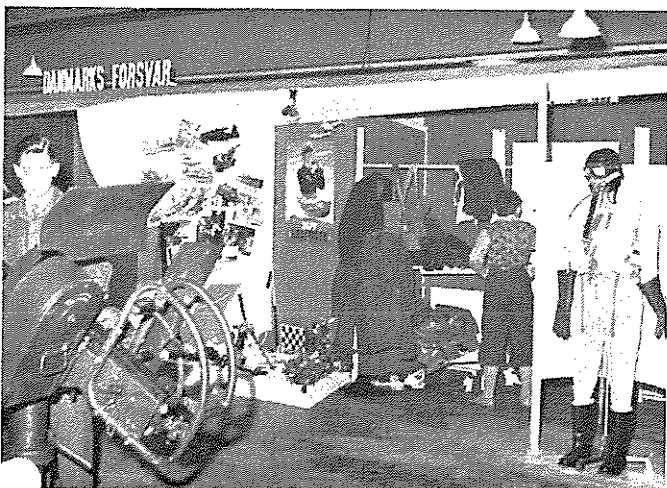
Som en optakt til 650 års jubilæumsfestlighederne i Randers arrangerede byens ungdomsnævn og Faglig ungdom i Randers i dagene 10. til 14. maj en erhvervsoplysningsudstilling under mottoet: »Hvad vil du være?«

Udstillingen blev åbnet af arbejds- og socialminister Poul Sørensen, der i sin åbningstale bl. a. slog fast, at det ikke alene for den enkelte, men også for samfundet som helhed er af største betydning, at de unge finder den rette hylde; alle med indblik i arbejdslivets problemer er derfor enige om, at arbejdet med erhvervsvejledning og -oplysning må intensiveres og udstrækkes til at omfatte hele landet.

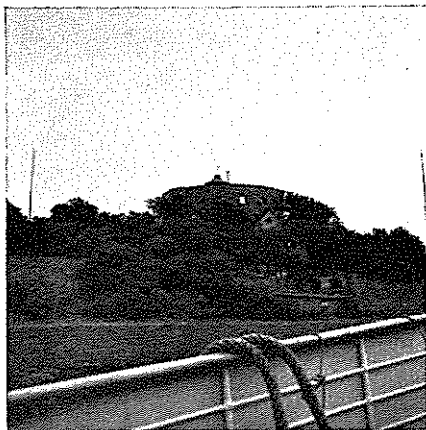
I udstillingens ca. 50 stands vises der et bredt udsnit af erhvervsmulighederne inden for håndværk og industri, handel, kontor og søfart, og et særligt afsnit af udstillingen viste de hertil knyttede faglige skoler og kursus o. s. v. Desuden var naturligvis etaterne repræsenteret, og vi bringer her nogle optagelser fra forsvarrets stand, hvor der gennem billeder, tekster og skematiske planer blev gjort rede for befalingsmandsuddannelsen af de forskellige linier inden for de tre værn, inden for krigsmateriefforvaltningen, intendan-turkorpset o. s. v. Derudover bragtes de væsentligste oplysninger om optagelse i lægdsrullen, fremstilling på session og om forholdene i forbindelse med indkaldelse til aftjening af værnepligt og til omskoling.

Som et led i udstillingen foranstaltedes der en stærkt besøgt personlig erhvervsvejledning ved fagfolk; forsvaret var her repræsenteret ved fire officerer og en embedsmand fra udskrivningsvæsenet i Århus. Man regner med, at mellem 150 og 200 unge mennesker benyttede sig af lejligheden til at få svar på deres spørgsmål om forhold vedrørende værnene.

FÆSTNINGEN CHRISTIANSØ'S HISTORIE I KORTE TRÆK

Af sekondløjtnant H. V. Jørgensen

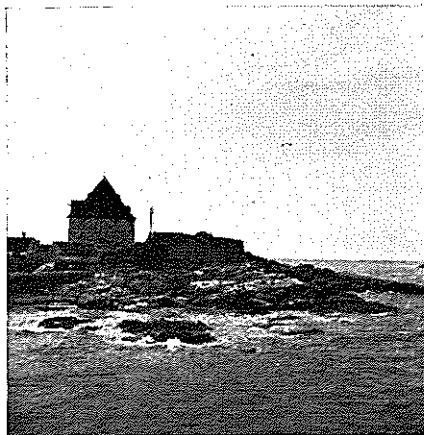
Store Tårn på Christiansø. Kernen i den gamle fæstning med forsvar til alle sider.

VED fredsslutningen i Roskilde den 26. januar 1658 måtte Danmark afstå Skåne, Halland og Blekinge samt Bohus Len og Bornholm til Sverige. Hermed havde den danske flåde mistet alle sine støttepunkter i Østersøen. I december samme år kæmpede bornholmerne sig tilbage til Danmark ved en godt ledet og heldigt gennemført opstand, og nu var der igen mulighed for at skabe den danske østersøflåde en god basis. Man må her huske, at Sverige den gang havde besiddelser i Nordtyskland, hvortil forbindelseslinierne gik gennem de bornholmske farvande.

I de følgende år blev den ene sagkyndige kommission efter den anden sendt til de bornholmske farvande for at se på forholdene og udarbejde planer til en ny orlogshavn. Således kom i 1662 den berømte hollandske ingeniørofficer, oberst H. Ruse (kendt fra planlægningen af Kastellet i København) til Bornholm og foretog en tur langs kysterne. De eneste steder, han fandt egnede, var Hammersøen, der ved en kanal skulde sættes i forbindelse med havet, og Ertholmene. (Umiddelbart før første verdenskrig lagde kejser Vilhelm og hans stab også planer om at omdanne Hammersøen til en u-bådsbase). Senere kommissioner fandt også fiskerlejet Arnager på Bornholms sydkyst velegnet, men da man i vinteren 1683—84 forsøgte at lade en fregat overvintre her, gik det hverken værre eller bedre, end at den forliste.

Så i 1684 tog man en beslutning. Admiral Niels Juul og hans broder havde set på Ertholmene og fundet dem velegnede. Havnen (sundet mellem øerne) var til at anløbe under alle vind- og vejrforhold, og der var dybt vand med flad klippebund lige ind til kysten, hvorfor det ville være umuligt for fjendtlige orlogsmænd at ankre op og foretage en beskydning af kysten og fæstningen. Allerede dronning Margrethe havde omkring år 1397 haft planer om at gøre Ertholmene til flådebasis for at ave fæljejbrødrene, men derefter lå øerne igen upåagtede hen, kun benyttet som landingsplads for de bornholmske fiskere, der i sommerhalvåret flyttede derover med hele deres familie for at være nærmere deres fangstpladser. Resten af året var øerne ubeboet.

Den 19. juni 1684 lagdes grundstenen til Store Tårn, der skulle være fæstningens kærne. De første planer gik ud på, at havnen (sundet mellem øerne) skulde forsvares af to batterier ved det sydlige indløb og af to batterier ved det nordlige. Endvidere anlagde man et batteri på Christiansø's højtliggende sydspids og et batteri ved en vig på øens østside for at hindre fjenden i at gøre landgang her og derved falde havnens forsvarsværker i ryggen. Stenvoldene til batterierne blev bygget af sten, der sprængtes løs på stedet og stablet op

Lille Tårn på Frederikssø, som skulle sparre farvandet mellem Frederikssø og Græsholmen.

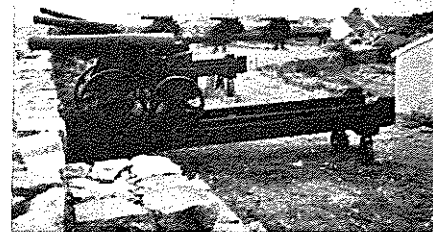
uden anvendelse af mørtel. Batterierne var åbne bagtil og skulle her dækkes af Store Tårn. Stenvoldene blev sat fortrinligt, hvilket sikkert skyldes, at de 230 norske og 50 bornholmske soldater fra deres hjemegn var vant til dette arbejde. Året efter påbegyndtes Lille Tårn på Frederikssø, hvorved også sundet mellem Græsholmen og Frederikssø kunne tages under ild.

Omtrent i denne skikkelse stod fæstningen i godt og vel hundrede år. Vi regnede den for næsten uindtagelig, så det var en stille tid med undtagelse af årene 1710—20, d. v. s. under den store nordiske krig, da en eskadre havde basis her for at afskære Sveriges forbindelser med dets besiddelser i Nordtyskland. Selv Tordenskjold opererede flere gange fra øerne, og vor daværende allierede, czar Peter den Store besøgte fæstningen i august 1916.

Ved englandskrigens begyndelse oprandt for fæstningen en storhedstid, hvor den kom til at tjene som basis og tilflugtssted for de danske krigs- og kaperfartøjer i Østersøen, hvor de i høj grad generede den en-

gelske handel på Balticum. Bornholmske kapere opererede med stort held fra øerne og opbragte jævnlig rigtladede engelske og svenske handelskibe. Til sidst virkede denne kapervirksomhed for generende for den engelske og svenske handel i Østersøen, og den 24. oktober 1808 prøvede englænderne at sætte en stopper for den. Medens havnen lå fuld af såvel kaperfartøjer som hele 30 priser (opbragte fjendtlige handelsfartøjer), kom en engelsk flotille, hvori indgik både lineskibe og bombarderfregatter såvel som mindre enheder under admiral Saumarez og lagde sig øst for øgruppen, hvor de åbnede ilden. I begyndelsen gik fjendens bomber over øerne og faldt i vandet på den anden side, men efterhånden fik de skytset bedre indstillet, og nu faldt træfferne i havneområdet og i fæstningsanlæggene. Her viste det sig, hvor farligt det er at benytte sten til dækværn. Fjendens bomber rikochetterede på den faste klippe og bøjede af i alle mulige retninger, og fra træfferne i stenvoldene røg stensplinter omkring og gjorde det næsten uudholdeligt for besætningerne at opholde sig i batterierne. Bombardementet varede i fem timer, og der faldt over 300 bomber i fæstningen. Fæstningens skyts kunne derimod ikke nå fjendens skibe. Der fandtes en gammel 100 punnds haubitser, som man mente kunne nå fjenden, men da man som sidste udvej ville anvende den, sprængtes den og lemlæstede sit betjeningsmandskab. Under dette bombardement blev ialt 6 svenske krigsfanger samt en kone dræbt og 15 mand af besætningen såret, deriblandt fæstningens kommandant Johan von Kohl. De 6 svenske fanger sad under bombardementet i et skur på havnen og spil-

Fortsettes side 22

Kongens Bastion, hvis kanoner peger faretruende mod farvandet mellem fæstningen og Bornholm. I baggrunden ses de gamle kasernebygninger der minder om Nyboder.

Bibliotekerne og forsvaret...

Fortsat fra side 4

Det siger sig selv, at en lille by på ca. 10.000 indbyggere ikke biblioteksmæssigt kan klare det behov, der vil opstå, når man får en belægning på 1000 eller 2000 mand. En udlånsamling for soldaterne vil kræve 1 à 2 bind pr. mand, og en bog koster for tiden 18—19 kr. pr. bind.

I Sverige har man fornylig gjort sine beregninger over, hvad det hele apparat vil koste, og efter en officiel udtalelse af försvarsstabschefen anses en sum af 7 svenske kr. som nødvendig. Så vidt jeg forstår, vil der i 1953 her i landet være et samlet kontingent af værnepligtige på 30.000 mand. Det vil altså sige, at den danske stat, om det svenske forslag skal kunne realiseres også her, må udrede ialt ca. 280.000 danske kr. om året til det samlede biblioteksarbejde blandt vore soldater. På forsvarsbudgettet forekommer beløbet vel heller ikke overvældende.

Endelig vil jeg også tro, at ligesom det er nødvendigt, at faguddannede bibliotekarere besøger arbejdet ude i marken, må der en biblioteksmæssigt skolet mand eller kvinde i spidsen for det administrativt-tekniske arbejde i selve centret for det hele, forsvarets velfærdstjeneste, folk og værn — ganske som man har det i Sverige, hvor det hele militære biblioteksvæsen er centraliseret under militæret selv og teknisk set ledet af en stabsbibliotekar.

Det er naturligvis ikke sådan, at jeg tror, at biblioteksarbejdet er det eneste område, der har nogen betydning for soldaternes beskæftigelse i fritiden. Der er jo meget andet af oplysningsmæssigt og af praktisk betonet arbejde, der kommer i betragtning, men jeg vil mene, at den mulighed, der her foreligger for at sætte den unge mand ind i et selvstændigt åndeligt arbejde, er en af de bedste, vi har, og vel egnet til at præge ham for livet, til allerstørste gavn for befolkningens udvikling i de kommende tider, hvor mængder af massehypnotiserende påvirkning af lav underholdningsmæssig karakter vil kunne forfladige ungdommen og direkte hindre den i at skaffe sig tid til det værdifuldeste af alt, individets selv-

stændige liv med kendskab til og respekt for andres meninger på sundt demokratisk grundlag.

Langs den kolde krigs front

Fortsat fra side 9

Alligevel har kravet om reformer presset på, selv om nationalistpartiet Néo-Destour indtil for nylig har været ret mådeholdent. I juni 1950 forelagde den franske generalresident derfor beyen en række reformforslag og gik med til en ny regering under Sidi M'Hamed Chenik. Frankrig akcepterede desuden Tunis' selvstyre som et endeligt mål og blev enig med nationalisterne om, hvorledes udviklingen herimod dette mål skulle aftrappes.

Forhandlingerne om de lovede reformer endte imidlertid i løbet af et årstid i en blindgyde, bl. a. fordi de franske tunesere holdt på blandede repræsentation til byråd o. lign. ligesom i Marokko, medens tuneserne selv holdt på forholdstalsvalg, der jo ville give dem hele magten.

På et tidspunkt, da premierminister Pinay havde nok at gøre med at bjerge livet for sin regering i Paris, synes det derefter, som om de franske tunesere har brugt deres indflydelse i moderlandet. I hvert fald huggede generalresidenten i Tunis pludselig knuden over ved at stille forslag, der var væsentligt ringere, end hvad man hidtil mente at være blevet enige om. Han arresterede samtidig regeringens mest fremtrædende medlemmer samt nationalisternes fører Habib Bourguiba og tvang beyen til at danne en ny regering under den franskvenlige tuneser Baccouche. En »stærk« politik havde endnu en gang »sejret« — men intet problem løst.

I verdenspolitikens tegn.

Den nationalistiske og panarabiske uro, der stadig bobler op til overfladen fra afrikapolitikens rødglødende indre, støttes naturligvis af den arabiske liga i det mellemste østen og af sovjetagenter, der oftest er formummet som nationalist. — At senuissistammens fyrste, som løn for sine for tjenester under 2. verdenskrig, er blevet konge over det tidligere italienske Tripolis samt Cyrenaika har yderligere givet de panarabiske nationa-

lister et eksempel til efterfølgelse at pege på — selv om Tripolis reelt er et vestmagts-protectorat og en vældig base for det, især amerikanske, flyvevåben, der herfra har Kaukasus' olie og det sydlige Urals industri inden for effektiv rækkevidde.

Derfor er Nordafrika — langs det vitalt vigtige Middelhav — i dag et storpolitisk spørgsmål, der kun kan løses i takt med spørgsmålene i det mellemste østen. — Det er med andre ord nok i første række Frankrig, der skal søge bragt orden i sit nordafrikanske hus. Men hverken Paris, Tunis, Alger eller Marokko står længere frit.

Der er visse grænser for en »stærk«, fransk politik, som vestmagterne ikke kan lade Paris overskride af hensyn til araberne andet steds. Men på den anden side er der også grænser for, i hvor høj grad de kan lade Marokko, Tunis og Alger sejle deres egen sø.

Thi disse områder samt det mellemste østen og resten af Afrika, er nu engang af vital betydning for den vestlige verdens forsvar og eksistens.

På togt med danske u-både...

Fortsat fra side 13

dag; næstkommanderendes æg skulle være blødkogt og det fik 10 minutter, så det fik en underlig blågrå farve. Jeg skal undlade at skrive, hvad han sagde, men der var noget med, at jeg skulle få lov til at holde »Daphne« for næsen første gang vi dykkede.

Det var en dejlig forårsmorgen, vi stod ud af Københavns havn for at begive os ud på første del af togtet. I spidsen sejlede »Beskytteren« som moderskib, og i kølvandsorden fulgte så de tre u-både »Havfruen«, »Daphne« og »Rota«. Det var herligt vejr, solen skinnede i de nymalede både, og hovedparten af besætningerne havde taget plads oppe i tårnet for at vinke farvel til byen.

Det blæste ret kraftigt og søerne vaskede uafladeligt ind over u-bådernes dæk, så det var en fugtig omgang, når den stakkels udkig fik ordre til at »klare flaget« i agterenden af båden. Vi stod nordpå op gennem sundet, og bådene boltrede sig rigtigt i deres rette element, det var som dyr, der hele vinteren havde været spær-

Ett medel för Anti - BAKTERIEKRIGET

F-tal typ C.M.C. världspatent

är ett färgämne, som utvinnes av tjäre, vilken efter 40 olika stadier förvandlas till F-tal, ett desinficerande renings- och tvättmedel — T. ex. visade en undersökning av tvättvatten tillsatt med två eller sulfonerande oljeförbindelser ett fruktansvärt förhållande: ca. 5.000.000 bakterier fanns på ett knappålshuvuds storlek — Däremot visade tvättning företagen i vatten tillsatt med 0,5 % F-tal typ C.M.C. att både golv, porslin och metalldelar hade blivit i det närmaste sterila

GUG AKTIEBOLAG
GÖTEBORG

Generalagent för Danmark:
O. R. S. I., Skindergade 19, Köpenhamn
Tel. By. 1267 - 7567

ret inde, og nu var blevet lukket ud i friheden. Snart passerede vi Kronborg, og var ude i Kattegat, og nu var det knap så spændende, for en u-båd er jo ikke just den bedste båd at være lukket nede i for vordende søfolk, der endnu ikke har fået rystet landjorden af sig. U-bådens cigarformede skrog befinder sig jo netop i de lag vand, der bevæger sig, og det bliver derfor kastet rundt som en tændstikæske i de ret høje søer, og da båden er totalt lukket, med undtagelse af den lille luge i tårnet, er der ikke særlig rart, især da der samtidig er en stank af solarolie fra dieselmotorerne, så det varede ikke længe, inden jeg led alle søsygens kvaler.

Turen gik til Isefjorden eller kravlegården, som vi kaldte den, da det var det eneste sted, tyskerne tillod den danske flåde at operere, når de skulle holde skydeøvelse m. m.

Jeg havde det som sagt ikke godt, og da vi stadig sejlede nordpå mod Hesselø i stedet for at dreje ned mod Isefjorden, var jeg overbevist om, at det kun var for at drille mig; jeg fik dog senere at vide, at chefen var uden skyld, da vi var nødt til at følge den minestrøgne rende. Endelig stævnedes vi ned imod Isefjorden, flotillens første mål, og snart ankrede vi op i Nykøbing bugt.

Allerede næste dag startede vi på øvelserne, og det første var naturligvis en dykning, som jeg ganske kort skal beskrive.

Chefen varskoer fra broen ned til bådens forskellige rum gennem tale-

rør ordren: »Klar til dykning«, og snart lyder gentagelsen fra de forskellige rum op til broen, alle folk indtager de pladser, de nu har fået stukket ud under dykningen i torpedorum, mandskobsrum, kommandorum, og i dieselmotorrummet kobles der om fra dieselmotor til elektromotor. Bådsmanden og matroserne gør klar til dykning på dækket ved at efterspænde alle luger og de såkaldte svitzerstudse, hvorigennem bådens forskellige rum kan tilføres luft fra overfladen. De forsvinder så ned igen med tårnlugen ned til deres pladser i kommandorummet. Chefen sørger for at alt bliver ryddet på broen, at talerørene bliver lukkede, og at kort og navigationsgrej kommer ned af vejen, og endelig at styremidlerne bliver koblet om til kommandorummet. Så kryber han som sidste mand ned gennem lugen og lukker denne, indtager sin plads ved agterste periskop, og efter at dette er beordret op, tager han et »lock« horisonten rundt for at se, om der er fri bane. Så kommanderer han »Åbne«, en ordre som 1. mester videresender til de forskellige rum, hvorefter de forskellige tanke åbnes og båden forsvinder fra overfladen; den synker så til luftafgangene fra de forskellige tanke lukkes, og den er da klar til »udblæsning, d. v. s. at der kan sættes højtryk på de forskellige tanke, således at båden atter kan dykke ud. Under vandet sejler båden gerne i periskophøjde, hvilket vil sige ca. 10—12 meters dybde, således at man kan bruge periskoperne. Hvis båden er næse- eller

haletung kan den trimmes, hvilket vil sige, at der lukkes vand fra en forreste trimtank til en agterste, eller omvendt.

Efter at have sejlet lidt rundt under havet skal vi atter op til overfladen, i kommandorummet er der travlhed, chefen betjener periskoperne og tager observationer, næstkommanderende navigerer, bådsmanden og 1. matrosen passer dybde og sideror, jeg står bagved tårnet og passer hjælpetanke og sørger for at periskopet kommer op eller ned alt efter chefens ordre. 1. mester har sin plads ved »Edderkoppen«, en sarrmensat kobbel talerørstragte, hvor han sender ordrer ud til bådens forskellige rum. Rundt i disse rum står hvert besætningsmedlem på sin betroede post, alle lige ansvarsfulde, alt afhænger af om hver mand nu udfylder det hverv han er sat til at betjene.

Nu lyder ordren fra chefen til uddykning, 1. mester sætter tryk på tankene og vi stiger atter op til overfladen. Båden dykker ud af vandet som et søuhyre, med vandet fossende ud af overbygningens og tårnets sluseporte. Chefen tager lige et kig horisonten rundt, for at se om der rider en fiskerbåd på dækket eller om vi har et bundgarn på næsen, for her i »kravlegården« kan en u-båd blive udsat for lidt af hvert. Men alt er i orden og vi myldrer snart op på dækket og trækker vejret befriet.

Tiden går nu rask med torpedo- skydninger og dykkeøvelser og an-

Fortsettes side 26

Bryggeriet **STJERNEN**

Øl og Mineralvande

Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse

AKTIESELSKABET

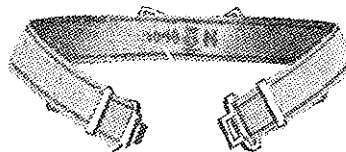
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

KØBENHAVN F.

**DANSK - OVERSØISK
MOTOR INDUSTRI A/S**

(DOMI)

Glostrup

REGLEMENTERET
**FELTLIVREM
M. 1945**

2 størrelser Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulderremspær med forlængerstykker, korttasker, gamacher og paksække.

Kongens Nytorv København K.

Guldtrækkeri, stuen

FRA SKIB OG KASERNE

250 gymnasiaster får luftdåben

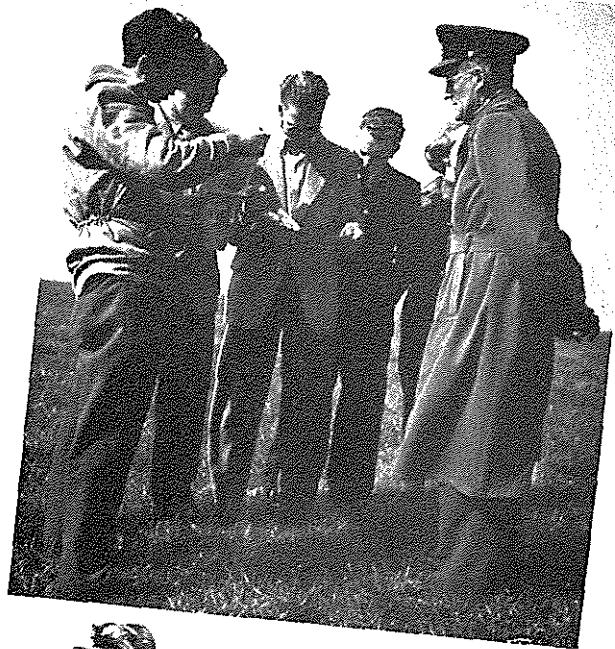
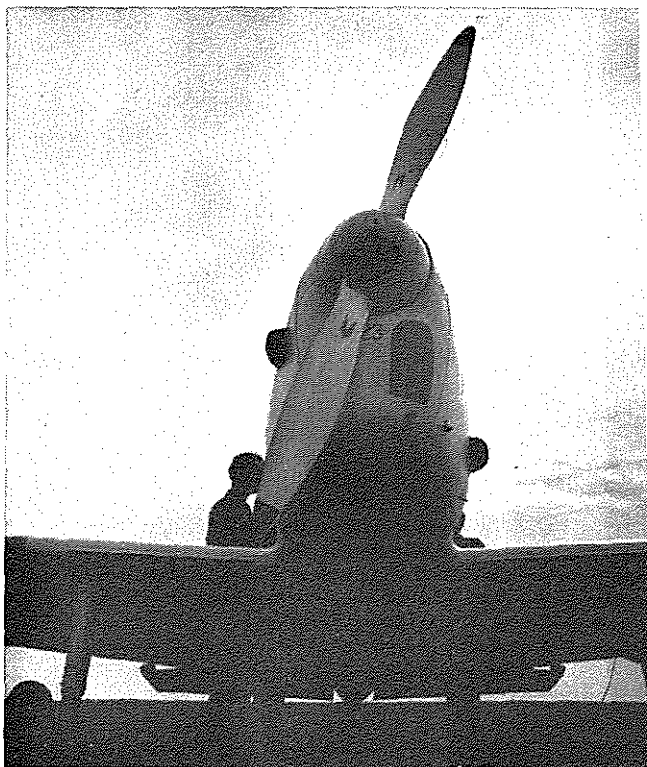
Ad forskellige veje arbejder flyvevåbnet for tiden med at udbrede kendskabet til flyvevåbnet blandt den ungdom, der står overfor at skulle vælge beskæftigelse. Plakater og foldere er sendt ud, og i begyndelsen af maj gjorde man fra flyvestation Avnø ad anden vej et fremstød for at gøre ungdommen air-minded, idet man forlod teorien og gik over til praksis, nemlig ved ligefremt at tage de unge mennesker med i luften.

Det nye fremstød var lagt i hænderne på chefen for flyvestation Avnø, kaptajn H. Hummelgaard. Kaptajnen rettede først henvendelse til rektorerne ved gymnasierne i en række af de byer, der har flyveplads, med anmodning om at meddele de mandlige elever i 2. og 3. g., at en række luftfartøjer fra elementærflyveskolen på Avnø ville komme til byen og at der var lejlighed for eleverne til at få noget at vide om luftvåbnet både i teori og praksis.

4. og 5. maj fandt turen sted. Kaptajn Hummelgaard og 16 af hans instruktører og teknikere ofrede deres week-end på sagen, og med 9 skolemaskiner — 3 KZ II, 3 Chipmonks og 3 KZ VII — besøgte man, fordelt på to hold, Knivholt flyveplads ved Aarhus, Beldringe flyveplads ved Odense, Esbjerg flyveplads og Skrydstrup flyveplads.

Ideen viste sig hurtigt at være en stor succes. Gymnasieeleverne strømmede til overalt, et enkelt sted i så stort antal, at man måtte rationere flyveturene, mens man ellers bestræbte sig at få samtlige interesserede i luften. I alt fik omkring 250 gymnasiaster landet over deres luftdåb, ligesom de fik luftfartøjerne forklaret og fik besvaret deres spørgsmål vedrørende mulighederne for at skabe sig en løbebane inden for flyvevåbnet.

Det bedste bevis på, at ideen har slået an, er, at der allerede mandagen efter forelå de første anmodninger om optagelsesbegøring, og siden er anmodningerne hver dag indløbet i en jævn strøm, der formentlig, når studentereksamen snart er overstået vil resultere i et stort antal ansøgninger.

1. Der kan være en egen blid stemning selv over et billede af et militært luftfartøj som chipmonk'en her.
2. Chefen for flyvestation Avnø, kaptajn H. Hummelgaard, besvarer spørgsmålene fra gymnasiasterne.
3. I kø for at blive skrevet op til flyveturen.
4. Sådan ser den ud indeni.
5. I fuld udrigning på vej til luftdåben.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

En mønt under masten.

Da den amerikanske destroyer »Shelton« sidste eftersommer fik en ny trefodsmast om bord, lagde skibets chef en mønt under denne og genoplivede dermed en gammel tradition. I sejlskibstiden lagde man nemlig ved bisættelser til søs en skilling i munden på den døde, så han selv kunne betale færgemanden Charon for sejladsen til dødsriget. Lå der imidlertid en mønt under masten, var der betalt for hele besætningen ved skibets eventuelle forlis. Traditionen foreskriver, at den mønt, der lægges under masten, skal være af samme årgang som masten selv. I tilfældet »Shelton« kunne en mønt fra 1951 dog ikke fremskaffes i hele San Francisco og destroyeren måtte derfor nøjes med et pengestykke fra 1950.

Tidlig mørklægning.

Under kanonbådskrigen mod englænderne blev det herhjemme bestemt, at alle vinduer, som vendte ud mod søen, skulle blændes. Skete dette ikke, vankede der bødestraffe, og i gentagelsestilfælde blev synderne straffet med forbedringshus.

Skud ved solnedgang.

Flaget ved Søværnets Kaserne hales ned hver aften ved solnedgang på et bestemt signal, nemlig et kanon-skud. Dette solnedgangs-skud er en

gammel tradition, som har følgende oprindelse: I gamle dage var kanonerne og krudtet ikke så pålidelige som nu. Man kunne meget let risikere, at kanonen kikkede, hvis der om natten blev brug for den. Derfor forvissede man sig om, at våbnet var i orden ved om aftenen at skyde et prøveskud. Det er dette skud, som er blevet bibeholdt ved flagets nedhaling.

Hvor skal vi gøre af damen?

Almindelig takt og tone siger, at manden bør føre sin dame ved sin højre side. En gammel tradition hævder imidlertid, at det modsatte bør være tilfældet — og af denne grund: Manden er kvindens beskytter og må altid være parat til at forsvare hende. Dette gør han bedst, når han hurtigt kan gribe til sværdet, hvilket kun kan lade sig gøre, når han har højre side fri! Altså bør manden føre damen ved sin venstre side.

Mere skæg.

Vi har tidligere beskæftiget os med tambourens skæg, og følgende sandfærdige historie viser, hvor alvorligt man tog ansigtspyrdelsen: 1. Livregiment fik ny tambour. I modsætning til sin forgænger havde den nye mand ikke tilstrækkeligt med skæg fra naturens side, hvorfor regimentschefen, oberst Sundt, befalede, at tambouren

skulle gå med kunstigt fipskæg og falsk knebelsbart på vagt-, hellig- og festdage. Skægget skulle påsættes med husblas! En dag mødte tambouren imidlertid til parade uden skæg og undskyldte sig med, at husblas'en ikke kunne holde dette på plads på grund af fugtigt vejr. Obersten tog ikke undskyldningen for gode varer og straffede tambouren ved at befale ham daglig — indtil videre — at møde med påsat skæg!

Et bryllup blev aflyst.

Vi har også tidligere beskæftiget os med fortidens danske soldaters giftermål. Soldaterne skulle som bekendt have tilladelse til at gifte sig, da deres koner jo skulle bo på kasernerne. En ung pige søgte i 1773 Danske Livregiment om tilladelse til at ægte regimentets tambour. Ansøgningen blev afslået med bl. a. følgende ord: »De Gifte ere Regimentet i Kasernen en altfor stor Byrde, og Regiments-Tambouren boer paa een og samme Stue med Justits-Sergeanten, der ogsaa er gift og har Børn. Paa Stuen er ikke Plads for to Gifte, dels er han ogsaa ung, hans Gage er heller ikke saa stor, at man kan leve af den!«

Sejlads på det tørre.

På den amerikanske marines »training-center« i Freeport, Long Island, har ti marinere bygget et øvelses-skib med permanent plads på landjorden. Skibet er bygget af kasseret materiel og har ikke kostet den amerikanske stat en eneste dollar. Øvelses-skibet har egne kanoner, egen kommandobro, maskinrum, banjer, sygerum osv.

Fæstningen Christiansø

Fortsat fra side 18

lede kort, medens deres skibsdreng var krøbet hen bag kakkelovnen, hvor han sad og sov. Da skuret saa fik en fuldræffer, blev de 6 voksne dræbt, medens skibsdrengen slap uden en skramme. Om den dræbte kone fortæller der, at kanonkuglen, der dræbte hende, opbevares i slægten, hvor den indtil for ganske nylig brugtes til at male sennep med. Til trods for dette ødelæggende bombardement må den engelske admiral imidlertid ikke have set sig i stand til at indtage fæstningen, for han lettede omsider og sejlede bort, medens dannebrog, ganske vist lidt flået af fjendens ild, fortsat vajede stolt over Store Tårn. Vor klippefæstning i Østersøen havde fået sin ilddåb og havde bestået den.

Ovenpå denne omgang var man blevet klar over, at der måtte tages alvorligt fat for at bringe fæstningen i forsvarsmæssig stand, og i løbet af et par år var begge øer omgivet af en ring af batterier og stenvolde, ja selv ovre på den ubeboede ø Græsholmen var en skanse skudt i vejret. Endvidere kunne man spærre både den nordlige og den sydlige indsejling til havnen samt sundet mellem Græsholmen og Frederikshøj med spærrekæder og -tove. Desuden blev der anskaffet en del kanonchalupper, som blev drevet frem ved årer, hvorfor de i vinstille kunne arbejde sig ind på langt

stærkere fjendtlige skibe og beskadige dem. 4 af disse lå i selve havnen, medens et lignende antal lå i en vig på østsiden, hvor der var et slæbested, så de kunne hales op og skjules. Det var måske beregningen med disse chalupper, at de skulle kunne falde fjenden i ryggen, hvis han prøvede på at trænge ind i havnen. Disse kanonchalupper, der havde 24 mands besætning og 2 stk. 24 punds kanoner, kom også i aktion. En svensk orlogsbrig ved navn »Vantalite«, der forsøgte at afskære forbindelsen mellem fæstningen og Bornholm, blev den 25. juli 1813, en dag med vindstille, angrebet, ilde tilredt og fordrevet af disse små chalupper.

Også et mytteri har fæstningen oplevet. Til hjælp ved de store bygearbejder var der tilkommanderet 100 mand fra flåden i København. Disse 100 mand, der var af tysk æt, blev lede og kede af det hårde stenarbejde og det ensformige liv på de fjerne øer, hvorfor de en dag gjorde mytteri. De spærrede fæstningens befalingsmænd inde, plyndrede lagrene for drikkevarer og proviant, drak sig fulde og flygtede til Sverige, hvor de gik i fjendens sold.

Englandskrigen bød ikke på flere overraskelser for Christiansø's vedkommende. Efter freden i Kiel 1814 var Danmark et lille, forarmet land, der slet ikke magtede at have flåde i Østersøen, og da der krævedes nye, store summer for at gøre fæstningen

tidssvarende samt en besætning på 1400 mand, bestemte en kgl. resolution af 2. maj 1855, at fæstningen skulle nedlægges. Der forblev dog en militærkommando på øerne indtil 1863.

Derefter havde Christiansø en række stille, fredelige år, hvor de invasioner, der skete, blev foretaget af kunstnere, der her søgte fred og inspiration. Den 8. maj 1945 kom dog øerne pludselig ind i krigens malstrøm igen, efter at de i krigens sidste år havde tjent som fredelig transitstation for danske modstandsfolk på turen til og fra Sverige. I kapitulationsdagen passerede store, tyske flygtningeflåder farvandene omkring Bornholm og Christiansø. Pludselig om eftermiddagen den 8. maj viste 20—30 russiske lette bombemaskiner sig over en række flygtningeskibe, der netop passerede Christiansø, og russerne gik straks til værket, medens Christiansø's beboere søgte tilflugt i de gamle kassematter.

Nu hviler freden og idyllen atter over denne gamle fæstning, der oprindeligt var tænkt som et Østersøens Malta. Fiskeren breder sine garn mellem de gamle bastioner, og kunstneren slår sit staffeli op for at fæstnens særprægede motiver til lærredet. Af og til kommer et hold soldater af den på Bornholm stationerede styrke over for at se dette Danmarks sidste forsøg på at holde østersøherredømmet, og man må tilfulde sige, at den gamle fæstning er et besøg værd.

Conseil Internationale du sport militære og de internationale militære mesterskaber

I sidste nummer af bladet omtalte vi ganske kort de af Conseil International du Sport Militaire (C.I.S.M.) for resten af året planlagte internationale militære mesterskaber, som er:

- 1. De internationale militære mesterskaber i militær femkamp.**
Arrangør: Belgien.
Tid og sted: Bruxelles i dagene 16.—25. august.
- 2. De internationale mesterskaber i aeronautisk femkamp.**
Arrangør: Holland.
Tid og sted: Soesterberg i dagene 19.—27. august.
- 3. De internationale militære sejl-sportsmesterskaber.**
Arrangør: Italien.
Tid og sted: Venedig i dagene 26. august—2. september.
- 4. De internationale militære svømmemesterskaber.**
Arrangør: Frankrig.
Tid og sted: Monaco i dagene 3.—8. september.
- 5. De internationale militære atletikmesterskaber.**
Arrangør: Danmark.
Tid og sted: København i dagene 13.—14. september.

For mange af de nyligt indkaldte værnepligtige har Conseil International du Sport Militaire og disse mesterskaber, som afholdes under rådets auspicer åbenbart været noget ganske nyt. Vi har nemlig modtaget adskillige henvendelser og forespørgsler — både mundtlige og skriftlige — fra rekrutterne af forårsholdet 1952. Da visse af de spørgsmål, der er stillet, antagelig har interesse for en større kreds, skal vi nedenfor komme ind på nogle af de vigtigste problemer.

Een har spurgt: »Har jeg en chance for at komme på Danmarks hold til svømmemesterskaberne, og hvordan udtages holdet?»

Vi skal hertil svare: Alle — både befalingsmænd og menige — kan komme i betragtning. Den første betingelse er, at De forretter tjeneste på det tidspunkt, hvor mesterskabet afholdes. Det vil altså sige, at det ikke kan tænkes at indkalde eller genindkalde en god idrætsmand udelukkende med henblik på deltagelse i et eller andet mesterskab.

Den første betingelse er altså, at De er tjenstgørende på det tidspunkt, hvor mesterskabet finder sted.

Den anden er, at De er dygtig nok i den specielle idrætsgren. Dette sy-

nes indlysende, når man kender lidt til forholdene og de resultater, der opnaas ved mesterskaberne. Men af hensyn til alle de nyindkaldte skal vi lige ridse forholdene op.

Conseil International du Sport Militaire — forkortet C.I.S.M. (på dansk: Det internationale militære sportsråd) omfatter i øjeblikket nedennævnte 16 nationer: Argentina, Belgien, England, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Libanon, Luxembourg, Pakistan, Spanien, Sverige, Tyrkiet, U. S. A., Ægypten og Danmark. Een gang årligt mødes repræsentanterne — 2 eller 3 — fra hvert af landene på en generalforsamling, hvor alle idrætsfaglige spørgsmål, både rent uddannelsesmæssige og sportslige, bliver diskuteret og behandlet. Her fastsættes også terminslisten for årets internationale militære mesterskaber, der for resten af året har fået det ovenfor stående udseende.

Men tilbage til besvarelsen af spørgsmålene: De skal altså være tjenstgørende. Det næste: De skal være dygtig i den specielle idrætsgren. Dette sidste fremgår klart, når man tænker på, at deltagerne kan risikere at komme i konkurrence med indtil 15 fremmede nationers bedste idrætsmænd. Nok gælder de ord, som indstifteren af de moderne olympiske lege, franskmændene baron Pierre de Coubertin, har udtalt: »Det vigtigste er ikke at sejre, men at have været med,« også for de internationale militære mesterskaber. Men det må dog fastslås, at uden en vis klasse og uden en rimelig chance for at gøre en god figur, sendes ingen ud af landet for at repræsentere værnene og dansk idræt.

Hvordan finder nu værnene frem til den eller de bedste deltagere i de forskellige discipliner?

Ja, det er lidt forskellige i de forskellige idrætsgrene, idet der er forskellige veje at gå. Men den normale fremgangsmåde har i de senere år været følgende:

Kort tid efter et nyt hold rekrutter møde, undersøges ved samtlige underafdelinger og tjenestesteder, kendte idrætsfolk, der findes blandt de mødte. Disse skrives op og indberettes til de højere kommandomyndigheder, som udarbejder oversigter over idrætsmænd i de forskellige idrætsgrene. Herefter er det let at danne sig et billede af, hvilke emner man råder over, og endvidere er der mulighed for gennem pressen at følge de forskellige emners resultater og præstationer i civile konkurrencer.

Dette giver anledning til en appel til de nyindkaldte: Hold ikke op med træningen, søg bedst muligt at holde formen vedlige — selv om det er svært — og deltag, når mulighed foreligger, i civile arrangementer. Deres resultater følges med opmærksomhed.

Når så tiden for mesterskabet nærmer sig, afholdes i reglen et for alle 3 værn fælles udtagelsesstævne, som normalt finder sted ca. 1 måned før selve mesterskabet. På grundlag af resultaterne herfra og det kendskab, man iøvrigt har til de pågældendes kvalifikationer, udtages derefter det hold, som skal repræsentere værnene. Indtil mesterskabet — altså i ca. 1 måned — forbliver derefter holdet samlet til fællestræning under kyndig vejledning. Her pudses formen af, og meget af den stivhed, tjenesten normalt medfører, bringes til at forsvinde, således at deltagerne møder i finest mulig form til konkurrencerne. I år er der altså chance for idrætsmænd inden for følgende idrætsgrene:

Militær femkamp,
sejlsport,
svømning og
atletik.

Har De chancen for at komme i betragtning, så grib den, gør en ekstra indsats for at holde formen vedlige, eventuelt forbedre den. Deltag også i civile konkurrencer for at holde konkurrencerutinen vedlige.

Vi venter stor tilslutning til de forestående fælles udtagelsesstævner, og vi håber på en fin dansk indsats i årets internationale militære mesterskaber.

Tyrkiet arrangerer de afsluttende kampe i turneringen om det internationale militære fodboldmesterskab 1953

DET forekommer måske underligt allerede nu, hvor så mange af årets internationale militære mesterskaber endnu ikke er afviklet, at begynde at tale om det kommende års mesterskaber, men det har sin naturlige grund, som vil fremgå af nedenstående.

På C.I.S.M.s sidste generalforsamling, blev det vedtaget at overlade Tyrkiet arrangementet af de afsluttende kampe i fodboldturneringen 1953. Tyrkiets repræsentanter havde i forvejen alle hovedlinierne i arran-

gementet klar og tilbød at arrangere de afsluttende kampe mellem 6 hold således:

De 6 bedste hold samles i de sidste 14 dage af marts måned 1953 i Tyrkiet, hvor der henholdsvis i Ankara og Istanbul afvikles 2 puljer med 3 i hver. I disse 2 puljer spiller alle mod alle efter almindeligt pointssystem, således at der fra hver pulje findes en klar nr. 1, 2 og 3. Derefter samles alle 6 hold i Istanbul, hvor nu de 2 puljers nr. 1 kæmper indbyrdes om den endelige placering som nr. 1 og

2, de 2 nr. 2 møder hinanden i kamp om 3. og 4. pladsen, og endelig spiller de 2 nr. 3 mod hinanden om placeringen som nr. 5 og 6.

Det er så stort et arrangement — hidtil der der maksimalt kun deltaget 4 hold i de afsluttende kampe, om f. eks. i København i 1949 — at de 2 andre lande, som var interesseret i at arrangere de afsluttende kampe, trak deres kandidatur tilbage, men med ønsket om at arrangere i 1954 og 1955.

Det er således sikkert, at Tyrkiet skal arrangere de afsluttende kampe i den internationale militære fodboldturnering 1953.

Men hvilke hold skal nu deltage i disse afsluttende kampe?

Ja, dette er et helt andet spørgsmål, som det idag, hvor anmeldelsesfristen ikke er udløbet, er umuligt at udtale sig om. Men så meget kan siges, at anmeldelsesfristen udløber den 1. juli d. å., hvorefter C.I.S.M.s eksekutivkomité (nærmest svarende til forretningsudvalg) træder sammen og bestemmer, hvordan de indledende puljer skal sammensættes. Her vil der blive taget hensyn både til geografisk beliggenhed og landenes formodede spillestyrke, begge dele med henblik på at nå frem til, at de 6 virkelig stærkeste hold mødes til de afsluttende kampe i Istanbul og Ankara.

Da vi jo ikke herhjemme spiller fodbold i vintermånederne — december, januar og februar — må vi gå ud fra, at der fra dansk side stilles krav om, at eventuelle kampe, hvori Danmark er den ene part, afvikles uden for denne periode. Men det vil altså sige, at kampe med dansk deltagelse skal spilles i løbet af efteråret 1952.

Derfor er vi interesseret i at få at vide, hvilke gode fodboldspillere, der i øjeblikket aftjener deres værnepligt — for derigennem at have et grundlag til bedømmelse af mulighederne for at kunne opstille et hold af en passende styrke.

Altså alle tjenstgørende fodboldspillere: Selv om turneringen om det internationale militære fodboldmesterskab 1952 lige er afviklet, er der dog en chance for at komme på det danske militærlandshold allerede i efteråret, og derefter — hvis det går fint i den indledende pulje — vinker en tur til Tyrkiet i det fjerne.

Der er noget at se frem til og noget at gøre en indsats for.

Hvordan går det med indstiftelsen af dansk militært mesterskab i militær femkamp?

VI har her i bladets sportsspalter flere gange slået til lyd for, at der indføres militære mesterskaber i en række discipliner, bl. a. i de discipliner, hvori der efterhånden er skabt tradition for, at værnene deltager i de internationale mesterskaber.

Vi ved, at mange med os deler ønsket og ser det rigtige i sådanne mesterskabers indførelse, og vi ved også, at der er arbejdet en del med planer-

ne, idet interessen først og fremmest har samlet sig om at indføre dansk militært mesterskab i militær femkamp.

I den sidste tid har der imidlertid været mærkværdig stilhed om problemet, intet er sivet ud, og intet er røbet.

Forhåbentlig betyder dette ikke, at planerne er skrindlagte eller glemt, men derimod kun, at man ikke har villet løfte sløret, før alle enkeltheder var klar.

Vi venter altså stadig på afgørelsen, og vi håber, at den her i bladet skitserede løsning bliver ført ud i livet, således at der allerede for 1952 indføres det første danske militære mesterskab i militær femkamp med obligatorisk deltagelse fra samtlige regimenter o. l. Hvert regimentshold bestående af 1 officer, 1 befalingsmand af anden grad og 4 menige, hvoraf de 4 bedst placerede tæller med i holdkampen.

Samtidig skal vi dog henlede opmærksomheden på, at tiden er knap. Skal dansk militært mesterskab kunne afvikles så tidligt, at resultaterne herfra tillige kan anvendes som grundlag for holdudtagelsen til de internationale militære mesterskaber — og dette vil dog være det eneste rigtige — må planerne snart foreligge som en realitet.

Endelig vil vi også nævne, at hverken vi herhjemme eller vore konkurrenter i de øvrige medlemslande har glemt den fine danske indsats i de tilsvarende mesterskaber 1951. Der vil derfor blive lagt ganske særlig mærke til vort holds indsats, og holdet vil af alle blive betragtet som en alvorlig konkurrent, som ikke vil få noget forærende. Men netop dette opfordrer til en endnu kraftige indsats fra dansk side, og vi mener stadig, at det rette grundlag og incitament er *indførelsen af dansk militært mesterskab i militær femkamp*.

Vi håber og venter i næste nummer af bladet at kunne bringe nyt om sagen.

Forsvarets svømmeprøver 1952?

SOM det vil erindres har værnene de sidste år deltaget i de af Dansk Svømme-Forbund arrangerede svømmemærkeprøver i forbindelse med »svømme-dagen« og »svømmeugen«.

I 1951 resulterede dette i, at ialt 2307 tjenstgørende befalingsmænd og menige aflagde svømmeprøven — 200 m fri svømning uden tidsbegrænsning — der på lige fod med de civilt aflagte prøver talte med i den nordiske folkelandskamp.

I denne folkelandskamp blev resultatet iøvrigt, at Island blev en flot nr. 1, idet ikke mindre end 25 % af landets befolkning viste sig i stand til at svømme de 200 m. Danmark blev en pæn nr. 3 med 50.492 aflagte prøver, men dette svarer kun til 1,2 % af indbyggerantallet.

Det er jo en væsentlig forskel, men giver forhåbentlig ikke det rette billede af svømmefærdigheden herhjemme. Der må være langt flere, der kan

svømme 200 m — og det både inden for værnene og i befolkningen i det hele taget.

I år fortsætter D.S.-F. sit arbejde med sagen og afholder såvel »svømme-dagen« som »svømmeugen«, idet der samtidig er udskrevet en konkurrence mellem landsdelene, som kæmper indbyrdes efter et i forvejen fastsat forholdstal.

D.S.-F.s energiske formand, fuldmægtig Frede Borre, har samtidig udkastet planer om at indstifte »forsvarets svømmeprøver 1952«, hvor de 3 værn indbyrdes konkurrerer om, hvem der kan gennemføre flest svømmeprøver med det tjenstgørende personel.

Endvidere er det tanken at lade samtlige stabe, afdelinger, selvstændige underafdelinger, tjenestesteder, skibsbesætninger m. m. konkurrere om, hvem der kan opnå flest aflagte prøver i % af den tjenstgørende styrke.

Ideen er god og fortjener at blive ført ud i livet som en årligt tilbagevendende begivenhed.

Den forlængede tjenestetid og idrætten

I diskussionen om anvendelsen af den forlængede tjenestetid — både til egentlig militær uddannelse og til civil undervisning af forskellig art — har sportssiden hidtil holdt sig beskedent tilbage.

Da der imidlertid nu af forsvarsministeren er nedsat et udvalg, der skal undersøge og klarlægge problemerne i forbindelse med den forlængede tjenestetid, finder vi anledning til at påpege forskellige forhold og — uden vederlag — at fremkomme med forskellige forslag:

1. Betydningen af en mere udbredt idræts- og sportsdyrkelse og i tilknytning hertil

2. Indførelse af konkurrencer mellem afdelinger og underafdelinger om, hvem der kan opnå flest aflagte prøver til

- Idrætsmærket,
- Terrainsportsmærket,
- Svømmemærket (se andet steds på sportssiden).

3. Indførelse af obligatorisk svømmeundervisning for alle værnepligtige.

For dette sidste punkts vedkommende deler vi ganske de af »Kommissionen til undersøgelse af uddannelsesetidens rationelle udnyttelse« fremsatte synspunkter, idet kommissionen som resultat af obligatorisk svømmeundervisning mener at kunne opnaa:

1) Mindre risiko for ulykker ved uundgåelige uheld under tjenesten,

2) større krigsduelighed hos soldaten, og

3) et direkte påviseligt, personligt udbytte af uddannelsen med umiddelbar relation til dagliglivet.

BOKSEMESTERSKABERNE

i Portsmouth

Som det vil være læserne bekendt gennem tidligere artikler på disse sider, deltager det danske forsvar i de internationale militære idrætsarrangementer under C. I. S. M. (Conseil international du Sport Militaire).

Den 13. maj vendte det danske hold hjem fra denne organisations bokse-mesterskaber, som blev afholdt i Portsmouth i England.

Holdet vendte ikke hjem med de store, sensationelle resultater, men det vendte hjem med resultater, der viste, at man, selv om man kommer fra en lille nation, godt kan vise god og dygtig modstand.

Den 28. marts mødtes de af værnene, i samråd med dansk amatør-bokseunion (DABU), udtagne bok-sere, for igennem fællestræning at dygtiggøre sig til den store dyst.

Fra hæren mødte: Korporal Hel-muth Larsen, Aalborg, menig Svend Erik Nielsen, Silkeborg, menig Bent Lund, Odense, konstabel Jens Ander-sen, FAK, Aarhus. Og fra søværnet mødte: værnepligtig Carl Erik Thom-sen, Kelly, København.

Senere udskiftedes Jens Andersen (der fik et mellemværende med DABU) med værnepligtig i søværnet Erik Nielsen, Valby IK, København, således at holdet kom til at bestå af tre fra hæren og to fra søværnet. Til at træne med holdet og medfølge som sekundant blev bokseinstruktør Svend Lysgaard indbudt, og som rejsens ledere udpegedes orlogskaptajn Jack Nielsen, søartilleriet, og søløjtnant B. C. Larsen, idrætskontoret.

Alle gik til opgaven med ihærdig-hed og interesse; man vidste, at det var en hård opgave, man var ude for.

Man ventede kun på ministeriets endelige tilladelse, og da denne kom, fik man turens eneste lille skuffelse. Ministeriet bestemte nemlig, at rejsen af økonomiske grunde skulle foregå med tog og skib i stedet med flyve-maskine. Desværre fik denne bestem-melse indflydelse på det endelige resultat, idet bokserne vægtmæssigt

lå så tæt på hinanden, at en smule mad for meget og en smule motion for lidt på rejsen kunne resultere i, at to bokserne kom i samme vægtklasse. Der måtte kun starte een fra hver nation i hver vægtklasse. Resultatet af rejsen viste sig da også ved første vejning. To mand måtte rykke op, og det var selvfølgelig et stort handicap, men det skal siges med det samme, de tog det med godt humør — der blev prøvet hårdt på at få dem ned i vægt igen — og de viste alligevel strålende kampe.

Den 1. maj startede turen så fra hovedbanegården med lyntoget til Esbjerg og derfra videre med »Kron-prinsesse Ingrid« til Harwich, hvorfra der straks kørtes til London med tog. En enkelt dag i London og så med tog til Portsmouth, hvor kampene som før omtalt skulle afholdes.

Det danske hold blev modtaget på stationen og straks ledsaget til et af marinens store kaserneområder, hvor holdet blev indkvarteret i en kaserne-bygning, der udelukkende var reser-veret de udenlandske deltagere samt det engelske hold.

Fint var der: nymalet overalt, pyntet med flag, fine senge med senge-tæpper på, ja, der var gjort, hvad gøres kunne, for at alle skulle føle sig godt tilpas.

Holdet blev straks beværtet med et godt aftensmåltid, hvorunder der ud-deltet programmer, forskelligt turist-materiale samt — hvad der gjorde størst lykke — et frikort til byens busser og sporvogne.

Søndagen var fri til rådighed for holdene. Vort hold benyttede formid-dagen til træning og eftermiddagen til en rask lille spadseretur i byens parker og gader.

Mandag kom så den alvorlige del. Der startedes kl. 9,00 med vejning og eftersyn. Desværre havde adskillige fået den opfattelse, at vægten først skulle være helt i orden den dag, en bokser skulle i ringen. Da ingen af de danske bokserne skulle i ringen

mandag, havde man derfor ikke væ-ret så agtpågivende med holdets vægt, idet kun to af dem lå ca. 100—200 g over deres respektive vægtklasser. Stor blev overraskelsen derfor, da det bekendtgjordes, at samtlige landes bokserne skulle være i vægt ved første vejning.

Ikke mindre end 14 bokserne fra de forskellige lande kunne ikke klare vægten, og iblandt disse var desværre de to af vore bokserne, som under træ-ningsperioden havde haft svært ved at holde vægten. De måtte sammen med de øvrige en klasse op. Selvfølge-lig var det et handicap, men om chan-cen for en 1. plads var blevet større i den rigtige vægtklasse skal være usagt.

Som før nævnt skulle ingen danske bokserne i ringen mandag, så hele holdet fik lejlighed til at overvære det storstilede og smukke åbningscere-moniel kl. 19,30 om aftenen.

Ringen var bygget op i den store gymnastiksal, og rundt om ringen var opbygget tilskuerpladser, således at 2400 personer kunne sidde ned, her-udover var der arrangeret ståpladser for ca. 1600 personer.

Stævnet åbnedes kl. 19,30 var sam-let indmarch af samtlige hold med de respektive landes flag i spidsen. Efter at holdene havde taget opstilling på gulvet rundt om ringen, spillede den engelske nationalmelodi, hvorefter en afdeling engelske marinere under trommehvirvler og fanfarer afhentede flagene og anbragte dem i faste beslag højt oppe bag ved den store tri-bunes tilskuerpladser. Flot og pom-pøst og usvigelig sikkert forløb dette arrangement.

Derefter tog kampene deres begyn-delse. 12 kampe afvikledes uden dansk deltagelse, således at det danske hold her fik rig lejlighed til at se, hvorledes det hele forløb.

Tirsdag aften afvikledes så anden del af kvartfinalerne, og her havde vi to mand med, Bent Lund og Hel-muth Larsen. Fine kampe leverede de, og jubelen hos det danske hold var stor, da de begge blev erklæret for sejr-herrer. Nu havde vi alle fem mand med i semifinalerne, og vi skelede da så småt til, om det skulle lykkes os at få bare een dansker med i finalen. Onsdag aften havde vi så Erik Niel-sen og Svend Erik Nielsen med. Det var nogle skarpe fyre, de skulle mø-de, vi havde set dem i de indledende kampe. Erik Nielsen fik det sværeste job, og desværre holdt han ikke læn-gere end til 1. omgang, så måtte han ned for et kort højre hook, og dom-meren talte til 10, så var det sket.

Derimod fik Svend Erik Nielsens modstande — Terry Gooding, Eng-land — anderledes travlt med at klare sig. Alle 3 omgange måtte han igen-nem, og hårfint vandt han dem alle. Svend Erik Nielsen fik stort bifald for sin fine indsats. Gooding blev i finalen mester i klassen.

Torsdag aften skulle vi så ha' vore tre sidste op, og det var med spæn-ding vi imødeså resultatet af disse kampe. Bent Lund startede i kamp 4 mod Percy-Lewis, England — der er ikke en bokseinteresseret i Danmark, der ikke kender ham — og vi tænkte,

Fra v.: Træneren, Sv. Lysgaard, S. E. Nielsen og Erik Nielsen (bagerst).
Helmuth Larsen, K. E. Thomsen og Bent Lund (forreste række).

den kamp bliver ikke lang. Men det kulle gå anderledes. Begge viste fin teknisk boksning, og ikke mindst danskeren. De to første omgange var ganske lige. Desværre fik Lund en øjensskade i 3. omgang, og 30 sekunder før kampen var forbi, måtte han i gulvet. Herefter stoppede kampløberen kampen og gav Lewis sejren. Stor utilfredshed hos publikum, der selvfølgelig mente, at kampen skulle gå tiden ud. Næste mand, Helmuth Larsen, mødtes derefter i kamp nr. 6 med en franskmænd — Zambujo. Tre meget fine omgange blev vi vidne til, de to første lige, og den tredje meget svagt i fransk favør. Nu har vi chancen, tænkte vi, men retfærdigt fik franskmændene sejren. 60—60, 60—58 og 60—58 viste de tre dommeres sedler, enhver kan se, at forskellen er meget lille.

Så var der kun Carl Erik Thomsen tilbage — vor gamle ven, den 2 meter høje Bruce Wells, England, skulle han møde. Lad os nøjes med at sige, at Thomsen gjorde, hvad han kunne, og endda lidt til, men det nyttede ikke noget. Englænderens arme var for lange og hans teknisk for god. Han vandt klart. Det blev os fortalt, at han er Englands største olympiadehåb, så ikke et ord mere om den historie.

Fredag, finaleaftenen, var det danske hold, ligesom den første aften, kun tilskuere, men efter at have vist, at der endnu var lidt tilbage af de gamle vikinger.

I alt deltog 7 nationer — Belgien, Frankrig, Holland, Italien, U.S.A., England og Danmark — med ialt 60 boksere i de 10 vægklasser i konkurrencerne.

- England ... nr. 1 med 33 points
- Frankrig ... nr. 2 med 17 points
- U.S.A. nr. 3 med 11 points
- Belgien ... nr. 4 med 9 points
- Italien ... nr. 5 med 6 points
- Danmark ... nr. 6 med 5 points
- Holland ... nr. 7 med 3 points

En afslutningsbanket var flot og festlig og hjemrejsen fornøjelig og god. På gennemrejsen i London var den skotske garde og »Madame Tus-saud«s vokskabinet en oplevelse.

Tirsdag den 13. maj Kl. ca. 16 sagde et hold sammenrystede sportskammerater farvel til hinanden og spredtes derefter ud over landet, hvor mange andre sportskammerater vil høre om en uforglemmelig idrætsrejse.

B. C.

På togt med danske u-både...

Fortsat fra side 20

greb på »Beskytteren«, både om dagen og om natten. Snart er togtets første del slut og vi stævner atter ud af fjorden op gennem Kattegat på vej til Mariager fjord, hvor resten af uddannelsen skal foregå. Turen op gennem Kattegat fordrives med evolutionsøvelser og signalering, men snart stævner vi ind igennem den smukke Mariager fjord. Der var smukt i denne snævre fjord, snart passerede vi Hadsundbroen, og der lå Danmarks mindste købstad foran os.

Vi fik yderligere en oplevelse deroppe, idet byen havde 500 års byjubel-læum i de dage, vi var der. Vi holdt vore øvelser i fjorden om dagen, og om aftenen gik vi ind til den lille by og gjorde den usikker. Det var en skøn tid.

Vi holdt dybvandsdykninger og hurtigdykninger på fjorden, da den jo havde den ret anselige dybde af ca. 30 meter. Det var spændende at følge dybdemåleren, når pilen viste 20—25—30 meter, vi tænkte uvilkårligt på, hvornår vandet begyndte at fosse ind, men det var godt kram, selv om det var gammelt. Snart forkyndte et lille bump at vi var på bunden. Disse øvelser foregik dog ikke altid helt »smertefrit«, idet de en dag i »Rota« havde glemte at lukke et talerør, hvorfor vandet fossede ind til dem i en tyk stråle, det var dog ikke værre end at fejlen hurtigt blev fundet og afhjulpet. Værre var det en dag, da agterste mand i »Havfruen« sad og halvsov, da ordren til hurtigdykning lød, han glemte at lukke agterste tank op, med de resultat at båden stak næsen lodret ned, og skruerne snurrede rundt over overfladen. Det så morsomt ud, men det kan være farligt, idet båden ikke må hælde mere end 60°, for da vil syren løbe over i de store akkumulatører, og der vil dannes giftige luftarter i bådens rum. Der skete dog ikke andet end at besætningen rutchede ned i forenden, men den arme mand fik sig naturligvis en velfortjent balle.

Torpedoudskydningerne blev altid fulgt med stor interesse, vi ventede spændt på beskeden, om det var en træffer, fra chefen efter affyringen. Var det en forbier, behøvede vi ikke at spørge, der kom gerne en serie kraftudtryk. Det var også spændende om torpedoen kom op til overfladen igen efter at den havde udløbet sin distance, for gik den til bunds, kunne den arme båd være sikker på flere dage og nætters eftersøgningsarbejde med dykker, for en sådan torpedo kostede ca. 50.000 kr. og dem lod man jo ikke uden videre ligge.

Tre måneder efter togtets begyndelse sejlede vi atter ind ad indsejlingen til Københavns havn, rige på erfaring og oplevelser efter endt togt med de danske u-både.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Spørensén

Skulle under øvelsen i dag vade over en å, som var temmelig mudret. 33 ville prøve at springe over, men snublede i afsættet og havnede midt i åen med hovedet nedad. Vi trak ham op ved benene, og han var således den eneste i kompagniet, der kom over med tørre fødder. Men hans hoved var helt indkapslet i mudder, og da vi langt om længe havde fået hans ansigt afdækket, spyttede han, og ud kom der 3 hundestejler og en lille frø. Bagefter blev han siddende så underlig stille og holdt sig på maven. Spurgte ham, hvad der var i vejen. Så rullede han med øjnene og sagde: »Der var osse en ål...«

Medborgerundervisning...

Fortsat fra side 16

»trives« under indkaldelsestiden — dette indtryk forstærkes, når man lærer livgrenadjærregementet og dets befalingsmænd nærmere at kende, og når man færdes på kaserneområdet, hvor moderne idrætsanlæg med badstue og et stort bibliotek med en hyggelig læsestue kun er et par af de mest iøjnefaldende eksempler på de mange foranstaltninger, regimentet har tilvejebragt for sit personel. Regimentets museum og det gamle »ryttartorp« fra 1600-tallet indgår naturlig i den helhed, som kasernens parklignende område udgør.

Om dette har noget at gøre med medborgerkunds-kab? Ja, kaserneområdet og den ånd, der prægede det, illustrerede bedre end mang ord samhørigheden inden for forsvaret og mellem forsvar og folk. Undervisning i medborgerkunds-kab skaber i sig selv ikke noget mirakel. Men grebet rigtigt an og indpasset rigtigt i helheden kan den også i Danmark blive et meget værdifuldt indslag i den store diskussion, der føres nationer imellem, og hvis emne er mennesket.

Løsning på opgave nr. 41.

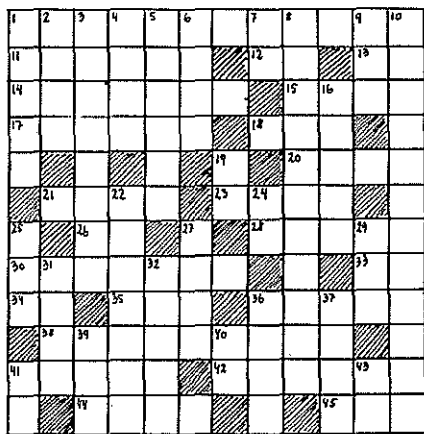
1	F	O	L	K	O	G	V	Æ	R	N
10	O	V	E	R		R	A	D	I	O
12	R	E		E	M	U		E	G	N
	L		H	M		E	L	L	E	N
14	A	D	E	L	E		Ø	S	L	E
22	D	A	L		K	O	N	T	I	
25	E	N	E		K	R		E	G	O
29	R	I		K	O	M		N	E	T
32	N	E	V	A		E	T			T
30	E	L	E	M	E	N	T	Æ	R	E

Løsning (10 kr.): 583/Nielsen, Flyvestation Avnø, Lundby.

Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 42

Vandret:	Lørdet:
1. Militærperson	1. Våben
11. Frugter	2. Geni
12. Handelskompagni	3. Ødelægge
13. Forstavelse	4. Pigenavn
14. Plante	5. På sejskibene
15. Legeme	6. Drengenavn
17. Dydige	7. Jomfru
18. Drengenavn	8. Bifaldsklap
20. Højdepunkt	9. Musikinstrument
21. Ose	10. Hævn
23. Pigenavn	16. 19. Smile
26. Pers. stedord	22. Ungt dyr
28. Orgie	24. Initialer
30. Området	25. Forhenværende
33. Amr. stat (fork.)	27. Pigenavn
34. Dyr	29. Titel
35. Best. tal	31. Blomst
36. Livsvigtig	32. Arhundrede
38. Plante	36. Drej
41. Række	37. Flod
42. Spise	39. Måleinstru-
44. Pigenavn	menter
45. Titel	40. Fork
	41. Køkkenredskab
	43. Sy

Konstruktør (15 kr.):
Oversergent Palle Berggreen, Søværnskommandoens personelkontor, Holmen, Kbhvn. K.

De ved det...

- Hvilket regiment har som mærke et vildsvinehoved:
 - 2.
 - 5.
 - 3.
- Punktet 23 N 360/430 er angivet med en nøjagtighed af:
 - 100 m
 - 10 m
 - 1 m
- Vind 4 lige fra siden på 200 m giver ved skydning med gevær en afvigelse på:
 - 10 cm
 - 25 cm
 - 20 cm
7. regiment har som regimentsmærke:
 - Springende løve
 - Løve med sværd og oliegren
 - Skjold med krydsende marskalsstave.
- Dækningsstykkelsen mod geværlid fra 100 m og udefter er for sand i sække:
 - 1,00 m
 - 1,50 m
 - 0,65 m

10. regiment har som regimentsmærke:
 - Sol med kongekrone
 - Dronningekrone
 - Skjold med krydsende marskalsstave.
- Morsetegnet for bogstav k er:
 - — —
 - —
 - — —
- Den lyd, der opstår, så længe projektillets hastighed er større end lydens, kaldes:
 - Fløjtet
 - Smældet
 - Knaldet

Atombomben ...

Fortsat fra side 11

bygninger, gader og veje må overlades til hjælpekolonnerne, der er uddannet til dette formål. Rensningen kan ske ved hjælp af afspuling og sandblæsning og personel med særlige måleapparater må derefter undersøge de rensede steder inden de atter tages i brug. Til eksempel kan nævnes, at et mindre hangarskib »Independence« ved forsøgene ved Bikini fik så stor radioaktiv dosis, at ophold på dækket i eksplosionsøjeblikket ville have medført øjeblikkelig død. 14 dage efter var skibet endnu så »besmittet«, at man kun kunne opholde sig ganske kort tid om bord uden fare, og endnu 3 år efter var skibet hjemsted for en gruppe videnskabsmænd, der undersøgte skibets radioaktivitet. Der må hertil siges, at skibet ikke var genstand for nogen som helst form for rensning, hvorimod 2 ubåde, der blev rensset omgående kunne betrædes straks efter rensningen.

Forsøgene med atombomberne fortsattes, og for nylig forlod en hel del skibe England med ukendt mål. Deres last bestod af materiel til bombeforsøg og det menes, at skibenes mål var Australien, hvor forsøgene skulle finde sted i den australske ørken. Hensigten med de forsøg, der afholdes rundt i verden, er vel ikke så meget mere at konstatere atomets sprængkraft som at få klarlagt følgerne og de dermed følgende foranstaltninger med følgerne. Videnskaben, materiel, mennesker og dyr inddrages i disse forsøg for at finde frem til atomkraftens anvendelighed i menneskets tjeneste. Lægevidenskaben er gået i gang med at studere og undersøge de levende væsener, der har været berørt af de tidligere atombomber, og indtil nu er man kommet frem til at kunne sige, at en dosis på 600 r. (en måleenhed for radioaktivitet) i et døgn ville være af en katastrofal følge for et menneske, mens en dosis på 0,3 r. pr. uge ikke vil medføre nogen følger. Et menneske der har fået 400 r. i løbet af 24 timer vil, ved rigtig behandling kunne reddes og blive helbredt. Følgerne af en radioaktiv bestråling af mennesker, dyr eller planter vil kunne nedarves til kommende slægter, afhængig af bestrålingens

intensitet og den behandling, der er foretaget for at begrænse bestrålingsvirkningerne.

Bogen fastslår tilsidst at et effektivt og gennemprøvet civilforsvar med trænete og gennemprøvede rednings- og hjælpekolonner er en af betingelserne for en begrænsning af bombens virkninger. Dernæst må befolkningen have besked om de forholdsregler den enkelte kan træffe både før og under og efter en bombe er faldet. En atombombe, der falder i en by er ikke ensbetydende med at byen er udslettet, kun at eksplosionscentret er raseret, og er man blot 500 meter herfra vil man undgå selve virkningerne af eksplosionen, men være noget udsat for følgerne i form af sprængstykker m. m. Befolkningen må underrettes om bombens psykologiske virkninger og gøres modstandsdygtige her over for, den hysteriske angst og frygt må bortforklæres ved saglige og velbegrundede argumenter og erfaringer indvundet ved de forsøg, der har fundet sted. Hjælpekolonner og redningskorps med særlig udstyr i samarbejde med videnskabsmænd må organiseres og gennemprøves og hele dette apparat i forbindelse med befolkningsoplysningen må være klar inden bomben falder. Havde befolkningen i Hiroshima og Nagasaki været informeret, og et hjælpearbejde organiseret inden bomber faldt, ville ofrenes antal og skadernes størrelse kun være blevet en lille brøkdel af hvad de nu blev.

En atombombe er et frygteligt våben, men ser man tilbage i historien er det jo ikke første gang, der er opfundet et våben, som blev betragtet med frygt, fordi man ikke forstod våbnets rækkevidde helt ud. Historien viser også at teknik og videnskab hver gang et nyt våben fremkom, straks har været i stand til at mindske våbenets virkninger, og beskyttelsen mod atombomben er så fremskreden, at man allerede nu, er i stand til med held at begrænse bombens virkninger. Det kræver en indsats af nationen som helhed og sidst, men ikke mindst, af den enkelte borger i særdeleshed.

FOTO

Vi er Specialister i Fotoarbejde til Sol-dater og kan tilbyde moderate Priser.
Prima fagmæssig Kvalitetsarbejde.
Forlang Prislister.
LEXA, Box 28, Silkeborg.

Svar på »De ved det«:

1. c	5. c
2. b	6. c
3. a	7. c
4. b	8. b

Sommervarmen får aldrig bugt med den kolde tæring

Kold tæring i en motor har ikke noget med vejrets temperatur at gøre. Selv i Sahara-ørkenens glødende solhede er motoren udsat for *kold tæring*. *Kold tæring* er nemlig en kemisk foreteelse, der opstår ved, at de skoldhede dampe fra benzinformbrændingen afkøles mod de koldere cylindervægge og fortættes til vand og syrer, der angriber metallet. Selve syredannelsen, der foregår de første 10–15 minutter efter hver start, kan ikke undgås, og videnskaben har derfor sat alt ind på at skabe den mest sikre beskyttelse for metallet, og det er nu endelig lykkedes – med Shell X-100 Motor Oil.

Særlige fordele ved sommer- og langvejskørsel

Når olie af høj temperatur under luftens påvirkning piskes rundt i motoren – i sommervarmen og under den hårde langvejskørsel – udsættes den for iltning og kan blive træg. Shell X-100 Motor Oil er særlig iltningbestandig. Den bliver aldrig træg, men cirkulerer frit og rensende gennem oliekanalerne under alle temperaturer. Komprimeringen bliver fuldstændig, cylinder-sliddet minimalt, og benzin- og olieforbruget nedsættes. Shell X-100 forlænger motorens levetid og reducerer Deres driftsomkostninger.

◀ BESKYTTENDE ◀ STABIL ◀ SELVRENSENDE

Fineste service for Dem og Deres vogn

Enhver Shell forhandler ordner olie-skiftningen til Shell X-100 Motor Oil. Der er en station på Deres daglige rute. Kør ind her og glæd Dem over den gode service, De får, også når det gælder vask og smøring.

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARETS VELFÆRDSTJENESTE, FOLK OG VÆRN

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn W. BERENDSEN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. 6

AUG.-SEPT. 1952

11. ÅRGANG

»Galathea« for anker i Milford Sound på Ny Zealands vestkyst. (Fot.: Hakon Mielches fotoafdeling).

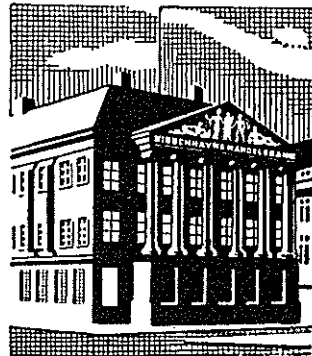
INDHOLD:

	Side		Side
Social service for de indkaldte. Af sekretær i forsvarrets velfærdstjeneste, cand. jur. N. O. Gottlieb	3	Italiens elitekorps. Af red. Poul Karner	10
Troperne — subantarktisk — tur-retur. Af Mogens Grønner	4	Siden sidst. Billedreportage	12
Fra Kominform mod Atlantpagt. Af oberstløjtnant E. J. Wibolt	6	Antiubådsvåben. Af søløjtnant K. Rodholm	14
Fort Benning. Af kaptajn V. K. Sørensen	9	Negersoldaten Bonduki. Af forfatteren Viggo Jungsbøll	16
		Verdens skrappeste soldat. Af red. Ove Thuelund	18
		Fra skib og kaserne	20

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

*En god
bankforbindelse*

Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i et-
hvert bankanliggende.

HANDELSBANKEN

Afdelinger og kontorer over
hele Danmark

HØR EFTER -

et godt råd med henblik på fritiden.

En billet til D. S. B. Kino på Københavns
Hovedbanegård koster kun 1 kr. incl. skat.

Ens pris over hele salen.

Programmet består af 5-6 kortfilm. Der
skiftes program hver mandag, og her er
både underholdning og belæring.

Gode turist-, musik- og sportsfilm, ja,
kort sagt film fra alle lande og om alle
emner.

Et besøg i D. S. B. Kino lønner sig på mere
end een måde.

STATSBANERNES KINO

KØBENHAVNS HOVEDBANEGÅRD

FLYVEOFFICERSSTOF, BLÅ

Uniformer

Uniformer til alle befalingsmænd
udføres i skræderi og konfektion
efter mål - rimelige priser
Garanti for snit og pasform

Fladhuer og spidshuer
(model Seifert)

Alle distinktioner

Nordjyllands militærskræder

Skrædermester Hugo Larsen,

Fyensgade 6, Ålborg - Tlf. Ålborg 5551

Ring eller skriv - og jeg kommer over hele Jylland
og tager mål.

FLÅDEOFFICERSSTOF

GALLAUNIFORMSSTOF

1923 UNIFORMSTOF - KHAKIKAMGARN - RIDEELASTIK

SOCIAL SERVICE FOR DE INDKALDTE

Af sekretær i forsvarets velfærdstjeneste, cand. jur. N. O. Gottlieb.

DA Sveriges socialdemokratiske ungdomsforbund i 1949 afholdt en storstillet forsvarskonference, var blandt talerne den daværende chef for den svenske forsvarsstabs afdeling for personelforsorg, oberst *Kolmodin*. Han talte om den sociale forsorg inden for forsvarret og gav bl. a. udtryk for, at staten, når den lægger beslag på den civile medborger i sit forsvar til uddannelse i fredstid eller anvendelse under beredskab og krig, foruden at give et passende vederlag herfor og drage omsorg for hans pårørende også må påse, at soldaten kommer til at nyde godt af alle de fordele, som han ifølge lovene har krav på. Men ikke nok hermed. Obersten fremhævede, at enhver værnepligtig skal hjælpes til rette med alle bekymringer og vanskeligheder, som — også i fredstid — opstår i forbindelse med og i løbet af indkaldelsen og i et vist omfang også ved tilbagevenden til det civile samfund efter endt uddannelse.

Med andre ord. Som en delvis kompensation for den uundgæelige belastning, værnepligten betyder for mænd i bestemte aldersgrupper, bør man fra samfundets side, i det omfang det er muligt, søge at sikre de indkaldte frihed for bekymringer af enhver art. Et synspunkt, der ikke kan have mindre gyldighed herhjemme, hvor tjenestetiden er betydelig længere end i Sverige.

For godt 3 måneder siden mødte det halvårige rekrutkontingent til den første uddannelse ved hæren. Endnu har rekrutterne ikke fået opgivet nogen bestemt hjemsendelsesdato, men de er blevet forberedt på, at de skal gøre tjeneste i halvandet år. Som minimum. — Hvis de bliver udtaget til befalingsmænd, disponerer samfundet over yderligere et halvt år af den tid, de ellers ville have anvendt til uddannelse og dygtiggørelse med henblik på fremtidigt erhverv.

Selv om det er ydre forhold, der tvinger samfundet til at stille så store krav til unge mænd i bestemte aldersgrupper, og selv om der ikke er nogen grund til at ynke de unge, der må anvende en del af deres ungdom til uddannelse i forsvarret — tænk blot på, hvad ungdommen i andre lande må ofre — kan der alligevel med nogen ret spørges, om der ikke under indkaldelsen bør sikres de værnepligtige frihed for bekymringer af materiel og anden art. Foranstaltninger hertil fra samfundets side vil være en delvis

kompensation for den uundgæelige belastning, værnepligten betyder for den enkelte.

Klæder, kost, logi og lomme penge behøver soldaten ikke at spekulere på. Han får udleveret over- og undermundering, han bor og spiser på kaserne og får hver 10. dag udbetalt et mindre beløb til småfornødenheder. Tilsyneladende skulle han altså ikke have anledning til større bekymringer af økonomisk karakter.

Men hvad nu, hvis han er forsørger eller har andre forpligtelser?

Den almindelige mening er vel, at den økonomiske hjælp, der ydes de værnepligtiges familie, stort set er tilstrækkelig. Hjælpen ydes efter bestemmelser i forsorgsloven og forskellige ministerielle cirkulærer, der slutter sig hertil. Men ordningen giver ikke sjældent anledning til utilfredshed, og det vil den sikkert blive ved med, så længe soldaterne gennem samtaler med kammerater kan få indtryk af, at tilsyneladende ensartede tilfælde behandles forskelligt. Utilfredsheden skyldes sikkert i højere grad placeringen i forhold til kammeraterne end hjælpens nominelle størrelse. Bestemmelserne forudsætter imidlertid en transbedømmelse og et skøn over hjælpens størrelse, og forklaringen på uensartetheden i behandlingen må søges i den temmeligt forskellige fortolkning, som lov og cirkulærer er undergivet fra kommunernes side.

Der er her kun tale om en enkelt af de bekymringer, de værnepligtige kommer ud for som følge af indkaldelsen, men netop på dette punkt vil der være særlig brug for en almindelig adgang til sagkyndig bistand fra en person med et grundigt kendskab til sociale forhold. En sådan rådgiver, der skal kunne være behjælpelig med formulering af andragender, og som helst også må kunne følge sagerne op i kommunerne og forfølge dem i højere instanser, er i sin tid af ungdomskommissionen foreslået indført ved værnenes tjenestesteder.

Ikke alene ved mødet til den første uddannelse og i løbet af tjenestetiden, men også ved hjemsendelsen og ved senere indkaldelser bliver den værnepligtige ungdom stillet overfor en række vidt forskellige problemer af økonomisk, juridisk, social og almenmenneskelig karakter, — og det er bestemt ikke alle soldater, der er i stand til at løse disse spørgsmål på

egen hånd. De trænger til en håndsrækning — en håndsrækning, der ikke alene fra et socialt, men også fra et forsvarspolitisk synspunkt må betragtes som en nødvendighed. En afhjælpning af tilstedeværende bekymringer m. v. må nemlig ingenlunde frakendes militær betydning. Tværtimod, det er netop en afgørende forudsætning for forsvarrets effektivitet, for afdelingernes brugbarhed i kritiske situationer, at soldaternes moral ikke nedbrydes, hvilket bl. a. vil kunne ske ved udnyttelse af en utilfredshed, der kan skyldes uløste problemer som de nævnte. Vi er her på vej ind i et område, der står i nøje forbindelse med det psykologiske forsvarsberedskab, det forebyggende forsvar mod den psykologiske krigsførelse.

I vinter vedtog rigsdagen tjenestetidens udvidelse, i presse og på konferencer har man i foråret diskuteret dens udnyttelse, og nu vil forlængelsens aktualitet medføre, at behovet for rådgivende bistand vil trænge sig på i væsentligt forstærket omfang. Erfaringer fra virksomhed af denne art andre steder fra kan derfor ikke være helt uden interesse, og særlig opmærksomhed kræver i denne forbindelse Sverige, hvor løsningen af disse spørgsmål er henlagt til forsvarstabsens afdeling for personelforsorg — forsvarstabsens personalvårdsafdeling —. Denne afdeling har med al social virksomhed i forsvarret at gøre og omfatter en række forskellige områder, som det vil føre for vidt at komme ind på her. Et indtryk af virksomhedens mangfoldighed vil man dog få, når det nævnes, at der under denne tjenestegren henhører socialtjeneste, bibliotekstjeneste, fritidsundervisning og forelæsningsvirksomhed, obligatorisk medborgerundervisning, oplysningsvirksomhed, indretning af fritidslokaler og marketenderier, underholdningsarrangementer samt kirkeelig betjening og rådgivning i religiøse spørgsmål.

Den sociale virksomhed inden for forsvarret tog i Sverige sin begyndelse samtidig med den beredskabspolitik, der indvarsledes med udbruddet af den anden verdenskrig, og der har i den tid, der er hengået siden da, fundet en betydelig udbygning sted. Men tilsyneladende har de mænd, der beskæftiger sig med arbejdet, den opfattelse, at endnu har man kun tilbagelagt en del af en udvikling, som man

(Fortsættes side 21)

Troperne - subantarktisk - tur-retur

Mogens Grüner, der som værnepligtig gjorde Galathea-togtet med, fortæller i denne artikel om oplevelser fra Australien og Ny Zealand

Af Mogens Grüner

Poul Jacobsen med en af Australiens mærkværdigheder — næbdyret.

DET er flere måneder siden sidste beretning fra »Galathea« kom i trykken, og vi har i mellemtiden oplevet så meget, at det i virkeligheden er alt for meget at presse ind i en artikel på et par sider.

Australien og Ny Zealand blev et afsnit helt for sig selv på »Galathea«s jordomsejling.

Det var næsten som at komme hjem igen, da vi gik op ad floden til Brisbane og på bredderne så rigtige murstenshuse med tegl på tagene og det hele. Vi kom fra Østen, fra Philippinerne, Indonesien, og sidst havde vi været på Salomonsøerne, og det vilde Ny Guinea — ja, siden vi for et år siden var i Sydafrika, havde vi faktisk ikke set en »europæisk« by, og det var første sted, siden vi tog hjemmefra, hvor der *kun* var hvide mennesker. Det virkede helt overvældende på os, efter at vi gennem så lang tid ikke havde kendt andet end tropiske kyster med bambushytter og mørkhudede, halvnøgne mennesker.

Også på anden måde var det som at komme hjem igen: En stor gruppe danskere hilste os hjertelig velkommen, da vi lagde til kaj, og i den tid vi lå i Brisbane, overvældede de os med invitationer til udflugter og fester.

På samme måde gik det flere andre steder i Australien, og sådan gik det hele vejen i Ny Zealand. Her var et par lande, hvor danske havde fundet grobund, men hvor på den anden side kun få havde glemt, hvor de havde rod.

I Australien og Ny Zealand er der endnu noget nybyggerpræg tilbage. Den, der starter herude, har gode chancer for at finde den tilfredshed, pioneren føler ved at opnå store resultater, men han kommer uvægerligt til at betale for det med visse afsavn. Den, der er vokset op i Europa, vil savne den inspiration og stimulans, det er »at være i centrum af hvor det foregår«. Han vil finde, at i lande som disse to, der næppe er mere end 100 år gamle, har der ikke været tid og midler til andet end at opbygge en civilisation — ikke en kultur.

Rejser man hjemmefra, må man gøre sig klart, at man som ny mand i et nyt land er ensom. Selv om man kommer ovenpå økonomisk set, lykkes det sjældent en emigrant helt at tilpasse sig de fremmede forhold. På baggrund af de nerveslidende forhold der i øjeblikket er hjemme — contra det mere ubekymrede liv, der føres herude — vil savnet af Danmark som

Intendant Clementsen forsøger at sætte en gnaven søelefant på plads med dens egne talemåder.

Flænsesholdet med »Galathea«s slagter i spidsen igang med en af de største søelefanter. Yderst t. h. storvildtjægeren dr. Bøje Benzon.

Nogle tog på langfart, da vi havde ferie, andre havde svært ved at løsrive sig fra Sydneys tilløkkende badestrande.

Brisbane danskere havde svært ved at kappe forbindelsen med os.

nation sikkert ikke være nagende for alle, men man vil givet savne dem, man har kær derhjemme. Det gør alle emigranter, og man finder aldrig i et fremmed land så gode venner som blandt dem, man er vokset op sammen med.

Der er stor brug for skandinaver herude og godt betalt arbejde til dem alle, for de ihærdige store muligheder for at nå højt op. Der er dejligt i Danmark, og vi elsker landet, fordi det er en så væsentlig del af vor opvækst; men rejser man ud, opdager man, at der er mange andre steder på jorden, der er ligeså dejlige.

Således Australien og især Ny Zealands, som vi, der var med på dette togt, fik set mere af, end manganen austrulier eller ny zealænder nogensinde får at se.

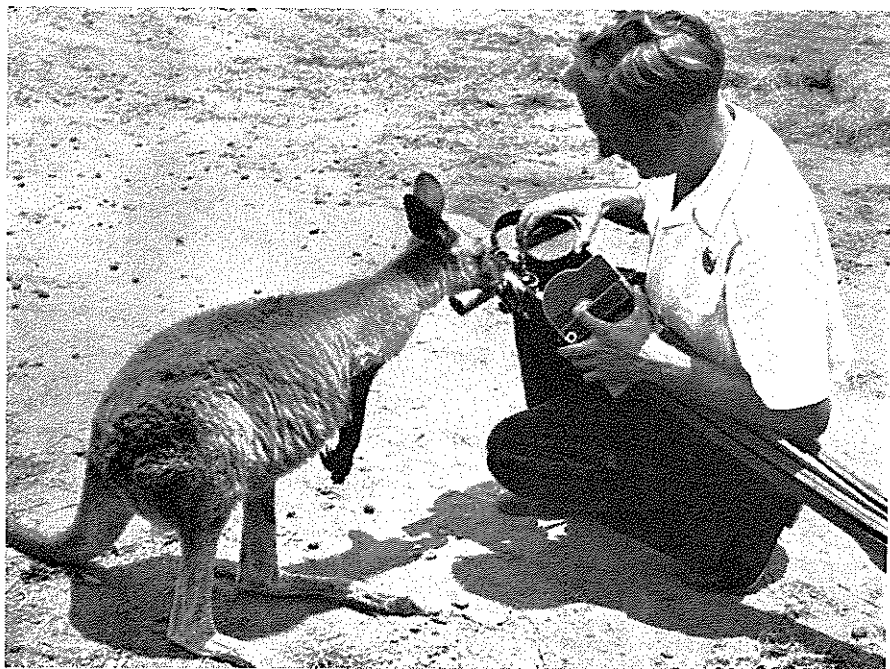
I Sydney kom »Galathea« i dok for fjorten dage, og vi fik hver en uges ferie, som mange af os benyttede til lange strejfture ind i landet. Jeg selv og en af de andre værnepligtige nåede vel henved 1500 km omkring i den ferie, og selv om det kun er ganske lidt på et australienkort, fik vi dog oplevet en god del af østkystens storslåede natur.

Vi nåede ind til regeringsbyen Canberra, hvor vi var gæster hos en gammel dansk farmer, og videre gennem vidtstrakt, kuperet terræn, hvor tusindtallige fåreflokke græssede på de grønne bakkedrag, hvor visne træer med knudrede grene endnu stod tilbage fra dengang »bush«en blev ryddet. Vi kom gennem flade strækninger med frodigt landbrugsland og endte helt ude på grænsen af de kolossale sletter, der udgør hele Australiens indre, og hvor fårefarmerne kan have op til et par hundrede kilometer til nærmeste nabo.

På hjemturen kom vi op i højlandet bag De Blå Bjerge. Det var bitterlig koldt deroppe om natten. Gennem et helt år havde vi ikke kendt til temperaturer under 25-30 grader, og det var noget af et chok for os at opdage, at der var is på vandpytterne om morgenen.

Vi var kommet så langt ud i øde land, at vi ikke havde set en eneste bil i nattens løb, og da der heller ikke på denne strækning var så meget som

(Fortsættes side 19)

En af filmsfotograf Rasmussens stjerner er teknisk interesseret.

Fra sidste ækvatorløb, hvor tre bedemænd var parate for at give ofrene den sidste olie.

FRA KOMINFORM MOD ATLANT-PAGT

Af oberstløjtnant E. J. Wiboltt

Marskal Tito.

Optakten.

DA det tyrkiske rige langsomt måtte trække sig tilbage fra Balkan og indskrænke sig til at holde et brohoved foran Dardanellerne, efterlod det et militærpolitisk tomrum, der helt op til vore dage ikke alene blev et stridens æble mellem de europæiske magter, men også mellem de kampglade Balkanfolk selv.

Primitive og hårdføre, gennem de lange befrielseskrigene vænnet til mord og brand, krig og guerilla, optændt af fanatisk nationalfølelse og alligevel tvunget til at støtte sig til snart den ene snart den anden af stormagterne, måtte Balkans folk sætte selve kampen for deres eksistens foran en effektiv økonomisk og social udvikling. De blev »Europas krusningsø«, hvorfra man ventede eksplosioner, hver gang forårssneen smeltede i Balkans bjerge og ryddede de vilde kløfter og de snævre pas for næste krig.

Denne har præget dem. De blev først og fremmest samfund af bønder og hyrder; de beherskedes af en fåtellig overklasse, der erhvervede sig en tynd fernis af vesteuropæisk kultur, men alligevel ofte orienterede sig med Rusland. Thi her boede de slaviske stammefrænder; her var et samfund, bygget op nogenlunde som deres eget; og herfra udstrakte den hvide zar desuden sin hånd mod Dardanellerne og spillede herunder tillige rollen som deres beskytter mod Tyrkiet, det almægtige, habsburgske monarki, Italiens ekspansionsstrang mod øst og »det troløse Albion«s be-

stræbelser for at befæste sine positioner i Middelhavet på »Kongevejen« til Asien.

Tiderne har skiftet. Den røde zar har afløst den hvide; hans magt har bredt sig over hele Balkan, over Rumænien, Bulgarien, Albanien og Jugoslavien, indtil hans march — som i sin tid tyrkernes — i nord blev standset foran Wiens porte, mod syd ved Grækenlands nordgrænse og i vest ved porten til det norditalienske lavland Triest.

Men Italien, der en overgang havde sat sig fast langs Jugoslaviens Adriaterhavs-kyst (Dalmatien) og i Albanien, står nu i forbund med vestmagterne, der hjalp det i kampen for Triest. De hjalp tillige Grækenland med at bygge et bolværk mod den røde stormflod, og de støttede ligeledes, i egen interesse, Tyrkiets hævelse af Dardanellerne.

Balkan blev således hurtigt et stridens æble mellem Rusland og vestmagterne. Det var derfor også Churchills kongstanke, at krigen blandt andet skulle vindes ved et vestmagtsstød fra syd op gennem Balkan, således at man sikrede sig netop det bælte af kommunistiske vasalstater, som dog til slut blev overladt Sovjet. De skulle efter overenskomsten med vestmagterne være en slags interessefære, styret af russiskvenlige regeringer, således at Sovjet på denne måde følte sig tryk for angreb fra vest.

Men Sovjet nøjedes ikke med russisk-venlige stater. Det gjorde dem til vasallande og inkorporerede dem i østblokkens økonomi, hver med sin særlige opgave for at tjene, ikke sig selv, men Sovjet. Moskva lod dem købe dyrt og sælge billigt; det indledte dem i industri- og agerbrugslande, der måtte ofre, også deres økonomiske selvstændighed for at tjene Sovjet. Deres hære kom under russisk kontrol og de nationale kommunister, der tidligere blindt havde fulgt enhver ordre fra Moskva, blev likvideret — og bliver likvideret — så snart de viste eller viser tegn til at ville hævde deres fædrelandsinteresser.

Kun i een stat lykkedes dette ikke. Jugoslavien var ikke besat af russiske tropper. Det havde selv gennemført sin befrielseskamp mod tyskerne, og dets leder, marshal Tito, stod derfor ganske anderledes stærkt end hans kolleger i Sofia, Bukarest, Budapest og Warszawa. Han fulgte villigt Stalins marchordre mod Triest, og han stod trofast bag den græske oprørsgeneral, Markos, da denne truede Grækenland fra de makedoniske bjerge. Thi Triest var et gammelt jugoslavisk mål; og dette gjaldt i endnu højere grad Makedonien. Un-

der krigen 1912—13 havde Serbien, Bulgarien og Grækenland kæmpet om dette land og delt det, således at det tabende Bulgarien havde fået en ubetydelig del, medens Grækenland og Jugoslavien havde delt resten. Men Jugoslavien havde ikke fået hovedstaden, den vigtige havneby Soloniki; og det var mod denne udfaldsport i Ægæerhavet, at Serbiens, og nu Jugoslaviens ønsker gik.

Tito var dog allerede, da Markos højste oprørsfanen i bjergene nord og nordøst for Soloniki klar over, at hvem der så nominelt fik Soloniki, ville det i realiteten blive Moskva, der blev byens reelle herre.

Derfor søgte han at nærme sig Bulgarien for sammen med dette land at danne et forbund, der bedre kunne sikre de 2 landes selvstændighed og erobringer i Nordgrækenland, og derfor gik der tillige skjulte tråde mellem ham og Markos.

Moskva, der havde fuld kontrol over Bulgarien, ødelagde imidlertid spillet i starten; og dette intermezzo blev optakten til det større spil, der den 28. juni 1948 førte til kominforms banulle mod Tito, fordi han ikke ville gå imod sit lands interesse og lade det blive en blot og bar fødemiddelleverandør til østblokken.

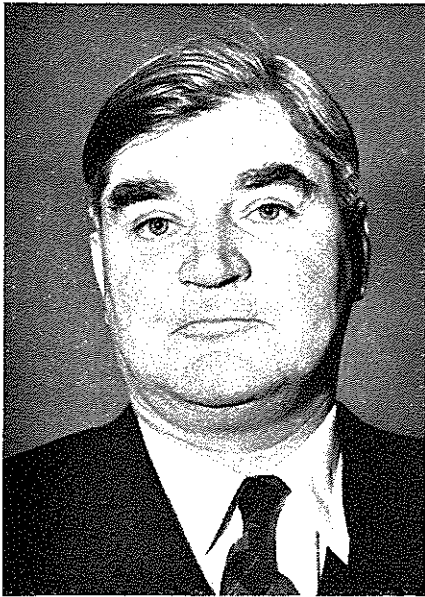
Tito som »Tredie magt«.

Man havde antagelig anset det for givet, at kominforms banulle enten ville få Tito til at bøje sig eller have styrtet ham. Ellers ville man næppe have spillet så højt spil. For Jugoslavien havde og har ideologisk og strategisk en overordentlig betydning.

Her var for det første et folk, om hvis århundredlange befrielseskamp der gik gny, om hvis kommunisme, der ikke var tvivl om, og som man derfor hidtil havde rost til skyerne. Faldt dette folk nu fra — og gik det godt — ville det afsløre utilfredsheden med den lod, vasalstaterne havde, ja, det ville afsløre mere endnu. Det ville vise alverden, at Moskva ikke var almægtig, men at dets åg kunne afrystes.

Men her var tillige et land i den kæmpende kommunismes forreste linie, — en væsentlig del af fortravet for ekspansionen mod Grækenland og Moskvas stødkile mod Italien. Faldt det fra, mistede man ikke alene disse positioner og efterlod Albanien uden forbindelse med den øvrige østblok. Hvis Jugoslavien allierede sig med den vestlige verden, rykkede den vestlige front helt frem til Donau og rakte over Grækenlands nordgrænse hånd til Tyrkiet.

Derfor måtte Tito styrtes ved, at man erklærede ham for en frafalden kommunist, i håb om at Jugoslaviens kommunister ville rejse sig imod ham,

Aneurin Bevan.

og ved at man blokerede ham økonomisk for at ruinere landet. Samtidig gennemførte man militære demonstrationer i Bulgarien, Rumænien og Ungarn for at vise, at man var rede til indgreb, så snart den indrepolitiske situation i Belgrad gav anledning dertil.

Marshal Tito søgte på sin side at apparere alt dette ved at hævde, at det var ham og ikke Moskva, der repræsenterede den rette kommunisme, ved en 5 års plan, der på en gang skulle styrke det jugoslaviske landbrug, bl. a. ved kollektivisering, samt give landet en stor og ydedygtig industri, som kunne gøre landet rigt og uafhængigt til alle sider, og endelig ved at holde sine hære under fanerne til forsvar for fædrelandets hellige jord.

Gennem 4 år har Tito modstået kominform og Stalin på denne måde. Men han har kun kunnet gøre dette ved langsomt at glide mod vest og modtage en støtte, som det både har været vanskeligt for ham at modtage og for vestmagterne at give, fordi han stadig har måttet hævde, at han var og stadig er kommunist.

Resultatet blev, at Tito i disse år har forsøgt at optræde som en slags »Tredie magt« mellem øst og vest. Men de materielle forudsætninger herfor har ikke været til stede. Da høsten glippede i 1950, og han ikke havde valuta til at købe levnedsmidler, undgik Jugoslavien kun hungersnød ved, at U. S. A. igangsatte en stor slået hjælpeaktion. Den skærpede udenrigspolitiske situation, der blev et resultat af overfaldet på Sydkorea, tvang desuden Jugoslavien til en oprustning, hvortil det manglede både penge og produktionsmidler. Derfor måtte også denne gang vestmagterne træde til, først med maskiner til mere periferiske krigsmål, senere med reelle våben.

Endelig viste det sig, at den af Tito så optimistisk opsatte 5 års plan ikke kunne gennemføres ved egen hjælp. Han tilbageviste først kritikken ved at erklære, at den kun udsprang af frygt

for industriel konkurrence. Derfor ville vestmagterne — på samme måde som kominform — holde Jugoslavien nede; og derfor var det både en kommunistisk og national pligt at gennemføre planen selv med de største ofre.

De blev også ydet. Men kritikken fik ret, når den erklærede, at den mindre gjaldt principperne end det overeksponerede tempo og det forkerte grundlag. Det ligger i dag klart, at Jugoslavien kunne være nået længere, hvis man i første omgang havde indskrænket sig til at udbygge landbruget uden de store — og gennemgående fejlslagne — kollektivistiske eksperimenter og til at forhøje produktionen på grundlag af de bestående grube- og industrianlæg. Man havde derved kunnet skaffe sig valuta og kredit til at gå videre; men i stedet forsøgte man en »industrialisering på bred front«, som måtte slå fejl.

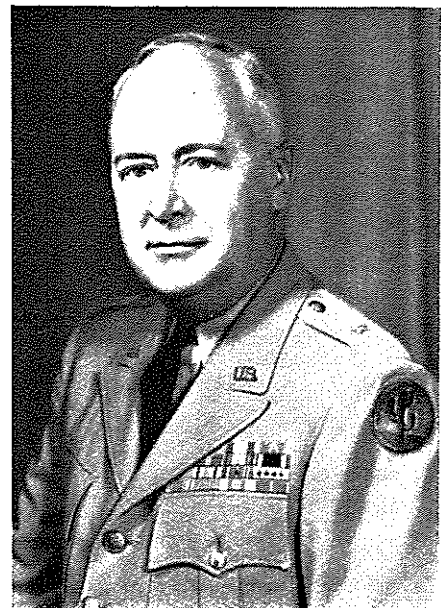
Man har derfor måttet opgive en række stort anlagte planer om vældige kraftværker i Herzegowina, Makedonien, ved Zvarnik og den albanske grænse. Det samme gælder aluminiumsfabriker i Slovenien, stålværker i Bosnien og udvinding af kobber i Østserbien. Jugoslavien har manglet penge og har ikke kunnet få lån til disse projekter i verdensbanken, der på andre områder ikke har nægtet Tito kredit.

Vanskeligheder.

Dette forhold har dog indtil videre ikke, i økonomisk henseende, afgørende kunnet påvirke et land, der som Jugoslavien stadig er et agrarland med en befolkning, som gennem århundreder har været vænnet til en lav levestandard. Tværtimod synes, trods megen arbejdsløshed, forsyningssituationen, både med hensyn til

Udenrigsminister Kardejl.

General Olmsted.

levnedsmidler og industrivarer, at have forbedret sig noget.

Tito trues næppe heller af utilfredshed fra antikommunistiske elementer. Dertil virker hans kommunistiske opbygning af det jugoslaviske samfund for sikkert; og desuden har hans brud med Moskva snarere styrket hans stilling i disse kredse. Med hensyn til de jugoslaviske kommunister viser hyppige udrensninger, at der stadig findes en del »konformister« imellem dem. Men de har på den anden side ikke følt sig stærke nok til nogen sinde at gøre sig bemærkelsesværdige over for offentligheden, og i det store og hele synes Tito's anseelse i Jugoslavien at stige.

Derimod har hans økonomiske svaghed gjort det vanskeligt at optræde med vægt i udenrigspolitikken. Vestmagterne har ganske vist aldrig forlangt politiske indrømmelser til gengæld for deres hjælp. Men den indskrænker naturligvis alligevel hans bevægelsesfrihed og bevirker desuden, at man nu og da tager mindre hensyn til ham, end man ville have gjort, hvis han stod stærkere. Dette har sidst vist sig, da vestmagterne for nylig, uden om Jugoslavien, pludselig gjorde Italien indrømmelser i Triest. Det viser sig desuden ved, at Tito, der ganske vist af udviklingen er tvunget mod vest, ikke er optaget i det vestlige forsvarssystem og derfor må finde sig i, at atlantpagtlandene — hvortil nu også Tyrkiet og Grækenland hører, har første prioritet på den amerikanske våbenhjælp.

Dette har åbenbart tilskyndet Tito til langsomt at opgive sin »3. magts« politik og bekende sit tilhørsforhold til den vestlige lejr mere klart. Selv om han hverken kan eller vil opgive sin kommunisme og derfor stadig må regne med, at selv om de vestlige regeringer ønskede det, kan det på grund af opinionen blive vanskeligt for dem at anerkende ham helt. Tito forsøger selv at bøde herpå ved at søge forbindelse med de vestlige socialistiske partier. Det er da også lykkedes for ham at få f. eks. den

Ett medel för Anti - BAKTERIEKRIGET

F-tal typ ACL

Deklaration: F-tal typ ACL framställas ur stenkoltjärna.

Egenskaper: Vatten, tillsatt med någon procent F-tal ACL är ett mycket gott avfettningsmedel, beroende på F-tals emulgerande ämne. I samband därmed löses rödrost och slagg. Verkan är lika god i hårt som i mjukt vatten.

F-tal typ ACL är icke giftigt, är icke eldfarligt, angriper icke händer och luktar behagligt. F-tal ACL är neutralt (pH 7,0) och icke korroderande.

Användning: F-tal typ ACL användes i stället för tungbensin, el. dyl. för avfettning av maskindelar m. m.

GÖTEBORG
SVERIGE

Bruksanvisning: Häll upp så stor mängd vatten, att föremålen kunn tvättas däri. Häll i omkring 20 gram F-tal typ ACL per liter vatten och rör om någet. Lägg ned föremålen i lösningen och borsta dem lätt. Torka föremålen och anolja dem eventuellt med glykol.

Ett omedelbart rostskydd kan erhållas genom tillsättning av 1 % glykol till lösningen.

Anm: Smörj in händerna med lanolinsalva för att motverka F-tal typ ACL:s fettlösande verkan vid flitig användning.

Generalagent för Danmark:

O. R. S. I., Frederiksberg Allé 5, Köpenhamn V.
Tel. *Central 67 - Vester 9587

britiske »oprører« Aneurin Bevan til at tale sin sag, og også den franske partisekretær Guy Mollet har på foranledning af et besøg i Jugoslavien udtalt sig på venskabelig måde. Men om en virkelig forbindelse med de vestlige socialister er der foreløbig ikke tale. Thi alle forfatningsændringer, eksperimenter med »arbejdsråd« o. s. v. ændrer for disse kredse intet i den kendsgerning, at Jugoslavien stadig er en kommunistisk diktaturstat, der beherskes af et strengt disciplineret, af politibureau kontrolleret, parti, som ikke tåler nogen opposition. De vestlige socialister, der selv må kæmpe hårdt imod deres eget lands kommunisme, kan derfor ikke stå solidarisk med et sådant regime.

Samtidig gælder for øvrigt, at selv om der utvivlsomt er mange kommunister indenfor østblokken, der ikke er blevet overbevist om, at Tito virkelig er fører for en bande spioner og mordere i amerikansk sold og derfor har saboteret Jugoslaviens frihed, kan heller ikke støtte ham. Den blotte kendsgerning, at Jugoslavien dog modtager amerikansk hjælp, er nok for dem til at nægte ham kommunistnavnet.

Tito og hans jugoslaviske tilhængere er derfor i den uheldige situation, at de kaldes kommunister af antikommunisterne, men antikommuniste af de stalintro kommunister. Derfor synes også, i hvert fald officielt, den af Moskva tidligere så frygtede »titoisme« at være forsvundet i vassalstaterne. Titos betydning som uro-vækker i den kommunistiske verden er dermed delvis udspillet, — hvilket på den anden side til gengæld betyder, at hverken han eller vestmagterne længere af denne grund behøver at vise samme forsigtighed i deres indbyrdes forhold.

På march mod vest.

De militærpolitiske grunde, der omfatter både Jugoslaviens strategiske stilling og den kendsgerning, at det råder over den talrigeste hær i Europa — en hær, der er parat til at følge enhver ordre og yde ethvert offer — vejer under den skærpede, kolde krig samtidigt tungere og tun-

gere i vægtskålen, ligesom Tito selv i virkeligheden har mindre og mindre fordel af ikke at tage klart parti.

Ilan har derfor også begyndt en vis tilnærmelse til de nabostater, der tilhører den vestlige verden, deriblandt til Østrig, med hvem der har været store uoverensstemmelser om grænsen i Kärnten og om mindretalsproblemer. I juni måned resulterede dette i et venskabeligt besøg i Beograd af den østrigske udenrigsminister Gruber; og denne informerede efter sin hjemkomst såvel de allierede højkommissærer som den italienske gesandt i Wien, sit parti og Østrigs udenrigspolitiske udvalg om sine personlige indtryk.

Der er herefter udsigt til, at grænseurolighederne bringes ud af verden, og i september venter Wien genbesøg af den jugoslaviske udenrigsminister Kardelj, således at der kan tages fat på udbygning af de økonomiske forbindelser mellem Østrig og Jugoslavien.

Her har Jugoslavien en stærk interesse i den østrigske eksport til Middelhavet, der jo skal transporteres gennem enten italiensk eller jugoslaviske territorium. Hvis en del af denne eksport kunne ledes ned til det jugoslaviske Fiume med udskibningshavnen Susak, i stedet for over det omstridte, men i øjeblikket nærmest italienske Triest, ville dette være en fordel. Men Østrig ved, hvor kildent Triest-spørgsmålet er og vil derfor næppe engagere sig for hårdt. Også vestmagterne står på det standpunkt, at Triest-spørgsmålet bør kunne ordnes af Italien og Jugoslavien selv.

For blot få år siden ville dette være en utopi. I dag har udviklingen, der maner Beograd og Rom til sammenhold mod den fælles fare, medført, at det i virkeligheden kun synes at være prestige over for deres egne folk, der hindrer de to regeringer i at nå frem til en overenskomst. Der sker derfor næppe nogen alvorlig eksplosion i Triest; men dette stadigt uløste spørgsmål er alligevel foreløbig en hindring for, at Italien og Jugoslavien kan række hinanden hånden til den middelhavsalliance, som de vel egentlig begge ønsker.

Under disse omstændigheder følger

man med opmærksomhed, hvorledes forholdet udvikler sig mellem Jugoslavien og de to andre middelhavs-magter, der kan komme i betragtning, Grækenland og Tyrkiet.

Det er tidligere sagt, at Jugoslavien allerede nu ligger som en stødpude foran et angreb over land på Italien og derfra op gennem Brennerpasset eller langs Podalen mod Sydfrankrig. Det er ligeledes nævnt, at en alliance Jugoslavien — Grækenland — Tyrkiet vil fortsætte den vestlige front ubrudt til det kaspiske hav, og et blik på kortet vil desuden vise, at Jugoslavien kan betyde en alvorlig flanketrusel mod en russisk march gennem Rumænien og Bulgarien mod det ægæiske hav og Dardanellerne.

Men der har været store vanskeligheder ved at etablere et venskabeligt græsk-jugoslaviske forhold. Den af Sovjet støttede græske oprørsfører, general Markos, der i lang tid truede Athen på de makedoniske bjerge, fik som nævnt ikke mindst støtte fra Jugoslavien, der håbede ved hans hjælp at kunne erobre Soloniki.

Han modtog store forsyninger fra Beograd, hans mænd blev uddannet i sydjugoslaviske uddannelseslejre, blev de hårdt trængt kunne de altid forsvinde ind på jugoslaviske territorium og komme igen ved næste lejlighed. Endelig blev en stor del af de børn, de græske oprørere drev ud af de græske landsbyer, transporteret til Jugoslavien, der nægtede at udlevere dem.

Selv om Tito som et led i sit brud med Sovjet tog sin støtte fra oprørerne og derved i høj grad bidrog til deres nederlag og til at faren for russisk invasion i Grækenland drev over, har det været vanskeligt for det græske folk at glemme alt dette, ligesom Tito selv har måttet have tid til at sadle om.

Herunder er imidlertid hjemtransporten af de ca. 10.000 græske børn langsomt kommet i gang, og samtidig er der optaget normal forbindelse mellem Beograd og Athen, hvor der f. eks. nu igen sidder en jugoslaviske militærattaché. Han blev hilst hjertelig velkommen i mindet om våbenbroderskabet mod Bulgarien i 1913.

(Fortsættes side 19)

PA FORT BENNING UDDANNES DEN AMERIKANSKE HÆRS MEST HÅRDFØRE SOLDATER

I september 1950 oprettede den amerikanske hær et Ranger Training Center i Fort Benning, Georgia, verdens største infanteriskole. Det begyndte med fire lette kompagnier, men siden er hold efter hold gået gennem en uddannelse, der omfatter seks ugers intensiv fysisk træning, uddannelse i judo, nærkamp, anvendelse af sprængstoffer, skydeuddannelse med alle arter af våben, hård marchtræning, sabotage-teknik, ødelæggelse i forbindelseslinier, udspring med faldskærm, uddannelse i infiltrationsteknik og angreb om natten og ved dagry.

Amerikanerne har senere udvidet uddannelsesmulighederne til at omfatte de nye Ranger Training Centers. Det ene ligger i den storslåede Chattahoochee National Forrest i Georgia, hvor soldaterne lærer at blive fuldt fortrolige med enhver form for bjergkrig. Det andet uddannelsesområde ligger ved Eglin Air Force Base i det solbeskinnede Florida. Her lærer soldaterne gruppe- og delingstaktik i sumpet terrain og i jungle-lignende terrain.

The Rangers var under den anden verdenskrig en slags Commandotropper, hårdt trænedesoldater, der blev sat på de farligste og sværeste opgaver. Man har siden efteråret 1950 uddannet en lang række kompagnier, således at hver fodfolksdivision skulle kunne have et Ranger-kompagni.

Ranger-kompagnier har allerede gennem længere tid været i anvendelse i Korea. Hver mand i disse kompagnier er en tre-dobbelt frivillig. Først og fremmest udtages the Rangers blandt det frivillige mandskab, de er dernæst frivillige faldskærmsjægere og endelig udtages de blandt det mandskab, der frivilligt søger Ranger-kompagniernes skræppe uddannelse og hårde jobs.

Hensigten med at give disse soldater en grundig uddannelse i guerilla-krig og tillige uddanne dem som faldskærmsjægere er, at man skal kunne kaste dem ned bag de fjendt-

At kaptajn V. K. Sørensen

lige linier og lade dem operere her. De lærer derfor at marchere uden unødvendig udrustning, kun udstyret med, hvad hver mand selv kan bære på sin ryg. Forplejning må de selv skaffe sig i det fjendtlige område, hvor de f. eks. skal tage fanger eller fremskaffe oplysninger af strategisk eller taktisk natur. Farlige natlige patruljer er deres specialitet.

For sådanne soldater er tabsprocenten naturligvis meget høj. Det er heller ikke alle, der har gennemgået uddannelsen, der kan holde til det krævende arbejde, der venter dem i Korea. Der er kun meget lidt fritid eller tjeneste i sikrede områder.

For at kunne klare sig må hver eneste mand i et Ranger-kompagni være i stand til at kunne udføre enhver andens plads — hvis der skulle ske ham noget menneskeligt! Hver eneste mand må desuden være i stand til at betjene ethvert fodfolksvåben — egne såvel som fjendtlige geværer, maskingeværer, morterer o. s. v., og han må helst også kunne betjene en kanon af let eller svær kaliber, hvis man skulle falde over en sådan.

I den anden verdenskrig anvendte man seks Ranger-batailloner forskellige steder i krigsområderne. Og man havde god brug for dem.

Da general J. Lawton Collins, chefen for den amerikanske hær, vendte tilbage fra Korea i efteråret 1950, var een af hans første handlinger at starte uddannelsen af nye Rangers på grundlag af erfaringerne fra den anden verdenskrig og de krigserfaringer, man allerede da havde indhøstet i Korea.

På Fort Benning har man alle muligheder for at gøre uddannelsen realistisk. Der er skov, moser, åbent terrain og krat, der er søer og floder, og der er en række kunstige hjælpemidler, der stiller store krav til soldatens fysik.

I en hel landsby bygget af træ er der alle muligheder for at lære den rette hus- og bykamps-teknik. Der er en række forhindringer, der synes at kræve rene Tarzan'er, f. eks. en træetages bygning, man skal kunne klatre op ad, en række runde, rullende træstammer, der kræver, at soldaterne kravler over dem på maven, der er en høj mur, som Rang'erne skal springe ned fra, og de rammer jorden hårdere, end når de lander med faldskærm.

Et infiltrationskursus giver soldaterne den mest realistiske uddannelse i forhold så nær krigens, som det overhovedet er muligt. Herunder skal de bl. a. krybe og kravle gennem en 100 m lang træningsbane med pigtrådsforhindringer, mens maskingeværprojektiler hvisler knap en meter over hovederne på dem. Maskingeværerne er låsede fast i deres stillinger, så der ikke kan ske noget, men alligevel er det en prøvelse at gå denne bane igennem, og det sker ikke så sjældent, at en soldat »fryser fast« og ikke kan overvinde sin frygt og kravle frem, fordi han har indtrykket af, at der skydes direkte på ham. Som Ranger er han naturligvis kasseret. Men derfor kan det godt være, at der kan skabes en god soldat ud af ham. Lægen træder til, og ved en hensigtsmæssig psykologisk behandling har man ofte opnået at skabe en frontduelig soldat. Og man har i hvert fald opnået, at kalamiteten ikke optræder under kamp.

Under andre øvelser markerer nedgravede eksplosive ladninger fjendtlige artillerinedslag. Ad elektrisk vej lader øvelseslederne dem springe rundt om og inde imellem de fremstormende soldater. Også artillerigranater, må Ranger'ne vænne sig til, suser hen over hovederne på dem. De må kunne anvende flammekastere mod fjendtlige bunkers, og de lærer camouflage så godt, at de faktisk kan gøre sig usynlige i næsten ethvert landskab.

(Sluttes side 23)

Realistisk instruktion i behandling af fanger.

Infiltrationskursus.

ITALIENS ELITEKORPS

Af redaktør Poul Karner

DE mørkeblå carabinieri med de trekantede hatte, røde opslag og øvrige antikverede uniformspragt er en særpræget enkelthed i det italienske gadeliv. Deres farvestrålende uniform fra tiden umiddelbart efter Napoleon er lige så utidsvarende som vore postbudes — på det civile — eller den kongelige livgardes på det militære område. Men måske netop derfor, vil man dér som hos os nødig se dem forsvinde i en tid, der såmænd kan blive kedelig nok i forvejen.

To og to vandrer de italienske ordenshåndhævere op og ned ad gaderne, to og to suser de ud ad Italiens autostradaer med styrthjelme og på motorcykle for at holde øje med færdselen. Er der kommunistballade på Sicilien eller i den calabresiske støvlesnude, så er det carabinieriene, der rykker ud. De står ved grænsen, de er allevegne! I teatrene paraderer de i foyeren med den kæmpemæssige blårøde dusk i den trekantede hat, hvide handsker, masser af hvide fangsnore, epauletter, bandolerer osv. og kommanderet af officerer med tokantet hat (bicorne) og plumage af blå og røde fjer.

Der er sølvglitrende spejl på kraven, røde opslag, altsammen i en festlig farvesammensætning til den mørkeblå uniform i jaket-facon.

Og dog er carabinieriene hverken ordenspoliti eller garde, selv om de trækker op for præsidenten på Quirinalslotet til de ydre vagter på samme skift med de øvrige italienske regimenter — fra alpini og bersaglieri (med hanefjer i lakhattene) til hvide marinere og afsiddet rytteri med lanser. Almindelige politibetjente kaldes vigili urbani (»byens årvågne«) med en betegnelse, der sprogligt kan føres helt tilbage til oldtidens og cæsarerens Rom. Det er fristende at sam-

menligne dem med det franske Gendarmerie Nationale i blåt med sølvbesætning eller Spaniens grønne Guardia Civil med orangegule bandolerer og de ligeså besynderlige sorte lak-hatte, men carabinieriene selv har en anden opfattelse:

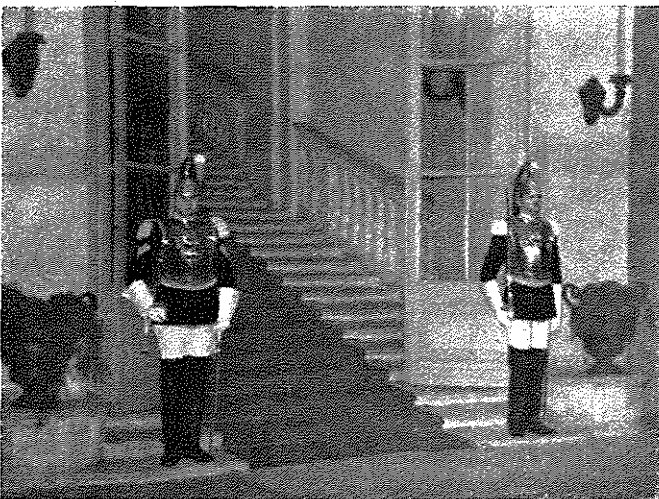
»Vi er først og fremmest soldater«, siger stabschefen, major Melito ved korpset — l'Arma dei Carabinieri — da vi i hans bil efter et besøg på den store kaserne på højre Tiberbred krydser floden. Over det regnvåde Piazza del Popolo snurrer vi op til garde-kaptajnen, kyrasser-afdelingens chef på Quirinalhøjen. Her vogtes præsidentens slot med indre vagter på de pompøse marmortrapper og i den gobelinbehængte drabant-sal af høje, flotte hjelmprydede garde-kavallerister. Det er nogle store drenge, de måler helt op til 190 cm., og når de har tjent en tidlang i præsidentens — tidligere den kongelige garde — plejer de at fortsætte ovre hos paven i hans gendarmeri. Bekendt er i så henseende anekdoten om kong Victor Emanuel, der engang var på besøg hos paven. Ledsaget af den pontifikale ceremonimester gik han gennem de pragtfulde sale med adelsgarde og gendarmer i bjørneskindshuer, da han får øje på et kendt ansigt — en af hans gamle kyrasserer: »Jamen det er jo en af mine, Deres Excellence«, udbryster han. »Næh, Deres Majestæt, nu er han en af vore«, svarede den pavelige hofembedsmand.

Major Melito forklarer mig, at carabinieri-korpset, hvorunder corrazieri (kyrassererne) administrativt sorteres, er helt igennem militært organiseret og under krigsforhold kæmper dets afdelinger i armeens rækker og har også opgaver som militærpoliti. I fredstid har carabinieriene, der i lønningmæssig henseende er be-

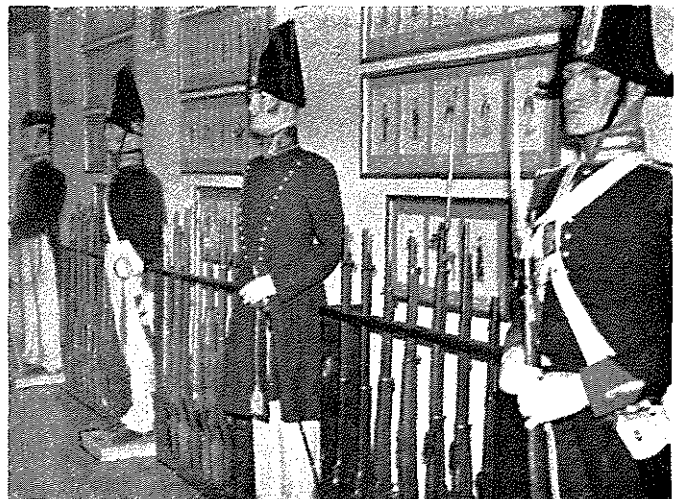
tydeligt bedre stillet end de værnepligtige, mange hverv af gendarmerilignende karakter, således bekæmpelsen af bandituvæsenet, der ligger udenfor det egentlige ordenspolitis virkefelt... og med især de sicilianske røvere kan det være fornødent at gå feltmæssigt til værks!

— Jeg er tilbøjelig til at mene, fortsætter stabschefen, at forbrydere i Deres land i nok så høj grad end hos os, er folk med en skrue løs. Mentale forstyrrelser ligger formentlig oftere til grund for lovovertrædelser af grovere art. Den slags har vi naturligvis også, men menneskelig nød og slette livs- og levevilkår hos os giver sig oftere udslag i helt andet omfang, end man i Deres land sikkert er vant til. Og dermed er vi inde på bandituvæsenet — il brigantaggio — og bekæmpelsen af dette samfunds- onde, der stadig er et ikke helt overvundet onde i Middelhavslandene. De italienske røvere har også sat deres spor i vor danske litteratur. H. C. Andersen tumler med dem flere steder i sine romaner, og Vilhelm Bergsøe bringer spændende skildringer af dem i kunstner-romanen »Fra Piazza del Popolo«. Fra memoirlitteraturen vides det, at vor nationale skjald, Adam Oehlenschläger, var hundeanst for de røvere, der huserede på pavestatsens storhertugdømmet Toskanas område, og først åndede lettet op, da han lagde grænsen bag sig.

På Risorgimento-pladsen overfor Vatikanets svære fæstningsmure i nærheden af, hvor man kommer bagvejen ind til de kostbare pavelige samlinger, ligger Carabinieri-musæet (Museo Storico dell'Arma de Carabinieri). Pladsen udenfor er et knudepunkt for Roms bus og sporvognstrafik, det myldrer med grønne motorlarmende køretøjer, men indenfor

Corrazieri på post i Quirinalet. Den er pænere højere oppe, men det er her overgangen mellem ydre og indre vagter er. At min blitzanordning til presseapparatet var blevet ødelagt i regnen, så der fattede en hel serie af i drabantsalen bagefter, nævnes kun som en beklagelig kendsgerning. (Fot. P. Karner).

Interiør fra Carabinieri-musæet med de gamle uniformer fra 1. halvdel af 1800 tallet. (Fot. P. Karner).

murene findes i stivnet udstillingsro en af Europas interessanteste samlinger, nemlig afdelingen om banditbekæmpelsen. Her er noget at se på, ikke blot for kriminalister, i den omfangsrige samling af banditerindringer: Gamle guldne fotografier af berømte røvere i helte-positur, dramatiske skillingsblades og nyere illustrerede tidsskrifters fantasitegninger til det folkelige samtalestof, som briganterne altid har været, banditernes våben og udrustning. Der er allerede ting i museet, der har tilhørt nutidsbanditen Salvatore Giulianos bande, og selv kommer han der vel også inden længe. Giuliano blev fanget på Sicilien i nærheden af byen Castelvetro 5. juli 1950. Man husker, at det var hans forængelig, der lokkede ham ud af buskene. Han kom frem for at blive filmet af amerikanske filmsfolk, men det var forklædte carabinieri!

I samme måned, den 26., blev hans modstykke på Sardinien, Giovanni Battista Liandru fanget efter en sensationel ildkamp i nærheden af Nuoro.

Carabinieri-korpset blev oprettet i 1814 og et af dets berømteste rytterangreb foregik i 1848 ved Pastrengo i Norditalien, da carabinieri-kavalleriet attackerede østrigerne. Der findes stadig en bereden afdeling indenfor korpset, selv om også denne er krøbet i panservogne. Tapperhedsmedailler i guld ophænges i musæets slag-sal og dem af sølv og kobber er samlet i et mægtigt glasskrin med indskriften: NEL SECOLI FEDELE — Trofast gennem århundreder.

Et på vore breddegrader ukendt træk skal nævnes, nemlig carabinieri-ernes kamp mod nazisterne, deres indsats i de kritiske dage, da italienere kæmpede sig over i de Allieredes lejr. Her lyser navne som Salvo D'Acquisto — en purung vice-brigader (svarende til korporal eller sergent), der ofrede sig for at redde 22 uskyldige gidsler. Tyskerne havde lagt hånd på dem til gengæld for et formodet attentat. Flere andre navne bringer korpsets æres-rulle i erindring. D'Acquisto tilstod sig skyldig uden at være det — det var den eneste måde at redde sine landsmænd på, for nogen skulle jo undgælde, var den nazistiske recept. Han blev dræbt ved det brutale nakkeskud. 12 officerer, underofficerer og menige af carabinieri-erne blev sammen med 308 andre gidsler brutalt myrdede i den berygtede koncentrationslejr, de ardeatinske huler ved Rom i 1944, og således kunne man blive ved. Beretningen om carabinieri-ernes gerninger i hine omvæltningens dage — forudsætningen for det Italien, der stadig kæmper for at holde sig inden for den demokratiske

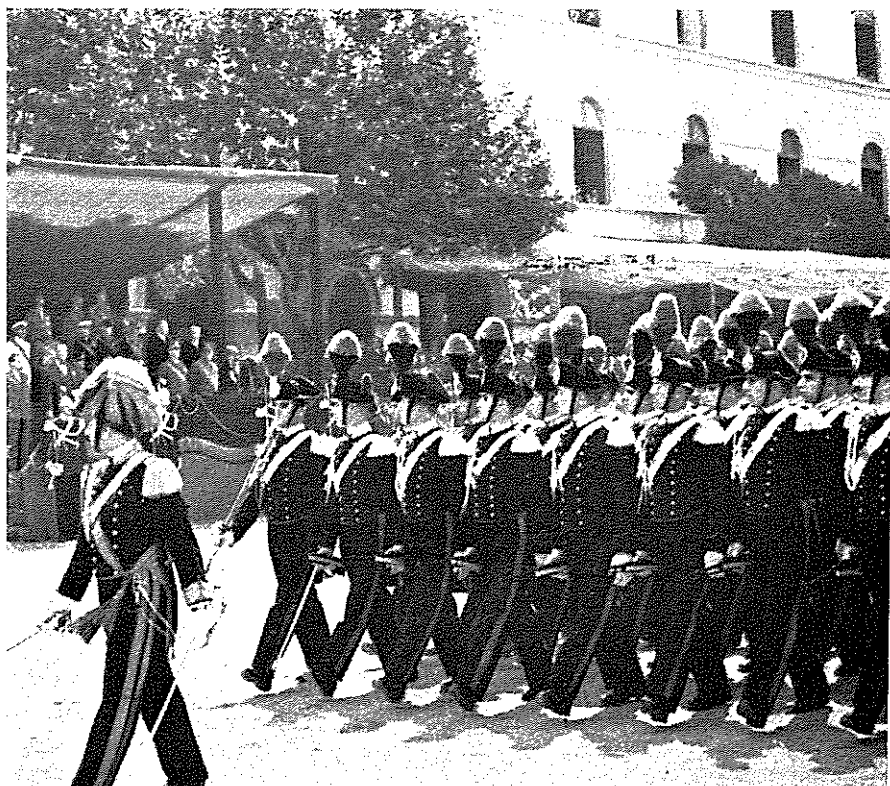
Italienske kyraserer under en parade. De rider på nogle langbenede irske heste, mens carabinieri-ernes rytteri rider på helt hvide. (Fot. Carabinieri-korpset).

linje på Vesteuropas side — bringer os menneskeligt nærmere til det italienske folk. Med tanken på vor egen frihedskamp og dennes mænd og kvinder, forstår vi, hvad disse sydens folk også evner af storslået idealisme.

Lad så være, at det forekommer en nordbo lidt besynderligt, at musæet har et kapel med navne og data, hvor man ved et tryk på en knap kan lade en grammofonplade spille en melodi

med tilknytning til carabinieri-korpset. Det er næsten ligeså besynderligt som de hvide marinere, der ved enhver parade eller revy defilerer forbi i stiveste maritim gala — for carabinieri-korpset og kyrasernerne har nemlig hvert sit krigsskib, der er opkaldt efter korpsets, og derfor er der matroser og søofficerer med ved alle højtidelige lejligheder.

Poul Karner.

Carabinieri i parademarch, bemærk officeren og mandskabets geværbevæbning. (Fot. Carabinieri-korpset).

Forstørrelser 6 x 9 - 35 øre

dog 9 x 12 55 øre, aftryk 6 x 9 30 øre.

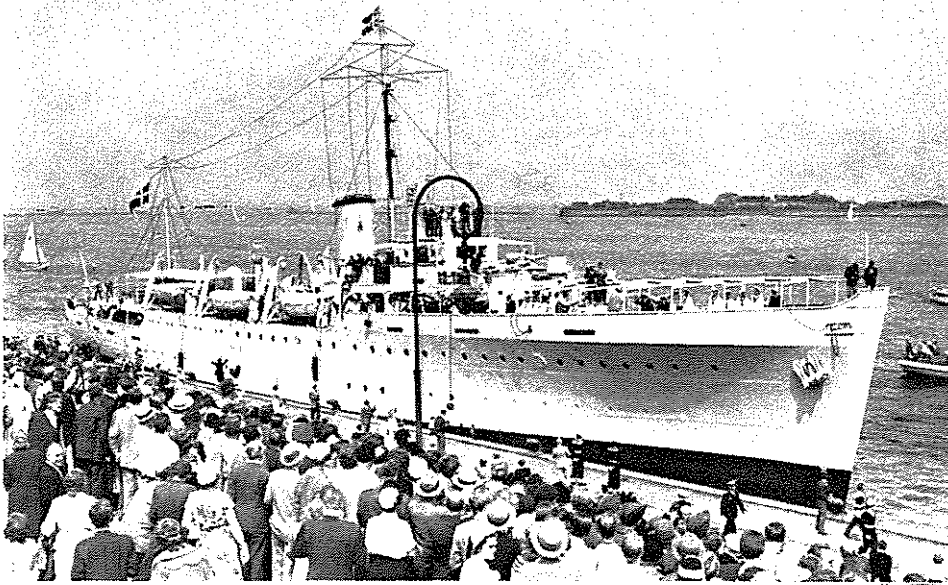
Fineste fagmæssige udførelse.

Forlang prisliste.

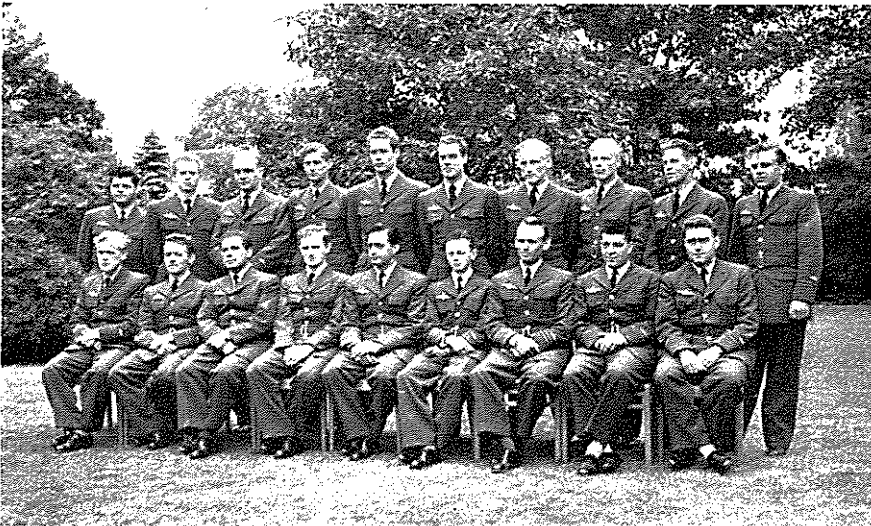
LEXA, Box 28, Silkeborg.

SIDE S

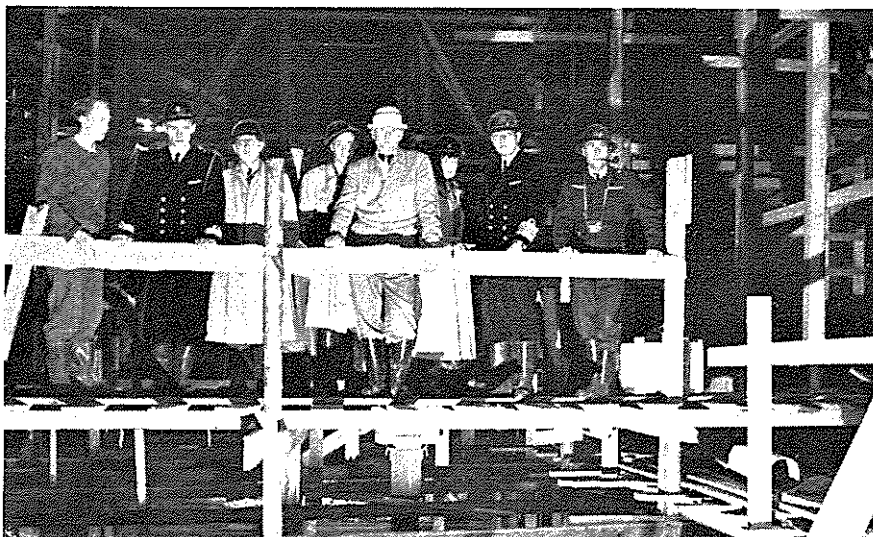
FOT.: FORSVARE

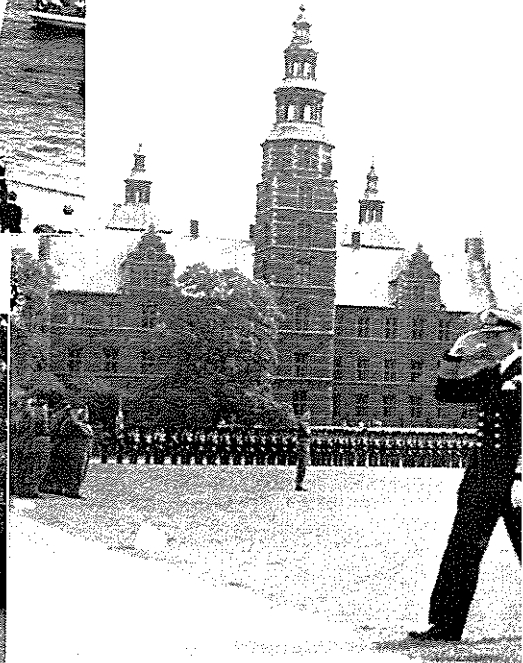
»Galathea« lægger til ved Langelinie. (Se iøvrigt artiklen side 4)

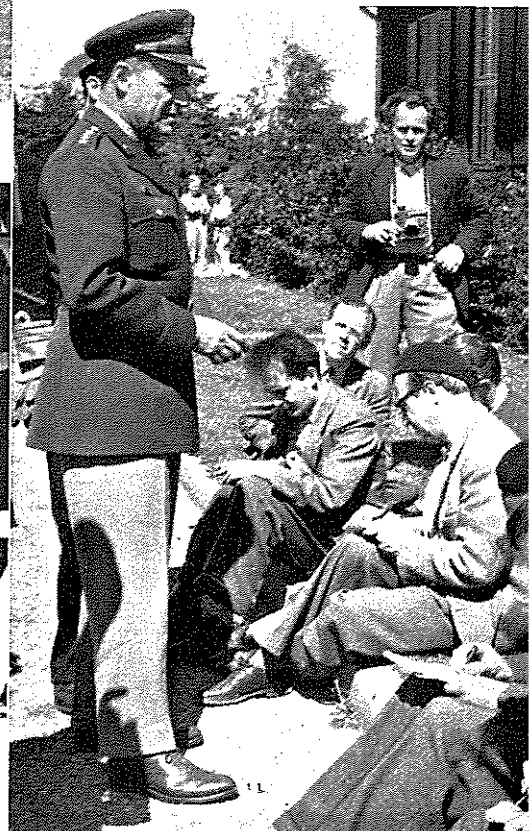
På flyvevåbnets officerssskole i Rungsted var der den 17. juli udnævnelsesparole, hvor det første eksamenshold fik deres udnævnelser til flyverløjtnanter I i linien.

På inspektionsrejsen til Grønland gjorde forsvarschefen, admiral E. J. Qvistgaard, og departementschef E. Lindgren, forsvarsministeriet, et kort ophold i Island, hvor de efter indbydelse fra det danske entreprenørfirma E. Pihl & Søn bl. a. besøgte et stort vandkraftanlæg, som firmaet i forbindelse med svenske firmaer opfører for den islandske regering. Til venstre ses orlogskaptajn Heisterberg-Andersen, i midten departementschefen og til højre forsvarschefen og oberstløjtnant Valentiner.

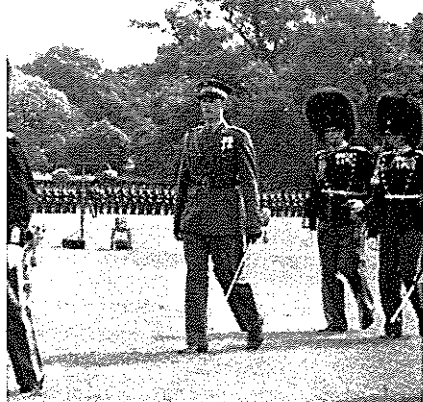

I anledning af livgardens fødselsdag aflagde majestæten blev modtaget.

N DST

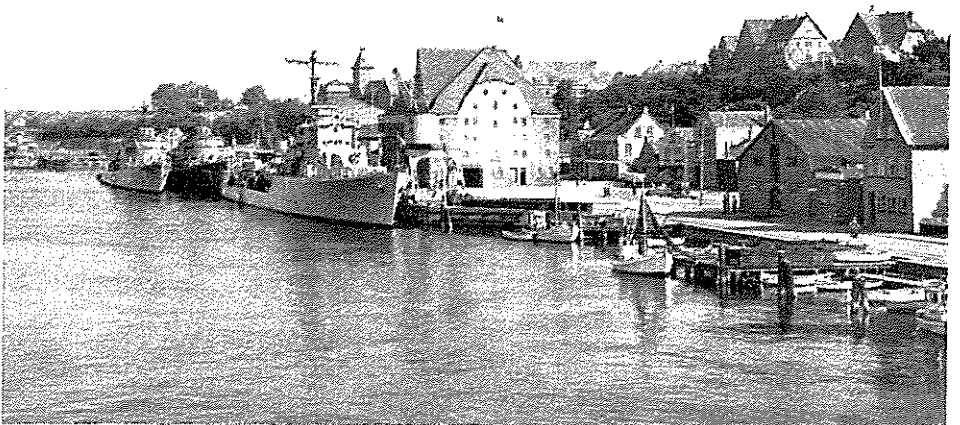
EIJENESTE

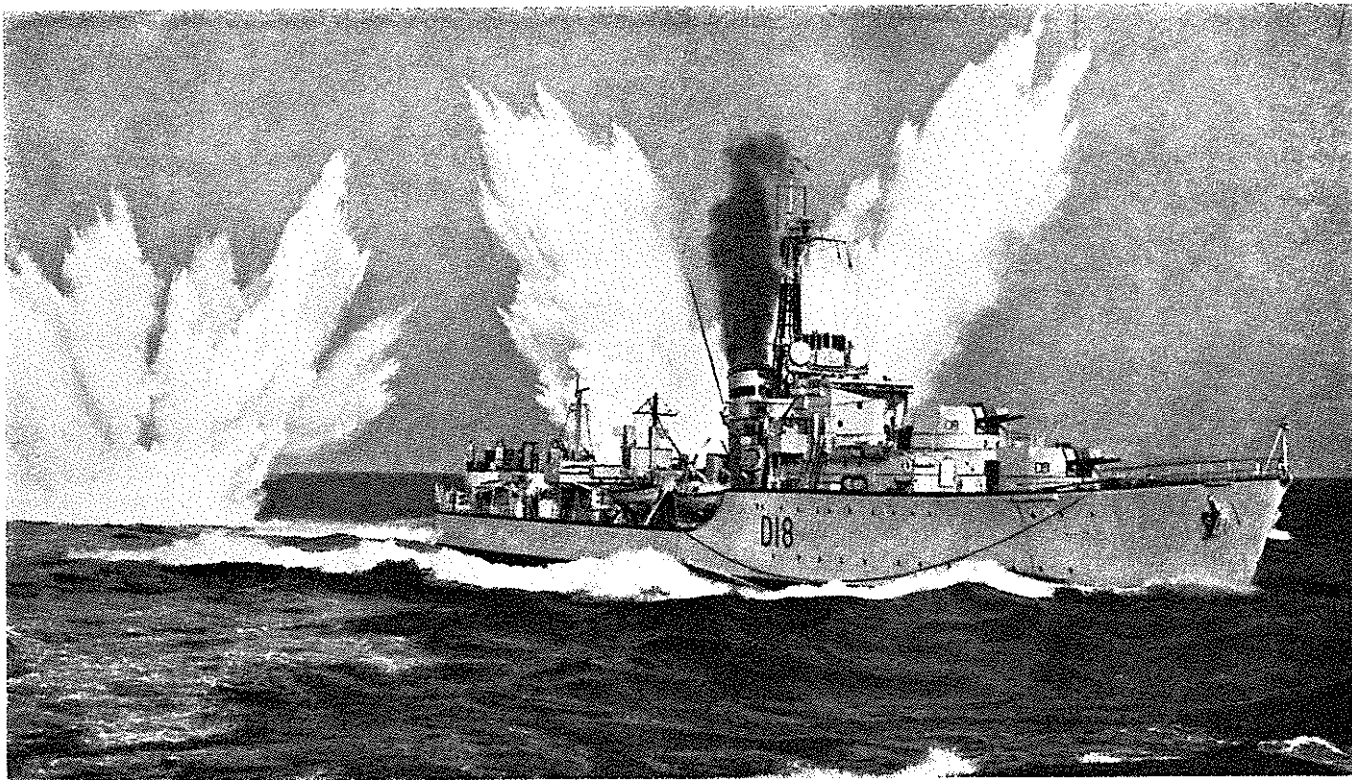
General Ridgway på besøg på livgardens kaserne, hvor han møder kasernechef, oberst Gyth.

General Ridgway aflagde i juli måned sit første besøg i Danmark. Generalen overværede bl. a. en øvelse på Iodfolkets sergentskole i Helsingør og holdt her en kort tale til eleverne (herover). Fra sergentskolen kørte generalen til Kronborg. Øverst til højre er generalen fotograferet i slotsgården mellem forsvarschefen og slotsforvalteren, oberst Stagaard. Generalen gæstede ligeledes flyvestation Karup, hvor der var en uformel pressekonference (midten, nederst).

I Sønderborg har der været afholdt et stort nordisk kadetstævne med deltagelse af 13 nordiske marinefartøjer.

Engelsk jager i dydbombangreb.

ANTIUBÅDSVÅBEN

Af søløjtnant K. Rodholm

IDET man erindrer Tysklands energiske ubådskrig, som ved flere lejligheder truede de allieredes eksistens, er frygten for det voksende russiske ubådsvåben nu for alvor begyndt at præge atlantpagtlandenes forsvarsbudgetter, der bebuder en udbygning og modernisering af disses flåder med dette formål for øje. Og til støtte herfor findes foruden de talrige erfaringer fra sidste krig mange og omfattende forsøg, foretaget i særdeleshed i U. S. A. og England efter krigen.

Materiellet, der anvendes til bekæmpelse af ubåde, kan sammenfattes under betegnelsen »antiubådsvåben« (A/U våben) og omfatter både tekniske hjælpemidler til lokalisering af bådene og direkte våben til ødelæggelse af disse, monteret i både krigsskibe og luftfartøjer. I det følgende er givet en oversigt over såvel dette materiel som de fartøjstyper, de er indstalleret i.

Lokaliseringsmidler: Det mest udbredte ubådslokaliseringsmiddel i årene før krigen var hydrofonen (lytteapparatet), som var anbragt i skibets bund eller sider. Med denne kunne man bestemme retningen af støjen, som ubådens skruer og motorer frembragte under sejladens gennem vandet. Jo hurtigere ubåden sejlede, des længere borte kunne man høre den; stilleliggende både kunne ikke registreres på apparatet.

I perioden mellem de to krige udvikledes i England et apparat, asdic,

som i princippet består af en akustisk sender og modtager samt en fælles svinger. Ved hjælp af svingeren, som er anbragt drejeligt under bunden af skibet, udsendes korte, retningsbestemte lydimpulser, som efter at have ramt målet returnerer og opfanges af samme svinger, hvorpå modtagelsen på grundlag af den tid, som lydølgerne har været undervejs, registrerer afstanden til ubåden. Dette er altså i princippet et vandret ekkolod, og i modsætning til hydrofonen får man ved dette apparat både retning og afstand til målet, og ved de nyere sæt tillige dybden, hvorved ubådens plads i forhold til eget skib bliver fuldstændig bestemt. Asdic'en er i modsætning til hydrofonen i stand til at registrere både stilleliggende og sejlede ubåde, jo bedre, jo større fladen båden vender mod det søgende skib, og kan samtidig anvendes som almindelig hydrofon.

Udviklingen af asdic blev fortsat under krigen både i England, U. S. A., Tyskland og flere andre lande, idet apparatet, der i princippet var det samme, men i teknisk udførelse varierede, blev kaldt »sonar« i U. S. A. og »perifon« i Tyskland. Efter krigen er udviklingen hos vestmagterne fortsat i hurtigt tempo, og der er siden da fremkommet nye, effektive asdic- og sonaranlæg, som endnu står på den hemmelige liste. For kort tid siden har betegnelsen sonar af standardiseringsmæssige grunde fortrængt

den engelske betegnelse og anvendes nu om alle apparater, som er baseret på dette princip.

Sonar lider imidlertid af den ulempe, at uregelmæssigheder i vandet som temperaturforskelle, saltlag m. m. kan virke meget forstyrrende og til tider helt ødelæggende på brugen. Derfor er rækningen, d. v. s. den afstand på hvilken ubåden kan »fanges« meget variabel, og der her kun opgives til at være nogle få tusinde meter. Sonar har efter krigen fået forskellige opgaver, især inden for fiskeriet.

Radaren, som i modsætning til sonar, udsender og modtager radioimpulser, var ligeledes under krigen et virksomt middel i ubådsbekæmpelsen, idet den i de første år afslørede mange ubåde, som var dykket ud for at oplade batterierne, fortrinsvis om natten. Monteret i særlige patruljeluftfartøjer fik den en meget stor rækning, hvorved det blev muligt i kort tid at afsøge et stort område og lokalisere eventuelle uddykkede ubåde, som derefter som regel gik undergangen i møde enten som følge af et luftbombardement eller et angreb af overfladefartøjer.

Senere, da tyskerne indførte snorkelen, som tillod bådene at bruge dieselmotorerne og oplade batterierne under vandet, blev denne metode noget besværliggjort, men der blev trods alt udviklet fintfølede radars,

som i tilfælde af rolig sø kunne registrere det ret lille snorkelhoved.

Endelig er hydrofonen igen kommet til sin ret, idet den nu monteres i små bøger, såkaldte sonobøjer (ikke at forveksle med sonar, som selv udsender lydimpulserne). Disse kastes fra skibe eller luftfartøjer i et særligt mønster i det område, hvor ubåden antages at befinde sig, og indeholder foruden hydrofonen en radiosender, der automatisk sender retningen fra bøgerne til ubådens skruestøj pr. radio til en specielt udrustet ubådsjager. Har man retningen fra to eller flere bøger, er ubådens plads bestemt, og angrebet med de egentlige våben sættes ind.

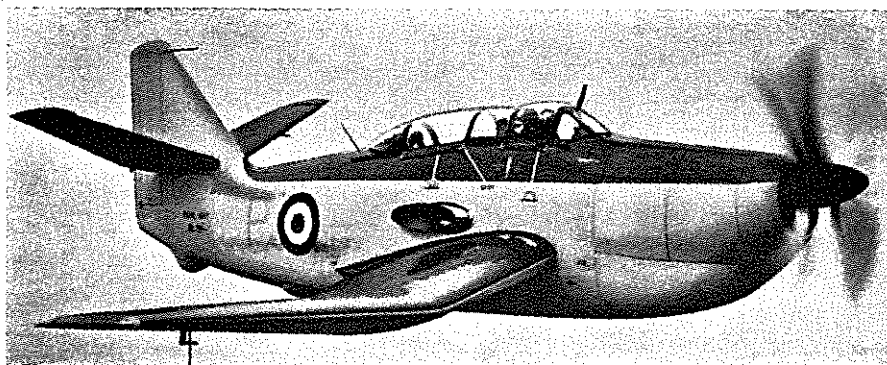
Våbnene, hvis anvendelse er meget afhængig af de før nævnte tekniske hjælpemidler og overhovedet ikke kan anvendes med resultat uden sonar, kan deles i to grupper, nemlig almindelige dybdebomber, som allerede blev anvendt i første verdenskrig, og de såkaldte forudkastende våben, som først er kommet frem under sidste verdenskrig.

Dybdebomben findes i mange forskellige størrelser, men de mest anvendte typer har en vægt på 140—180 kg. Den er cylindrisk og rulles ud over skibets agterende eller sider fra særlige stativer eller skydes 60—70 m ud til siden ved hjælp af morterer; endelig kan den også kastes fra luftfartøjer. Den er som regel indstillet til at detonere i en bestemt dybde (ved vandtrykket), og er ubåden inden for ca. 10 m fra bomben i dette øjeblik, havarerer den i reglen totalt; er den længere borte, inden for ca. 50 m, får den, alt afhængig af afstanden, større eller mindre havarier. Nogle bomber er for at formindske synketiden gjort dråbeformede og forsynede med styrefinner.

Den væsentligste ulempe ved dybdebomben er, at ubådsjageren skal passere hen over ubåden for at affyre bomberne. Fra det tidspunkt, hvor ubådsjageren befinder sig et stykke fra ubåden, til det tidspunkt, hvor bomberne kastes, har man ingen mulighed for en nøjagtig pladsbestemmelse af ubåden, hvorfor en erfaren ubådschef kan benytte dette tidsrum til med held at foretage undslippelsesmanøvrer. Af denne grund søgte man under krigen at finde frem til en metode, hvor man kunne kaste bomberne nogle hundrede meter forud for skibet på et tidspunkt, hvor der endnu var god sonarkontakt med ubåden.

Det første af disse forudkastende våben blev den såkaldte »hedgehoock« (pindsvin), der er et apparat med plads til f. eks. 24 raketter, hvis øverste del udgøres af en bombe med en sprængladning på 16 kg. Disse affyres på signal fra sonar-apparatet og rammer vandet i en cirkel omtrent 300 m foran skibet. De er i modsætning til de almindelige dybdebomber ikke indstillet til at detonere i en bestemt dybde og skal altså ikke ramme ubåden direkte; men alligevel er chancerne med dette våben, takket være den betydelig bedre asdic-kontakt i skudøjeblikket, større end ved dybdebomben.

Squid, der blev udviklet parallelt

Engelsk A/U luftfartøj. Blackburn YB-1 (hangarskibbaseret).

med asdic, men som først blev anvendt i praksis hen imod krigens slutning, er kort sagt en kombination af egenskaberne hos de to hidtil nævnte våben. Squid-apparaterne er en 3-løbet mortar, som skyder dybdeindstillede bomber nogle få hundrede meter forud for skibet, hvor der er god sonar-kontakt med ubåden. Det regnes for at være det mest effektive A/U våben, der endnu er blevet prøvet for alvor.

Der er imidlertid siden krigen udviklet nye typer af såvel hedgehoock som squid. Disse findes på de nye amerikanske og engelske eskortefartøjer, men deres tekniske og taktiske egenskaber er endnu hemmeligholdte.

Det sidste våben, der er taget i brug i ubådsbekæmpelsen, er torpedoen, som udrustet med et særligt målsøgningsaggregat, selv søger i retning mod målet og eksploderer ved anslaget eller ved hjælp af en magnetpistol (samme princip som ved magnetiske miner). Disse findes sandsynligvis på de nye engelske fregatter samt på de amerikanske anti-ubådsbåde, og synes at kunne blive et yderst farligt våben, idet det kan anvendes på betydelig større afstand end de hidtil nævnte våben.

Skibstyper: Af fartøjer, specielt udrustede til at føre krig mod ubåde, findes et stort antal forskellige typer, som alle kan indordnes under betegnelsen antiubåds- eller eskortefartøjer. De første af disse typer udvikledes under første verdenskrig, hvor englænderne efter mange besværligheder indførte konvojsystemet, d.v.s. samling af et antal handelsskibe til en konvoj, som blev sat under beskyttelse af en konvojdækning bestående af fartøjer udrustede med hydrofoner og dybdebomber.

Under den anden verdenskrig tråd-

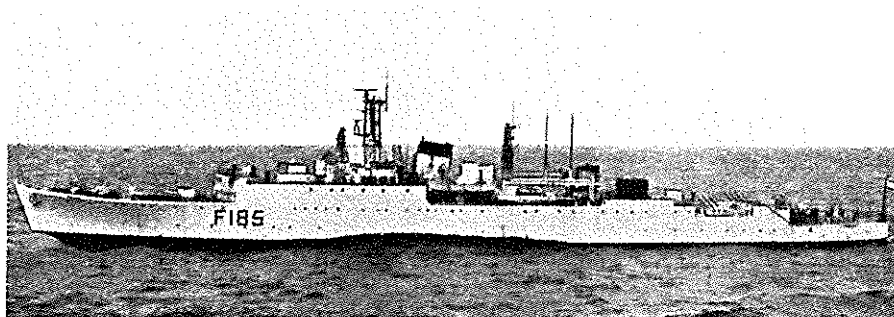
te konvojsystemet igen i kraft, og da de egentlige krigsskibe, f. eks. jagere, var for fåtallige og for kostbare til den opslidende og omfattende konvojtjeneste, udvikledes to forskellige kategorier af eskortefartøjer: anti-ubådseskortefartøjer, ved hvilke hovedvægten blev lagt på A/U våbnene og luftværnseskortefartøjer med hovedvægten lagt på luftværnsartilleriet, men alligevel udrustet med et antagelig A/U våben.

Af A/U eskortefartøjer er korvetten og fregatten særlig kendte, idet disse typer, der var billige både i anskaffelse og drift, blev bygget i et antal af ikke mindre end 1200. Korvetten, der er konstrueret med trawleren som forbillede, er et relativt lille skib på 700—1100 t med en fart på 16 knob. Armeringen består af en simpel 102 mm kanon til bekæmpelse af ubåde i overfladen, luftværnsmaskinskyts samt et A/U våben på 4 morterer og en hedgehoock i de ældre enheder og 4 morterer og en squid i de nyere enheder.

Fregatten er noget større og findes i to vidt forskellige udgaver, den engelske og den amerikanske. Den engelske fregat er på 1500 tons, løber en maksimumsfart på 20 knob og har en armering på 1 eller 2 102 mm kanoner, luftværnsmaskinskyts, 4 morterer samt i de ældre enheder tillige 1 eller 2 hedgehoock og i de nyere enheder 2 squids.

Den amerikanske fregat er lidt mindre, nemlig på 12—1400 tons; de ældre enheder løber en fart på 20 knob og de nyere enheder 24 knob. Armeringen består af 3—76 mm eller 2—127 mm luftværnskanoner, luftværnsmaskinskyts samt 6—8 morterer og eventuelt 1 eller 2 hedgehoocks. Det er de ældre skibe af denne type, som

(Fortsættes side 23)

Engelsk hurtig fregat (ombygget jager), ca. 1700 tons.

Negersoldaten „BONDUKI“

Af forfatteren,

flhv. plantagebestyrer *Viggo Jungsboll*.

Bonduki var født på gummiplantagen, han havde fire søstre, der var penge værd, og som interesserede forældrene mere end ham, drengen Bonduki. Sagen var jo nemlig den, at søstre kunne forældrene sælge for mange rede penge når de var 10—12 år gamle, og dermed giftefærdige, hvorimod barnet (drengbarnet) Bonduki ikke kunne sælges, men skulle have føden hver dag. Hvad angik klæder, spillede disse ingen rolle, da han levede på Ækvator, og han kunne derfor gå helt nøgen, hvad han også gjorde, idet Vorherres sol gav hans legeme den nødvendige varme.

For at tilværelsen ikke skulle være ham alt for uudholdelig, plukkede han kaffebær hver dag, og forældrene hævede hans fortjeneste hver lørdag, og på den måde fik han ikke føden gratis.

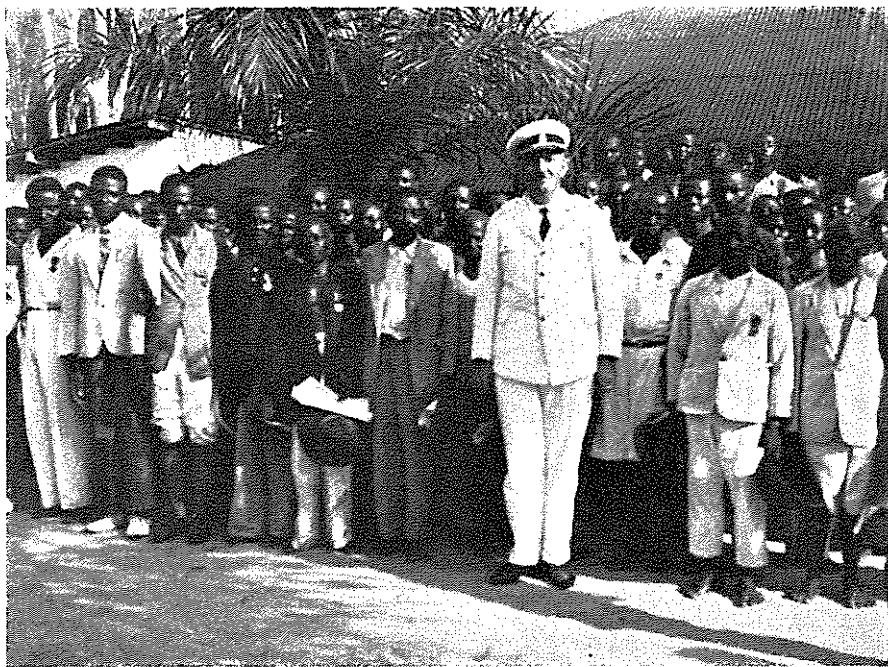
Om aftenen sad han ved flodbredde og medede, og han havde tit et godt bid, og når han traskede hjemad med to eller tre gode fisk, fik han lov til at være i fred og sove roligt på sin lille bambusseng. Bonduki havde aldrig tid til leg.

Hans kæreste legetøj var en gammel luftbøsse som plantagebestyreren havde foræret ham, fordi han altid var den af børnene, der plukkede de fleste kaffebær.

Han havde altid sin bøsse med på arbejdet, og i spisepausen legede han rigtig soldat, og han sagde altid med alvor, at når han blev voksen ville han lade sig hverve til soldat i Congo-hæren, ligesom hans farbror *Baruti* havde gjort.

Bonduki var lykkelig når farbror *Baruti* kom hjem på orlov, og han var stolt, når han med sin luftbøsse over ryggen spankulerede med farbroderen igennem landsbyen, og når farbroderen var taget tilbage til sin afdeling, der lå i garnison oppe i Stanleyville, så levede Bonduki videre på minderne, og ønskede, at »Mungu«-Vorherre snart ville lade ham blive stor, således at også han kunne få den fine khaki-uniform på.

Bonduki var efterhånden blevet en stor, kraftig neger, og da der en dag ankom en hvid officer til landsbyen for at rekruttere nye soldater til hæren, ja, så meldte Bonduki sig naturligvis straks. Han blev målt og vejlet og undersøgt, og fundet særdeles vel egnet til soldatertjenesten. To dage senere fulgte Bonduki med hvernings-karavanen til lejren, hvor rekrutterne skulle uddannes, han havde

Gamle soldater dekoreret.

ladet sig hverve for syv år, idet han havde sat sin tommelfinger på sværtepudden, og derefter på soldaterbogen, og dermed beseglet sin optagelse i »Mbula-Matari's« regimenter.

Bonduki blev en dygtig soldat: »Soldat de premier classe«, stod der i hans soldaterbog, da han var færdig med rekrutskolen. Han så flot ud i sin khaki-uniform, med khaki-skjorte, khaki-shorts, blanke forgyldte knapper, og brune viklers om de bare lægge, dog uden støvler. På hans racehoved bar han stolt den høje knaldrøde fez med det gyldne skjold med de flamske løver og de indgraverede ord: *Force publique*, der er Congo-hærens officielle betegnelse. På det højre overærme sad et gult mærke, der var tegn på, at han var prima skarpskytte, i det hele taget svarede han til sit navn Bonduki, som betyder gevær.

På sin første orlov hjemme viste han sin færdighed i at skyde, idet han med plantagebestyrerens riffel skød een krokodille med hver patron, og

kuglen gik altid ind i bæsternes venstre eller højre øje, og var øjeblikkelig dræbende; det var forunderligt at se den enestående sikkerhed og færdighed, hvormed han behandlede et gevær.

Så kom verdenskrigen, og Bonduki var straks blevet udtaget til det elitekorps, som skulle til Abessinien for at kæmpe imod Italienerne.

Han var lige et svip hjemme på plantagen for at tage afsked med sin unge kone *Aziza*, som han lige havde købt, og som nu skulle føde hans første barn. Han tog rørende, men mandigt afsked, som han dog ikke vidste skulle være for en flerårig periode.

Det elitekorps, som *Baruti* hørte til, var forlængst ankommet til Abessinien, og de vel uddannede Congo-negersoldater havde allerede kæmpet i flere slag med stor tapperhed, de havde også udstået store strabadser, men det, der særlig var et særpræg for dette regiment, var den dødsforagt som negrene lagde for dagen, og mange var faldet som store helte, og de overlevende var for manges vedkommende højt dekoreret, og en af de højest dekorerede var Bonduki, han havde allerede foran fronten modtaget af selve obersten tre udmærkelser, der side om side hang på hans brede bryst, de to var belgiske og en var amerikansk, og han var indstillet til en engelsk orden i anledning af hans sidste død, da han i svær kuglereg, uden hensyn til sit eget liv, havde reddet en engelsk officer fra at falde i italiensk fangenskab; det modige forsøg var lykkedes, og trods det, at en kugle havde revet hans ene skulder op, bragte han sin kostbare byrde i sikkerhed bag fronten, for så at besvime af det store blodtab som han havde lidt.

Vi finder nu Bonduki udskrevet rask fra hospitalet, og han skulle nu til fronten, hvor der kæmpedes vildere end nogen sinde. Først fik han

Soldaterlejr.

Ett medel för Anti - BAKTERIEKRIGET

TRISOL

Deklaration: TRISOL är sulfonerad trikloretylen.

Egenskaper: Efter tillsats av drygt samma mängd vatten bildar TRISOL en spontan emulsion med fetter och oljor.

Användning: 1/ Till rengöring av starkt olje- eller fettbemängda golv i hangarer, verkstäder, garage m. m.
2/ Till avfettning av maskindelar.

GÖTEBORG
SVERIGE

Bruksanvisning: Sprid ut TRISOL, 1 lit. till 6-8 m², fördelas med en borste, låt det verka 5-6 min. Sprid därefter samma eller dubbla mängden vatten däröver och emulgera med borsten. Låt emulsionen verka i ytterligare 5-6 min. Spola rent golvet med vatten.

Generalagent för Danmark:

O. R. S. I., Frederiksberg Allé 5, Köpenhamn V.

Tel. *Central 67 - Vester 9587

dog på den engelske kommandants kontor, ved siden af sine tre andre ordener, hæftet den engelske tapperheds-medaille, og fik sin udnævnelse til sergent, og det betød tre distinktioner på overærmerne samt sølvkantede skulderstropper, og Bonduki var lykkelig.

Italienerne var næsten slået af de allierede styrker, og man ventede, at den italienske vicekonge skulle overgive sig hvert øjeblik. Der kæmpedes dog endnu voldsomt omkring hovedstaden Addis-Abeba, og vor ven Bonduki er med sin afdeling i forreste linie. Allerede i nogle dage havde Bonduki haft føling med fjenden, hans afdeling var en forpost, og her udviser den nybagte Congo-negersergent atter sit mod og kampevne, idet hans lille afdeling kæmper imod en langt større fjende, og det lykkedes ham og hans mænd, ved at udvise et sjældent mod og foragt for døden, at indtage Italienernes stilling, erobre mange fanger og et stort ammunitions- og våbenlager, og atter bliver sergent Bonduki såret, dog ikke alvorligt, men hans mod og hans bedrifter under ledelsen af sin afdeling bliver fremhævet i dagsbefalingen, og Bonduki får foretræde for den kommanderende belgiske oberst, der påny hædrer ham, og denne gang med den fine orden *Etoile Congolaise*, Stjerneordenen i blåt bånd, og dermed følger udnævnelsen til sergent-major, det højeste en sort negersoldat kan komme i graderne, og dermed er *helten* fra slagmarkerne i Abessinien for altid indskrevet i Congo-hærens historie.

Bonduki er lykkelig og glæder sig til hjemkomsten til Belgisk-Congo, hvor han efter flere års fraværelse skal gense sin kone Aziza og måske sin søn?

Bonduki ønsker ikke tøse, selv om de kan sælges, han ønsker en søn, der, når han bliver voksen, kan træde i sin faders glørværdige fodspor, og holde soldateræren i familien i ære, thi Baruti, hans farbror, var jo soldat men kun almindelig soldat, men han, Bonduki, kom så højt op i graderne som en sort soldat kan komme, han blev sergent-major, og Bonduki, der i ånden ser sin egen søn, ligesom han,

hædret foran fronten, medens soldaterne præsenterer gevær, og under rængende hornfanfarer får hæftet hæderstegnet på brystet.

Bonduki har nu fem ordener på sit bryst, den ene ved siden af den anden i kulørte bånd, han kærtegner dem hver for sig, og det klukker i ham af stolthed, og det har han ret til, thi hver af dem har han erhvervet med ære, de har kostet blod, savn og mod.

Endelig en dag ankommer Bonduki til landsbyen uanmeldt, det er vel nok en overraskelse, og hans gamle far og mor, der ikke før brød sig så meget om drengen, er nu stolte over den flotte underofficer, og alle landsbyens unge piger gnider sig kælent som katte op ad ham, medens de udstøder beundrende ord. Bonduki er uanfægtet af al den virak, men spørger blot roligt efter sin kone Aziza og efter sit barn? Man meddeler ham, at alle troede ham dræbt i krigen, og at hans kone har født hans søn, men nu lever sammen med en af plantagens negerformænd. Bonduki trækker vejret hastigt, og det hvide i hans øjne bliver rødt, og uden et ord styrter han hen mod den hytte, hvor hans kone bor med sin nye mand. Han trænger ind i hytten og forlanger en forklaring, og ønsket om straks at få sin søn. Overfor hans væld og styrke turde ingen lægge nogen hindring, han ser på sønnen, der virkelig ligner ham, han klemmer hårdt om barnets arm, der græder af smerte, nu skal ingen tage hans søn fra ham mere, og i et lynhurtigt tag fra sin frakkelomme trækker han en stor militærrevolver frem og skyder uden en lyd både sin kone og dennes nuværende mand ned som to hunde, ikke fordi der var noget i ham, der rørte sig, og som kunne kaldes kærlighed, nej, men fordi han følte sig såret, ham, helten fra abessiniens slagmarker, hvor sorte kæmpede imod hvide, ham, der bar fem ordener på sit bryst (de højeste, der kunne gives en tapper negersoldat), hvoraf den ene gav ham pension, ham, der af hvide officerer foran fronten af regimentet, der gjorde stram honnør, ved at præsenterer gevær, medens hans heltegerninger blev oplæst af regimentschefen, ham havde man hånet, og gjort til grin, og vraget for en

gemen krysters skyld, der ville flygte i stedet for at bede om pardon, ham, sergent-majoren, overfor hvem der var så mange mænd, både hvide og sorte, der havde tryglet om nåde, derfor var det, at han ikke kunne lade denne plet sidde på sin soldaterære. Hans kone burde have ventet indtil han var kommet hjem, så kunne hun have skiftet mand og hytte, han kom ikke hjem som en fortabt søn, men som helten Bonduki, og nu havde han skudt de to ned, der ikke viste ham den agtelse og respekt som han mente tilkom ham.

Han tog sin søn med sig, og meldte sig til sin øverste chef, garnisonskommandanten i Stanleyville. Bonduki stod frem foran sin chef idet han sagde:

Jeg har skudt min kone og den mand, hun samlevede med, og jeg ønsker den straf, der måtte tilkomme mig, men jeg kunne ikke andet.

Kommandanten ville ikke tro sine egne øren, her foran stod hans dygtigste underofficer og meddelte ham, at han var morder. Kommandanten måtte selvfølgelig lade sagen gå sin gang, og Bonduki fik hurtigt sin dom, som dog var udmålt ham efter at alle hensyn var taget til hans heltegerninger under krigen, og ledemotivet til hans gerning, og den lød på ganske få års fængsel, uden degradation.

Der blev straks indsendt benådningensansøgning til Hans Majestæt Kongen, og denne var underskrevet af de højeste militærpersoner, guvernøren, og mange højtstående embedsmænd, samt af Stanleyvilles forretningsfolk med stor indflydelse.

Nogle måneder senere kunne sergent-major Bonduki forlade fængslet som en fri mand, kongen havde benådet ham, og han fik endog lov til at fortsætte sin militærtjeneste endnu nogle år til han havde nået pensionsalderen.

Bonduki sørgede i mellemtiden for at hans søn, *Bonduki-Moke*, der betydede »lille gevær«, blev soldat i »la Force Publique« (Congo-hæren), og han skulle nu følge i sin faders fodspor.

Men i sin sirlige hytte i de sortes kvarter, der hedder »Belge«, i Stan-

(Fortsættes side 23)

Chauncey Smythe Depew, verdens mest hårdføre soldat, er af kobber. Han anvendes til gennemprøvning af soldaterudstyr i USA.

En kobberdukke gennemprøver enhver detalje i den amerikanske soldats påklædning — lige fra stålhelmen til støvlesbeslagene.

Chauncey Smythe Depew er uden tvivl den mest hårdføre, mindst krævede og bedst opdragede soldat i verden — iberegnet samtlige nulevende og døde helte både foran og bagved »jerntæppet«.

Han er aldrig syg, laver aldrig vrøvl over maden eller officererne, der er ingen brok med ham, fordi man inddrager hans orlov. Til trods for denne eksemplariske dukseopførelse er han alligevel ingen fintfølende svækling. Han kan arbejde uden hvile i flere døgn, han kan tåle 2—530 graders kulde igennem måneder uden at få forfrysninger, og han tager varme-grader på 60—70 graders Celsius uden at mærke den ringeste svimmelhed eller ubehag, kort sagt, han er den ideelle soldat ... enhver officers ønskedrøm.

»Hvem er dette fænomen Chauncey,« udbryster De tvivlende. »Han må bestemt have muskler af stål, nerver som lysmaster og hud som svær plastic — i bogstaveligste forstand.« I virkeligheden er De ikke så langt fra sandheden med dette fantasibil- lede. Chaunceys legeme er af kobber, og hans nervesystem er et fintrådet net af elektriske vindinger. Han er altså med andre ord en dukke, konstrueret på størrelse med den amerikanske gennemsnitssoldat. Hans »nerve-tråde« står i forbindelse med kontrollerede varmeelementer, som får hans krop til at reagere overfor temperatur og fugtighed på nøjagtig samme måde som menneskelegemet.

Chauncey har et godt fast job indenfor »U. S. Army«. Han gennemprøver klæder og soldaterudstyr på et laboratorium, som ledes af »U. S. Army Quartermaster Corps« i Lawrence, Massachusetts — den eneste institution af sin art i samtlige 48 stater. Der står og ligger Chauncey hver eneste dag året rundt som den første i prøvekamre, hvor man udsætter

Verdens skrappeste soldat

Af Ove Thuelund

ham for al slags vejrlig efter behag. Bagefter gennemgår 48 soldater de samme prøver for personligt at overbevise sig om, at Chauncey ikke har taget fejl. Men hvad som helst en amerikansk soldat kan komme ud for på et hvilket som helst sted af kloden, har Chauncey prøvet før ham. Dr. Alan H. Woodcock, den civile leder af laboratoriets biofysiske afdeling, fortæller om arbejdet med denne ideelle soldat:

— Chauncey giver mere nøjagtige rapporter end de andre forsøgskaniner. Han har aldrig været ude af solde aftenen før en vigtig prøve og viser derfor aldrig tegn på overdreven hjertebanken eller rysten på hænderne, unormal transpiration osv. Og endelig er man rart fri for at lade ham gå til frokost midt under en vigtig prøve.

Chaunceys indsats i praksis.

Skønt Chauncey i virkeligheden hverken kan føle kulde eller varme, er han alligevel i stand til at fortælle teknikerne med stor nøjagtighed, hvilken temperatur enhver del af hans legeme har i et bestemt øjeblik. Han kan gøre dette, fordi hans hoved, arme, krop, hænder og fødder er forbundet til elementer, der hver for sig sørger for en sådan varmetilførsel til de forskellige dele af Chaunceys kobberkrop, at den overalt faar den samme temperatur som det menneskelige legeme.

Når han anbringes i et prøveværelse, kan man på de fintmærkende instrumenter udenfor værelset aflæse temperaturforandringerne på hver del af kroppen for sig og således finde frem til det bedst egnede udstyr i ethvert klima.

Det hele er blot et spørgsmål om almindelige skematiske fremgangsmåder. Man anbringer Chauncey under forskellige temperaturer, fugtighedsgrader og vindstyrker, klæder ham i forskellige uniformer — og ser, hvad der sker på sine instrumenter. Vor røde metalven har allerede nu været medvirkende til væsentlige forandringer i den amerikanske soldats påklædning lige fra undertøjet til snørelidserne i støvlerne.

Et problem har Chauncey imidlertid indtil nu pure nægtet at løse. Det er spørgsmålet om det bedst egnede fodtøj i krigsførelse i arktiske egne. Laboratoriets teknikere hævder imidlertid, at det ikke er Chaunceys skyld, med det nuværende materiale for hånden er det umuligt at fremstille fodtøj, der er fuldstændig vandtæt samtidig med, at det er i stand til at lade fugtigheden fordampe.

En af kobbermandens vigtigste opgaver i øjeblikket går ud på at gennemprøve en uniformtype, der kun tillader lodret ventilation. Ved et almindelig sæt tøj forsvinder kropsvarmen gennem vævningen fra isse til hæl. Ved uniformen, Chauncey nu gennemprøver, kan den overflødig varme kun slippe ud ved halslinnin-

gen, som derfor er indrettet til at åbnes og lukkes på samme måde som en ventil. Når halslinningen åbnes, løsnes samtidig uniformstrøjen, således at den fugtige varme cirkler til vejrs omkring kroppen som røgen i en skorsten. Hensigten med denne langt fra fikse påklædning er naturligvis, at enhver kan opnå den kropsvarme, som passer ham bedst. Og på en slagmark ser man jo også mindre på skønheden end på behageligheden.

Chauncey på post.

Nu må man ikke forledes til at tro, at Chauncey altid fører en behagelig tilværelse indendørs. Sidste vinter stod han i isende frost på post i tre måneder ved Hudson bugten i Canada. For to år siden holdt han i majestætisk ensomhed vagt på Mount Washington, ca. 1.900 meter over havet, hvor temperaturen raslede ned til 15-20 grader under frysepunktet hver nat. Ved Hudson bugten opstod et par gange den makabre situation, at vildfarne rejsende i nattens mulm og mørke spurgte den ensomme soldat om vej uden at få svar. Fulde af rædsel kørte de til den nærmeste garnison for at fortælle om den ihjelfrosne soldat.

Den nuværende Chauncey er tredje generation. Stamfaderen blev »født« i 1942 på Havard universitetet. Faderen til den berømte soldat, dr. Harwood S. Belding, fik ideen til Chauncey, da han en dag kastede et blik på en nøgen voksmannequin — og kom til at tænke på, hvilken nytte man kunne drage af en sådan figur under eksperimenterne med uniformer.

Den første Chauncey, som også har

(Sluttes side 24)

Chaunceys chef, dr. Alan H. Woodcock, leder af den biofysiske afdeling på »U. S. Army Quartermaster Corps« laboratorium i Lawrence, Massachusetts.

Troperne - subantarktisk - tur-retur

Fortsat fra side 5.

en bondegård eller en halmstak, var vi nødt til at fortsætte med at gå for at holde varmen i de tynde tropeuniformer. Næste nat var vi sammen med nogle mennesker, der havde en presenning, vi kunne rulle os ind i, og vi sov nogenlunde lunt, til vi mærkede det kuldegys, der går gennem naturen, lige før solen står op.

Latterfuglene satte i med deres kåde morgensang; skrattende lo de ud over dalene, vækkede de store, spragledede papegøjer og de små vævre kaminer, der snart søgte sammen på vexlerne, som førte ned til vandløbene.

På hvert sted, vi har været, er en eller anden sang eller melodi blevet knyttet til vor erindring om, hvad vi oplevede der. Latterfuglens dejlige morgensang blev vor australienmelodi.

— Efter at have været i Adelaide og Melbourne på sydkysten kom vi til Wellington i Ny Zealands et par dage før jul. Juleaftens eftermiddag var de fleste af os samlet til dansk gudstjeneste i en af byens kirker, og om aftenen var mange af os inviteret ud til danske hjem; men hvor meget vi end forsøgte, var det svært at komme i julestemning. Det var sommervejr som hjemme i juli måned, og sindene var stemt anderledes, end da vi i fjor lå på Afrikas vestkyst og havde endnu halvandet års adskillelse fra vore pårørende at se frem til.

De ny zealandske byer er ikke spændende. Når barerne og butikkerne lukker klokken seks, bliver gaderne mennesketomme, og der er ikke meget at foretage sig ud over at gå i biografen. Når juleugen sætter ind, er det som om byerne uddør helt.

Så tager alle mennesker på ferie og nyder det land, der i højere grad end noget andet giver sit folk de bedste betingelser for udøvelse af al slags friluftssport.

Turistbrochurerne kalder ofte — og med rette — Ny Zealands for »landet med alting«. Det er noget helt andet end Australien, hvor man nogle steder må køre op til tusind km for at møde et nyt landskab. Ny Zealands er ikke mere end dobbelt så stort som England, men rejser man det igennem fra syd til nord, passerer man igennem alle former for klima fra næsten subantarktisk til subtropisk. På sydøen er de store ny zealandske alper, dækket af evig sne, i den nordlige ende af Nordøen står palmerne tæt på stranden. På vestkysten regner det omkring syv gange så meget som i Danmark, mens der i det indre af landet er strækninger med helt ørkenagtig karakter.

Som helhed kan det siges om klimaet i de dele af landet, der er udnyttet, at det er varmere end hjemme, at nedbøren er lidt større, men at der på den anden side er mange flere solskinsdage.

Mange af os fra »Galathea« tænker meget på at komme tilbage til Ny Zealands, og vore planer herom er underbygget af mange indtryk fra lan-

det. Vi var i de tre største byer, og derfra gjorde vi lange afstikkerer ind til de interessanteste steder i landet. Både Wellington og Auckland gik vi ind til to gange, og sidste sted lå vi hele fjorten dage for maskineftersyn og kedelrensning.

Vi lå og arbejdede ud for sydøens næsten ubeboede vestkyst, og et par dage lå vi i Milford Sound, den skønneste af fjordene i denne »skærgårds-kyst«.

Sikke bjerge tænkte man, når man lagde nakken tilbage for at se helt til toppen af fjeldsiderne, og det svimlede for en, og det var som om gigantterne begyndte at svaje. Nogle steder var vi kun et stenkast fra klippemuren. Hvergang vi drejede om et hjørne i fjorden, åbnedes et nyt betagende panorama for os. De dybe slugter indesluttedes af stejle bjergsider med lysgrønne pletter, hvor den lave skovbevoksning havde haget sig fast til afsatserne, og smeltevandsløbene trak sølvhvide striber ned ad fjeldsiderne eller løb sammen i tungt buldrende vandfald. Ovenover skød gletcherne deres lange istunger ned mod slugten, og helt oppe tegnede den hvide snetop sig skarpt mod himlens blå.

— Langt nede syd på ligger den lille ø Campbell Island, hvorfra vi hjembragte skindene af fire søelefanter, en søløve og desuden en enkelt levende søelefantunge.

Fem langskæggede mænd, der passede en meteorologisk station, var alt, hvad der levede af mennesker i denne afkrog af verden. De boede i et lille træhus i bunden af en fjord, og udenfor hylede en kold vind, og regnen silede ned de 322 dage af året.

Hundredevis af store søelefanter lå dovent på bankerne helt op til hytten, og højt oppe i fjeldene havde de kæmpestore albatrosser deres reder. Der er et væld af fugle på Campbell, og som zoologisk reservat er øen noget enestående, fordi mange af fuglene har udartet sig ved at leve på et isoleret sted med så særpræget klima og natur.

Vi var et brud på ensomheden for de fem mænd dernede. Jeg tror, de nød den lystige nytårsfest, de var med til ombord. Vi fejrede nytår som begyndelsen på rejsens sidste afsnit, og vi festede, fordi det nu var ligegyldigt, om vi sejlede mod nord, syd, øst eller vest — det ville gå hjemad!

Den 11. gik vi over datolinien. Det var kongens fødselsdag, og det var det altså også dagen efter. Klokken 12 begge dage skød vi 27 skud til majestæten ære, og to dage i træk stod den på punch om aftenen.

Mogens Grüner.

Fra kominform mod atlant-pagt

Fortsat fra side 8.

I dag kommer den fælles fare igen fra Bulgarien, og bag Sofia står som den gang den russiske stormagt. Derfor må der skabes et græsk-jugoslavisk forsvar af Makedonien og en overenskomst, hvorefter Soloniki kan bruges som forsyningshavn for den jugoslaviske hær, er de betragtninger, der nu er ved at vinde gehør i

begge lande. Den første antydning om, at Jugoslavien er klar til forhandlinger blev allerede gjort i april, da den jugoslaviske viceudenrigsminister Mates i Skuptinaen talte om et nærmere samarbejde »på grund af den fælles interesse i at forsvare nationale interesser ialmindelighed«. Den 28. juni meddelte »The Observer« korrespondent i Beograd da også uimodsagt, at der var generalstabsforhandlinger i gang, ikke alene med Grækenland, men også med Tyrkiet.

Initiativet hertil menes taget af Athen, fordi Tyrkiet har forlangt, at hvis det skal sætte virkeligt store styrker ind til forsvar for Trakien, må både Grækenland og Jugoslavien deltage i dette forsvar med fuld kraft.

Det har fundet forståelse i det store Beograd-blad »Borba«, der naturligtvis er under fuld regeringskontrol. Bladet har bl. a. bragt et interview med en talsmand for det græske udenrigsministerium, der siger at »Grækenland følger sig, sammen med Jugoslavien og Tyrkiet, stærk nok til at imødegå et angreb« og slutter med at udtale, at »det græske folk, og alle dets politiske partier betragter det jugoslaviske folk som deres bedste ven«.

Et par dage senere bragte Borba desuden et interview med den tyrkiske udenrigsminister, Koprulu, der understregede nødvendigheden af at styrke venskabet og samarbejdet mellem de 3 lande. »Tyrkisk modstand mod aggression«, sluttede ministeren, »er af primær betydning i det mellemste østen, Balkan og hele Vest-europa og nøjagtigt det samme kan siges om Jugoslavien«.

Jugoslavien og Atlantpagten.

Samtidig har den amerikanske understatssekretær i forsvarministeriet, Frank Nash, under et besøg i Beograd, lovet marshal Tito, at de amerikanske våbenleverancer nu også vil komme til at omfatte tanks, svært artilleri og jetjagere.

Det skete efter en samtale med den bekendte general Olmsted, der ligeledes besøgte Jugoslavien, og dermed er den amerikanske hjælp til Tito trådt ind i en ny fase, der passer nøje til den udvikling, der har fundet sted i forholdet mellem Beograd, Athen og Ankara efter Grækenlands og Tyrkiets optagelse i atlantpagten.

Ved hyppige besøg har general Olmsted og andre, der har ansvaret for våbenleverancerne, fået en høj mening om den jugoslaviske hær, såvel hvad angår dens ånd som dens uddannelse. Modens hærene i Vest-europa gennemgående endnu er sva-

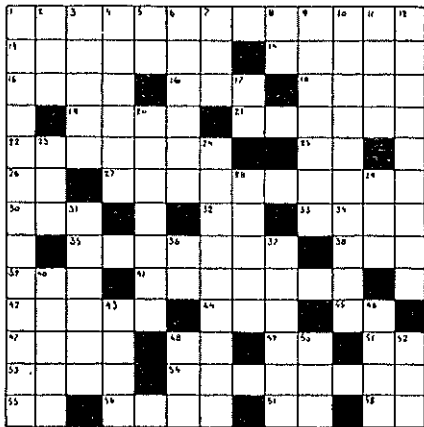
(Sluttes side 21)

Paa grund af omlægning af redaktionen er august- og september-nummeret af »FOLK OG VÆRN« slået sammen. I stedet påtænker man at udsende et ekstrainummer i januar, således at det samlede antal numre i indeværende finansår som sædvanlig bliver 10.

Forsvarets Velfærdstjeneste.

FRA SKIB OG KASERNE

Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS Opgave nr. 42

VANDRET:

1. Våbenet
13. Land
14. Skjult spot
15. Pigenavn
16. Odin
18. Retning
19. Pers. stedord
21. Kanalen
22. Opvartere
25. Tone
26. Slægt
27. Monolog
29. Ridder pejler
30. Lokale
32. Forretningsudtryk
33. Fødslag
35. Nyt våben
38. Ryge
39. Verbum
41. Yarmere
42. Det dårlige
44. Tal
45. Gud
47. Slyngplante
48. Tidsrum
49. Redskab
51. Gud
53. Terræn
54. Afdeling
55. Tone
56. Generalens

57. Forkortelse

58. To ens

LODRET:

1. Lærestalter
2. Gudinde
3. Brlfare
4. Bagværk
5. To ens
6. Farvede
7. Dyr
8. Pers. stedord
9. Budet
10. Musikstykke
11. Slutte
12. Soldatertiden
17. Forkortelse
20. Ømt
23. I stykker
24. Oprettes
28. Tænkte
29. Kornsort
31. Dag
34. Rodfrugter
36. Tone
37. Proper
40. Pigenavn
43. Geni
46. Ildsted
48. Redskab
50. By
52. Gudinde

Konstruktør (15 kr.):

Sergent E. S. Larsen, Skibsbylejren, Hjørring.

Løsning på opgave nr. 41.

G	L	N	E	R	A	L	M	A	J	O	R	
E	N	E	B	Æ	R		D	K		B	E	
V	E	D	B	E	N	D		K	R	O	P	
Æ	R	B	A	R	E		O	L	E		R	
R		R		N		L		A	K	M	E	
	R	Y	G	E		E	M	M	Y		S	
E		D	E		L		K	A	L	A	S	
K	R	F	D	S	E	N		T		G	A	
S	O		S	E	E	N		V	I	T	A	L
S	U	K	K	E	R	R	O	E			I	
S	E	R	I	E		D	I	N	E	R	E	
I		E	D	L	E		D		S	I	R	

De ved det...

1. Ordinaten på 100 m ved benyttelse af kampviser er:
 - a. 22 cm.
 - b. 20 cm.
 - c. 32 cm.
2. På 200 m flytter 2 klik træffepunktet:
 - a. 6 cm.
 - b. 3 cm.
 - c. 12 cm.
3. En maskingeværsskytte skal kunne udføre 10 magasinskifter i løbet af:
 - a. 60 sek.
 - b. 40 sek.
 - c. 20 sek.
4. Når sikringen på let maskingevær kan føres på »Afl«, men ikke på »S«, er tilbringerklappen:
 - a. Helt inde.
 - b. Helt ude.
 - c. Halvt ude.
5. Ved skydning med geværgranat P mod et sidekørende mål på afstand 50 m og hastighed 20 km/t skal holdes:
 - a. ½ målbredde foran.
 - b. 1 målbredde foran.
 - c. 2 målbredder foran.
6. Geværgranat P benyttes mod bevægeligt mål indtil en afstand af:
 - a. 100 m.
 - b. 75 m.
 - c. 60 m.
7. Indtrængelsesevnen i træ for 7,02 mm patron er ca.:
 - a. 45 cm.
 - b. 50 cm.
 - c. 10 cm.

Ovenstående billede, der er lånt fra »Navy Times«, stammer fra Korea. På skiltet, der er sat op af en menig fra 1. division, står: »Bæreren af denne hjelm lever stadig. Brug du også din.«

8. Der skiftes pibe på let maskingevær, når der i hurtig rækkefølge er afgivet:
 - a. 8 magasiner.
 - b. 10 magasiner.
 - c. 6 magasiner.

Svaret på: De ved det...

1. b.
2. c.
3. b.
4. b.
5. b.
6. c.
7. a.
8. c.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

Med primus i spidsen løb vi de tre km. hjem fra øvelse. Bemærkede ved Vejen en gammel kone, som stod og stirrede efter os.

Var om aftenen til markedsfest i byen. Mødte den gamle kone fra i eftermiddags; hun stillede sig op foran mig og spurgte nysgerrigt:

— Nå, bette soldat, fik I fat i ham, fyren?

— Hvaffor'en fyr?

— Ham, som I allesammen rendte efter i eftermiddags.

Forklarede hende omhyggeligt den rette sammenhæng, mens hun nikkede og lyttede interesseret. Sagde forvel, men hun løb efter mig og sagde ivrigt:

— Jamen, I ku' da have fået politiet til at hjælpe jer med at fange ham.

Social service . . .

Fortsat fra side 3.

netop i de skandinaviske lande med deres højtudviklede sociale forsorgs- og hjælpeapparater må føle som en nødvendighed, hvis ikke aftjeningen af den tvungne værnepligt skal blive en større byrde for en del af de indkaldte end for deres kammerater. Denne opfattelse har bl. a. givet sig udtryk i nedsættelsen af en kommission, der sidste år udsendte en betænkning om personalebehandlingen i den svenske forsvarsmagt.

Ifølge kommissionsbetænkningen er den svenske socialtjeneste den gren af afdelingen for personelforsorg, der er mest omfattende, og som tilsyneladende tillægges størst betydning. Ordet socialtjeneste leder let tanken hen på, hvad vi i almindelighed vil forstå ved socialforsorg, men socialtjenesten, som den udøves i det svenske forsvar, har langt flere lighedspunkter med den personalekonsulentvirksomhed, der efterhånden finder sted i adskillige større offentlige og private institutioner. Den service, der her ydes personalet, har som regel to hovedformål. Det ene er socialt betonet og søges fremmet gennem hjælp og vejledning til personalet i forskellige situationer og undertiden ved ydelse af fordele udover de aftalmæssige. Det andet er mere forretningsøkonomisk og går ud på gennem diverse foranstaltninger at bevare, stimulere og fremme personalets individuelle arbejdspræstationer.

Socialtjenesten sikrer de indkaldte værnepligtige sagkyndig bistand og vejledning ved opstående økonomiske, juridiske, sociale og personlige vanskeligheder af enhver art, og erfaringerne i den forløbne tid har stærkt understreget den værdi, der for de indkaldte og for forsvaret som helhed ligger i hurtig behandling og hjælp i disse anliggender. Antallet af de områder, man har fundet det hensigtsmæssigt at henlægge under det sociale serviceorgan, er da også vokset uafbrudt i de 13 år, personalvårdsorganisationen har eksisteret.

En af de faktorer, der har størst indflydelse på tilfredsheden på arbejdspladsen, er de ansattes økonomiske forhold. Undersøgelser i svenske industrivirksomheder synes at vise dette, og der er sikkert ingen grund til at antage, at forholdene skulle være væsentligt anderledes på den militære arbejdsplads.

Selv om den ingen indflydelse har på det militære personels økonomiske forhold, har socialtjenesten alligevel på dette punkt en vigtig opgave med hensyn til vejledning i tilfælde, hvor de indkaldtes økonomiske forpligtelser kompliceres på grund af militærtjenesten. At dette ofte er tilfældet, vil forstås blot af en henvisning til områder som underholdsforpligtelser, betaling af skatter, erlægelse af renter og afdrag på gæld samt dispositioner, der sigter på fortsættelse af egen erhvervsvirksomhed under indkaldelsen.

Ved de fleste svenske tjenestesteder behandles endvidere sager, der ved-

rører studielån, stipendier, værnepligtslån, moratorielovgivning, spørgsmål i forbindelse med aflønning, forsikringspræmier m. v. Den, der bestrider socialtjenesten, skal altså kunne give råd og bistand i økonomiske spørgsmål af enhver art, der berører den enkelte soldat. Ligeledes gives der naturligvis oplysninger til de soldater, der udtages til den tvungne befalingsmandsuddannelse, om de økonomiske og sociale vilkår for den dermed forbundne forlængede tjeneste.

Socialtjenesten skal være i stand til at give rådssøgende oplysninger om retsplejeforhold og anvisninger vedrørende adgangen til førelse af fri proces, fremskaffelse af juridisk bistand m. v. Af socialtjenestens personel kan der i almindelighed ikke kræves de kvalifikationer, der er fornødne for at kunne virke som juridisk rådgiver, hvorfor denne del af arbejdet sker i snævert samarbejde med auditører og den afdeling inden for forsvarets ledelse, der beskæftiger sig med de indkaldtes retslige forhold.

Af de sager, socialtjenesten får til behandling, kan kun de færreste rubriceres under kategorier, der har specielt militær tilknytning. Langt de fleste henvendelser drejer sig om forhold, regler, bestemmelser m. v., der angår den civile borger, uanset om han er tjenstgørende i forsvaret eller ikke. På alle områder er der brug for sagkyndig hjælp, hvad enten der er tale om ægteskabelige forhold, faderskabs-sager, forhold i hjemmet, boligforhold, forholdet til den civile arbejdsgiver o. s. v. Der er nu engang ikke under tjenesten samme mulighed for på egen hånd eller med bistand af pårørende eller hjemstedets myndigheder at løse de aktuelle problemer som i den civile tilværelse.

Efter endt uddannelse melder sig med hjemsendelsen en række helt nye problemer af social karakter for mange af de værnepligtige, for hvem tilbagevenden til det civile arbejdsmarked ikke er så lige til. Under indkaldelsen er mange kommet i berøring med mennesker fra et andet miljø, hvilket meget let medfører forandringer i planer og ønsker for fremtiden. Under hensyn hertil er der inden for personalvårdsorganisationen etableret arbejdsanvisning og erhvervsvejledning, der træder i funktion, når hjemsendelsesdatoen nærmer sig.

Af den før omtalte svenske kommissionsbetænkning fremgår det, at socialtjenesten på adskillige punkter ønskes forøget, og det påpeges, at mange friktionsvanskeligheder, som under tjenesten kan give sig forskellige udtryk, efter al sandsynlighed vil kunne elimineres og en positiv forbedring af den almindelige indstilling til militærtjenesten opnås, hvis rimelige udvidelser bevilges og socialtjenestens arbejde påbegyndes på et tidligere tidspunkt, helst allerede samtidig med indskrivningen af de værnepligtige.

Også her i landet arbejdes der med problemer som de her berørte. Forsvarets velfærdstjeneste har nedsat et udvalg af sagkyndige, der beskæftiger

sig med socialrådgivning m. v. for forsvarets personel. Udvalget har — under hensyn til den stedfundne beslutning om at forlænge tjenestetiden — i foråret afgivet en indstilling med forslag til indførelse af en midlertidig ordning, der skulle kunne imødekomme de mest påtrængende behov, indtil et endeligt forslag vedrørende tilrettelæggelse af den fremtidig socialrådgivervirksomhed ved forsvaret kan fremkomme.

Endelig må i denne forbindelse ikke glemmes, at der allerede i en årrække ved nogle tjenestesteder såvel for rekrutter som for genindkaldte — for søgsvis — har været adgang til bistand i visse spørgsmål af social karakter.

N. O. Gottlieb.

Fra Kominform mod atlant-pagt

Fortsat fra side 19.

ge og under opbygning, har man her fundet en stor, effektivt skolet hær, der kun mangler helt moderne våben. Og medens oprustningen i Vest-europa, ikke alene fra kommunistisk side, støder på alle mulige vanskeligheder, tillader Beograd-regeringen ingen sådanne hindringer og har bag sig et folk, der tidligere har kunnet og også nu er klar til at bringe de tungeste ofre for forsvaret af fædrelandet.

På denne baggrund og på baggrund af Jugoslaviens militærpolitiske og strategiske nøgleposition overfor til tænderne oprustedede naboer med Sovjet bag sig, ser det nu ud til, at Jugoslaviens stilling til atlantpagten vil gennemløbe de samme faser som tilfældet var med Grækenland og Ægypten.

Det er forsvaret mod den østlige aggression, der på denne måde tvinger stater med vidt forskelligt styre og mentalitet til i egen interesse at stå sammen for at værgе deres blotte eksistens. Det må håbes, at målet for dette samarbejde, fredens sikring, nås.

Men samtidig leverer selve den kendsgerning at så forskellige verdener kan arbejde sammen bevis for, at menneskene kan leve i fred og forståelse, hvis de blot selv vil — og indser, at dette er til fælles gavn.

Auvertér
i
FOLK
OG
VÆRN

De internationale militære sejlsportsmesterskaber 1952 aflyst

Fra Italien er for nylig modtaget meddelelse om, at de internationale militære sejlsportsmesterskaber 1952, der var fastsat til at finde sted i Venedig i dagene 26. august—2. september, er aflyst.

Grunden er den, at kun 2 nationer — hvoraf Danmark var den ene — havde anmeldt deltagelse.

Det er i høj grad beklageligt, at interessen ikke er større rundt omkring, ikke mindst da det er en af de discipliner, hvor vore dygtige sejlsportsfolk mange gange har klareret sig sær-

deles fint, således sidste år, hvor det danske hold blev en overlegen sejrherre og dermed vandt titlen: International militærmester 1951.

Holdet i år var i hvert fald ikke blevet ringere og havde utvivlsomt haft store chancer for både at forsvare mesterskabet og atter erobre den mægtige vandrepokal. Denne må formentlig nu forblive i dansk varetægt endnu et år, men det havde uægteligt været morsommere at erobre den i kamp med jævnbyrdige modstandere.

Ny tilslutning til C. I. S. M.

Fra Conseil International du Sport Militaire (C. I. S. M.), hvis hovedsæde findes i Paris, er for nylig modtaget meddelelse om, at endnu et land, Irak, har tilsluttet sig organisationen. C. I. S. M., der på dansk vil hedde

»Det internationale militære sportsråd«, omfatter herefter følgende 17 nationer:

Argentina, Belgien, England, Frankrig, Grækenland, Holland, Irak, Italien, Libanon, Luxembourg, Pakistan, Spanien, Sverige, Tyrkiet, U. S. A., Ægypten og Danmark.

Det internationale militære fodboldmesterskab 1953. Danmark har ikke meldt deltagelse

I sidste nummer af bladet omtalte vi arrangementet af turneringen om det internationale militære fodboldmesterskab 1953 og nævnte, at de afsluttende kampe mellem 6 hold, delt i 2 puljer, skulle finde sted i Tyrkiet i marts måned 1953.

For at finde frem til disse 6 hold var det planlagt at arrangere indledende kampe i løbet af efteråret 1952.

Desværre må vi skuffe vore fodboldinteresserede læsere og ikke mindst de tjenstgørende gode fodboldspillere med, at der ikke bliver nogen dansk deltagelse i fodbold 1953. Grunden skal udelukkende søges i økonomiske årsager. Man fandt, at det ville

blive for dyrt at indlade sig på et eksperiment, der kunne medføre, at et dansk militær fodboldhold, der med reserver og leder ville omfatte ca. 20 personer, skulle foretage en rejse til Tyrkiet. Der gik derfor meddelelse til Paris om, at Danmark ikke anmeldte hold.

Det er et forståeligt, men — idrætslig set — beklageligt standpunkt. Vi må altså bedrøve vore gode indkaldte fodboldspillere med, at der ikke er nogen rejse til Tyrkiet i farvandet.

Anmeldelsesfristen til turneringen udløb den 1. juli, og på det tidspunkt, da dette skrives, vides endnu ikke, hvilke lande der har anmeldt deltagelse.

De internationale militære svømmemesterskaber 1953

Disse mesterskaber afholdes i år i Monaco i dagene 3.—8. september og omfatter:

100, 400 og 1500 m fri svømning.
100 m rygsvømning.
200 m brystsvømning.
4 × 200 m fri svømning.
3 × 100 m tvungen holdkapsvømning.

25 m svømning + 25 m bjergning.
Vandpolo (ikke dansk deltagelse).

Det hold, der skal repræsentere værnene ved denne lejlighed, udpegedes ved et udtagelsesstævne den 5. august og fik følgende sammensætning.

Overfenrik T. Thomsen, søværn.
Overfenrik K. R. Nielsen, livgarden.
Værnepligtig Arne Holdt, søværn (AGF).

Menig Knud Børge Andersen, 7. regiment (Silkeborg svømmeklub).
Menig Bech Eisensee, 5. regiment (Korsør svømmeklub).
Menig Helge Ernst Hansen, 6. regiment (Odense svømme- og livredningsforening).

Træner og rejseleder bliver søløjtnant B. C. Larsen, søværn.

Afrejsen finder sted den 1. september.

Landsstævne i Århus

Dansk militært idrætsforbund holder den 28., 29. og 30. ds. landsidrætsstævne i Aarhus. Deltagerne vil bl. a. blive modtaget på rådhuset.

Tidspunktet for årets store hjemlige atletikbegivenhed De internationale militære atletikmesterskaber - nærmer sig

Som det vil erindres, skal de danske værn i år arrangere de internationale militære atletikmesterskaber, som er fastsat til at finde sted i København i dagene 13. og 14. september.

Af de 17 medlemslande har følgende anmeldt deltagelse:

U. S. A., Belgien, Frankrig, Grækenland, Italien, Holland og Tyrkiet, hvilket vil sige, at stævnet omfatter ca. 175 deltagere.

Til orientering skal vi oplyse, at atletikmesterskaberne omfatter det olympiske program, altså:

100, 200, 400, 800, 1500 og 5000 m løb.
3000 m forhindringsløb.
110 og 400 m hækkeløb.

Højde-, længde-, stang- og trespring.

Kuglestød, spyd-, diskos- og hammerkast.

4 × 100 og 4 × 400 m stafetløb.

Det danske hold var, da disse linier blev skrevet, endnu ikke udpeget, men vil blive udtaget bl. a. på grundlag af resultaterne fra et udtagelsesstævne, der afholdtes i København den 20. august. Dette udtagelsesstævne var arrangeret som et åbent stævne, hvortil alle emner kunne melde sig.

I fortsættelse af udtagelsesstævnet forblev holdet samlet i København til en afsluttende fællestævnning, hvor formen pudsedes af og alle bragtes op til maksimal ydeevne.

Militær femkamp

I dagene 18.—22 august deltog Danmark i de internationale militærmesterskaber i militær femkamp i Bruxelles. Det danske hold, som over forventning besatte 2. pladsen, bestod af:

Premierløjtnant J. Keller, 5. regiment.
Løjtnant af reserven H. E. Egander, det danske kommando.
Oversergent H. Brejnbjerg, livgarden.
Sergent H. S. Fossum, sj. ingeniørregiment.
Værnepligtig Fester Sørensen, søværn.
Menig J. T. Nikolaisen, jydsk dragonregiment.
Menig S. Sog-Petersen, sj. ingeniørregiment.

Chef for delegationen var chefen for forsvarets gymnastikskole oberst A. F. Rasmussen, og holdkaptajn kaptajn P. B. K. Thomsen.

Antiubådsvåben

Fortsat fra side 15.

på våbenhjælpprogrammet leveres til atlantpagtlandene.

Luftværnseskortefartøjerne, der er på 1000—1600 tons, løber en fart af 18—25 knob og har en armering på 4 eller 6-102 mm luftværnskanoner, luftværnsmaskinskyts, 4 morterer samt i enkelte tilfælde heddehock, er betydelig dyrere både i anskaffelse og drift og findes derfor ikke i så stort et antal. Da truslen fra luften mod skibsfarten imidlertid ikke var tilnærmelsesvis så stor som truslen fra ubådene, har behovet for disse enheder heller ikke været så stort som for de egentlige A/U eskortefartøjer.

Foruden de her nævnte fartøjer er alle jagere udrustet med et mere eller mindre fuldkomment A/U våben, men disse mere kostbare enheder, der normalt har et displacement på 17—2500 tons og løber en fart på 32—36 knob, anvendes sjældent til eskortering af handelsskibe. En undtagelse herfra er dog en del ældre jagere, som ikke mere anses for at være egnet til egentlige operationer. Alle hidtil nævnte fartøjer er selvfølgelig udrustet med sonar og en eller flere radars.

For fuldstændighedens skyld bør nævnes, at kun vestmagternes eskortefartøjer er beskrevet i det forgående. Aksemagternes og Sovjetunionens lidet udviklede A/U teknik foranledigede, at disse landes eskortefartøjer var betydeligt dårligere udrustede end vestmagternes, hvorfor der kun ville være ringe grund til at medtage disse fartøjstyper her.

De fleste korvetter og mange fregatter er nu udslidte og udrangerede, og de tiloversblevne står næppe lænere mål med tidens krav. De moderne ubådes stadigt voksende hastigheder og forbedrede tekniske udstyr har gjort en fremskaffelse af mere kvalificerede fartøjer højst påkrævet. En sådan er nu begyndt, og samtidig hermed er mange gamle betegnelser på eskortefartøjer faldet bort. Da der imidlertid stadig, landene imellem, hersker stor uenighed om disse betegnelser, skal her kun foretages en grov inddeling, som synes at være praktisk anvendelig både på de nu eksisterende og på de i den nærmeste fremtid planlagte og under bygning værende fartøjer.

Eskortefartøjerne deles inden for NATO mellem kategorierne »søgående eskortefartøjer« og »kysteskortefartøjer«. Genopbygningen af den søgående eskorteflåde er begyndt med en ombygning af eksisterende jagere til eskortejagere og fregatter, hvilket maa ses på baggrund af den kendsgerning, at vestmagterne, som er den russiske flåde totalt overlegen i overfladestyrker, ikke mere har så megen brug for egentlige jagere, som hidtil i de fleste tilfælde har været udrustet med et større antal torpedoer, samtidig med at tilvejebringelsen af et stort antal moderne antiubådsfartøjer er blevet ikke mindre end en livsbetingelse for disse nationer.

Betegnelsen »eskortejager« kan anvendes om hurtige A/U fartøjer med

et omfattende A/U våben af moderne squids og heddehocks (3—4 stk.) samt et stærkt luftværn, beregnet til selvforsvar, eller et fartøj med et tungt luftværnsartilleri, f. eks. 4-127 mm kanoner, beregnet til forsvar af andre skibe, luftværnsmaskinskyts og et mindre A/U våben. Fartøjernes displacement er 2000—2400 tons og farten over 30 knob. De findes endnu kun i U. S. A.

Betegnelsen »hurtig fregat« anvendes om eskortefartøj med 25—30 knobs fart, et A/U våben som det før nævnte og et luftværn til selvforsvar, eller et tungere luftværn til dækning af andre skibe og et mindre A/U våben. En del engelske jagere med et displacement på omtrent 1700 tons er bygget om til hurtige fregatter.

Næst i rækken følger den »langsomme fregat«, som løber en fart af under 25 knob og har et displacement, der normalt ligger under 1600 tons. Under denne kategori hører alle de nævnte typer fra sidste krig.

Ved et kysteskortefartøj forstås et mindre eskortefartøj til brug i mindre farvande samt på de større have i mindre afstand fra kysten. Da det vil blive for omfattende at komme ind på alle under denne kategori hørende typer, skal her kun nævnes et enkelt eksempel, nemlig et amerikansk eskortefartøj på 6—700 tons med en fart på 17 knob, en let luftværnsarmering og 4 dydbombemorterer med tilhørende bomber. En udvikling af denne type, som sandsynligvis vil blive både større og hurtigere og armeret med mere moderne A/U våben, er nu under bygning i U. S. A. og vil blive leveret til flere atlantpagtlande. Endelig kan nævnes, at betegnelsen »korvet« nu anvendes om hurtige motorbåde på ca. 200 tons, beregnet til antiubådspatrolje.

Luftfartøjet, som i sidste krig spillede en stor rolle i ubådsbekæmpelsen, udvikles nu mere og mere med dette formål for øje. Der findes tre forskellige hovedtyper: en langtrækende, landbaseret patruljebomber, en lettere, hangarskibsbaseret jager, begge udrustede med radar, sonobøjer, dydbomber m. m. samt helikopteren, som er udrustet med sonar.

Hangarskibet er som følge heraf blevet en uundværlig del af en moderne, søgående A/U flåde, som foruden et eller flere af disse vil komme til at bestå af et større, hurtiggående kommandoskib med et omfattende sonar-, radio- og radarudstyr og eskortejagere samt et større antal eskortejagere. Sådanne styrker skal fungere som fjerndækning for konvojerne, d. v. s. lokalisere og ødelægge fjendtlige ubåde, før disse får lejlighed til at angribe konvojens skibe. Herudover bliver konvojen som hidtil beskyttet af en nærdækning, som danner en skærm uden om konvojen og består af tilsvarende fartøjer med noget mindre fart.

Som afslutning paa dette meget aktuelle og særdeles vigtige kapitel kan anføres, at ubåden i sig selv er ved at få en meget farlig modstander. Et antal amerikanske A/U ubåde er allerede i tjeneste, og flere er under byg-

ning. Det tør antages, at disse ubådes fornemste våben bliver A/U torpedoer, som kan anvendes på store dybder, således at fjendtlige ubåde ikke vil være i sikkerhed noget steds under havets overflade. Krigen under vandet, som hidtil kun har eksisteret i fantasien, synes således snart at kunne blive en realitet.

På fort Benning uddannes . . .

Fortsat fra side 9.

Krigen i Korea har på mange måder været en drøj tid for amerikanerne. Den har givet megen modgang og uomtvisteligt afsløret, at U. S. A.s vældige krigsmaskine led af alvorlige brist. Men man har ikke været sen til at drage lære af de dyrekøbte erfaringer, den sørgelige krig har givet.

Det er pany slået fast, at det stadig er den grå fodfolksoldat, der må bære kampens hovedbyrde. Tropperne på jorden har hidtil måttet bære 95 pct. af de samlede tab af døde og sårede, og af disse 95 pct. kan Rangerne tegne sig for en meget stor part. De har lært at storme en landsby, sprænge en bro og ødelægge en kommandocentral. De kæmper bag fjendens linier, og det afhænger af deres eget initiativ, om de kommer levende hjem.

V. K. Sørensen

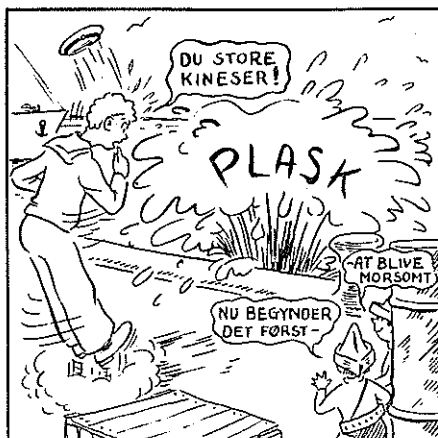
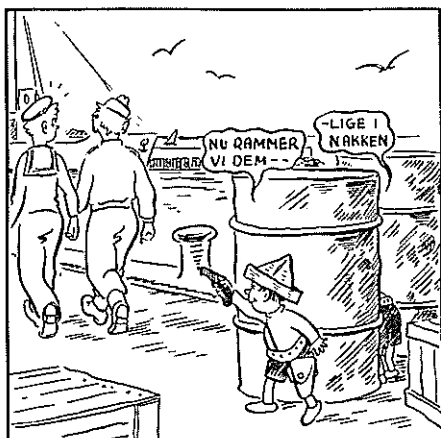
Negersoldaten »Bonduki«

Fortsat fra side 17.

leyville, ser man den gamle sergentmajor Bonduki, helt hvidhåret, modtage gode negerverner, og det hænder også af og til, at hvide officerer aflægger krigshelten besøg, og så står sergentmajoreren ret i uniform med de fem ordner på brystet. Man ser ham også i byen engang imellem, rank og spænstig, de sorte viger ærbødigt af vejen for ham, hvor han kommer frem, og møder han soldater, gør disse stram honnør, og det er hans største glæde at lægge vejen hjemover forbi guvernørboligen, hvor to strunke skildvagter slår hælene sammen og præsenterer gevær, fordi Bonduki bærer »Etoile Congolaise«, en af Congos fineste ordener, på sit bryst, og den skal der præsenteres gevær for, ligegyldig hvem der end bærer den. En sådan dag giver hans nu ellers så stille liv indhold, og han lever videre på sådanne tildragelser. Og endelig er det en lykkelig stund for den gamle kriger, når hans søn, »Bonduki-Moke«, på orlov besøger sin fader, så går nemlig de to, faderen, sergentmajor »Bonduki«, og sønnen, nu korporal »Bonduki-Moke«, tur i hele landsbyen, beundret af alle dens sorte indbyggere.

Den 9. november på »Armestice«-dagen hvert år møder Bonduki op til den store militærparade i spidsen for mange andre sorte krigsveteraner, og så trykker både guvernøren og chefen for garnisonen i Stanleyville den gamle sergentmajor i hånden, og dette årlige håndtryk vil Bonduki leve på resten af året indtil han en dag ikke mere ånder.

KNOLD og SPRØJT

Verdens skrappeste soldat

Fortsat fra side 18.

modtaget det fulde familienavn af den fantasifulde doktor, blev lavet af en grovsmed af kakkellovnrør. Han arbejdede støt og godt med undtagelse af, at hans røranatomi gjorde det vanskeligt for skrædderne at få tøjet til at sidde rigtigt på ham. Han blev derfor hurtigt forældet, og General Electric skabte kobbersoldaten i sin nuværende skikkelse.

Chaunceys mål er opstået som resultat af undersøgelser på 100.000 soldater. Disse undersøgelser viste, at den unge gennemsnitsamerikaner er ca. 173 høj, måler 92 cm om brystkassen, 78 cm om livet, armlængde 81 cm. Disse mål har Chauncey fået.

Dr. Belding, som skabte Chauncey i sin hjerne, har naturligvis brugt megen tid til at eksperimentere med sin berømte søn:

— Han er imidlertid handicappet på to måder, forklarer dr. Belding. Han kan ikke svede og han kan ikke ekscersere — og det er to væsentlige faktorer for prøver af en soldats klædedragt. Men til gengæld kan Chauncey mange ting, som en levende soldat aldrig vil kunne gøre, så vi holder alligevel fast ved ham som den bedste »stand in« til dato.

AVERTÉR

i
FOLK OG VÆRN

Bryggeriet **STJERNEN**

Øl og Mineralvande

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/s

Fredericia

BIKUBEN

Silkegade 8, K

Sparekasse
Alderdomsforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

KØBENHAVN F.

»FOLK OG VÆRN« udgives af
FORSVARETS VELFÆRDSTJENESTE, FOLK OG VÆRN

Redaktør: VICTOR GRAM

Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlingske Bogtrykkeri

CENSUR
(Side 7)
ELLER EJ
FOR SOLDATER!

11. årgang

Oktober-november 1952

Nr. 7

H. M. kongen og generalmajor Forslev fotograferet under kongens besøg på Karup flyveplads for nylig.

Slædepatruljerne »Resolut« på Grønland

(Side 5)

Rustningen vender tilbage

(Side 16)

Blaagaardsgade 16
København

Telefon Nora 70 94

Magasin

R A S K - I N D

Raskin & Søn

UNIFORMER

Uniformer til hær, flåde og luftvåben leveres i konfektion og håndskræderi. **Konto kan oprettes.** - Vi kommer over hele landet og tager mål uden ekstraudgift

HURTIG LEVERINGSTID - GARANTI FOR PASFORM

Stort udvalg i engelske officersstoffer

★ Ring eller skriv efter nærmere oplysninger om priser, stofprøver og eventuel måltagning. Rekvisitioner fra afdelingerne modtages.

Benyt

PRIVATBANKEN

til alle Deres

BANKFORRETNINGER

Enestaaende Bog om Kongeparrets
Hjem paa Amalienborg

CHRISTIAN ELLING

**FREDERIK VIII's PALÆ
PAA AMALIENBORG**

PROFESSOR ELLING fortæller om vort Residenspalæes Historie, fra Land- og Søkadetakademi til Kongebolig. Der er mange Illustrationer, bl. a. adskillige Tegninger, flere i Farver, og store Fotografier fra Kongeparrets Hjem. Smukt indb. 46 Kr.

¶ »Vil interessere enhver, der har Sans for Kunst og Historie« CHR. KIRCHHOFF-LARSEN i *Børsen*

¶ »Rummer meget fine kulturhistoriske Passager og Glimt« JAN ZIBRANDTSEN i *Nationaltidende*

Faas hos alle Boghandlere

Det Berlingske Bogtrykkeri

Pilestræde 32 Central 5371

FOLK OG FORSVAR

NUMMER 7 - OKTOBER-NOVEMBER 1952 - 11. ARGANG

Udkommer

med 10 numre pr. år

Abonnement 8 kr. pr. år

Løssalg 1 kr.

Abonnement kan

tegnes hos postvæsenet

Til læserne!

De nye forsvarslove af 1951 medførte også organisatoriske ændringer i institutionen Folk og Værn, som indtil de nye loves ikrafttræden lededes af forsvarsministerens foredragsudvalg. Pressetjeneste, fototjeneste og film-tjeneste blev udskilt og henlagt under den nyoprettede institution Forsvarets Pressetjeneste.

De nærmere bestemmelser for delingen af arbejdsområderne mellem Forsvarets Velfærdstjeneste (Folk og Værn) og Forsvarets Pressetjeneste blev fastlagt i forsvarsministeriets kundgørelser for hæren og søværnet i okt. 1951, og siden dette tidspunkt har den praktiske tilrettelægning af arbejdet efter de nye regler fundet sted.

Bladet Folk og Værn har været et af de sidste led i omorganiseringen. Under de hidtil gældende forhold har bladet været redigeret af pressetjenesten, som da var en afdeling under Folk og Værn. Nu fremtræder bladet under ny redaktion under Forsvarets Velfærdstjeneste (Folk og Værn).

Desværre har bladets omlægning medført forsinkelser i bladets udsendelse. Forhold, som vi ikke helt har været herre over, har her spillet ind, og vi beder undskyldte, at vi derved er kommen til at trække stærkt på læser-

nes tålmodighed. Vi håber imidlertid nu at have overvundet de fleste vanskeligheder og kan gå i gang med at løse den opgave, som er bladets væsentligste, at være et værdifuldt led i Folk og Værn's grundlæggende arbejde, at udbygge samhørigheden mellem befolkningen og det danske forsvar.

Da dette blad første gang så dagens lys — i januar 1942 — var det under 9. april-begivenhedernes hårde pres. Men det initiativ, som her udløstes, var ikke blot øjeblikksbetonet. Det indeholdt også et perspektiv, en fremtidsopgave, som folket og værnene måtte løse i fællesskab, således som det vil fremgå af følgende linier, hentet fra bladets første nummer: »Den almindelige opgave efter 9. april 1940 må være at udbygge samhørigheden i vort folk og udvikle dets egnethed til at møde fremtidens hårde krav. Vort nationale særpræg må gøre det muligt, at skille mure af politisk, social, erhvervsmæssig og anden art nedbrydes. Nu er tiden inde til, at uegennytte, indbyrdes forståelse, tillid til hinanden og til fremtiden kommer til at udløse alle de bedste kræfter i vort land.«

Disse ord måtte ikke mindst tage sigte på forholdet mellem befolkningen og forsvaret, således som de direkte var inspireret af det initiativ, danske befalingsmænd tog over for folkelige og politiske organisationer i januar 1941, og som blev indledningen til en virksomhed, der i årene siden har båret positive resultater.

At skabe forståelse og tillid i samlingen om vor demokratiske livsform var opgaven dengang, som det er opgaven i dag. De ydre forhold har skiftet. Det nazistiske diktatur truer ikke længere, men et nyt diktatur har taget dets plads. Vort forsvarsopgave er blevet større og vanskeligere, og dets opbygning skaber problemer, som vi ikke har kendt tidligere, og som skaber behov for øget gensidig forståelse.

Under disse forhold og så længe et forsvar er en nødvendig bestanddel i sikringen af demokratiet, vil det være vor opgave at medvirke ved opbygningen af den bedst mulige forståelse mellem folk og forsvar.

Hvad vi tilsigter med kontakten mellem folk og forsvar er den moralske og folkelige styrke, som intet militært forsvar i dag vil kunne undvære. Vi vil søge dette mål nået gennem saglig oplysning — enhver form for propaganda vil ligge uden for dette blads opgaver — oplysning over for befolkningen om forsvarets vilkår og dets personels problemer, oplysning over for forsvaret om det civile samfunds økonomiske, sociale, politiske og folkelige forhold.

Det er vort håb at kunne samle alle gode kræfter, civile og militære, i disse bestræbelser, at vi i bladets spalter må se mange positive indlæg, og at vi i fællesskab kan gøre bladet til en inspirerende og inciterende faktor i samarbejdet mellem folk og forsvar.

Redaktionen.

FF fritids- passiar

SÅ er vi her igen! ikke så lidt forsinket, men det giver redaktionen på side 3 sine grunde for, og vi ku' faktisk ikke gøre for det. Til gengæld har vi fået et nyt navn — »Folk og Forsvar« hedder bladet for fremtiden, det klinger måske nok lidt anderledes end »Folk og Værn«, til gengæld skulle der ikke blive fortælelser. Og vi vil jo ikke gerne forveksles med andre!

Som man vil se af forsiden har vi gjort F'erne i »Folk og Forsvar« ekstra store — og det har redaktionen sin bestemte hensigt med. Vi vil ikke have det mindste imod, at man efterhånden vænner sig til at snakke om F-F-bladet, og vi er ganske klare over, at det forpligter os til at lave et fint-fint blad. Det skal vi også nok prøve på!

At der er lidt færre sider denne gang, end der plejer, er ikke nærighed fra vor side — det er simpelt hen bare et forsøg på at nå at komme ud med et blad, så hurtigt, som det overhovedet var muligt, da den ny redaktionskomité fik grønt lys, og vi skal nok komme op i gammel størrelse igen.

★

ER sideantallet afkortet, så skulle der til gengæld være læsestof i denne gang, der vil sætte diskussionerne i gang. Både spørgsmålet om velfærdsarbejdet og velfærdsofficererne, som rejses i det store interview på midtersiderne, og artiklen om soldaternes oplysning og medborgerkendskab på side 6—7 interesserer enhver indenfor forsvaret og mange udenfor.

MEN for at få det helt rigtige blad ud af det, skulle vi jo også gerne høre lidt fra læserne. Fortæl os derfor, når der foregår noget indenfor afdelingerne, og lad os tillige få en læserbrevspalte, hvor meninger og ønsker

med humør — lad det komme frem i læserbrevene. De kan jo naturligvis ikke altid trykkes i den længde, de bliver skrevet i, men vi skal nok gøre uddragene så levende som muligt . . .

★

INDENFOR velfærdsarbejdet gror det! nu er medborgerkendskab sat på dagsordenen, og bliver vel snart indført. Samlingsstuerne må vi også have taget fat på. Og underholdningen, der måske tilsyneladende tit indtager en særlig fremskudt plads, giver stadig anledning til opfindsomhed — se nu dem i Holbæk, der selv sætter en fin, moderne komedie op og spiller den for Grønlandshjælpen (billeder på side 15), de fortjener da et ekstra hurra! Ikke sandt?

Og vi her på redaktionen er vældig glade for Victor Schiøler, ja, vi er faktisk skuffede over, at hans start på turnéen ud til soldaterne ikke samlede hele garnisonen i Rønne; det er dog værst for dem, der blev borte og snød sig selv for en fin klaverkoncert, og for et livligt og interessant foredrag om musikken af Victor Schiøler. I kan tro, at de, der var til koncerten i Rønne, de var glade, og Victor kommer til alle egne af landet nu, og naar han igen lægger ud på Folk-og-Værn-turné til foråret.

Vel mødt igen omkring bordet med bladet udbredt foran! Og lad os så få et rigtigt samarbejde! scribe.

Pianisten Victor Schiøler spiller for soldaterne i Rønne.

kan komme frem. Men husk nu: skriv altid så fornøjeligt og friskt som muligt; det er dødsens kedsommeligt i en læserbrevspalte kun at skulle læse om surhed og særhed; vi er jo da et folk

AKTIESELSKABET
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER
KØBENHAVN F.

Leverandør til

samtliche

Hærens Afdelinger

N. OLAF MØLLER
Papirhandel en gros . Bogtrykkeri
Frederiksborggade 26
København K . Tlf. C. 456

Indreg. Varemærke

SLÆDEPATRULJERNE

„Resolut“ på Grønland

RADIOEN er deres eneste forbindelse med omverdenen og søværnskommandoen! Det meste af året; i de fem sjettedele af de 365 dage eller 366 dage er de henvist helt og aldeles til den nordøstgrønlandske polarkysts nåde.

Det er de danske slædepatruljer på Grønland, som under eet hedder RESOLUT, og de vogter 1500 kilometer øde kyst fra Scoresbysund og nordover mod polhavet, omtrent samme udstrækning som hele Norges kyst.

Den, der ved noget om dem — udover mændene selv i Grønland — er orlogskaptajn *Budtz-Christensen*, som »Folk og Forsvar« derfor går til i Søværnskommandoen i den gamle Søofficersskole i Gernersegade:

— Så lidt, som vi overhovedet i København ved besked om, hvad de foretager sig netop nu, siger orlogskaptajnen; vi har jo kun de

Slædehunde hviler ud ved Ulvedræberhytten på Østersletten, Hold-with-Hope-Land på Nordøstgrønland, ved 73° 40 ndl. bredde.

tørre radiotelegrammer at holde os til! Når en patrulje afgår herfra til Grønland, så siger vi til den, at sådan og sådan skal der holdes vagt — *Østgrønland er jeres! så, på med vanten, gutter!* Resten bliver deres eget værk med uendelige slæderejser, is og sne og mørke i polarnatten, kun afbrudt af nogle få sommerdage og et ganske kort efterår — forår og sommer kommer deroppe på een gang og på et par dage.

Vi kan have forbindelse med dem pr. skib een gang hvert år, i august måned, ellers er kysten spærret af is, og det er ikke engang givet, at vi kan få denne årlige besejling! Hvis isen er for tæt pakket eller slet ikke vil bryde op, kan vi ikke komme ind til kysten med proviant. Så der må sendes luftfartøjer med det aller mest nødvendige.

Hidtil er det dog lykkedes at få etableret sejlforbindelse hvert af de par år patruljerne har været stationeret deroppe.

Slædepatruljerne altid på færde

— Og de har en spændende tjeneste!

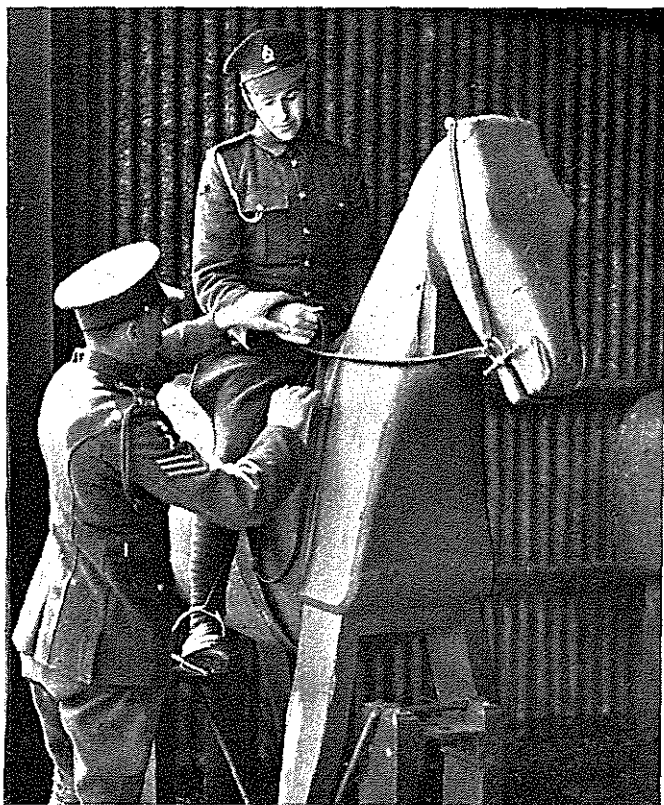
— Det må det jo være — noget helt usædvanligt for en dansk befalingsmand, og en vagttjeneste, der vel nok kan siges at være den ensomste i verden. De opererer over hele den umådelige kyststrækning.

Til at begynde med var de anbragt på Ellaø for træning. Det var i 1950 og de havde kaptajn Ib Poulsen og nogle grønlandere til at lære dem arktisk rejseteknik. Nu skal de gamle hold lære de nye. De har bundet sig for to års

Kvinder fra den engelske marines civil-forsvarsstyrke demonstrerer anvendelsen af en »Geiger-søger«, som indregistrerer radio-aktive områder.

Træhesten bruges i den engelske hærs veterinærkorps for at undervise rekrutterne i ridningens mest elementære stillinger såvel som op- og nedstigning af hesten; og tillige bruger man træhesten til en speciel muskeltræning.

ophold på Grønland. Vi har flyttet dem op til Daneborg-distriktet, nær ved vejrstationen, og det er deres stamkvarter. Men de skal jo ustandseligt være på farten — nord og syd på.

Hvor de forskellige patruljer befinder sig, kan jeg ikke sige med sikkerhed; men nogle af dem er da i færd med at hjælpe den britiske Nordgrønlands-Ekspedition under Commander Simpson med at flytte nogle motorkøretøjer fra Hochstetter Foreland op til Danmarkshavn. Så får de jo også lidt øvelse i motorkørsel på Nordgrønland! Det er ikke så let.

Meningen med patruljerne er jo, at de skal passe på kysten, og at deres medlemmer skal kunne uddannes til instruktører for senere arktiske afdelinger, — om sommeren patruljerer de med motorbåde og skal samtidig drive jagt for at få foder til deres hunde. Om vinteren er de helt afhængige af hundeslæderne på patruljevirk-somheden, der foregår dag og nat, der er jo ingen forskel på døgnets timer i polarvinteren.

De skal sommer og vinter gennemføre deres træning, militær-

øvelser, skydeøvelser og teltslagning. Det er meningen, at en slædepatrulje helt skal kunne klare sig selv — og det gør den. De sover i telte midt i polarnatten, og de er temmelig afhængige af hundene. Men tro ikke, at en slædepatrulje mageligt kan slænge sig på slæderne og lade hundene trække — nej, de må løbe ved siden af slæderne, og det går vel lettest for dem af patruljen, der er på ski.

De kender den gamle gåde om selskabet, der skal roes over åen i en robåd, som kun kan tage to passagerer. Der må sejles frem og tilbage et utal af gange, før alle er ovre på den anden side. Omtrent sådan foregår en arktisk ekspedition. Det er et puslespil, med at bringe et depot frem, vende tilbage efter det næste, og saa frem over det første til det andet mål. Tilbage igen, og frem igen, indtil man endelig er helt fremme ved det endelige mål og en dag kan vende næsen hjemad igen og passerer de nys udlagte depoter.

— Patruljeføberen er også politimester?

(Fortsættes side 15).

OPLYSNING

BØR de værnepligtige have klar besked om de meninger, der brydes i samfundet, eller skal de leve under censur?

Hvis der er en eller anden, der studser over, at dette spørgsmål bliver rejst, så er det vel undt; for det er, tilsyneladende, overflødig. Der er nemlig ingen, der kan hindre de danske værnepligtige i, udenfor deres tjenestetid at skaffe sig al den besked om politiske spørgsmål, som de bare gider. De finder den let på torve og gader, i bladkiosker og på møder. Den vælter ligefrem ind på dem, hvor de færdes udenfor kaserner og skibe.

Alligevel er spørgsmålet om *oplysning* eller *censur* højaktuelt på grund af et par retssager og en enkelt episode.

En værnepligtig er blevet dømt for at have uddelt kommunistisk *propaganda* mellem sine kammerater.

Propaganda, der nedsætter mandskabets moral — og i marinen siges rent ud *al* politisk *propaganda* — er det forbudt at medbringe og fordele eller slå op indenfor forsvarrets områder. Men hvad er propaganda, og hvad er politisk oplysning?

Dommen skaber ikke klarhed

Den dom, der er faldet, bidrager ikke helt til at skabe klarhed på dette punkt. Til spørgsmålet, om den værnepligtige måtte fordele det materiale, han havde, eller ej, svarer retten i sine dompræmisses, at *eensidig oplysning* om et enkelt politisk partis synspunkter må være forbudt på det militære område, men at det må være

eller CENSUR —?

tilladt at udbrede kendskab til flere politiske partiers synspunkter (og der må altså hermed menes, at når blot de modstående opfattelser bringes i samme skrift, er det ikke propaganda, men oplysning).

Det, der interesserer, er ikke så meget den usminkede propaganda, men spørgsmålet, hvorvidt oplysning vedrørende meninger, der ikke er forsvarsvenlige, er farlige for de værnepligtige, og om en sådan oplysning derfor slet ikke bør gives dem.

Det politiske sprog afgrænses ikke af takt og tone, og begreber bliver let flydende, når de udtrykkes »politisk«. Vælgerne må så selv på valgdagen afgøre, om de vil vrage en mand, fordi han betjener sig af et sprog, der er alt for hadsk imod andre.

Om forsvaret og forsvarspolitikken er der gennem mange år her

i landet ført heftige og meget hid-sige diskussioner, hvor nogle politikere ikke altid har sparet hverken deres politiske modstandere eller *forsvarets befalingsmænd!* At få fat i de værnepligtige og sprede misfornøjelse iblandt dem, blev for enkelte yderligtgående agitatorer endog et kærkomment middel til at opnå deres politiske mål. *Thi kunne disciplinen i hæren, flåden og luftvåbnet blot brydes grundigt ned, ville forsvaret falde sammen af sig selv*, enten så folkeflertallet ønskede det eller ej.

Denne form for propaganda mellem de værnepligtige er naturligvis forbudt. Og selv om den optræder i forklædninger, som en art »oplysning«, vil de ansvarlige myndigheder stoppe den, eventuelt med domstolenes hjælp.

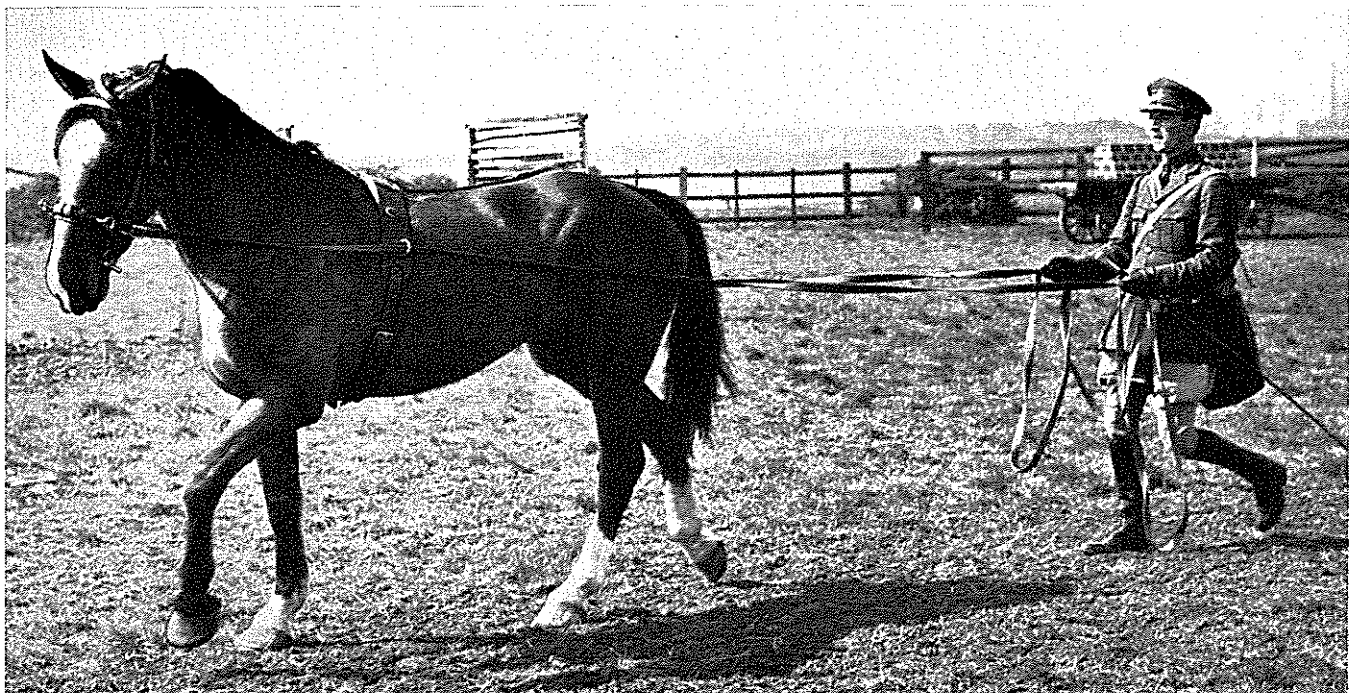
Den virksomste måde at imødegå en heftig og nedbrydende agi-

tation på — og selv om den er forbudt på kaserne, kan den jo nå de værnepligtige udenfor tje-nesten — er dog næppe så meget dom og straf som fyldig og saglig oplysning om problemerne. Ord imødegås nu engang bedst af ord, skrevne eller talte.

Overfor ord er der imidlertid nogle befalingsmænd, som har mistet tålmodigheden. De har hørt så mange onde ord blive sagt om forsvaret og om dem selv, at de måske nu er ved at tro, at den, der skriger højest på torvene, ofte vil blive mest troet, i hvert fald af de unge. Og så finder de, at den bedste løsning maaske, trods alt, er censuren.

Det hændte for nylig, at et lille oplysende blad, som udsendes af Forsvarets Velfærdstjeneste til garnisonerne, kom tilbage fra een garnison med garnisonskommandantens påtegning om, at *det* blad frabad han sig i sin garnison. I bladet havde der været et meget kraftigt læserbrev imod forsvaret.

Bladet, som det drejer sig om, er et lille oplysende blad, der udgives af en kreds af lærere, og det er bestemt til at skulle være en slags undervisningsmateriel i de

I Melton Mowbray i Leicestershire lærer en del af de engelske rekrutter at behandle heste; det foregår hos »Veterinær-Korpset«, og her er en elev ved at træne en »grøn« eller ganske ung og uvøvet hest.

Frøken Pam Weston tilhører de britiske kvinders frivillige civilforsvars-kolonne og spadserer her af sted med en Geiger-søger, som registrerer når der er radio-aktive stråler i et område; søgeren giver nogle små klik, så snart den rammes af radio-aktive stråler, og den hjælper således redningskolonnen til at finde en sikker vej gennem et område, hvor der efter et bombardement må antages at være radio-aktiv virksomhed.

højere skoleklasser ved bibringelsen af medborgerkundskaber. Det er objektivt!

Al objektiv oplysning løber imidlertid altid en smule risiko for enten at blive farvet lidt af de anskuelser den har, der giver oplysningen, eller at der i bare iver for at være så objektiv som mulig, overses eller ses bort fra, at de meninger, man refererer og forsøger at give en fair behandling, ejer en baggrund, som simpelt hen er, hvad man anser for en ond hensigt, en nedbrydende hensigt. I ideologisk kamp tjener ordene jo nemlig også offensivt til at nedbryde fjenden.

Dette lille blad er naturligvis ikke det eneste oplysningsmiddel, som Forsvarets Velfærdstjeneste benytter sig af, når den henvender sig til forsvarers personel; og de små skønhedsfejl, som objektiviteten i det lille tidsskrift eventuelt nu og da kunne komme til at lide af, opvejes af alle de mange andre oplysningskilder, bøger, aviser,

tidsskrifter o. s. v., der stilles til de værnepligtiges rådighed gennem Forsvarets Velfærdstjeneste.

Hvad er det bedste forsvar?

Nu har censuren jo imidlertid ramt dette lille blad med sin røde blyant, og problemet er derfor rejst, om det da kan nytte noget, at garnisonerne øver censur overfor oplysningen.

Velfærdstjenesten er af den opfattelse, at det kan censur ikke. For soldaterne har jo rig adgang til udenfor tjenestestederne at blive påvirket så ensidigt som de overhovedet kan forestille sig. De kan få at vide, alt hvad de vil, både af godt og af ondt, om forsvaret. *Netop derfor anerkendes det vel, at de værnepligtige i deres tjenestetid bør have en alsidig oplysning ved siden af deres våbenuddannelse.* De må vide, hvad der foregår omkring dem i det civile liv, som de midlertidigt er

delvis afskåret fra at tage del i, men som dog nu engang er og skal være deres liv.

Medborgerkundskab fremhæves fra så mange sider som et vigtigt led i den militære uddannelse, at den nu i Danmark, i lighed med hvad der sker i andre lande, bør gives også de danske soldater.

Og til at formidle dette oplysningsarbejde, derunder den politiske oplysning, har man oprettet en særlig civil-militær institution, Forsvarets Velfærdstjeneste, hvis hele arbejde kontrolleres og ledes af såvel politiske som militære repræsentanter. De folk, der giver oplysningen, er kvalificerede folk og møder som oftest i civilt antræk, hvad der næppe er egnet til at give mandskabet mindre tillid til dem, end til deres militære befalingsmænd.

Er det da ikke også bedst, at man lukker op for alsidig orientering og oplysning? Og er det ikke bedre, end at garnisonskommandanterne skal trække grænser ved kaserneporten for oplysningsmateriale, når propagandamaterialet venter lige udenfor porten?

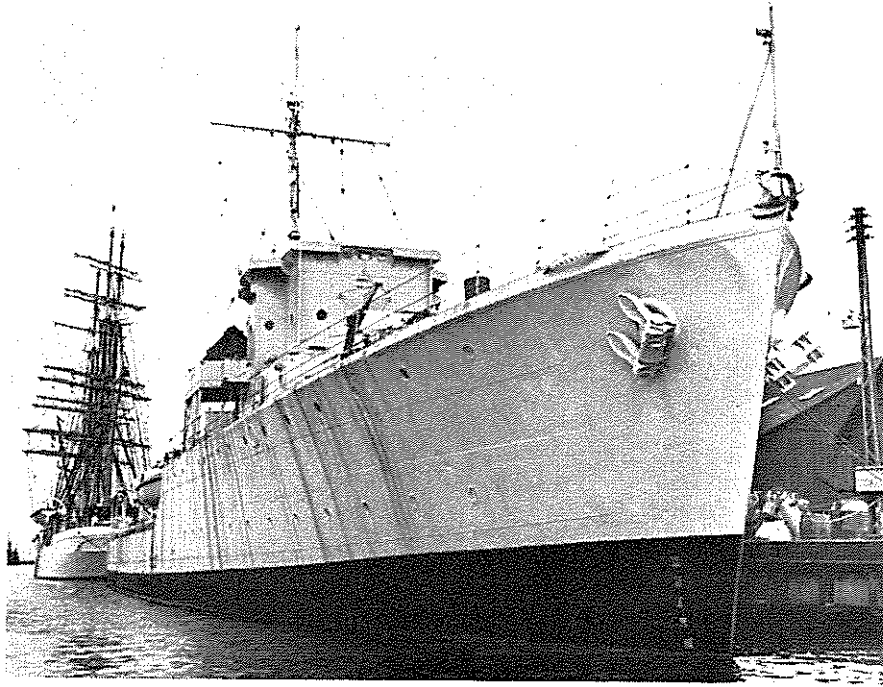
De værnepligtige skal naturligvis ikke være bytte for de løslupne politiske agitationskræfters frie spil; men de bør heller ikke gå med skyklapper indenfor et censureret kaserneområde. Det ville være at kaste ansvaret overfor propagandaen udenfor kaserne fra sig. Mellem yderpunkterne, propaganda og censur, er der den alsidige, grundige oplysning; der skal intet forlanges af de værnepligtige, ingen tilslutning til de eller de ideer, men der skal tilbydes dem gennem oplysningsarbejdet at bevare kontakten med deres eget civile liv, og en adgang til at erhverve større forståelse af det samfund, som de uddanner sig til at forsvare, og som de ofrer 12 til 18 måneder af deres ungdom — ikke altid lige behagelige måneder.

Det er en medborgerindsats, de værnepligtige dagligt øver, og den bør også følges af en medborgerviden.

De to ting må følges ad i dag . . .

Flådens nyeste fregatter af »Hunt«-typen

Af orlogskaptajn S. S. Thostrup.

En fregat af »Hunt«-typen.

Den 6. september ankom fregatten »Blackmore« til Holmen som den første af de tre fregatter af »Hunt«-typen, der af Danmark er overtaget som lån fra England — foreløbig for fire år.

Fregatterne af »Hunt« typen blev byggede i England i begyndelsen af den anden verdenskrig, men projektet til typen blev allerede udarbejdet i årene umiddelbart før krigen. De militære krav til denne skibstype blev først udformet af daværende kontreadmiral A. B. Cunningham — nu Admiral of the Fleet, Viscount Cunningham of Hundhope —, der blev en af Englands berømteste søofficerer under den anden verdenskrig, måske bedst kendt som sejrherren i søslaget ved Kap Matapan i Middelhavet den 28. Marts 1941.

Admiral Cunningham blev i 1938 kommanderet til tjeneste som souschef i den engelske marinestab. Allerede før han tiltrådte denne tjeneste, blev han af chefen for marinen, admiral sir Roger Backhouse, der under indtryk af den stadig voksende krigsfare følte sig stærkt bekymret over den engelske flådes mangel på jagere, opfordret til at fremsætte forslag til en hurtig forøgelse af jagerstyrkerne. Admiral Cunningham, der havde stor erfaring fra langvarig tjeneste i jagere, fremsatte en del betragtninger og forslag bl. a. med de efter hans mening vellykkede 1000 tons store jagere af

S-klassen fra 1917 som forbillede. Dette blev grundlaget for »Hunt«-typen, som senere viste sig særdeles tilfredsstillende til operationer i begrænsede farvandsområder såsom Nordsøen, Kanalen og Middelhavet, og alle engelske kommanderende søofficerer var under krigen til stadighed stærkt interesseret i at få tildelt skibe af denne type.

Der blev ialt bygget 86 enheder af »Hunt«-typen, hvis displacement er på ca. 1100 tons standard, d. v. s. vægten af skibet med alt inventar og udrustning, men uden brændsel og spædevand til kedlerne. Fuldt udrustede kommer displacementen op på omkring 1500-1600 tons, og skibene er således noget mindre end fregatterne af »Holger Danske«-klassen, hvis displacement er på ca. 1400 tons standard og ca. 2100 tons fuldt udrustet.

Den engelske flåde råder i dag over 47 af disse skibe, medens et antal på omkring 15 under eller efter krigen er overdraget til andre marinere, som har været stærkt interesseret i denne effektive skibstype. De samlede krigstab beløb sig til 19 enheder, og herudover er enkelte blevet ophugget på grund af beskadigelser, stærk udslidning e. l.

Indenfor »Hunt«-typen skelnes der som følge af visse forskelle indenfor armeringen mellem 4 klasser, der som regel betegnes henholdsvis »Hunt« I, II, III og IV. Det, der udmærker denne skibstype, er den i forhold til størrel-

sen kraftige artilleri-armering og den relativt høje fart.

Armeringen omfatter i »Hunt« I og III 2×2 stkr. og i »Hunt« II og IV 3×2 stkr. 102 mm kanoner, der kan beskynde mål såvel på søen som i luften, hvortil kommer et antal 40 mm og 20 mm maskinkanoner samt dybdebomber. »Hunt« III og IV er desuden forsynet med 2 stkr. torpedorør.

Oprindeligt blev skibene af »Hunt«-typen betegnet som eskorte-jagere, men de er nu klassificeret som fregatter, idet man i England er overgået til at anvende denne betegnelse for alle skibe, hvis hovedopgave indenfor den engelske flåde er eskortetjeneste, d. v. s. de tidligere eskortejagere, »sloops«, fregatter og korvetter, samt en del senere ombyggede jagere.

De skibe, som er af interesse for Danmark, tilhører »Hunt« II eller »Blankney«-klassen, idet der fra dansk side er lagt vægt på en så kraftig artilleri-armering som mulig. Denne klasse blev færdigbygget i årene 1941-42 og har i henhold til den kendte flådekalender »Janes fighting ships« følgende hoveddata:

Displacement: 1050 tons standard, 1610 tons fuldt udrustet.

(Forts. n. side.)

**Læg år til
vognens
levetid!**

Skift til den

BESKYTTENDE ▲

STABILE ▲

SELVRENSENDE ▲

SHELL
X-100
MOTOR OIL

Kør ind til en SHELL-forhandler allerede i dag — lå motoren skyllet ren og påfyldt SHELL X-100, så er Deres motor effektivt sikret mod »kold tæring«.

Dimensioner: 85 m længde (overalt), 9,5 m bredde.

4,3 m dybgang (max.).

Armering: 3×2 stkr. 102 mm luftværnskanoner samt 40 mm og 20 mm skyts, hvortil kommer dydbombemortere og -lad.

Maskineri: Gearede turbiner, 2 skruer og en akselhestekraft på 19000 svaerende til 25 knob.

Besætning: 146 mand.

Siden krigen har de enheder, som søværnet nu overtager, været oplagt i den engelske reserveflåde i konserveret stand, og de må derfor, forinden de udrustes, underkastes et klargøringseftersyn, som må formodes at ville vare et års tid. Samtidig er det på grund af den våbentekniske udvikling nødvendigt at forstærke og forbedre maskinskytset samt at forbedre ildledelses-, radio- og radarapparaturet.

De to andre enheder, fregatterne »Exmoor« og »Calpe« forventes til Danmark i løbet af årets sidste måneder. Der foreligger endnu intet om, hvilke navne de tre fregatter vil få i dansk tjeneste, men det vil formentlig i overensstemmelse med det i flåden benyttede navngivningssystem blive 3 navne af samme art, hvilke således vil kunne karakterisere denne skibsklasse. Der kan i så henseende tænkes flere muligheder; man kan i lighed med fregatterne af »Holger Danske«-klassen benytte personnavne (for- og efternavn (tilnavn)) fra vor tidligere historie, eller man kan som for kystjagerne af »Willemoes«-klassen og patruljebådene af »Krieger«-klassen vælge at opkalde skibene efter berømte søkrigere; blandt andre muligheder vil der være tidligere fregatnavne, som i hovedsagen omfatter navne enten på landsdele eller fra mytologien.

Overtagelsen af disse skibe betyder et hårdt tiltrængt krafttilskud til flåden, der i hovedsagen hidtil kun har omfattet ganske lette enheder og specialskibe uden den artilleristøtte, som er en betingelse for disse enheders rette og fulde udnyttelse. Imidlertid kan dette tilskud ingenlunde anses for at være tilstrækkeligt; men det er dog en begyndelse til at skabe den for flåden nødvendige »hårde« kerne, og dermed medvirkende til at dække det hul i forsvaret, der trods anstrengelser på mange andre områder faktisk eksisterer som følge af flådens nuværende svaghed. Naturligvis ville det have været bedst, om der allerede nu havde været tale om 3 nye skibe, men det vil tage lang tid at projektere og bygge sådanne. Derfor vejer det tungt i den nuværende situation, at der ved erhvervelsen af »Hunt« fregatterne hurtigt og for små omkostninger kan skaffes materiel, hvis egenskaber kan accepteres, og som kan nyttiggøres — ikke mindst i forbindelse med den taktiske uddannelse — medens flådens videre opbygning forberedes.

POUL REUMERT

skulle have været søofficer —

Ved CARL ØSTEN

NYLIG fejrede kgl. skuespiller Poul Reumert sit 50 års skuespiller-jubilæum på »Det kgl. Teater«, der blandt andet hædrede ham ved at lade ham optræde i en række af sine yndlingsroller.

Den nu snart 70-årige, men stadig højt vitale skuespiller, havde efter endt skolegang ikke nogen som helst nykker for teatret, men var stemt for at gå søofficers-vejen.

— Et biografisk leksikon oplyser, at De forsvandt hjemmefra for at gå ind i marinen, da De ikke måtte gå teatervejen? indleder jeg en samtale med Poul Reumert.

— Det passer nu ikke, at jeg stak hjemmefra, for min fader havde indgivet ansøgning til marineministeriet. Jeg var jo kun godt 14 år, og så er man jo ikke myndig til selv at ansøge om noget, siger Poul Reumert med et noget ironisk smil.

— De var altså lige kommet ud af skolen? —

— Ja — »Gammelholms Latinskole«, som jo ikke eksisterer mere. I maj 1897 optoges jeg så i marinen, hvor vi frivillige lærlinge straks kom ombord i logisskibet, den tidligere fregat »Sjælland«, som lå fortøjet ved Holmen og lige overfor Toldboden. Den gang mødte man i uniform, for den skulle lærlingene selv anskaffe, og jeg husker, at min, som de fleste andres, var købt hos købmand Lerbech i Holmens Kanal.

— Hvor lang tid forblev De så i marinen, som altså ikke blev Deres livskald?

— Kun et par måneder. Jeg mærkede straks, da jeg satte foden på »Sjælland«s dæk, at her hørte jeg ikke hjemme. Jeg havde altså taget en gal beslutning, men da man ikke skifter beslutninger så hurtigt, som man skifter skjorte, måtte jeg jo holde ud.

— Kom De rigtigt til søs i denne korte periode?

— Det kan De stole på, jeg gjorde. Efter en tid med opøvelse i eksercits og meget andet militært på »Sjælland« kom vi lærlinge ombord i panserskibet »Helgoland«, der skulle til England for at repræsentere Danmark ved Dronning Victorias 60 års regerings-jubilæum eller »Diamant-Jubilæum« den 20. juni 1897.

Jeg fik straks en sømands hårde kår

at føle. Ved Skagen måtte vi dreje bi på grund af storm, som opholdt os et døgn eller to. Så stak vi til søs, men kom ind i en orkan, som bevirkede, at vi var 7 dage om at nå vort mål, Spithead. Både sø og vind var imod skibet, så vi ofte kun kunne gå for halv kraft, og for at klare den nogenlunde, måtte vi gå ud af den afstukne kurs. Endvidere måtte vi på grund af den kraftige sø surre kanonerne ekstra fast med mægtige jernkæder samt svære trosser. »Helgoland« var ikke noget søskib. Den huggede blandt andet sådan i borde. Første dag under den orkanagtige storm var jeg stukket ud til ordonnans, hvilket ikke var noget behageligt job på dækket i det vejr, hvor tårnhøje bølger ustandseligt skyllede henover dækket. Da vi så endelig kunne ankre op ved Spithead, der som bekendt ligger mellem Portsmouth og Isle of Wight, var vejret blevet roligt, men vi måtte bruge flere dage til rengøring af master og skorsten, som var blevet næsten helt hvide af saltet i Nordspøens bølger.

— De undgik vel ikke søsygens kvaler i det hårde vejr?

— Nej. Men det var jeg heldigvis ikke ene om. Vi blev dog hurtigt vænnet af dermed, for vi blev kommanderet til at gøre gymnastik nede på banjerne med den trusel, at hvis nogen brækkede sig, fik de tamp i enden og en rugbrøds-skive stukket i munden. Da der ikke var nogen, der brød sig om at få tamp, var der ingen, der lænere brækkede sig — og så var »den Potte ude«.

— Hvad erindrer De fra den store flåde-revue på Spithead i anledning af regerings-jubilæet?

— Først og fremmest husker jeg den engelske flåde, der lå så langt, som øjet kunne række, og dernæst på geled de repræsenterende orlogsmænd fra alverdens nationer i et enormt opbud. Ved siden af »Helgoland« lå Sveriges repræsentant, og jeg husker også tydeligt, at for eksempel Japan var repræsenteret ved en »mægtig kasse«. Selve jubilæums-dagen bød på solskin og stille vejr, og da dronningens yacht »Victoria and Albert« sejlede mellem krigsskibenes geledler, istemte de forskellige skibes mandskab, som hang i vantene eller stod opstillet til parade på dækket, kraftige »cheers«, idet de svingede med huerne, alt medens kanonerne gav drønende salutter. Dronningen, som sad i en stol henne agter på sin yacht, besvarede hyldesten med at vifte med sit lommeørklæde. — Vi

forblev liggende på Spithead en 10-12 dage og var også i land — i Ryde — for at købe souvenirs. Mellem de forankrede orlogsmænd skar nogle underlige små både som pile henover vandet, og de syntes pudsige, fordi de var forsynet med 6-7 skruer på forskellige steder. Jeg tænker, at de skulle fungere som en art reklame. — »Helgoland« var et af de skibe, der sidst forlod flåde-revuen, hvorfor vi havde lejlighed til at betragte de øvrige orlogsmænd nærmere, når de sejlede forbi os. En stor hvid damp-yacht var der også imellem. Den tilhørte den amerikanske milliardær *Vanderbilt*, som selv var ombord i den, og da den var ud for os, lod han hejse et stort Dannebrog af silke, medens yachters orkester spillede »Kong Christian —«. Gengældende denne høflighed hejste vi det amerikanske flag og spillede »Stars and stripes«, som på grund af vort orkestres lidenhed helt overdøvedes af »Kong Christian —«. — Hjemturen over Nordsøen foregik i godt vejr og efter at have rundet Skagen gik vi til Øresund, hvor vi ankrede op for at afholde øvelser.

— Hvad for gode minder har De ellers fra marinen?

„Tværskibsvælling“

— Der var for eksempel køjerne — dem glemmer jeg aldrig. Hvor lå man godt i dem! I søgang vippede de jo i samme takt og alle i samme retning, så man stødte ikke på hverandre. Og mere end een gang har man lagt sig til hvile i dem med pjaddervåde klæder uden at blive syg. Det er i grunden mærkeligt, hvad man kan tåle! Hvad maden angik, tør jeg ikke sige, at den var som på de finere franske restauranter. Navnene heller ikke. En ret, vi ofte fik, betegnedes »Tværskibsvælling«; sødsuppe kaldtes for »Batteri-Forskrækkelse« og rullepølse for »Fransk Sjal«. — glimrende betegnelser, ikke sandt? Trods dette var der ikke noget i vejen med appetitten. Og, hvis man var heldig at have fået en ordonnans-tjans i nærheden af officers-messen, og kokken var flink, kunne det hænde, at der faldt en luns kød af, som det gjaldt om at bjerge til sig i en fart og få svøbt ind i et stykke avis-papir til fortæring ved bedste givne lejlighed. — Om morgenen stillede vi til »Morgen-Snupperter«, hvilke bestod i ganske ovenud kraftige knips på næsen, og det skulle helst bløde lidt derefter for at være rigtig godt. Disse »Snupperter« betragtedes som en slags udmærkelse, ja var ligefrem en hæder for en rask dreng. De tildeltes af overkanonér Christiansen, hvem jeg tit havde hundevagt sammen med. Vi var forøvrigt gode venner. Vi frivillige lærlinge havde også, selvom vi langtfra blev behandlet som »Kæledægge« adskillige kælenavne, af hvilke kan nævnes »Storkeunger«, »Ræveunger« og »Keglerejerere«.

— Det var altså ikke »Snupperterne« og det at være under hård kommando, der fik Dem til at gå ud af marinen, hr. Reumert.

— Nej, det var det bestemt ikke!

Som sagt, jeg følte, at jeg ikke hørte hjemme der, og måtte bekende, at den beslutning, jeg havde taget om at gå den vej, var helt forkert. Og da jeg så var så »heldig« at få »Mus« i mit

Poul Reumert ville have været søofficer, men blev i stedet for en af de bedste tolkere af Løjtnant v. Buddinge på den danske skuespilsplads.

højre albue-led, hvorved armen således ikke egnede sig til klatring i et skibs rig, brugte jeg dette gode påskud til at komme ud derfra. Men min tid som »frivillig lærling« i vor kære marine havde udviklet mig rent menneskeligt, og blandt andet lært mig at føle det ansvar, der fulgte med ved at »stå på egne ben«. I tiden før havde man gået derhjemme og været »Kæledægge«, og, rent ud sagt, i skolen havde jeg været »en doven hund«. Men marine-livet strammede mig op, så at jeg blev nr. 1 i skolen, da jeg derefter læste til studenter-eksamen, som jeg bestod 1901 ved »Borgerdydsskolen« i Helgolandsgade.

— Kan De endnu huske nogle af de maritime kommandoer?

— Ja. For eksempel »Musik og skansevagt på dækket« samt »Klar ved flag og gøse«.

— De blev ikke senere indkaldt til soldater-tjeneste?

— Nej, for jeg trak fri-nummer.

— Bevarede De kontakten med marinen efter Deres udtræden derfra?

— Nej, ikke særligt, udover at jeg altid hilste med ærbødighed på mine tidligere foresatte, når jeg mødte dem på gaden. I 1943 mødtes jeg igen med marinen. Det var, da jeg havde den ære og glæde at optræde for dens internerede folk.

— Har De nogen erindringer fra Deres marine-tid i form af billeder eller uniforms-genstande?

— Det har jeg ikke. Ejheller et eneste billede. Folk blev i almindelighed ikke dengang fotograferet så ofte som nu. Uniformen, som jo var privat ejendom, gik jeg med, da jeg kom hjem, efter at kokarden og navnebåndet var taget af huen og de blanke knapper skåret af stortrøjen. Herre-Gud, det var jo godt tøj! Også uld-skjorterne, selvom de kradsede, men det var sikkert sundt for huden!

— Efter den store livs-sukces, De har haft som skuespiller, tror De så, at De ville kunne have bragt det lige så vidt som søofficer?

— Afgjort ikke. For jeg ville sikkert kun være bleven en mådelig søofficer. Godt for marinen, at jeg havde den arm!

Carl Østen.

Stands den kolde tæring nu!

»Kold tæring« — hovedårsagen til cylinderslid, dårlig kompression, olie- og benzinspild — fører til udborning og hovedreparation længe før tiden. Beskyt motoren. Skift til

SHELL
X-100
MOTOR OIL

BESKYTTENDE
STABIL
SELVRENSENDE

Længe, inden danske sold

For nylig blev det første kursus for velfærdsbefalingsmænd afholdt af Forsvarets Velfærdstjeneste paa Hindsgavl. Der var godt et halvt hundrede officerer, som mødtes og drøftede en masse problemer. Hvad de snakkede om, interesserer i en langt videre kreds, og »Folk og Forsvar«s redaktion fik derfor fire befalingsmænd til at mødes omkring et bord i redaktionen og snakke løs om tingene.

Det var orlogskaptajn J. O. Frederiksen fra Søværnskommandoen, premierløjtnant E. S. Flemming fra garnisonen i Slagelse (nu til tjeneste ved NATO-staben i Paris), premierløjtnant J. P. E. N. Hansen fra fodfolkets sergentskole i Helsingør og løjtnant af res. P. Windtlev Jensen fra Flyvevåbnets Færrikskole i Værløse.

Emnet for samtalen var kort og godt: Velfærdsbefalingsmandens arbejde! Og redaktionen var ordstyrer. Og her går det løs:

Lt. Windtlev Jensen: Velfærdsarbejdet må betroes til een bestemt befalingsmand, som ikke har noget andet ved siden af.

Prml. Flemming: Ja, det er jo kun et bijob, og det kan ikke være meningen med velfærdsarbejdet.

Orlkapt. Frederiksen: Det er jo meget vanskeligt at skille jobbene ud, og i Søværnet er det heller ikke nødvendigt. Hos os foregår tjenesten jo mest om bord i skibe, og i små skibe, højst med 100 mand om bord, så vi lever mere intenst sammen i tjenesten. Og så har vi ikke alle de omflytninger, som jeg forstår, at hæren er så plaget af.

Intervieweren: Forklaringen er vel, at hæren i den grad mangler befalingsmænd?

Orlkapt. Frederiksen: Det gør Søværnet også!

Den virkelige forklaring

Prmlt. Flemming: Ja-ah! Og dog! er det nu hele forklaringen, at der er for få befalingsmænd? Hos cheferne opfattes velfærdsarbejdet som noget inferiørt, noget man kan lægge over på en ung befalingsmand med anden tjeneste, og gerne adjudanten, der i forvejen er en, som skal ordne en vældig masse.

Cheferne mangler den rette forståelse af detaljerne i et så tidkrævende arbejde, som velfærds-tjenesten er.

Prmlt. Hansen: Ja, jeg mener heller ikke, at de unge befalingsmænd kan klare det. De mangler rutine, og jeg kender et sted, hvor velfærds-officeren var sekondløjtnant, altså vpl. befalingsmand. Man må i det mindste forlange, at han er fast befalingsmand.

Lt. Windtlev Jensen: Jeg mener, at det ville være mest praktisk hvis velfærdsarbejdet blev skilt ud, og således, at der var een til at tage sig af underholdningen, og een til at tage sig af socialrådgivningen!

Prml. Flemming: Det er vist ganske uigennemførligt!

Lt. Windtlev Jensen: Måske, men derfor kan det jo godt være det rigtigste. Hos os havde vi en værnepligtig, der i det civile liv var socialrådgiver, og uddannet til det. Ham trak vi meget på.

Prml. Hansen: Det er jo så givet en undtagelse! Noget andet er, at vi officerer jo ikke har forudsætningerne for at kunne besvare alle de spørgsmål, der kan dukke op!

Orlkapt. Frederiksen: Problemet er, om vi befalingsmænd overhovedet kan klare alt det, vi skal klare i disse år, hvor rigsdagen har forlangt en kolossal masse af os — foruden at værnene skal bygges op fra bunden, forlanger man samtidig en vældig omordning gennemført. Det kræver jo uendeligt meget stabs- og kontorarbejde ...

En rundbordssamtale - og en app

Fra venstre: prml. Flemming, orlogskaptajn Jensen,

Prml. Flemming: Vanskelighederne skabes nu fra toppen, hvor man ikke behøver at tage særligt hensyn til velfærdsarbejdet. Det er i praksis kun de unge løjtnanter, der holder kontakterne udadtil, og det har de ikke nok autoritet til. Hovedparten af velfærds-officererne er løjtnanter.

Hvorfor ikke en ung mand?

Orlkapt. Frederiksen: Det kan godt være en ung mand — hvis bare han har nogle forudsætninger for det, f. eks. har været spejderfører eller ungdomsleder!

Prml. Flemming: Man kan ikke vente, at de unge har tilstrækkelig autoritet. Og de har alt for meget at bestille.

Prmlt. Hansen: Og skifter så tit!

Prml. Flemming: Velfærds-tjenesten bør snarere lægges over til kompagnicheferne; det er jo dem, der har ansvaret for mandstugten, og dem, de nyindkaldte opfordres til at gå til, hvis de har noget på hjerte, som trykker dem. Det er kompagniets lillefar!

er kan kaldes forkælede -!

n velfærdsarbejdet politikerne

riksen, prml. Hansen og lt. Windtlev
weren.

Førend man når op i det plan, tror jeg ikke, der skabes den fornødne respekt om velfærdsarbejdet.

Orl.kapt. Frederiksen: Det bør skilles ud som en særlig våbenart, ligesom det er i Norge.

Indenfor søværnet ved stabene meget god besked med velfærdstjenesten, men det er ganske naturligt, at de ikke piller ret meget ved de unge officerers rapporter — det er jo deres specielle job, som de må vide besked om. Jeg tror, forholdene er mere stramme i hæren end i flåden. Mon ikke?

Hvad vil de værnepligtige selv?

Intervieweren: Og hvordan er så forbindelserne den anden vej, fra velfærdsofficeren til mandskabet?

Prml. Flemming: Det afhænger jo ganske af tid og sted. Under en meget intensiv, og endda forceret uddannelse, er der ikke stort behov for velfærdsofficeren, højst

et spørgsmål om familjebekymringer, der kan optage en mand. Underholdningen, den bliver lig nul — de går hellere i garnisonsbyens biograf en enkelt aften. Under sådan forceret træning synker nattegnene helt ned under 5 pct.!

Lt. Windtlev Jensen: Ja, hos flyverne har vi den samme erfaring fra de tre måneders rekruttskole, men så stiger rigtignok også behovet, og ude ved eskadrillerne er der brug for meget opfindsomhed for at underholde mandskabet. Man burde have nogle flere turneer ud til Karup, Skrydstrup og Vandel. Værløse er jo så nær København...

Orl.kapt. Frederiksen: Med København kan vi ikke konkurrere underholdningsmæssigt.

Lt. Windtlev Jensen: Jeg anser det nu for at være forkert at slække på initiativet, fordi København er i nærheden!

Orl.kapt. Frederiksen: Det er ikke velfærdsofficeren, der hele tiden skal spørge, hvad der nu skal laves! Det må komme fra mandskabet selv, og man må sørge for at få valgt et fornuftigt fritidsudvalg.

Prml. Flemming: Mandskabet kommer jo til de underholdninger, der morer dem, og ikke til andre — ofte kan det slet ikke betale sig at lave store forberedelser til foredrags- eller teateraftener.

Intervieweren: Hvad nu med fritidsundervisningen?

Prml. Flemming: Der melder sig mange til Engelsk; derimod ikke til Dansk, Skrivning eller Regning. Højst 1 pct. Husflidsarbejder bevarer dog konstant en stor interesse hos mandskabet, de vil gerne have manuelt fritidsarbejde. Men det er jo ogsaa meget gammelt i gårde og har fået tradition og system, det sorterer under ministeriet.

Lt. Windtlev Jensen: Ja, til husflid er der god tilslutning — og Engelsk, men det engelske sprog har jo ogsaa en ganske særlig stor betydning i luftvåbnet. Og så kan de lide vore svæveflyvekursus.

Orl.kapt. Frederiksen: Jeg fik forleden dag ungdomskommissionens betænkning, og nu har jeg spurgt gutterne, om de vil have en diskussion om den. De har ikke svaret endnu, men har de lyst, så er den jo fin.

Lt. Windtlev Jensen: Film samler som regel godt, selv om de ikke er i topklasse ... et stort spørgsmål er samlingsstuerne. De er næsten alle vegne under al kritik!

Der skal solid hygge til

Prmlt. Flemming: Det er rigtigt! Men det kan velfærdstjenesten ikke gøre for, det sorterer under materielintendanturen.

Orl.kapt. Frederiksen: Det er jo ikke helt det samme problem i flåden. I skibene er der ingen samlingsrum. Men på kaserne er der brug for ordentlige stuer. Man får imidlertid kun tilbudt standardudstyr, og de eneste møbler, der er lidt hygge ved, er beregnet for generaler og derfor ikke så holdbare, som de skal være i en mandskabsstue. Man skal have solide møbler med betræk, der tit kan skiftes. Fritidsstuen bør ligne et hjem så meget som muligt — der må være noget, der kan opfattes som en lænestol, og holder til at blive brugt.

Lt. Windtlev Jensen: Er det pæne ting, så passer mandskabet ogsaa på dem, vi har et nydeligt bibliotek, hvor mandskabet selv passer på som smede.

Prmlt. Flemming: Ja, pæne og hyggelige ting holder længst!

Orl.kapt. Frederiksen: Lad mig lige indskyde, mens vi taler om noget, der jo koster penge at anskaffe, at statens tilskudsordning, den såkaldte 3-øres-ordning, som er en støtte til velfærdsarbejdet, virker helt godt i flåden, hvor skibene får deres del af beløbet mens de er udrustet. Men jeg forstår, at i hæren er der voldsomt knas med pengene, som skal være hos regimentet, og derfor er det tit, at de afdelinger, der sendes

Ett medel för Anti - BAKTERIEKRIGET

TRISOL

Deklaration: TRISOL är sulfonerad trikloretylen.

Egenskaper: Efter tillsats av drygt samma mängd vatten bildar TRISOL en spontan emulsion med fetter och oljor.

Användning: 1/ Till rengöring av starkt olje- eller fettbemängda golv i hangarer, verkstäder, garage m. m.
2/ Till avfettning av maskindelar.

GÖTEBORG
SVERIGE

Bruksanvisning: Sprid ut TRISOL, 1 lit. till 6-8 m², fördelas med en borste, låt det verka 5-6 min. Sprid därefter samma eller dubbla mängden vatten däröver och emulgera med borsten. Låt emulsionen verka i ytterligare 5-6 min. Spola rent golvet med vatten.

Generalagent för Danmark:

O. R. S. I., Frederiksberg Allé 5, Köpenhamn V.
Tel. *Central 67 - Vester 9587

bort, og det er jo gerne til øde egne, slet ingen penge har at lave velfærd for. Og de har jo sikkert mere brug for det, end regimentet!

Intervieweren: Vil kursus gavne velfærdsarbejdet?

Prml. *Flemming:* Ganske afgjort! Men det må være længere kursus.

Prml. *Hansen:* Ja, i Norge har de 5 måneders uddannelse i velfærdstjeneste.

Lt. *Windtlev Jensen:* Og det må være de rigtige folk, der sendes på kursus, og ikke en, der tilfældig kan undværes i den tid, og som måske ikke skal have ret meget med velfærdsarbejde at gøre. Til det første kursus sendte en afdeling en mand, der tilfældig havde ferie på samme tid!

Prml. *Flemming:* Og så har jeg noget på hjerte om oplysningsarbejdet udadtil!

Det kan og må ikke være de unge velfærdsofficerer, der skal klare den opgave, fordi de engang har oplysningsarbejdet indadtil i garnisonen. Befolkningen omkring garnisonerne skal have besked om forsvarets arbejde, om dets betydning og dets nytte. Men hvilken ung sekondløjtnant kan optræde som rutineret folketaler? Og de lidt ældre officerer skal nok holde sig væk.

Den måde, vi befalingsmænd lærer at tale på til soldater, den egner sig bestemt ikke til en stor civil forsamling. Den gør snarere skade. Det gælder jo om at få skabt good-will for vort forsvar, og det må sandelig blive politikernes opgave at sørge for det!

Prml. *Hansen:* Ja, bevares, politikere må ud af busken! Propaganda betragter man jo ganske vist som et stygt ord i forbindelse med forsvaret, men jeg vil nu alligevel mene, at der skal propaganda til for værnene, og det er politikernes sag, ikke befalingsmændenes.

Prml. *Flemming:* Selvfølgelig ikke; vi kan da ikke komme ud og forklare folk, hvorfor vi bruger en bunke penge, som rigsdagen har sagt, vi skal bruge. Og det ville være en god hjælp, hvis især socialdemokratiske politikere ville komme lidt mere ud og fortælle, hvorfor netop de er kommet til den erkendelse, at vi må bygge et stort og stærkt forsvar op.

Pejtersen var opdraget af samfundet -!

Lt. *Windtlev Jensen:* Kunne man ikke have konsulenter, som Hjemmeværnet har det?

Prml. *Flemming:* Nej, endelig ikke. Vi må have politikeren ud i egen høje person. Så kan han jo altid have en befalingsmand ved siden af sig, som kan svare på detailspørgsmål af teknisk art. I studiekredse egner måske konsulenter sig. Og der kan en officer godt påtage sig hvervet.

Jeg synes, politikere har et stort ansvar, som de går lidt for let udenom.

Intervieweren: Og trænger de værnepligtige til den samme oplysning?

Lt. *Windtlev Jensen:* Man må ikke tvinge dem til at gå til oplysningsforedrag — og ikke udenfor tjenestetiden. I selve tjenestetiden kan de vel opfatte det som en fritime!

Prml. *Flemming:* Ja, saglig orientering, det må de have i selve tjenestetiden. Og der må flere til at orientere dem, der skal en bred oplysning til.

Propagandaen udefra virker vel ikke så stærkt ude i en garnisonsby, hvor de fleste værnepligtige kommer

fra landet og fra håndværkerfamilier. De afviser selv det yderliggående.

Lt. *Windtlev Jensen:* Det er kun et par dage siden, de overklistrede Værnløselejren med plakater, som opfordrede til at sabotere udvidelsesarbejderne. Men det kan ikke nytte noget at forbyde værnepligtige at læse f. eks. »Land og Folk«, det vil kun virke latterligt. Man kan derimod diskutere det med dem, og så er de ganske fornuftige.

Vi drøftede Pejtersen-sagen ude hos os, og de kunne slet ikke forstå, at de, der havde overfaldet ham, skulle benådes — hvad han så havde sagt! Det var jo overfald på en befalingsmand.

Orl.kapt. *Frederiksen:* Der gik jo politik i den sag! Men det sprog, som Pejtersen har ført, det var da aldrig blevet tålt i Søværnet!

Prml. *Hansen:* Skam heller ikke i hæren, hvis det var kendt. Samfundet har jo imidlertid haft den mand i tyve år, før han nogensinde blev soldat! Hans sprog og hans manerer kan forsvaret derfor ikke have ansvar for!

Prml. *Flemming:* Hos os har afærrerne også kun fremkaldt en rolig og fornuftig indstilling hos de værnepligtige. Med 5 pct. yderliggående til begge sider. Der er ingen værnepligtige, der bryder sig om at få sit navn i avisen i forbindelse med en affære, og de har tit svært ved at forklare deres familie, hvad der egentlig ligger bag avisomtalerne.

„De aviser, de aviser!“

Orl.kapt. *Frederiksen:* Aviserne — tjaja! De ville støtte deres egen sag meget bedre, hvis de altid havde realiteterne rigtige fra begyndelsen. Selvfølgelig må de omtale uheldige affærer. Men det er den første artikel, der oplyser læserne. De øvrige spiller kun en meget lille rolle — og hvis kendsgerningerne er forfuskede i den første artikel, så er indtrykket hos læserne forfusket for stedse.

Slædepatruljerne

(Fortsat fra side 6)

— Ja, han er udstyret med politimyndighed, men der er jo ganske vist ikke mange at holde styr på, for der er foruden patruljen selv, kun ganske få mennesker på den umådelige kyst — ingen grønlandere, men nogle folk på to vejrstationer, een Nanok-station og nogle norske stationer. Dem besøger patruljerne, og under en vinterrejse fik de en trist opgave, nemlig at skulle retligt konstatere omstændighederne ved en telegrafists død i en polarstorm.

De samme naturelementer raser jo over slædepatruljerne på vinterrejserne, men de står det igennem — aldeles beundringsværdigt. Vi hører bare det lakoniske: ankommet der og der, tilbage til basis sådan og sådan til den og den tid. Punktum. I nødstilfælde kunne de vel nok undsættes med flyvemaskiner, men de kalder aldrig på maskiner, — de behersker Østgrønland og dets klimatiske vælde.

Jo, det er folk, der har lært deres ting, og som oplever en ganske usædvanlig vagttjeneste...

Sømænd til fods.

Efter at Danmark i 1807 havde erklæret England krig, appellerede den danske kronprins til alle dansk-norske søfolk, som befandt sig i udlandet, om at komme hjem for at gøre tjeneste i kaper- og kanonbådskrigen. Ialt 4396 mand fulgte appellen og nåede hjem efter anstrengende ture gennem Europa. De fleste af søfolkene tilbagelagde rejsen udelukkende til fods. Dette var f. eks. tilfældet med 134 danske sømænd, som i samlet flok gik de ca. 1700 km. hjem fra Livorno.

Dramatisk garnison!

Holbæk-garnisonens værnepligtige har til fordel for Grønlandshjælpen iscenesat og opført Sheriff's skuespil »Journeys end«, på dansk »Brændende Jord«. Det blev en stor succes, og der medvirkede 11 skuespillere fra garnisonen, 9 værnepligtige og 2 sergenter, og det var iscenesat af værnepligtig 542 Ib Conradi, der selv spillede captain Stanhope, og det er ham, man på billedet ser med alle vinflaskerne, og det er sergent Knud Binfield, der som Osborne, på billedet ovenover, spørger, om kaptajnen er der.

Ved De det —?

- Hvilken amerikansk kampvogn har et tårn, der ligner en napoleonshat?
 - Sherman.
 - Chaffee.
 - Patton.
- Magasinet til et let maskingevær rummer:
 - 20 patroner.
 - 24 patroner.
 - 30 patroner.
- Erik III af Danmark kaldes:
 - Erik Plovpenning.
 - Erik Menved.
 - Erik Lam.
- Den første jernbane i Danmark kørte:
 - København—Klampenborg.
 - København—Slangerup.
 - København—Roskilde.
- En 75 mm dysekanon vejer:
 - 1000 kg.
 - 500 kg.
 - 76 kg.
- Niels Neergaard var:
 - Statsminister.
 - Justitsminister.
 - Finansminister.
- Macao er:
 - Engelsk.
 - Portugisisk.
 - Kinesisk.
- Kvinderne fik i Danmark valget første gang:
 - 1903.
 - 1915.
 - 1920.
- En russisk kampvogn har tårn som en elefant, der tager bad, nemlig:
 - T. 34.
 - T. 34/85.
 - Stalin III.
- Soldaternes husflidsundervisning sorterer under:
 - Materiel-intendanturen.
 - Velfærdstjenesten.
 - Forsvarsministeriet.

MODERNE HARNISK AF FIBERGLAS OG NYLON

Det amerikanske lægekorps undersøger i Korea-krigen, hvorledes og af hvad soldaterne bliver dræbt! Sårene viser, at beskyttelse for kroppen er mulig

Under kampene i Korea har det amerikanske lægekorps et særligt arrangement, »Operation BAOR«, i gang. Det er en forkortelse af Body Armor Research, på dansk »Operation Harnisk«. Udfra erfaringerne om stålhelms nytte eksperimenterer man sig frem til en beskyttelse også for bryst og mave, der, ifølge statistiken, er de mest sårbare steder.

Oberstløjtnant *Robert H. Holmes*, der er knyttet til de amerikanske væbnede styrkers patologiske institut, har på den amerikanske lægeforenings årsmøde redegjort for en række af de resultater, undersøgelserne i Korea har bragt for dagen.

Man understregede, at udviklingen i såvel medicinsk som i kirurgisk behandling af de sårede har været så fremragende, at der nu kun dør 23 af hver 1000 sårede i Korea! Tallet under den anden verdenskrig var helt oppe på 45 af 1000. Selv om dette må anses for

tilfredsstillende og rosværdigt, så vil denne udvikling på det rent lægelige område snart nå højdepunktet for, hvad der kan udrettes ad denne vej.

For at bringe dødeligheden yderligere ned, må man give sig til at undersøge mulighederne for en mere effektiv beskyttelse imod sår, formindskelse af sårenes farlighed — og endelig en hurtigere hospitalsbehandling. Helikopteren har uden tvivl allerede gjort meget til en hurtigere evakuering af de sårede og har således bidraget til at bringe dødelighedstallet ned.

Den tilbageværende mulighed for at nedbringe dødelighedstallet ligger i brugen af harnisk i form af en slags vest for det kæmpende personel.

Der er allerede gjort store fremskridt både med hensyn til type, fremstilling og brug under krigsforhold i Korea. Selv om det er for tidligt at drage afgørende slutninger, er den seneste model indgået som et officielt led i marinekorpsets udstyr, og både hæren og marinekorpsset har udstrakte forsøg i gang såvel på fronten som i laboratorierne.

Studiet af årsagerne til ulykkestilfældene på slagmarken — arten og sværheden af de sår, der forårsages af de forskellige former for projektiler, og den forholdsvise hyppighed, hvormed de forskellige dele af legemet rammes — fører uvægerligt til den opfattelse, at et effektivt harnisk vil spare liv, akku-

En infanterikorporal viser en BAOR-repræsentant, hvor et granatsprængestykke har ramt hans vest under patrulje. Nogle af mændene finder vesten ubehagelig, stiv og varm at gå med, men de ønsker alligevel at benytte den af hensyn til den beskyttelse, den yder.

En filippinsk soldat viser, hvor et sprængstykke ramte hans beskyttelsesvest under patrulje.

Tre sprængstykker blev fjernet fra vesten, da denne mand kom tilbage fra en natpatrulje.

Statistiken lader formode, at en virkelig beskyttelsesvest kan blive ligeså væsentligt for soldaten som stålhelmen.
(Fra Combat Forces Journal)

rat som indførelsen af stålhelmen sparede liv.

Lægernes undersøgelser har klarlagt, hvorledes skudsårene fordeles sig i legemets forskellige dele, og har også klarlagt de forskellige sårskarakterer og omstændighederne, hvorunder de er pådraget. Det er på baggrund af disse undersøgelser, at man har peget på hensigtsmæssigheden af kropsbeskyttelse.

Man ved, at sår i bryst og mave tilsammen er årsagen til ca. en tredjedel af tilfældene med dødelig udgang under kamp; og de seneste oversigter tyder endda på, at tallet er i opgaaen. Af samtlige sårede under kamp regner man med, at omkring 15 procent er ramt i bryst eller mave, og af dem, der dør efter at være indlagt på hospital, er det omtrent 30 procent.

Undersøgelserne har yderligere vist, at granatstumper under kampforhold er årsag til omkring 75 procent af alle sår og forårsager omkring 35 procent af alle de

dødsfald, der forekommer —, måske ligger det sidste tal endda nærmere de 50 procent.

At 75 procent af alle sårene er af den art, hvor den sårende genstand trænger ind i vævene, men ikke fortsætter helt igennem legemet, betyder, at de ikke har haft så stor hastighed som de genstande, der frembringer gennemgående sår, og det fremgår heraf tydeligt, at der er brug for beskyttelse i form af et harnisk.

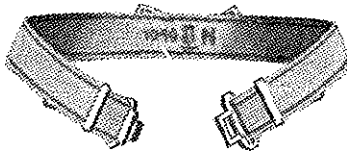
Problemet med at skabe denne beskyttelse kræver samarbejde mellem mange grene indenfor militæret, fordi formen for beskyttelsesvest må blive et kompromis mellem idealet af beskyttelse og den praktiske brug. Soldaten må stadig bevare sin bevægelighed og sin effektivitet under kamp.

Sidste sommer sendtes en amerikansk blandet hær- og flådekommission til Korea for under feltforhold at studere og kontrol-

lere, hvorledes de nye veste virkede. Lægepersonellet og forskellige andre skulle under kampforhold også selv benytte harnisket, en vest, der vejede omkring tre kilo og beskyttede bryst og mave.

Den praktiske prøve i felten varede to måneder, og tropper fra 1. marinedivision og 2. infanteridivision blev omhyggeligt instrueret om brugen af og fordelene ved denne vest.

Som konklusion af undersøgelserne kom man til, at vesten var ønskelig, var anvendelig og kunne bæres uden at være særlig generende i arbejdet, der skulle udføres. Også den psykologiske virkning var fortræffelig. På baggrund af disse resultater er der nu iværksat nye og mere omfattende forsøg. Modellen til vesten har undergået visse forandringer, men man benytter de samme materialer, nemlig presset fiberglas og nylon.
—n.

REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulderremspær med forlængerstykker, korttasker, gæmmer og paksække.

Kongens Nytorv København K.

Guldtrækkeri, stuen

DANSK - OVERSØISK
MOTOR INDUSTRI A/S

(DOMI)

Glostrup

De internationale ATLETIKMESTERSKABER

i atletik i København

Årets internationale militære atletikmesterskaber i september er det største arrangement, de danske værn hidtil har givet sig i kast med.

Når disse mesterskaber må betegnes som en succes, må det først og fremmest tilskrives vejruderne. Netop i den uge, hvor vore udenlandske gæster var her i København, viste vejret sig fra den allerbedste side.

Fra den 10. sept. eftermiddag til den 11. sept. aften ankom vore gæster, fortrinsvis med militære flyvemaskiner fra Tyrkiet, Grækenland, Frankrig, Belgien, Holland, Italien og U.S.A.

Det danske hold, der bestod af 18 befalingsmænd fra hæren og søværnet, var indkvarteret for sig selv på ingeniørkasernen, men indtog dagens måltider sammen med gæsterne i Grundtvigs Hus, hvortil forplejningen var forlagt, men under soldaterhjemmets ledelse.

Ved stævnets åbning, lørdag den 13. sept., bidrog det fine vejr og den gratis adgang vel i lige høj grad til en for et atletikstævne usædvanlig publikumstilstrømning. Der var imidlertid også noget at se på. Stadion tog sig fint ud med de forskellige nationers flag, rød-hvid æresloge og perfekt afpudsede baner.

Ved tronfølgeren, Hs. kgl. Højhed, Prins Knuds og Prinsesse Caroline-Mathildes ankomst på stadion, var stemningen allerede godt på vej, takket være den kongelige livgardes musikkorps' inspirerende indsats. Tron-

Fra travaille-roningen, som kystbefæstningen afholdt på Bagsværd sø i september; klar til start!

følgerparret ledsagedes til æreslogen af Københavns kommandant, generalmajor F. L. Hvalkof og Oberst A. F. Rasmussen, chef for forsvarets gymnastikskole.

Efter at tronfølgerparret havde hilst på de udenlandske officerer og indtaget deres pladser i æreslogen, begyndte indmarchen med livgardens musikkorps i spidsen. De forskellige nationers hold tog sig strålende ud i deres farverige dragter, og det danske hold dannede en fin afslutning på de otte holds indmarch.

Under honnør hejstes C.I.S.M.s banner, og generalmajor Hvalkof bød alle velkommen og erklærede stævnet åbnet på fransk, engelsk og dansk.

Efter en præsentabel forbidefiletering marcherede holdene ud, og officials og deltagere tog stadion i besiddelse.

Resultaterne

Slag i slag gik nu den første dags konkurrencer under sagkyndig og kvik ledelse af K.A.F.s fine officialstab.

Allerede under den første dags konkurrencer præsteredes der fine resultater, selv i de indledende heats, og 2 militære verdensrekorder så dagens lys.

Efter hver af finalerne foretog Hs. kgl. Højhed, Prins Knud, overrækkelsen af medaljerne, men *kun een dansker*, mg. *Bjørn Andersen*, fik andel heri — bronze i stangspring med et spring på 3.70 m.

Den græske mester, *Ephistiadis*, skuffede forventningerne om passage af 4 m med at vinde på 3.90 m.

I hammerkast måtte den kæmpestore amerikanske løjtnant *Burton* med et kast på 44.42 m se sig slået af italieneren *Castagnetti*, der i rekordkast fik hammeren ud på 49.06 m.

Amerikaneren *Thompson* viste med 10.9 sek. på 100 m og 22.0 sek. på 200 m sin klasse og fine stil, men danskeren *Fengel* viste med 10.9 og 22.4 også fin form.

Efter at de indledende stafetløb var afviklet i løbet af søndag formiddag, var man søndag eftermiddag klar til finalerne.

Selv om finalerne ikke bød på verdensrekorder, blev der dog mange gode præstationer at glæde sig over, og publikum var da også strømmet til og gav sit bifald tilkende.

Trods det, at belgierne, på grund af at deres højdespringer havde skadet sig om lørdagen, havde hentet en ny mand, der aspirerede til at sætte ny belgisk rekord, lykkedes det kun at få højdespringsoverligeren op på 1,90 m.

I længdespring triumferede mg. *Bjørn An-*

dersen ved at slå den græske længdespringer *Kipouros*, der var anmeldt med 7.02 m, med det forholdsvis beskedne resultat 6.94 m, og sikrede sig en guldmedaille.

Lige fra længdespringet præsterede *Bjørn Andersen* imidlertid at gå til spydkast og der sikre sig en bronzemedaille — sin anden.

Vp. *Jørgen Fengel* indfriede også sine løfter fra lørdagen ved at sikre sig bronze i både 100 m og 200 m.

De store, glade italiener, *Tosi*, der i sin pavestatsuniform hurtigt var blevet populær, vandt diskoskast, men måtte nøjes med et kast på 49.82 m, 2 m fra sin egen rekord, men kunne ikke trues af amerikaneren *Burton*, der kun naaede 45.27 m.

I dagens næstsidste øvelse, 4×100 m stafetløb, var det danske hold $\frac{1}{10}$ sekund fra at erobre en bronzemedaille efter et godt løb.

Da sidste medalie var overrakt af generalmajor Hvalkof, trådte holdene atter an, og efter at generalen havde erklæret stævnet for endt, nedhales C.I.S.M. banneret og holdene marcherede ud med en smuk forbidefiletering, der applauderedes livligt af det talstærke publikum.

Det spændende stævne var slut — og vel afsluttet, først og fremmest takket være fint arbejde af den store officialstab fra K.A.F.

Udflugt og afslutning

Mandagen, den 15. september, blev en fornøjelig og vellykket udflugtsdag med busser ad Strandvejen til Kronborg, hvor oberst *Stagård*, slotsforvalteren, tog imod og viste gæsterne rundt, til Marienlyst og Fredensborg, forbi kongevagten til Frederiksborg slot i Hillerød.

Efter at slottet var fotograferet på kryds og tværs, fortsatte man til Statens forsøgs-gård. Herefter indfandt træthed sig hurtigt, og turen gik nu hjemad — under lydelig snorken.

Om aftenen afsluttedes mesterskaberne ved en banket på restaurant Slotsgården, der, proppet til bristegrænsen, dannede rammen om det sidste officielle arrangement.

De danske værn i årets internationale, militære mesterskaber

Danmark har i 1952 kun deltaget i 4 internationale militære mesterskaber, nemlig: boksning, militær femkamp, svømning og atletik.

Denne beskedenhed skyldes først og fremmest, at 2 af årets mesterskaber udgik på grund af forskellige forhold.

Fægtmesterskaberne, fordi intet land så sig i stand til at arrangere dem. Sejlsportsmesterskaberne, fordi tilslutningen var for ringe.

For sejlsportens vedkommende var dette så meget mere kedeligt for os, eftersom vi her havde en fin chance for atter at erobre et internationalt militært mesterskab, hvilket jo uægtelig havde pyntet på årets resultatliste.

Boksningen

foregik i Portsmouth i Maj.

Her vandt det danske hold ingen medaljer, men skabte alligevel ved sin indsats respekt om dansk militær sportsungdom.

Svømmemesterskaberne

afholdtes i Monaco i september.

Som tidligere var vort hold ikke stærkt nok til at placere sig i denne sportsgren, men alle deltagerne viste dog forbedringer i tiderne og gjorde dermed en pæn indsats.

Atletikmesterskaberne

foregik i København i september.

Det danske hold erobrede her 1 guldmedaille og 4 bronzemedaljer. For disse tegnede mg. *Bjørn Andersen*, Sj. LVR sig for guldmedaljen i længdespring og bronze i spydkast og stangspring, medens Vp. *Jørgen*

Fengel, søværnet, tog bronze i 100 m og 200 m løb.

Se i øvrigt artiklen om atletikmesterskaberne.

Også i året 1952 har vi savnet deltagelse fra vort flyvevåben, men vi håber, at vore raske flyvere allerede fra næste år kommer med på de danske hold, der skal repræsentere de danske værn.

Som et forsøg har der i Venedig været afholdt en demonstration i en maritim femkamp. Hvis denne konkurrence slår an, mon vi så ikke kan vente os en ny spire til en dansk sportstradition — vi håber!

Militær femkamp
foregik i Bruxelles i august.

Det danske hold forbedrede her 1951's 3. plads ved at vinde holdkonkurrencens sølvmedaille — en virkelig fin præstation, der fastslog de skandinaviske landes førerstilling overfor de andre nationer. Næsten den største triumf blev dog, at en dansk VP, Fæster Sørensen, søværnet, slog alle de andre nationers skytter ved med sit Garandgevær at erobre guldmedaillen, og at det danske hold vandt konkurrencens første disciplin, skydningen.

Pint var det også, at løjtnant(r) H. E. Egender i terrænløbet lagde alle konkurrenterne bag sig og vandt guldmedaille her.

Er vi på vej ind i en tradition i denne fine militærkonkurrence?

Svømmestævnet i Monaco

I dagene 4. til 7. september afholdtes i Monaco de internationale militære svømmemesterskaber. Den franske hær var i samarbejde med den franske svømmeunion og den lokale svømmeklub arrangør af stævnet.

Normalt siges, at for mange kokke fordærver maden, men i dette tilfælde passede det ikke, i hvert ikke med hensyn til arrangementet. Rent madmæssigt kunne det måske endda ha' været ønskeligt, om der havde været en kok til, f. eks. en af de såkaldte dygtige franske!

Men tilbage til svømningen!

Ved et for alle værn fælles svømmestævne i Østerbros svømmehal den 5. august blev en lille, efter vor mening

Den militære femkamp

Desværre må vi meddele, at forsvarsministeriet ikke har kunnet tiltræde oprettelsen af danske militære mesterskaber i militær femkamp.

Vore håb om ad denne vej at skabe grundlaget for en bredere opslutning om denne fine militære konkurrencedisciplin er således indtil videre bristet.

Imidlertid betyder det ikke, at man herefter ikke kan forventte dansk deltagelse i de internationale femkampsmesterskaber.

Der vil formentlig atter til næste år blive lejlighed til at kvalificere sig til deltagelse på et dansk hold ved mesterskaberne i Stockholm.

Derfor:

Glem ikke vore resultater fra disse to sidste års mesterskaber, men begynd allerede nu at få træningen i gang — eventuelle udtagelseskonkurrencer vil måske allerede foregå i maj 1953, og formen kan ikke skabes ved lidt træning i sidste øjeblik.

Behøver det danske hold i 1953 at lade sig slette på medalie-listen?

Er det umuligt at slå svenskerne?

Nej! Ikke hvis femkampsdisciplinerne dyrkes af nogen af alle de, der endnu ikke har sat sig ind i, hvad militær femkamp er, og hvor fin militær sport den rummer.

repræsentativ, flok svømmekyndige militære deltagere udtaget til at repræsentere de danske værn i det årlige internationale svømmeopgør. Efter meget pjaskeri lykkedes det for følgende at opnå en præstation, der

Faldskærmsjægere, der nedkastes i vandet, her på vej tilbage.

nødsagede de strenge dommere til at udtage dem.

Holdet.

I bjergning udtoges: Overfenrik i søværnet *Thomas Thomsen* og Overfenrik *K. R. Nielsen* ved livgarden.

Og til de øvrige svømmearter udtoges VP i søværnet *7587 A. Holdt*, Menig *148152 K. B. Andersen*, 7. regiment, Menig *160255 B. B. Eisensee*, 5. regiment, og Menig *145327 H. E. Hansen*, 6. regiment.

Ikke alene forventningen om deltagelse i rejsen gjorde dem lykkelige, men også det, at den trivielle daglige tjeneste i 3 uger kunne lades ude af betragtning, var medvirkende til, at

Det danske hold fotograferet i rivierasolskin.

det var en lille glad flok, der omhyggeligt begyndte en hårdt tiltrængt fællestræning.

Vi skal ikke dvæle for dybt ved denne træningsperiode; den gik som nu engang en sådan periode går; vi skal straks begynde at fortælle lidt om oplevelserne fra den store tur.

Mandagen den 1. september kl. 22,30 mødtes holdet i Dagmarhus, forsynet med pas — tøj — ekstraproviand. En fotograf fra filmtjenesten var mødt op (hvor er for resten billederne henne, han må da ha' fået en række meget

fine billeder, for alle øjne strålede og tøjet havde fået en ekstra pudsnings, jo-jo, de var alle meget fine!

Tre timer efter starten gik maskinen, en DC-6'er, ned i Paris, og her modtoges holdet af løjtnant Rose fra ambassaden. Efter en kort spadseretur mellem Eiffeltårnets ben kl. halvfem om morgenen, blev holdet bænket om et lækkert morgenbord hos oberst Jørgensen. Opholdet blev ikke langvarigt, allerede kl. 8 var holdet i toget sydpå.

Var flyveturen behagelig, så må togturen nærmest betegnes som rædselsfuld, trods det at ministeriet generøst havde givet tilladelse til, at rejse på 2. klasse. To lækre måltider i spisevognen bevirkede dog, at den 16 timers lange rejse ikke blev uudholdelig. Omkring midnat var vi så i Monaco, millionærernes sandkasse og de fortabte sjæles sidste redningsby.

Forskel på folk og matroser;

Der var stor modtagelse på stationen. Vi blev mægtig overraskede og glade, indtil vi opdagede, at det ikke var for vor skyld, alle disse fine og flotte mennesker var mødt op. Næ — vi havde haft præsidenten for den franske svømmeunion med i toget, uden at vi anede det. Nå — en enkelt, pæn uniformeret herre kom dog hen og spurgte, om vi var det svenske hold. Næ — sagde vi, det er såmænd kun det danske! Vi blev så transporteret til et fint hotel (»Alexandra«), hvor vi blev indkvarteret. Vi skævede lidt til portemonnixen, men vi skulde

I teltet er fremlagt aviser til Tysklands-kommandoets biblioteks-»kunder«, og der læses flittigt.

heldigvis ikke betale noget selv — troede vi da. Selvfølgelig var vi ikke længe om at komme i seng efter godt et døgn's næsten uafbrudt rejse.

Næste dag begyndte så oplevelserne for alvor.

Vi var startet hjemmefra i et mærkeligt, men typisk dansk efterår, og stod nu op til det mest pragtfulde sommervejr (30°C. i skyggen). Det gik stærkt med at finde ned til svømmebassinet og få kludene af og komme i vandet. Der var ordnet træning

for os, to gange om dagen fra kl. 9—11 og fra kl. 13—15.

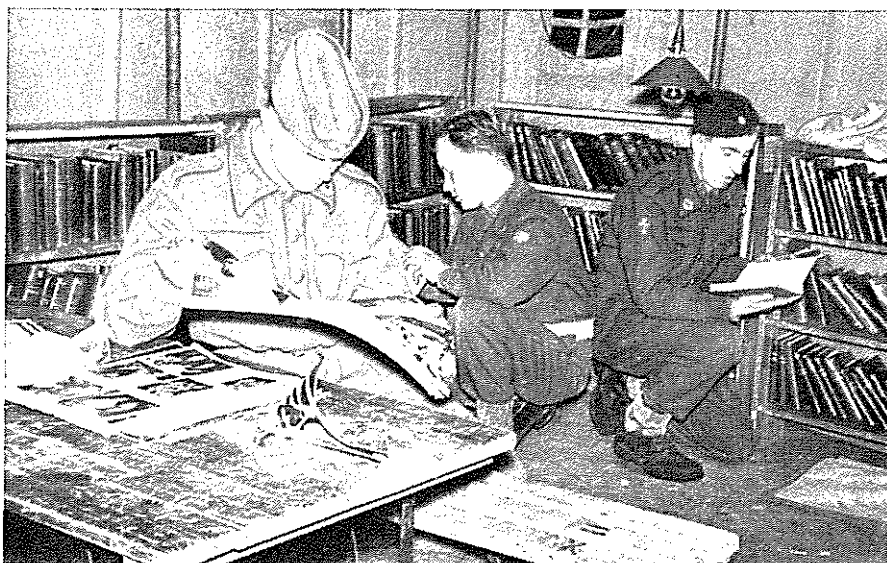
Og der blev trænet som aldrig før. I pauserne fik vi lejlighed til at kigge os lidt om. Byen med spillekasino og hele herligheden ligger ved foden af bjergene lige ud mod Middelhavet, og lige meget hvilken vej vi kiggede, var udsigten lige smuk. Byen i sig selv med de mange overmåde smukke bygninger, af hvilke de fleste var hoteller, bjergene, de lette skyer og de tusinder af farver, Middelhavet med den kønne middelblå kulør, ja, det var udsigter, vi ikke var vant til.

Fra 4. til 7. pladsen.

Selve konkurrencerne afvikledes med en enkelt eller to konkurrencer dagligt den 4., 5., 6. og 7. september. Lidt forvirrende var det, at tidspunkterne var vidt forskellige hver dag, men vi hittede da ud af det, og kom rettidigt til alle konkurrencer.

Vi var godt klar over, at konkurrencen blev skrap, og vi havde osse lovet at gøre en så god indsats som muligt. Vi svømmede alle på personlige rekorder, så de forventninger, der var stillet til os hjemmefra, blev opfyldt, selv om vi ikke opnåede placering imellem de 3 bedste i nogen konkurrence.

I 1500 m blev Hansen nr. 7 i tiden 21 m. 23²/₁₀ sek.

Et hjørne af Det danske Kommandos nye feltbibliotek i Tyskland.

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/s
Fredericia

Bryggeriet STJERNEN

Øl og Mineralvande

I 200 m blev Andersen nr. 7 i tiden 3 m. 5⁹/₁₀ sek.

I 100 m fri blev Hansen nr. 7 i tiden 1 m. 5⁵/₁₀ sek.

I 100 m rygsvømning blev Holdt nr. 4 i tiden 1 m. 14⁵/₁₀ sek.

Endelig i bjergning blev Nielsen nr. 6 i tiden 57¹/₁₀ sek.

I en 3000 m svømning, som blev afholdt i Middelhavet ud for badestedet Menton, blev Eisensee nr. 5 af 41 deltagere, og han fik en smuk lille præmie overrakt for sin fine indsats.

Desværre tillader pladsen ikke en omtale af vore mere eller mindre spændende oplevelser; dog skal vi høre lidt om en bustur.

Rekord i bjergene.

Vi havde om formiddagen været på besøg i oceanografisk museum, hvor vi en masse blæksprutter og andre morsomme dyr, og vi havde været på besøg i en have, som hed »Jardin exotique«, og som også var det, for så om eftermiddagen at blive kørt lidt rundt i en bus i omegnen.

Friske og udhvilede efter en halv-dårlig middag satte vi os ind i bussen med de største forventninger. Det var en militærbus, og chaufføren, der også var militær, var en af disse mærkeligt udseende ynglinge med cigaret i mundvigen og hatten forsorent siddende i nakken. Flegmatisk i hele sin person.

Han startede med et ryk — 4 eksplosioner — og så var vi ude af byen. Nåh — tænkte vi, den fart kan han ikke holde, hvis vi skal op i bjergene. Men vi blev klogere.

I løbet af få minutter var denne kæmpebus som en helikopter oppe i 1500 meters højde. Det skal bemærkes, at vejen var helt ny og hugget ind i klipperne, og da den for det meste ned mod afgrunden kun var skærmet af en 30 cm høj barriere. Chaufføren var af den mening, at vi rundt om alle hjørner burde være helt ude ved kanten, for at vi bedre kunne nyde udsigten. Det var også helt i orden, hvis bare ikke hastigheden havde været ca. 70 km i timen, og hvis han havde taget en lille smule hensyn til den modgående trafik. Ja, vi nåede da toppen, uden at der var sket andet, end at et par passerende busser fik deres skærme en smule ramponerede. Vores egne skærme gjorde det ikke så meget med, de var krøllede i forvejen.

På toppen gjorde vi holdt. Vores løjtnant spurgte forsigtigt chaufføren, om der var noget særligt han skulle nå. Nej — ikke noget særligt, sagde han; han havde bare fået besked på, at han skulle nå toppen en halv time før en anden bus, som var startet samtidigt med os. Den havde han osse klaret mægtig fint, — *den anden bus kom 1½ time efter! En deltager.*

Red. O. Kiilerich.

Fra 1. november 1952 er redaktør O. Kiilerich ansat ved redaktionen af »Folk og Forsvar«. En nærmere præsentation af redaktør Kiilerich vil næppe være nødvendig. Hans mangeårige journalistiske virksomhed ved danske dagblade og hans indsats under besættelsestiden har forlængst slået hans navn fast. Vi føler os overbevist om i Kiilerich at have tilført bladet en værdifuld arbejdskraft og byder ham velkommen til arbejdet.

Victor Gram.

Militærbilletternes gyldighed!

De danske Statsbaner gør opmærksom paa, at militærbilletter, der udstedes til rejser for menige, korporaler og sergenter, i uniform, og ingen andre, kun er gyldige i tre dage indenfor en afstand af 30 km (pris indtil kr. 2.40), men een måned for større afstande.

Det er ikke alle militærbilletter, der er forsynet med oplysning om denne gyldighedstid, fordi der på de små stationer udleveres almindelige billetter, som påstemples »Militærbilletter«. Derfor er der adskillige, der har rejst på militærbilletter, som har været i den tro, at billetterne gjaldt længere, og de har så måttet betale en difference, fordi togpersonalet ikke kunne anerkende billetten som lovlig rejsehjemmel.

Husk derfor altid, at militærbilletten ikke gælder mere end tre dage for de korte rejser indenfor 30 km, og kun een måned for de længere rejser, over 30 km.

Murstenene i Kastellet.

I midten af det 17. århundrede begyndte man på det sted, hvor nu Rigsgades kaserne ligger, at opføre en cirkelrund kirkebygning, der fik navnet »Sct. Anna Rotunda«. Bygningen blev aldrig fuldført, og da man ca. et kvart århundrede senere begyndte opførelsen af det nye Kastel, anvendte man ved bygningen en stor del af de sten, der var blevet brugt ved den mærkelige kirkes bygning. Bl. a. er Kastellets porte bygget af disse sten.

»DIVISION NUL«

Af journalist Gert Smistrup.

FOR soldaterne i »Division Nul« er krigen endnu ikke forbi. For dem bliver den aldrig helt forbi.

Hvor mange soldater det drejer sig om, ved man ikke. Tallet er ukendt. Men det løber i hvert fald op i tusinder. De skjuler sig rundt om på kloden — på Stillehavets jungleøer og i Tysklands skove, mellem Montmartres gyder og bag Londons tykke tåge.

De har intet til fælles udover den ene ting: at de alle er på evig flugt, de lever alle i frygt for opdagelse, de er alle evigt fredløse.

Det er *desertørerne* fra sidste verdenskrig.

Det er tusinder af fiaskoens mænd. Nu har de lært, hvad evigheden er. De er så at sige på hat med evigheden. Deres skæbner står skrevet et sted i det uviste. Og inden skæbnen dypede

sin pen, havde Fanden ladet sit vand i blækhuset.

I krigens fem år deserterede omkring 20.000 mand fra den britiske hær, lige så mange fra den amerikanske. Halvdelen af dem er siden blevet anholdt eller har meldt sig selv. Resten er stadig på flugt.

»Hvorfor deserterede disse 40.000 mænd?« Dette spørgsmål står stort set stadig ubesvaret. Britiske og amerikanske eksperter arbejder endnu for at finde frem til et tilfredsstillende svar. Man ved nu gennem afhøringer af de soldater, der er taget til fange eller har meldt sig, at nogle deserterede af angst for krigen, flere på grund af kedsomhed og tusinder på grund af knuder i deres personlige livs småtingsafdeling.

Desertering er det soldatermæssige

selvmord. Desertøren tør ikke vende tilbage til soldaterlivet. Denne frygt skyldes vel nok hans kendskab til den gamle bestemmelse om, at for desertering kan han kun bøde med en ting — sit liv. (Men i virkeligheden er der for resten inden for den amerikanske hær kun eksekveret en dødsstraf for desertering siden frihedskrigen — og det var i et tilfælde, som fandt sted i forbindelse med »uværdig optræden for øjnene af fjenden.«)

Hvorfor desertør?

Hvordan bliver en mand desertør?

I reglen har det ganske enkle og menneskelige årsager. En soldat har fri og går på sold med pigerne. De turer sammen, indtil soldaten opdager, at han ikke har flere penge. Så begynder han at sælge cigaretter til sortbørpris, hvilket indbringer ham endnu en halv time af pigens paradys. Når han ikke har flere cigaretter, afhænder han uniformsele, og det indbringer en hel time i paradiset. Og soldatens sjæl folder sig ud som en vifte, han står på toppen af verden og giver omgange, krigen er langt, langt borte, og spytklatter bliver til gulddukater. — Men morgenen efter er det alligevel spytklatter. Tømmermænd, uredt pige uden make-up, lyserød smag i munden, manglende destinktioner og frygt for at vende tilbage til hæren i den tilstand. Så beslutter han at solde videre, så længe han har noget at sælge af, og ikke at vende tilbage til hæren. Og er desertør —.

Desertørerne er hærens måske allerstørste interne problem. Både i Storbritannien og i USA arbejdes der med det, for det må løses. Det er af afgørende betydning, at det bliver løst. Hver eneste desertørsag, der opklares, fjøres på kartotekskort og rubriceres psykologisk. Man vil prøve, om man kan løse problemet indefra.

Psykologerne skyder skylden på barakvæggenes pin-up-girls og på de sentimentale soldatersange og -films, som glamouriserer både soldatens drømme og hans egne tanker om sig selv. Når Ava Gardner hænger på væggen med bundløse øjne, let adskilte læber og det ene bryst triumferende pegende mod evigheden, virker et spejlbillede af en glørdø filipens, der skal trykkes ud i en soldaterpande, som en kæmpebuket neurerose.

Det mener psykologerne. En af dem har udtalt: »Filmene, sangene og pin-up-pigerne rammer soldaten i hans sjæls blødeste punkter, vækker hans uansvarlige længsler og skruer hans følelser op i et livsfjernt plan. Hvis hans følelsesliv i denne drivhusagtige tilstand rammes af den mindste skuffelse, oversvømmes hans sjæl af åndelige tømmermænd.« Blot et brev fra hans kone eller kæreste kan gøre det, et brev, der handler om dagligdags og jordiske ting og ikke minder spor om den drøm af nylon og plastic, hvor soldaten har siddet og flasket sin åndelige rus op. Det kan skabe en desertør, siger psykologerne.

Opdragelse til medborgerskab i Italiens forsvar

Den italienske hær, flåde og luftvåbnet giver nu sit mandskab en særlig ikke-militær uddannelse: Opdragelse til medborgerskab.

Der anvendes aviser, radio, biografi, brochurer og bøger til denne kampagne for at uddanne mandskabet ikke blot til krig, men også til demokrati.

Forsvars- og undervisningsministeriet fastlægger i fællesskab programmet. Det ledes for øjeblikket af forsvarsministeriets informationskontor. Men til sin tid håber ministeriet at kunne oprette et nyt kontor, der udelukkende har til opgave at opdrage de indkaldte til medborgerskab.

Grundlaget for det nye program er den italienske forfatning. Dette dokument er stadig ret ukendt for de fleste italienere, da Italien jo er en ny republik.

Hver rekrut får, hvis han ikke kan læse og skrive, en elementær uddannelse og et diplom, når han er færdig med et instruktionskursus, som ledes af professionelle lærere. Senere un-

dervises han i forfatningens elementære principper. Ligegyldig hvilken uddannelse han har, er undervisningen i medborgerskab obligatorisk.

En højtstående embedsmand i forsvarsministeriet udtrykte programets formål således: 1) at hæve den elementære opdragelses standard og 2) at skabe bedre borgere.

I denne forbindelse peges der også på en anden meget interessant faktor, nemlig at moralen indenfor de italienske styrker er blevet bedre, og disciplinen skærpet, efter at programmet blev iværksat for kort tid siden.

Forfatningen forklares for det nye personel i de militære skoler. Endvidere anvender man ved undervisningen film. De væbnede styrker har fået sin egen avis, som hver uge bringer en artikel om medborgerskab. Hver søndag udsendes et oplysende radio-program, hovedsagelig beregnet for de væbnede styrker.

En af de bøger, man bruger i de specielle klasser, er »Borgerens ABC«, som er udarbejdet af *Filippo Sacchi*.

Men psykologer siger så meget. Militærets ulærde eksperter vil ikke bøje sig for udtalelserne. De kender soldater og bedømmer sagen på et konkret og uvidenskabeligt grundlag. De fremhæver, at en mishandlet kærlighed, en utro hustru eller en pige, der svigter, kun i de færreste tilfælde har været selve årsagen til deserteringen. Det kan være — og er ikke sjældent den dråbe, der får bægeret til at flyde over, men det er ikke den, der huler stenen.

Dog må de militære eksperter bøje sig for, at psykologerne står stærkt med deres postulat. De to parter gør deres bedste for at mødes på halvvejen, nemlig i spørgsmålet: »Ou est la femme?« Erfaringerne har vist, at har man svaret på dette spørgsmål, så er i reglen 75 pct. af eftersøgningen lykkedes.

De allerfleste af de desertører, som er pilleret frem af uvisheden siden krigens slutning, blev fundet hos trivelige, tyske piger med hørhår, hos apa-chetøse i Paris eller hos Philippinerne blomsterskønheder med tindrende hvide tænder og tussørke i hud og hår. Thi for de ganske unge soldater, der blev sendt i krig, var romantik stadig en realitet.

De amerikanske psykologer fremdrager følgende historie fra kartoteket. Den står nemlig som et ganske godt gennemsnit, siger de.

En 19årig soldat traf under Stillehavskrigen en pige på 18. De mødtes om aftenen i hemmelighed, drømte om fred og kys og lykke og hjem og børn, mens de gik sammen mellem blå laguner, hvor det hviskede i duvende palmelunde. En stjernenat stak de af sammen. De medbragte hun en sovepose og en riffel. Han skulle være den

tapre jæger, som om aftenen skulle vende hjem til deres ildsted med vildt ved bæltet, og hun skulle indsamle skovens vilde bær og rødder. Tarzan og Jane lykkes den slags for. Også for Ingrid Bergman i »Hvem ringer klokkerne for?« Men i tilværelsen er det mere svært at få drømme til at makke ret. Den unge soldat skød aldrig noget vildt. Den ene dag efter den anden kom han hjem med en dåse — uromantisk — konserves, som han — ukrigerisk — havde stjålet. Så stak pigen hjem. Hendes far anmeldte soldaten til militærpolitiet, og han blev anholdt.

Ind på forbryderbanen

En desertør, der ikke fanges eller melder sig frivilligt, lades ikke mange hæderlige chancer tilbage af tilværelsen. Mange af desertørerne driver modstandsløst eller tvunget dertil af omstændighederne ind på forbryderbanen. Nogle lever som detail-sortbørshandlere i Londons Eastend, andre er at finde i luksus-kabaret'er i Paris, atter andre opretholder livet ved at stjæle fra de amerikanske transporter, som går ad autostradaerne i Tyskland, og varerne omsætter de naturligvis på den sorte børs.

En af de mest opsigtsvækkende historier fra det amerikanske desertørarkiv drejer sig om en veritabel guerrilla-bande, der huserede på det uhyggeligste i Italien i tiden umiddelbart efter amerikanernes erobring af landet. Banden holdt til i Tomblo-sko-

vene ved Livorno. Medlemmerne af banden var fuldt udrustet med alle slags lettere våben. Om natten drog de ud og overfaldt deres egne kammerater og plyndrede de store transportvogne, som førte forsyninger til hæren. I månedsvis var denne gruppe så stærk, at end ikke det amerikanske militærpoliti vovede sig ind i skovene om natten. Banden kunne naturligvis kun holde den gående, så længe der var jævnlige transporter gennem området. Derefter opløstes den i smågrupper, som under mere fredsomme former slog sig ned i de omliggende byer. Her blev de anholdt 2—3 stykker ad gangen.

Så blev der gennem afhøringer af de tilfangetagne oplyst nærmere om bandens forhold i skoven. Desertørerne havde levet efter de vildeste røver- og gangsterprincipper. Der havde været masser af al den slags tøjlesløshed, drikkeri og slagsmål, og de havde bragt en hel hær af italienske prostituerede kvinder med sig.

De fleste desertører forsvinder sporløst

Desertører er ikke blot et problem for hæren. Også for politiet i de lande, hvor de holder til.

Derfor har der siden krigens ophør været samarbejde mellem de engelske, amerikanske og franske militære og politimæssige myndigheder for at finde desertørerne. Selv politiet i de tidligere fjendelande, Tyskland, Italien og Japan, er kommet med i dette samarbejde.

99 pct. af de resterende desertører regner man ikke med nogensinde at få tag i. Men det sker dog stadig, at en og anden af dem melder sig frivilligt, når han er træt af den evige, fredløse flugt på den forkerte side af lovens kant.

Således skete det en sommerdag sidste år, at tre mænd i laser og pjalter og ukendelige af snavs og alenlange skæg kom vandrende hen ad en sydengelsk landevej. De så ud, som om de kom direkte ud af Grimms eventyr.

Politiet blev alarmeret af folk på egnen, som var blevet skræmt halvt til døde ved synet af de tre mænd. Det var tre soldater, som var deserteret i 1944 og siden havde strejftet om i sydengelske skove, havde levet af kaminer, de havde fanget i hjemmegjorte fælder og stegt over bål. De havde stjålet grøntsager fra marker i nærheden af skovene.

Svaret på: De ved det...

1. b.	6. a og c.
2. c.	7. b.
3. c.	8. a.
4. c.	9. c.
5. c.	10. b.

Disse tre mænd, som på en solskinsdag vandrede målbevidst hen ad landevejen, til de mødte politiet og overgav sig, havde foretrukket ensomheden i skovene fremfor angsten og skammen i London — angsten for at blive pågrebet og skammen over at skjule sig om dagen og sove i bombetomter om natten, mens deres landsmænd og soldaterkammerater kæmpede krigen.

De havde intet andet at gøre end at holde sig i live og skjult.

På flere måder er det dyrt at være desertør. I krigens sidste og efterkrigstidens første år var det bydende nødvendigt, at hvert menneske i Storbritannien havde legitimationskort. Et falsk kort kostede fra 50—500 kr. Prisen steg naturligvis jævnsides med det øgede antal desertører. For at skaffe penge til kortet måtte desertøren begå sin første forbrydelse måske. Eller også skaffe sig et job af den slags, hvor første aftale var: »Ingen papirer —

ingen spørgsmål.« Og den slags jobs talte kun dunkel belysning.

Desertøren er en mand, som strejfer om uden mål og med — dog med en generel retning mod en gratis drink.

De snavsede strækninger mellem Vauxhall Bridge Road og Wilton Way i London kaldes af Londons befolkning »Deserter's Mile«. Dette er det eneste sted i verden, der er tilegnet disse mennesker, som kun kan vende tilbage til det normale liv gennem et fængsel.

Og dog — der er eet sted til, som tilegnes dem, nemlig hærens mand-skabsfortegnelser. For desertørerne eksisterer stadig — som soldater. De er ikke hjemsendt. Deres navne står stadig på listerne. Legalt set er de stadig i hæren.

Tilsammen danner de »Division Nul« — den tabte division.

Gert Smistrup.

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hovedsæde: Holmens Kanal 12
København K

45 filialer i København og Omegn
58 filialer i provinsen

Alle forespørgsler besvares omgående af vore filialer og gennem vort hovedkontor: Central 6500 lokal 65

*Lad Landmandsbanken
udføre Deres bankforretninger*

HØR EFTER -

et godt råd med henblik på fritiden.

En billet til D. S. B. Kino på Københavns Hovedbanegård koster kun 1 kr. incl. skat.

Ens pris over hele salen.

Programmet består af 5-6 kortfilm. Der skiftes program hver mandag, og her er både underholdning og belæring.

Gode turist-, musik- og sportsfilm, ja, kort sagt film fra alle lande og om alle emner.

Et besøg i D. S. B. Kino lønner sig på mere end een måde.

STATSBANERNES KINO

KØBENHAVNS HOVEDBANEGÅRD

Initiativrige værnepligtige!

Vil De tjene 100 kr.?

eller mere ved at optage bestillinger blandt Deres kammerater på vores „Souvenir-askebægre“ forsynet med afdelingsinskriftion efter aftale, samtidig med, at de vedligeholder kammeratskabet og de mange minder fra tjenestetiden. Køberne får først tilsendt askebægrene pr. efterkrav efter endt tjeneste, hvorimod vi udbetaler Deres provision med det samme. – Send os et brevkort og alle oplysninger tilsendes Dem gratis og uden forbindende.

Keramiker AAGE NIELSEN,

Akselhøj 3, København, Vanløse

„DIMO“

Autoriseret Forhandler

AUTOMOBILER

Salg og Service

Finsensvej 50

Central 2604

HVORFOR IKKE NOK BEFALINGSMÆND

(Se side 15)

1. årgang

December 1952

Nr. 8

»Havørnen« der er strandet under øvelse ved Englands kyst

Psykologerne kan fortælle, hvad soldater duer til (Side 5)

Så svært at flyve over Nordpolen! (Side 20)

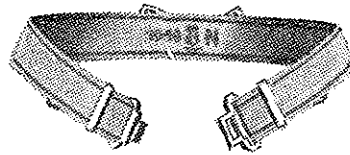
Medborger-undervisningen (Side 8 og side 25)

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

AKTIESELSKABET
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER
KØBENHAVN F.

REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulderremspær med forlængerstykker, korttasker, gamacher og paksække.

Kongens Nytorv København K.

Guldrækkeri, stuen

Enestaaende Bog om Kongeparrets
Hjem paa Amalienborg

CHRISTIAN ELLING

**FREDERIK VIII's PALÆ
PAA AMALIENBORG**

PROFESSOR ELLING fortæller om vort Residenspalæes Historie, fra Land- og Søkadetakademi til Kongebolig. Der er mange Illustrationer, bl. a. adskillige Tegninger, flere i Farver, og store Fotografier fra Kongeparrets Hjem. Smukt indb. 4,6 Kr.

¶ »Vil interessere enhver, der har Sans for Kunst og Historie« CHR. KIRCHHOFF-LARSEN i *Børsen*

¶ »Rummer meget fine kulturhistoriske Passager og Glimt« JAN ZIBRANDTSEN i *Nationaltidende*

Faas hos alle Boghandlere

Det Berlingske Bogtrykkeri

Pilestræde 32 Central 3371

*En god
bankforbindelse*

Som kunde i Handelsbanken nyder De fordel af vore sagkyndige og erfarne råd i ethvert bankanliggende.

HANDELSBANKEN

Afdelinger og kontorer over
hele Danmark

FOLK OG FØRSVAR

NUMMER 8 - DECEMBER 1952 - 11. ÅRGANG

Udkommer

med 10 numre pr. år

Abonnement 8 kr. pr. år

Løssalg 1 kr.

Abonnement kan

tegnes hos postvæsenet

FRITIDS - KLUBBEN

DE stigende krav til den værnepligtige ungdom under opbygningen af et dansk forsvar har givet kravene om rimelige muligheder for fritidens udnyttelse en stærkere understregning. Vi tænker i denne forbindelse på fritidslokaler på tjenestestederne, hvor forholdene er særdeles uensartede og i mange tilfælde utidssvarende og utilstrækkelige.

Samlingsstuerne er ofte deprimerende og i deres indretning uegnede til at være et hyggeligt fristed for de værnepligtige i deres fritid.

Man søger til kaffestuerne (som ikke findes alle steder) eller til soldaterhjemmene, hvor sådanne er de eneste steder, der yder muligheder for, at man kan være sig selv.

Velfærdstjenesten har i samarbejde med de militære myndigheder forsøgt at afhjælpe disse mangler, hvor det har været muligt at fremskaffe lokaler, og under stærk skelen til de begrænsede økonomiske midler.

Oprettelsen af biblioteker, læsestuer, barber- og pressestuer m. v. er foranstaltninger, som er stærkt påskønnede. Men selv, hvor det har været muligt at oprette sådanne velfærdsforanstaltninger, ligger de spredt over hele kasernens eller lejrens område. Hertil kommer ikke så sjældent, at møjsommeligt oprettede velfærdslokaliteter inddrages til tjenstlige formål.

Inde i bladet (side 10 og 11) omtales fritidslokaliteterne i de nye kaserner.

Ved ombygninger eller tilbygninger må det tilsigtes, at lignende forhold tilvejebringes ved alle gamle kaserner, lejre m. v. Det er endvidere vigtigt, at fritidsklubberne er under vel-

færdstjenestens civile, centrale ledelse. Vi må her lære af de erfaringer, som er indhøstet i andre demokratiske lande, og hvor en stærk udvikling af ovennævnte system er blevet meget værdsat.

I den offentlige diskussion om dette spørgsmål er der fra visse sider konstrueret et modsætningsforhold mellem det frivillige soldaterhjemarbejde og Folk og værn. Man er bange for, at fritidshjemmene på kasernerne skal være konkurrenter til de private soldaterhjem udenfor kasernerne, at der her skabes en dobbeltdrift. Man har argumenteret for, at der ikke bygges

nen en del af fritiden. *Det andet problem* vedrører de værnepligtige, som ønsker at anvende en del af deres fritid udenfor kasernens område. Der er brug for fritidslokaler både indenfor og udenfor kasernernes område.

Fritiden indenfor kasernens område har direkte forbindelse med en række velfærdsforanstaltninger af forskellig art, som direkte sorterer under velfærdstjenesten, og det ville være både urimeligt og uforsvarligt overfor de værnepligtige at søge forhindret en fornuftig løsning af disse forhold indenfor kasernens område. Det må også forekomme udenfor enhver

diskussion, at dette område naturligt er velfærdstjenestens.

Til gengæld er vi ikke blinde for de betydelige problemer, som er forbundet med de værnepligtiges fritidsforhold udenfor kasernerne. Mulighederne er få. Her findes et virkeligt behov for gode soldaterhjem.

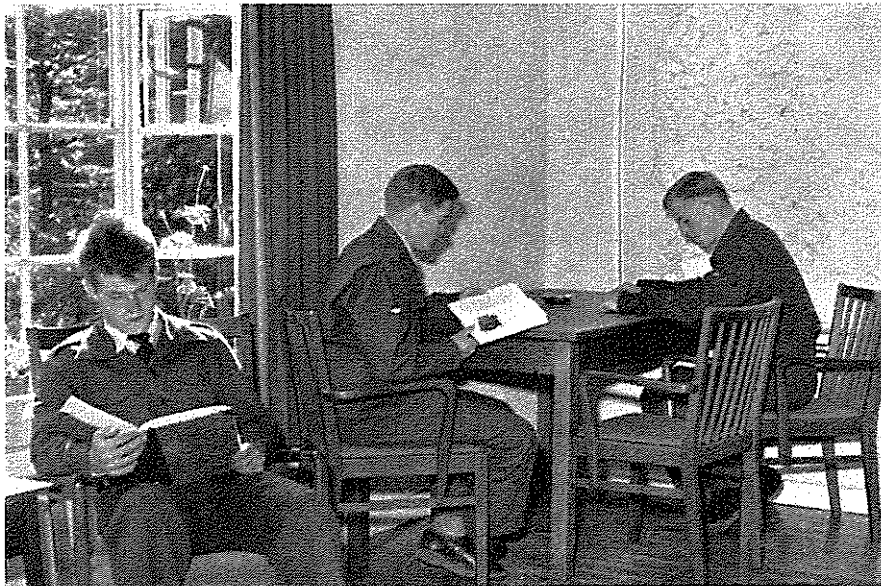
Vi mangler f. ex. i København det helt ideelle soldaterhjem indeholdende restauration, hotel, læsestue og skrivestue, og, om

man vil, et sted, hvor man kunne tage sin pige med til en dans.

Vi mangler også i mange garnisonsbyer tilsvarende hjem midt i byen — ikke lige udenfor kasernens port!

Denne opgave har velfærdstjenesten ikke i dag mulighed for at løse, selvom det ikke skal nægtes, at vi har lyst til at gå i gang med opgaven. Det er måske også en opgave for det private soldaterhjemarbejde, men en opgave, som vi tror vil tage alle deres kræfter og lidt til!

Men vi kan trække på samme hammel med det formål at skabe gode kår for de værnepligtiges fritid.

fritidslokaler indenfor kasernernes område, men at pengene gives til private soldaterhjem. For, siger man, de værnepligtige er helst fri for at være på kasernen, når de har fri.

Folk og værn har intet ønske om konkurrence med de private soldaterhjem, tværtimod. Vi ønsker gerne det gode samarbejde, vi har på dette område, udbygget. Der er imidlertid i spørgsmålet om de værnepligtiges fritid to problemer, som skal løses. *Det ene problem* vedrører den del af de værnepligtige, som tjenstemæssigt er nødt til at forblive på kasernen, også i deres fritid, samt de værnepligtige, som selv ønsker at forblive på kaser-

FF

fritids-
passiar

SAMTIDIG med at bladet har skiftet navn har det også fået et lidt andet udseende — det tidskriftmæssige er ombyttet med lidt livligere »klæder«. Navnlig har redaktionen lagt vægt på at slippe for de mange »omløbere«, artikler, der fortsættes omme bag i bladet.

Dermed skulle man kunne blade lige om og læse artiklerne færdig. Men for den, der holder meget af tidsskriftets rolige præg, vil det måske virke lidt overraskende, og det har da også overrasket en og anden, der har ladet os det vide!

Det er vores hensigt at være så

VED årsskiftet har redaktionen fundet det rimeligt at gøre status for forsvarets genopbygning, og forsvarschefen og de tre værnschefer fortæller inde i bladet (på siderne 14, 15, 16 og 17) om, hvad der er nået i 1952, og hvad man nu ser frem til i 1953. Først og fremmest skaber tilgangen af befalingsmænd og af mate-

vinde med. Og det mener man altså, at man nok kan gøre.

FOR Danmarks vedkommende er der dog det at sige, at vi ikke gabede nær så meget som andre NATO-medlemmer, og at vi til gengæld mener, at vi stadig kan og må holde, hvad vi lovede. Derfor kiler vi på i 1953 med at bygge videre på vort forsvar, flere kaserner bliver færdige, der kommer mere materiel, og der indføres altså nu gradvis en 18 måneders tjenestetid!

Det sidste er en nødvendighed, hvis ubehageligheder for de unge tydeligt er erkendt af forsvarets chefer. Den medfører imidlertid, at den civile undervisning, som forsvarets velfærdstjeneste har arbejdet på at få indført, og som er prøvet i det danske kommando i Tyskland, nu også efterhånden kommer til andre afdelinger.

Det er sikkert en meget stor gevinst. Man tager noget mere med sig hjem efter de 18 måneder! Og vi hilser det med tilfredshed, at det bliver belønnet med medborgerkundskab, at man yder sin medborgerpligt.

MEN vi er meget forbavsede over, at medborgersindet ikke har fået de Odense-basser til at hoste lidt mindre, da de skulde til koncert! Selvfølgelig er det kedeligt at skulle til koncert når man ikke gider! Men man kan da ikke være bekendt at genere kunstneren, som spiller for garnisonen! Ærligt talt, det var ikke pænt, og vi er virkelig flove!

Victor Schiøler, som vi bød velkommen i sidste måned, fortjener rigtignok en helt anden og meget hjerteligere velkomst! Der er jo så mange soldater, som holder meget af musik, og som hellere end gerne går til koncerter, når lejlighed bydes. Vi kender da heldigvis en del! Og forhåbentlig har de fortalt deres mindre musikalske kammerater, at den ikke var så god forleden i Odense ... for det var den skam ikke!

scribe

aktuelle, som det overhovedet kan ske med et blad, der kommer en gang om måneden, og vi vil gerne tage problemerne op, straks de melder sig. Derfor vil vi gerne have kontakt med alle forsvarets afdelinger.

MLITÆRPSYKOLOGIEN er noget nyt og præsenteres i dette nummer for første gang udenfor kommissionsmøderne og udenfor den militærpsykologiske arbejdsgruppes trange arbejdsrum på Frederiksberg Slot og i Rigenegade i København. Det er et uhyre interessant arbejde, der her er ved at tage form, og det kan sikkert føre til storartede resultater. Interesse er der omkring det, og hvis det indføres på sessionerne, vil man vinde meget for både forsvaret og de værnepligtige. (Læs om det på side 5 og 6.)

riel, og befalingsmændenes uddannelse, bedre uddannelsesforhold også for de værnepligtige.

NATO-organisationen har jo, som det fremgår af dagspressen, nok gabet rigeligt højt, da den satte sine tidsfrister for genopbygningen, og kyn-dige kommentatorer påstår nu, at det, der først og fremmest er nået, er, at U. S. A. er blevet så stærkt, at Europa måske kan puste lidt i 1953; den materielle opbygning sinkes lidt for at

MILITÆR-PSYKOLOGERNE må ind på sessionerne

PÅ rigsdagen behandles i vinter et forslag til en ny værnepligtslov; det er den lov, som danner grundlaget for udskrivningsvæsenet og sessionerne, der administreres af indenrigsministeren. På den måde er det amtsråd, byråd og sogneråd, der har hånd i hanke med sessionerne, og det hænger sammen med vort lands politiske historie: man ville nemlig fra begyndelsen give folket selv kontrollen med, at værnepligtsbyrden kom til at hvile lige ligt på alle stænder og klasser i folket.

Sessionen i tegneres streg

Med årene er sessionen imidlertid blevet en institution, som ofte kaldte på smilet; og det sørgede vore humorister for, vel mere end nogen anden den folkekære tegner Alfred Schmidt. Nu er det jo ganske vist længe siden, han tegnede i »Klods Hans«, og nye tider har bragt nye tanker, som gerne snart skulle ændre også sessionsvæsenet.

Det er militærpsykologerne, der har båret de nye tanker om sessionen frem; og de er allerede i sving, selv om det kan være lidt vanskeligt at hitte dem, for de har endnu så dårlige pladsforhold på Frederiksberg slot, at de tit foretrækker at arbejde i en privat lejlighed, hvor de også har en telefon!

Militærpsykologerne er fire og de udgør et team; de er alle fire cand. psych.er, de to er tillige officerer, det er kaptajn Poul Borking og ritmester Børge O. Jakobsen, de civile er Niels Henrik Vilien og Gunner Hjelholt. Ritmesteren var sekretær i den militærpsykologiske kommission, der har været nedsat; men i en samtale med team'et tages tråden op, dér hvor værnepligtskommissionens betænkning så at sige giver os den lige i haanden:

Rekrutcentre?

— I den betænkning står nemlig, at militærpsykologiske prøver vel er noget man godt kan bruge . . .! men så glemte man rigtignok i den kommission at drage den praktiske konsekvens deraf, og at begynde ved begyndelsen, som er selve sessionen,

hvor de unge udtages til militærtjenesten. Hvad der indtil nu er foreslået, går ikke dybt nok ned i problemerne, for på sessionen udtages nemlig ikke alene folk til værnene, men til afdelinger og underafdelinger, skønt man ikke på sessionen har grundlag for at bedømme egnetheden til meget mere end værnene, og vel ikke engang altid det! Det er jo ikke specialister, der foretager sessionsbedømmelsen, bortset fra lægen, der ikke har stemmeret ved sessionen.

— Man kan altså ikke bare se på en mand og finde ud af, om han er høj nok til garden, eller kraftig nok til artilleriet?

— Det er et spørgsmål, om sværvægteren overhovedet skal tages til artilleriet, da artilleriet i dag er motoriseret, og en mortarbærer i fodfolket har brug for mange flere kræfter end artilleristen. Hvad garderen angår, så er der jo ganske vist traditioner i visse familier der gør, at sønnerne vil være gardere, så der af og til har været en hel konkurrence i udskrivningskredse om at få gardere. Men det er ikke egnetheden, der har været afgørende.

Som sessionen endnu er, ville der kunne vindes en del, hvis man dér kun udtog folk til de tre værn, og rekrutterne så samledes i rekrutcentre for den egentlige udvælgelse,

der må foregå efter egnethed for job, og ikke efter kolonnens tal-mæssige krav. Bedst er det imidlertid om udvælgelsen på psykologisk grundlag kunne foregå på sessionen. Så havde man et materiale også for senere bedømmelser.

At finde de velegnede emner

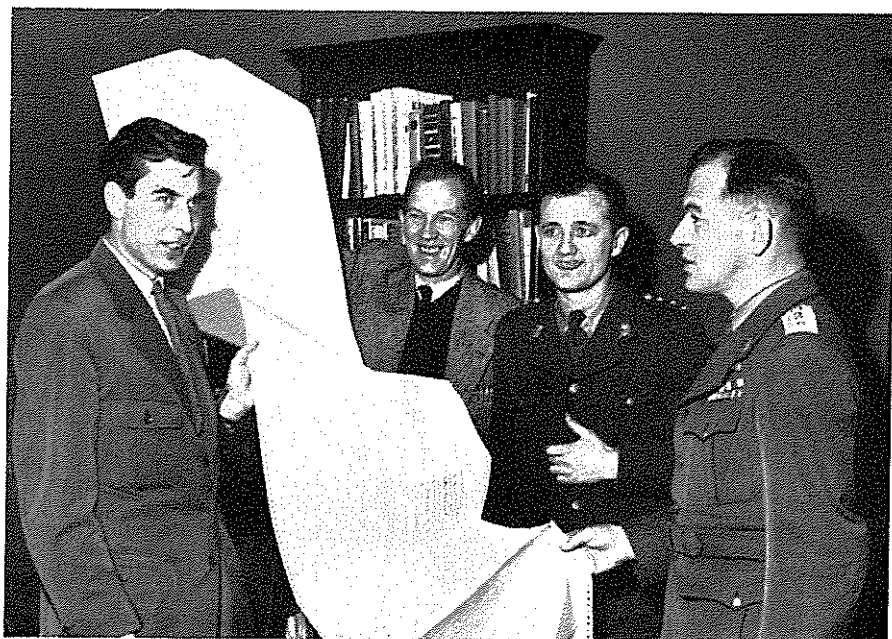
— Kan man straks finde ud af, om en mand egner sig til befalingsmand?

— Det kan man danne sig et meget godt skøn over; og vi har oven i købet erfaret, at en kvindelig psykolog havde et særligt skarpt blik netop for, hvem der egnede sig til befalingsmænd.

— Der foretages allerede nu psykologiske prøver?

— Ja, der blev nedsat en militærpsykologisk gruppe, og den fik den opgave at hjælpe med til blandt fodfolkets og pansertroppernes rekrutter at udstikke egnede folk til specialopgaver og til befalingsmandsuddannelse. Det er det, vi er i gang med.

Men på dette stadium kan det kun blive en mere ekstensiv prøvelse, og kompagniernes 130 mand udgør for begrænset et undersøgelsesmateriale. Har vi nu i eet kompagni tyve velegnede, er der måske i et andet næsten ingen. Vi kan imidlertid ikke

Militær-psykologerne arbejder i trange småstuer, med med godt humør.

føre overskuddet fra det ene kompagni til det andet — det ville svække kompagniet for meget. Og mandskabet er jo allerede ved sessionen, uden psykologisk prøvelse, fordelt til kompagnerne. Det er det, der er det

ledes at de værnepligtige får besked om, hvorledes de skal indrette det mest praktisk for familien og sig selv inden militærtjenesten berøver hjemmet forsørgeren for en længere periode.

Hvad duer de til som soldater? Spørg psykologerne, der må med til session!

gale ved det. Man skulle mindst kunne bedømme 1000 ad gangen.

På sessionerne vil der kunne opnås både økonomiske og menneskelige gevinster ved en psykologisk prøvelse. De evnesvage, som vi nu først kan udskille i kompagnerne, kan man allerede ved sessionen finde frem til ved psykologisk undersøgelse. For andre end psykologer smutter de igennem prøverne, fordi de ofte har klareret sig godt hidtil ved et rutinejob og beskyttet i et lille afgrænset samfunds fællesskab. Men i militærlivet bryder de sammen, og i ekstreme tilfælde vil det kunne ende i selvmord.

I England blev evnesvage under krigen samlede i pionerafdelinger, langt fra fronterne, og det befandt de sig overraskende godt ved. De kom jo for første gang udelukkende blandt ligemænd, og havde særligt uddannede befalingsmænd, der forstod at tage dem med humør og venlighed.

Simulanter går lige i fælderne!

I Norge og Sverige har man haft psykologiske prøver på sessionerne i årevis, og der behandles ikke mere end en snes mand ad gangen; det tager en hel dag!

Denne metode lønner sig siden hen, for underafdelingerne bliver meget hurtigere effektive, når hver mand stadig kan komme på sin rette plads. I Sverige har man oven i købet en socialrådgiver med ved sessionen, så-

— Kan man ikke simulere over for psykologerne?

— Praktisk talt ikke. Og der er få, der forsøger det; selve prøven bliver en hel sport, hvor hver især forsøger at klare prøven bedst. Men spørgsmålene er sådan stillet op, så det er umuligt for nogen at se de fælder, der vil afsløre dem som simulanter, eller uærlige i besvarelsen.

— Et af målene for de psykologiske prøver er vel også at opnå en større tilfredshed hos mandskabet; kan militærpsykologien, anvendt i praksis, også forhindre soldateraffærer?

— Den kan hjælpe meget med til at undgå dem; og de eksplosionsagtige affærer vil sikkert kunne undgås, hvis man har psykologer fast knyttet til afdelingerne.

— De evnesvage vil psykologerne helt kassere?

— Afgjort! I krig vil de være ligefrem farlige for en lille deling på en vanskelig opgave. Man har hidtil prøvet at flytte dem over til hjælpetropperne; men dér kræves tit meget mere af en soldat end han måske nogensinde ville komme ud for i et fodfolkskompagni. Så enten må man altså, som i England, samle dem i særlige arbejds hold, eller også må de helt kasseres som soldater.

— Og man kan ikke risikere, at alle så simulerer evnesvage?

— Nej, den snedigste forstillelse skal nok blive afsløret ...

1½ år soldat i Korea

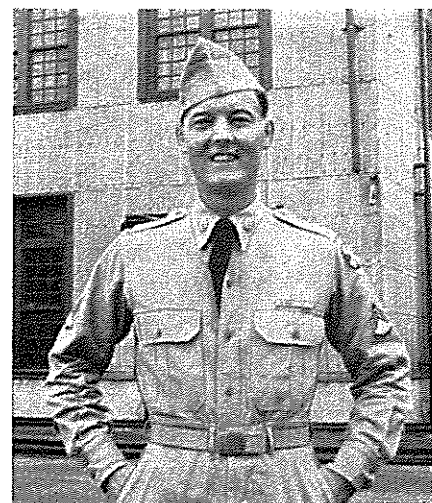
Samtale med dansker, der aftjente amerikansk værnepligt i krig

DER er også danske, som kæmper i Korea; de er ikke mange, og deres indsats er frivillig. En af dem er faldet for nylig, og om dem alle har vi hørt, at de har øvet en indsats, som også har gjort deres danske soldateruddannelse ære. Det siger deres foresatte.

»Folk og Forsvar« har talt med en af de danske derudefra, Sergent Erik Leisner, som nu er færdig med sin militærtjeneste, og inden han igen tager fat på sit job i Amerika, har han været herhjemme for at hilse på sin mor, der bor i København.

God uddannelse i hæren

— Jeg havde været i Los Angeles i 14 måneder, på telefonhuset som kontormand, da jeg blev indkaldt. Jeg

Sergent Erik Leisner, fotograferet i Japan under orlov i sommer.

er ganske vist dansk statsborger, men har søgt om amerikanske papirer. Jeg kom derover på emigrantvisum, og når jeg skal være amerikaner, så vil jeg naturligvis også opfylde min borgerpligt. Så jeg gjorde ikke brug af den adgang jeg havde til at rejse hjem til Danmark for at undgå indkaldelsen.

Det var i 1950, at jeg blev indkaldt til to års tjeneste i den amerikanske hær, og jeg blev rekrut på Fort Ord i Californien.

Den første uge går udelukkende med psykotekniske prøver. Så er der 14 ugers basic training, og derefter blev jeg sendt på telegrafskole — som resultat af den psykotekniske prøve! Man kan også søge om en særlig uddannelse, og jeg har kendt kammerater, der havde søgt og fået 6—7 kursus; jeg tror ikke, der er nogen amerikansk soldat, der ikke har lært noget i soldatertiden, som vil komme ham til gavn sidenhen! Jeg har selv gennem uddannelsen som telegrafist fået mulighed for en bedre stilling i telefonfirmaet.

Telegrafi lærte jeg i Virginia på Fort Eustis, og rejsen dertil fik jeg af staten på 1. klasse.

Nu får man 6 cents pr. mile og kan så selv bestemme, om man vil flyve eller tage tog. Jeg fik 190 dollars til min rejse tilbage fra Fort Eustis og kunde flyve for 176 dollars.

Til fronten!

Skolen varede 10 uger, og den 23. april 1951 — nøjagtig på toårsdagen for min afrejse fra Danmark — sejlede jeg med troppeskibet »General Brewster« og 3999 kammerater til Japan. Jeg vidste ikke, om jeg skulde til Korea; men det skulde jeg altså; og fra Sasebo i Japan kom jeg til Pusan, hvor det første jeg så var »Jutlandia«. Og så kom jeg til stationen Taegu (Nordkorea), hvor de ikke havde brug for telegrafister, men lærte mig at skrive på fjernskriver. Man bliver ustandseligt flyttet rundt, og det gør egentlig, at militærtjenesten aldrig bliver så triviell.

— Og krigen?

— Jeg var ikke ude i selve frontlinjen, men 4 kilometer bagved. Og to af mine kammerater blev dræbt. Vi blev flere gange overfaldet af guerillastyrker — det er ofte kun røverbander, som ikke holder med nogen andre end sig selv. I Sydkorea mærker man ikke, at der er krig; men nordpå er det jo anderledes!

To danske mødes

— Mødte De andre danske?

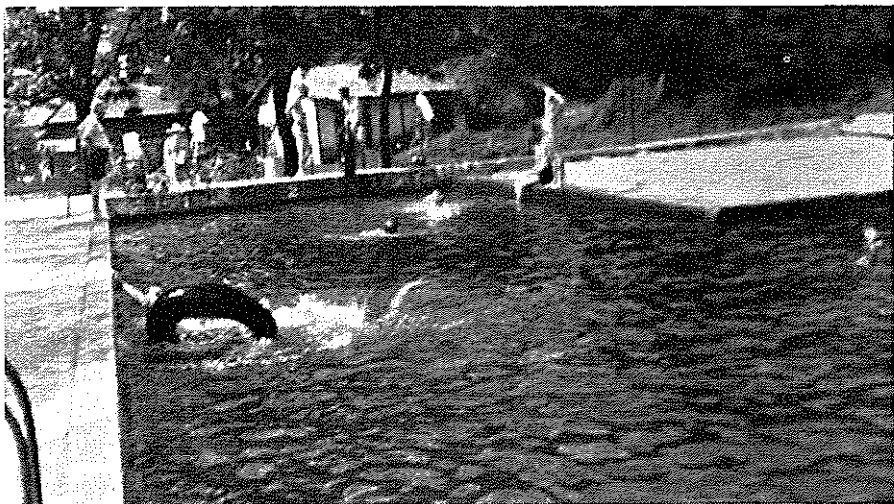
— Ja, een! Mens jeg en dag skulle se efter alles pas, kom der en officer med papirer, der viste, at han hed Tage Kier, og at han var læge på »Jutlandia«. Jeg sagde ham pænt besked om tog og sådan noget på dansk, og så smilede han jo ordentlig og inviterede mig ned på »Jutlandia«, hvor jeg senere havde to pragtfulde dage. »Jutlandia« er meget populær mellem amerikanerne, og de sårede vil helst dør.

— Fanger så De vel en del af?

— Ih ja, masser; og de får samme rationer som vore soldater, de bliver behandlet vældigt godt, synes jeg.

— Hvad får en amerikansk soldat?

— 90 dollars om måneden, og cigaretter, 200 for 7 kr.! Øl var ratio-

Svømmebassin, som soldaterne selv lavede sig i Korea.

neret, én bajer om dagen! Men nu er det bedre. Vand er sjældent og dyrt!

Som underkorporal fik jeg 110 dollars, og som sergent fik jeg 130 dollars. I Korea kan man ikke bruge så mange penge, — men på orlov i Japan, og man får 5 dage efter hver 6 måneders tjeneste i Korea, dør kan man bruge masser af penge!

— Er De nu færdig med militæret?

— Ja, jeg er hjemsendt, men tilhører reserven i 5 år. Tager man et ekstra år frivilligt, slipper man helt for reserven. I tre måneder efter

hjemsendelsen får man 100 dollars om måneden; og hvis man så er arbejdsløs, kan man stadig få 26 dollars om ugen.

Jeg må sige, at de behandler deres soldater godt i USA, og jeg kan også fortælle, at rekruttræningen er skrappe herhjemme, end den er i Staterne. Jeg har selv været soldat i flyvetropperne i 1945—47, så jeg kunde jo altså godt sammenligne...

Militærsoldater check'er op på flygtningepar i Korea.

Civil-undervisningen i tjenestetiden

Af ekspeditionssekretær *Verner Christiansen*

BEGRUNDELSEN for den danske regerings beslutning — for et år siden — om at forlænge den militære tjenestetid til 18 måneder er som bekendt nødvendigheden af — i takt med de øvrige NATO-stater — at forøge det danske forsvars beredskab. Kun gennem en forlængelse af de værnepligtiges tjenestetid vil det være muligt at tilvejebringe sådanne *kampklare* styrker, som forsvaret må kunne disponere over, for — under et eventuelt angreb på landet — at kunne skaffe *dækning* for både den nødvendige mobilisering af egne yderligere styrker og modtagelsen af den planlagte hjælp udefra.

En naturlig følge af den nævnte baggrund for tjenestetidsforlængelsen må være, at tjenestetiden i sin fulde udstrækning først og fremmest anvendes til at give de værnepligtige en så grundig *militær* uddannelse som muligt. Hensynet til denne uddannelse, og overhovedet til de militære afdelingers og enheders øvelser og placering m. v., vil derfor være det grundlæggende synspunkt ved iværksættelsen af enhver foranstaltning, der tager sigte på forholdene under den forlængede tjenestetid.

Første skridt Hvad der skal læres Op til 6 timer om ugen Alle må støtte sagen

Medens der ikke fra nogen ansvarlig side er rejst tvivl om det omtalte *udgangspunkt* for drøftelsen om den forlængede tjenestetids anvendelse, gav spørgsmålet om tjenestetidens udnyttelse iøvrigt anledning til en omfattende debat dels om *hvor megen* tid, der under en 18 måneders tjenestetid vil være »til overs« til anden beskæftigelse af de værnepligtige og navnlig om, hvorledes denne tid mest fordelagtigt kunne anvendes til de indkaldtes bedste.

Det var disse spørgsmål, der motiverede forsvarsministerens nedsættelse af et særligt udvalg med departementschef *E. Lindgren* som formand og med repræsentanter fra de politiske partier, undervisningsministeriet, højskoler, soldaterforeningerne m. v.

Udvalgets opgave er at fremkomme med forslag til en rationel udnyttelse af den del af tjenestetiden, der ikke anvendes til egentlig militær tjeneste og i denne forbindelse overveje gennemførelsen af en undervisning, der

Nu indledes forsøgsvis ved 4 af hærens afdelinger ugentlig civil-undervisning, og »Folk og Forsvar« har derfor bedt ekspeditionssekretær i Forsvarsministeriet, hr. Verner Christiansen, om at fortælle lidt om denne udvikelse ikke blot i forsvaret, men i dansk undervisningsarbejde.

siger på vedligeholdelse af de værnepligtiges civile kundskaber og færdigheder.

Derimod vil det være naturligt kort at redegøre for det foreløbige resultat af arbejdet, som har dannet grundlag for forsvarsministeriets beslutning om en forsøgsvis iværksat civil undervisning ved garnisonerne i *Vordingborg, Holbæk, Odense og Haderslev*.

Behandlingen af de problemer, som udvalget har stået overfor, har i betydelig grad været præget af, at udvalget har måttet regne med en række ukendte faktorer.

I forbindelse med planen om at indføre en civil undervisning som et led i de værnepligtiges tjenestetid, har man alene for hærens vedkommende stået overfor usikre momenter som f. eks. afdelingernes endelige geografi-

ske placering og størrelsesorden under den forlængede tjenestetid, den militære undervisnings og uddannelses tilrettelæggelse og omfang under de ændrede forhold, mulighederne for fremskaffelse af civile lærere og egnede lokaler udenfor kasernerne o.s.v.

Disse omstændigheder, hvortil kommer særlige problemer for flyvevåbnet og navnlig for søværnets vedkommende, samt en almindelig vurdering af den samlede opgaves omfang, omkostninger og betydning, har begrundet udvalgets indstilling om, så snart som muligt, at få skabt mulighed for at indhøste nødvendige erfaringer vedrørende en civil tjenestetidsundervisnings indpasning og gennemførelse i praksis i forsvaret. Resultatet af denne prøveundervisning vil så komme til at danne grundlag for udvalgets endelige forslag til forsvarsministeriet.

Erfaringer fra Tysklands- kommandoet

Udvalget er blevet orienteret om tilrettelæggelsen og forløbet af den obligatoriske undervis-

Ny amerikansk Atom-kanon.

ning i medborgerkundskab ved det danske kommando i Tyskland, og det er naturligvis meningen at gøre brug af de her indvundne erfaringer, i det omfang dette er gørligt. Da udvalgets planer imidlertid har rækkevidde ud over en undervisning i medborgerkundskab, og da forholdene ved kommandoet i flere henseender er særregnede, sammenlignet med garnisonerne her i landet, er det åbenbart, at de erfaringer, der kan hentes på denne måde, ikke er tilstrækkelige.

Da udvalget foreløbig navnlig har arbejdet med forholdene ved hæren, har det været nærliggende at foreslå den påtænkte forsøgsvisse tjeneste-

tidsundervisning gennemført ved nogle af hærens garnisoner. Forslaget går, som det vil være bekendt, ud på,

at der ved garnisonerne i **Vordingborg** og **Holbæk** for de i maj 1952 indkaldtes vedkommende tilrettelægges en faglig og almindelig undervisning (herunder i medborgerkundskab) i et omfang af gennemsnitlig 4 timer ugentlig pr. mand, og for de i november 1952 indkaldtes vedkommende en undervisning i medborgerkundskab på gennemsnitlig 2 timer ugentlig.

Ved garnisonerne i **Odense** og **Haderslev** søges gennemført en undervisning i medborgerkundskab af 2 timer ugentlig for alle værnepligtige, uanset om de gør tjeneste i 1. eller 2. halvår.

Iøvrigt er det tanken, at den civile undervisning i tjenestetiden tilrettelægges efter en »stigende skala«, nemlig med gennemsnitlig 2 timer ugentlig i det første halvår (alene medborgerkundskab) og 4, henholdsvis 6 timer ugentlig i 2. og 3. halvår (dels medborgerkundskab, dels en faglig og almindelig undervisning efter de værnepligtiges eget valg indenfor visse angivne faggrupper).

De enkelte underafdelinger (kompagnier, batterier) tænkes samlet »afgivet« til civil undervisning på en bestemt dag af ugen, men iøvrigt delt

op i det nødvendige antal klasser af almindeligvis indtil ca. 30 mand.

Undervisningen vil efter planen alene for hærens vedkommende omfatte ca. 23.000 mand på 25—30 kaserer landet over. Forslaget går endvidere ud på, at hver mand i sin tjenestetid skal kunne få 215—220 timers civil undervisning indenfor tjenestetiden. — En absolut forudsætning for forslaget gennemførelse vil være, at der ved de større garnisoner og tjenestesteder antages særligt kvalificerede faste civile undervisningsledere, som kan påtage sig arbejdet med undervisningsplanens tilrettelæg-

gelse og gennemførelse og varetage den daglige ledelse af undervisningen. I øvrigt er det planen, at civile timelærere skal antages til at forestå den egentlige undervisning i de forskellige fag.

— — —
Det siger sig selv, at et undervisningsarbejde af denne helt specielle karakter og med det omfang det til sin tid vil få, ikke er gennemførligt uden et nært samarbejde mellem de militære myndigheder og en række civile undervisningsinstitutioner og organisationer. *Det er næppe for meget sagt, at af dette samarbejde — og det vil igen sige af en positiv interesse hos betydelige kredse landet over — afhænger resultatet af det arbejde, der her skal udføres.*

— — —
En civil tjenestetidsundervisning er for den faglige undervisning noget nyt, ikke alene indenfor forsvaret, men også indenfor det samlede undervisningsarbejde her i landet. Det må i sagens natur blive et eksperiment en tid fremover, men da der fra så mange forskellige sider er peget på de værdier, der kan hentes ad den angivne vej, er der grund til at håbe, at alle uundgåelige vanskeligheder vil kunne løses ud fra forståelsen af opgavens store betydning for forsvaret og samfundet som helhed, og at intet bør lades uforsøgt i bestræbelserne for, at de værnepligtige i enhver henseende kan få det mest mulige ud af den tid, de gør tjeneste i landets forsvar.

Verner Christiansen.

I den engelske marine drikkes der hver dag en skål for en bestemt ting. Om lørdagen tømmer man glassene med ordene: »For wives and sweethearts« (For koner og kærestes). Det er efterhånden blevet en tradition, at messens medlemmer efter denne skål hver for sig mumler: »And may they never meet« (og gid de aldrig må mødes!).

*

I en lille engelsk kystby bor en kunstode, som hvert år modtager ca. 25 kroner i honorar fra Royal Navy for hver morgen at kaste et blik ud over havet, inden han går på arbejde. Det magelige job stammer fra en tid, hvor man hver dag kunne frygte piraters landgang på kysten. Selv ikke i radar'ens tidsalder har man kunnet nænne at afskaffe bestillingen.

*

Over halvdelen af de kadetter, der for øjeblikket læser på den amerikanske søofficersskole, er tidligere spejdere.

Stands den kolde tæring nu!

»Kold tæring« — hovedårsagen til cylinderslid, dårlig kompression, olie- og benzinspild — fører til udboring og hovedreparation længe før tiden. Beskyt motoren, Skift til

BESKYTTENDE
STABIL
SELVRENSENDE

Nu kan vi kigge ind i de ny

OM de nye kaserner har der været skrevet og talt meget! Fire er under opførelse og bliver færdige til næste år, desuden er allerede en enkelt af flyvernes nye kaserne-anlæg så småt taget i brug, og der er vel ikke længe til, at de alle tre bliver det, og til

praktiske, og at de byder mandskabet gode forhold at leve under. For befalingsmændene kan man måske derimod påstå, at der bliver lidt trangt! Den værnepligtige skal jo nu engang kun tilbringe halvandet år af sin tid i kaserne, men befalingsmændene skal bo der i årevis, og det ideelle vil være, når man engang kan give befalingsmændene deres egen lille villaby ved

derimod anvendt et andet princip for belægningen på flyvestationerne.

Betragter man nu et af de fire kaserneområder, som det rejser sig fra grunden, så grupperer bygningerne sig, sådan set af sig selv — dog efter arkitektens ønske, i tre afsnit: en gruppe af *kommandobygninger* med vagt, kontorbygning, kostforplejning, *undervisningsbygning*, infirmeri, gymnastikhus og kedelrum; dernæst *belægningen* for mandskab og befalingsmænd, og så den *tredie gruppe*, der består af garager, depoter og værksteder. For sig selv, i den ene ende af kaserneområdet og nær belægningen, befinder fritidshjemmet sig. Der er både noget nyt og noget gammelt i princippet. Det er ikke nyt, at en kaserne har *fritidsstuer*, men *det er nyt, at de er samlet i en enkelt bygning*.

Det er også forholdsvis nyt, at bygningerne i kaserneområdet er *en etages bygninger* — det har et gran af sikkerhed i sig, det er lettere at kamouflere for øjne fra luften. Enkelte af kommandobygningerne er dog to-etages bygninger.

Der er anvendt *røde eller gule murensten*, som de nu har været lettest at få fra egnen, og der er enten eternit-tag eller tegtag. Hver kaserne har husrum til mellem 500 og 1100 mand, foruden befalingsmænd.

Det, der naturligvis interesserer os mest i dag, det er, hvordan man kommer til at bo på kasernerne! Belægningen er ordnet i ét stort, eller, som i Sjælsmark, i to mindre komplekser, der strækker sig ned gennem kaserneområdet og ligner en vældig dobbeltsidet kam, med længer, der rækker ud til siderne, ikke parvis i for-

Opførelsen af Kommandobygningen er i gang i Sjælsmark.

at man begynder på kasernen ude ved Værløse.

De bliver allesammen dyrere, end man først havde regnet med. Men hvad bliver ikke det indenfor byggeriet i dag?

Man tør vist roligt sige, at der er brug for de nye kaserner, og man kan godt allerede nu tilføje, at de bliver

siden af kasernen, hvor de kan have et hus og en have. Nu bliver de yngre befalingsmænd nødt til enten at betale en dyr husleje, eller at nøjes med et enkelt værelse i kasernen.

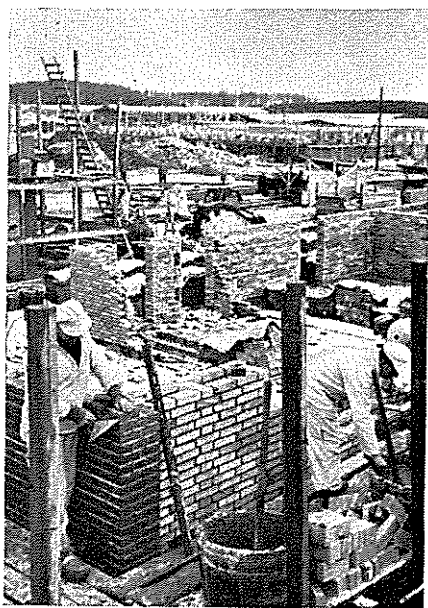
Billederne til denne artikel er fra *Sjælsmark* kasernen. Og som den bygges de fire andre kaserner i *Vorup*, *Holstebro* og *Varde*. Der

Sjælsmark-kasernens belægningsblok, som består af seks længer, og ydest til venstre et fritidshjem.

Kaserner

længelse af hinanden, men trinvis til højre og til venstre, og med gange på tværs, én fælles for to af kambygningerne. Der er 12, 17, 18, 19, 20 eller 21 kamme, og i hver kam er der plads til 40 menige i sovesale med 10 i hver. Og der kan hurtigt indrettes soveplads til en overbelægning på ca. 30 pct., og

Værnepligtige murere i gang med en belægningsbygning i Sjælsmark.

der bliver et skab til hver mand, selv om der er overbelægning. Sengene må jo imidlertid ved overbelægning stilles op ligesom køjesenge på et skib.

Midt i bygningen, i den inderste ende af kammene, er der en hjemmestue, et kontorrum og depot, samt toiletter; for hver to stuer er der et vaskerum, hvor man også kan opbevare snavsetøj og støvler. Helt i den modsatte ende af hver kam er der en pudsestue. Mather og yngre befalingsmænd får to-mandsstuer, og ældre befalingsmænd een hel stue, eller for kaptajnerne to værelser. Kommandanten har selvfølgelig en lejlighed i kommando-gruppen.

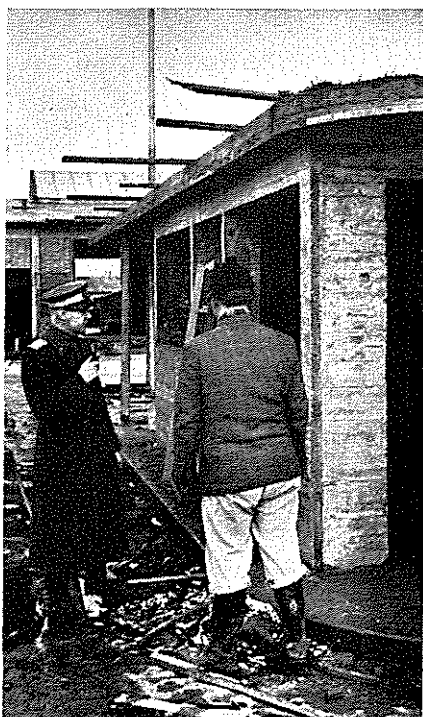
Infirmeriet er som et lille provins-sygehus, og der er polikliniker for både tandbehandling — og eftersyn, og anden lægebehandling.

Messebygningen har et stort hotelkøkken, spisestue for menige og en anden for værnepligtige befalingsmænd, og der er små firemandsborde. Serveringen sker naturligvis på transportbåndvis som i et cafeteria.

Fritidshjemmet har som kerne et kaffekøkken! Og et udsalg! der

jo altså ikke kan sælge cigaretter til nedsat afgiftsklasse! Og på hver side af kaffekøkkenet er der kaffestuer. Så er der flere samlingsstuer, for de forskellige kategorier af besøgende, og for de forskellige formål, enten det nu er at skrive i stilhed, eller at samtale, og der er ogsaa en spillestue, hvor man kan få et slag bordtennis. For enden af bygningen bliver der dels værksteder til fritidssysse, og dels et bibliotek, med en særlig læsesal for dem, der vil læse aviser, og en anden for håndbogsstudier, og så er der naturligvis et udlån. I den anden ende af fritidshjemmets bygning er der en pressestue, hvor en skræder skal residere, og en barberstue.

Undervisningsbygningen er indrettet i to etager, og der er fire klasseværelser og to store sale, der kan bruges til teaterforestillinger, filmsforevisning eller til undervisning af hele kompagnier. Her er siddepladserne amfiteatraliske som i et moderne universitetsauditorium! 2 af klasseværelserne er indrettet med alt, hvad der hører til undervisning i telefon- og radioteknik.

Oberstløjtnant Rich. Nielsen fra 1. bygningsdistrikt inspicerer byggearbejderne i Sjælsmark og kigger her på en tankbygning.

Endelig er gymnastiksalen i gymnastikhuset stor og lys og luftig, og der er en mindre sal, som er beregnet til nærkampsovelser. Udenfor gymnastikhuset er der et helt lille stadion.

Tidligere fordeltes samlingslokalerne i kasernens forskellige bygninger, så hver lille afdeling havde sin stue og sine småbekvemmeligheder, nu er det hele samlet, og der kan derfor gøres mere ud af det. Man sparer forøvrigt også lidt plads ved det.

På flyvestationerne er beboelsesrummene ikke i kambygning, men i en stor, lang længe, med en gang på langs ned igennem hele bygningen, og så skal flyvetopperne kun sove seks og seks i stuerne. Flyvestationernes bygninger er ikke af mursten, men af betonelementer. De skal kunne stå for svære angreb!

De tre flyvekaserner bliver færdige i foråret; de andre kaserner i løbet af året.

**Læg år til
vognens
levetid!**

Skift til den
BESKYTTENDE
STABILE
SELVRENSENDE

SHELL
X-100
MOTOR OIL

Kør ind til en SHELL-forhandler allerede i dag — få motoren skyllet ren og påfyldt SHELL X-100, så er Deres motor effektivt sikret mod økold tæring.

7

VED genopbygningen af sit forsvar har Norge haft et forspring for Danmark, takket være den mulighed, som Norge havde til allerede under krigen, i England, at bygge en kerne for alle tre våbenarter.

Også velfærdstjenesten i det norske forsvar har kunnet trække på erfaringerne fra krigens tid, således at det norske forsvars velfærds- og undervisningstjeneste allerede er godt udbygget og har fået sine faste rammer i et eget korps.

Det er værd at lægge mærke til, hvor megen vægt man i Norge lægger på, at velfærdsbefalings-

På festdage steger de amerikanske soldater på spid i Koreas primitive køkkener.

Den faldne får en sidste hilsen i det fjerne Korea.

Først stå i lære – så i skole!

Uddannelsen i Norge af velfærds-personel

Interview med oberst Ola Brandstorp

mænd får en specialuddannelse, og det må vel også en dag blive sådan i Danmark, at specialuddannelsen af velfærds-mænd indføres som obligatorisk.

Chefen for Norges velfærdskorps, der officielt betegnes som »Forsvarets undervisnings- og velfærdskorps«, forkortet til U/V, er oberst *Ola Brandstorp*, og han fortæller i denne artikel »Folk og Forsvar«s læsere om den norske specialuddannelse af velfærds-befalingsmænd. Man ved jo allerede, at den norske uddannelse står som noget absolut eftertragtel-sværdigt, og at alle unge officerer her i Danmark, som har haft med velfærd at gøre, ønsker specialuddannelsen indført.

— I Norges forsvar er der under een og samme chef, i U/V-korpset, både en velfærdstjeneste, en undervisningstjeneste, en presse- og informationstjeneste, en filmtjeneste, en feltpræsttjeneste og så forsvarets ci-

vile skoler, hvor man kan tage real-eksamen og forberede sig til studentereksamen! Derimod er kantinevæsenet underlagt en særlig kommando-myndighed, fortæller oberst Brandstorp, og ligeledes er idrætten, som vel godt kunne være lagt under U/V, henlagt under et særligt idrætsråd.

U/V peger indad i forsvaret

Hele U/V-tjenesten, med undtagelse af kontakten med pressen og radioen, peger indad i forsvaret, fortsætter obersten sin redegørelse, og der er en speciel organisation, Folk og Forsvar i Norge, som besørger oplysningsarbejdet udadtil, til de civile borgere, ligesom i Sverige for resten.

Velfærdsofficererne hører administrativt til den forsvarsgren, hvor de gør tjeneste, men fagligt hører de korpset til. Og det er korpset, som sørger for deres uddannelse.

Det hele tog sin begyndelse allerede under krigen, i England og i Sverige, hvor Norges væbnede styrker fik sine egne undervisnings-, informations-, idræts- og velfærds-officerer, hentet fra den kreds af flygtede eller hentede journalister, lærere, kunstnere og forfattere — som Nordahl Grieg; de havde forstand på oplysningsarbejde; men ved hjemkomsten til Norge forsvandt de fleste til deres egne, forskellige civile jobs. Og indenfor forsvaret var der ikke befalingsmænd nok til også at skøtte om velfærdsarbejdet og civil undervisning.

I 1946 improviseredes derfor et kursus på en måned for vordende U/V-befalingsmænd.

Der er stadig ikke nok befalingsmænd, men kravene og opgaverne lader sig alligevel ikke standse af den grund. Så vi har gennem fortsat specialuddannelse måttet skabe nye velfærdsbefalingsmænd, så at sige på løbende bånd! Der har været afholdt to kurser om året siden 1946, og de er nu udvidet fra den ene måneds spæde begyndelse til fem måneders varighed.

På skolebænk og ud i lære hos erfaren mand!

— Hvad lærer eleverne så?
— Lærer? Hvad de lærer? Jo se, et kursus er inddelt i tre perioder; og i

de første 30 dage skal aspiranterne igennem en hel masse prøver, også psykologiske, for at blive udtaget til den rette tjeneste for dem. Men de næste tredive dage, så er det rigtig nok praksis det gælder — ud med dem til afdelingerne for at stå i lære hos en erfaren U/V-mand!

Med så megen praktisk erfaring, som de derefter har hentet sig, tager vi dem igen ind på skolen for endnu tre måneder, og afslutter så deres uddannelse.

De lærer naturligvis hele forsvarrets struktur at kende, dets opgaver

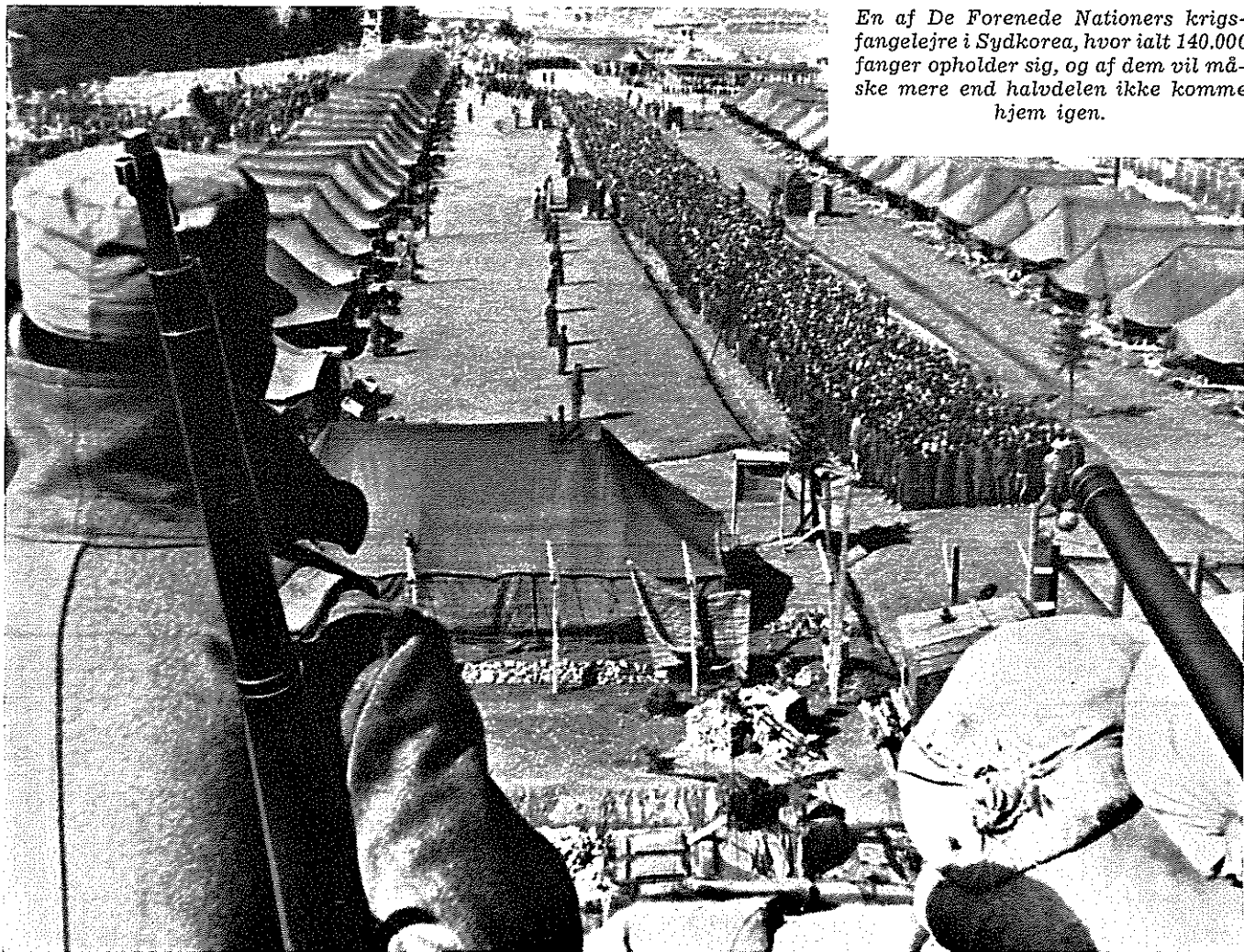
De skal også kunne redigere og udgive en garnisons- eller lejraavis, og de skal i det hele taget lære at kunne tjene som kanaler, hvorigennem alt det, der er en solid undervisnings- og velfærds-kerne i forsvaret, kan gennemtrænge hele forsvaret og nå ud til alle dets mænd.

De lærer det i teori, og de lærer det i praksis; og de kan alle sammen på et kursus komme til at prøve kræfter på opgaverne, for de er bare 25 på hvert kursus. Det kan være både befalingsmænd og menige, som egner sig for tjenesten, men de skal have

U/V-korpset. De kan fortsætte efter dette år på kontraktvilkår, og kan nå at blive løjtnanter.

Bedre og bedre skal det blive

Vi trænger stadig i Norge til flere velfærdsbefalingsmænd, og navnlig til nogle, der har specielle forudsætninger for at løse de særlige opgaver. Derfor må lønvilkårene være sådan, at de kan trække også de bedste folk til os, og det forstår nu forsvarsdepartementet, som forbereder en ny

En af De Forenede Nationers krigsfangelejre i Sydkorea, hvor ialt 140.000 fanger opholder sig, og af dem vil måske mere end halvdelen ikke komme hjem igen.

i fred og krig, og dernæst specielt hvad der må forlanges af U/V-korpset i særdeleshed. Så lærer de at lære fra sig på den ene og den anden måde, lære brevskolens særlige teknik, de lærer at vejlede folk i deres forskellige hobbies, de lærer at låne bøger ud, at lede studiekredse og at tilrettelægge underholdning, de lærer også en del psykologi og skal kunne helbrede de psykologiske skader, der kan følge af kamphandlinger.

ajtjent deres egentlige værnepligt. Og de, som skal undervise, skal jo også helst have undervist, før de kom ind i militæret. Så megen god foruddannelse som muligt er bare godt.

Kurset er gratis, og opholdet ligeledes; eleverne er under militær disciplin, og de får deres løn, menige på kursus som korporaler, andre i henhold til den grad, de har i forsvaret. Efter kurset bliver de udnævnt til sergenter eller kvartermestre eller fænrikker, og de skal så tjene eet år i

ordning for alle befalingsmænd, og særligt med hensyn til velfærdet og undervisningen vil stræbe efter at få et så fagligt veludrustet korps som overhovedet muligt.

Der er brug for dem! slutter Oberst Brandstorp, og vi kan sige, at det er der i endnu højere grad i Danmark, som vel en dag må se at indhente Norge på dette område.

Forsvarschefens virksomhed altid ren national

AT der hersker et udbredt ukendskab til forsvarschefens og forsvarsstabens virke, er mig sandelig ikke ukendt. Jeg er ofte — selv indenfor forsvarrets egne rækker — stødt på dette ukendskab — udtaler forsvarschefen, admiral E. J. C. Qvistgaard, som indledning til en samtale med »Folk og Forsvar« om hans egen virksomhed som øverste ansvarlige militære myndighed indenfor det danske forsvar.

— Forsvarschefen er i kraft af sit ansvar overfor forsvarsministeren for værnenes uddannelse og brugbarhed til forsvar, samt for, at beredskab og forsvarsplaner tilrettelægges i overensstemmelse med de af ministeren givne eller godkendte direktiver, til enhver tid forsvarsministerens øverste militære rådgiver i operative spørgsmål. Han er endvidere normalt forsvarsministerens militære repræsentant i de NATO-forsamlinger, hvor Danmark skal repræsenteres ved militær sagkundskab.

Oprindelig var stillingen som forsvarschef forbundet med den øverste operative ledelse af Danmarks forsvar. Danmarks tilslutning til den nordatlantiske traktats organisation, hvor det påregnes, at alle eller dele af de deltagende nationers styrke i krig underlægges en allieret chef, måtte imidlertid nødvendigvis medføre en ændring i dette forhold.

Jeg har ofte hørt nævne og set skrevet, at forsvarschefens opgaver som militær rådgiver for forsvarsministeren og som denne repræsentant ved forhandlinger med NATO's forskellige myndigheder lige så godt kunne tildeles værnsscheferne på skift.

En sådan ordning må imidlertid anses for ganske uhensigtsmæssig, dels fordi en værnsschef, ud over at være placeret i det nationale, også er placeret i det internationale kommandosystem, og således på forhånd er afskåret fra at optræde som ren national repræsentant, og dels fordi mulighederne for at opnå de værdifulde og uundværlige personlige kontakter, som kun kan opnås gennem længere tids virken, ville forringes ved en sådan ordning.

Det er derfor naturligt, at forsvarschefen, i kraft af sin uafhængighed af det internationale kommandosystem, varetager de rene nationale interesser i bl. a. NATO's højste militære organ, militærkomiteen.

Et andet vigtigt område er forsvarschefens formandsskab for forsvarsstyrelsen, hvis øvrige medlemmer er chefen for forsvarsstaben og de tre værnsschefer. Forsvarsstyrelsen har nu bestået i to år, og har i denne periode holdt over 100 møder.

Mange og store spørgsmål er her blevet gennemdrøftet og har fundet en afgørelse, som uden forsvarschefens og forsvarsstabens koordinerende medvirken højst sandsynligt havde været meget vanskelig — og under alle omstændigheder meget tidskrævende — at finde frem til.

Dette har selvfølgelig kun været muligt, fordi der i forsvarsstyrelsen har hersket en fællesskabets og samarbejds ånd, og fordi de enkelte værnsschefer i tilfælde, hvor enighed har været vanskelig at opnå, i det samlede forsvars interesse har kunnet resignere fra egne snævre værnssprægede interesser.

Vi har i forsvarsstyrelsen tilfulde set de krav opfyldt, som vor tid stiller til et intimt samarbejde mellem land-, sø- og luftstyrker.

— Også forsyningstjenesten stiller krav til forsvarsstaben, ikke sandt?

Forsyninger i fred og krig

— Det er sådan set en mindre del af vor hele virksomhed, da økonomien — og forsyninger er penge — jo er centraliseret i forsvarsministeriet, med hvem forsvarsstaben arbejder hånd i hånd, men forsyningstjenesten har jo en ganske særlig betydning nu under genopbygningen af værnene.

Planlægningen af forsyningstjenesten foregår på højeste NATO-plan, og der bliver rammerne meget ofte lagt efter forholdene i de store lande, således at vi må søge at tilpasse og fortolke dem for danske forhold.

Danmark er jo ikke selvforsynende, hverken i fredstid eller i krigstid. Det gælder derfor om ved

vore militære forsyningsplaners udarbejdelse at tage hensyn til, at forsvarets og det øvrige samfunds planlægning følges ad. Forsvarets planlægning udføres af forsvarsministeriet i snævert samarbejde med forsvarsstaben og værnssstabene, og i det hele taget har det politiske, økonomisk og militære samarbejde

VORT FORSV

aldrig været så nært her i landet, som i de sidste to år, bl. a. som følge af Danmarks tilslutning til NATO.

NATO-samarbejdet betinget af enighed

Ledelsen af en stor del af den planlægning, der knytter sig til løsningen af de mangfoldige spørgsmål, der har rejst sig i forbindelse med NATO-områdets forsvar, varetages meget ofte af de højere NATO-organer selv. Forsvarschefens virksomhed i forbindelse med NATO får derigennem egentlig to sider: Dels en rådgivende virksomhed over for ministeriet i alle NATO-planlægningssager — enten som eneste sagsbehandlende militære myndighed eller som koordinator for de af værnene fremsatte udtalelser — og dels virksomheden som Danmarks officielle repræsentant i NATO's militærkomité. Da denne komité ikke er i permanent samling, er der i Washington nedsat en permanent komité af militære repræsentanter for militærkomiteens medlemmer. I denne komité er kontreadmiral S. Ramlau-Hansen Danmarks repræsentant, og admiralen er desuden Danmarks forbindelsesofficer til den stående gruppe.

Fra disse to organer hjemsender admiralen en stadig strøm af arbejdsstof — og som jeg har nævnt, påhviler behandlingen af en meget væsentlig del af disse sager forsvarsstaben, så De kan forstå: Arbejdsløshed bliver her ikke foreløbig.

— Og hvorledes er så arbejdet i NATO gået?

— Det er gået godt, netop godt! Vi er nået et meget langt stykke frem, og samarbejdet er foregået i samme ånd, som den jeg lige karakteriserede for forsvarsstyrelsens vedkommende: Enighed, »give-and-take«, vi må kunne resignere til fordel for helheden. Formålet med NATO er blevet fastholdt: For det første, at organisationen udelukkende er af forsvarsmæssig karakter, for det andet, at det er en fast beslutning, at alle NATO-lande skal forsvares, samt for det tredje, at organisationens store styrke ligger i medlemsnationernes enighed.

Jeg må indrømme, at NATO-arbej-

det kræver så megen tid, at jeg ikke kan nå inspektioner og besøg hos vore egne værn i den udstrækning, som jeg gerne ville, og i det kommende år vil jeg endda blive endnu mere optaget i NATO-arbejdet, fordi Danmark skal beklæde formandsposten i militærkomiteen. Da formanden ikke samtidig kan varetage de nationale interesser,

Hærens opbygning og officerens gerning

Hvorfor ikke nok officerer?

OPBYGNING

Angen af året har »Folk og Forsvar«
et naturligt at bringe udtalelser fra for-
chefer om genopbygningen og status ved
tærsklen til det nye år

vil chefen for forsvarsstaben, generalmajor Nordentoft, blive Danmarks repræsentant i komiteen. Der er ingen tvivl om, at under den danske forsvarsordning og i samarbejde med NATO har regeringen den endelige afgørelse, og vi folk fra forsvaret er i et og alt samfundets tjenere.

Jeg synes, vi er nået langt i forsvarets opbygning, men vi er endnu langt fra ved vejs ende. Når nu 18 måneders tjenestetid bliver indført, og dermed en uhyre byrde lagt på den danske værnepligtige ungdom, så vil jeg gerne i denne forbindelse sige, at baggrunden for disse 18 måneders tjenestetid er nødvendigheden af et forsvarligt beredskab. Vor uddannelse er god nok, det har unge danske frivillige i Korea bekræftet, men vi har god brug for de 18 måneders tjenestetid, når nu materialsituationen er forbedret, og befalingsmandsrammerne ved at blive fyldt ud.

Man stiller sig ofte uforstående over for betydningen af den militære vagttjeneste, men man må huske på, at vagttjeneste i forsvaret er lige så vigtig en opgave som den patruljerende gadebetjents arbejde.

Det er os militære chefer fuldstændig klart, hvilke afsavn og afbræk i den civile uddannelse, værnepligten medfører, men samtidig må alle herhjemme stille sig klart, at dette jo kun er for lidet at regne mod de ofre, som en række andre landes ungdom yder hver dag i Korea, i Indokina og i Malaja i forsvaret for den frihed og den samfundsordning, som også vi her i Danmark gennem bitre prøvelser har lært at sætte pris på.

DET er naturligt, at en samtale med chefen for hæren hurtigt vil dreje ind på spørgsmålet om befalingsmands-kadrerne; manglen på befalingsmænd i hæren er jo så ofte draget frem i debatten, at man har indtryk af, at det måske er en af de største vanskeligheder for opbygningen af forsvaret og for uddannelsen af de betydeligt større styrker, der indkaldes nu — sammenlignet med tidligere.

— Men vi må huske på, siger general E. Møller, at der også før den 2. verdenskrig, med den meget begrænsede hær vi da havde, manglede ca. 15 pct. af det normale antal faste officerer.

Det siger sig selv, at manglen er føleligere nu, hvor vi efter et fuldstændigt tomrum skal opbygge et større beredskab. Og det kan ikke løses fra den ene dag til den anden. Vi regner med, at det normalt tager i hvert fald 12—14 år at skabe en rutineret underafdelingschef, og så skal det endda gå stærkt. Den jævnt fremadskridende opbygning er det ideelle.

Den nye fenrik-ordning har haft en nogenlunde tilfredsstillende tilgang, men officerstilgangen har været utilfredsstillende, vi har faktisk kun fået to trediedele af det antal, vi ønskede.

— Og hvad er så årsagen?

— For det første er der jo et kvalitetskrav, der må stilles, og kun ca. 50 pct. af dem, der søger ind, bliver taget, resten egner sig ikke; eller andre grunde spiller ind.

Hvad de unge tænker

Unge mennesker nu om dage er realister; de finder det rimeligt at undersøge, om de kan skabe en vis økonomisk sikkerhed for den familie, som de gerne vil stifte.

Det kan ikke nægtes, at officersvejen i dag, ud fra en rent økonomisk betragtning, ikke forekommer særlig tiltrækkende. Grunden hertil er især de ekstraordinære krav til hæren i øjeblikket i forbindelse med manglen på et tilstrækkeligt antal officerer.

Disse to ting i forening medfører uundgåeligt den så meget omtalte

hyppige skiften af tjenestested for de faste befalingsmænd med alle de deraf flydende private vanskeligheder.

I denne forbindelse er det fristende at fremstille tilstandene afskrækkende for at opnå forståelse for nødvendigheden af økonomiske forbedringer. Rent bortset fra, at vi naturligvis altid bør holde os til en objektiv bedømmelse, så ligger der en fare i det andet derved, at det kan afskrække den tilgang, som alene kan bedre forholde.

Heldigvis er der da gennemgående en klar forståelse af, at officersgerningen er en stor gerning med et dybt perspektiv.

Hvad nu de frivillige befalingsmænd angår, så satte vi i forsommeren et oplysningsarbejde i gang, og det har bevirket en forøgelse i tilgangen på 40 pct. Her spiller det økonomiske naturligvis også en rolle, men der er da den fordel, at tidsvarigheden bestemmer den unge frivillige befalingsmand selv.

Reserveofficererne og de hjemsendte befalingsmænd er det naturligt for os at holde kontakt med, og det glæder mig, at et længe næret ønske nu bliver opfyldt med den brevskole, som begynder i 1953. Det venter vi os en del af, for det har været savnet både af hæren og de befalingsmænd, det drejer sig om.

Materiellet

Til opbygning af hæren får vi jo hovedparten af materiellet fra våbenhjælpsprogrammet for NATO-organisationen; men en ikke uvæsentlig mængde tilvejebringes dog ved fremstilling herhjemme og ved direkte

indkøb fra udlandet. Der er i 1952 sket en ganske betydelig tilgang af materiel til hæren, navnlig af artilleri og motorkøretøjer, og der er en begyndende bedring i situationen for kampvogne. At der imidlertid er væsentlige mangler endnu kan ikke nægtes. Og det vanskeliggør uddannelsen. Jeg vil nævne som et eksempel, at mangelen på løs ammunition hæmmer uddannelsen, fordi den moderne kamp ikke kan illustreres ordentligt i øvelser uden løs ammunition.

I 1953 ser vi frem til at få anskaffet Centurionkampvognene, som vi jo altså skal have, og nye, tunge, moderne maskingeværer samt morterer og radiomateriel.

De værnepligtiges uddannelse

Ser vi på uddannelsen, så har der jo her lydt megen kritik fra visse meniges side — men jeg vil gerne sige, at man kan ikke uden videre opstille *alles tilfredshed med uddannelsen i hæren som et mål i sig selv.*

Under omskolingen har vi nogle steder prøvet at analysere indstillingen hos mandskabet.

Nogen almindelig tilfredshed var der ikke, men interessant var det, at svarene faldt meget uensartede for hold, der fulgte efter hverandre, blev uddannede af de samme instruktører, efter samme detaljerede uddannelsesplaner, og med de samme undervisningsmidler.

Det siger os, at det ikke er uddannelsen alene, der afgør, om folk er tilfredse eller ikke tilfredse med deres tjenestetid.

Flere ting vanskeliggør en rationel uddannelse, f. eks. manglen på undervisningsmæssige hjælpemidler og undervisningslokaler. Der sker her en afhjælpning, men det går ikke så hurtigt, som initiativrige og hårdt arbejdende officerer kunne ønske sig.

Manglen på faste befalingsmænd gør sig også gældende på dette om-

råde. For at bøde herpå er der gjort et stort arbejde for at rationalisere uddannelsen gennem en forbedring af uddannelsesforskrifterne, således at disse ved en forenkling og en detaljeret tilrettelægning af stoffet giver fornøden støtte til den rutinede undervisningsleder.

De 18 måneder

De 18 måneders tjenestetid vil iøvrigt give væsentlige muligheder for en rationel uddannelse, fordi der med den længere tjenestetid skabes mulighed for træning af krigsmæssigt formede enheder indenfor de enkelte våben og afholdelse af rationelt tilrettelagte øvelsesrækker med kombinerede styrker af alle våben (regimentskampgrupper og divisioner).

Vi kan altså sige, at der under opbygningen er sket fremskridt i 1952, både uddannelsesmæssigt, materielt og organisatorisk, og der er nu muligheder for større fremskridt i tiden foran os.

Det store spørgsmål er jo, om det vil lykkes at undgå krig gennem en militær styrkelse af den vestlige verden. Så længe de enkelte lande ikke er færdige med opbygningen, er der en latent fare. Derfor haster det.

Jeg føler mig overbevist om, at hærens befalingsmænd ved ansvarsbevidst, dygtigt og flittigt arbejde fortsat vil gøre deres til, at de midler, der bliver stillet til rådighed for hæren, omgående udnyttes til at nå frem mod den størst mulige effektivitet.

Der er i 1952 gjort skridt frem mod det mål, der er sat, men der er endnu en lang vej, inden målet er nået.

gatter og en korvet, og til låns fik vi en del ministrygere til den vigtige opgave, der lå foran os, nemlig til gavn for skibsfarten og fiskerne at få strøget de danske farvande for miner. En del af det tyske ministrygningsmateriel, som befandt sig her i landet, og som de allierede overtog, blev ligeledes overladt søværnet. Nogle enkelte af vore egne fartøjer havde vi også tilbage.

I alt er der efter denne krig opstrøget over hundrede og på anden måde uskadeliggjort ca. 2000 egentlige søminer; endvidere er der uskadeliggjort ca. 12.000 kyst- og forstrandsminer, og ministrygningen er nu næsten tilendebragt.

Samtidig med at uddannelse og ministrygning kom i gang, begyndte planlægningen for søværnets almindelige genopbygning, efterhånden som krigens erfaringer blev kendte. Vi kom til det resultat, at en dansk flåde måtte bestå af kystjagere, motortorpedobåde og motorkanonbåde, undervandsbåde, mineudlægningsfartøjer og ministrygere samt fregatter eller lignende skibe bl. a. til uddannelsesformål. De store artilleriskibes tid var forbi.

Vi anser stadig de samme skibstyper for nødvendige for de opgaver, der naturligt påhviler en dansk flåde, men samtidig har tilslutningen til Atlantpagten understreget nødvendigheden af eskorte-fartøjer (fregatter) til beskyttelse af den skibsfart, der skal sikre vort lands forsyning.

Det var endvidere nødvendigt at sanere store dele af søværnets anlæg, orlogsværftet, flådestationen, værksteder, skoler, kaserner m. m. Og efterhånden, lidt efter lidt, er også en del af disse ting blevet bevilget og sat i gang. Men bl. a. på grund af de langvarige forberedelser til en ny forsvarsordning, faldt bevillingerne nok så langsomt, indtil lovene i 1950 blev gennemførte. Og der er nu en stærkt opadgående kurve for søværnets materielle opbygning.

I dag råder den danske flåde over 2 kystjagere, en lille snes motortorpedobåde, 3 undervandsbåde, 4 mineskibe, en del ministrygere, 3 fregatter (een betegnedes tidligere som korvet), foruden en del mindre hjælpefartøjer. Og i løbet af forholdsvis kort tid vil vi yderligere have 3 fregatter (af den engelske Hunt-klasse) og 6 motortorpedobåde, 4 ministrygere og 2 eskorte-skibe, de sidste får vi fra U. S. A., samt en del hjælpemateriel.

Foruden alt dette er kystbefæstningens værker blevet istandsat, og der er opstillet en del antiluftskys, og i det hele taget er kystbefæstningen ved at blive moderniseret og forøget med 2 nye værker. De vil formentlig være færdige i løbet af det nye år.

Søværnet mangler også officerer

DEN danske flåde mistede under krigen de fleste af sine skibe, og mange af dem blev ofret, for at de ikke skulle blive taget og brugt af fjenden.

Da genopbygningens dag kom, måtte man altså skabe en ny flåde helt fra grunden af. Og det var en drøj tørn, som ikke blev lettere ved den usikkerhed, der prægede starten. Man vidste bl. a. ikke, hvorledes regering og rigsdag ville opstille rammerne for det danske forsvar.

Men nu er der en forsvarsordning, vedtaget af de lovgivende myndig-

heder, og skibe sejler igen på havene, samtidig med at Grønland og Færøerne i højere grad end før er blevet inddraget i forsvaret, og marinen har fået den opgave at røgte disse forsvars-udposter.

Ministrygningen

— Straks efter krigen var det vigtigste for søværnet at samle personellet sammen, fortæller viceadmiral *Vedel*. Personellet var spredt rundt omkring i Danmark, Sverige og England, og det gjaldt nu om så hurtigt, som det var muligt, at få begyndt uddannelsen af de unge — især på søen. Hertil blev fra England købt to fre-

Mangler stadig officerer

Men det vanskeligste spørgsmål i søværnet er personellet. Materiel kan man altid få, når man bare har penge til at købe det for. Dygtigt personel tager det derimod tid at uddanne. Og tilgangen er ikke helt tilfredsstillende.

For mathernes vedkommende er tilgangen god, men for officererne er den kun så nogenlunde; man kunne ønske, at den var bedre.

Når vi mærker personelmanglen så stærkt i flåden, skyldes det, dels at den moderne teknik kræver meget personel, dels at søværnet nu skal afgive et ikke ringe antal officerer til stabe i udlandet, til forsvarsstaben og til forsvarsministeriet.

Vi regner imidlertid med, at de allerværste personelvanskeligheder vil være overvundet i løbet af et par år eller så, forudsat at tilgangen holder og for søofficerernes vedkommende forbedres noget. Og det skulle ikke være usandsynligt, når der nu

er materiel og skibe at sejle med, sådan at der er chancer for de unge, der melder sig til søværnet.

— Marinen har fået nye opgaver i Grønland!

— Ja, det er rigtigt, og allerede kort efter krigen stod det os i søværnet klart, at vort arbejde i Grønland måtte blive forøget udover den fiskeriinspektion og de opmålingsarbejder, som vi hidtil havde udført deroppe.

På samme måde, om end under betydeligt mindre former, er Færøernes marinedistrikt oprettet.

— Og søværnets daglige liv nu?

— Det er præget af øvelsestogter både i danske og fremmede farvande — i vinter har vi en fregat i Middelhavet og en i farvandene omkring Portugal og Madeira — af uddannelse og træning i skolerne i land, af intensivt arbejde i stabene og ved de tekniske institutioner, af samarbejde med de to andre danske værn og med de andre atlantpagtlande og i almindelighed af genopbygning og tilvænnning til de nye forsvarslove.

Efterretningsmidlerne må derfor være effektive. Og flyvestationerne må kunne forsvares, både imod luftangreb og imod jordangreb. Derfor er en flyvestation også en stor og kompliceret organisation med fire mere eller mindre adskilte tjenestegrene, en for flyvetjenesten, med alt hvad den indebærer, en anden for forsvaret af stationen, en tredje for administrationen, og en fjerde og ikke mindst vigtig, for den tekniske tjeneste.

De 8 eskadriller anbringes i fredstid på flyvepladserne med 3 eskadriller på hver. Et sted, nemlig i Ålborg, bliver der kun 2, men denne tredje plads udfyldes af en skoleenhed med luftfartøjer til den afsluttende flyveruddannelse i jetjagere.

Her ud over holder vi Kastrup flyveplads varm med søredningseskadrillen, 721, og Værløse flyveplads med en transporteskadrille, 722.

Hvorfor kun jager?

Vort luftvåben bygges op med jagerenheder, og man kan jo derfor spørge, om vi da ikke har brug for andre luftfartøjer. Jo, det har vi! Vi kan godt have brug for lette bombemaskiner, der kan angribe en fjendes flyvepladser og desuden angribe hans hær under opmarchen og desorganisere hans forsyningsstjeneste — sinke ham, såvel som gribe ind mod foretagender over søen.

Og vi kan også have brug for særlige rekognosceringsfartøjer.

Men når man har begrænsede midler, er jagerne mere nødvendige! Thi ingen andre luftfartøjer kan overhovedet komme i aktion, førend jagerne har skaffet den fornødne handlefrihed. Og jagerne kan også godt bruges til angreb mod fjendtlige jordmål og til rekognosceringsopgaver.

Med dag- og natjagere, og den ene af vore 8 eskadriller bliver forsynet med natjagere, dækker vi sådan set luftforsvaret dag og nat, og i al slags vejr.

Den store gave fra Amerika

Materiellet er for en meget stor del en gave fra U.S.A. til os. Det er en meget stor gave, 6 eskadriller og megen anden udrustning, i penge er det 300 til 400 millioner kr. værd. Så vi har grund til at værdsætte denne hjælp fra amerikansk side.

Men ikke nok med det: foruden materiellet giver amerikanerne os også uddannelsen af flyverne. Og de vil ialt uddanne nogle hundrede af vore flyvere. Hver flyvers uddannelse regner man vil koste en kvart million kr., så heller ikke det er nogen lille gave.

Også Canada har hjulpet os, og et noget mindre antal flyvere og luftnavigatører uddannes i Canada. Et

Luftvåbnet nær afslutningen af opbygningen

Udtalelse af
generalløjtnant C. Førslev

DET kan jo nok siges, uden at der overdrives, at flyvevåbnet er det værn, der står ungdommens hjerte nærmest; de fleste unge vil gerne være flyvere; men det er de færreste, der bliver det! Langt de fleste i et luftvåben flyver aldrig, og har al deres gerning på jorden. Men den for flyvevåbnet afgørende vigtige jordtjeneste, teknisk eller på anden måde, af speciel karakter, rummer også en række job, der appellerer til en flyveinteresseret ungdoms lyst.

Danmarks mål er indtil videre et luftvåben på 8 eskadriller, og det er ikke overvældende meget. Men mere end for noget andet våben gælder for flyvevåbnet, at kvalitet går frem for kvantitet. Til otte eskadriller hører der også en meget stor organisation.

— For det er nu engang sådan, fortæller flyvevåbnets chef, general Førslev, at der kræves et lige så stort »hovede« til et lille luftvåben med 8 eskadriller, eller i hvert fald omtrent, som der gør til et luftvåben på 50 eskadriller. Hjælpeorganisationerne er de samme, og det er f. eks. Radar-systemet og den frivillige luftmeldetjeneste, der supplerer hinanden. Radar »kigger« højt og melder, hvor der er noget. Luftmeldetjenesten »kigger« lavere og siger, hvad det er!

Luftmeldetjenesten er frivillig, og den har vi haft før, men den er blevet moderniseret, og den fungerer ypperligt. Vi har prøvet den under flere øvelser.

Luftdækning til mobilisering

Hvad det gælder om for et luftvåben er at kunne handle hurtigt! Et land som Danmark, der jo dels er skilt af Storebælt i to hovedområder, og dels bygger på, at hæren skal mobiliseres, når der bliver krig, må derfor have tid og luftdækning til at samle sine styrker; og tiden skal flyvevåbnet give det med sin luftdækning.

meget omfattende radarmateriale får vi iøvrigt også fra Amerika.

Fremmede flyvere i Danmark!

— Mener generalen, at fremmede flyvestyrker på danske flyvepladser vil være en fordel for vort forsvar?

— Ja, ganske ubetinget! Hvis der blev anbragt fremmede flyvestyrker her i landet, vilde det nemlig være en uhyre styrkelse af det danske forsvar, specielt ved bedømmelsen af det umiddelbare luftforsvars beredskab her i landet!

Det, vi sigter imod, er jo endvidere at blive så stærke, at vi *ikke bliver angrebet!* Selv vil vi ikke angribe nogen, hvad ingen, der kender Danmark og danskerne, kan være i tvivl om.

Men skulle vi altså blive angrebet, så må vi kunne forhindre en fjende i at få luftherredømme over vort område, og dermed sikre sig selv mulighed for landgangsforetagender mod danske kyster. Når mobiliseringen er tilendebragt, og vort forsvar dermed er bragt op på den fulde styrke, har flyvevåbnet stadig sine mange opgaver i forbindelse med de andre værn. Men det er flyvevåbnet, der først skal gribe ind, og dermed give de andre værn tid til at »gå i stilling«!

Nær afslutningen af opbygningen

Vi nærmer os nu stærkt afslutningen af flyvevåbnets opbygning, som jo ledes her fra flyverkommandoen, hvor flyverstaben, i samarbejde med en række specielle inspektører, tilrettelægger de enkelte grene indenfor flyvevåbnet. Inspektørerne er mange, fordi opgaverne er mange, flyvetjeneste, jordforsvar, vejrtjeneste, efterretningstjeneste, våbentjeneste, signal-tjeneste, luftværnsartilleri og flyvehjemneværnstjenesten, der ganske vist endnu kun omfatter luftmelde-tjenesten, men udmærket godt kan tænkes at omfatte mere, f. eks. egnsforsvaret omkring en flyveplads, hvor luftlandsætning af fjendtlige enheder altid må betragtes som en nærliggende mulighed, man skal være forberedt — imod!

Hver af flyvestationerne har et mandskab på 12—1500 mand, som altså alle er beskæftiget, enten direkte eller indirekte, med at holde flyvetjenesten i orden og med at sikre den mod angreb ...

SUMMERSIDE i Canada kalder „Folk og Forsvar“!

Brev fra flyverkadet til uddannelse i RCAF

Fra en flyverkadet, J. M. Andersen, der er til uddannelse på skolen i Summerside i Canada, har vi modtaget et brev om livet på den store flyvebase på Prince Edward Island:

EFTER tre ugers kursus i London Ontario i Canada, hvor vi først og fremmest skulle lære ordentlig Engelsk og canadiske forhold, kom vi til den egentlige uddannelsesbase på Prince Edward Island, der er en

stor ø i St. Lawrencebugten ved Canada's østkyst; Summerside hedder basen.

Måske høres navnet Prince Edward Island for første gang, jeg havde i hvert fald aldrig hørt det før. Men det er altså en ø omtrent på størrelse med Fyn, og den ligner vor kære danske ø en hel del. Men een ting er der her, som ikke findes på Fyn: der er den røde jord, og det må være jord af samme slags, som man finder i Devon i England.

Canadas Fyn!

Prince Edward Island er en dejlig ø, med et klima, der minder om det derhjemme, selv om vinteren her er læn-gere og koldere.

Her er kolossalt frugtbart, og kvæg-avl og mejeribrug er hovednærings-vejene. Der er mange danske rundt om i Canada, og de mangler heller ikke på Prince Edward Island. Den slagter, vi får kød fra her til basen, er dansk, og regnskabsføreren på basens kontor er også dansk immigrant.

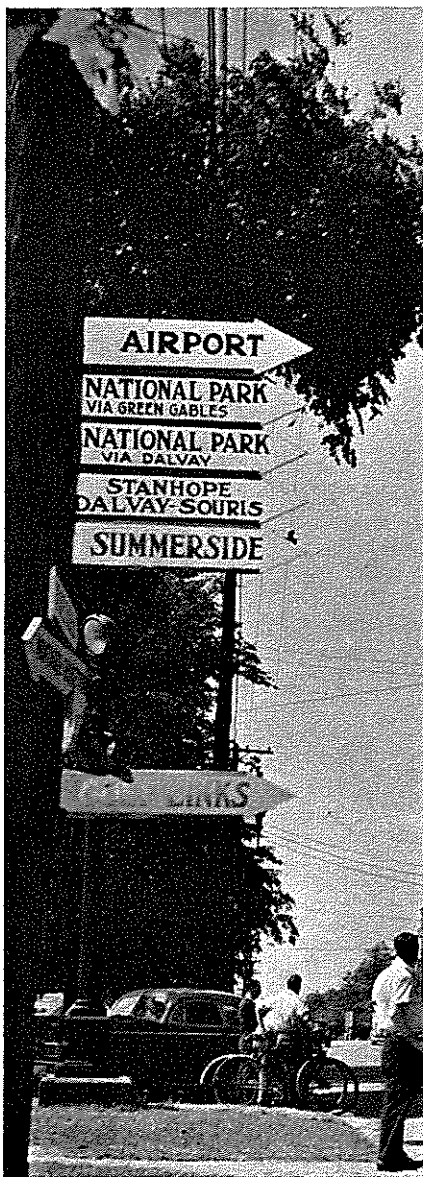
Ja, sådan er der altså på Prince Edward Island, som er Canadas mindste provins, og i dens, næsten hjemlige, omgivelser foregår vor flyver-uddannelse.

Vi uddannes til navigatører, og vi undervises både i luften og på jorden.

Vi flyver i reglen med de velkendte Dakota-maskiner, DC-3'erne, men de bruger også her en type, som jeg aldrig har set før, selv om den måske nok én enkelt gang har været i Danmark på gennemflyvning; det er »Expedition III«, et lille to-motors-luftfartøj, der er særdeles velegnet til skoleflyvning.

Over kolossale ubeboede landområder

Når vi er i luften, flyver vi som regel tre timer ad gangen, og altid to elever sammen i maskinen. Vi krydser over det østlige Canada, hvor vi skal lære at føre maskinerne igennem under alle forhold, så hurtigt og så

I Charlottetown peger vejskiltet i retning mod Summerside. (National Film Board Photo).

sikkert som muligt, fra den ene opgivne position til den næste. Under flyvningen fungerer den ene elev som navigatør og den anden som pilot.

Jeg kan levende forestille mig, hvordan man derhjemme ville misunde os vore flyveture, hvis man kunne se os, og navnlig kunne se det størslæede landskab, vi flyver henover. Det er enestående, med vældige skove og søer — og så kan vi flyve lange distancer uden at se det mindste tegn til menneskelig tilværelse nede på jorden. Der må jo være kolossale ubeboede strækninger i dette land, og plads til mange, mange flere end de

ger, og i andre timer diskuterer vi med vore lærere. Instruktøren begynder med at fortælle os noget, og så skal vi spørge løs. Det giver en dejlig familjær tone over hele undervisningen. Og vi kommer til bunds i problemerne.

Basen en by for sig selv

En del af selve flyveruddannelsen foregår også nede på jorden, men ikke i de Linktrainers, vi kender så godt hjemmefra; her er indrettet specielle rum, med små båse langs væggene, og

luftfartøj. Det fornemmes, som om det var rigtig flyvning.

Nu er vinteren i anmarch, og sneen falder fint og blødt uden for vore vinduer — vi bor på tomands-kamre, og vi har en stor og hyggelig messe. Det er altså let nok at fordrive tiden.

Basen udgør en hel lille by for sig selv og har sine egne stormagasiner, stores hedder de, og sin egen biograf med to forestillinger hver aften.

For tiden er der 225 kadetter til uddannelse, og foruden canadierne er der englændere, belgiere, franskmænd og så os danske. Mange canadiere taler fransk, her på øen alene 16 pct., så

Luftfotografi af et fiskerleje, Rustico, på den canadiske ø Prince Edward Island, hvor flyverkadetterne uddannes. (Udlånt fra The National Film Board Photo gennem den can. legation).

12—14 millioner mennesker, som udgør dets indbyggere. Hvis man rigtig vil have sin egen jord og langt til naboer, så er det altså herover, man skal ...

Flyvctimerne er en tredjedel af vor undervisningstid. Resten tilbringer vi på skolebænk. Men det er ingenlunde kedeligt. Meget af undervisningen foregår ved hjælp af filmsforevisnin-

i båsene anbringes flyveeleverne. Halvdelen opererer som piloter og halvdelen som navigatører. Vi står i telefonisk kontakt med hinanden, og der er forskellige fotoelektriske anordninger, som på store, udspændte lærreder markerer nogle punkter, der gør det ud for observationspunkter på landjorden, og ved hjælp af dem er det så, at vi skal navigere det tænkte

der tales meget fransk imellem flyverne.

Nu tænker vi så småt på julen, vi får 14 dages orlov, og det er planen at stikke ned til USA, så langt vi kan nå, så måske sidder vi juleaften i sol under palmer i Florida, mens juletræernes lys tændes derhjemme bag våde ruder.

J. M. Andersen.

PLUDELIG en sort november-nat kom en flyvemaskine til København fra Los Angeles — via Thule i Grønland! Den arktiske civilflyvning var begyndt!

Flyvningen over de arktiske egne har imidlertid længe været studeret af militærflyvningens eksperter, og på Royal Air Force's College i England beskæftiger man sig med navigationsproblemerne i Nordpolsområdet både teoretisk og praktisk.

Wing-commander E. A. Johnston, der er lærer på den britiske militære flyveskole, fortæller i det engelske luftfartstidskrift »Handley-Page« nærmere om de problemer, Nordpols-

af alle retninger, kan han se bort fra det virkelige nord. For at lette stedfæstelsen, tegnes der et net af linier parallelle med og i rette vinkler på Greenwich meridianen over den del af kortet, hvor flyvningen skal foregå. Pejlinger, målt på baggrund af dette system, er de eneste, der gælder.

Tingene får på den måde en ny betydning for piloten. Nordpolen er pludselig »øst« for Hudson bugten og »syd« for den Sibiriske halvø. Kun Greenwich er »syd« for polen. Nome er stort set »nordvest« og Rom »sydøst«.

Det meste af den amerikanske sektor af de arktiske områder, der bl. a.

Når all ophør

og i dette særlige område er piloten derfor stort set henvist til at styre efter sol, måne og stjerner.

Mulighederne for radionavigation er kun små, og der er langt imellem dem, og er der endelig nogen, er de ikke altid at stole på. Kortlægningen af disse fjerne landmasser er kun utilstrækkelig, og i visse tilfælde endda kun noget i retning af, hvad man tænker sig, og selv udseendet af de godt kortlagte egne kan ændre sig betydeligt med årstidernes skiften, og med snedækningen og isen til søs. Derfor må positionsbedømmelsen i det væsentlige ske på grundlag af astronomiske observationer.

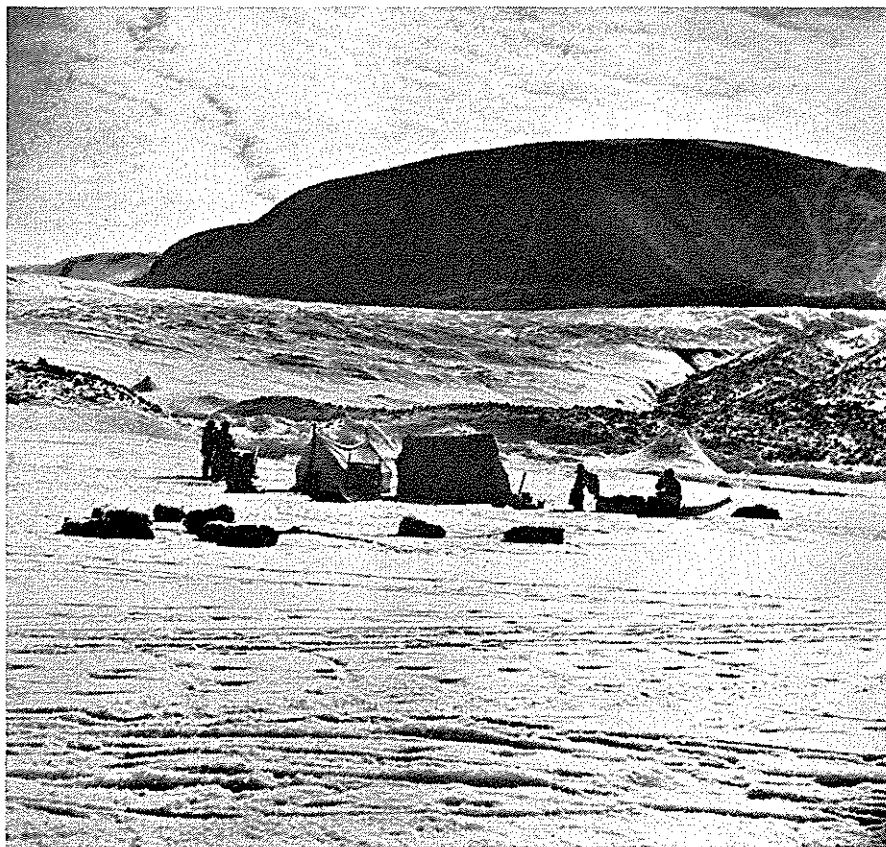
Arktisk navigation

Da piloten nødvendigvis må kunne se sol, måne og stjerner for både at kunne bestemme sin position og for at kunne styre, er vejret en afgørende faktor for arktisk flyvning, og — hvad der måske ikke straks erindres af lægmand — de lange perioder med tussmørke, der forekommer i det høje nord, er en forhindring, som det kræver omhyggelig planlægning at overvinde. I tussmørket er solen for langt nede bag horisonten til at kunne observeres, og alligevel er himlen for lys til, at man kan se stjernerne.

Bortset fra disse særlige navigationsvanskeligheder, er udstyret til et luftfartøj, der skal operere i disse områder, de samme som til alle andre koldt-vejrs-operationer, såsom afisningssystem, oliefortyndelse og kontrol med temperaturen i olie og kølervædske under flyvningen.

Tildækningen af såvel vinger som haleplan og motorer er en uomgængelig nødvendighed, når luftfartøjerne skal stå ude i det frie. Selv med oliefortynding er det nødvendigt at forvarme motorerne, inden man forsøger at starte dem. Batterier må tages ud, når temperaturen er særlig lav. Eftersyn i det frie er et virkeligt hårdt job, og kan tage lang tid!

Landing og start på sneen har sine særlige problemer. I nogle dele af de arktiske områder er snefaldet forholdsvist let, og vinden lader det ikke ligge i nogen videre højde på fritliggende start- og landingsbaner. Den sne, der bliver liggende, bliver med bulldozers skrabet hen til enden af landingsbanen, og hovedproblemet for piloten er så at undgå at køre ind i

Eskimoer, som flyverne kan risikere at møde i nærheden af Thule.

flyvningen rejser, og »Folk og Forsvar« gengiver her hans synspunkter:

Hvor det magnetiske kompas ikke virker

— Fra Nordpolen fører alle veje mod syd, siger han i Handley Page Bulletin, men kun een af dem fører til Rom! Og eftersom Nome, Rom og London alle ligger mod syd, så må piloten, der flyver i de arktiske egne, opfinde et nyt system at orientere sig efter, når han skal afgøre, hvor, for ham, syd er.

Ved at bruge Greenwich meridianen som udgangslinie for udmålingen

omfatter den magnetiske nordpol, er områder, hvor magnetisk kompas er praktisk taget værdiløst at styre efter for luftfartøjer. Der er to årsager hertil; for det første er det horizontale magnetiske felt i dette område for svagt til at kontrollere kompasset effektivt, og for det andet ved man ikke tilstrækkeligt om retningen af det horizontale magnetiske felt.

★

PILOTEN, der flyver i arktiske egne, må derfor finde noget andet at sætte kursen efter. Gyrokompas i luftfartøjer er endnu ikke tilstrækkeligt udviklet til som eneste middel at kunne benyttes til navigeringen,

Reje fører mod syd - Iverens kompas at fungere!

og for at redde folk fra et nødlandet luftfartøj, skal der iværk-sættes en større aktion.

En ret stor del af luftfartøjets bæreevne må derfor udnyttes til reservebeholdninger af brændstof og redningsudstyr.

Chancen for at overleve

Arktisk flyvning kan ikke siges at være særlig vanskelig eller farlig; men det kræver en del mere forberedelse end flyvninger andre steder i verden, og mere end noget andetsteds er det nødvendigt at have sund dømmekraft og en indgående viden.

På det ensomme og vidtstrakte verdens tag kan flyvere udnytte dygtighed og viden til den yderste grænse.

Og de opererer over, og i strækninger af vild og vekslende skønhed, vældige bjerge, der ligner sorte dragetænder, safrangult sollys over fjerne snemarker og koboltblå og flaskegrønne isflager, der som spøgelseskibe sejler ude i det glimtende hav...

*

Til afløsning for det gamle engelske kongeskib »Victory and Albert« skal der nu bygges et nyt skib på ca. 4000 tons og med en fartevne af 21 knob. Af sparsommelighedshensyn indrettes skibet således, at det under en krig kan gøre tjeneste som hospitalskib.

En bræ, der skyder sig ud i det nordligste hav fra det nordligste Grønland.

driverne. På andre steder er snefaldet for voldsomt til, at man kan benytte denne fremgangsmåde, og der bliver sneen i stedet tromlet.

Højdebedømmelsen

NÅR belysningen er dårlig, som f. eks. under en overtrukket himmel, gør manglen på kontraster (der findes ikke skygger) det umuligt for piloten at bedømme højden, når han kommer ind for at lande. Under sådanne forhold gælder det om at finde et andet udgangspunkt til bedømmelse af, hvor langt der kan være ned, som f. eks. huse på flyvepladsen, sorte tønder, der giver en skarp kontrast, eller blot afhuggede grene af stedsegrønne træer, der er anbragt rundt om landingspladsen, og som må hentes langvejs fra!

Når lav sigtbarhed falder sammen med dårlig belysning, kan både start og landing være meget vanskelige foretagender. Selv om der i klart sollys i reglen er skarpt afgrænsede skygger og kontraster, er der alligevel steder på Grønlands iskalot, hvor lavflyvning og ufrivillige landinger, selv i strålende vejr, er vanskelige at foretage som følge af blanding og lokale tågedannelser, der består af glinsende iskrystaller.

Ikke blot er der kun få flyvepladser, men der er jo også langt mellem menneskelige beboelser. Hvis vejret

lukker sig over ens bestemmelsessted, står man overfor en ny lang flyvning, og hvis man løber tør for brændstof, skal man være meget heldig for at bringe luftfartøjet ned i nærheden af en bebyggelse.

Uden særligt udstyr kan intet civiliseret menneske leve mere end nogle få timer i disse arktiske egne,

En gren af indlandsisen nær Cap York.

De internationale militære mesterskaber i 1953

DET foreløbige program for disse af C.I. S.M.*) arrangerede sportsmesterskaber, hvortil Danmark har afgivet foreløbigt tilsagn om deltagelse, er:

1. De internationale militære boksemesterskaber.
Arrangør: Den amerikanske hær i Tyskland.
Tid og sted: Maj måned i US-zonen i Vesttyskland.
2. De internationale militære sejlsportsmesterskaber.
Arrangør: Holland.
Tid: Midten af juli. Sted: Vides endnu ikke. Bådtype: Drage.
3. De internationale militære svømmemesterskaber.
Arrangør: Sandsynligvis Egypten.
4. De internationale militære mesterskaber i militær femkamp.
Arrangør: Sverige.
Tid og Sted: Slutningen af august i Stockholm.
5. De internationale militære atletikmesterskaber.
Arrangør: Belgien.
Tid og Sted: Sandsynligvis 8.—9. august 1953 i Bruxelles.
6. De internationale militære fægtmesterskaber.
Arrangør: Da Frankrig har afslået, måske Danmark.
Tid: November måned.
7. De internationale militære mesterskaber i aeronautisk femkamp*.)
Arrangør: Sandsynligvis Italien.
Tid: Formodentlig September.
8. De internationale militære mesterskaber i maritim femkamp*.)
Et sådant mesterskab er under planlægning, og afholdes måske allerede i 1953.

N.B.: Måske mangler De på ovenstående liste meddelelse om fodbold og terrænløb.

*) C.I.S.M. = Conseil Internationale du Sport Militaire.
På dansk: Det internationale militære sportsråd.

Blev De indkaldt i november — er De sportsmand?

I så fald tænkte De måske, da De så listen over de internationale militære mesterskaber: »Det der kan jeg vist ikke komme med til!« Jo, De kan! Hvis De vil vide hvordan, så find F&V nr. 5, 1952, frem og kig på side 23 — der står, hvordan man får chance for at komme på et af de danske militære hold. Kan De ikke finde det nummer af bladet, så spørg Deres gymnastiklærer.

Fodbold: Danmark deltager ikke. Se F&V nr. 6, 1952.
Terrænløb: Da disse mesterskaber afholdes i Belgien i januar 1953, og da danske terrænløbere ikke er i rigtig form på den tid, har Danmark trukket sin anmeldelse tilbage.

Aeronautisk femkamp: En femkamp i lighed med militær femkamp, men specielt anlagt for flyvende personel af luftvåbnet.
Maritim femkamp, en tilsvarende femkamp anlagt for sømilitært personel.

I vort næste nummer bringer vi en nærmere omtalte af disse to femkampe.

Hvordan blev sølvmedailleholdet i Militær Femkamp udtaget?

Den 10.—12. juli 1952 afholdtes udtagelseskonkurrencer for alle tre værn. Der deltog ialt 13!!! befalingsmænd og menige!

MILITÆR FEMKAMP

Nej — det er ikke det samme som moderne femkamp!

Disciplinerne i militær femkamp er:

1. Skydning med feltgeværet.
2. Passage af forhindringsbane.
3. Kast med håndgranat (længde- og præcisionskast).
4. Svømning med passage af forhindringer.
5. Terrænløb.

Alle fem gode soldaterdiscipliner — ikke sandt?

Vil De vide mere om militær femkamp? Det står i F&V Nr. 1 og 2, 1951.

Hvis De ikke kan finde det nummer, så spørg gymnastiklæreren — han kan skaffe Dem nærmere oplysninger.

Kan man træne i disse øvelser, når man ikke har den rigtige forhindringsbane i garnisonen?

Selvfølger man det. Træn på de forhindringer der er og bliv hurtig, udholdende og fiks.

Man kan ikke få forhindringer lagt ud i svømmebassinet i svømmehallen! Nej, men man kan træne i at svømme hurtigt, og man kan svømme »sælundsøvning«, og man kan træne i at stemme sig op på bassinkanten!

Er der nogen, der træner i Deres garnison?

Af disse blev 11 udtaget til to ugers specialtræning på forsvarets gymnastikskole og kom under skydeinstruktion hos skydeskolen for håndvåben.

Efter to ugers forløb konkurrerede disse 11 og 2 ekstratilkomne holdaspiranter, der ikke havde deltaget i specialtræningen, om, hvilke 8 der skulle have fortsat specialtræning i 3 uger med chance for at blive blandt de 7 holddeltagere, der kunne komme med til Bruxelles til de internationale militære mesterskaber i Militær Femkamp. Ved de 3 ugers slutning konkurrerede de otte endnu en gang om, hvem der skulle blive den uheldige, der måtte blive hjemme, når holdet rejste.

De 7 mand, der kom af sted, var de 7, der erobrede sølvmedaljen for de danske værn, og som tilbragte otte spændende, anstrengende, men dejlige dage som den belgiske hærs gæster i Bruxelles.

I 1953 skal der også kæmpes om, hvilke 7 mand, der skal repræsentere de danske værn i Stockholm.

— Skal De med?

DANMARKSMESTERSKAB

i holdfægning

Den 6. og 7. december afholdtes konkurrence om danmarksmesterskab i holdfægning, henholdsvis på sabel og kårde.

Officerernes fægteklub og Dansk militært Idrætsforbund deltog med hver 1 hold, der desværre var lidt svækket, fordi marinen samtidig havde konkurrence med den svenske marine.

Sabel:

Til start kom kun 4 hold, nemlig: Fægteklubben »Cirklen«, Politiets idrætsforening, Officerernes fægteklub og Dansk militært Idrætsforbunds hold.

Resultatet blev, at »Cirklen« blev danmarksmester med de andre hold i nævnte rækkefølge.

Det er i sabelfægningen øjensynligt, at de militære fægtere har for lidt konkurrence træning og erfaring. For at nå bedre resultater vil det blive nødvendigt, at der på militært initiativ etableres sabelkonkurrencer, dels internt, dels og ganske særligt mellem militære hold og civile hold.

I øjeblikket eksisterer der — udover fægteforbundets mesterskaber — kun følgende konkurrencer: D. m. I.s landsidrætsstævne (som beklageligvis ligger udenfor sæsonen) en holdkonkurrence mellem søofficererne og Officerernes fægteklub, en holdkonkurrence mellem Officerernes fægteklub og fægteklubben »Trekanten«, samt Officerernes fægteklub's savelmesterskab, og officerernes konkurrence om obstl. A. Schwarz-Nielsens vandrepokal.

De civile fægteklubber er interesseret i konkurrenceforbindelser, og der mangler nu blot et militært initiativ og en pokal at kæmpe om.

Kårde:

Her blev resultatet ikke saa godt, som vi er vant til, men der blev budt på mange spændende kampe, og man så mange gode enkeltmandspræstationer. Danmarksmester blev fægteklubben »En garde« uden nederlag, nr. 2 fægteklubben »Cirklen«, nr. 3 Politiets idrætsforening, og Officerernes fægteklub blev nr. 4. 6 hold deltog. D. m. I.s unge mandskab måtte se sig slået ud i den indledende pulje, men efter at have givet gode løfter for fremtiden. Særlig bemærkede man kaptl. H. P. C. Lund, hærkommandoen, der mod »Cirklen« vandt 3 sejre, tabte 1 kamp og kun blev toucheret 3 gange ialt.

Fenrik W. Damgård, livgarden (elev på fv. gymnastikskole) gav også fine løfter med ligeledes 3 sejre mod »Cirklen«.

Officererne havde det uheld, at prmlt. E. Swane Lund måtte trække sig ud af kampen på grund af sygdom.

I kampen mellem officererne og politiet blev man vidne til en forbitret kamp om sejren, der med resultatet 7 sejre til hver og 1 coup-double gik til politiet med 2 touchées overskud!

Mod danmarksmesterholdet »En garde« nåede officererne i en spændende match op på 7—7, men bukkede så under i de to sidste kampe og tabte denne kamp med 7—9.

Fra Dansk militært Idrætsforbunds side håbes der stærkt på, at navnlig kårdefægning må finde sin rette plads i garnisonernes idrætsliv, og at mange garnisonsidrætsforeninger må benytte den lejlighed til forbedret træningstilrettelæggelse, der er givet dem af forbundet ved dettes tilbud om oprettelse af week-end-kursus i garnisonerne og et instruktionskursus i København i løbet af vinteren.

Vi er blevet bedt om at minde garnisonsidrætsforeningerne om, at forbundet er i besiddelse af materiel til elektrisk kårdefægning, som på foreningernes anmodning hos fægteudvalget kan udlånes til arrangement af lokale konkurrencer — lad det komme i brug!

A. Lohmann, kaptl.

SØVÆRNET

Svensk idrætsbesøg på Holmen.

De faste konkurrencer i stævnet er altid *boksning* og *fodbold*, medens der skiftes imellem *fægning*, *badminton*, *tennis* og *brydning*, alt eftersom der i de respektive mariner findes personel, der er i stand til at yde en indsats på disse områder.

Søværnet og traditioner hører sammen. Nogle traditioner, der er gode, er det heldigvis umuligt at aflive.

Til de gode hører så ubestridt det årlige idrætsstævne mellem »Karlskrona Flottan« og »Danska Marinen«. Stævnet afholdes een gang årligt, det ene år i København, og det næste år i Karlskrona.

Stævnet i år afholdtes i København i dagene 4.—7. december og omfattede *boksning*, *håndbold*, *tennis* og *fægning*.

Ialt mødte 27 svenske deltagere med kaptan *Hagwall* i spidsen.

Besøget holdes — også traditionsmæssigt — under meget beskedne former. Samtlige deltagere med officererne i spidsen indkvarteredes på soldaterhjemmet i *Vartov*, hvors bespisningen ligedes foregik. Det kan f. eks. nævnes, at det første måltid bestod af 5 stk. almindeligt dansk smørrebrød, en flaske *mælk* eller *en lys pilsner*, kaffe og en »basse« — alt til en samlet værdi af kr. 2,00 pro persona. Disse jævne og beskedne former fastholdtes iøvrigt under hele besøget, således at afholdelsen af dette årligt tilbagevendende stævne fortsat kan have ministeriets bevågenhed!

Selve stævnet afvikledes med boksning og tennis om fredagen og håndbold og fægning om lørdagen.

Boksningen afholdtes kl. 13,30 i Holmens store gymnastiksal, som var dekoreret med danske og svenske flag. Ialt boksedes 8 kampe, hvoraf de 7 mod svenske deltagere. Begge hold præsenteredes fra ringen inden kampene, efter at den fungerende formand, kommandørkaptajn *Brammer*, havde budt velkommen.

Kampene fik følgende

Resultater:

Letvægt: Vp. 2043 B. Johnson, konstabelskolen, vandt på points over Vp. 13094 A. Smedegaard, Middelgrundstortet.

Letvægt: Vp. 1255 Erland Nielsen, »Hekla«, vandt på points over Simonsson, Karlskrona.

Letweltervægt: Dahlström, Karlskrona, vandt på points over Vp. 12531 Jørgen Jørgensen, Middelgrundstortet.

Weltervægt: Vp. 1228 Dennis Hansen, Arresødal, vandt på teknisk knock-out over Persson, Karlskrona.

Letmellemvægt: Thunell, Karlskrona, vandt på points over Vp. Johansen, Dragørfortet.

Mellemvægt: Vp. 7814 F. V. Lucas, Arresødal, vandt på points over Samuelsson, Karlskrona.

Denne kamp var stavnets absolut bedste, begge bokserne havde en fantastisk kondition. Danskeren var dog rent teknisk den bedste, og sejren var helt i orden.

Letsværvægt: Preutz, Karlskrona, (landsoldshokser mod Danmark i KB-hallen den 27. nov., hvor han tabte til Hans Nielsen), vandt på teknisk knock-out i første omgang over Vp. 8539 E. Ebbe, Lolland. Danskeren gjorde et hæderligt forsøg, men der var stor klasseforskel, hvorfor kompeleren stoppede kampen sidst i omgangen, da danskeren var i vanskeligheder. Helt korrekt stoppet.

Resultatet af den samlede boksematch blev derefter 4 sejre til danskerne og 3 til Karlskrona. Stævnet blev overværet af ca. 600 tilskuere fra institutionerne, og der var fin stemning fra først til sidst.

Om formiddagen afvikledes tennis-konkurrencen, og i modsætning til sidste år var svenskerne de stærkeste i år. Resultatet blev her svensk sejr med 4—1.

Svensk håndbold-sejr.

Lørdag eftermiddag fra kl. 13,30 afvikledes den med megen spænding imødesete håndboldkamp. Danskerne havde i 1951 været så næsvise at rejse til Karlskrona og vinde over svenskerne på deres egen bane. Det skulle hævnes.

Desværre blev det også hævnet, men efter første halvleg stod det 10—9 til danskerne, og det svenske hold blev

lidt betænkeligt, men så i anden halvleg tog de sig sammen, og så fik danskerne »stryg«.

Resultatet blev 23—17 til Karlskrona, og det var helt i orden. De var bedre og havde fuldt ud fortjent sejren.

Kampen var meget fair spillet fra begge sider og absolut på højde med det bedste, der vises ude i de civile konkurrencer.

Fægtningen afvikledes samtidig i den lille sal og indlededes med kårdefægtning, hvor svenskerne vandt en ligeledes fortjent sejr på 7—3.

I sabelfægtning tog det danske hold revanche og sikrede sig sejren med 6—3, og således endte den sportsmæssige del af stævnet med lidt til hvert af holdene.

Stævnet i sin helhed afsluttedes med en lille middag, hvori samtlige svenske og danske deltagere deltog.

Hermed var den officielle del af besøget afsluttet.

Folk og værn bød de Vp. på en biotur med efterfølgende kaffemik på en restaurant med dans.

Søndag formiddag forsynedes de svenske deltagere med en rejsemadpakke, hvorefter turen gik til Havnegade, hvorfra rejsen fortsattes hjem til Karlskrona.

Der var megen takken, — og så på gensyn i Karlskrona i 1953!

Idrættens opsving gennem 6 år

IDRÆTTEN i værnene har hidtil været dyrket meget individuelt og særpræget indenfor søværnet og hæren.

Under den nye forsvarsordning, med det fælles forsvarsministerium, centraliseres de tre værn, og hvad der kan ledes fra en fælles ledelse direkte under forsvarsministeriet, bliver det; også forsvarrets gymnastik- og idrætsinspektion har nu fælles ledelse, selv om inspektionen i detaljer endnu ikke er opbygget.

Det kunne måske have en vis interesse at se på, hvorledes søværnet igennem en længere årrække har ledet sin gymnastik og idræt.

Konkurrencerne må tages op

Der har gennem mange år i søværnet været en gymnastikinspektion, som også varetog enkelte lokale idrætsarrangementer, men i begyndelsen kun lejlighedsvis, og uden egentlig plan.

I 1922 var interessen for større arrangementer blevet så stor, at marineministeriet administrativt oprettede en komité for søværnets idrætsstævne, der omfattede flere discipliner, såsom fodbold, atletik og pistolskydning. De første stævner afholdtes en

bestemt uge i året og forsøgtes afviklet under festlige former.

Der gik dog ikke lang tid, før man indså, at stævner måtte afvikles over længere tid og på forskellige årstider.

	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
boksning	17	11	23	19	13	19	14
bordtennis	—	—	27	33	43	44	42
håndbold (points)	133	63	77	98	126	105	84
sabelfægtning	—	8	6	5	7	12	5
kårdefægtning	—	—	4	3	10	9	3
bajonettægtning	8	—	8	13	7	—	12
terrænløb	—	—	—	—	—	—	25
badminton	23	16	14	20	15	20	—
fodbold (points)	121	44	132	132	120	165	121
atletik	98	174	102	104	153	114	147
tennis	6	4	12	13	6	6	6
kaproning (inrig.)	15	20	20	10	10	20	15
„ (10-årsers) ...	—	—	—	—	—	40	30
pistolskydning	16	20	24	48	29	25	14
orienteringsløb	—	—	—	49	15	13	28
fodbold (cup)	—	—	—	—	—	44	176
svømning	20	20	17	22	29	20	34
håndbold (cup)	—	—	—	—	91	91	98
deltagere ialt ..	457	384	456	569	674	747	854

De angivne tal omfatter kun personel, der har deltaget direkte i konkurrencer. Hertil kommer mindst to gange så mange, der deltog i den forberedende træning inden udtagelse til deltagelse i konkurrencerne.

Komitéen fik så en mere permanent karakter, og chefen for flådestationen blev dens faste formand, og gymnastikinspektøren dens faste næstformand og formand for forretningsudvalget.

Komitéen arrangerede i en årrække flere faste konkurrencer i årets løb, og den faste deltagerstamme var fortrinsvis eleverne på de to store skoler: søofficersskolen og dæksøofficerslevskolen, men også adskillige befalingsmænd og menige deltog.

I årene fra 1932 til 1943 prægedes konkurrencerne i høj grad af kystbefæstningen og søofficersskolen, med søofficerernes idrætsforening og idrætsforeningen Ørnen som svære konkurrenter.

Efter krigen

Efter krigen, i 1946, gik man igen stærkt ind for idrætten i søværnet, og nu efter helt nye regler! Det forøgede antal indkaldte VP nødvendigjorde, at man anderledes kraftigt gik ind for de værnepligtiges deltagelse, i hvert fald i de populære konkurrencer i fodbold og håndbold m. v.

Flere discipliner blev taget op, og deltagelsen forøgedes automatisk.

Efter denne måske lidt lange indledning kunne det være morsomt at se, hvad der har været afholdt af stævner i 1952, og med hvor stor deltagelse. Til sammenligning vedføjtes tallene fra de sidste 6 Aar, således at det er muligt at få et klart overblik over den kolossale fremgang. Discipliner, hvor der kun er angivet tal fra de sidste 2—3 år, er nye discipliner, der er optaget i de år, hvor det første deltagerantal er angivet:

Deltagelsen i konkurrencerne er fuldstændig frivillig.

Ligeledes skal anføres, at de angivne tal kun omfatter deltagelse i indre stævner. Ca. 40—50 personer deltager desuden i forberedende træ-

ning og udtagelse til internationale stævner.

Som det ses af ovenstående, har søværnets idræt i de senere år taget et meget stort opsving. I øvrigt kan tilføjes, at alle konkurrencer afvikles efter de *civile* reglementer og på linie med civile arrangementer. Indenfor hver konkurrence uddes præmier, således at der i de individuelle konkurrencer udsættes enkeltmandspræmier efter systemet 1—4 deltagere en præmie, 5—8 deltagere to præmier og over 9 deltagere tre præmier.

I deciderede holdkonkurrencer udsættes der hold-vandrepræmier, medens hver mand på de i finalerne vindende hold tildes en erindringspræmie med inskription.

Enkeltmandspræmierne udsættes årligt af forskellige foreninger, som har tilknytning til søværnet, så som Det grundtvigske soldatarbejde, Dannevirke, Søværnets foreninger, Marineforeningerne, Kystbefæstningsforeningerne m. fl.

Medborgerundervisning

Selvfølgelig - Hvad nøler vi for?

Af kontorchef G. Jerichow

I debatten om forsvaret ser det ofte ud som om *forsvarets effektivitet* afhænger af materiel, våben, tilstrækkelig mange befalingsmænd, nye kaserner og rationel uddannelse.

Disse faktorer er nødvendige, men ikke tilstrækkelige. Noget af det vigtigste — og i sidste instans det endeligt afgørende — er befolkningens og ikke mindst *de indkaldte værnepligtiges indstilling til forsvaret*.

Mange små og store forhold spiller ind her. Adskillige af disse forhold er tidligere diskuteret i dette blad; flere vil blive taget op i kommende numre. Med udgangspunkt i det fornylig debatterede emne: »Oplysning eller censur«, vil vi se lidt på *oplysningsvirksomheden indenfor forsvaret*.

Nogle befalingsmænd klynger sig tilsyneladende for ensidigt til den betragtning, at man, for at give soldaten en chance for at overleve, hvis han skulle komme i krig, må banke ubetinget lydighed og automatiske reaktioner ind i ham. Dette skal slet ikke bestrides, det er blevet bekræftet også under den sidste krig. Men det er ikke nok.

Folk og Værn har til og med 1951 været med i denne præmieudsættelse, men har efter forhøjelsen af rådighedsbeløbene til afdelingerne indenfor Værnene måttet stryge de direkte præmietilskud.

Fremtiden?

Hverken flyvevåbnet eller hæren har en lignende ordning. Vi indenfor søværnet har hidtil været særdeles glade for vort velordnede og velorganiserede idrætsarbejde, som på en eller anden måde året igennem har haft bud til hver enkelt af en trediedel af det forhåndenværende personel.

Nu er det vort absolutte håb, at de to øvrige værn vil optage et arbejde under den nye organisation på linie med søværnets.

Også fra civilt hold hører man røster, der betvivler nødvendigheden af ikke blot at give besked om, hvad der foregår og hvorfor, men i det hele taget af alle de »pylre-foranstaltninger«, man har fundet på efter sidste krig.

Der er dertil at sige, at krigens erfaringer viser, at også disse ting er fornødne — i et demokratisk samfunds forsvar.

Hvad er det, vi vil forsvare? — vel ikke blot et stykke land med sund og bælder, nogle øer ude mod nordvest og en iskolas i polhavet?

Stiller vi dette spørgsmål til den værnepligtige i geledet, til befalingsmanden, til deres koner og fætre, til forsvarsministeren og købmand Pe-

tersen i Skavankensborg — så får vi en række svar, hvis forskellighed måske i første omgang vil bringe os ud i nogen forvirring. Nogle steder vil vi få svaret: »Véd ikke«.

Hvis vi på diktaturets officielle brevpapir stiller det samme spørgsmål til diktaturetens indbyggere, ville svarene næppe vise så stor uoverensstemmelse. Man lærer dem i skolerne, i ungdomsorganisationen eller af livets nødvendighed.

Vi bør imidlertid ikke lade os forvirre af forskelligheden i *vore* svar. Blot det, at vi svarer forskelligt, og at vi gør det uden frygt, er en del af vor livsform, en del af det vi vil bevare.

Men vi skal lære af forskelligheden — og af de svar vi ikke får — hvor nødvendigt det er, at vi diskuterer disse ting, også — og måske især — inden for forsvarets rækker.

Mange forsøg er gjort på at redegøre for, hvori det demokratiske samfunds værdier består. Kun for enkelte er det lykkedes at *nærme sig* til en definition. Vi bør ikke blive usikre, fordi vi ikke har en klar recept. Vi har heller ikke nogen trylleformular, der viser os, hvordan vi skal leve vort personlige liv.

Men gennem det hele går dog en klar linie: respekten for det enkelte menneskes værd.

Alt dette: det klare og det uklare, det håndgribelige og det udefinérbare, det er det vi søger at indkredse gennem dagens og tidens debat, i litteraturen, gennem samtaler på tommandshånd, i diskussionen over landegrænser.

Og det er det vi vil bevare, *forsvare*. Det kan vi ikke gøre med diktaturets metoder. Vi kan og skal ikke ensrette skolens ungdom, vi skal og kan ikke ensrette befolkningen, og vi må ikke søge at ensrette forsvarets befalingsmænd og forsvarets værnepligtige mandskab.

Det paradoksale og det vanskelige består i, at vi føler os tvunget til i det

Initiativrige værnepligtige!

Vil De tjene 200 kr.?

eller mere ved at optage bestillinger blandt Deres kammerater på vores „Souvenir-askebægre“ forsynet med afdelingsinskriftion efter aftale, samt dig med, at de vedligeholder kammeratskabet og de mange minder fra tjenestetiden. Køberne får først tilsendt askebægrene pr. efterkrav efter endt tjeneste, hvorimod vi udbetaler Deres provision med det samme. — Send os et brev kort og alle oplysninger tilsendes Dem gratis og uden forbindelse.

Keramiker AAGE NIELSEN,

Akzelhøj 3, København, Vanløse

ydre at »ensrette« en del af befolkningen, at give dem en uniform, at lære dem beskyttende refleksreaktioner, at træne dem i at forsvare. Men de bliver civile igen, de går ud i samfundet og er med til at træffe vore fælles bestemmelser om forvaltningen af vore værdier og bevarelsen af dem.

Det er ikke tilstrækkeligt, at vi søger at undgå at gøre dem negative eller ligegyldige. Vi må opbygge positivt, men uden åndelig ensretning.

Det er ifølge sagens natur uhyre svært. Befalingsmanden har hver time på dagen mulighed for at bygge op eller bryde ned. Det er gennem det daglige fælles slid gensidig tillid opbygges.

Befalingsmanden har hver time på dagen mulighed for at bygge op eller bryde ned. Det er gennem det daglige fælles slid gensidig tillid opbygges. Men det er også uden for »arbejdstiden«. Og det er også uden for kaserne. Vi er alle sammen med i det hver dag. Befalingsmanden kan ikke klare det alene, men han kan og bør klare en væsentlig del af det. Gøres der nok på befalingsmandsskolerne for at klargøre alle disse problemer og for at give befalingsmanden midler i hænde til at løse dem? Gøres der tilstrækkeligt for at frigøre sig for tilvante begreber, der måske engang holdt stik, men ikke gør det mere.

Der findes *ikke noget universalmiddel, men der findes hjælpemidler.* Et af dem er oplysning og indbyrdes samtaler.

Oplysning er nødvendigt arbejde, også uden for den forlængede tjenestetid, men det er klart, at den længere tjenestetid gør det endnu mere påkrævet.

I diskussionen herom har mange motiver været fremsat. Der kan måske igen være grund til at trække frem, hvad *formålet* må være:

- 1) at bidrage til forsvarets bedst mulige effektivitet,
- 2) at bidrage til, at forsvaret også i fredstid udnyttes til størst mulig gavn for den enkelte og for samfundet som helhed.

Sverige, Norge, England, U. S. A. og andre lande har forlængst opdaget, at det er både nødvendigt og gavnligt at have en »medborgerundervisning« eller »Troop Information« eller hvad man nu kalder den i de forskellige lande. De har også opdaget, at befalingsmændene som helhed ikke er dårligere end civile lærere, og at man kan — og må — bruge begge kategorier.

I den hjemlige diskussion har nogle ment, at befalingsmænd enten slet

ikke eller kun undtagelsesvis skulle medvirke ved denne undervisning. I nogle tilfælde synes dette at være udtryk for en generaliserende mistillid til befalingsmandskorpset. En sådan generalisering bør ikke forekomme og skulle i hvert fald ikke kunne overleve inden for befolkningsgrupper, som selv er udsat for den fra anden side, f. eks. civile lærere og politikere.

Også fra befalingsmænd er der udtrykt betænkelighed ved at medvirke. Under indtrykket af arbejdsopgavernes nuværende omfang er det forståeligt, at man holder sig forsigtigt tilbage. Men befalingsmændene bør stille forhåbninger til denne opgave. Erfaringerne andre steder viser, at befalingsmænd først stillede sig skeptiske, men efterhånden blev klare over, at de ikke ville undvære hverken undervisningen som helhed eller det selv at medvirke i den.

Opgaven bør ikke løses af *enten* civile eller militære, men af *begge* parter.

Der skal nu — efter vedtagelse af »18-måneders-udvalget« — startes forsøgsundervisning i 4 af hærens garnisoner. Det er naturligvis helt rigtigt at gøre forsøg med den *faglige* undervisning, der er planlagt; vi har ikke tilstrækkeligt erfaringsgrundlag til at bedømme, om og hvordan en faglig undervisning i så stort format kan gennemføres.

Men der er ingen rimelig grund til at vente længere med medborgerundervisningen. Den er ikke nogen nyskabelse inden for dansk forsvar. Inden for velfærdstjenestens virksomhed har der i 5 år været givet en sådan undervisning, »medborgerkundskab i vid forstand«, ved de danske styrker i Tyskland. Med fornødne tilpasninger kan den overføres til ethvert af forsvarets tjenestesteder. Med assistance af dygtige, civile skolefolk kan den sættes i gang med kort varsel.

Det haster! Det nytter ikke, at vi bygger videre materielt, hvis vi sakker langt agterud med hensyn til den menneskelige faktor i spillet. Oplysningsvirksomheden løser ikke alle problemer, men den kan løse adskillige af dem.

G. Jerichow.

Maritimt eventyr

MINE nautiske kundskaber er begrænsede. Jeg har krydset Atlanten nogle gange som almindelig passager; under krigen fløj jeg endvidere et par gange over Atlanterhavet, ikke særligt komfortabelt, i R A F Transport Command's maskiner, og da jeg var ung student, arbejdede jeg mig engang over paa en dansk kulbåd fra Cardiff til den lille franske havn Pont l'Abbé og blev rædsomt søsyg, mens kaptajnens to små børn rutsjede fornøjede op og ned ad det smalle dæk på løbehjul — når alt kommer til alt, er jeg altså ikke skabt for søen, og endnu mindre for marinen. Jeg har da heller aldrig været om bord i et af den britiske marines skibe — end ikke som turist.

Jeg følte mig derfor ikke særligt velegnet, da jeg i august 1944 af British Information Service fik overdraget den opgave at skulle møde den senere afdøde admiral i flåden, lord Keyes, på banegården i Washington. Men jeg var dengang anden ambassade-sekretær i Washington og arbejdede altså i British Information Service.

Der var også andre folk til at møde ham, og nogle af dem endda meget højtstående, både engelske og amerikanske officerer, og en yndig Wren, som jo er betegnelsen for en kvindelig engelsk mariner. Men jeg mødte i en temmelig speciel egenskab; lord Keyes skulle nemlig holde nogle offentlige foredrag på vejen over kontinentet, lige fra New York, hvor han var gået i land, og over til vestkysten; og den britiske Information Service havde ansvaret for, at der blev sørget godt for ham, mens han opfyldte sine taler-forpligtelser. I Washington skulle han derimod blot konferere med vore marinefolk.

Hele arrangementet med at jeg skulle tage imod ham, var blevet ordnet i en fart, da Harold Butler, som dengang var chef for den britiske informationstjeneste i De Forenede Stater, var bortrejst på det tidspunkt, og lederen af informationskontoret i ambassaden var på ferie. I sidste øjeblik fik jeg en hastig besked fra en af souscheferne om at tage til stationen og repræsentere B.I.S. Da jeg var lige ved at smutte ud af ambassaden, trykkede ambassadekassereren en femdollar-seddel i hånden på mig og mumlede noget om »eventuelle udgifter og lommepege«. »Måske ad-

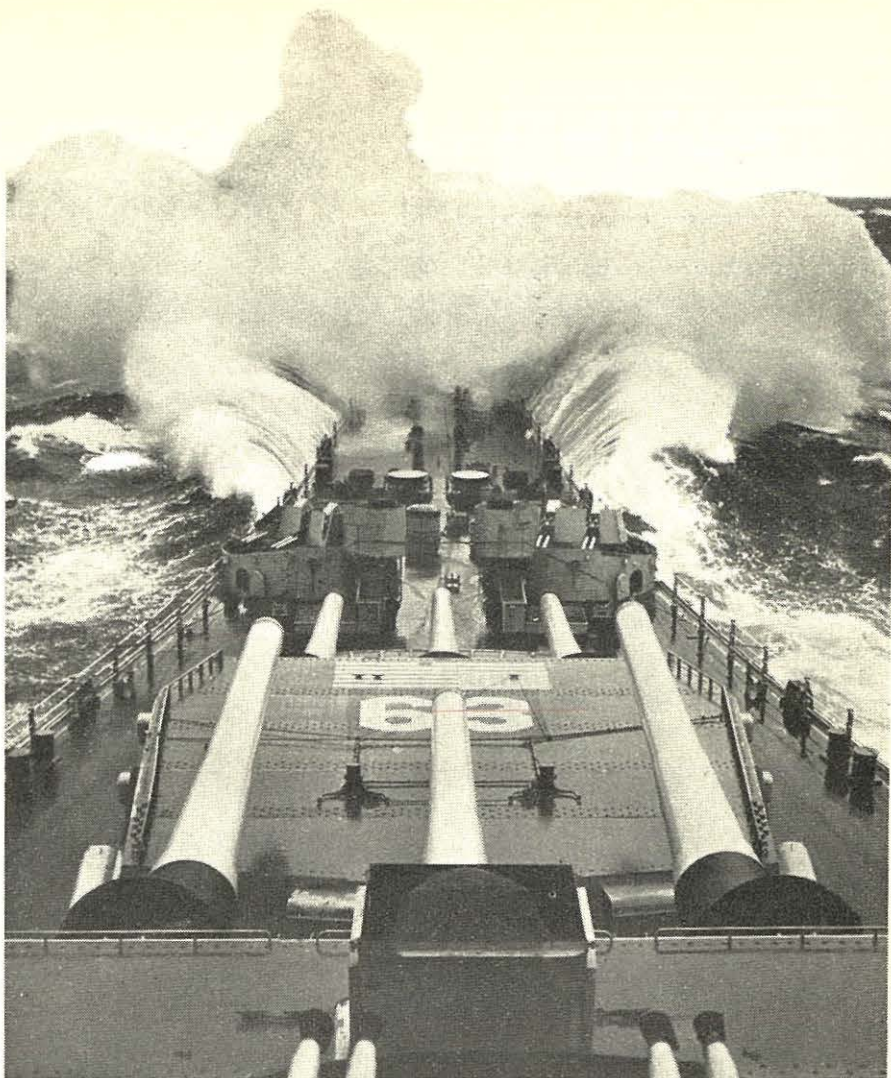
miralen får brug for dem,« tilføjede han og forsvandt, førend jeg kunne nå at bede om yderligere forklaring. Jeg havde faktisk det indtryk, at jeg skulle give admiralen pengene. Ganske vist var det et latterlig lille beløb, selv om det kun var til lommepege, men jeg vidste godt, at der var sørget for alle admiralsens udgifter, så han hverken skulle betale jernbanebilletter eller hotelregninger eller noget som helst af den slags. Og forøvrigt, er engelske orlogsmænd så ikke kendt netop for at være yderst beskedne i deres vaner? Jeg faldt til ro i den beslutning, at jeg bare ville gøre min pligt på rigtig sømandsvis, og ikke ville fortabe mig i ligegyldige spekulationer.

DA jeg naaede til stationen var den britiske marine-attaché allerede kommet og havde omhyggelig skaffet sig at vide, hvor ved perronen den pullmann-vogn, hvori lord Keyes havde sin reserverede plads, ville standse, naar toget kørte ind. Han havde fået opgivet en tilnærmelsesvis position, og så havde han taget opstilling sammen med et udvalg af engelske og amerikanske marinekaptajner, kommandører og admiraler, og den enlige Wren, alle i en nydelig og snorlige række. Jeg stillede mig op sammen med dem, for enden af rækken, og følte mig ligesom lidt udenfor, fordi jeg ikke var i uniform; men jeg prøvede energisk på at holde mig rank og at se sømandsmæssig ud.

Toget kørte langsomt ind på stationen. Uden at forandre stilling kiggede vi alle sammen ind i vognen, der stoppede op lige ud for os; men vi kunne ikke se det mindste til lord Keyes. Så opdagede marine-attachéen pludselig en mand i hvid uniform, der var ved at stige ud af den næste vogn. Han pegede diskret i den retning, hvorefter vi alle bevægede os sidelæns, ligesom krabber — ganske øjensynligt kan man ikke i sådan en situation dreje pænt omkring og marchere af sted — indtil vi befandt os, stadig i række og geled, lige ud for admiralen.

Da han trådte ned ad trinene hilste alle — alle, det vil sige alle med undtagelse af mig. Jeg var jo i civil, og hvad der var endnu værre, jeg havde ingen hat på, så jeg kunne ikke engang give et civilt udtryk for min respekt. Jeg tænkte på at føre et par fingre op til en pandelok, men bortset fra, at jeg var lidt i vildrede med, om jeg havde sådan en, så mente jeg, at det ville være for molboagtigt, og jeg forkastede øjeblikkeligt dette indfald. Til sidst blev jeg selv overrasket over at opdage, at jeg stod og vinkede familiært til admiralen. Han gengældte ikke min velkomst.

Lord Keyes blev straks overtaget af marine-attachéen, og vi blev alle sammen forestillet for ham. Min tur kom

Med skumsprøjt og søer om stævnen går slagskibet »Missouri« over Stillehavet.

til sidst, og jeg blev lakonisk beskrevet som »British Information«. Men da vi var kommet ud af stationen, forsvandt marine-attachéen, og det samme gjorde alle de andre — igen med en fremragende demonstration af stram honnør — og jeg stod tilbage med admiralen, og med ansvaret for at få ham anbragt på hotellet, og formodentlig også for at tage vare på, at han endelig fik lidt lommepege. Det var let nok at få en taxa, og i den at ledsage ham hen til hotellet; men jeg var stadig noget i tvivl om, hvad jeg skulle stille op med femdollar-seddelen. Jeg holdt den sammenfoldet inde i min venstre hånd, mens vi kørte af sted, og jeg brugte den ikke til at betale taxa'en med, da vi steg ud.

Jeg hjalp lord Keyes med at blive indskrevet, fulgte ham til døren til hans værelse, og spurgte ham om der var noget jeg kunne gøre for ham; men jeg fik den opmuntrende forsikring, at alt var i orden. Vi trykkede så hinandens hænder, og efter at jeg havde sluppet hans hånd, tog jeg femdollar-seddelen ud af den venstre hånd, og slap den over i admiralsens hånd, mens jeg sagde: »Den er til

Dem, hr.! De får måske brug for lidt byttepenge.« Jeg følte mig forfærdelig trykket. Han så ud til at være vildt forbavset, men han tog dog seddelen, og jeg trak mig hurtigt tilbage til elevatoren.

DA admiralen var færdig med sine samtaler i Washington, var det min opgave at hente ham på hotellet og følge ham til toget. Da vi nåede til stationen, så jeg igen marine-attachéen og en udsøgt samling af højtstående officerer, foruden den nydelige Wren, stå på striben foran den vogn, hvori der var reserveret plads til lord Keyes. Admiralen, marine-attachéen, dragerne med bagagen, og jeg gik ind i kupéen. Der var en del snak frem og tilbage om admiralsens plads — marine-attachéen syntes vist ikke den var bekvem nok, eller ikke tilstrækkelig passende for hans rang, eller noget i den retning — men omsider var alt bragt i orden til alles tilfredshed, og lord Keyes gik ud på perronen for at sige officielt farvel. Attachéen og jeg fulgte med og stillede os op på række med officererne, og alle, undtagen jeg, gjorde honnør.

Denne gang havde jeg nøje planlagt min optræden i forvejen, og jeg bukkede ganske let, på samme måde som højststående regeringsebedsmænd gør, når de henter fremtrædende udenlandske gæster på en flyveplads.

Afskeden var overstået, og admiralen klatrede igen op i pullman-vognen; men så vendte han sig pludselig om og kom ned på perronen. Han gik lige hen til mig. »Tak for hjælpen«, sagde han. Jeg svarede, at det glædede mig, at jeg havde kunnet være til nogen nytte. Han stak hånden frem, og jeg troede, han ville trykke mig i hånden; men da jeg også rakte min hånd frem, lod han en dollarseddel forsvinde ind mod min håndflade. »Det er til Dem selv«, sagde han, og han tilføjede, efter en lille pause og med skyggen af et smil, »min gode mand!« Så steg han igen op i vognen. Jeg havde taget imod hans dollar-seddel lige så mekanisk, som han havde modtaget min fem-dollar.

TOGET satte sig i bevægelse, og resten af delegationen marcherede formfuldendt bort; øjensynlig havde ingen af dem hørt, hvad admiralen havde sagt til mig, og havde heller ikke fundet ud af, hvad der egentlig var foregået imellem os. Jeg spadserede tankefuldt ud af stationen.

Hvad kunne man nu regne med, at en andenssekretær ved en britisk ambassade skulle gøre, når han modtog drikkepenge af en britisk admiral? Formodentlig skulle jeg have givet dollar'en tilbage til ambassadens kassererkontor; men jeg foretrak nu at tie stille med hele historien. Og fra

stationen gik jeg lige hen til en bar og brugte admiralens dollar til en dry Martini. Jeg fik nogle småpenge tilbage, naturligvis; men jeg kan faktisk ikke mere huske, hvad der blev af dem. *David Daiches.*

Under krigen i 1864 kneb det ofte med at skaffe de tilstrækkelige mængder uniformer til hærens mandskab. De forstærkningsmænd, som i det nævnte år tilgik 17. regiment, blev således ikklædt islandske trøjer i

stedet for våbenfrakker. Og da de samme folk i modsætning til hærens almindelige grå fik blå kapper, blev de døbt »forglemmigejer«.

★

I januar 1863 formeredes »Fyenske nationale Regiment«, som fik garnison i Nyborg. Lønningerne til menige og befalingsmænd var ikke store, hvorfor regimentets første chef, oberst Bendix von Hatten, skaffede sig en ekstra fortjeneste ved at brygge øl til sine folk, hvilket Nyborgs civile bryggere naturligvis var meget forbitrede over.

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hovedsæde: Holmens Kanal 12
København K

45 filialer i København og Omegn
58 filialer i provinsen

Alle forespørgsler besvares omgående af vore filialer og gennem vort hovedkontor: Central 6500 lokal 65

*Lad Landmandsbanken
udføre Deres bankforretninger*

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/s
Fredericia

Bryggeriet STJERNEN

Øl og Mineralvande

BIKUBEN

Silkegade 8, K

Sparekasse
Alderdomsforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer

»FOLK OG FORSVAR« udgives af FORSVARETS VELFÆRDSTJENESTE, FOLK OG VÆRN

Redaktion: VICTOR GRAM (ansvarhavende) og OLE KIILLERICH.
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Postkonto 4885.